

Raftul Denisei

Arthur Golden

Memoriile unei gheișe

roman

HUMANITAS fiction

Memoriile unei gheişe

de Arthur Golden

Nota traducătorului[1]

Într-o seară din primăvara lui 1936, pe când aveam paisprezece ani, tata m-a dus la un spectacol de dans în Kyoto, despre care îmi amintesc numai două lucruri. Primul este că tatăl meu şi cu mine eram singurii occidentali din public: veniserăm din Olanda cu numai câteva săptămâni în urmă, aşa că nu mă adaptasem încă la izolarea culturală, şi o resimţeam foarte acut. Al doilea lucru este cât am fost de încântat că, după luni de studiu intensiv, acum înţelegeam fragmente de conversaţie în limba japoneză. Cât despre tinerele femei japoneze care dansau pe scena din faţa mea, nu-mi amintesc nimic în afara imaginii fulgurante a unor chimonouri viu colorate. Cu siguranţă nu aveam cum să ştiu că, într-un loc şi într-un timp atât de îndepărtat ca New York-ul, aproape cincizeci de ani mai târziu, una dintre ele avea să-mi devină bună prietenă, ca apoi să-mi dicteze extraordinarele ei memorii.

Ca istoric, întotdeauna am privit memoriile ca pe o sursă. Memoriile oferă date nu atât despre memorialist, cât despre lumea acestuia. Diferă de biografii prin faptul că memorialistul nu poate avea niciodată perspectiva pe care un biograf o are în mod firesc. Autobiografia, dacă aşa ceva există cu adevărat, e ca şi când ai cere unui iepure să-ţi spună în ce fel arată el însuşi ţopăind prin iarba câmpului. Cum ar putea el să ştie? Pe de altă parte, dacă vrem să aflăm câte ceva despre câmpul pe care aleargă, nimeni nu este mai potrivit să ne lămurească – atâta vreme cât suntem conştienţi că pierdem din vedere toate acele lucruri pe care iepurele nu e în măsură să le observe.

Spun toate acestea cu siguranţa unui academician a cărui carieră s-a bazat pe astfel de distincţii. Şi totuşi, trebuie să mărturisesc că memoriile dragei mele prietene Nitta Sayuri m-au făcut să îmi revizuiesc vechile concepţii. Da, ea elucidează pentru noi secretul lumii în care a trăit – viziunea despre câmp a iepurelui, dacă vreţi. Se prea poate să nu existe o povestire mai bună despre strania viaţă a unei gheişe decât cea pe care o oferă Sayuri. Dar ea ne dăruieşte de asemenea o mărturie despre sine care este mult mai completă, mai exactă şi mai captivantă decât lungul capitol despre viaţa ei din cartea *Glittering Jewels of Japan*, sau decât diversele articole din reviste

---

1 Această *Notă a traducătorului* apare în ediţia Vintage Contemporaries, 1999. (N. ed.)

care au apărut despre ea de-a lungul anilor. Se pare că, cel puţin în cazul de faţă, în care subiectul care se destăinuie este atât de neobişnuit, nimeni n-a cunoscut memorialistul mai bine decât memorialistul însuşi.

Faptul că Sayuri s-a ridicat pe scara socială până la o poziţie importantă a fost în mare măsură o chestiune de şansă. Şi alte femei au dus vieţi asemănătoare. Celebra Kato Yuki – gheişa care i-a furat inima lui George Morgan, nepotul lui J. Pierpont, şi a devenit soţia sa în exil, în primul deceniu al secolului XX – a dus poate o viaţă chiar mai neobişnuită decât Sayuri. Dar numai Sayuri şi-a redat propria saga atât de amănunţit. Multă vreme am crezut că alegerea ei a fost doar o întâmplare fericită. Dacă ar fi rămas în Japonia, viaţa ei ar fi fost prea plină ca să cocheteze măcar cu ideea de a-şi compune memoriile. Însă în 1956 circumstanţele au făcut-o să emigreze în Statele Unite. În ultimii patruzeci de ani de viaţă, a fost rezidentă a Turnurilor Waldorf din New York, unde şi-a amenajat un elegant apartament în stil japonez la etajul 32. Chiar şi aici viaţa ei a continuat în acelaşi ritm frenetic. Apartamentul ei a găzduit prezenţa a numeroşi artişti, intelectuali şi oameni de afaceri japonezi – chiar şi miniştri, şi câţiva gangsteri. Eu am cunoscut-o abia în 1985, când i-am fost prezentat de o cunoştinţă comună. Ca specialist în cultura japoneză, întâlnisem numele lui Sayuri, deşi nu ştiam aproape nimic despre ea. Prietenia noastră s-a consolidat treptat, iar ea a început să se încreadă din ce în ce mai mult în mine. Într-o zi am întrebat-o dacă ar accepta vreodată să-şi spună povestea.

— Ei bine, Jakob-san, s-ar putea, dacă o scrii dumneata, mi-a răspuns.

Şi aşa ne-am început munca. Sayuri a spus limpede că voia să-şi dicteze memoriile, nu să le scrie ea însăşi, pentru că, mi-a explicat, era atât de obişnuită să discute faţă în faţă încât n-ar fi ştiut cum să procedeze dacă în cameră n-ar fi fost cineva care să asculte. Am fost de acord, iar manuscrisul mi-a fost dictat pe parcursul a optsprezece luni. Am devenit pentru prima oară cu adevărat conştient de dialectul din Kyoto pe care-l vorbea Sayuri – în care gheişele îşi spun *geiko*, iar chimonourile se mai numesc şi *obebe* – în clipa în care am început să mă întreb cum voi reda nuanţele lui în traducere. Însă de la bun început m-am cufundat cu totul în lumea ei. În afara câtorva ocazii, ne întâlneam seara; printr-o veche obişnuinţă, acesta era momentul când mintea lui Sayuri era deosebit de vie. De obicei prefera să lucreze în

apartamentul ei din Turnurile Waldorf, dar uneori ne întâlneam într-un separeu al unui restaurant japonez de pe Park Avenue, unde era bine cunoscută. În general, şedinţele noastre durau câte două sau trei ore. Deşi înregistram pe bandă fiecare întâlnire, secretara ei era prezentă pentru a transcrie dictarea, lucru pe care îl făcea cu multă acurateţe. Dar Sayuri nu vorbea niciodată reportofonului sau secretarei; întotdeauna mi se adresa mie. Când avea dubii încotro să se îndrepte, eu eram cel care o ghida. Mi se părea că sunt temelia pe care se sprijinea munca noastră şi simţeam că povestea ei n-ar fi fost niciodată spusă dacă nu i-aş fi câştigat încrederea. Acum am înţeles că adevărul ar putea fi altul. Sayuri m-a ales ca secretarul său particular, fără îndoială, dar se prea poate să fi aşteptat în continuare candidatul potrivit.

Ceea ce ne conduce spre întrebarea cea mai importantă: de ce a vrut Sayuri ca povestea ei să fie cunoscută? E adevărat că gheişele nu depun un jurământ al tăcerii în mod formal, dar existenţa lor este întemeiată pe convingerea tipic japoneză că ceea ce se petrece dimineaţa la birou nu are nimic de-a face cu ceea ce se petrece seara în spatele uşilor închise, iar cele două compartimente trebuie să rămână pentru totdeauna separate şi distincte. Gheişele pur şi simplu nu îşi povestesc experienţele. Ca şi prostituatele, omoloagele lor de clasă inferioară, gheişele se găsesc deseori în neobişnuita postură de a şti dacă o anume persoană însemnată chiar îşi pune pantalonii ca orice om obişnuit. E probabil spre lauda lor că aceşti fluturi de noapte îşi iau în serios rolul de depozitari ai încrederii publice, însă în orice caz, gheişa care trădează această încredere se pune pe sine însăşi într-o poziţie de neconceput. Circumstanţele în care Sayuri şi-a spus povestea au fost deosebite, pentru că nimeni din Japonia nu mai avea putere asupra ei. Legăturile ei cu ţara natală fuseseră deja tăiate. Aceasta ne poate lămuri, cel puţin în parte, de ce nu se mai simţea constrânsă la tăcere, dar nu ne lămureşte de ce a ales să vorbească. Mi-a fost teamă să pun întrebarea; dacă, cercetându-şi propriile scrupule în această privinţă, s-ar fi răzgândit? Chiar şi după ce manuscrisul a fost încheiat, m-am temut să o întreb. Abia după ce şi-a primit avansul de la editor am simţit că pot risca să o întreb: de ce şi-a dorit să-şi povestească viaţa?

— Ce altceva să fac în timpul ăsta? a replicat ea.

Dacă motivele ei au fost într-adevăr atât de simple, îl las pe cititor să decidă.

Deşi şi-a dorit să i se scrie biografia, Sayuri a insistat asupra unor condiţii. Voia ca manuscrisul să fie publicat numai după moartea ei şi a mai multor bărbaţi care jucaseră roluri proeminente în viaţa ei. După cum am descoperit apoi, nici unul dintre aceştia nu i-a supravieţuit. Sayuri era foarte preocupată ca nimeni să nu fie pus într-o situaţie jenantă din cauza dezvăluirilor ei. De câte ori am putut, am lăsat numele neschimbate, deşi Sayuri a ascuns identităţile anumitor bărbaţi chiar şi faţă de mine, folosind convenţia, des întâlnită printre gheişe, de a se referi la clienţi printr-un epitet. Când va întâlni personaje ca Domnul Ninsoare – poreclă ce poate fi pusă pe seama mătreţii lui abundente – cititorul care crede că Sayuri caută doar efectul comic îi înţelege greşit intenţiile.

Când i-am cerut lui Sayuri permisiunea de a folosi un reportofon, am făcut-o doar ca să evit posibilele erori de transcriere ale secretarei ei. După moartea ei, anul trecut, am început să mă întreb dacă n-am avut cumva şi alt motiv – şi anume, să-i păstrez vocea, care avea o expresivitate cum rar am întâlnit. De obicei vorbea pe un ton blând, aşa cum e de aşteptat din partea unei femei care şi-a făcut o profesie din a încânta bărbaţii. Dar când dorea să dea viaţă unei scene în faţa mea, vocea ei mă putea face să cred că în cameră sunt şase sau opt persoane. Uneori încă mai ascult casetele cu ea seara, în biroul meu, şi-mi vine greu să cred că nu mai e în viaţă.

JAKOB HAARHUIS
Profesor Arnold Rusoff de istorie japoneză
Universitatea din New York

1

Să ne închipuim că noi doi am sta într-o încăpere liniştită, cu vedere spre grădină, sporovăind şi sorbind din ceştile cu ceai verde, povestind ceva care s-a întâmplat cu multă vreme în urmă, iar eu ţi-aş spune: „După-amiaza când l-am cunoscut pe cutare… a fost cea mai frumoasă după-amiază din viaţa mea şi cea mai nefericită, în acelaşi timp”. Îmi imaginez că ai pune jos ceaşca şi ai întreba: „Ei bine, cum a fost de fapt? Cea mai frumoasă, sau cea mai nefericită? Pentru că nu se poate să fi fost amândouă!” În mod normal, aş râde singură de mine şi ţi-aş da dreptate. Dar adevărul e că după-amiaza când l-am cunoscut pe domnul Tanaka Ichiro a fost cea mai frumoasă şi cea mai nefericită din viaţa mea. Îl găseam fascinant, în asemenea măsură încât şi mirosul de peşte al mâinilor lui era un fel de parfum. Dacă nu l-aş fi cunoscut, sunt sigură că n-aş fi devenit gheişă.

Nu m-am născut şi nu am fost crescută pentru a deveni gheişă în Kyoto. Nici măcar nu m-am născut la Kyoto. Sunt fiica unui pescar din Yoroido, un orăşel de pe coasta Mării Japoniei. În toată viaţa mea, n-am povestit la mai mult de o mână de oameni despre Yoroido, sau despre casa în care am crescut, sau despre mama şi tatăl meu, sau despre sora mea mai mare – şi cu siguranţă n-am povestit nimic despre cum am devenit gheişă, sau ce înseamnă să fii gheişă. Cei mai mulţi oameni preferă să-şi păstreze fanteziile despre cum mama şi bunica mea au fost gheişe, şi cum am învăţat să dansez de cum am fost înţărcată şi aşa mai departe. De fapt, acum mulţi ani, tocmai îi turnam o ceaşcă de ceai unui bărbat când el a menţionat din întâmplare că fusese la Yoroido cu doar câteva zile în urmă. Ei bine, m-am simţit cum trebuie să se simtă o pasăre după ce a traversat în zbor oceanul şi dă peste o altă fiinţă care-i cunoaşte cuibul. Am fost atât de surprinsă, că nu m-am putut opri să nu exclam:

— Yoroido! Acolo am crescut!

Bietul om! Pe chipul lui s-a abătut cea mai izbitoare schimbare de expresie. Se străduia din răsputeri să zâmbească, însă nu îi reuşea deloc, pentru că nu-şi putea şterge uluirea de pe chip.

— Yoroido? a spus el. Nu poţi vorbi serios.

Cu mult timp în urmă mi-am compus un zâmbet foarte exersat, pe care-l numesc „zâmbetul Noh”, pentru că seamănă cu o mască Noh, ale cărei trăsături sunt înmărmurite. Avantajul

lui este că bărbaţii îl pot interpreta cum doresc; îţi închipui, cred, cât de des mi-a fost de ajutor. Am hotărât să-l folosesc chiar atunci şi, bineînţeles, a funcţionat. El a răsuflat adânc şi a pus jos ceaşca de sake pe care i-o turnasem, apoi a izbucnit într-un râs copios, care sunt sigură că era în cea mai mare parte provocat de uşurare.

— Ce idee! a spus, scoţând încă un hohot de râs. Tu, să creşti într-o fundătură ca Yoroido! E ca şi cum ai face ceai într-o găleată! De asta eşti atât de amuzantă, Sayuri-san. Uneori aproape că mă faci să cred că glumele tale sunt adevărate.

Nu-mi face prea multă plăcere să mă gândesc la mine însămi ca fiind ceai făcut într-o găleată, dar mi se pare că, într-un anumit fel, e adevărat. În definitiv, chiar am crescut în Yoroido şi nimeni nu poate pretinde că ar fi un loc fermecător. Aproape nimeni nu-l vizitează. Cât despre cei care locuiesc acolo, nu au niciodată ocazia să-l părăsească. Probabil că te întrebi cum am ajuns eu să-l părăsesc. Chiar aşa începe povestea mea.

* * *

În micul nostru sat de pescari numit Yoroido, trăiam în ceea ce se chema o „casă cherchelită”. Fusese construită lângă o stâncă mereu bătută de vântul dinspre ocean. În copilărie mi se părea că oceanul suferă de o răceală îngrozitoare, pentru că respira şuierat şi uneori strănuta din rărunchi – ceea ce putea însemna că fuseserăm izbiţi de o pală de vânt, care împroşcase în jur o mulţime de stropi. Am hotărât că micuţa noastră casă trebuie să se fi simţit jignită de oceanul care-i strănuta din când în când în faţă şi se lăsase pe spate, încercând să se ferească. Probabil că s-ar fi prăbuşit dacă tata n-ar fi cioplit un lemn dintr-o veche barcă de pescuit ca să-i proptească streaşina, lucru care făcea casa noastră să arate ca un bătrân cherchelit care se sprijinea într-o cârjă.

În casa cherchelită am dus o viaţă oarecum anapoda. Şi asta pentru că, încă din fragedă copilărie, semănam atât de mult cu mama, şi aproape deloc cu tata şi cu sora mea cea mare. Mama spunea că e din pricină că eram plăsmuite la fel, ea şi cu mine – şi e adevărat că amândouă aveam acelaşi gen de ochi stranii, cum rar mai poţi vedea în Japonia. În loc să fie cafeniu închis, ca ai tuturor, ochii mamei mele erau de un cenuşiu translucid, iar ai mei sunt exact la fel. Când eram mică, i-am spus mamei că sunt convinsă că cineva i-a făcut o gaură în ochi şi toată cerneala s-a

scurs din ei, lucru care i s-a părut foarte amuzant. Ghicitoarele spuneau că are ochi de o culoare atât de palidă pentru că personalitatea ei e făcută cu prea multă apă, atât de multă încât celelalte elemente abia dacă mai sunt prezente – şi de aceea, spuneau ele, trăsăturile ei nu se potrivesc una cu alta. Oamenii din sat spuneau că ar fi trebuit să fie nespus de atrăgătoare, pentru că părinţii ei aşa fuseseră. Ei bine, piersica are un gust minunat şi la fel şi ciuperca, dar nu le poţi pune una lângă alta; aceasta era farsa teribilă pe care i-o jucase natura. Avea buzele pline ale mamei ei, dar şi fălcile proeminente ale tatălui, ceea ce dădea impresia unei picturi delicate aşezate într-o ramă prea greoaie. Iar frumoşii ei ochi cenuşii erau tiviţi de gene dese, care trebuie să fi arătat impunător pe faţa tatălui ei, însă care pe ea o făceau să pară tot timpul uimită.

Mama spunea mereu că se măritase cu tata pentru că personalitatea ei avea prea multă apă, iar a lui era făcută cu prea mult lemn. Cei care-l cunoşteau pe tata înţelegeau imediat ce voia să spună. Apa curge repede dintr-un loc într-altul şi găseşte întotdeauna o crăpătură prin care să se scurgă. Lemnul, pe de altă parte, se ţine bine de pământ. În cazul tatălui meu, acesta era un lucru bun, pentru că era pescar, iar un bărbat cu mult lemn în personalitatea sa se simte în largul lui pe mare. De fapt, tata se simţea mai tihnit pe mare decât în oricare alt loc şi niciodată nu se îndepărta prea mult de ea. Mirosea a mare chiar şi după ce se spăla. Când nu pescuia, stătea pe podea în camera întunecoasă din faţă şi repara vreun năvod. Iar dacă năvodul ar fi fost o creatură adormită, nici n-ar fi trezit-o, la viteza cu care lucra. Tot ce făcea, făcea la fel de încet. Chiar şi atunci când îşi lua o expresie concentrată, puteai să alergi afară şi să goleşti cada de baie în timpul cât îi trebuia lui să-şi reaşeze trăsăturile. Faţa lui era foarte ridată şi în fiecare rid ascunsese o grijă sau alta, aşa că parcă nici nu mai era faţa lui, ci mai degrabă un copac cu cuiburi de păsări pe fiecare ramură. Trebuia să se lupte permanent s-o controleze şi părea mereu epuizat de efort.

Când aveam şase sau şapte ani, am aflat despre tata ceva ce nu ştiusem până atunci. Într-o zi l-am întrebat: „Tati, de ce eşti aşa de bătrân?” A ridicat din sprâncene, până când ele au ajuns să arate ca două umbrele deasupra ochilor lui. Apoi a răsuflat adânc, a clătinat din cap şi a spus: „Nu ştiu”. Când m-am întors către mama, mi-a aruncat o privire care însemna că o să-mi răspundă ea la întrebare cu alt prilej. A doua zi, fără o vorbă, m-a luat şi am coborât dealul către sat, apoi pe o potecă prin pădure,

către cimitir. M-a condus la trei morminte dintr-un colţ, cu trei pietre de mormânt albe, mult mai înalte decât mine. De sus până jos erau acoperite de caractere negre, cu aspect sumbru, dar nu mersesem îndeajuns de multă vreme la şcoala din sat ca să ştiu unde se termină unul şi unde începe celălalt. Mama a arătat către ele şi a spus: „Natsu, soţia lui Sakamoto Minoru”. Sakamoto Minoru era numele tatei. „Moartă la douăzeci şi patru de ani, în cel de-al nouăsprezecelea an al dinastiei Meiji.” Apoi a arătat către următorul: „Jinichiro, fiul lui Sakamoto Minoru, mort la şase ani, în cel de-al nouăsprezecelea an al dinastiei Meiji”, şi către cel de-al treilea, care era identic, cu excepţia numelui, Masao, şi a vârstei, care era de trei ani. Mi-a luat ceva timp ca să înţeleg că tata mai fusese însurat o dată, cu multă vreme în urmă, şi că întreaga lui familie murise. Nu după multă vreme m-am întors la mormintele acelea şi am descoperit că tristeţea e un lucru foarte greoi. Trupul meu cântărea dublu faţă de cât cântărise cu o clipă înainte, de parcă mormintele mă trăgeau în jos, către ele.

* * *

Cu toată apa şi tot lemnul, cei doi ar fi trebuit să intre în armonie şi să aducă pe lume copii dăruiţi cu îmbinarea corectă a elementelor. Sunt sigură că a fost o surpriză pentru ei că s-au ales cu câte unul din fiecare. Pentru că nu numai că eu semănam cu mama şi-i moştenisem ochii atât de neobişnuiţi; sora mea, Satsu, îi semăna tatălui nostru atât cât putea cineva să-i semene. Satsu era cu şase ani mai mare decât mine şi, desigur, fiind mai mare, putea face lucruri pe care eu nu le puteam face. Dar Satsu avea calitatea remarcabilă de a face totul ca şi când ar fi fost, de fiecare dată, un accident. De exemplu, dacă îi cereai să toarne un castron de supă din oala de pe plită, reuşea s-o facă, dar părea că o vărsase în castron din pură întâmplare. O dată chiar s-a tăiat într-un peşte, şi nu cu cuţitul cu care-l curăţa. Ducea un peşte înfăşurat în hârtie, urcând dealul dinspre sat, când a alunecat şi peştele i s-a prelins pe picior în aşa fel încât a tăiat-o cu o aripioară.

Poate că părinţii noştri ar fi avut şi alţi copii în afară de Satsu şi de mine, mai ales că tata spera să aibă un băiat cu care să iasă la pescuit. Dar când eu aveam şapte ani, mama s-a îmbolnăvit foarte rău, de ceva care probabil era cancer osos, deşi la vremea aceea n-aveam idee ce se întâmplă. Singura ei

scăpare de suferinţă era somnul şi curând a început să se comporte ca o pisică – adică să doarmă aproape tot timpul. Lunile treceau, şi ea dormea mereu, şi curând începu să geamă de fiecare dată când se trezea. Ştiam că ceva se schimbă rapid pe dinăuntrul ei, dar, pentru că personalitatea ei avea atâta apă, lucrul ăsta nu mi se părea îngrijorător. Uneori slăbea în câteva luni, dar se întrema la fel de rapid. Însă pe când împlinisem nouă ani, oasele feţei ei începuseră să devină proeminente, apoi nu s-a mai îngrăşat niciodată la loc. Nu mi-am dat seama că apa se scurgea din ea din cauza bolii. La fel cum algele marine sunt îmbibate cu apă, înţelegi tu, dar devin casante atunci când se usucă, mama pierdea din ce în ce mai mult din propria esenţă.

Apoi, într-o după-amiază când stăteam pe podeaua gloduroasă a camerei noastre întunecoase, cântând unui greier pe care-l găsisem de dimineaţă, am auzit o voce de la uşă:

— Hei! Deschideţi! Sunt doctorul Miura!

Doctorul Miura venea la noi în sat în fiecare săptămână şi începuse să urce dealul ca s-o viziteze pe mama de când ea se îmbolnăvise. Tata era acasă în acea zi, fiindcă venea furtună mare. Stătea pe locul obişnuit de pe podea, cu mâinile lui mari, ca doi păianjeni, încurcate într-un năvod. Dar s-a oprit o clipă pentru a-şi aţinti privirea asupra mea, ridicând un deget. Asta însemna că voia să deschid eu uşa.

Doctorul Miura era un om foarte important – sau cel puţin aşa credeam noi în sat. Studiase la Tokio şi mergea vorba că ştie mai multe caractere chinezeşti decât oricine altcineva. Era mult prea mândru ca să ia în seamă o creatură ca mine. Când i-am deschis uşa, şi-a scos pantofii şi a păşit în casă trecând pe lângă mine.

— Ei, Sakamoto-san, i-a spus tatălui meu, ce-aş vrea să am şi eu viaţa dumitale, la pescuit pe mare toată ziua. Ce minunat! Şi în zilele furtunoase te odihneşti. Văd că soţia dumitale doarme, continuă el. Ce păcat. Mă gândeam s-o examinez.

— Da? spuse tatăl meu.

— Săptămâna viitoare n-o să vin, să ştii. Nu vrei s-o trezeşti?

Tata şi-a descurcat încet mâinile din năvod, dar în cele din urmă s-a ridicat.

— Chiyo-chan, mi-a spus el, adu-i doctorului o ceaşcă de ceai.

Pe vremea aceea, numele meu era Chiyo. Nu aveam să devin cunoscută sub numele meu de gheişă, Sayuri, decât peste mulţi ani.

Tata şi doctorul s-au dus în cealaltă cameră, unde dormea mama. Am încercat să ascult la uşă, dar n-o auzeam decât pe

mama gemând, şi nimic din ce spuneau ei. Mi-am făcut de lucru cu ceaiul şi curând doctorul a ieşit, frecându-şi mâinile, cu o expresie foarte gravă. Tata a ieşit şi el, apoi amândoi s-au aşezat la masa din mijlocul încăperii.

— A venit vremea să-ţi spun ceva, Sakamoto-san, începu doctorul Miura. Trebuie să vorbeşti cu una din femeile din sat. Poate cu doamna Sugi? Roag-o să facă o rochie nouă şi frumoasă pentru soţia dumitale.

— Nu am bani, domnule doctor, a spus tata.

— Cu toţii am sărăcit în ultima vreme. Înţeleg ce spui. Dar i-o datorezi soţiei dumitale. N-ar trebui să moară în rochia aceea jerpelită pe care o poartă.

— Deci o să moară curând?

— În câteva săptămâni, poate. Are dureri cumplite. Moartea va fi o uşurare.

După asta, nu le-am mai auzit vocile, pentru că în urechi îmi vibra un zgomot ca aripile unei păsări speriate. Poate că era inima mea, nu ştiu. Dar dacă ai văzut vreodată o pasăre închisă în sala mare a unui templu, căutând o cale de scăpare, ei bine, asta se întâmpla în mintea mea. Nu mă gândisem niciodată că mama nu avea să trăiască în continuare, chiar aşa bolnavă. N-o să-ţi spun că nu mă întrebasem niciodată ce s-ar întâmpla dacă ea ar muri; mă întrebasem, la fel cum mă întrebasem ce s-ar întâmpla dacă un cutremur ne-ar înghiţi casa. Viaţa n-ar putea continua după un asemenea eveniment.

— Credeam că o să mor eu primul, spuse tata.

— Eşti un om bătrân, Sakamoto-san. Dar eşti sănătos. Ai mai putea să trăieşti patru sau cinci ani. O să-ţi las nişte pastile pentru soţia dumitale. Poţi să-i dai două o dată, dacă trebuie.

Au mai vorbit o vreme despre pastile, apoi doctorul Miura a plecat. Tata a mai stat în tăcere multă vreme, cu spatele la mine. Nu purta cămaşă, ci doar pielea lui atârnândă; cu cât mă uitam mai mult la el, cu atât mi se părea că e pur şi simplu un ciudat amalgam de forme şi texturi. Şira spinării lui era ca un rând de cioturi. Capul, cu pete decolorate, părea un fruct lovit. Braţele erau nişte beţe înfăşurate în piele veche, atârnând din două umflături. Dacă mama murea, cum puteam să continui să trăiesc în aceeaşi casă cu el? Nu voiam să-l părăsesc; dar, fie că era acolo, fie că nu, casa avea să fie la fel de goală după ce mama o părăsea.

În cele din urmă, tata mi-a rostit numele în şoaptă. M-am dus lângă el şi am îngenuncheat.

— Ceva foarte important, spuse el.

Expresia lui era mai sumbră ca de obicei, cu ochii rotindu-i-se în orbite ca şi când i-ar fi scăpat de sub control. M-am gândit că încerca să-mi spună că mama avea să moară în curând, dar el n-a spus decât:

— Du-te în vale, în sat. Adu nişte tămâie pentru altar.

Micul nostru altar budist se odihnea pe o ladă veche, lângă intrarea în bucătărie; era singurul lucru cu adevărat de valoare din casa noastră cherchelită. În faţa unei sculpturi grosolane a lui Amida, Buddha Paradisului de Apus, stăteau micile tăbliţe mortuare negre, care purtau numele budiste ale strămoşilor morţi.

— Dar, tată… asta-i tot?

Am sperat că o să-mi răspundă, dar n-a făcut decât un gest care însemna că trebuie să plec.

* * *

Poteca ce pornea de la casa noastră urmărea marginea stâncilor înainte de a coti către sat. Era greu s-o străbaţi într-o zi ca aceea, dar îmi amintesc că eram recunoscătoare pentru vântul sălbatic care-mi abătea mintea de la necazuri. Marea era furioasă, cu valuri ca nişte pietre cioplite până ajunseseră ca lama de cuţit, suficient de ascuţite cât să taie. Mi se părea că întreaga lume simţea ca mine. Oare viaţa nu era decât o furtună care ştergea urmele a ceea ce fusese o clipă mai înainte, lăsând în urmă un pustiu de nerecunoscut? Nu mai avusesem vreodată asemenea gânduri. Ca să scap de ele, am coborât în fugă poteca până când brusc satul mi-a apărut în faţa ochilor. Yoroido era un târg micuţ, chiar la gura unui golf. De obicei, luciul apei era împestriţat de pescari, dar în acea zi nu ieşiseră decât câteva bărci care se întorceau – şi care mi se păreau, ca de fiecare dată, nişte gândaci de apă care dădeau din picioare. Furtuna chiar se apropia acum; îi auzeam mugetul. Siluetele pescarilor din golf se estompau, pe măsură ce perdeaua de ploaie îi ascundea, până când au dispărut complet. Vedeam furtuna urcând panta către mine. Primele picături m-au lovit ca nişte ouă de prepeliţă şi în câteva secunde eram udă de parcă aş fi căzut în mare.

Yoroido nu avea decât un singur drum, care ducea direct la intrarea în clădirea companiei Japan Coastal Seafood; era tivit cu case ale căror camere dinspre stradă erau folosite drept magazine. Am fugit către casa Okada, unde se vindeau produse

de băcănie; însă atunci mi s-a întâmplat ceva – unul din acele lucruri banale cu consecinţe imense, cum ar fi să te împiedici şi să cazi în faţa trenului. Drumul de pământ bătătorit era alunecos din cauza ploii, iar picioarele mi-au alunecat de sub mine. Am căzut pe burtă, izbindu-mă cu obrazul de pământ. Cred că m-a ameţit căzătura, pentru că îmi amintesc numai un fel de amorţeală şi senzaţia că am în gură ceva ce vreau să scuip. Am auzit voci şi am simţit cum cineva mă întoarce pe spate; am fost ridicată şi purtată pe braţe. Îmi dădeam seama că mă duc în clădirea companiei Japan Coastal Seafood, pentru că simţeam cum mă învăluie mirosul de peşte. Am auzit un plescăit, pe când măturau peştele de pe una din mesele de lemn pe podea şi mă aşezau pe suprafaţa ei slinoasă. Ştiu că eram udă de ploaie, însângerată, că eram desculţă şi murdară şi că purtam haine ţărăneşti. Ceea ce nu ştiam era că din acel moment totul avea să se schimbe. Pentru că în această stare m-am trezit privind în ochii domnului Tanaka Ichiro.

Îl văzusem pe domnul Tanaka de multe ori la noi în sat. Trăia într-un oraş mult mai mare din apropiere, dar venea în sat în fiecare zi, căci familia lui deţinea compania Japan Coastal Seafood. Nu purta haine ţărăneşti ca pescarii, ci un chimono bărbătesc, cu pantaloni de chimono ce-l făceau să arate ca ilustraţiile cu samurai pe care le vezi prin cărţi. Pielea lui era moale şi întinsă ca cea de pe tobă; obrajii îi erau ca nişte dâmburi lucioase, ca pielea crocantă a unui peşte prăjit, întotdeauna mi se păruse fascinant. Când mă jucam pe stradă cu alţi copii şi domnul Tanaka se întâmpla să iasă din sediul companiei, întotdeauna mă opream din joc ca să-l privesc.

Zăceam acolo, pe masa slinoasă, în timp ce domnul Tanaka îmi examina buza, trăgând de ea cu degetele şi întorcându-mi capul într-o parte şi-n alta. Brusc, mi-a văzut ochii cenuşii care-l fixau cu asemenea fascinaţie, încât nu mai puteam pretinde că nu mă holbez. Nu mi-a zâmbit batjocoritor, ca unei fete impertinente, şi nici nu şi-a ferit privirea ca să-mi arate că nu are importanţă la ce privesc sau ce gândesc. Ne-am privit fix o clipă nesfârşită – atât de lungă, încât m-a luat cu frig, chiar şi în aerul încins al pescăriei.

— Te cunosc, a spus el în cele din urmă. Eşti fata cea mică a bătrânului Sakamoto.

Chiar şi la vârsta mea, îmi puteam da seama că domnul Tanaka vedea lumea din jur aşa cum era; nu avusese niciodată privirea buimacă a tatălui meu. Mi se părea că poate vedea

răşina scurgându-se din trunchiurile pinilor şi cercul de lumină de pe cer, acolo unde soarele fusese acoperit de nori. Trăia în lumea vizibilă, chiar dacă nu întotdeauna îi făcea plăcere să se afle acolo. Ştiam că vede copacii, şi noroiul, şi copiii de pe stradă, dar niciodată nu avusesem vreun motiv să-mi închipui că mă remarcase şi pe mine.

Poate de aceea, atunci când mi-a vorbit, am simţit lacrimile înţepându-mi ochii.

Domnul Tanaka m-a ridicat în capul oaselor. Credeam că o să-mi spună să plec, dar în loc de asta a zis:

— Nu înghiţi sângele ăla, fetiţo. Doar dacă nu vrei să ţi se facă bolovan în stomac. În locul tău, l-aş scuipa pe podea.

— Sângele unei fete, domnule Tanaka? a spus unul dintre muncitori. Aici, unde aducem peştele?

Vezi tu, pescarii sunt teribil de superstiţioşi. În mod deosebit, nu le place ca femeile să aibă de-a face cu pescuitul. Un bărbat de la noi din sat, domnul Yamamura, şi-a găsit fiica jucându-se în barca lui într-o dimineaţă. A bătut-o cu un băţ, apoi a frecat barca şi cu sake, şi cu o leşie atât de tare încât a decolorat lemnul bărcii. Şi nici chiar asta nu a fost de ajuns: domnul Yamamura a chemat preotul shintoist să o binecuvânteze. Şi toate astea numai pentru că fiica lui se jucase acolo unde se depozitează peştii. Şi iată-l pe domnul Tanaka sugerând să scuip sânge pe podeaua încăperii unde se curăţa peştele.

— Dacă vă temeţi că sângele ei ar putea spăla maţele de peşte, a spus domnul Tanaka, luaţi-le acasă cu voi. Am destule.

— Nu e vorba de maţele de peşte, domnule.

— Aş zice că sângele ei e cel mai curat lucru care a ajuns pe podeaua asta de când te-ai născut tu – sau eu. Dă-i drumul, a spus domnul Tanaka, de data aceasta către mine. Scuipă-l.

Stăteam pe masa slinoasă, fără să ştiu ce aş putea să fac. Mă gândeam că ar fi îngrozitor să nu-l ascult pe domnul Tanaka, dar nu cred că mi-aş fi adunat curajul de a scuipa dacă unul dintre bărbaţi nu s-ar fi aplecat într-o parte, apăsându-şi o nară cu degetul şi suflându-şi nasul pe podea. Văzând asta, n-am mai putut suporta nici o clipă să ţin lichidul în gură şi am scuipat sângele, exact aşa cum îmi spusese domnul Tanaka să fac. Toţi bărbaţii s-au îndepărtat scârbiţi, în afară de asistentul domnului Tanaka, pe nume Sugi. Domnul Tanaka i-a spus să se ducă să-l aducă pe doctorul Miura.

— Nu ştiu unde să-l găsesc, a spus Sugi, deşi cred că de fapt voia să spună că nu-i păsa de soarta mea.

I-am spus domnului Tanaka Ichiro că doctorul fusese la noi acasă cu puţin timp în urmă.

— Unde e casa ta? m-a întrebat domnul Tanaka.

— E căsuţa cherchelită de pe deal.

— Ce vrei să spui… care „căsuţă cherchelită”?

— E cea înclinată pe-o parte, ca şi cum ar fi băut prea mult.

Domnul Tanaka a părut nelămurit de explicaţia mea.

— Ei bine, Sugi, urcă până la casa cherchelită a lui Sakamoto şi caută-l pe doctorul Miura. N-o să-ţi fie prea greu să-l găseşti. Ia-te după ţipetele pacienţilor lui atunci când îi împunge.

Mi-am închipuit că domnul Tanaka avea să se întoarcă la lucru după plecarea lui Sugi; în loc de asta, a rămas multă vreme lângă masă, uitându-se la mine. Simţeam că faţa începe să-mi ardă. În cele din urmă, a spus ceva ce mi s-a părut foarte inteligent.

— Ai o vânătă pe faţă, fetiţă a lui Sakamoto.

S-a dus şi a scos dintr-un sertar o oglindă pe care mi-a întins-o. Buza mea era umflată şi vânătă, exact aşa cum îmi spusese.

— Dar ce vreau să ştiu de fapt, a continuat el, e cum ai ajuns să ai aşa nişte ochi extraordinari şi de ce nu semeni mai mult cu tatăl tău?

— Ochii sunt ai mamei, am spus eu. Cât despre tata, e aşa de zbârcit, că nici nu ştiu cum arată de fapt.

— Şi tu o să fii zbârcită într-o bună zi.

— Dar unele zbârcituri le are pentru că aşa e el făcut, am spus. Ceafa lui e la fel de bătrână ca faţa, dar e netedă ca un ou.

— Ce-ai spus despre tatăl tău nu e un lucru respectuos, mi-a răspuns domnul Tanaka. Dar cred că e adevărat.

Apoi a spus ceva care m-a făcut să roşesc atât de tare, încât sunt sigură că buzele mele păreau palide.

— Deci cum a făcut un bătrân zbârcit, cu capul ca un ou, de are o fată aşa de frumoasă ca tine?

În anii care au trecut de atunci, mi s-a spus că sunt frumoasă de atâtea ori, că nici nu-mi mai pot aminti. Deşi, desigur, gheişelor li se spune mereu că sunt frumoase, chiar şi celor care nu sunt. Dar când mi-a spus-o domnul Tanaka, înainte să fi ştiut măcar că există gheişe, aproape că l-am crezut.

* * *

După ce doctorul Miura mi-a îngrijit buza şi am cumpărat tămâia după care mă trimisese tata, m-am întors acasă atât de

tulburată, încât cred că nici dacă m-aş fi transformat într-un muşuroi de furnici n-ar fi fost mai multă activitate înăuntrul meu. Mi-ar fi fost mai uşor dacă emoţiile m-ar fi împins toate în aceeaşi direcţie, dar nu era atât de simplu. Eram ca o frunză-n vânt. Undeva, printre toate gândurile care o priveau pe mama – şi dincolo de disconfortul buzei lovite – se cuibărise un sentiment plăcut, în care am încercat de mai multe ori să mă adâncesc. Era legat de domnul Tanaka. M-am oprit pe stânci şi am privit marea unde, chiar şi după furtună, valurile arătau tot ca nişte pietre ascuţite, iar cerul căpătase nuanţa cafenie a noroiului. M-am asigurat că nu mă vede nimeni, am strâns tămâia la piept şi am şoptit în vântul şuierător numele domnului Tanaka, iar şi iar, până când am fost sigură că aud muzica din fiecare silabă. Ştiu că pare prostesc – şi chiar era. Dar nu eram decât o fetiţă tulburată.

După ce am terminat masa, iar tata s-a dus în sat să-i privească pe ceilalţi pescari jucând şah japonez, Satsu şi cu mine am curăţat bucătăria în tăcere. Am încercat să-mi amintesc cum mă făcuse domnul Tanaka să mă simt, dar în tăcerea rece a casei senzaţia îmi scăpa. În loc de asta, simţeam o groază stăruitoare şi îngheţată la gândul bolii mamei. M-am trezit întrebându-mă cât avea să mai dureze până o vom îngropa în cimitirul din sat, alături de cealaltă familie a tatei. Ce avea să se aleagă de mine după aceea? Cu mama moartă, Satsu şi cu mine aveam să îi luăm locul, probabil. Am privit-o pe sora mea frecând oala de fier în care fiersese supa; dar, deşi era chiar în faţa ei – şi ţinea ochii îndreptaţi asupra oalei – îmi dădeam seama că nu o vede. A continuat să o frece multă vreme după ce era curată. În cele din urmă, i-am spus:

— Satsu-san, nu mă simt bine.

— Du-te afară şi încălzeşte baia, mi-a răspuns, îndepărtându-şi cu o mână udă părul care îi căzuse în dezordine pe faţă.

— Nu vreau să fac baie, i-am spus. Satsu, mama o să moară…

— Oala asta e crăpată. Uite!

— Nu e crăpată, i-am răspuns. Linia aia a fost întotdeauna acolo.

— Dar cum a curs apa din ea tocmai acum?

— Ai vărsat-o tu. Te-am văzut.

Pentru o clipă mi s-a părut că Satsu era puternic impresionată de ceva, ceea ce se traducea printr-o expresie de extremă uimire, aşa cum se întâmpla cu multe din sentimentele ei. Dar nu mi-a mai spus nimic. A luat doar oala de pe plită şi s-a

îndreptat spre uşă să o golească.

2

A doua zi de dimineaţă, ca să-mi iau gândul de la necazuri, m-am dus să înot în lacul de lângă casă, într-o pădurice de pini. Copiii din sat mergeau acolo aproape în fiecare dimineaţă, pe vreme bună. Şi Satsu venea uneori, într-un costum de baie peticit, pe care-l făcuse din hainele vechi de pescuit ale tatei. Nu era un costum prea bun, pentru că se căsca la piept de fiecare dată când ea se apleca, iar unul dintre băieţi striga: „Uite! Se vede Muntele Fuji!” Însă ea îl purta oricum.

Pe la prânz, am hotărât să mă întorc acasă ca să mănânc ceva. Satsu plecase mult mai devreme cu băiatul lui Sugi, asistentul domnului Tanaka. Se purta ca un căţel când era în preajma lui. Când Sugi pleca undeva, îi arunca o privire peste umăr ca să-i spună să-l urmeze, şi ea îl urma întotdeauna. Nu mă aşteptam s-o mai văd înainte de cină, dar când m-am apropiat de casă am zărit-o în faţa mea pe potecă, sprijinită de un copac. Dacă ai fi văzut scena, ai fi înţeles pe dată ce se întâmpla; dar eu eram doar un copil. Satsu avea costumul de baie ridicat până în dreptul umerilor, iar băiatul lui Sugi părea absorbit în joaca lui cu „Munţii Fuji”, cum le spuneau băieţii.

De când se îmbolnăvise mama, sora mea devenise cam durdulie. Sânii îi erau la fel de neascultători ca şi părul. Cel mai tare mă uimea faptul că exact asta părea să-l fascineze pe tânărul Sugi la ei. Îi legăna cu mâna, îi împingea în lături ca să-i privească apoi aşezându-se la locul lor. Ştiam că n-ar fi trebuit să-i spionez, dar nu mă puteam hotărî ce să fac atâta timp cât poteca era blocată. Apoi, brusc, am auzit o voce de bărbat în spatele meu:

— Chiyo-chan, ce cauţi ghemuită acolo, în spatele copacului?

Eram o fetiţă de nouă ani, care se întorcea de la lacul în care înotase, şi cum nu aveam încă nici un fel de forme pe care să le ascund de cineva… ei bine, e uşor de ghicit ce purtam.

Când m-am întors – tot ghemuită pe vine la marginea potecii, acoperindu-mi goliciunea cu braţele cum puteam mai bine – l-am văzut pe domnul Tanaka. Nici că m-aş fi putut simţi mai ruşinată.

— Asta trebuie să fie casa ta cherchelită, a spus el. Şi cel de acolo arată ca tânărul Sugi. Ce ocupat pare! Cine e fata care e cu el?

— Cred că e sora mea, domnule Tanaka. Îi aştept să plece.

Domnul Tanaka şi-a făcut mâinile pâlnie la gură şi a strigat,

apoi am auzit zgomotul pe care-l făcea tânărul Sugi fugind pe potecă. Şi sora mea trebuie să fi fugit, pentru că domnul Tanaka mi-a spus că pot să mă duc acasă şi să mă îmbrac.

— Şi când o vezi pe sora aia a ta, mi-a spus el, vreau să-i dai astea.

Mi-a dat un pachet învelit în hârtie de orez, cam de mărimea unui cap de peşte.

— Sunt ierburi chinezeşti, a spus el. Nu-l asculta pe doctorul Miura dacă-ţi zice că nu sunt bune de nimic. Spune-i surorii tale să facă ceai din ele şi să i-l dea mamei, ca să-i uşureze durerea. Sunt ierburi foarte scumpe. Să nu le risipească.

— Atunci ar fi bine să fac eu ceaiul, domnule. Sora mea nu se prea pricepe la făcut ceai.

— Ştiu de la doctorul Miura că mama ta e bolnavă, a spus el. Acum aflu că sora ta nu e în stare nici măcar să facă ceai! Cu un tată aşa de bătrân, ce-o să se aleagă de tine, Chiyo-chan? Acum cine are grijă de tine?

— Cred că eu.

— Cunosc un bărbat. Acum e bătrân, dar când era un copil cam de vârsta ta, i-a murit tatăl. Anul următor i-a murit şi mama, apoi fratele lui a fugit la Osaka şi l-a lăsat singur. Seamănă puţin cu tine, nu crezi?

Domnul Tanaka mi-a aruncat o privire care parcă spunea să nu îndrăznesc să-l contrazic.

— Ei bine, numele acelui bărbat e Tanaka Ichiro, a continuat. Da, sunt eu… deşi pe vremea aceea mă chema Morihashi Ichiro. Am fost luat de familia Tanaka la vârsta de doisprezece ani. După ce am mai crescut puţin, am fost însurat cu fiica familiei şi adoptat. Acum mă ocup de compania de pescuit a familiei. Aşa că până la urmă lucrurile s-au aranjat bine pentru mine, vezi tu? Poate că şi ţie o să ţi se întâmple ceva asemănător.

O clipă am privit părul cărunt al domnului Tanaka şi cutele de pe fruntea lui, care păreau crestături în scoarţa unui copac. Mi se părea cel mai înţelept şi mai ştiutor om de pe pământ. Îmi imaginam că ştie lucruri pe care eu nu aveam să le aflu niciodată; şi că se purta cu o eleganţă pe care eu nu aş fi putut-o niciodată căpăta; iar chimonoul lui albastru era mai frumos decât orice aş fi avut eu vreodată ocazia să port. Stăteam în faţa lui goală, ghemuită în ţărână, cu părul încâlcit şi cu faţa murdară, cu pielea mirosind a apă de baltă.

— Mă îndoiesc că cineva ar vrea să mă adopte, i-am spus.

— Da? Eşti o fată deşteaptă, nu-i aşa? Să-ţi botezi casa

„cherchelită”… Să spui că tatăl tău are capul ca un ou!

— Dar chiar arată ca un ou.

— Altminteri nici n-ar fi fost un lucru inteligent. Acum fugi, Chiyo-chan, a spus. Vrei să mănânci de prânz, nu? Poate că, dacă sora ta mănâncă supă, poţi să te lungeşti pe podea şi să bei ce varsă ea din castron.

* * *

Din acel moment, am început să visez că domnul Tanaka m-ar putea adopta. Uneori uit cât de mult suferеam în acea perioadă. Cred că m-aş fi agăţat de orice-mi oferea puţină alinare. Deseori, când mă simţeam tulburată, mintea mi se întorcea asupra aceleiaşi imagini a mamei mele, cu mult înainte ca ea să înceapă să geamă dimineaţa din cauza durerilor. Aveam patru ani, la festivalul *obon* din satul nostru, în anotimpul când salutam întoarcerea printre noi a spiritelor celor morţi. După câteva seri de ceremonii în cimitir şi de focuri făcute la intrarea în case ca spiritele să nu se rătăcească, ne adunaserăm în ultima noapte a serbării la altarul Shinto, ridicat pe stâncile care păzeau intrarea în golfuleţ. Chiar la poarta altarului era o poiană, decorată în seara aceea cu felinare de hârtie colorată înşirate pe sfori, între copaci. Mama şi cu mine am dansat o vreme alături de ceilalţi săteni, pe muzica tobelor şi a flautului; dar în cele din urmă am obosit, iar ea m-a aşezat în poală şi a început să mă legene, undeva la marginea poienii. Brusc, o pală de vânt s-a abătut dinspre ocean şi unul dintre felinare a luat foc. Am privit cum flacăra mistuia sfoara, iar felinarul de hârtie cobora lin, până când vântul l-a izbit din nou şi l-a rostogolit prin aer drept spre noi, brăzdând cerul cu o dâră de praf auriu. Mingea de foc a părut să se aşeze pe pământ, dar apoi mama şi cu mine am zărit-o ridicându-se din nou pe un curent de aer, plutind drept către noi. Am simţit cum mama îmi dă drumul, iar apoi am văzut-o aruncându-şi braţele în foc ca să-l stingă. O clipă am fost amândouă scăldate în scântei şi flăcări; însă peticele de foc s-au împrăştiat curând printre copaci şi s-au stins, şi nimeni – nici chiar mama – n-a fost rănit.

* * *

Cam o săptămână mai târziu, când fanteziile mele despre adopţie avuseseră timp să se coacă, m-am întors acasă într-o

după-amiază şi l-am găsit pe domnul Tanaka aşezat în faţa tatei la măsuţa din casă. Am ştiut că discutau ceva serios, pentru că nici măcar nu au părut să mă observe când am intrat. Am îngheţat acolo, ascultându-i.

— Deci, Sakamoto, ce spui de propunerea mea?

— Nu ştiu, domnule, a spus tata. Nu-mi pot închipui cum fetele ar locui altundeva.

— Înţeleg, dar le-ar fi cu mult mai bine, şi ţie la fel. Vezi numai să vină în sat mâine după-amiază.

Şi spunând asta, domnul Tanaka s-a ridicat să plece. M-am prefăcut că tocmai ajunsesem, ca să ne întâlnim la uşă.

— Vorbeam cu tatăl tău despre tine, Chiyo-chan, mi-a spus el. Eu locuiesc peste deal, în oraşul Senzuru. E mai mare decât Yoroido. Cred că ţi-ar plăcea. Nu vrei să vii acolo mâine cu Satsu-san? O să-mi vezi casa şi o s-o cunoşti pe fiica mea. Poate rămâneţi şi peste noapte. Doar o noapte, înţelegi? După aceea, vă aduc înapoi acasă. Ce zici?

I-am răspuns că ar fi tare bine. Şi m-am străduit să mă port ca şi cum nu mi-ar fi sugerat ceva ieşit din comun. Dar în capul meu parcă s-ar fi produs o explozie. Gândurile mele erau sparte în bucăţele pe care cu greu le puteam aduna la un loc. Desigur, o parte din mine dorea cu disperare ca domnul Tanaka să mă adopte după moartea mamei; dar o altă parte era înfricoşată. Mi-era teribil de ruşine şi numai pentru că-mi închipuisem că aş putea locui altundeva decât în căsuţa mea cherchelită. După ce a plecat domnul Tanaka, am încercat să-mi fac de lucru prin bucătărie, dar mă simţeam ca Satsu, pentru că nu vedeam nimic în faţa ochilor. Nu ştiu cât timp a trecut. În cele din urmă l-am auzit pe tata scoţând un scâncet, pe care l-am luat drept plâns şi care a făcut să-mi ardă faţa de ruşine. Când în fine m-am forţat să mă uit spre el, l-am văzut cu mâinile deja încâlcite într-un năvod, dar stând în picioare în uşa dinspre camera din spate, unde mama zăcea în lumina soarelui, cu cearceaful lipit de ea ca o a doua piele.

* * *

A doua zi, pregătindu-mă pentru întâlnirea cu domnul Tanaka, mi-am frecat gleznele murdare şi m-am cufundat o vreme în cada noastră, care fusese cândva boilerul unui vechi motor cu aburi pe care cineva îl abandonase în sat; capacul îi fusese tăiat şi interiorul căptuşit cu lemn. Am stat multă vreme privind marea

şi simţindu-mă foarte independentă, pentru că urma să văd, pentru prima oară în viaţă, ceva din lumea aflată dincolo de micul nostru sat.

Când Satsu şi cu mine am ajuns la sediul companiei Japan Coastal Seafood, i-am privit pe pescari descărcându-şi captura pe dig. Tata era printre ei, apucând peştii cu mâinile lui osoase şi aruncându-i în coşuri. La un moment dat s-a uitat către mine şi Satsu, apoi şi-a şters faţa cu mâneca bluzei. Cumva, trăsăturile lui mi se păreau mai adâncite ca de obicei. Bărbaţii au dus coşurile pline până la căruţa domnului Tanaka şi le-au aşezat în spate. M-am căţărat pe roată ca să văd. Cei mai mulţi peşti îşi holbau ochii sticloşi, dar câte unul mai deschidea şi gura, iar mie mi se părea că scoate un ţipăt. Am încercat să-i liniştesc spunându-le:

— Mergeţi în oraşul Senzuru, peştişorilor! Totul o să fie bine.

Nu vedeam la ce le-ar fi folosit să ştie adevărul.

După multă vreme, domnul Tanaka a ieşit în stradă şi ne-a spus să ne urcăm lângă el pe capră. Eu m-am aşezat la mijloc, destul de aproape ca să simt materialul chimonoului domnului Tanaka atingându-mi mâna. N-am putut să nu roşesc. Satsu se uita fix la mine, dar n-a părut să observe nimic, păstrându-şi obişnuita ei expresie aiurită.

Mi-am petrecut cea mai mare parte a călătoriei privind în spate, la peştii care se zbăteau în coşurile lor. Când am urcat dealul, la ieşirea din Yoroido, roata a trecut peste o piatră şi căruţa s-a înclinat destul de brusc. Un biban a fost aruncat din coş şi s-a izbit de pământ atât de tare, încât şi-a revenit la viaţă. Să-l văd zbătându-se şi încercând să respire a fost mai mult decât puteam suporta. M-am întors cu lacrimi în ochi şi, deşi am încercat să le ascund de domnul Tanaka, el tot le-a observat. După ce a recuperat peştele şi am pornit din nou la drum, m-a întrebat ce se întâmplase.

— Bietul peşte! am spus.

— Eşti ca soţia mea. Cei mai mulţi sunt morţi când intră pe mâna ei, dar dacă trebuie să gătească un crab, sau orice altceva care e încă viu, îi dau lacrimile şi le cântă.

Domnul Tanaka m-a învăţat un cântecel – de fapt, mai mult un fel de rugăciune – pe care m-am gândit că-l inventase soţia lui. Ea îl cânta pentru crabi, dar noi i-am schimbat cuvintele ca să se potrivească peştilor:

Suzuki yo suzuki!

Jobutsu shite kure!

Bibănel, o bibănel!
Grăbeşte-te către tărâmul lui Buddha!

Apoi m-a învăţat alt cântec, un cântec de leagăn pe care nu-l mai auzisem niciodată. I l-am cântat unei plătici care zăcea de una singură într-un coş, mişcându-şi de jur-împrejur ochii ca doi nasturi:

Nemure yo, ii karei yo!
Niwa ya makiba ni
Tori mo hitsuji mo
Minna nemureba
Hoshi wa mado kara
Gin no hikari o
Sosogu, kono yoru!

Dormi, plătică-ascultătoare!
Când toţi dorm –
Chiar şi păsările, şi oile,
Prin grădini şi pe câmpuri –
Stelele în astă-seară
Îşi vor cerne lumina de argint
Prin fereastră.

Curând am ajuns în vârful dealului şi la picioare ni s-a arătat oraşul Senzuru. Ziua era mohorâtă, totul părea vopsit în nuanţe de gri. Era prima oară când priveam lumea de dincolo de Yoroido şi nu mi s-a părut că pierdusem mare lucru. Vedeam acoperişurile de paie ale caselor grupate în jurul unui mic golf, printre dealuri joase, şi dincolo de ele marea de culoarea metalului, bălţată cu petice albe. De pe uscat, priveliştea ar fi fost frumoasă, dacă n-ar fi trecut calea ferată, care o brăzda ca o cicatrice.

Senzuru era un oraş murdar şi puturos. Chiar şi oceanul avea un miros îngrozitor, ca şi când toţi peştii ar fi fost stricaţi. La picioarele pontonului, pe apă, pluteau bucăţi de legume, cum în golfuleţul nostru pluteau meduzele. Bărcile erau zgâriate, cu lemnul crăpat; mi se părea că arată ca şi cum s-ar fi luptat între ele.

Satsu şi cu mine am rămas multă vreme pe ponton, până

când în fine domnul Tanaka ne-a chemat înăuntru în clădirea companiei Japan Coastal Seafood şi ne-a condus pe un coridor lung. Nici dacă am fi fost în burta unui peşte n-ar fi mirosit mai tare a maţe de peşte. Dar la capătul lui, spre surpriza mea, se găsea un birou, care în ochii mei de copil de nouă ani părea minunat. Am intrat şi am rămas, desculţe, pe podeaua slinoasă de piatră. În faţa noastră, o treaptă ducea la o platformă acoperită cu rogojini tatami. Poate că asta m-a impresionat atât de tare: podeaua înălţată făcea ca totul să pară grandios. În orice caz, mi s-a părut cea mai frumoasă încăpere pe care o văzusem vreodată – deşi acum îmi vine să râd gândindu-mă că biroul unui angrosist de peşte dintr-un orăşel minuscul, de pe coasta Mării Japoniei, ar putea produce o asemenea impresie asupra cuiva.

Pe platformă, pe o pernă, stătea o femeie bătrână, care, când ne-a văzut, s-a ridicat şi s-a apropriat de margine, unde s-a aşezat în genunchi. Era bătrână, părea ţâfnoasă şi nu cred că am cunoscut vreodată un om mai agitat. Când nu-şi aranja chimonoul, îşi ştergea ceva la colţul ochiului sau îşi scărpina nasul, în tot acest timp suspinând ca şi când i-ar fi părut rău că trebuia să se agite atâta.

Domnul Tanaka i-a spus:

— Acestea sunt Chiyo-chan şi sora ei mai mare, Satsu-san.

Am făcut o mică plecăciune, la care Doamna Agitaţie a răspuns înclinând din cap. Apoi a scos cel mai adânc suspin de până atunci şi a început să-şi scarpine o crustă pe care o avea pe gât. Aş fi vrut să privesc în altă parte, dar ochii ei se fixaseră asupra alor mei.

— Ei bine! Tu eşti Satsu-san, nu? a întrebat ea. Dar continua să privească drept spre mine.

— Eu sunt Satsu, a spus sora mea.

— Când eşti născută?

Satsu părea în continuare nesigură căreia dintre noi i se adresa Doamna Agitaţie, aşa că am răspuns eu în locul ei.

— E născută în anul vacii, am spus.

Bătrâna a întins mâna şi m-a mângâiat. Dar a făcut-o în cel mai ciudat mod, înghiontindu-mă de câteva ori în falcă. Mi-am dat seama că intenţionase să fie o mângâiere, pentru că avea o expresie blândă.

— Asta e frumuşică, nu? Ce ochi neobişnuiţi! Şi se vede că e isteaţă. Uită-te numai la fruntea ei. Apoi s-a întors către sora mea şi a spus: Aşa, deci. Anul vacii; cincisprezece ani; planeta

Venus; şase, alb. Hmmm… vino mai aproape.

Satsu a făcut cum i se ceruse. Doamna Agitaţie a început să-i examineze faţa, nu numai cu privirea, ci şi cu degetele. A stat mult cercetându-i nasul din diferite unghiuri, apoi urechile. I-a ciupit lobii de câteva ori, apoi a scos un mormăit, arătând că terminase cu Satsu, şi s-a întors către mine.

— Tu eşti din anul Maimuţei. Îmi dau seama doar uitându-mă la tine. Câtă apă ai în tine! Opt, alb; planeta Saturn. Şi eşti o fată foarte atrăgătoare. Vino mai aproape.

A început să facă acelaşi lucru şi cu mine, ciupindu-mi urechile şi aşa mai departe. Mă gândeam întruna cum îşi scărpinase coaja rănii de pe gât cu aceleaşi degete. Curând s-a ridicat în picioare şi a coborât pe podeaua de piatră pe care stăteam noi. A durat ceva până a reuşit să-şi strecoare picioarele deformate în încălţările *zori*, dar în cele din urmă s-a întors către domnul Tanaka şi i-a aruncat o privire pe care el a părut s-o înţeleagă pe loc, pentru că a ieşit din cameră, închizând uşa în urma sa.

Doamna Agitaţie a desfăcut bluza ţărănească pe care o purta Satsu şi i-a dat-o jos. I-a pipăit sânii legănându-i în toate direcţiile, s-a uitat la subraţ, apoi a întors-o şi s-a uitat la spatele ei. Eram într-o asemenea stare de şoc, încât cu greu puteam privi. Desigur, o mai văzusem pe Satsu goală şi înainte, dar felul în care Doamna Agitaţie îi sucea corpul părea chiar mai indecent decât amintirea mea cu Satsu ridicându-şi costumul de baie pentru tânărul Sugi. Apoi, ca şi când n-ar fi fost destul, Doamna Agitaţie i-a smucit lui Satsu pantalonii, coborându-i până la glezne, a privit-o de sus până jos, apoi a întors-o din nou cu faţa.

— Ieşi din pantaloni, a spus ea.

Expresia lui Satsu era mai pierdută decât o văzusem vreodată, dar a făcut un pas în faţă, lăsându-şi pantalonii pe podeaua slinoasă. Doamna Agitaţie a apucat-o de umeri şi a aşezat-o pe platformă. Satsu era complet goală; sunt sigură că nu pricepea nici cu o boabă mai mult decât mine de ce trebuie să se aşeze acolo. Dar nici ea n-a avut timp să se întrebe, pentru că în decurs de o clipă Doamna Agitaţie îi apucase genunchii şi-i desfăcuse. Şi, fără să ezite o secundă, îi băgase mâna între picioare. Apoi n-am mai putut să privesc. Cred că Satsu a încercat să se împotrivească, întrucât Doamna Agitaţie a scos un ţipăt scurt şi, în aceeaşi clipă, am auzit o plesnitură sonoră – Doamna Agitaţie lovind-o pe Satsu peste coapsă – aşa cum mi-am dat seama mai târziu, după urma roşie. În clipa următoare terminase, i-a spus lui Satsu să se îmbrace la loc. Punându-şi

hainele, Satsu a scos un suspin adânc. Se poate să fi plâns, dar n-am îndrăznit să mă uit la ea.

Apoi, Doamna Agitaţie a venit drept la mine şi, într-o clipă, şi pantalonii mei erau la genunchi, iar cămaşa îmi fusese scoasă exact ca a lui Satsu. Eu nu aveam sâni pe care bătrâna să-i pipăie, dar mi s-a uitat sub fiecare braţ la fel cum făcuse cu sora mea, apoi m-a răsucit, înainte de a mă aşeza pe platformă şi a-mi trage pantalonii de pe picioare. Eram îngrozitor de speriată de ceea ce urma să-mi facă şi, când a încercat să-mi desfacă genunchii, a trebuit să mă lovească la fel cum făcuse cu Satsu, iar gâtul a început să mă usture din cauza lacrimilor reţinute. Mi-a băgat un deget între picioare şi mi s-a părut că mă ciupeşte, aşa că am ţipat. Când mi-a spus să mă îmbrac la loc, m-am simţit ca pusă în locul unui baraj care ţine pe loc un râu vijelios. Dar mă temeam că, dacă eu sau Satsu începem să ne smiorcăim ca nişte copii, aveam să dăm rău în ochii domnului Tanaka.

— Fetele sunt sănătoase, i-a spus ea domnului Tanaka atunci când s-a întors în cameră, şi foarte potrivite. Ambele sunt intacte. Cea mare e făcută cu mult prea mult lemn, dar cea mică are destulă apă. Şi e frumuşică, nu credeţi? Pe lângă ea, sora mai mare pare o ţărancă!

— Amândouă sunt atrăgătoare în felul lor, a spus el. Nu vreţi să vorbim despre asta în timp ce vă conduc? Fetele mă vor aştepta aici.

Când domnul Tanaka a închis uşa în urma sa, m-am întors şi am văzut-o pe Satsu aşezată pe marginea platformei, privind în sus spre tavan. Din cauza formei feţei, lacrimile i se adunaseră deasupra nărilor şi, în clipa în care am văzut-o atât de amărâtă, am izbucnit şi eu în plâns. Mă simţeam vinovată pentru tot ce se întâmplase şi i-am şters faţa cu colţul bluzei mele.

— Cine era femeia aceea îngrozitoare? m-a întrebat.

— Trebuie să fie vreo ghicitoare. Probabil că domnul Tanaka vrea să afle cât mai multe despre noi…

— Dar de ce a trebuit să se uite la noi în felul acela îngrozitor!

— Satsu-san, nu înţelegi? i-am spus. Domnul Tanaka se gândeşte să ne adopte.

Auzind aceasta, Satsu a început să clipească de parcă i-ar fi intrat o gâză în ochi.

— Ce tot spui? Domnul Tanaka nu poate să ne adopte.

— Tata e atât de bătrân… şi acum, că mama e bolnavă, cred că domnul Tanaka îşi face griji pentru viitorul nostru. N-o să mai fie nimeni care să aibă grijă de noi.

Satsu s-a ridicat, agitată la auzul veştilor. Ochii ei au început să se plimbe cruciş şi-mi dădeam seama că se străduia din greu să se convingă pe ea însăşi că nimic nu ne poate lua din căsuţa noastră cherchelită. Storcea veştile pe care i le dădusem ca apa dintr-un burete. Încet-încet, trăsăturile i s-au relaxat şi s-a aşezat la loc pe marginea platformei. Peste un minut privea din nou în jurul ei ca şi când conversaţia nici n-ar fi avut loc.

* * *

Casa domnului Tanaka era la capătul unei alei, chiar la marginea oraşului. Păduricea de pini care o înconjura răspândea un miros la fel de tare ca oceanul de lângă casa noastră; iar când m-am gândit la ocean şi la felul în care dădeam un miros pentru celălalt, am simţit un gol cumplit din care a trebuit să mă smulg, la fel cum te tragi de lângă o faleză, după ce te-ai uitat în jos. Casa era mai impunătoare decât orice văzusem eu în Yoroido, cu cornişe imense, ca cele ale altarului din sat. Iar când domnul Tanaka a trecut pragul, şi-a lăsat încălţările exact acolo unde s-a descălţat, pentru că o servitoare a venit şi le-a pus pe un raft în locul lui. Satsu şi cu mine nu aveam încălţări pe care să ni le scoatem, dar tocmai când mă pregăteam să păşesc înăuntru, am simţit ceva care m-a împuns uşor în spate, şi la picioarele mele, pe podeaua de lemn, a căzut un con de pin. M-am întors şi am văzut o fată cam de vârsta mea, cu părul foarte scurt, alergând să se ascundă în spatele unui copac. S-a uitat la mine şi a zâmbit, lăsând la vedere un spaţiu gol de forma unui triunghi între dinţii din faţă, apoi a fugit, privind peste umăr ca să se asigure că o urmez. Poate părea ciudat, dar nu avusesem niciodată experienţa de a face cunoştinţă cu o altă fetiţă. Desigur, le cunoşteam pe fetiţele din satul meu, dar crescuserăm împreună şi nu făcuserăm niciodată „cunoştinţă”. Însă Kuniko – acesta era numele fiicei celei mici a domnului Tanaka – a fost atât de prietenoasă din prima clipă în care am văzut-o, încât m-a făcut să cred că avea să-mi fie uşor să trec dintr-o lume într-alta.

Hainele lui Kuniko erau mult mai sofisticate decât ale mele şi purta încălţări *zori*; dar eu, ca o ţărăncuţă ce eram, am alergat după ea prin pădure desculţă până când am ajuns-o, chiar lângă un fel de căsuţă de jucărie făcută din crengile tăiate ale unui copac uscat. Făcuse camere din pietre şi conuri de pin. Într-una din încăperi, s-a prefăcut că-mi serveşte ceaiul dintr-o ceaşcă plesnită; în alta, am legănat cu rândul o păpuşă, un băieţel pe

nume Taro, care nu era decât un sac de cârpă umplut cu ţărână. Lui Taro îi plăceau străinii, mi-a spus Kuniko, dar era foarte speriat de râme; şi, printr-o stranie coincidenţă, la fel era şi Kuniko. Când am găsit una, Kuniko m-a pus să o scot afară înainte ca bietul Taro să înceapă să plângă.

Eram încântată de perspectiva de a o avea pe Kuniko drept soră. De fapt, copacii maiestuoşi şi mirosul de pin – chiar şi domnul Tanaka – au început să mi se pară neînsemnaţi prin comparaţie. Diferenţa dintre viaţa în casa domnului Tanaka şi viaţa în Yoroido era la fel de mare ca cea dintre mirosul de bucătărie şi o înghiţitură de mâncare delicioasă.

Când a început să se întunece, ne-am spălat pe mâini şi pe picioare la fântână şi am intrat în casă, aşezându-ne în jurul unei mese pătrate. Priveam uimită cum aburul mâncării se înălţa către căpriorii unui tavan înalt, de care erau agăţate lămpi electrice. Strălucirea încăperii mă înfiora; nu mai văzusem niciodată ceva asemănător. Curând, servitorii ne-au adus cina – biban de mare, sărat şi prăjit pe grătar, murături, supă şi orez fiert –, dar în clipa în care am început să mâncăm, luminile s-au stins. Domnul Tanaka a râs; se pare că era un lucru obişnuit. Servitorii au aprins atunci felinarele aşezate pe trepieduri de lemn.

Nimeni n-a vorbit prea mult în timpul mesei. Mă aşteptam ca doamna Tanaka să fie fermecătoare, dar părea doar o versiune mai vârstnică a lui Satsu, cu excepţia faptului că zâmbea mult. După cină, ea şi Satsu s-au apucat să joace go, iar domnul Tanaka s-a ridicat şi a chemat o slujnică să-i aducă jacheta chimonoului. La scurtă vreme după ce domnul Tanaka a plecat, Kuniko mi-a făcut semn să o urmez afară. S-a încălţat cu *zori* de pai şi mi-a oferit şi mie o pereche. Am întrebat-o unde mergem.

— Şşşttt! a spus ea. Îl urmărim pe tata. Eu aşa fac de fiecare dată când iese. E un secret.

Am luat-o în sus pe alee şi am ieşit pe strada mare care ducea către oraş, urmărindu-l pe domnul Tanaka de la distanţă. După câteva minute mergeam printre casele din oraş, apoi Kuniko m-a apucat de braţ şi m-a tras pe o stradă lăturalnică. La capătul aleii de piatră dintre două case, ne-am oprit la o fereastră acoperită cu paravane de hârtie strălucitoare în lumina care bătea dinăuntru. Kuniko s-a aplecat să privească printr-o găurică făcută chiar la nivelul ochilor. În vreme ce ea se uita înăuntru, am auzit râsete şi vorbă, apoi pe cineva cântând acompaniat de shamisen. Într-un târziu, Kuniko s-a dat la o parte şi am privit la

rândul meu înăuntru. Jumătate din încăpere era ascunsă de un paravan, dar l-am zărit pe domnul Tanaka aşezat pe rogojini, împreună cu încă trei sau patru bărbaţi. Un bărbat mai în vârstă de lângă el povestea ceva despre cum îi ţinuse scara unei femei, ca să se uite pe sub haina pe care o purta; toată lumea râdea, în afară de domnul Tanaka, care privea drept înainte, spre colţul camerei pe care eu nu îl puteam vedea. O femeie mai vârstnică s-a apropiat de el cu un pahar, pe care el l-a ţinut cât timp ea i-a turnat bere. Domnul Tanaka mi s-a părut o insulă în mijlocul mării, pentru că deşi toţi ceilalţi se amuzau de istorisire – chiar şi femeia mai bătrână care îi turna bere – domnul Tanaka nu făcea decât să privească spre celălalt capăt al mesei. Mi-am ridicat ochii de la gaura din fereastră ca s-o întreb pe Kuniko ce fel de loc era acela.

— E o ceainărie, mi-a spus ea, unde se petrece cu gheişe. Tata vine aici aproape în fiecare seară. Nu ştiu de ce-i place atât de mult. Femeile toarnă de băut şi bărbaţii spun poveşti – mai puţin atunci când încep să cânte. Şi toată lumea se îmbată.

Mi-am coborât din nou privirea până la gaura din fereastră, chiar când pe peretele din faţa mea trecea o umbră, şi o femeie mi-a apărut înaintea ochilor. Avea părul împodobit cu o floare verde de salcie şi purta un chimono roz pal, cu flori albe, ca nişte tăieturi care decorau materialul. Obiul lat din jurul taliei era portocaliu cu galben. Nu mai văzusem niciodată haine atât de elegante. Niciuna din femeile din Yoroido nu purta ceva mai sofisticat decât o rochie de bumbac, sau poate de in, cu model simplu, indigo. Dar, spre deosebire de hainele pe care le purta, femeia nu era deloc frumoasă. Dinţii îi ieşeau atât de mult în afară, încât buzele abia dacă-i acopereau, şi avea capul atât de plat, că m-am întrebat dacă în copilărie îi fusese presat între două scânduri. Poate ţi se pare o cruzime să o descriu atât de aspru; dar mi s-a părut ciudat că, deşi nimeni n-ar fi spus că e o frumuseţe, ochii domnului Tanaka erau lipiţi de ea ca un timbru de scrisoare. A continuat s-o privească, în timp ce toată lumea râdea, şi când a îngenuncheat lângă el ca să-i mai toarne câteva picături de bere în pahar, l-a privit într-un fel care sugera că se cunosc foarte bine.

Kuniko s-a mai uitat şi ea o dată prin găurică; apoi ne-am întors acasă şi am făcut baie împreună, la marginea pădurii. Cerul era spuzit de stele, în afara jumătăţii acoperite de crengile copacilor. Aş fi putut să stau multă vreme acolo, încercând să înţeleg tot ce văzusem în ziua aceea şi schimbările care mă

aşteptau… dar Kuniko devenise atât de somnoroasă în apa fierbinte, că servitorii au venit să ne scoată de acolo.

Satsu sforăia deja când Kuniko şi cu mine ne-am lungit pe saltea alături de ea, cu trupurile lipite şi braţele încolăcite. În mine a început să crească un sentiment cald de fericire şi i-am şoptit lui Kuniko:

— Ştii că o să vin să locuiesc cu tine?

Am crezut că vestea o s-o mire îndeajuns încât să deschidă ochii, sau chiar să se ridice în capul oaselor. Dar n-a trezit-o din somn. A gemut, apoi peste o clipă răsuflarea îi era caldă şi umedă, cu susurul somnului în ea.

3

Când m-am întors acasă, starea mamei părea să se fi înrăutăţit în ziua în care lipsisem. Sau poate că doar uitasem eu cât de bolnavă era de fapt. Casa domnului Tanaka mirosea a pin şi a fum, dar a noastră mirosea a boală într-un fel pe care nu pot suporta să-l descriu. Satsu muncea în sat după-amiezile, aşa că doamna Sugi a venit să mă ajute să o îmbăiez pe mama. Când am scos-o din casă, coşul pieptului ei părea mai lat decât umerii şi până şi albul ochilor era tulbure. Ca să pot îndura s-o văd aşa, a trebuit să-mi amintesc cum mă simţeam pe vremuri, pe când era puternică şi sănătoasă, şi ieşeam amândouă din baie, cu pielea aburind de parcă am fi fost două ridichi fierte. Îmi era greu să-mi imaginez că femeia aceea, al cărei spate îl frecasem cu piatra şi a cărei carne mi se păruse mai tare şi mai netedă decât a lui Satsu, ar putea muri înainte de sfârşitul verii.

În noaptea aceea, întinsă pe saltea, am încercat să privesc situaţia confuză în care mă aflam din toate unghiurile, ca să mă conving pe mine însămi că, până la urmă, lucrurile se vor aşeza. În primul rând, mă întrebam eu, cum am putea continua să trăim fără mama? Chiar dacă am supravieţui şi domnul Tanaka ne-ar adopta, oare familia mea ar înceta să mai existe? În cele din urmă am decis că domnul Tanaka nu avea să ne adopte doar pe sora mea şi pe mine, ci şi pe tata. În definitiv, nu se putea aştepta ca tata să trăiască singur. O vreme nu am putut adormi înainte de a mă convinge în fiecare seară că ăsta era adevărul, aşa că nu am dormit prea mult în săptămânile acelea, iar dimineţile mi le amintesc ca prin ceaţă.

Într-una din acele dimineţi, în arşiţa verii, mă întorceam din sat, aducând un pachet de ceai, când am auzit zgomot de paşi în spatele meu. Era domnul Sugi – asistentul domnului Tanaka – alergând în sus pe potecă. Când m-a ajuns din urmă, i-a luat ceva vreme să-şi tragă răsuflarea, pufăind şi ţinându-se de şale ca şi când ar fi alergat tot drumul de la Senzuru. Era roşu şi lucios ca un rac, deşi arşiţa nu era încă în toi. Într-un târziu a spus:

— Domnul Tanaka vrea ca tu şi sora ta... să veniţi în vale, în sat... cât de repede se poate.

Mi s-a părut ciudat că tata nu ieşise la pescuit în dimineaţa aceea. Acum ştiam de ce: era ziua cea mare.

— Şi tata? am întrebat. Domnul Tanaka n-a pomenit nimic

despre el?

— Grăbeşte-te, Chiyo-chan, a răspuns el. Du-te şi ia-o pe sora ta.

Nu mi-a plăcut tonul lui, dar am alergat către casă şi l-am găsit pe tata aşezat la masă, curăţând cu unghia interiorul unei crăpături din lemnul mesei. Satsu punea cărbuni în sobă. Parcă amândoi aşteptau să se întâmple ceva îngrozitor. Am spus:

— Tată, domnul Tanaka vrea ca Satsu-san şi cu mine să mergem în vale, în sat.

Satsu şi-a scos şorţul, l-a atârnat într-un cui şi a ieşit pe uşă. Tata n-a răspuns, a clipit doar de câteva ori, privind fix către locul unde se aflase Satsu. Apoi şi-a coborât greoi privirea în podea şi a dat din cap. Am auzit-o pe mama în camera din spate, gemând în somn.

Satsu aproape că ajunsese în sat când am prins-o din urmă. Îmi imaginasem ziua asta săptămâni întregi, dar nu mă aşteptasem deloc să fiu atât de speriată. Satsu nu părea să înţeleagă că acest drum în sat era altfel decât cel pe care-l făcuse cu o zi înainte. Nici măcar nu se obosise să-şi spele mâinile de cărbune; când şi-a îndepărtat părul din ochi a rămas cu faţa mânjită. Nu voiam să-l întâlnească pe domnul Tanaka în halul în care era, aşa că am dat să o şterg, cum ar fi făcut mama. Satsu mi-a dat peste mână.

În faţa companiei Japan Coastal Seafood m-am înclinat şi i-am spus bună dimineaţa domnului Tanaka, aşteptându-mă să fie bucuros să ne vadă. În loc de asta, a fost neobişnuit de rece. Probabil că ăsta ar fi trebuit să fie primul indiciu că lucrurile nu aveau să se întâmple aşa cum îmi imaginasem eu. Când ne-a condus spre căruţă, mi-am spus că probabil dorea să ne ducă la el acasă, ca soţia şi fiica lui să fie de faţă când ne spunea despre adopţie.

— Domnul Sugi o să stea în faţă, cu mine, a spus el, aşa că tu şi Shizu-san aţi face bine să vă duceţi în spate.

Exact aşa a spus: „Shizu-san”. Mi s-a părut foarte nepoliticos să greşească numele surorii mele, dar ea n-a părut să observe. S-a urcat în spatele căruţei şi s-a aşezat printre coşurile goale de peşte, ţinându-se cu o mână de scândurile slinoase. Apoi, cu aceeaşi mână, şi-a îndepărtat o muscă de pe faţă, lăsând o dâră lucioasă pe obraz. Eu nu eram la fel de indiferentă ca Satsu faţă de mizerie. Nu mă puteam gândi decât la miros şi la cât aveam să fiu de fericită când aveam să-mi spăl mâinile, şi poate şi hainele, odată ajunsă la domnul Tanaka acasă.

Tot drumul, Satsu şi cu mine nu am scos o vorbă, până când am trecut de culmea dealului de lângă Senzuru, când brusc a spus:

— Un tren.

Am ridicat privirea şi am văzut în depărtare un tren, îndreptându-se către oraş. Rotocoale de fum se ridicau în vânt într-un fel care-mi amintea de un şarpe care-şi lăsa în urmă pielea. Mi s-a părut un lucru inteligent şi am încercat să-i explic lui Satsu, dar n-a părut să-i pese. Domnul Tanaka ar fi apreciat, mi-am spus eu, şi Kuniko la fel. M-am hotărât să le povestesc amândurora când ajungeam la domnul Tanaka acasă.

Apoi, brusc, mi-am dat seama că nu ne îndreptam nicidecum în direcţia casei domnului Tanaka.

Peste câteva minute, căruţa s-a oprit pe un petic de ţărână lângă şinele de tren, chiar la marginea oraşului. O mulţime de oameni aştepta acolo, cu saci şi lăzi îngrămădite de jur-împrejur. Şi chiar la marginea adunării stătea Doamna Agitaţie, alături de un bărbat cu trup neobişnuit de subţire, îmbrăcat într-un chimono apretat. Avea părul negru şi moale, ca de pisică, iar într-o mână ţinea un sac de pânză atârnat de o sfoară. Mi s-a părut o prezenţă stranie în Senzuru, mai ales acolo, printre ţăranii şi pescarii încărcaţi cu lăzi, lângă o femeie bătrână şi cocoşată care ducea în spate un sac de napi. Doamna Agitaţie i-a spus ceva, iar când el s-a întors şi ne-a privit am hotărât pe loc că mi-e frică de el.

Domnul Tanaka ne-a prezentat acestui bărbat, al cărui nume era Bekku. Domnul Bekku n-a spus absolut nimic, ci doar s-a uitat mai atent la mine şi a părut nedumerit văzând-o pe Satsu. Domnul Tanaka i-a spus:

— L-am adus pe Sugi cu mine de la Yoroido. Aţi dori să vă însoţească? Le cunoaşte pe fete şi aş putea să mă lipsesc de el o zi sau două.

— Nu, nu, a spus domnul Bekku, fluturându-şi mâna.

Categoric nu mă aşteptam la aşa ceva. Am întrebat unde mergem, dar nimeni n-a părut să mă audă, aşa că mi-am răspuns singură. Am decis că domnul Tanaka nu fusese mulţumit de ceea ce-i spusese Doamna Agitaţie despre noi, aşa că bărbatul cel ciudat, domnul Bekku, intenţiona să ne ducă într-un loc unde să ni se citească soarta pe de-a-ntregul. Apoi aveam să-i fim aduse înapoi domnului Tanaka.

Pe când mă străduiam să mă liniştesc cu aceste gânduri, Doamna Agitaţie, cu un zâmbet foarte plăcut, ne-a luat pe mine

şi pe Satsu şi am început să coborâm peronul murdar. Când ne-am îndepărtat suficient de ceilalţi să nu ne mai audă, zâmbetul i s-a topit şi ne-a spus:

— Ascultaţi-mă bine. Sunteţi amândouă nişte fete rele!

A privit în jur ca să se asigure că n-o vede nimeni şi ne-a lovit peste cap. Nu m-a durut, dar am scos un ţipăt de surpriză.

— Dacă mă faceţi să-mi fie ruşine cu voi, a continuat ea, o să mi-o plătiţi! Domnul Bekku este un om sever; trebuie să-l ascultaţi cu sfinţenie! Dacă vă spune să intraţi sub bancheta din tren, asta să faceţi. Aţi priceput?

După expresia feţei Doamnei Agitaţie, mi-am dat seama că trebuie să-i răspund, altfel o să mă lovească. Însă eu rămăsesem mută de uimire. Apoi, tocmai cum mă temusem, a început să mă ciupească atât de tare de pielea gâtului, că nici nu mai ştiam ce mă doare. Mă simţeam de parcă aş fi căzut într-un butoi cu bâzdâganii care mă muşcau de peste tot şi la un moment dat m-am auzit scâncind. În clipa următoare, domnul Tanaka era lângă noi.

— Ce se întâmplă aici? a spus el. Dacă mai aveţi ceva să le spuneţi fetelor, spuneţi-le cu mine de faţă. Nu aveţi nici un motiv să vă purtaţi aşa cu ele.

— Sunt sigură că am avea multe lucruri de vorbit. Dar vine trenul, a spus Doamna Agitaţie.

Şi aşa şi era: l-am văzut chiar atunci luând curba, nu prea departe. Domnul Tanaka ne-a condus înapoi la peron, unde ţăranii şi bătrânele îşi adunau bagajele. Curând, trenul s-a oprit în faţa noastră. Domnul Bekku, în chimonoul lui apretat, s-a strecurat între mine şi Satsu, ne-a apucat de cot şi ne-a urcat în vagon. L-am auzit pe domnul Tanaka spunând ceva, dar eram prea tristă şi derutată ca să înţeleg. Nu sunt sigură ce am auzit. Ar fi putut fi:

Mata yo! „Ne vom revedea!”

Sau:

Matte yo! „Aşteptaţi!”

Sau chiar:

Ma… deyo! „Hai, să mergem!”

Când m-am uitat pe fereastră, l-am văzut pe domnul Tanaka întorcându-se la căruţă şi pe Doamna Agitaţie ştergându-şi mâinile pe chimono. După o clipă, sora mea a spus:

— Chiyo-chan!

Mi-am ascuns faţa în mâini; sinceră să fiu, m-aş fi scurs de disperare prin podeaua trenului, dacă aş fi putut. Auzind tonul pe

care sora mea îmi rostise numele, mi-a fost de-ajuns.

— Ştii unde mergem? a întrebat ea.

Cred că tot ce dorea să audă era da sau nu. Probabil că pentru ea nu conta către ce destinaţie ne îndreptam – atâta vreme cât cineva ştia ce se întâmplă. Dar, desigur, eu habar n-aveam. L-am întrebat pe bărbatul cel slab, domnul Bekku, dar nu mi-a dat nici o atenţie. Se uita la Satsu de parcă nu mai văzuse niciodată o făptură care să-i semene. În cele din urmă şi-a strâmbat faţa într-o expresie de dezgust şi a spus:

— Peşte! În ce hal duhniţi, amândouă!

A scos un pieptene din sac şi a început să i-l treacă lui Satsu prin păr. Cu siguranţă trebuie s-o fi durut, dar mi-am dat seama că şi mai tare o durea să vadă peisajul defilând prin faţa ei, pe fereastră. Imediat, colţurile buzelor lui Satsu s-au lăsat, ca ale unui copil, şi a început să plângă. Dacă m-ar fi lovit sau ar fi ţipat la mine, nu aş fi suferit cum sufeream văzându-i toată faţa tremurând. Totul se întâmpla din vina mea. O ţărancă bătrână, cu dinţii dezgoliţi ca ai unui câine, a venit la noi cu un morcov pentru Satsu şi după ce i l-a dat a întrebat încotro mergeam.

— La Kyoto, a răspuns domnul Bekku.

Mi s-a făcut rău de spaimă când am auzit şi nu mă mai puteam uita în ochii lui Satsu. Chiar şi oraşul Senzuru mi se părea departe de casă. Cât despre Kyoto, îmi suna la fel de străin ca Hong Kong, sau chiar New York, despre care pomenise odată doctorul Miura. Dinspre partea mea, se putea la fel de bine ca la Kyoto să toace copii şi să-i dea de mâncare la câini.

Am stat multe ore în trenul acela, fără nimic de mâncare. Într-un final, domnul Bekku a scos din geanta sa o frunză de lotus împăturită şi a desfăcut-o pentru a da la iveală un ghem de orez presărat cu seminţe de susan, care mi-a atras pe dată atenţia. Dar când a luat orezul cu degetele lui osoase şi l-a băgat în gura lui răutăcioasă fără măcar să se uite la mine, am simţit că nu mai pot suporta chinul. Am coborât din tren într-un oraş mare, pe care le-am luat drept Kyoto; însă după o vreme, în gară a sosit un alt tren şi ne-am urcat în el. Acesta ne-a dus într-adevăr la Kyoto. Era mult mai aglomerat decât primul, aşa că a trebuit să stăm în picioare. Când am ajuns, se lăsa seara şi mă simţeam la fel de oprimată ca o piatră pe care apa cascadei a izbit-o o zi întreagă.

Am văzut prea puţin din Kyoto pe când ne apropiam de gară. Dar apoi, spre uimirea mea, am zărit o mare de acoperişuri care se întindea până la poalele dealurilor din depărtare. Nu mi-aş fi

putut nicicând închipui un oraş atât de mare. Chiar şi în ziua de azi, privind străzile şi clădirile pe geamul unui tren, mă gândesc adesea la golul imens şi spaima pe care le-am simţit în acea zi ciudată când am plecat prima oară de acasă.

Pe atunci, prin 1930, în Kyoto încă circulau o mulţime de ricşe. De fapt, în faţa gării erau aliniate atât de multe, încât mi-am închipuit că nimeni nu se deplasa prin oraş decât cu ricşa – deşi nimic nu era mai departe de adevăr. Să fi fost cincisprezece sau douăzeci sprijinite în hulube, cu cărăuşii aşezaţi pe jos în apropiere, fumând sau mâncând; unii dintre ei chiar dormeau, ghemuiţi în mizeria străzii.

Domnul Bekku ne-a apucat din nou de coate, de parcă am fi fost două găleţi pe care le aducea de la fântână. Probabil că-şi închipuia că o să fug dacă-mi dă drumul fie şi numai o clipă; dar n-aş fi făcut-o. Indiferent unde ne-ar fi dus, era mai bine decât să fiu aruncată, singură, în marea de străzi şi de clădiri, care îmi erau la fel de străine ca fundul oceanului.

Ne-am urcat într-o ricşă, cu domnul Bekku înghesuit între noi pe banchetă. Trupul său, pe sub chimono, era mai osos decât crezusem. Cărăuşul a ridicat hulubele şi am fost proiectate în spate, apoi domnul Bekku a spus:

— Tominaga-cho, în Gion.

Cărăuşul n-a răspuns nimic, ci a smucit ricşa ca s-o pună în mişcare şi a pornit la trap. După un cvartal sau două, mi-am adunat curajul şi i-am spus domnului Bekku:

— Sunteţi amabil, vă rog, să ne spuneţi unde mergem?

N-a părut că vrea să răspundă, însă după o clipă a spus:

— La noua voastră casă.

Auzind aceasta, ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am auzit-o pe Satsu plângând de cealaltă parte a domnului Bekku şi aproape că am lăsat să-mi scape un sughiţ, când domnul Bekku a lovit-o brusc, iar ea a icnit din rărunchi. Mi-am muşcat buza şi m-am oprit din plâns atât de repede, încât cred că şi lacrimile mi-au îngheţat pe obraji.

Curând am intrat pe o stradă care mi s-a părut întinsă cât întregul sat Yoroido. Abia distingeam celălalt trotuar de atâţia oameni, biciclete, maşini şi camioane. Nu mai văzusem niciodată o maşină. Văzusem fotografii, dar îmi amintesc surpriza mea în faţa… ei bine, chiar a *ferocităţii* lor. Aşa mi s-a părut atunci, de spaimă, că parcă ar fi fost menite să rănească oamenii, nu să-i ajute. Toate simţurile îmi erau asaltate. Camioanele duduiau atât de aproape încât simţeam mirosul de cauciuc încins al roţilor lor.

Am auzit un scrâşnet oribil, care s-a dovedit a fi un tramvai alunecând pe şine în mijlocul străzii.

Când s-a înserat de-a binelea, m-am simţit cu adevărat îngrozită; însă clipa cea mai şocantă a fost cea în care am văzut pentru prima oară luminile oraşului. Nu mai văzusem niciodată lumini electrice, în afara scurtei mele vizite în casa domnului Tanaka. Aici, ferestrele de la etajul şi parterul clădirilor erau aprinse, iar pe stradă oamenii stăteau în băltoace de strălucire gălbuie. Vedeam puncte de lumină chiar şi în capetele îndepărtate ale străzii. Am cotit pe o altă stradă şi pentru prima oară am văzut Teatrul Minamiza, la capătul unui pod din faţa noastră. Acoperişul lui de ţiglă era atât de important, că mi s-a părut un palat.

În cele din urmă, ricşa a virat pe o alee cu case de lemn. Înghesuite cum erau, parcă formau o singură faţadă nesfârşită – ceea ce mi-a dat din nou sentimentul cumplit că sunt pierdută. Am văzut femei în chimonouri mergând grăbite pe strada îngustă. Mi se păreau foarte elegante; deşi, cum aveam să aflu mai târziu, cele mai multe erau doar slujnice.

Când ne-am oprit în faţa unei intrări, domnul Bekku mi-a ordonat să cobor. A coborât şi el în urma mea şi apoi, ca şi cum ziua de chin nu ar fi fost de ajuns, s-a întâmplat cel mai cumplit lucru. Când Satsu a dat să coboare şi ea, domnul Bekku s-a întors şi a împins-o la loc cu braţul său lung.

— Stai acolo, i-a spus. Tu mergi altundeva.

M-am uitat la Satsu, iar ea s-a uitat la mine. A fost poate pentru prima oară când fiecare dintre noi a înţeles pe deplin sentimentele celeilalte. Dar n-a durat decât o clipă, pentru că imediat ochii mi s-au umplut atât de tare de lacrimi, că abia mai vedeam în jur. Am simţit cum domnul Bekku mă trage după el; am auzit voci de femei şi mare agitaţie. Eram pe punctul de a mă trânti la pământ, în plină stradă, când am văzut-o pe Satsu căscând gura de mirare din cauza a ceva ce văzuse în uşă, în spatele meu.

Mă aflam în pragul unei intrări înguste, cu un puţ vechi într-o parte şi câteva plante în cealaltă. Domnul Bekku mă târâse înăuntru şi acum mă ridica în picioare. Acolo, pe prag, strecurându-şi picioarele în *zori* lăcuiţi, stătea o femeie uluitor de frumoasă, îmbrăcată într-un chimono mai seducător decât orice mi-aş fi putut imagina. Fusesem impresionată de chimonoul purtat de gheişa cu dinţii strâmbi din satul domnului Tanaka; dar acesta era de un albastru acvatic, cu linii de culoarea fildeşului,

care se învolburau ca apele unui pârâu. Păstrăvi argintii, strălucitori, înotau în valuri, iar suprafaţa apei era spartă de cercuri aurii oriunde o atingeau frunzele de culoare verde deschis ale unui copac. Nu am avut nici o îndoială că haina era din mătase pură, la fel ca şi obiul brodat în nuanţe pale de verde şi galben. Însă îmbrăcămintea nu era singurul lucru extraordinar al acestei făpturi; faţa îi era vopsită în alb intens, semănând cu un nor pe care-l luminează soarele. Părul ei, pieptănat în forma a două petale, lucea întunecat ca satinul, împodobit cu mici obiecte din chihlimbar şi cu o agrafă de care atârnau lamele de argint, care sclipeau la fiecare mişcare.

Aşa am văzut-o prima oară pe Hatsumomo. Pe atunci, era una din cele mai renumite gheişe din cartierul Gion; deşi, bineînţeles, eu nu ştiam nimic din toate astea. Era o femeie scundă; vârful pieptănăturii ei abia ajungea la umărul domnului Bekku. Am fost atât de uimită de înfăţişarea ei încât am uitat de bunele maniere – nu că aş fi avut maniere prea bune pe atunci – şi am privit-o drept în faţă. Îmi zâmbea, dar nu cu blândeţe. Şi apoi a spus:

— Domnule Bekku, n-aţi putea arunca gunoiul mai târziu? Aş vrea să ies.

Nu era nici un fel de gunoi la intrare; vorbea despre mine. Domnul Bekku a spus că lui i se pare că Hatsumomo are destul loc să treacă.

— Poate pe dumneata nu te deranjează să stai atât de aproape de ea, a spus Hatsumomo. Dar eu, când văd mizerie pe o parte a străzii, trec pe cealaltă parte.

Deodată, o femeie mai vârstnică, înaltă şi noduroasă ca un băţ de bambus, a apărut în uşă, în spatele ei.

— Nu ştiu cum te suportă cineva, Hatsumomo-san, a spus ea.

Însă i-a făcut semn domnului Bekku să mă scoată înapoi în stradă, ceea ce el a şi făcut. Apoi femeia a păşit cu greu înapoi înăuntru – unul din şolduri îi ieşea în afară şi-i îngreuna mersul – şi s-a dus la un dulăpior din perete. Din el a scos ceva care mi s-a părut a fi o bucată de cremene şi o piatră dreptunghiulară, de felul celor pe care le folosesc pescarii ca să-şi ascută cuţitele, apoi s-a aşezat în spatele lui Hatsumomo şi a lovit cremenea de piatră, făcând ca un pumn de scântei să ţâşnească pe spinarea femeii. N-am înţeles nimic atunci; dar vezi tu, gheişele sunt mai superstiţioase chiar decât pescarii. O gheişă nu iese niciodată seara din casă până când cineva nu-i scapără o cremene pe spate, ca să-i aducă noroc.

Apoi Hatsumomo a plecat, cu paşi atât de mărunţi încât parcă

plutea, cu poalele chimonoului fluturând ca o părere. Pe vremea aceea nu ştiam că e gheişă, pentru că părea coborâtă din altă lume faţă de creatura pe care o văzusem în Senzuru cu câteva săptămâni în urmă. Mi-am spus că trebuie să fie un fel de actriţă. Cu toţii am privit-o plutind până s-a îndepărtat, apoi domnul Bekku m-a încredinţat femeii din poartă. S-a urcat înapoi în ricşă cu sora mea şi cărăuşul a ridicat hulubele. Dar nu i-am văzut plecând, pentru că eram prăbuşită pe prag, înecată în lacrimi.

Femeii mai în vârstă trebuie să i se fi făcut milă de mine; am rămas multă vreme acolo, suspinând de durere, fără ca nimeni să mă atingă. Am auzit-o chiar cerându-i să facă linişte unei slujnice care ieşise din casă ca să-i vorbească. În cele din urmă, m-a ridicat în picioare şi mi-a şters faţa cu o batistă pe care a scos-o din mâneca chimonoului ei simplu, cenuşiu.

— Gata, gata, fetiţo. Nu ai de ce să-ţi faci atâtea griji. Nu vrea nimeni să te mănânce.

Vorbea cu acelaşi accent ciudat ca domnul Bekku şi Hatsumomo. Suna foarte diferit de japoneza vorbită în satul meu şi-mi era greu s-o înţeleg. În orice caz, erau cele mai blânde cuvinte care-mi fuseseră adresate toată ziua, aşa că m-am gândit s-o ascult. Mi-a cerut să-i spun Mătuşica. Apoi m-a privit, drept în faţă şi a rostit cu voce guturală:

— Doamne! Ce ochi nemaipomeniţi! Eşti o fată tare frumoasă, nu-i aşa? Mama o să fie încântată.

Mi-am spus atunci că mama acestei femei, oricine ar fi fost ea, trebuie să fie tare bătrână, pentru că părul Mătuşicii, strâns cu grijă la spate, părea în cea mai mare parte cenuşiu, cu doar câteva şuviţe negre.

Mătuşica m-a condus înăuntru, unde m-am trezit pe un coridor podit cu pământ care ducea, printre două corpuri de clădire foarte înghesuite, către o curte din spate. Una dintre acestea era o locuinţă asemănătoare casei părinteşti din Yoroido – două încăperi cu pământ pe jos; s-a dovedit a fi locuinţa slujnicelor. Cealaltă era o casă mică şi elegantă, ridicată pe pietre de temelie în aşa fel încât şi o pisică ar fi avut loc să intre în subsol. Coridorul dintre ele se deschidea către cerul întunecat de deasupra, ceea ce mi-a dat sentimentul că mă aflam mai degrabă într-un sat în miniatură decât într-o casă – mai ales că de acolo zăream o altă serie de clădiri de lemn aflate la celălalt capăt al curţii. Nu ştiam asta pe atunci, dar mă aflam într-o locuinţă tipică pentru acea zonă din Kyoto. Clădirile din curte, deşi dădeau impresia unui grup separat de căsuţe, erau doar

şoproane în care se aflau toaletele şi o magazie cu două niveluri, cu scară exterioară. Întreaga locuinţă încăpea într-un perimetru mai mic decât casa domnului Tanaka şi adăpostea opt persoane. Sau mai degrabă nouă, după sosirea mea.

După ce am măsurat cu privirea aranjamentul ciudat al clădirilor mai mici, am observat eleganţa casei celei mari. În Yoroido, structurile de lemn erau mai degrabă cenuşii decât maronii şi pe deasupra mâncate de aerul sărat. Aici însă, podelele de lemn şi bârnele luceau în lumina gălbuie a lămpilor electrice. Din holul de la intrare se deschideau uşi glisante cu paravane de hârtie, ca şi o scară ce părea să urce abrupt. Una din aceste uşi era deschisă, aşa că am zărit un dulap de lemn cu un altar budist. Aceste încăperi elegante s-au dovedit a fi ale familiei – incluzând-o şi pe Hatsumomo, deşi, cum aveam să înţeleg mai târziu, ea nu era nicidecum un membru al familiei. Când membrii familiei voiau să iasă în curte, nu păşeau pe coridorul de pământ ca servitorii, ci aveau propria lor pasarelă din lemn lăcuit, care înconjura casa. Chiar şi toaletele erau separate – una la etaj pentru familie şi una la parter pentru servitori.

Cele mai multe din aceste lucruri aveam să le descopăr mai târziu, într-o zi sau două. Dar am rămas multă vreme acolo, pe coridor, în picioare, întrebându-mă cu groază ce fel de loc era acela. Mătuşica dispăruse în bucătărie şi o auzeam vorbind cu voce răguşită. În cele din urmă cineva a ieşit pe coridor. Era o fată cam de vârsta mea, care căra o găleată atât de plină cu apă, încât a vărsat jumătate pe podeaua de pământ. Avea trupul foarte subţire, dar faţa îi era plinuţă şi aproape perfect rotundă şi mi s-a părut că seamănă cu un pepene înfipt într-un băţ. Se chinuia să care găleata şi limba îi ieşise din gură exact cum iese tulpina din moţul unui dovleac. După cum aveam să aflu în curând, aşa îi era obiceiul. Scotea limba când mesteca în supa de *miso*, sau turna orez în castron, sau când îşi lega cordonul rochiei. Iar faţa îi era atât de plină şi de pufoasă, cu limba scoasă ca o tulpină de dovleac, încât mi-a luat doar câteva zile ca să-i dau porecla de „Dovlecel" – şi toată lumea a ajuns s-o strige aşa, chiar şi clienţii ei, mulţi ani mai târziu, când era gheişă în Gion.

După ce a pus găleata jos lângă mine, Dovlecel a băgat limba în gură şi şi-a îndepărtat o şuviţă de păr din ochi, privindu-mă din cap până-n picioare. Am crezut că o să spună ceva, dar ea a continuat să mă privească, de parcă nu se putea hotărî dacă să muşte din mine sau nu. Părea chiar hămesită; în fine, s-a aplecat

spre mine şi a şoptit:

— De unde-ai mai apărut şi tu?

Nu mi s-a părut de nici un folos să-i spun că veneam de la Yoroido; cum accentul ei era la fel de straniu ca al celorlalţi, eram sigură că n-ar recunoaşte numele satului meu. În loc de asta, i-am spus doar că abia sosisem.

— Nu credeam să mai văd o fată de vârsta mea, mi-a zis. Dar ce s-a întâmplat cu ochii tăi?

Tocmai atunci a ieşit Mătuşica din bucătărie şi, după ce a gonit-o pe Dovlecel, a luat găleata şi o cârpă şi m-a dus în curte. Aici totul arăta minunat, cu iarbă deasă ca muşchiul şi cu pietre pe care să păşeşti până la magazia din spate; dar mirosea oribil, din cauza toaletelor din micul şopron de pe una din laturi. Mătuşica mi-a cerut să mă dezbrac. Mi-era teamă să nu-mi facă ceea ce-mi făcuse Doamna Agitaţie, dar nu mi-a turnat decât apă pe umeri şi m-a frecat cu cârpa. După aceea mi-a dat o rochie, făcută din cel mai aspru bumbac, cu un model simplu pe albastru închis, dar care era cu siguranţă cel mai elegant lucru pe care-l purtasem vreodată. O femeie bătrână, despre care am aflat apoi că era bucătăreasa, a apărut pe coridor împreună cu alte slujnice mai în vârstă, ca să se uite la mine. Mătuşica le-a spus că or să aibă destul timp să caşte gura şi le-a trimis înapoi de unde veniseră.

— Acum ascultă, fetiţo, mi-a spus Mătuşica după ce am rămas singure. Încă nu vreau să-ţi ştiu numele. Pe ultima fată care a venit, Mama şi Bunica nu au plăcut-o şi n-a rămas aici decât o lună. Sunt prea bătrână ca să tot învăţ nume noi, până nu se hotărăsc dacă te păstrează sau nu.

— Ce se întâmplă dacă nu vor să mă păstreze? am întrebat.

— Pentru tine e mai bine să te păstreze.

— Pot să întreb, doamnă… ce e locul acesta?

— Este o okiya, a spus ea. Aici locuiesc gheişele. Dacă munceşti din greu, o să ajungi şi tu gheişă. Dar n-o să rezişti nici până săptămâna viitoare, dacă nu mă asculţi cu atenţie, pentru că într-o clipă coboară Mama şi Bunica, să se uite la tine. Şi ar fi bine să le placă ce văd. Treaba ta e să te înclini cât poţi de mult şi să nu ridici ochii spre ele. Cea mai bătrână, căreia îi spunem Bunica, n-a plăcut pe nimeni în viaţa ei, aşa că nu-ţi face griji pentru ce spune. Dacă-ţi pune o întrebare, nu cumva să-i răspunzi, pentru nimic în lume! O să răspund eu pentru tine. Cea pe care trebuie s-o impresionezi e Mama. Nu e un om rău, dar nu-i pasă decât de-un singur lucru.

N-am mai avut timp să aflu care era acela, pentru că am auzit un scârţâit din direcţia holului de la intrare şi imediat pe pasarelă au apărut două femei. N-am îndrăznit să mă uit la ele. Dar ce am zărit cu coada ochiului m-a făcut să mă gândesc la doi vălătuci superbi de mătase plutind pe un râu. Într-o clipă au ajuns în faţa mea pe coridor, unde s-au lăsat în genunchi şi şi-au netezit chimonourile.

— Umeko-san! a strigat Mătuşica – acesta era numele bucătăresei. Adu ceai pentru Bunica.

— Nu vreau ceai, am auzit o voce mânioasă.

— Haide, Bunico, a spus o voce mai hârâită, care am presupus că era a Mamei. Nu trebuie să-l bei. Mătuşica nu caută decât să fie sigură că te simţi bine.

— Nu pot să mă simt bine cu oasele astea ale mele, a bombănit bătrâna.

Am auzit-o cum îşi trage răsuflarea ca să mai spună ceva, dar Mătuşica a întrerupt-o:

— Aceasta e fata cea nouă, Mamă, a spus ea şi mi-a dat un brânci uşor, pe care l-am luat drept semnul pentru plecăciune. M-am lăsat în genunchi şi m-am înclinat cât am putut, până am simţit mirosul aerului stătut ridicându-se de sub fundaţie. Am auzit din nou glasul Mamei:

— Ridică-te şi vino mai aproape. Vreau să mă uit la tine.

Eram sigură că o să adauge ceva atunci când m-am apropiat, dar în loc de asta a scos din obi o pipă cu căuşul de metal şi ţeava de bambus. A pus-o pe jos şi a scos din mânecă o punguţă de mătase, din care a luat un strop de tutun. A îndesat tutunul în pipă cu degetul mic, pătat cu portocaliu închis ca un nap fiert, apoi a dus pipa la gură şi a aprins-o cu un chibrit dintr-o cutiuţă de metal.

Abia apoi s-a uitat mai atent la mine pentru prima oară, pufăind din pipă în vreme ce bătrâna de lângă ea ofta. Nu îndrăzneam s-o privesc în faţă pe Mama, dar aveam impresia că fumul îi emană din figură ca aburul dintr-o crăpătură în pământ. Eram atât de curioasă s-o văd, că ochii mei căpătaseră o voinţă proprie şi începuseră să fugă de colo-colo. Cu cât mi se dezvăluia mai mult din ea, cu atât o priveam mai fascinată. Purta un chimono galben, cu crengi unduioase, pline de frunze verzi şi portocalii; era făcut din voal de mătase, delicat ca o pânză de păianjen. La fel de uimitor mi se părea şi obiul. Şi acesta avea o textură ca de voal, dar părea mai gros şi era de culoare roşcat-maronie, întreţesut cu fire aurii. Cu cât priveam mai mult la

îmbrăcămintea ei, cu atât eram mai puţin conştientă de faptul că stăteam în picioare pe coridorul podit cu pământ sau de grija pentru sora mea – şi pentru mama, şi pentru tata – şi pentru ce avea să se aleagă de mine. Oricare detaliu al chimonoului acelei femei era de ajuns ca să mă facă să uit de mine. Şi atunci am avut un şoc cumplit: deasupra gulerului chimonoului elegant se înălţa o figură atât de contrastantă cu hainele, că m-am simţit de parcă aş fi mângâiat un trup de pisică, numai pentru a descoperi că are cap de buldog. Era o femeie hidoasă, deşi cu mult mai tânără decât Mătuşica – lucru la care nu m-aş fi aşteptat. Mai târziu am aflat că Mama era sora mai tânără a Mătuşicii – deşi îşi spuneau una alteia „Mamă” şi „Mătuşică”, la fel ca toată lumea din okiya. De fapt, nici nu erau surori aşa cum eram eu cu Satsu. Nu se născuseră în aceeaşi familie, ci Bunica le adoptase pe amândouă.

Stăteam acolo atât de buimăcită, cu atâtea gânduri trecându-mi prin minte, că am făcut exact ceea ce Mătuşica îmi spusese să nu fac. M-am uitat drept în ochii Mamei. Atunci, ea şi-a scos pipa din gură, ceea ce a făcut ca falca să-i cadă ca un chepeng. Şi, deşi ştiam că trebuie cu orice preţ să-mi cobor din nou privirea, ochii ei bizari mă atrăgeau atât de tare prin urâţenia lor, că nu puteam decât să mă zgâiesc în continuare. În loc să fie alb şi limpede, fundul ochilor ei avea o nuanţă galbenă, hidoasă, care m-a făcut să mă gândesc pe loc la o toaletă în care urinase cineva. Pleoapele îi erau lipsite de gene, iar ochii îi pluteau într-o umoare tulbure; de jur-împrejurul lor, pielea făcea pungi.

Mi-am coborât privirea până în dreptul gurii, care era în continuare deschisă. Culorile feţei ei erau toate pe dos: marginile pleoapelor erau roşii cum e carnea proaspătă, iar gingiile şi limba cenuşii. Şi, ca totul să fie şi mai înspăimântător, fiecare dinte de jos părea înfipt într-o baltă de sânge. Mai târziu am aflat că aceasta se datora unei deficienţe în dieta Mamei, de-a lungul anilor; dar cu cât mă uitam mai mult la ea, cu atât îmi dădea mai puternic impresia că arată ca un copac care a început să-şi piardă frunzele. Am fost atât de şocată de întregul tablou, încât cred că trebuie să mă fi dat un pas înapoi, sau să-mi fi scăpat o exclamaţie, sau să fi lăsat în vreun fel să mi se ghicească sentimentele, pentru că imediat mi-a spus, cu vocea ei hârâită:

— La ce te uiţi?

— Îmi pare foarte rău, doamnă. Mă uitam la chimonoul dumneavoastră, i-am spus eu. Nu cred că am văzut vreodată ceva asemănător.

Trebuie să fi fost răspunsul corect – dacă exista vreunul – pentru că a scos un fel de hohot de râs, care semăna mai mult cu un atac de tuse.

— Deci îţi place, nu? m-a întrebat ea, continuând să tuşească sau să râdă, una din două. Ai idee cât a costat?

— Nu, doamnă.

— Mai mult decât ai costat tu, cu siguranţă.

Slujnica a apărut cu ceaiul. În vreme ce-l servea, m-am folosit de prilej ca să-i arunc o privire Bunicii. Pe când Mama era mai degrabă plinuţă, cu degete boante şi gâtul gros, Bunica era bătrână şi smochinită. Avea cel puţin aceeaşi vârstă ca tata, dar arăta de parcă şi-ar fi petrecut viaţa marinându-se până la starea de răutate concentrată. Părul cărunt îmi dădea impresia unui ghem de fire de mătase prin care i se ghicea pielea capului. Chiar şi pielea ei mi se părea tumefiată de răutate, din cauza petelor roşii şi maronii de bătrâneţe. Nu se încrunta, dar gura ei avea în mod natural o expresie crispată.

A tras aer adânc în piept, pregătindu-se să vorbească, apoi, dându-i drumul din plămâni, a mormăit:

— N-am spus că nu vreau ceai? A oftat, clătinând din cap, şi în fine m-a întrebat: Câţi ani ai, fetiţo?

— E născută în anul Maimuţei, a răspuns Mătuşica în locul meu.

— Proasta aia de bucătăreasă e maimuţă, a spus Bunica.

— Deci are nouă ani, a socotit Mama. Ce părere ai despre ea, Mătuşico?

Mătuşica a venit în faţa mea şi mi-a dat capul pe spate, ca să mă poată privi drept în faţă.

— Are multă apă.

— Frumoşi ochi, a spus Mama. I-ai văzut, Bunico?

— Mie mi se pare că arată ca o proastă, a răspuns Bunica. Oricum nu avem nevoie de încă o maimuţă.

— A, sunt sigură că ai dreptate, a spus Mătuşica. Probabil că e exact cum spui. Dar mie mi se pare o fată isteaţă şi adaptabilă; se vede după forma urechilor.

— Cu atâta apă în personalitatea ei, a rostit Mama, probabil că e în stare să miroasă un incendiu chiar înainte să se aprindă. N-ar fi bine, Bunico? N-ar mai trebui să-ţi faci griji că arde magazia, cu toate chimonourile în ea.

După cum aveam să aflu, Bunica era mai îngrozită de foc decât e berea de un om însetat.

— Oricum, e destul de drăguţă, nu crezi? a adăugat Mama.

— Sunt prea multe fete drăguţe în Gion, a spus Bunica. Ce ne trebuie e o fată isteaţă, nu una drăguţă. Hatsumomo aia e cum nu se poate mai frumoasă, şi uită-te ce proastă e!

Spunând asta, Bunica s-a ridicat, cu ajutorul Mătuşicii, şi a plecat înapoi spre casă. Deşi am remarcat, privind mersul Mătuşicii – cu şoldul ei ieşit în afară –, că nu era deloc limpede care din cele două femei mergea mai greu. Am auzit zgomotul uşii de la încăperea ce dădea în stradă deschizându-se şi închizându-se la loc, apoi Mătuşica s-a întors.

— Ai păduchi, fetiţo? m-a întrebat Mama.

— Nu, am spus eu.

— Va trebui să înveţi să răspunzi mai politicos de-atât. Mătuşico, fii bună şi taie-i părul, ca să fim sigure.

Mătuşica a chemat o servitoare şi a cerut foarfeci.

— Ei bine, fetiţo, mi-a spus Mama, acum eşti la Kyoto. Trebuie să înveţi să te porţi, altfel iei bătaie. Şi Bunica e cea care dă bătăile pe aici, aşa că o să-ţi pară rău. Sfatul meu e: munceşte din greu şi nu pleca niciodată din okiya fără permisiune. Fă ce ţi se spune, nu ne face prea multe necazuri şi peste o lună sau două s-ar putea să începi să înveţi artele gheişelor. Nu te-am adus aici ca să fii slujnică. Dacă la asta ajungem, te arunc în stradă.

Mama a pufăit din pipă, cu ochii ţintă la mine. N-am îndrăznit să mă mişc până nu mi-a spus ea. M-am trezit întrebându-mă dacă nu cumva şi sora mea se găsea în faţa vreunei femei crude, într-o altă casă, undeva în oraşul acela oribil. Şi deodată mi-a apărut în minte imaginea bietei mele mame bolnave, ridicându-se într-un cot pe saltea şi uitându-se în jur după noi. Nu voiam ca Mama să mă vadă plângând, dar ochii mi s-au umplut de lacrimi înainte să mă gândesc cum le-aş putea opri. Pe măsură ce privirea mi se înceţoşa, chimonoul galben al Mamei devenise din ce în ce mai palid, până când a început să scânteieze. Apoi ea a scos un nor de fum şi a dispărut cu desăvârşire.

4

În primele zile printre străini, nu cred că m-aş fi putut simţi mai rău nici dacă mi-aş fi pierdut mâinile şi picioarele, nu familia şi căminul. Eram convinsă că viaţa mea îşi schimbase cursul pentru totdeauna. Nu mă puteam gândi decât la cât eram de confuză şi de nefericită; şi zi de zi mă întrebam când aveam s-o revăd pe Satsu. Eram departe de tata şi de mama – nu aveam cu mine nici măcar hainele pe care le purtasem întotdeauna. Dar ceea ce m-a surprins cel mai tare, după o săptămână sau două, a fost faptul că am supravieţuit cumva. Îmi amintesc un anume moment când, ştergând holurile de orez în bucătărie, m-am simţit brusc atât de dezorientată încât a trebuit să mă opresc din ce făceam, ca să-mi privesc mâinile; fiindcă mai că nu-mi venea să cred că fata aceea care ştergea holurile eram chiar eu.

Mama îmi spusese că-mi pot începe pregătirea în câteva luni, dacă muncesc din greu şi mă port frumos. După cum am aflat de la Dovlecel, a-mi începe pregătirea însemna să merg la şcoală într-un alt cartier din Gion, ca să iau lecţii de muzică, dans şi ceremonia ceaiului. Toate fetele care se pregăteau să devină gheişe făceau lecţii la aceeaşi şcoală. Eram sigură că o s-o găsesc pe Satsu acolo, când în fine avea să mi se permită să merg; aşa că pe la sfârşitul primei săptămâni, hotărâsem deja să fiu la fel de ascultătoare ca o vacă dusă de funie, în speranţa că Mama mă va trimite imediat la şcoală.

Cele mai multe din treburile mele erau simple. Strângeam saltelele dimineaţa, făceam curat în camere, măturam coridorul cu pământ pe jos şi aşa mai departe. Uneori eram trimisă la farmacist să aduc alifii pentru râia bucătăresei sau la un magazin de pe Bulevardul Shijo, după biscuiţii de orez care-i plăceau Mătuşicii. Din fericire, cele mai nesuferite munci, cum ar fi curăţatul toaletelor, erau treaba uneia din slujnicele mai în vârstă. Totuşi, deşi munceam cât puteam de conştiincios, nu ajungeam să fac niciodată buna impresie pe care mi-o doream, pentru că sarcinile zilnice erau mai mult decât puteam îndeplini; iar Bunica îngreuna şi mai tare lucrurile.

Nu era treaba mea să am grijă de Bunica – cel puţin nu după câte îmi spusese Mătuşica. Dar când Bunica mă chema, nu o puteam ignora, pentru că avea mai multă autoritate decât oricine altcineva din okiya. Într-o zi, de exemplu, mă pregăteam să-i duc ceaiul sus Mamei, când am auzit-o pe Bunica strigând:

— Unde e fata aia? Să vină aici!

A trebuit să pun jos tava pentru Mama şi să fug în camera unde Bunica îşi lua prânzul.

— Nu vezi că e prea cald în camera asta? mi-a spus ea, după ce mă aşezasem în genunchi. Ar fi trebuit să vii aici să deschizi fereastra.

— Îmi pare rău, Bunico, nu ştiam că vă este cald.

— Nu vezi că mi-e cald?

Mânca nişte orez şi câteva boabe i se lipiseră de buza de jos. Mi se părea că are un aer mai degrabă răutăcios decât copleşit de căldură, dar m-am dus drept la fereastră şi am deschis-o. Imediat, în cameră a intrat o muscă şi a început să bâzâie în jurul mâncării.

— Ce-i cu tine? a spus ea, fluturându-şi beţişoarele ca să alunge musca. Celelalte servitoare nu lasă muşte înăuntru când deschid fereastra!

Mi-am cerut scuze şi i-am spus că o să aduc pliciul de muşte.

— Şi să-mi arunci musca în mâncare? A, nu, nu te duci! O să stai aici cât mănânc şi o să o ţii departe de mine.

Aşa că a trebuit să stau acolo cât Bunica şi-a luat prânzul şi s-o ascult povestindu-mi cum marele actor de teatru Kabuki Ichimura Uzaemon al XIV-lea o luase de mână în timpul unei petreceri de clar de lună, pe când avea numai paisprezece ani. Până când am putut în cele din urmă să plec, ceaiul pentru Mama se răcise atât de tare încât nu i l-am mai putut duce. Şi bucătăreasa, şi Mama au fost furioase pe mine.

Adevărul era că Bunicii nu-i plăcea să fie singură. Chiar şi când trebuia să folosească toaleta, o punea pe Mătuşica să stea afară şi să o ţină de mâini, ca să o ajute să-şi păstreze echilibrul când se lăsa pe vine. Duhoarea era atât de puternică, încât biata Mătuşica aproape că-şi rupea gâtul încercând să-şi plece capul cât mai departe de ea. Nu aveam de făcut nici o treabă atât de cumplită ca aceasta, dar Bunica mă chema deseori să-i fac masaj în timp ce-şi curăţa urechile cu un căuş minuscul de argint; iar sarcina de a-i face masaj era cu mult mai chinuitoare decât îţi poţi imagina. Era să mi se facă rău prima oară când şi-a desfăcut roba şi şi-a dat-o jos de pe umeri, pentru că pielea de acolo şi de pe gât era plină de umflături şi galbenă ca a unui pui nefiert. Necazul, am aflat mai târziu, era că pe vremea în care fusese gheişă folosise un fel de fard alb numit „lut de China”, pe bază de plumb. Lutul de China s-a dovedit otrăvitor, în primul rând, ceea ce probabil explica în parte toanele proaste ale

Bunicii. De asemenea, în tinereţe, Bunica se dusese deseori la izvoarele termale de la nord de Kyoto. Asta n-ar fi fost grav, dar fardul pe bază de plumb era greu de dat jos; urme ale acestuia combinate cu un element chimic din apă îi distruseseră pielea. Bunica nu era singura afectată de această problemă. Chiar şi în primii ani ai celui de-al Doilea Război Mondial, mai vedeai uneori pe străzile din Gion femei bătrâne cu gâturi galbene şi scofâlcite.

* * *

Într-o zi, după vreo trei săptămâni la okiya, am urcat mult mai târziu decât de obicei ca să fac ordine în camera lui Hatsumomo. Eram înspăimântată de Hatsumomo, chiar dacă abia o vedeam din cauza vieţii agitate pe care o ducea. Mi-era teamă de ce mi-ar fi putut face dacă mă găsea singură, aşa că încercam întotdeauna să-i fac curat în cameră imediat ce părăsea okiya ca să se ducă la lecţiile de dans. Din nefericire, în ziua aceea Bunica îmi dăduse de lucru până aproape de prânz.

Camera lui Hatsumomo era cea mai spaţioasă din okiya, mai mare decât întreaga mea casă din Yoroido. Nu mi-am dat seama de ce era mai mare decât a oricui altcuiva, până când o slujnică mai în vârstă mi-a spus că, deşi Hatsumomo era acum singura gheişă din okiya, în trecut fuseseră chiar trei sau patru şi toate dormeau împreună în aceeaşi cameră. Chiar dacă Hatsumomo locuia singură, făcea dezordine cât patru persoane. Când am urcat la ea în cameră în acea zi, pe lângă obişnuitele reviste împrăştiate peste tot şi periile lăsate pe rogojini alături de măsuţa de machiaj, am mai găsit un cotor de măr şi o sticlă goală de whisky sub masă. Fereastra era deschisă şi vântul probabil dărâmase rama de lemn de care era atârnat chimonoul purtat cu o seară înainte – sau poate că o lovise ea înainte de a se duce la culcare beată şi nu se obosise s-o ridice. În mod normal, Mătuşica ar fi luat chimonoul până la ora aceea, pentru că era răspunderea ei să aibă grijă de îmbrăcăminte în okiya, dar nu se ştie de ce nu o făcuse. Tocmai când ridicam rama de lemn, uşa a alunecat brusc în lături şi când m-am întors am văzut-o pe Hatsumomo în cadrul ei.

— A, tu eşti, a spus ea. Mi s-a părut că aud un şoarece sau aşa ceva. Văd că mi-ai făcut ordine în cameră! Tu îmi tot aranjezi borcănelele cu farduri? De ce faci mereu asta?

— Îmi pare foarte rău, doamnă, am spus. Nu le mişc decât ca să şterg praful de sub ele.

— Dar dacă le atingi, a spus ea, vor începe să miroasă ca tine. Şi atunci bărbaţii mă vor întreba: „Hatsumomo-san, de ce miroşi ca o fată proastă dintr-un sat de pescari?” înţelegi asta, nu-i aşa? Dar, hai, repetă-mi, ca să fim sigure. De ce nu vreau să-mi atingi fardurile?

Abia m-am putut sili să o spun. Însă în cele din urmă i-am răspuns:

— Pentru că vor începe să miroasă ca mine.

— Foarte bine! Şi ce vor spune bărbaţii?

— Vor spune: „Hatsumomo-san, miroşi exact ca o fată dintr-un sat de pescari”.

— Hmmm... e ceva ce nu-mi place în felul în care ai spus-o. Dar să zicem că merge. Nu înţeleg de ce voi, fetele din satele de pescari, mirosiţi aşa de rău. Urâta aia de soră-ta a venit aici să te caute acum câteva zile şi duhnea la fel de tare ca tine. Până arunci ţinusem ochii pironiţi în podea; dar când am auzit aceste cuvinte, am privit-o pe Hatsumomo drept în faţă ca să văd dacă spune sau nu adevărul.

— Ce surprinsă pari! a exclamat ea. Nu ţi-am spus că a fost pe-aici? Voia să-ţi transmit un mesaj despre unde locuieşte. Probabil că vrea să te duci s-o cauţi, ca să fugiţi împreună.

— Hatsumomo-san...

— Vrei să-ţi spun unde e? Va trebui să meriţi informaţia. Când o să ştiu cum, o să-ţi spun. Acum ieşi afară.

Nu îndrăzneam să nu-i dau ascultare, dar înainte de a părăsi camera m-am oprit, gândindu-mă că aş putea s-o conving.

— Hatsumomo-san, ştiu că nu mă simpatizaţi, am rostit. Dacă aţi fi atât de bună să-mi spuneţi ceea ce vreau să ştiu, promit să nu vă mai supăr niciodată.

Hatsumomo a părut foarte mulţumită auzind acestea şi s-a apropiat de mine cu o expresie luminoasă pe faţă. Sincer, nu mai văzusem o femeie atât de izbitor de frumoasă. Uneori bărbaţii se opreau pe stradă, scoţându-şi ţigările din gură, şi se holbau pur şi simplu la ea. Am crezut că o să se aplece să-mi şoptească ceva la ureche; dar după ce s-a oprit zâmbindu-mi o clipă, a ridicat mâna şi m-a plesnit.

— Ţi-am spus să ieşi din camera mea, nu? m-a întrebat. Eram prea năucită ca să mai pot reacţiona. Dar trebuie să mă fi împleticit afară din cameră, pentru că următorul lucru pe care mi-l amintesc este că eram făcută grămadă pe podeaua de lemn a holului, acoperindu-mi faţa cu mâna. Uşa camerei Mamei s-a deschis imediat.

— Hatsumomo! a strigat şi a venit să mă ajute să mă ridic. Ce i-ai făcut lui Chiyo?

— Vorbea despre cum o să fugă, Mamă. Mi-am spus că ar trebui să o plesnesc în locul dumitale. M-am gândit că probabil eşti prea ocupată ca s-o faci singură.

Mama a chemat o slujnică şi a cerut câteva felii de ghimbir proaspăt, apoi m-a luat la ea în cameră şi m-a aşezat la masă, în timp ce încheia o convorbire telefonică. Singurul telefon din okiya de la care se putea suna în afara Gionului era montat pe un perete în camera ei şi nimeni altcineva nu avea voie să-l folosească. Lăsase receptorul pe raft, iar când l-a ridicat din nou, a părut să-l strângă aşa de tare între degetele ei boante încât am crezut că o să-i curgă sânge din ele.

— Îmi pare rău, a spus în microfon cu vocea ei hârâită. Hatsumomo iar bate servitoarele.

Din primele mele săptămâni în okiya am început să simt o afecţiune cu totul nelalocul ei pentru Mama – cam ce simte peştele pentru pescarul care-i scoate cârligul din gură. Probabil pentru că nu o vedeam mai mult de câteva minute pe zi, când îi curăţăm camera. Întotdeauna o găseam acolo, aşezată la masă, de obicei cu un registru contabil în faţă şi cu degetele de la o mână plimbând mărgelele de fildeş ale abacului. Era organizată în privinţa registrelor, dar în toate celelalte privinţe era la fel de murdară ca Hatsumomo. De fiecare dată când îşi punea pipa pe masă, din ea zburau fulgi de scrum şi bucăţele de tutun, iar ea le lăsa pe locul unde cădeau. Nu putea suferi ca cineva să-i atingă salteaua, nici măcar pentru a schimba aşternuturile, aşa că întreaga cameră mirosea a cearceafuri murdare. Iar hârtia pusă ca paravan la ferestre era teribil de pătată din cauza fumatului, ceea ce dădea încăperii un aer sumbru.

În timp ce Mama vorbea în continuare la telefon, una din slujnice a intrat cu mai multe bucăţele de ghimbir proaspăt, pe care să mi le pun pe obraz, unde mă pălmuise Hatsumomo. Zgomotul uşii deschise şi închise l-a trezit pe căţelul Mamei, Taku, o creatură rea cu faţa turtită. Părea să nu aibă decât trei ocupaţii – să latre, să sforăie şi să-i muşte pe cei care încercau să-l mângâie. După plecarea slujnicei, Taku a venit şi s-a lungit lângă mine. Era unul din trucurile lui; îi plăcea să se aşeze acolo unde aş fi putut călca pe el din greşeală, ca apoi să mă muşte imediat cum comiteam imprudenţa. Începeam să mă simt ca un şoarece prins în uşă, postată cum eram între Mama şi Taku, când în fine Mama a închis telefonul şi a venit să se aşeze la masă. M-

a privit cu ochii ei gălbui şi până la urmă a spus:

— Ia ascultă-mă, fetiţo. Poate că ai auzit-o pe Hatsumomo minţind. Dacă ea îşi permite s-o facă, nu înseamnă că şi tu poţi. Vreau să ştiu… de ce te-a pălmuit?

— Voia să ies din camera ei, Mamă, am răspuns. Îmi pare îngrozitor de rău/1 Mama m-a pus să repet ce zisesem, cu accentul de Kyoto potrivit, ceea ce mi s-a părut greu. Când am spus totul cât de cât satisfăcător, a continuat:

— Nu cred că înţelegi care e treaba ta aici, în okiya. Noi toate ne gândim la un singur lucru – cum o putem ajuta pe Hatsumomo să aibă succes ca gheişă. Chiar şi Bunica. Poate că ţie ţi se pare o bătrână insuportabilă, dar îşi petrece întreaga zi gândindu-se cum îi poate fi de folos lui Hatsumomo.

Nu aveam nici cea mai mică idee despre ce vorbea Mama. Ca să fiu sinceră, nu cred că ar fi putut păcăli nici un copil să creadă că Bunica era de vreun folos cuiva.

— Dacă cineva atât de vârstnic ca Bunica munceşte din greu toată ziua ca să-i uşureze munca lui Hatsumomo, gândeşte-te cu cât mai mult ar trebui să munceşti tu.

— Da, Mamă, o să muncesc în continuare cât pot.

— Nu vreau să mai aud că ai supărat-o pe Hatsumomo. Cealaltă fată reuşeşte să se ferească din calea ei; poţi şi tu să faci acelaşi lucru.

— Da, Mamă… dar înainte de a pleca, pot să vă întreb ceva? Mă întrebam dacă ştiţi unde este sora mea. Speram să-i pot trimite un mesaj.

Mama avea o gură ciudată, mult prea mare pentru faţa ei, şi care uneori rămânea căscată; dar acum făcu o grimasă pe care n-o mai văzusem niciodată, şi anume îşi dezveli dinţii ca şi când ar fi vrut să mi-i arate. Era modul ei de a zâmbi – deşi nu mi-am dat seama până când nu a început să scoată accesul acela de tuse care îi ţinea loc de râs.

— De ce naiba ţi-aş spune una ca asta? întrebă.

Apoi mai râse tuşit de câteva ori, înainte de a flutura din mână ca să-mi spună că e cazul să părăsesc încăperea.

Când am ieşit, Mătuşica mă aştepta în holul de la etaj ca să-mi dea ceva de făcut. Mi-a întins o găleată şi m-a trimis să urc pe o scară, printr-o trapă, până pe acoperiş. Acolo, pe căpriorii de lemn, se găsea un rezervor în care se aduna apa de ploaie. Aceasta, curgând prin forţa gravitaţiei, spăla toaleta de la etaj, de lângă camera Mamei, căci în vremea aceea nu aveam apă curentă, nici chiar în bucătărie. În ultimul timp fusese secetă şi

toaleta începuse să miroasă. Sarcina mea era să arunc apă în rezervor, ca Mătuşica să poată trage apa de câteva ori şi să cureţe toaleta.

În căldura amiezii, ţiglele mi se păreau ca o tigaie încinsă; pe când goleam găleata, nu mă puteam gândi decât la apa răcoroasă din lacul în care înotam în satul meu de la malul mării. Fusesem acolo doar cu câteva săptămâni în urmă, dar acum totul îmi părea ireal de îndepărtat, aşa cum stăteam acolo, pe acoperişul okiyei. Mătuşica mi-a strigat să smulg şi buruienile dintre ţigle, înainte de a coborî. Am privit la pâcla fierbinte care plutea deasupra oraşului şi la dealurile ce ne înconjurau ca zidurile unei închisori. Undeva, sub unul dintre acele acoperişuri, sora mea îşi făcea probabil treburile zilnice la fel ca mine. M-am gândit la ea când, din greşeală, am lovit rezervorul, iar apa a ţâşnit din el şi s-a scurs în stradă.

* * *

Cam la o lună după ce sosisem la okiya, Mama mi-a spus că era timpul să îmi încep instruirea. A doua zi de dimineaţă urma să o însoţesc pe Dovlecel, ca să fiu prezentată profesorilor. După aceea, Hatsumomo trebuia să mă ducă într-un loc numit „biroul de înregistrări”, despre care nu auzisem niciodată, şi apoi spre sfârşitul zilei aveam să o privesc fardându-se şi îmbrăcându-se în chimono. Era o tradiţie ca fetele tinere din okiya, în ziua în care îşi încep pregătirea, să o privească pe cea mai importantă gheişă făcându-şi toaleta.

Când Dovlecel a auzit că urma să mă ducă la şcoală a doua zi de dimineaţă, a devenit foarte agitată.

— Trebuie să fii gata de plecare cum te trezeşti, mi-a spus. Decât să întârziem, mai bine ne înecăm în canal…

O urmărisem pe Dovlecel în fiecare dimineaţă, ieşind în fugă din casă atât de devreme încât avea ochii încă lipiţi de somn şi părând adesea în pragul lacrimilor. De fapt, când tropăia pe sub geamul bucătăriei în galenţii ei de lemn, de multe ori avusesem impresia că o şi aud plângând. Nu se descurca bine la lecţii; de fapt, nu se descurca deloc. Sosise în okiya cu şase luni înaintea mea, dar nu-şi începuse pregătirea decât la o săptămână după ce apărusem eu. În cele mai multe zile, când se întorcea acasă pe la prânz, se ascundea imediat în camerele slujnicelor, ca nimeni să nu o vadă supărată.

A doua zi de dimineaţă m-am trezit chiar mai devreme ca de

obicei şi, pentru prima oară, m-am îmbrăcat în haina albastru cu alb pe care o purtau ucenicele. Era chiar din bumbac necăptuşit, decorat cu un model copilăresc în pătrăţele; sunt sigură că nu eram cu nimic mai elegantă decât un oaspete al unui han, îmbrăcat în halat, în drumul spre baie. Însă era cel mai preţios lucru pe care îl purtasem vreodată.

Dovlecel mă aştepta la intrare, cu o expresie îngrijorată. Tocmai mă încălţam, când Bunica m-a chemat la ea în cameră.

— Nu! a şoptit Dovlecel şi faţa i s-a lungit ca o lumânare topită. Iar o să întârzii. Hai să mergem şi prefă-te că n-ai auzit-o!

Aş fi vrut să fac ce-mi spunea Dovlecel, dar Bunica era deja în cadrul uşii, uitându-se urât la mine din capătul holului. Nu m-a ţinut mai mult de zece sau cincisprezece minute, dar când am terminat, ochii lui Dovlecel erau deja plini de lacrimi. Apoi, în fine, am pornit, iar Dovlecel a început să meargă atât de repede, că abia mă puteam ţine după ea.

— Femeia aia e atât de rea! Să-ţi bagi mâinile în apă cu sare după ce te pune să-i masezi gâtul, mi-a spus.

— De ce?

— Mama îmi spunea: „Pe lumea asta, răul se răspândeşte prin atingeri”. Şi ştiu că aşa e, pentru că mama s-a atins de un demon care a trecut pe lângă ea pe drum într-o dimineaţă şi de-asta a murit. Dacă nu-ţi cureţi mâinile, o să ajungi o murătură scofâlcită, ca Bunica.

Având în vedere că Dovlecel şi cu mine eram cam de aceeaşi vârstă şi în aceeaşi situaţie ciudată, sunt sigură că am fi vorbit deseori, dacă am fi putut. Dar eram atât de prinse cu corvezile de zi cu zi, că abia aveam timp pentru mese – pe care Dovlecel le lua înaintea mea, fiindcă era mai veche în okiya. Ştiam că Dovlecel venise acolo doar cu şase luni înainte, după cum am spus. Dar nu ştiam nimic mai mult despre ea. Aşa că am întrebat:

— Dovlecel, eşti din Kyoto? După accent, aşa pari. — M-am născut la Sapporo. Dar mama a murit când aveam cinci ani şi tata m-a trimis aici să stau cu un unchi. Anul trecut, unchiul meu a dat faliment şi aşa am ajuns aici.

— De ce nu fugi înapoi la Sapporo?

— Tata a fost blestemat şi a murit anul trecut. Nu pot să fug. N-am unde să mă duc.

— Când o găsesc pe sora mea, am spus, poţi să vii cu noi. Fugim împreună.

Ştiind ce greutăţi avea Dovlecel cu lecţiile, mă aşteptam să

primească bucuroasă oferta mea. Dar n-a spus nimic. Ajunseserăm de-acum pe Bulevardul Shijo şi l-am traversat în tăcere. Era aceeaşi stradă care mi se păruse atât de aglomerată în ziua în care domnul Bekku ne adusese, pe mine şi pe Satsu, de la gară. Acum, aşa de devreme dimineaţa, nu se vedeau decât un singur tramvai şi câţiva biciclişti, ici şi colo. Ajunse pe celălalt trotuar, am intrat pe o străduţă îngustă şi acolo Dovlecel s-a oprit să-şi tragă sufletul pentru prima oară de când plecaserăm din okiya.

— Unchiul meu a fost un om tare bun, a început ea. Ultimul lucru pe care mi l-a spus înainte de a mă trimite de acasă a fost: „Unele fete sunt isteţe, altele sunt proaste. Tu eşti o fată bună, dar eşti una dintre acelea proaste. N-o să reuşeşti de una singură pe lumea asta. Te trimit într-un loc unde oamenii or să-ţi spună ce să faci. Fă ce-ţi spun şi cineva o să aibă întotdeauna grijă de tine.” Aşa că, dacă vrei să pleci singură, Chiyo-chan, du-te. Eu am găsit un loc unde să-mi trăiesc viaţa. O să muncesc cât pot de mult, ca să nu mă gonească. Dar mai degrabă m-aş arunca de pe stânci decât să-mi irosesc şansa de a fi o gheişă ca Hatsumomo.

Aici Dovlecel s-a oprit. Privirea îi căzuse pe ceva aflat pe jos, în spatele meu.

— O, ceruri, Chiyo-chan, a spus ea, nu ţi se face foame? M-am întors şi m-am trezit uitându-mă către intrarea într-o altă okiya. Pe un raft, chiar dincolo de poartă, se afla un altar Shinto în miniatură şi pe el o ofrandă, o prăjitură de orez. Mă întrebam dacă asta văzuse Dovlecel; dar ochii ei erau îndreptaţi spre pământ. Poteca pietruită ce ducea către uşă era mărginită de câteva ferigi şi de muşchi, dar nu vedeam nimic acolo. Şi apoi mi-am dat seama. La poartă, chiar la marginea trotuarului, zăcea o ţepuşă de lemn cu o singură bucăţică de calmar rămasă pe ea. Vânzătorii ambulanţi le vindeau seara din cărucioare. Mirosul de sos dulce era un chin pentru mine, fiindcă servitoarele ca noi nu primeau decât orez şi murături la cele mai multe dintre mese, supă o dată pe zi şi porţii mici de peşte uscat de două ori pe lună. Chiar şi aşa, bucăţica de calmar de pe caldarâm nu mi se părea deloc apetisantă. Două muşte umblau pe ea în cerc, liniştite de parcă ar fi ieşit la plimbare în parc.

Dovlecel părea genul care s-ar fi îngrăşat cu uşurinţă dacă ar fi avut ocazia. Uneori îi auzeam stomacul ghiorăind de foame, ca o uşă imensă care scârţâia deschizându-se cu greu. Totuşi, nu am crezut că are intenţia să mănânce bucata de calmar, până

când nu am văzut că priveşte în sus şi-n jos pe stradă, ca să se asigure că n-o vede nimeni.

— Dovlecel, i-am spus, dacă ţi-e foame, în numele cerului, ia prăjitura de orez de pe raft. Muştele au luat deja în stăpânire calmarul.

— Eu sunt mai mare ca ele, a răspuns. Şi, în plus, ar fi un sacrilegiu să mănânc prăjitura. E o ofrandă.

Spunând acestea, s-a aplecat să ia ţepuşa.

E adevărat că am crescut într-un loc unde copiii experimentau, mâncând tot ce mişca. Şi recunosc că am mâncat o dată un greier, când aveam patru sau cinci ani, dar numai pentru că m-a păcălit cineva. Dar s-o văd pe Dovlecel, cu bucata de calmar fript în mână, plină de glodul străzii, cu muştele dându-i târcoale… A suflat încercând să scape de muşte, dar acestea n-au făcut decât să dea din aripi ca să-şi păstreze echilibrul.

— Dovlecel, nu poţi să mănânci asta, i-am spus. E ca şi cum ai linge pietrele din pavaj!

— Şi ce-au, mă rog, pietrele din pavaj? a răspuns ea. Apoi – n-aş fi crezut, dacă n-aş fi văzut cu ochii mei – Dovlecel s-a lăsat în genunchi, a scos limba şi a lins pavajul, atent şi îndelung. Am rămas cu gura deschisă de uimire. Când Dovlecel s-a ridicat din nou în picioare, arăta ca şi când nici ei nu-i venea să creadă ce făcuse. Dar şi-a şters limba cu dosul palmei, a scuipat de câteva ori, apoi a apucat bucata de calmar cu dinţii şi a tras-o de pe ţepuşă. Trebuie să fi fost o bucată foarte tare; Dovlecel a mestecat la ea tot timpul cât am urcat dealul până la poarta de lemn a şcolii. Am simţit un nod în stomac când am intrat, căci grădina mi se părea cu adevărat grandioasă. Tufişuri de saschiu şi pini cu trunchiuri răsucite înconjurau un bazin ornamental plin cu crapi. În capătul cel mai îngust al bazinului se afla o punte de piatră. Pe ea stăteau două femei îmbrăcate în chimonouri, cu umbrele de lac în mână, ca să se ferească de soarele dimineţii. Cât despre clădiri, în momentul acela nu înţelegeam ce văd, dar acum ştiu că numai o mică parte a complexului era dedicată şcolii. Clădirea masivă din spate era de fapt Teatrul Kaburenjo – unde gheişele din Gion interpretează în fiecare primăvară *Dansurile vechii capitale*.

Dovlecel s-a grăbit către intrarea unei clădiri lungi din lemn, pe care eu am luat-o drept locuinţa servitorilor, dar care s-a dovedit a fi şcoala. În clipa în care am păşit înăuntru, am simţit mirosul frunzelor de ceai prăjite, care şi în ziua de azi îmi face

stomacul ghem, de parcă aş fi tot pe drumul către lecţii. Mi-am scos încălţările şi am dat să le aşez în locul cel mai la îndemână de pe raft, dar Dovlecel m-a oprit; exista o regulă nescrisă pentru locul care trebuia folosit. Dovlecel era printre cele mai noi fete din şcoală şi trebuia să se caţăre pe rafturi ca să-şi pună încălţămintea pe cel mai de sus. Cum eu mă aflam în prima zi, eram chiar mai nouă decât ea; a trebuit să folosesc raftul de deasupra ei.

— Fii foarte atentă să nu calci pe celelalte încălţări când te caţări, mi-a spus Dovlecel, deşi nu erau decât câteva perechi. Dacă se întâmplă să te vadă vreuna dintre fete, primeşti un perdaf de-ţi iau foc urechile.

Interiorul şcolii părea vechi şi prăfuit ca o casă părăsită. La capătul holului lung stătea un grup de şase sau opt fete. Am tresărit când am dat cu ochii de ele, pentru că mi s-a părut că o văd pe Satsu; dar când s-au întors să se uite la noi, am fost dezamăgită. Toate purtau aceeaşi pieptănătură – *wareshinobu*, coafura unei tinere gheişe-ucenice – şi-mi dădeau impresia că ştiu mai multe despre Gion decât aveam să aflăm noi vreodată.

Am intrat într-o sală de clasă spaţioasă, în stil japonez tradiţional. Pe unul din pereţi se afla un panou pe care erau bătute în cuie mai multe plăcuţe din lemn; pe fiecare plăcuţă era scris, cu caractere negre şi groase, un nume. Nu eram prea bună la scris şi la citit; la Yoroido mergeam la şcoală în fiecare dimineaţă şi, de când venisem la Kyoto, studiasem câte o oră pe zi cu Mătuşica, dar ştiam să citesc foarte puţine dintre acele nume. Dovlecel s-a apropiat de perete şi a luat dintr-o cutie de pe jos o plăcuţă cu numele ei, pe care a atârnat-o de primul cui disponibil. Vezi tu, panoul de pe perete era ca un fel de catalog de prezenţă.

După asta, am trecut prin mai multe săli de clasă, ca să ne înscriem în acelaşi fel la celelalte lecţii ale lui Dovlecel. Avea patru lecţii în dimineaţa aceea – shamisen, dans, ceremonia ceaiului şi un fel de canto pe care-l numim *nagauta*. Dovlecel era aşa de tulburată că ajunsese ultima la toate lecţiile, că în drum spre okiya, unde aveam să luăm micul dejun, a început să-şi frământe cordonul rochiei. Dar tocmai când ne încălţam, o altă fată a apărut alergând din grădină, cu părul în dezordine. Văzând-o, Dovlecel a părut să se mai liniştească.

* * *

Am mâncat un bol de supă şi ne-am întors la şcoală cât am putut de repede, pentru ca Dovlecel să poată îngenunchea în fundul clasei, ca să-şi monteze shamisenul. Dacă n-ai văzut niciodată un shamisen, ţi se poate părea un instrument ciudat. Unii îi spun chitară japoneză, dar de fapt e mult mai mic decât o chitară, cu un gât subţire din lemn, care are trei cuie de acordaj la capăt. Corpul e o cutie mică din lemn, cu piele de pisică întinsă pe faţă, ca o tobă. Întregul instrument poate fi desfăcut în bucăţi şi pus într-o cutie sau într-un sac şi aşa îl transportăm. În fine, Dovlecel şi-a asamblat shamisenul şi a început să-l acordeze, cu limba scoasă. Îmi pare rău să spun că nu avea deloc ureche muzicală, iar notele urcau şi coborau ca o barcă pe valuri, fără să se aşeze vreodată acolo unde ar fi trebuit. Curând, clasa era plină de fete şi de instrumentele lor, răspândite la distanţe egale, ca bomboanele într-o cutie. Am stat cu ochii pe uşă, în speranţa de-a o vedea pe Satsu intrând, dar nu s-a întâmplat asta. O clipă mai târziu a intrat profesoara. Era o femeie micuţă, cu voce stridentă. Se numea Profesoara Mizumi şi în faţă aşa îi spuneam. Dar numele ei sună foarte asemănător cu *nezumi* – „şoarece”; aşa că pe la spate o numeam Profesoara Nezumi, Profesoara Şoarece.

Profesoara Şoarece a îngenuncheat pe o pernă, cu faţa spre clasă, fără a face vreun efort să pară prietenoasă. Când elevele s-au înclinat la unison în faţa ei şi i-au urat bună dimineaţa, n-a făcut decât să se încrunte fără nici un cuvânt. În cele din urmă, s-a uitat la tabla de pe perete şi a strigat numele primei eleve.

Fata pe care o strigase prima părea să aibă o părere foarte bună despre ea însăşi. După ce a lunecat graţios până-n faţa clasei, s-a înclinat către profesoară şi a început să cânte. După un minut sau două, Profesoara Şoarece i-a cerut să se oprească şi i-a spus tot felul de lucruri jignitoare despre felul în care interpreta; apoi şi-a închis evantaiul cu zgomot şi i-a făcut semn să plece. Fata i-a mulţumit, s-a înclinat din nou şi s-a întors la locul ei, iar profesoara a strigat numele elevei următoare.

Aşa a trecut mai bine de o oră, până când s-a strigat numele lui Dovlecel. Se vedea că e speriată şi, de cum a început să cânte, totul a părut să meargă pe dos. Mai întâi, Profesoara Şoarece a oprit-o şi i-a luat shamisenul ca să-i acordeze coardele. Apoi Dovlecel a încercat din nou, dar toate elevele se uitau una la alta, pentru că nimeni nu-şi dădea seama ce piesă încearcă să interpreteze. Profesoara a lovit tare cu palma în masă şi le-a spus să privească înainte, apoi şi-a folosit evantaiul

pentru a bate ritmul pe care trebuia să-l ţină Dovlecel. Nici asta n-a fost de folos, aşa că până la urmă profesoara a început să lucreze asupra felului în care Dovlecel ţinea plectrum-ul. Aproape că i-a scrântit toate degetele – mi s-a părut mie – încercând să o facă să-l ţină corect. În fine, a renunţat şi la asta şi a aruncat plectrum-ul pe jos, dezgustată. Dovlecel l-a ridicat şi s-a întors la locul ei, cu lacrimi în ochi.

Apoi am aflat de ce era Dovlecel atât de îngrijorată că ajunsese ultima. Fata cu părul în dezordine, care fugea către şcoală când plecam noi la masă, a venit în faţa clasei şi s-a înclinat. — Nu pierde timpul încercând să fii politicoasă cu mine! a chiţăit la ea Profesoara Şoarece. Dacă n-ai fi dormit atâta de dimineaţă, ai fi putut să ajungi aici la timp ca să înveţi ceva.

Fata şi-a cerut scuze şi a început să cânte, dar profesoara nu i-a dat nici o atenţie. N-a spus decât:

— Dormi prea mult dimineaţa. Cum vrei să te învăţ, dacă nu te oboseşti să vii la şcoală ca celelalte fete şi să te înscrii cum se cuvine? Du-te la locul tău. Nu vreau să-mi pierd timpul cu tine.

Clasei i s-a dat liber, iar Dovlecel m-a condus către capătul sălii, unde ne-am înclinat în faţa profesoarei.

— Daţi-mi voie să v-o prezint pe Chiyo, doamnă profesoară, a spus Dovlecel, şi să vă cer îngăduinţă atunci când o veţi instrui, căci e o fată lipsită de orice talent.

Dovlecel nu voia să mă insulte; era felul în care vorbeau oamenii pe vremea aceea, când doreau să fie politicoşi. Propria mea mamă ar fi vorbit la fel.

Profesoara a rămas tăcută o vreme, privindu-mă, apoi a spus:

— Eşti o fată isteaţă. Îmi dau seama doar uitându-mă la tine. Poate o vei ajuta pe sora ta mai mare la lecţii.

Desigur, se referea la Dovlecel.

— Pune-ţi numele pe tablă cât poţi de devreme în fiecare dimineaţă, a continuat. Taci din gură în clasă. Nu tolerez nici o vorbă! Şi ţine privirea înainte. Dacă faci toate astea, o să te învăţ cât pot de bine.

Acestea fiind spuse, ne-a făcut semn să plecăm.

Pe holuri, în pauza dintre ore, am stat cu ochii după Satsu, dar n-am găsit-o. Am început să mă tem că poate nu aveam s-o mai văd niciodată şi am ajuns atât de agitată că una dintre profesoare, înainte de a începe ora, le-a cerut tuturor să tacă şi mi-a spus:

— Tu, de acolo! Ce te supără?

— O, nimic, doamnă. Mi-am muşcat buza din greşeală, am

spus eu. Şi ca să pară că spun adevărul – din cauza fetelor din jur, care se uitau la mine – mi-am muşcat tare buza, până mi-a dat sângele.

M-am simţit uşurată însă că următoarele lecţii ale lui Dovlecel n-au fost la fel de chinuitoare ca prima. La lecţia de dans, de exemplu, toate elevele exersau mişcările la unison, astfel încât nimeni nu ieşea în evidenţă. Dovlecel nu era nicidecum cea mai slabă dansatoare, ba chiar avea un fel de graţie aparte în felul în care se mişca. Lecţia de interpretare vocală a fost mai grea pentru ea, fiindcă nu avea ureche muzicală; dar şi aici, elevele cântau la unison, aşa că Dovlecel îşi putea ascunde greşelile mişcându-şi mult buzele, dar cântând foarte încet.

La sfârşitul fiecărei lecţii, mă prezenta profesoarei. Una din ele mi-a spus:

— Locuieşti în aceeaşi okiya cu Dovlecel, nu?

— Da, doamnă, okiya Nitta.

Nitta era numele de familie al Bunicii, al Mamei şi al Mătuşicii.

— Asta înseamnă că locuieşti cu Hatsumomo-san.

— Da, doamnă. Hatsumomo este acum singura gheişă din okiya.

— O să mă străduiesc cât pot să te învăţ să cânţi, a spus ea, dacă reuşeşti să supravieţuieşti.

După care a râs ca şi cum ar fi făcut o glumă bună şi ne-a expediat.

5

În după-amiaza aceea, Hatsumomo m-a dus la Registratura din Gion. Mă aşteptam la ceva grandios, dar s-a dovedit a nu fi nimic mai mult decât o serie de încăperi întunecoase cu tatami, la etajul al doilea, pline de birouri şi registre contabile şi mirosind cumplit a fum de ţigară. Un funcţionar ne-a privit prin norul de fum şi ne-a făcut semn să intrăm în încăperea din spate. Acolo, la o masă înţesată cu hârtii, stătea cel mai masiv bărbat pe care-l văzusem în viaţa mea. Nu ştiam la vremea aceea, dar fusese cândva luptător de sumo; dacă ar fi ieşit afară şi s-ar fi repezit cu toată forţa în clădire, toate mesele acelea ar fi căzut probabil de pe platforma cu tatami pe podea. Nu fusese un luptător destul de bun pentru a-şi lua un nume în retragere, aşa cum mai fac unii dintre ei, dar îi plăcea să fie strigat pe numele pe care-l folosise pe vremuri, Awajiumi. Unele gheişe i-l scurtaseră în joacă la Awaji, ca un fel de poreclă.

Imediat ce am intrat, Hatsumomo şi-a pus în joc tot farmecul. Era prima oară când o vedeam făcând asta. I-a spus:

— Awaji-san!

Dar felul în care a vorbit – nu m-aş fi mirat dacă ar fi lăsat-o fără suflare pe la jumătate, pentru că a sunat cam aşa:

— Awaaa-jii-saaaannnnnnnn!

Era ca şi cum l-ar fi dojenit. Când i-a auzit vocea, bărbatul a lăsat creionul jos şi obrajii lui imenşi s-au ridicat către urechi, într-un fel de zâmbet.

— Mmm… Hatsumomo-san, a spus el, dacă te faci mai frumoasă de-atât, nu ştiu ce-o să mă fac! Vocea lui era o şoaptă sonoră, pentru că luptătorii de sumo îşi lezează adesea iremediabil coardele vocale prin loviturile pe care şi le aplică unii altora în zona gâtului.

Poate că era Awajiumi de dimensiunile unui hipopotam, dar se îmbrăca foarte elegant. Purta un chimono cu dungi subţiri ca un vârf de ac şi pantaloni de chimono. Treaba lui era să se asigure că toţi banii care curgeau prin Gion se îndreptau către locul potrivit; şi astfel, un pârâiaş din fluviul acela de bani curgea direct în buzunarul lui. Asta nu înseamnă că fura; pur şi simplu aşa funcţiona sistemul. Pentru că Awajiumi avea un post atât de important, era în avantajul oricărei gheişe să-l binedispună şi, de aceea, avea reputaţia de a petrece la fel de mult timp dezbrăcat de hainele lui elegante ca şi îmbrăcat cu ele.

Hatsumomo şi Awajiumi au stat mult de vorbă, iar în cele din urmă ea i-a spus că venise să mă înscrie pentru lecţii la şcoală. Până atunci Awajiumi nu se uitase la mine, dar în acel moment şi-a întors capul uriaş. După o clipă, s-a ridicat să deschidă unul din paravanele de hârtie de la fereastră, ca să intre mai multă lumină.

— Ei, am crezut că mă înşală ochii, a spus el. Ar fi trebuit să-mi spui mai devreme ce fată frumoasă ai adus cu tine. Ochii ei… sunt de culoarea unei oglinzi!

— A unei oglinzi? a spus Hatsumomo. Oglinda nu are culoare, Awaji-san.

— Sigur că are. E un gri strălucitor. Când te uiţi *tu* în oglindă, nu te vezi decât pe tine, dar eu recunosc o culoare frumoasă atunci când o văd.

— Chiar aşa? Ei bine, mie nu mi se pare chiar atât de frumoasă. Am văzut odată un mort, pescuit din râu, şi limba lui avea exact aceeaşi culoare ca ochii ei.

— Poate că eşti prea frumoasă tu însăţi ca să mai vezi frumuseţea altundeva, a spus Awajiumi, deschizând un registru. Oricum, hai să înscriem fata. Bun… Chiyo, nu-i aşa? Spune-mi numele întreg, Chiyo, şi locul naşterii.

În clipa în care am auzit aceste cuvinte, prin minte mi-a trecut imaginea lui Satsu privindu-l pe Awajiumi, derutată şi temătoare. Trebuie să fi trecut şi ea la un moment dat prin această încăpere; dacă eu trebuia să mă înregistrez, desigur că şi ea fusese nevoită s-o facă.

— Numele meu de familie e Sakamoto, am spus. M-am născut în oraşul Yoroido. Poate aţi auzit de el, domnule, de la sora mea mai mare, Satsu?

Credeam că Hatsumomo o să fie furioasă, dar spre surprinderea mea a părut oarecum satisfăcută la auzul întrebării pe care o pusesem.

— Dacă e mai mare ca tine, trebuie să se fi înregistrat deja, a spus Awajiumi. Dar eu n-am dat de ea. Nu cred că e în Gion.

Acum înţelegeam de ce zâmbea Hatsumomo; ştiuse dinainte ce avea să spună Awajiumi. Dacă avusesem ceva îndoieli în privinţa faptului că vorbise cu sora mea, aşa cum pretindea, acum se risipiseră. Mai erau şi alte cartiere cu gheişe în Kyoto, chiar dacă nu ştiam mare lucru despre ele. Satsu era undeva, într-unui din ele, şi eram hotărâtă să o găsesc.

* * *

Când m-am întors la okiya, Mătuşica mă aştepta să mergem la baia publică, ceva mai în jos pe aceeaşi stradă. Mai fusesem acolo şi înainte, dar numai cu slujnicele mai în vârstă, care de obicei îmi dădeau un prosop micuţ şi o coajă de săpun, apoi se lăsau pe vine pe podeaua de gresie ca să se spele, în timp ce făceam şi eu acelaşi lucru. Mătuşica era mult mai amabilă şi m-a ajutat să mă spăl pe spate. Am fost surprinsă de cât era de lipsită de sfială şi de cum îşi legăna de colo-colo sânii lăsaţi, de parcă n-ar fi fost altceva decât doi săculeţi. De câteva ori, din greşeală, chiar m-a lovit peste umăr cu unul din ei.

După aceea m-a dus înapoi la okiya şi m-a îmbrăcat în primul chimono de mătase pe care-l purtasem vreodată, unul albastru aprins cu ierburi verzi la tiv şi cu flori de un galben strălucitor pe mâneci şi pe piept. Apoi m-a condus sus, în camera lui Hatsumomo. Înainte de a intra, m-a avertizat sever ca nu cumva s-o deranjez pe Hatsumomo în vreun fel, sau să fac ceva ca s-o supăr. Pe atunci nu am înţeles, dar acum ştiu exact de ce era atât de îngrijorată de acest lucru. Pentru că, vezi tu, când se trezeşte dimineaţa, o gheişă e la fel ca oricare altă femeie. Tenul poate să-i fie lucios după somn şi răsuflarea ei poate avea un miros neplăcut. E adevărat, poate avea o coafură uimitoare chiar şi când se chinuie să deschidă ochii, dar în toate celelalte privinţe e o femeie ca toate femeile, şi deloc gheişă. Numai când se aşază în faţa oglinzii ca să se fardeze cu atâta grijă devine gheişă. Şi nu vreau să spun cu asta că atunci începe să arate ca o gheişă. Atunci începe de fapt să gândească aşa.

În cameră, mi s-a spus să stau la o lungime de braţ de Hatsumomo, imediat în spatele ei, unde îi puteam vedea faţa în micuţa oglindă de pe masa de machiaj. Hatsumomo stătea în genunchi pe o pernă, purtând un halat de bumbac, şi ţinea în mână jumătate de duzină de pensule pentru machiaj, de diverse forme. Unele arătau ca nişte evantaie late, altele ca nişte beţişoare cu un moţ mic de păr moale în vârf. S-a întors şi mi le-a arătat.

— Astea sunt pensulele mele, a spus. Şi-ţi aminteşti de asta?

A scos din sertarul mesei un borcănel de sticlă cu fard alb şi l-a fluturat prin aer, ca să-l văd.

— Asta e fardul pe care ţi-am spus să nu-l atingi.

— Nu l-am atins, am răspuns.

A adulmecat borcanul închis de câteva ori şi apoi a zis:

— Da, nu cred că l-ai atins.

Apoi l-a pus jos şi a luat în mână trei beţişoare de pigment, pe care mi le-a întins în palma desfăcută.

— Astea sunt pentru culoare. Poţi să te uiţi la ele. Am luat unul din beţişoarele de pigment. Era cam de mărimea unui deget de copil, dar tare şi neted ca o piatră, aşa că nu-mi lăsa nici o urmă de culoare pe piele. Unul dintre capete era înfăşurat în foiţă delicată de argint, care începea să se cojească de prea multă frecare. Hatsumomo şi-a luat înapoi beţişoarele de pigment şi mi-a întins ceva ce mi s-a părut că arată ca un băţ de lemn, ars la un capăt.

— Asta e o bucată uscată de lemn de paulownia, a spus ea, cu care-mi desenez sprâncenele. Şi asta e ceară.

A scos din hârtia de ambalaj două bucăţi de ceară pe jumătate folosite şi mi le-a întins ca să mă uit.

— Ei, de ce crezi tu că ţi-am arătat toate astea?

— Ca să înţeleg cum vă fardaţi, am răspuns. — Sfinte ceruri, nu! Ţi le-am arătat ca să vezi că nu e nici un fel de vrăjitorie. Mare păcat de tine! Pentru că asta înseamnă că doar machiajul n-o să fie de ajuns ca s-o transforme pe biata Chiyo în ceva frumos.

Hatsumomo s-a întors din nou cu faţa către oglindă, fredonând încet în vreme ce deschidea un borcănel de cremă gălbuie. Poate n-o să mă crezi, dar crema era făcută din excremente de privighetoare. Pe vremea aceea, multe gheişe o foloseau drept cremă de faţă, fiindcă se credea că e foarte bună pentru ten; dar era atât de scumpă, că Hatsumomo n-a folosit decât câteva picături, în jurul ochilor şi al gurii. Apoi a rupt un pic de ceară dintr-o bucată şi, după ce a înmuiat-o cu degetele, şi-a masat cu ea faţa, apoi gâtul şi pieptul. Şi-a şters cu grijă mâinile pe o cârpă, după care a udat o pensulă într-un castron cu apă şi a învârtit-o în fard până a obţinut o pastă albă, ca un var. Pe aceasta a folosit-o ca să-şi picteze faţa şi gâtul, fără însă a atinge ochii sau zona din jurul buzelor şi nasului. Dacă ai văzut vreodată un copil tăind găuri într-o foaie de hârtie ca să facă o mască, atunci ştii cum arăta şi Hatsumomo, până când a umezit nişte pensule mai mici, pe care le-a folosit pentru a umple golurile. După asta, arăta ca şi când ar fi căzut cu faţa într-un butoi cu făină de orez: tot chipul îi era de un alb cadaveric. Arăta exact ca un demon ce era, dar chiar şi aşa, eram bolnavă de gelozie şi de ruşine. Fiindcă ştiam că într-o oră sau două, bărbaţii aveau să privească fermecaţi faţa aceea, pe când eu aveam să fiu tot acolo, în okiya, asudată şi urâtă.

A continuat prin a-şi umezi beţişoarele de pigment, aplicându-şi cu ele în obraji o culoare roşiatică, În prima mea lună în okiya o văzusem pe Hatsumomo de multe ori complet machiată; o privisem pe furiş, de câte ori puteam fără a părea nepoliticoasă. Observasem că folosea diferite nuanţe pentru obraji, în funcţie de culorile chimonoului pe care-l purta. Nu era nimic neobişnuit în asta; dar ce n-am ştiut decât mulţi ani mai târziu este că Hatsumomo alegea întotdeauna o nuanţă mult mai aprinsă decât ar fi ales aproape orice altă femeie. Nu pot să-ţi spun de ce o făcea, dar poate era ca să-i facă pe bărbaţi să se gândească la sânge. Însă Hatsumomo nu era proastă; ştia prea bine cum să-şi scoată în evidenţă frumuseţea trăsăturilor.

Când a terminat de aplicat roşul de obraz, încă nu avea nici un fel de sprâncene sau buze. Dar pentru moment şi-a abandonat faţa ca o mască albă bizară şi a rugat-o pe Mătuşica să-i fardeze ceafa. Trebuie să-ţi spun ceva legat de gât în tradiţia noastră, dacă nu ştii: bărbaţii japonezi, de regulă, au faţă de gâtul şi ceafa unei femei aceleaşi sentimente precum occidentalii faţă de picioarele acesteia. Astfel, gheişele poartă gulerele chimonourilor atât de decoltate la spate încât li se văd primele vertebre ale coloanei; bănuiesc că e acelaşi lucru atunci când o femeie din Paris poartă o fustă scurtă. Mătuşica a desenat pe ceafa lui Hatsumomo un model numit *sanbon-ashi* – „trei-picioare”. E o imagine cu totul impresionantă, pentru că ai impresia că priveşti pielea goală a cefei printre vârfurile unui gard alb. Mi-a luat ani de zile să înţeleg efectul erotic pe care-l are asupra bărbaţilor; dar, într-un fel, e ca o femeie care se uită printre degete, ascunzându-şi chipul. De fapt, gheişele îşi lasă la ceafă o fâşie subţire de piele nefardată, chiar sub rădăcina părului, făcând machiajul să pară şi mai artificial, cam ca o mască dintr-o piesă Noh. Când un bărbat stă lângă ele şi le vede machiajul ca o mască, e şi mai conştient de pielea goală de dedesubt.

În timp ce Hatsumomo îşi curăţa pensulele, m-a privit de mai multe ori în oglindă. În cele din urmă, mi-a spus:

— Ştiu ce crezi. Te gândeşti că niciodată n-o să fii atât de frumoasă. Ei bine, ai perfectă dreptate.

— Aş vrea să ştii un lucru, a intervenit Mătuşica. Unii o găsesc pe Chiyo-chan chiar o fată frumoasă.

— Unora le place mirosul de peşte putred, a spus Hatsumomo.

Şi, cu asta, ne-a poruncit să ieşim din cameră ca să-şi poată pune rochia de sub chimono. Mătuşica şi cu mine am ieşit pe

palier, unde domnul Bekku aştepta lângă oglinda cea mare, arătând exact ca în ziua când ne luase, pe Satsu şi pe mine, de acasă. Aflasem, în prima mea săptămână la okiya, că adevărata lui ocupaţie nu era să smulgă fetele din casele părinteşti; domnul Bekku era costumier, ceea ce înseamnă că venea zilnic la okiya pentru a o ajuta pe Hatsumomo să-şi îmbrace complicatul chimono.

Cel pe care Hatsumomo urma să-l poarte în seara aceea era întins pe un suport lângă oglindă. Mătuşica l-a tot netezit până când Hatsumomo şi-a făcut apariţia, purtând o rochie de interior de o culoare minunată, ruginie, cu un model de frunze galben aprins. Ceea ce s-a întâmplat apoi a fost de neînţeles pentru mine în acel moment, căci complicatul costum chimono e foarte misterios pentru cei neobişnuiţi cu el. Dar felul în care se poartă e uşor de înţeles, dacă ţi-l explică cineva cum trebuie.

În primul rând, trebuie să ştii că o gospodină şi o gheişă poartă chimonoul în feluri cât se poate de diferite. Când o femeie obişnuită se îmbracă în chimono, foloseşte tot felul de vătuieli pentru a împiedica roba să se adune urât în talie şi sfârşeşte prin a părea perfect cilindrică, exact ca o coloană de lemn dintr-un templu. O gheişă însă poartă chimonoul atât de des, încât aproape nu are nevoie de vătuială şi materialul nu pare să se îngrămădească. Dar şi gospodina, şi gheişa, încep prin a-şi scoate halatul de machiaj şi a-şi lega o fâşie de mătase în jurul şoldurilor; aceasta se numeşte *koshimaki* – „acoperământul şoldurilor”. Urmează o cămaşă de purtat pe sub chimono, cu mâneci scurte, foarte strânsă în talie, apoi vătuiala, adică o serie de perniţe legate cu şnururi la locul lor. În cazul lui Hatsumomo, cu silueta ei subţire, de salcie, şi şoldurile mici, precum şi cu experienţa ei de atâţia ani la îmbrăcatul chimonoului, nu era deloc nevoie de vătuială.

Până acum, tot ce a pus pe ea femeia este ascuns privirii când e complet îmbrăcată. Dar următorul articol, rochia de sub chimono, nu e deloc un simplu articol de lenjerie. Când o gheişă interpretează un dans, sau uneori când merge pe stradă, ea îşi ridică marginea chimonoului cu mâna stângă, pentru a n-o stânjeni. Acest lucru are efectul de a dezvălui rochia de dedesubt, de la genunchi în jos; aşa că, vezi tu, modelul şi materialul rochiei trebuie să se asorteze cu chimonoul. Şi, de fapt, şi gulerul rochiei se vede, exact ca gulerul cămăşii purtate de un bărbat pe sub costum. Una din îndatoririle zilnice ale Mătuşicii era să coasă un guler de mătase la rochia pe care

Hatsumomo intenţiona s-o poarte, ca apoi să-l descoasă a doua zi, pentru a fi curăţat. O gheişă-ucenică poartă guler roşu, dar evident, Hatsumomo nu mai era ucenică; şi gulerul ei era alb.

Când Hatsumomo a ieşit din cameră, purta toate articolele pe care le-am descris – deşi nu puteam vedea nimic în afara rochiei de sub chimono, strânsă în talie cu un cordon. Mai purta şi ciorapii albi numiţi *tabi*, care se încheie pe o parte şi se lipesc strâns de picior. Era pregătită ca domnul Bekku s-o îmbrace. Dacă l-ai fi văzut la lucru, ai fi înţeles pe loc de ce era nevoie de ajutorul lui. Chimonourile au aceeaşi lungime, indiferent cine le poartă şi, lăsând la o parte cazul femeilor foarte înalte, excesul de material trebuie împăturit sub centură. Când domnul Bekku plia ţesătura în talie şi o lega cu un cordon ca s-o ţină în loc, nu apărea nici cea mai discretă cută. Sau, dacă apărea vreuna, trăgea de ici, de colo şi scăpa imediat de ea. Când domnul Bekku îşi termina treaba, haina întotdeauna îmbrăţişa frumos contururile trupului.

Principala îndatorire de costumier a domnului Bekku era să lege obiul, ceea ce nu e atât de simplu pe cât sună. Un obi ca cel pe care-l purta Hatsumomo este aproape de două ori mai lung decât statura unui bărbat şi de lăţimea umerilor unei femei. Înfăşurat în jurul taliei, el acoperă zona dintre stern şi buric. Cei care nu ştiu nimic despre chimonouri îşi închipuie că obiul se leagă pur şi simplu la spate, ca o sfoară; nimic mai neadevărat. E nevoie de jumătate de duzină de şnururi şi copci ca să-l fixeze la locul lui şi mai e nevoie şi de ceva vătuială, ca să dea o anumită formă nodului. Domnului Bekku i-a luat câteva minute ca să lege obiul lui Hatsumomo. Când a terminat, materialul, cât era de gros şi de greu, nu avea nici un pliu.

Am înţeles prea puţin din ceea ce am văzut în ziua aceea pe palier; dar mi s-a părut că domnul Bekku lega şnururi şi plia ţesături într-un ritm frenetic, în vreme ce Hatsumomo nu făcea decât să ţină braţele ridicate şi să se uite la propria imagine în oglindă. O priveam parcă paralizată de invidie. Chimonoul ei era dintr-un brocart în nuanţe de brun şi auriu. Mai jos de talie, căprioare cu blana cafeniu închis, aşa cum o au toamna, îşi atingeau boturile, pe un fundal de frunze căzute, în pădure. Obiul era de culoarea prunei, întreţesut cu fire de argint. Nu ştiam pe vremea aceea, dar costumul pe care-l purta costa probabil cam cât ar fi câştigat un poliţist sau un vânzător într-un an întreg. Cu toate acestea, privind-o pe Hatsumomo când s-a întors ca să se uite în oglindă, ai fi zis că nu există atâta avuţie pe pământ ca să

poată face o femeie să arate atât de fermecător ca ea.

Tot ce mai rămăsese erau ultimele tuşe de machiaj şi ornamentele pentru păr. Mătuşica şi cu mine am urmat-o înapoi în cameră, unde a îngenuncheat la măsuţa de machiaj şi a scos o cutiuţă lăcuită, în care ţinea roşul de buze. A folosit o pensulă mică pentru a-l aplica. Moda pe vremea aceea era să laşi buza de sus nefardată, ceea ce făcea ca buza de jos să pară mai plină. Fardul alb provoacă tot felul de iluzii ciudate; dacă gheişele şi-ar farda întreaga suprafaţă a buzelor, gura lor ar părea formată din două bucăţi mari de peşte. Aşa că cele mai multe gheişe preferă să-i dea o formă mai îmbufnată, ca floarea unei violete. În afara cazului în care gheişa are în mod natural buze de forma aceasta – şi foarte puţine au –, îşi pictează aproape întotdeauna o gură mai rotundă decât este de fapt. Dar, după cum am spus, moda vremii era să rujezi numai buza de jos, şi asta a făcut şi Hatsumomo.

Apoi a luat crenguţa de paulownia pe care mi-o arătase mai devreme şi a aprins-o cu un chibrit. După ce beţişorul a ars câteva secunde, a suflat în el şi l-a stins, l-a răcit cu vârful degetelor şi s-a întors către oglindă ca să-şi traseze sprâncenele cu cărbune. Era o nuanţă minunată de cenuşiu. Apoi s-a dus către un dulap şi a ales câteva ornamente pentru păr, printre care unul de baga şi un şirag neobişnuit de perle, la capătul unui ac lung. După ce şi le-a prins în păr, şi-a turnat câteva picături de parfum pe pielea dezgolită de la ceafă şi şi-a strecurat în obi recipientul plat din lemn, în caz că ar fi avut nevoie de el mai târziu. A mai pus în obi un evantai şi o batistă în mâneca dreaptă. După care s-a întors şi a privit în jos spre mine. Avea pe faţă acelaşi zâmbet palid de mai devreme şi până şi Mătuşica a scos un suspin, atât de minunat arăta Hatsumomo.

6

Orice am fi crezut, oricare dintre noi, despre Hatsumomo, în okiya noastră era ca o împărătească, din moment ce ea câştiga banii din care trăiam cu toţii. Şi, ca o împărătească ce era, ar fi fost foarte nemulţumită ca la întoarcerea acasă, noaptea târziu, să-şi găsească palatul cufundat în beznă şi toţi servitorii dormind. Vreau să spun, când se întorcea acasă prea beată ca să-şi mai desfacă nasturii la şosete, cineva trebuia să i-i desfacă; iar dacă îi era foame, evident că nu avea să se ducă la bucătărie să-şi pregătească singură ceva – cum ar fi *umeboshi ochazuke*, gustarea ei preferată, făcută din resturi de orez şi prune murate, cufundate în ceai fierbinte. De fapt, okiya noastră nu era nicidecum neobişnuită în această privinţă, îndatorirea de a sta trează şi a saluta întoarcerea acasă a gheişei aparţinea întotdeauna celui mai tânăr dintre „coconi” – cum erau deseori numite micuţele gheişe-ucenice. Iar din momentul în care am început să iau lecţii la şcoală, eu am devenit cel mai nou cocon din okiya. Mult înainte de miezul nopţii, Dovlecel şi cele două slujnice mai bătrâne dormeau adânc pe saltelele lor, la numai câţiva metri de podeaua de lemn a holului de la intrare; eu, însă, trebuia să rămân în genunchi, chinuindu-mă să rămân trează, uneori până la două dimineaţa. Camera Bunicii era în apropiere, iar ea dormea cu lumina aprinsă şi uşa întredeschisă. Dunga de lumină care cădea pe salteaua mea goală îmi amintea de o zi, nu cu mult înainte ca Satsu şi cu mine să fim luate din satul nostru, când aruncasem o privire pe furiş în camera din spate a casei noastre şi o văzusem pe mama dormind. Tata atârnase plase de pescuit peste paravanele de hârti/1 ca să facă încăperea mai întunecoasă, dar părea atât de mohorâtă, că am hotărât să deschid una din ferestre; iar când am făcut-o, o fâşie de lumină strălucitoare a căzut pe salteaua mamei şi pe mâna ei palidă şi osoasă. Văzând lumina din camera Bunicii căzând pe salteaua mea… n-am putut să nu mă întreb dacă mama mai era în viaţă. Semănam atât de mult, încât eram sigură că aş fi simţit dacă murea; dar, desigur, nu primisem nici un fel de semn.

Într-o noapte, pe când toamna se făcuse mai rece, tocmai aţipisem rezemată de un stâlp, când am auzit uşa de la intrare deschizându-se. Hatsumomo ar fi fost foarte furioasă dacă m-ar fi găsit dormind, aşa că am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să par vioaie. Dar când s-a deschis uşa dinăuntru, am fost surprinsă

să văd un bărbat, îmbrăcat într-o haină largă, tradiţională, de muncitor, legată pe şolduri, şi o pereche de pantaloni ţărăneşti – deşi nu arăta deloc a ţăran sau a muncitor. Părul îi era pieptănat pe spate şi dat cu ulei, foarte modern, şi purta o barbă scurtă care-i dădea un aer de intelectual. S-a aplecat şi mi-a luat mâna într-ale lui, privindu-mă drept în faţă.

— Eşti tare frumuşică, mi-a spus, cu voce joasă. Cum te cheamă?

Eram sigură că trebuia să fie vreun muncitor, deşi nu-mi puteam da seama de ce ar fi venit atât de târziu. Mi-era teamă să-i răspund, dar am reuşit să-mi spun numele. Şi-a lins vârful unui deget şi m-a atins cu el pe obraz – ca să ia o geană, am văzut apoi.

— Yoko mai e aici? a întrebat.

Yoko era o femeie tânără, care-şi petrecea fiecare zi, de pe la jumătatea după-amiezii până noaptea târziu, stând în camera servitoarelor. Pe vremea aceea, toate okiya şi casele de ceai din Gion erau legate între ele printr-un sistem privat de telefoane, iar Yoko era mai ocupată decât aproape oricine altcineva din okiya, căci trebuia să răspundă la telefon ca să programeze angajamentele lui Hatsumomo, uneori pentru banchete sau petreceri care aveau să aibă loc peste şase luni sau un an. De obicei, programul lui Hatsumomo nu se definitiva decât în dimineaţa dinainte şi toată seara primea telefoane de la case de ceai ai căror clienţi doreau ca ea să treacă pe acolo dacă avea timp. Dar în seara aceea, telefonul nu sunase prea des, şi mi-am zis că probabil Yoko adormise, ca şi mine. Bărbatul n-a aşteptat să-i răspund, ci mi-a făcut semn să tac din gură, şi a pornit pe coridorul de pământ către camera slujnicelor.

Următorul lucru pe care l-am auzit a fost Yoko scuzându-se – într-adevăr, adormise – şi apoi o lungă conversaţie a ei cu operatoarea de la telefoane. A trebuit să i se facă legătura cu mai multe case de ceai până când a găsit-o în cele din urmă pe Hatsumomo şi i-a lăsat mesajul că actorul Kabuki Onoe Shikan sosise în oraş. Nu ştiam asta pe atunci, dar nu exista nici un Onoe Shikan; era doar un cod.

După asta, Yoko a plecat. Nu părea îngrijorată că în camera slujnicelor se află un bărbat, aşa că am decis să nu spun nimănui nimic. S-a dovedit un lucru bun, pentru că atunci când, douăzeci de minute mai târziu, a sosit Hatsumomo, s-a oprit în hol şi mi-a spus:

— Încă nu m-am străduit să-ţi fac viaţa un iad. Dar dacă spui

cuiva că a venit aici un bărbat, sau chiar numai că am trecut pe aici înainte de sfârşitul serii, asta o să se schimbe.

Stătea în picioare, deasupra mea, când mi-a spus asta şi când a dat să scoată ceva din mânecă, am văzut că braţele i se înroşiseră. S-a dus în camera slujnicelor şi a închis uşa în urma ei. Am auzit o conversaţie scurtă şi şoptită, apoi okiya s-a cufundat în tăcere. Mai auzeam din când în când câte un scâncet uşor sau un geamăt, dar zgomotele erau atât de înăbuşite că nu puteam fi sigură. Nu pot să pretind că ştiam exact ce făceau acolo, dar m-am gândit la sora mea ridicându-şi costumul de baie pentru tânărul Sugi. Şi am simţit aşa un amestec de dezgust şi curiozitate încât, chiar dacă aş fi avut voie să-mi părăsesc postul, nu cred că aş fi putut s-o fac.

* * *

Cam o dată pe săptămână, Hatsumomo şi iubitul ei – care s-a dovedit a fi bucătar la un restaurant din apropiere – veneau la okiya şi se închideau în camera slujnicelor. Se mai întâlneau şi alte dăţi, în alte locuri. Ştiu asta, pentru că lui Yoko i se cerea adesea să transmită mesaje şi uneori le auzeam şi eu. Toate slujnicele ştiau ce face Hatsumomo; şi faptul că nimeni nu spunea un cuvânt Mamei, Mătuşicii sau Bunicii este doar o dovadă a puterii pe care o avea asupra noastră. Hatsumomo ar fi dat cu siguranţă de necazuri pentru că avea un iubit, şi cu atât mai mult pentru că-l aducea la okiya. Timpul pe care-l petrecea cu el nu aducea nici un venit, ba chiar o împiedica să participe la petreceri la casele de ceai, unde ar fi produs bani. În plus, orice bărbat bogat care ar fi fost interesat de o relaţie lungă şi costisitoare ar fi desconsiderat-o sau chiar s-ar fi răzgândit cu totul, dacă ar fi aflat că ea a avut de-a face cu un bucătar dintr-un restaurant.

Într-o noapte, când mă întorceam de la fântâna din curte unde băusem o cană cu apă, am auzit uşa de la intrare deschizându-se şi trântindu-se cu zgomot de cadrul ei.

— Bine, Hatsumomo-san, a spus o voce profundă, dar o să trezeşti pe toată lumea…

Nu înţelesesem niciodată de ce Hatsumomo risca să-şi aducă iubitul la okiya – deşi probabil că tocmai riscul o incita. Însă niciodată până atunci nu fusese aşa de neatentă încât să facă atâta zgomot. M-am grăbit să mă aşez în genunchi şi peste o clipă Hatsumomo era în holul de la intrare, ducând două pachete

învelite în hârtie albă. Imediat, o altă gheişă a păşit în urma ei, atât de înaltă încât a trebuit să se aplece ca să intre pe uşă. Când s-a îndreptat de spate şi a privit în jos către mine, buzele ei mi s-au părut nefiresc de mari şi de grele, aşa cum atârnau pe faţa ei lunguiaţă. Nimeni n-ar fi spus că e frumoasă.

— Asta e proasta de servitoare, a spus Hatsumomo. Are un nume, cred, dar poţi să-i spui Proasta Mică.

— Ei bine, Proastă Mică, a spus cealaltă gheişă. Du-te şi adu-ne surorii tale mai mari şi mie ceva de băut, da?

Vocea profundă pe care o auzisem era de fapt a ei, nu a iubitului lui Hatsumomo.

De obicei, lui Hatsumomo îi plăcea să bea un anume fel de sake, numit *amakuchi* – foarte slab şi dulce. Dar *amakuchi* se făcea numai iarna şi se părea că nu mai rămăsese nici urmă. Am turnat două pahare de bere, în schimb, şi le-am servit. Hatsumomo şi prietena ei porniseră deja către curtea interioară şi stăteau, încălţate în papuci de lemn, pe coridorul podit cu pământ. Îmi dădeam seama că erau foarte bete, iar prietena lui Hatsumomo avea picioare mult prea mari pentru papuceii noştri de lemn, aşa că nu putea face nici un pas fără ca amândouă să izbucnească în râs. Poate îţi aminteşti că pasarela de lemn înconjura casa pe dinafară. Hatsumomo pusese pachetele jos pe acea pasarelă şi se pregătea să deschidă unul din ele când le-am adus berea.

— N-am chef de bere, a spus ea şi s-a aplecat să verse amândouă paharele la temelia casei.

— Eu am, a spus prietena ei, dar era prea târziu. De ce l-ai vărsat şi pe al meu?

— O, taci din gură, Korin! a spus Hatsumomo. Oricum ţi-ai luat porţia. Uită-te la asta, pentru că o să mori de fericire când o să vezi!

Spunând asta, Hatsumomo a desfăcut sforile cu care era legat unul din pachete şi a desfăşurat pe pasarelă un chimono superb, în diverse nuanţe prăfoase de verde, cu un model de viţă cu frunzele roşii. Era un splendid voal de mătase – deşi subţire ca pentru vară şi, categoric, nepotrivit pentru vremea de toamnă. Prietena lui Hatsumomo, Korin, a fost atât de impresionată încât a tras aer adânc în piept şi s-a înecat cu propria salivă – ceea ce le-a făcut pe amândouă să pufnească din nou în râs. Mi-am spus că e momentul să mă retrag. Dar Hatsumomo a zis:

— Nu pleca, Proastă Mică. S-a întors din nou către prietena ei şi i-a spus: Hai să ne distrăm puţin, Korin-san. Ghici al cui e

chimonoul ăsta!

Korin încă mai tuşea, dar când şi-a recăpătat glasul, a răspuns:

— Aş vrea să fie al meu!

— Ei bine, nu e. Aparţine tocmai gheişei pe care amândouă o urâm mai mult ca orice pe lume.

— O, Hatsumomo… eşti un geniu. Dar cum ai pus mâna pe chimonoul lui Satoka?

— Nu vorbeam despre Satoka! Vorbeam despre… Domnişoara Perfecţiune!

— Despre cine?

— Domnişoara „Sunt-cu-mult-mai-bună-decât-tine”… despre ea! A urmat o pauză lungă, după care Korin a spus:

— Mameha! O, doamne, e chiar chimonoul lui Mameha. Nu pot să cred că nu l-am recunoscut! Cum ai reuşit să pui mâna pe el?

— Acum câteva zile am uitat ceva la Teatrul Kaburenjo, după o repetiţie, a răspuns Hatsumomo. Şi când m-am întors să-l caut, am auzit ceva ce semăna a gemete de undeva din subsol. Şi mi-am zis: „Nu se poate! Prea ar fi amuzant!” Şi când m-am strecurat jos, pe scări, şi am aprins lumina, ghici pe cine am găsit pe podea, ca două bucăţi de orez lipite una de alta?

— Nu pot să cred! Mameha?

— Nu fi proastă! E prea fandosită ca să facă aşa ceva. Era slujnica ei, cu custodele teatrului. Ştiam că ar face orice ca să nu spun ce am văzut, aşa că mai târziu m-am dus la ea şi i-am spus că vreau acest chimono al lui Mameha. A început să plângă de cum şi-a dat seama despre care vorbeam.

— Şi celălalt ce e? a întrebat Korin, arătând spre al doilea pachet care zăcea pe jos, încă nedesfăcut.

— Pe ăsta am pus-o pe fată să-l cumpere din banii ei, iar acum îmi aparţine.

— Din banii ei? a întrebat Korin. Ce servitoare are destui bani ca să cumpere un chimono?

— Dacă nu l-a cumpărat, aşa cum mi-a spus, nu vreau să ştiu de unde a apărut. Oricum, Proasta Mică o să mi-l ducă în depozit.

— Hatsumomo-san, nu am voie în depozit, am spus eu imediat.

— Dacă vrei să ştii unde e sora ta, nu mă face să spun ceva de două ori astă-seară. Am planuri mari cu tine. După, ai voie să-mi pui o singură întrebare şi eu o să-ţi răspund.

Nu spun că am crezut-o; dar, desigur, Hatsumomo putea să-mi facă viaţa un iad, în orice fel ar fi dorit. N-aveam de ales decât să

mă supun.

Mi-a pus în braţe chimonoul – înfăşurat în hârtia lui – şi m-a dus până la uşa depozitului. A deschis uşa şi a aprins lumina cu zgomot. Se vedeau rafturi pline de cearceafuri şi de perne, pe lângă câteva cufere încuiate şi saltele împăturite. Hatsumomo m-a prins de braţ şi mi-a arătat o scară sprijinită de perete.

— Chimonourile sunt acolo, a spus.

Am urcat şi am deschis uşa glisantă de sus. Mansarda depozitului nu avea rafturi ca parterul. Pereţii erau acoperiţi de lăzi lăcuite în roşu, aşezate una peste alta până aproape de tavan. Printre şirurile de lăzi trecea un coridor îngust; la capătul lui erau ferestre oblonite, acoperite cu paravane de hârtie, pentru ventilaţie. Spaţiul era iluminat strident, la fel ca jos, dar mult mai puternic, aşa că păşind înăuntru am reuşit să citesc caracterele negre săpate pe faţa cutiilor. Era vorba de lucruri cum ar fi *Kata-Komon, Ro* – „Voal de mătase cu modele imprimate”; sau *Kuromontsuki, Awase* – „Robe de ceremonie, cu căptuşeală şi blazon negru”. Ca să fiu sinceră, la vremea aceea nu înţelegeam toate literele, dar am reuşit să găsesc lada cu numele lui Hatsumomo pe ea, sus de tot. Mi-a fost greu să o dau jos, dar în cele din urmă am pus noul chimono peste alte câteva, toate învelite în hârtie de in, şi am pus lada la loc. Din curiozitate, am deschis o altă cutie, foarte rapid, şi am văzut că era plină ochi cu vreo cincisprezece chimonouri, iar celelalte, ale căror capace le-am ridicat, erau la fel. Văzând depozitul atât de plin de lăzi, am înţeles de ce Bunica era aşa de îngrozită de foc. Colecţia de chimonouri era poate de două ori mai valoroasă decât satele Yoroido şi Senzuru la un loc. Şi, aşa cum am aflat mult mai târziu, cele mai scumpe dintre ele erau depozitate în alt loc. Acelea erau purtate numai de gheişele-ucenice şi, cum Hatsumomo nu le mai putea purta, ele erau păstrate într-un seif închiriat, până când avea să fie din nou nevoie de ele.

Când m-am întors în curte, Hatsumomo adusese din camera ei tuşul şi o pensulă de caligrafie. Am crezut că poate vrea să scrie un bilet şi să-l ascundă în chimonoul împăturit. Pusese apă de la fântână pe piatră şi stătea pe jos, pe potecă, amestecând tuşul. Când a ajuns suficient de negru şi de gros, a înmuiat pensula în el şi i-a apăsat vârful de piatră – ca tot tuşul să fie absorbit în firele pensulei şi să nu curgă. Apoi mi-a pus pensula în mână, mi-a ţinut mâna deasupra chimonoului splendid şi mi-a spus:

— Exersează-ţi caligrafia, micuţă Chiyo. Acest chimono, aparţinând gheişei pe nume Mameha – de care, la vremea

aceea, nici măcar nu auzisem –, era o operă de artă. De la poale până în talie se încolăcea o viţă făcută din mai multe tulpini, strânse la un loc ca un odgon şi ţesute în material. Era parte din material, dar semăna atât de mult cu viţa adevărată, încât mi se părea că pot s-o prind între degete dacă vreau şi s-o smulg din pământ ca pe o buruiană. Frunzele care creşteau din ea păreau să se ofilească şi să se usuce sub soarele toamnei, căpătând nuanţe de auriu.

— Nu pot s-o fac, Hatsumomo-san! m-am plâns eu.

— Ce păcat, drăguţo, a spus prietena ei. Dacă o faci pe Hatsumomo să-ţi mai spună o dată, pierzi şansa de a-ţi găsi sora.

— Of, taci, Korin. Chiyo ştie că trebuie să facă ce-i spun. Scrie ceva pe material, Proastă Mică. Nu-mi pasă ce.

Când pensula a atins chimonoul, Korin era atât de entuziasmată încât a lăsat să-i scape un chiţăit, care a trezit-o pe una din slujnicele mai bătrâne. Aceasta a ieşit pe coridor, cu capul înfăşurat într-o cârpă şi cămaşa de noapte atârnând pe ea. Hatsumomo a bătut din picior şi s-a prefăcut că se repede la ea, ca o pisică – ceea ce a fost de ajuns ca servitoarea să se întoarcă în aşternutul ei. Korin era nemulţumită de unele trăsături cam şovăielnice pe care le făcusem pe mătasea verde prăfos, aşa că Hatsumomo a început să-mi spună unde să ating ţesătura şi ce semne să fac. Nu aveau nici un înţeles; era doar felul lui Hatsumomo de a-şi manifesta talentul artistic. După aceea a a împăturit chimonoul la loc în hârtia lui şi l-a legat cu sfori. Ea şi Korin s-au întors spre ieşire şi şi-au încălţat *zori* lăcuiţi. Când a deschis uşa dinspre stradă, Hatsumomo mi-a spus s-o urmez.

— Hatsumomo-san, dacă părăsesc okiya fără să am voie, Mama o să fie furioasă şi…

— Îţi dau eu voie, m-a întrerupt Hatsumomo. Trebuie să ducem chimonoul înapoi, nu? Sper că nu ai de gând să mă laşi să aştept.

Nu puteam decât să mă încalţ şi s-o urmez pe alee până la strada care urma cursul pârâului Shirakawa. Pe vremea aceea, străzile şi aleile din Gion erau încă frumos pavate cu piatră. Am mers sub lumina lunii un cvartal sau două, pe lângă cireşii plângători care se aplecau deasupra apei întunecate, apoi am trecut un pod de lemn arcuit, într-o zonă din Gion în care nu mai fusesem niciodată. Malul pârâului era pietruit, acoperit de muşchi în cea mai mare parte. De-a lungul malului, zidurile din spate ale ceainăriilor şi ale caselor se uneau ca să formeze un perete continuu. Paravanele de trestie de la ferestre tăiau lumina

gălbuie în felii subţiri, care mă făceau să mă gândesc la cum tăiase bucătăreasa noastră o ridiche murată mai devreme în aceeaşi zi. Se auzeau râsetele unui grup de bărbaţi şi de gheişe. Într-una din casele de ceai se întâmpla probabil ceva foarte amuzant, pentru că fiecare hohot de râs era mai sonor decât cel dinainte, până când în cele din urmă s-au stins şi a rămas numai vibraţia unui shamisen. Pentru o clipă am putut să-mi imaginez că Gionul putea fi un loc vesel pentru unii. Nu puteam să nu mă întreb dacă Satsu nu se afla cumva la una din acele petreceri, deşi Awajiumi, de la Registratură, îmi spusese că nu se află în Gion.

La puţină vreme, Hatsumomo şi Korin s-au oprit în faţa unei uşi de lemn.

— Ia chimonoul, urcă scările şi dă-i-l servitoarei de acolo, mi-a spus Hatsumomo. Sau, dacă Domnişoara Perfecţiune deschide ea însăşi uşa, i-l poţi da ei. Nu spune nimic; doar dă-i-l. Noi stăm aici şi te privim.

Spunând asta, mi-a pus în braţe chimonoul împachetat şi Korin a deschis uşa. Treptele de lemn lăcuit urcau spre un loc întunecat. Tremuram atât de tare de frică, încât n-am putut să urc mai mult de jumătate. Am auzit-o pe Korin spunând, cu o şoaptă sonoră:

— Mergi înainte, fetiţo! Nu te mănâncă nimeni, decât dacă te întorci cu chimonoul în mână – atunci s-ar putea să te mâncăm. Nu-i aşa, Hatsumomo-san?

Hatsumomo a lăsat să-i scape un oftat, dar n-a spus nimic. Korin se chinuia să mă vadă în întuneric; Hatsumomo, care îi ajungea până la umăr, îşi rodea neatentă o unghie. Chiar şi atunci, cu toată spaima mea, n-am putut să nu observ frumuseţea izbitoare a lui Hatsumomo. Era crudă ca un păianjen, dar arăta mai bine rozându-şi unghia decât ar fi arătat celelalte gheişe pozând pentru fotograf. Iar contrastul cu prietena ei, Korin, era ca cel dintre un bolovan de pe drum şi o piatră preţioasă. Korin părea să nu se simtă bine cu coafura sa complicată, cu toate ornamentele ei minunate, şi părea să se împiedice tot timpul în chimono. Pe când Hatsumomo îşi purta chimonoul ca şi când ar fi fost propria ei piele.

Pe palier, în capătul scărilor, am îngenuncheat în întuneric şi am strigat:

— Scuzaţi-mă, vă rog!

Am aşteptat, dar nu s-a întâmplat nimic.

— Mai tare, a spus Korin. Nu eşti aşteptată. Aşa că am strigat

din nou:

— Scuzaţi-mă!

— Un moment! am auzit o voce scăzută, şi imediat uşa s-a deschis.

Fata care îngenunchease de cealaltă parte a uşii nu era mai mare decât Satsu, dar părea subţire şi agitată ca o pasăre. I-am întins chimonoul învelit în hârtie. A fost foarte surprinsă, dar apoi aproape că mi l-a smuls din mână.

— Cine-i acolo, Asami-san? s-a auzit o voce din interiorul apartamentului. Se vedea un singur lampion de hârtie, arzând pe un postament antic, alături de o saltea proaspăt aşternută. Salteaua era pentru gheişa Mameha; îmi dădeam seama după cearceafurile apretate şi cuvertura elegantă de mătase, dar şi după *takamakura* – „perna înaltă” – exact ca cea folosită de Hatsumomo. De fapt, nici nu este o pernă, ci un suport de lemn care are în mijloc o adâncitură tapiţată pentru gât; este singurul mod în care poate dormi o gheişă fără să-şi strice coafura elaborată.

Servitoarea nu a răspuns, ci a desfăcut ambalajul chimonoului fără să facă zgomot şi l-a aplecat în aşa fel încât să bată lumina pe el. Când a văzut petele de tuş, a tras aer în piept şi şi-a acoperit gura cu palma. În clipa următoare lacrimile au început să-i curgă pe obraji, iar o voce a strigat:

— Asami-san! Cine-i acolo?

— O, nimeni, domnişoară! a răspuns slujnica.

Mi-a părut îngrozitor de rău pentru ea, văzând-o cum îşi şterge ochii cu mâneca. Pe când închidea uşa, am zărit-o pe stăpâna ei. Am înţeles pe loc de ce Hatsumomo o numea pe Mameha „Domnişoara Perfecţiune”. Faţa îi era un oval perfect, ca a unei păpuşi, netedă şi delicată ca un porţelan, chiar şi fără machiaj. Se îndrepta către uşă, încercând să privească pe scară, dar n-am reuşit s-o văd prea mult, pentru că slujnica a închis repede după mine.

* * *

A doua zi, după lecţii, m-a întors la okiya şi am constatat că Mama, Bunica şi Mătuşica erau adunate în camera de primire de la primul etaj. Eram sigură că vorbeau despre chimono; şi în clipa în care Hatsumomo a intrat în casă, una din slujnice s-a dus s-o anunţe pe Mama, care a ieşit în hol şi a oprit-o pe Hatsumomo.

— Mameha şi slujnica ei ne-au făcut o vizită în dimineaţa asta, i-a spus Mama.

— O, Mamă, ştiu exact ce vrei să-mi spui. Mă simt îngrozitor din cauza chimonoului. Am încercat s-o opresc pe Chiyo înainte să-l păteze cu tuş, dar a fost prea târziu. Probabil a crezut că e al meu! Nu ştiu de ce m-a urât aşa de tare din prima clipă... şi când te gândeşti că a distrus un chimono atât de frumos doar ca să-mi facă mie rău!

Între tip, Mătuşica ieşise şi ea pe hol, şchiopătând. A strigat:

— *Matte mashita*!

Am înţeles perfect cuvintele ei; însemnau „Te-am aşteptat!” Dar nu aveam idee ce voia să spună. De fapt, era un lucru foarte isteţ, pentru că asta strigă uneori spectatorii când un actor faimos îşi face apariţia într-o piesă Kabuki.

— Mătuşico, vrei să spui că aş avea ceva de-a face cu distrugerea chimonoului? a întrebat Hatsumomo. De ce-aş face una ca asta?

— Toată lumea ştie că o urăşti pe Mameha, i-a răspuns Mătuşica. Urăşti pe oricine are mai mult succes decât tine.

— Asta ar însemna că trebuie să te iubesc foarte tare, Mătuşico, din moment ce eşti aşa de pierdută?

— De-ajuns, a spus Mama. Ascultă-mă, Hatsumomo. Doar nu crezi că e cineva atât de prost încât să-ţi creadă povestea. Nu accept o asemenea purtare în okiya, nici chiar de la tine. Am mare respect pentru Mameha. Nu vreau să mai aud vreodată de aşa ceva. Cât despre chimono, cineva trebuie să plătească pentru el. Nu ştiu ce s-a întâmplat aseară, dar nu a/1 nici o îndoială cine a mânuit pensula. Servitoarea a văzut-o pe fată făcând-o. Fata o să plătească, a încheiat Mama şi şi-a pus din nou pipa în gură.

Bunica a ieşit şi ea din camera de primire şi a strigat unei slujnice să aducă băţul de bambus.

— Chiyo are destule datorii, a spus Mătuşica. Nu înţeleg de ce trebuie să le plătească şi pe ale lui Hatsumomo.

— Am vorbit destul despre asta, a răspuns Bunica. Fata trebuie bătută şi trebuie să plătească şi chimonoul, şi cu asta basta. Unde e băţul de bambus?

— O s-o bat eu, a spus Mătuşica. Nu vreau să te doară iar încheieturile, Bunico. Haide, Chiyo.

Mătuşica a aşteptat ca servitoarea să aducă băţul, apoi m-a dus în curte. Era aşa de furioasă că nările i se lărgiseră şi ochii îi ieşeau din orbite. De când venisem la okiya, avusesem grijă să

nu fac nimic pentru a da motiv să fiu bătută. Brusc, mi s-a făcut cald şi privirea mi s-a înceţoşat. Dar, în loc să mă bată, Mătuşica a rezemat băţul de peretele depozitului, apoi s-a apropiat şchiopătând şi mi-a spus încet:

— Ce i-ai făcut lui Hatsumomo? E hotărâtă să te distrugă. Trebuie să existe un motiv şi vreau să-l aflu.

— Crede-mă, Mătuşico, aşa s-a purtat cu mine de când am venit. Nu ştiu ce i-aş fi putut face.

— Bunica n-are decât s-o facă pe Hatsumomo proastă, dar crede-mă, Hatsumomo nu e deloc proastă. Dacă vrea cu tot dinadinsul să-ţi distrugă cariera, o s-o facă. Cu orice ai fi supărat-o, trebuie să repari lucrurile.

— N-am făcut nimic, Mătuşico, pe cuvântul meu.

— Nu trebuie să ai niciodată încredere în ea, nici dacă-ţi promite să te ajute. Deja te-a împovărat cu atâtea datorii, că s-ar putea să nu fii niciodată în stare să le plăteşti.

— Nu înţeleg… am spus eu. Ce *datorii*?

— Pozna lui Hatsumomo cu chimonoul ăsta o să te coste mai mulţi bani decât ţi-ai imaginat vreodată. Asta vreau să spun cu datoriile.

— Dar… cum o să plătesc?

— De cum începi să lucrezi ca gheişă, o să înapoiezi banii către okiya, împreună cu toate celelalte datorii – mâncarea şi lecţiile; sau dacă te îmbolnăveşti, cu notele de plată ale doctorului. Toate astea o să le plăteşti singură. De ce crezi că Mama stă tot timpul în camera ei, scriind cifre în registre? Datorezi către okiya şi banii pe care i-a cheltuit ca să te cumpere.

În timpul şederii mele în Gion îmi imaginasem, desigur, că se făcuseră nişte tranzacţii înainte ca eu şi Satsu să fim luate de acasă. Mă gândisem deseori la conversaţia pe care o auzisem, între tatăl meu şi domnul Tanaka, şi la ce spusese Doamna Agitaţie despre mine şi Satsu, cum că am fi „potrivite”. Mă întrebasem oripilată dacă domnul Tanaka făcuse bani intermediind vânzarea noastră şi cât de mult costaserăm. Dar nu mi-aş fi putut inchipui că aveam să fiu nevoită să înapoiez eu însămi banii.

— N-o să poţi plăti decât după ce vei lucra ca gheişă multă vreme, a continuat ea. Şi n-o să poţi plăti niciodată dacă sfârşeşti ca o gheişă ratată, cum sunt eu. Aşa vrei să fie viitorul tău?

În clipa aceea nu-mi păsa de viitorul meu.

— Dacă vrei să-ţi distrugi viaţa în Gion, poţi s-o faci într-o mulţime de feluri, a spus Mătuşica. Poţi încerca să fugi. Odată ce ai făcut asta, Mama o să te vadă ca pe o investiţie proastă; n-o să mai bage bani în cineva care poate dispărea în orice clipă. Asta ar însemna să renunţi la lecţii şi nu poţi fi gheişă dacă nu eşti instruită. Sau le poţi deveni nesuferită profesoarelor tale, iar ele nu-ţi vor mai da sprijinul de care ai nevoie. Sau poţi deveni o femeie urâtă, ca mine. Nu eram chiar o fată respingătoare, atunci când Bunica m-a cumpărat de la părinţii mei, dar n-am evoluat bine şi Bunica m-a urât întotdeauna pentru asta. O dată m-a bătut atât de tare pentru ceva ce am făcut, că mi-a fracturat un şold. Atunci am încetat să fiu gheişă. Şi de asta o să te bat eu, în loc s-o las pe Bunica să pună mâna pe tine.

M-a dus pe alee şi mi-a spus să mă întind acolo pe burtă. Nu-mi păsa dacă mă bate sau nu; mi se părea că nimic nu-mi poate înrăutăţi situaţia. De fiecare dată când trupul îmi tresărea sub lovitură, mă văităm cât puteam de tare şi-mi imaginam chipul frumos al lui Hatsumomo surâzând deasupra mea. Când bătaia s-a terminat, Mătuşica m-a lăsat acolo plângând. Curând am simţit podeaua zguduindu-se sub paşii cuiva şi m-am ridicat, ca s-o văd pe Hatsumomo în picioare lângă mine.

— Chiyo, ţi-aş fi recunoscătoare dacă te-ai da la o parte din drumul meu.

— Mi-ai promis că-mi spui unde-mi pot găsi sora, Hatsumomo, i-am zis.

— Aşa e!

S-a aplecat până când faţa ei a ajuns la nivelul feţei mele. Am crezut că o să-mi spună că nu făcusem destule şi că atunci când o să se hotărască ce alte lucruri trebuie să mai fac, o să-mi spună. Dar n-a fost deloc aşa.

— Sora ta e într-un *jorou-ya* numit Tatsuyo, mi-a spus, în cartierul Miyagawa-cho, la sud de Gion.

Când a terminat de vorbit, m-a împins cu piciorul, iar eu m-am dat la o parte să-i fac loc.

7

Nu mai auzisem cuvântul *jorou-ya*, aşa că în seara următoare, când Mătuşica a pus pe podeaua holului o trusă de cusut şi mi-a cerut să aşez lucrurile în ordine, i-am spus:

— Mătuşico, ce este *jorou-ya*?

Nu mi-a răspuns, ci a continuat să înfăşoare aţa pe un mosor.

— Mătuşico? am spus din nou.

— E genul de loc unde o să ajungă Hatsumomo, dacă primeşte ceea ce merită, mi-a răspuns ea.

Nu părea dispusă să spună mai mult, aşa că n-am avut de ales şi am lăsat-o baltă.

Întrebarea mea nu primise răspuns, dar rămăsesem cu impresia că Satsu îndura chiar mai multe decât mine. Aşa că am început să mă gândesc cum m-aş putea furişa până în locul numit Tatsuyo cu prima ocazie. Din nefericire, parte din pedeapsa mea pentru distrugerea chimonoului gheişei Mameha era întemniţarea în okiya timp de cincizeci de zile. Aveam voie să mă duc la şcoală, dar numai împreună cu Dovlecel; şi nu mai aveam voie să fac comisioane. Probabil că aş fi putut ieşi pe poartă oricând, dacă aş fi vrut, dar nu îndrăzneam să fac ceva atât de nebunesc. În primul rând, nu ştiam cum să găsesc Tatsuyo. Şi mai grav încă, în clipa în care mi s-ar fi descoperit lipsa, domnul Bekku sau altcineva ar fi fost trimis în căutarea mea. O tânără servitoare fugise dintr-o okiya alăturată cu numai câteva luni în urmă şi o aduseseră înapoi a doua zi de dimineaţă. În zilele următoare, o bătuseră atât de rău încât uneori trebuia să-mi astup urechile, atât de îngrozitor ţipa. Am hotărât că nu aveam de ales şi că trebuia să aştept până treceau cele cincizeci de zile. Între timp, am făcut toate eforturile pentru a le răsplăti pe Bunica şi pe Hatsumomo pentru cruzimea lor. Pe Hatsumomo am răsplătit-o amestecând în crema ei de faţă găinaţ de porumbel, ori de câte ori mi se cerea să-l spăl de pe pietrele din curte. Crema conţinea deja găinaţ de privighetoare, după cum am mai spus, aşa că se prea poate să nu-i fi făcut nici un rău, dar îmi dădea o mare satisfacţie. Pe Bunica am răsplătit-o frecând interiorul cămăşii de noapte cu cârpa de spălat toaleta; şi am fost foarte încântată să văd cum o adulmecă nedumerită – dar n-a scos-o de pe ea. Curând am constatat că bucătăreasa îşi asumase sarcina de a mă pedepsi şi mai tare – deşi nu-i ceruse nimeni – reducându-mi cele două porţii lunare de peşte uscat. Nu

mi-am dat seama cum să o răsplătesc, până n-am văzut-o alergând un şoarece pe hol, cu un mai. Ura şoarecii mai tare ca o pisică, am aflat. Aşa că am adunat excremente de şoarece de sub clădirea principală şi le-am presărat prin bucătărie, într-o zi chiar am făcut o gaură în fundul unui sac de orez şi a trebuit să scoată totul din dulapuri, căutând rozătoarele.

* * *

Într-o seară, când o aşteptam pe Hatsumomo, am auzit telefonul sunând şi, o clipă mai târziu, Yoko a ieşit din cameră şi a urcat scările. Când a coborât din nou, ţinea în mână shamisenul lui Hatsumomo, dezasamblat în cutia lui lăcuită.

— Trebuie să duci asta la Casa de ceai Mizuki, mi-a spus ea. Hatsumomo a pierdut un pariu şi are de cântat un cântec la shamisen. Nu ştiu ce-a apucat-o, dar nu vrea să folosească shamisenul pe care i-l oferă casa de ceai. Cred că încearcă să tragă de timp, pentru că nu s-a mai atins de un shamisen de ani de zile.

Se pare că Yoko nu ştia că sunt închisă în okiya, ceea ce nu era de mirare. Rareori avea voie să iasă din camera servitoarelor, ca să nu piardă vreun apel important, şi nu era implicată în viaţa okiyei în nici un fel. I-am luat shamisenul din mână, în timp ce se îmbrăca de plecare. După ce mi-a explicat unde era Casa de ceai Mizuki, m-am încălţat, tremurând de spaimă că cineva m-ar putea opri. Slujnicele şi Dovlecel dormeau toate, la fel şi cele trei femei mai în vârstă, iar Yoko pleca în câteva minute. Mi se oferea în fine şansa de a-mi găsi sora.

Am auzit tunete bubuind deasupra mea şi am simţit aerul mirosind a ploaie. Aşa că am luat-o la goană pe străzi, trecând pe lângă grupuri de bărbaţi şi de gheişe. Câte unii îmi aruncau priviri nedumerite, pentru că pe vremea aceea încă mai erau în Gion bărbaţi şi femei care îşi câştigau existenţa transportând shamisenuri. Cei mai mulţi erau vârstnici; niciodată copii. Nu m-ar mira ca unii dintre cei pe lângă care treceam să fi crezut că furasem shamisenul şi fugeam cu el.

Când am ajuns la Mizuki începea ploaia; dar intrarea era atât de elegantă, că-mi era frică să pun piciorul înăuntru. Dincolo de perdeaua de la intrare, pereţii erau de un portocaliu stins, decoraţi cu lemn închis la culoare. O potecă de piatră şlefuită ducea către un vas uriaş, plin cu crengi de arţar cu frunze roşii, de toamnă. În cele din urmă, mi-am făcut curaj şi am trecut de

perdea. Lângă vază se deschidea un hol spaţios, cu podeaua de granit lustruit. Îmi amintesc cât am fost de uimită că toate frumuseţile pe care le văzusem nu erau nici măcar la intrarea casei de ceai, ci numai pe poteca ce ducea spre intrare. Era cu adevărat impresionant – aşa cum de altfel şi trebuia să fie; deşi nu aveam idee pe atunci, vedeam pentru prima oară una din cele mai exclusiviste case de ceai din Japonia. Şi vezi tu, o casă de ceai nu este făcută pentru a bea ceai, ci este locul unde bărbaţii merg pentru a fi întreţinuţi de gheişe.

În clipa în care am păşit în holul de primire, uşa din faţa mea s-a deschis. O tânără servitoare îngenuncheată pe podeaua înaltă m-a privit de sus; trebuie să-mi fi auzit încălţările de lemn pe pietre. Era îmbrăcată într-un chimono frumos, albastru închis, cu model simplu, cenuşiu. Cu un an în urmă, aş fi luat-o drept stăpâna unui loc atât de extravagant, dar acum, după lunile petrecute în Gion, mi-am dat seama imediat că acel chimono – deşi cu mult mai frumos decât orice văzusem în Yoroido – era mult prea simplu pentru o gheişă sau pentru stăpâna unei case de ceai. Şi, desigur, şi pieptănătura era simplă. Cu toate acestea, era mult mai elegantă decât mine şi m-a privit dispreţuitor. — Du-te în spate, mi-a spus.

— Hatsumomo a cerut…

— Du-te în spate! a repetat şi a închis uşa fără să aştepte vreun răspuns.

Ploaia se înteţise, aşa că am luat-o la fugă pe aleea îngustă care înconjura casa de ceai. Uşa din spate s-a deschis chiar când am ajuns şi acolo mă aştepta aceeaşi slujnică, îngenuncheată. N-a spus o vorbă, ci doar mi-a luat cutia cu shamisenul.

— Domnişoară, am spus eu, pot să vă întreb?… îmi puteţi spune unde este cartierul Miyagawa-cho?

— De ce vrei să te duci acolo?

— Trebuie să iau ceva.

Mi-a aruncat o privire ciudată, dar mi-a spus totuşi să merg de-a lungul râului până dincolo de Teatrul Minamiza, şi acolo era Miyagawa-cho.

Am hotărât să stau sub streaşină casei de ceai până se oprea ploaia. Privind în jur, am descoperit că puteam vedea prin gard o aripă a clădirii. Mi-am lipit ochiul de gard şi m-am trezit privind pe o fereastră de sticlă spre o grădină frumoasă. Într-o cameră cu tatami, scăldată în lumină portocalie, un grup de bărbaţi şi gheişe şedeau în jurul unei mese încărcate cu cupe de sake şi pahare de bere. Şi Hatsumomo era acolo, alături de un bărbat

bătrân, cu ochii împăienjeniţi, care părea a fi în toiul unei povestiri. Hatsumomo era amuzată de ceva, deşi evident nu de ceea ce spunea bărbatul. Se tot uita la o altă gheişă, care stătea cu spatele la mine. Mi-am amintit de ultima oară când privisem pe furiş într-o casă de ceai, cu fiica cea mică a domnului Tanaka, Kuniko, şi am simţit aceeaşi apăsare pe care o cunoscusem mai demult, la mormintele primei familii a tatălui meu – de parcă pământul mă trăgea în jos, către el. Prin minte mi se învârtea un gând, crescând până nu l-am mai putut ignora. Voiam să fug de el, dar nu puteam să-l împiedic să-mi ia în stăpânire mintea, cum nici vântul nu se poate împiedica să bată. Aşa că m-am dat un pas înapoi şi m-am prăbuşit pe treapta de piatră a intrării, cu spatele sprijinit de uşă, şi am început să plâng. Nu mă puteam opri să mă gândesc la domnul Tanaka. Mă luase de lângă mama şi tatăl meu, mă vânduse ca sclavă, iar pe sora mea o dusese într-un loc chiar mai rău. Îl crezusem un om bun. Crezusem că e atât de rafinat, atât de experimentat. Ce copil prost fusesem! Nu aveam să mă întorc niciodată la Yoroido, am hotărât atunci. Sau, dacă aveam să mă întorc, era numai pentru a-i spune domnului Tanaka ce mult îl urăsc.

Când în cele din urmă m-am ridicat în picioare şi mi-am şters ochii cu haina udă, ploaia se transformase într-un fel de ceaţă. Pietrele din pavaj sclipeau aurii, reflectând felinarele. M-am întors prin zona Tominaga-cho a Gionului până la Teatrul Minamiza, cu uriaşul lui acoperiş de ardezie, care mă făcuse să-l cred un palat în ziua când domnul Bekku ne adusese, pe Satsu şi pe mine, de la gară. Servitoarea de la Casa de ceai Mizuki îmi spusese să merg de-a lungul apei, până după Minamiza; dar drumul de pe malul râului se oprea în dreptul teatrului. Aşa că am luat-o pe strada din spatele clădirii. După câteva cvartale, m-am trezit într-o zonă întunecoasă şi aproape pustie. Nu ştiam pe atunci, dar străzile erau pustii din cauza Marii Crize; în orice altă epocă, Miyagawa-cho ar fi fost mult mai aglomerat chiar şi decât Gionul. În seara aceea mi s-a părut un loc foarte trist – şi cred că aşa şi era, de fapt. Faţadele de lemn semănau cu cele din Gion, dar nu existau copaci, nici pârâul Shirakawa, nici porţile frumoase. Singurele lumini proveneau de la becurile de deasupra intrărilor, unde femei bătrâne şedeau pe scăunele, deseori alături de alte două sau trei femei, pe care le-am luat drept gheişe. Purtau chimonouri şi ornamente de păr ca gheişele, dar obiul îl aveau legat în faţă, nu la spate. Nu mai văzusem aşa ceva şi nu am înţeles atunci, dar este semnul distinctiv al unei

prostituate. O femeie care trebuie să-şi scoată şi să-şi pună obiul toată noaptea nu-şi poate permite să-l lege la spate.

Cu ajutorul uneia dintre aceste femei, am găsit Tatsuyo într-o fundătură în care mai erau alte trei case. Toate erau însemnate cu pancarte lângă uşă. Nu pot să-ţi descriu ce am simţit când am văzut semnul „Tatsuyo”, dar pot să-ţi spun că tot trupul a început să mă furnice atât de tare încât credeam că o să explodez. În uşă stătea o femeie bătrână, care conversa cu o femeie mult mai tânără de peste drum – deşi cea bătrână vorbea mai mult. Şedea rezemată de tocul uşii, cu roba cenuşie atârnându-i pe jumătate desfăcută şi cu picioarele aproape ieşindu-i dintr-o pereche de *zori*. Erau *zori* grosolani, împletiţi din pai, de felul celor pe care îi purtau femeile din Yoroido, şi nu semănau deloc cu cei frumos lăcuiţi, pe care Hatsumomo îi purta la chimono. Mai mult, femeia avea picioarele goale, nu încălţate cu fabi de mătase. Cu toate acestea, le ţinea întinse, cu unghiile netăiate la vedere, de parcă ar fi fost mândră de aspectul lor şi ar fi vrut să se asigure că sunt remarcate.

— Încă trei săptămâni, să ştii, şi nu mă mai întorc, spunea ea. Stăpâna crede că da, dar nu mă întorc. Nevasta fiului meu o să aibă grijă de mine, să ştii. Nu e prea deşteaptă, dar e foarte muncitoare. N-ai cunoscut-o?

— Dacă am cunoscut-o, nu-mi amintesc, a răspuns femeia de peste drum. Vezi că e o fetiţă care aşteaptă să vorbească cu tine. N-o vezi?

Atunci femeia s-a uitat la mine pentru prima dată. N-a spus nimic, dar a dat din cap în semn că mă ascultă.

— Vă rog, doamnă, am spus eu, aveţi aici o fată pe nume Satsu?

— Nu avem nici o Satsu, a răspuns ea.

Am fost prea şocată ca să ştiu ce să spun; însă, bătrâna a devenit brusc foarte atentă, căci un bărbat tocmai se îndrepta către intrare. S-a ridicat pe jumătate şi s-a înclinat de mai multe ori către el, cu mâinile pe genunchi, urându-i bun venit. După ce acesta a intrat, s-a aşezat din nou pe scăunel şi şi-a întins la loc picioarele.

— De ce mai eşti aici? mi s-a adresat. Ţi-am spus că nu avem nici o Satsu.

— Ba da, aveţi, a spus femeia mai tânără. Yukiyo a voastră. O chema Satsu înainte, îmi amintesc.

— S-ar putea, a replicat bătrâna. Dar pentru fetiţa asta nu avem nici o Satsu. Nu mă bag în bucluc pe degeaba.

Nu mi-am dat seama ce vrea să spună cu asta, până când cealaltă femeie n-a mormăit că arătam ca şi când n-aş fi avut nici măcar un sen. Senul – care însemna a suta parte dintr-un yen – încă se folosea pe atunci; dar cu unul singur nu puteai cumpăra nici măcar un pahar gol. De când venisem la Kyoto, nu pusesem mâna pe niciun ban. Când mergeam la cumpărături, ceream ca totul să fie trecut în contul okiyei Nitta.

— Dacă vreţi bani, am spus, vă dă Satsu. — De ce ar plăti ca să vorbească cu una ca tine?

— Sunt sora ei cea mică.

Mi-a făcut semn cu mâna să mă apropii; când am ajuns lângă ea, m-a apucat de braţ şi m-a răsucit pe loc.

— Uită-te la fata asta, i-a spus femeii de peste drum. Arată cumva ca sora mai mică a lui Yukiyo? Dacă Yukiyo a noastră ar fi aşa de frumuşică, am fi cea mai aglomerată casă din oraş! Eşti o mincinoasă, asta eşti!

Şi, spunând aşa, m-a împins înapoi în alee. Recunosc că eram înspăimântată. Dar eram mai degrabă hotărâtă decât speriată şi deja răzbisem până acolo; nu aveam de gând să plec doar pentru că femeia nu mă credea. Aşa că m-am întors spre ea, i-am făcut o plecăciune şi i-am spus:

— Îmi cer iertare dacă par mincinoasă, doamnă. Dar nu sunt. Yukiyo e sora mea. Dacă aţi fi atât de bună să-i spuneţi că Chiyo e aici, o să vă plătească cât doriţi.

Trebuie să fi fost replica potrivită, pentru că în fine s-a adresat femeii mai tinere de peste drum:

— Du-te tu sus în locul meu. Tu nu eşti ocupată astă-seară. Pe mine mă mai supără şi gâtul. Eu rămân aici şi stau cu ochii pe fata asta.

Femeia mai tânără s-a ridicat de pe scăunel şi a intrat în Tatsuyo. Am auzit-o urcând scările înăuntru. În cele din urmă, s-a întors şi a spus:

— Yukiyo are un client. Când termină, o s-o anunţe cineva să vină jos.

Bătrâna m-a trimis să aştept în întuneric, acolo unde nu puteam fi văzută. Nu ştiu cât timp trecuse, dar începusem să mă îngrijorez că cineva din okiya ar putea descoperi că plecasem. Aveam o scuză, dar Mama s-ar fi supărat oricum pe mine; însă pentru întârziere nu aveam nici un motiv. Până la urmă, din casă a ieşit un bărbat, scobindu-se între dinţi cu o scobitoare de lemn. Bătrâna s-a ridicat, s-a înclinat în faţa lui şi i-a mulţumit pentru vizită. Apoi mi-a ajuns la urechi cel mai încântător sunet pe care-

l auzisem de la venirea mea la Kyoto.

— M-aţi căutat, doamnă? Era vocea lui Satsu/1 Am sărit în picioare şi am alergat către ea. Avea pielea palidă, aproape cenuşie – deşi poate că doar mi se părea, din cauză că purta un chimono ţipător, galben cu roşu. Iar gura îi era fardată cu un ruj aprins, de felul celui pe care-l folosea Mama. Tocmai îşi lega cordonul în faţă, ca femeile pe care le văzusem pe drum. Am simţit o asemenea uşurare la vederea ei, şi aşa o fericire, că abia m-am putut abţine să-i sar în braţe; Satsu a scos şi ea un strigăt şi şi-a acoperit gura cu mâna.

— Stăpâna o să se înfurie pe mine, a spus bătrâna.

— Mă întorc imediat, a spus Satsu şi a dispărut înapoi în casă. S-a întors peste o clipă, i-a pus în palmă mai multe monede, iar femeia i-a poruncit să mă ducă în camera goală de la primul etaj.

— Şi dacă mă auzi tuşind, a adăugat ea, înseamnă că vine stăpâna. Acum grăbeşte-te.

Am urmat-o pe Satsu în holul sumbru de la intrarea în Tatsuyo. Lumina era mai mult cafenie decât galbenă, iar aerul mirosea a sudoare. Sub scară era o uşă glisantă care ieşise de pe şine. Satsu a smucit-o ca s-o deschidă şi apoi a închis-o cu greu în urma noastră. M-am pomenit într-o cămăruţă cu tatami, care avea o singură fereastră acoperită cu un paravan de hârtie. Lumina de afară era suficientă cât să disting conturul trupului lui Satsu, dar nimic din trăsături.

— O, Chiyo, a spus ea, apoi a ridicat mâna ca să-şi scarpine obrazul. Sau cel puţin asta am crezut că face, pentru că nu vedeam bine. Mi-a luat o clipă să-mi dau seama că plângea. După aceea, nici eu nu mi-am mai putut reţine lacrimile.

— Îmi pare atât de rău, Satsu! i-am spus. E numai vina mea.

Cumva, ne-am împleticit una către alta prin întuneric până ne-am îmbrăţişat. Nu mă puteam gândi decât ce slăbănoagă ajunsese. M-a mângâiat pe păr într-un fel care mi-a amintit de mama şi asta a făcut să mi se umple ochii de lacrimi.

— Şşşşt, Chiyo-chan, a murmurat către mine. Cu faţa atât de aproape de a mea, răsuflarea ei avea un miros înţepător când vorbea. Mănânc bătaie dacă află stăpâna că ai fost aici. De ce ţi-a luat atâta timp?

— O, Satsu, îmi pare atât de rău! Ştiu că ai venit la okiya…

— Cu luni în urmă/1 — Femeia cu care ai vorbit acolo e un monstru. Multă vreme nu a vrut să-mi transmită mesajul tău.

— Trebuie să fug, Chiyo. Nu mai pot să stau în locul ăsta.

— Vin cu tine!

— Am un mers al trenurilor ascuns sub tatami în camera mea. Fur bani de câte ori pot. Am destui ca s-o plătesc pe doamna Kishino. Mănâncă bătaie de câte ori fuge o fată. Nu mă lasă să plec decât dacă o plătesc înainte.

— Doamna Kishino... cine e?

— Bătrâna de la intrare. Pleacă şi ea. Nu ştiu cine o să-i ia locul. Nu pot să mai aştept! E un loc cumplit. Să nu ajungi niciodată într-un loc ca ăsta, Chiyo! Acum ar fi mai bine să pleci. Stăpâna poate să vină în orice clipă.

— Aşteaptă. Când plecăm?

— Stai aici, în colţ, şi nu scoate o vorbă. Trebuie să mă duc până sus.

Am făcut ce mi-a spus. Cât timp a lipsit, am auzit-o pe bătrână salutând un bărbat la intrare, apoi am auzit paşii grei ai acestuia urcând scara de deasupra mea. Curând cineva a coborât în grabă şi uşa s-a deschis. Pentru o clipă am intrat în panică, dar era doar Satsu, foarte palidă.

— Marţi. Fugim marţi, noaptea târziu, de azi în cinci zile. Trebuie să mă duc sus, Chiyo. A venit un bărbat pentru mine.

— Dar stai, Satsu. Unde ne întâlnim? La ce oră?

— Nu ştiu... la unu dimineaţa. Dar nu ştiu unde.

Am sugerat Teatrul Minamiza, dar lui Satsu i s-a părut că e prea uşor să fim găsite. Am căzut de acord să ne întâlnim de cealaltă parte a râului, dincolo de teatru.

— Trebuie să plec acum, a spus.

— Dar, Satsu... dacă nu pot pleca? Sau dacă nu ne găsim una pe cealaltă?

— Să fii acolo, Chiyo! Nu am decât o singură şansă. Am aşteptat cât am putut. Acum trebuie să pleci înainte să vină stăpâna. Dacă te prinde aici, s-ar putea să nu mai am cum să fug vreodată.

Erau atâtea lucruri pe care voiam să i le spun, dar m-a scos pe hol şi a închis uşa în urma noastră. Aş fi vrut s-o privesc urcând scările, dar bătrâna de la uşă m-a luat de braţ şi m-a aruncat în întunericul de pe stradă/1

* * *

Am alergat tot drumul înapoi de la Miyagawa-cho şi am fost fericită să găsesc okiya la fel de liniştită cum o lăsasem. M-am strecurat înăuntru şi am îngenuncheat în lumina slabă a holului, ştergându-mi fruntea şi gâtul de sudoare cu mâneca şi încercând să-mi trag răsuflarea. De-abia începeam să mă liniştesc, acum că

reuşisem să nu fiu prinsă. Dar apoi am privit uşa dinspre camera servitoarelor şi am văzut că e puţin crăpată, numai cât să bagi mâna înăuntru. Nimeni n-o lăsa vreodată aşa. În afara zilelor neobişnuit de calde, era întotdeauna perfect închisă. Pe când o priveam, am auzit un foşnet înăuntru. Speram să fie un şobolan; pentru că, dacă nu era un şobolan, însemna că Hatsumomo îşi adusese din nou iubitul la okiya. Am început să-mi doresc să nu mă fi dus la Miyagawa-cho. Mi-o doream atât de fierbinte încât, dacă aşa ceva ar fi fost posibil, cred că timpul ar fi început să curgă înapoi doar din ardoarea dorinţei mele. M-am ridicat în picioare şi m-am furişat pe coridorul de pământ, ameţită de spaimă, cu gâtul uscat ca un drum de ţară. Când am ajuns la uşa camerei slujnicelor, am încercat să privesc înăuntru prin crăpătură. Nu vedeam bine. Din cauza umezelii, Yoko aprinsese ceva mai devreme cărbunii din vasul cu jăratic săpat în podea; nu mai rămăsese decât o scânteiere palidă, iar în lumina aceea slabă am văzut ceva mic şi albicios foindu-se de colo-colo. Aproape că am lăsat să-mi scape un ţipăt, pentru că mi s-a părut a fi un şobolan, care dădea din cap mestecând ceva. Spre oroarea mea, auzeam şi plescăiturile umede ale gurii lui. Părea să fie cocoţat pe ceva, nu-mi dădeam seama pe ce anume. Către mine se întindeau două ghemotoace dintr-un material făcut sul, ceea ce mi-a dat impresia că rosese printre ele, despărţindu-le în timp ce avansa. Mânca ceva ce Yoko probabil lăsase în cameră. Când mă pregăteam să închid uşa, pentru că-mi era frică să nu iasă pe coridor, pe lângă mine, am auzit un geamăt de femeie. Apoi, brusc, din spatele şobolanului care rodea, s-a ridicat un cap şi am văzut-o pe Hatsumomo uitându-se la mine. Am sărit înapoi de lângă uşă. Ceea ce crezusem că sunt baloţi de ţesătură erau picioarele ei. Iar şobolanul nu era deloc şobolan. Era mâna palidă a iubitului ei, ieşind din mânecă/1 — Ce e? am auzit vocea iubitului ei. E cineva acolo?

— Nu e nimic, a murmurat Hatsumomo.

— E cineva acolo.

— Nu, nu e nimeni, a spus ea. Şi mie mi s-a părut că aud ceva, dar nu e nimeni.

Nu aveam nici o îndoială că Hatsumomo mă văzuse. Dar se pare că nu voia ca iubitul ei să ştie. M-am grăbit să mă întorc la locul meu de pe hol, zguduită de parcă aş fi fost lovită de un tramvai. Multă vreme am continuat să aud gemete şi zgomot venind din camera slujnicelor, apoi au încetat. Când Hatsumomo şi iubitul ei au ieşit în cele din urmă pe coridor, el s-a uitat drept

spre mine.

— Fata aia e la intrare, a spus el. Nu era acolo când am venit.

— O, nu-i da atenţie. A fost fată rea astă-seară şi a plecat din okiya când nu avea voie. O să mă ocup de ea mai târziu.

— Deci ne spiona totuşi cineva. De ce m-ai minţit?

— Koichi-san, a spus Hatsumomo, în ce toane proaste eşti astă-seară!

— Nu eşti deloc surprinsă s-o vezi. Ai ştiut tot timpul că e acolo.

Iubitul lui Hatsumomo a pornit cu paşi mari către ieşire şi s-a oprit să se uite urât la mine înainte de a ieşi pe uşă. Îmi ţineam ochii în pământ, dar simţeam cum roşesc violent. Hatsumomo a trecut în grabă pe lângă mine ca să-l ajute să se încalţe. Am auzit-o vorbindu-i cum n-o mai auzisem vorbind nimănui până atunci, pe un ton rugător, aproape scâncind:

— Koichi-san, te rog, a spus ea, linişteşte-te. Nu ştiu ce te-a apucat astă-seară! Vino din nou mâine…

— Nu vreau să te văd mâine.

— Nu pot să sufăr când mă faci să aştept atât de mult. Mă întâlnesc cu tine oriunde vrei, chiar şi pe fundul râului.

— Nu am unde să mă întâlnesc cu tine. Soţia mea stă şi aşa cu ochii pe mine.

— Atunci întoarce-te aici. Avem camera servitoarelor…

— Da, dacă-ţi place să te ascunzi şi să fii spionată! Lasă-mă să plec, Hatsumomo. Vreau să mă duc acasă/1 — Te rog, nu te înfuria pe mine, Koichi-san. Nu ştiu de ce te porţi aşa! Spune-mi că te întorci, chiar dacă poate nu mâine.

— Într-o zi n-o să mă mai întorc, a spus el. Ştiai asta de la început.

Am auzit uşa de afară deschizându-se, apoi închizându-se la loc; după un timp, Hatsumomo s-a întors în holul de la intrare şi a rămas privind în gol de-a lungul coridorului. Într-un târziu, s-a întors către mine şi şi-a şters ochii de lacrimi.

— Ei bine, micuţă Chiyo, a spus. Te-ai dus să o vizitezi pe urâta de soră-ta, nu-i aşa?

— Te rog, Hatsumomo-san, am spus.

— Şi după asta te-ai întors să mă spionezi pe mine!

A spus-o atât de tare, că a trezit una din slujnicele mai bătrâne, care s-a ridicat într-un cot să se uite la noi. Hatsumomo s-a răstit la ea:

— Culcă-te la loc, babă proastă!

Slujnica a clătinat din cap şi s-a întins la loc.

— Hatsumomo-san, fac orice vrei, am spus eu. Nu vreau să am necazuri cu Mama.

— Sigur că o să faci orice vreau. Asta nici măcar nu se discută! Şi deja ai necazuri.

— A trebuit să merg să-ţi aduc shamisenul.

— Asta a fost acum mai bine de o oră. Te-ai dus să-ţi cauţi sora şi aţi făcut planuri să fugiţi împreună. Crezi că sunt proastă? Şi apoi ai venit să mă spionezi pe mine!

— Te rog să mă ierţi, am răspuns. Nu ştiam că eşti acolo! Am crezut că e…

Am vrut să-i spun că-mi închipuisem că e un şobolan, dar mi-am dat seama că nu i-ar fi plăcut. S-a uitat la mine o vreme, apoi s-a dus sus, în camera ei. Când s-a întors, avea ceva în mână.

— Vrei să fugi cu sora ta, nu? a întrebat. Mi se pare o idee bună. Cu cât dispari mai repede din okiya, cu atât mai bine pentru mine. Unii spun că nu am inimă, dar nu e adevărat. E emoţionant să-mi imaginez că tu şi vaca aia grasă plecaţi undeva ca să încercaţi să vă câştigaţi existenţa, singure pe lume! Cu cât pleci mai repede, cu atât mai bine pentru mine. Ridică-te/1 M-am ridicat, deşi mi-era frică de ce mi-ar putea face. Orice ar fi avut în mână, voia să-mi bage sub cordonul rochiei; dar când s-a apropiat de mine, am făcut un pas înapoi.

— Uită-te, a spus, deschizând pumnul. Ţinea în mână un teanc de bancnote împăturite – mai mulţi bani decât văzusem vreodată, dar nu ştiu câţi. I-am adus din camera mea pentru tine. Ia-i. Poţi să mă răsplăteşti dispărând din Kyoto, ca să nu mai trebuiască să te văd vreodată.

Mătuşica îmi spusese să nu am niciodată încredere în Hatsumomo, chiar dacă se oferea să mă ajute. Dar când mi-am amintit ce mult mă ura Hatsumomo, am înţeles că nu mă ajuta defel; nu făcea decât să se ajute pe sine să scape de o povară. Am rămas nemişcată cât mi-a îndesat banii sub cordon. I-am simţit unghiile atingându-mi pielea. M-a răsucit să-mi lege din nou cordonul, ca să nu cadă banii de sub el, apoi a făcut cel mai ciudat lucru. M-a întors din nou cu faţa către ea şi a început să-mi mângâie părul, cu o expresie aproape maternă. Ideea că Hatsumomo ar putea să se poarte frumos cu mine mi-era atât de străină, că m-am simţit ca şi când un şarpe veninos s-ar fi frecat de mine. Apoi, până să-mi dau seama ce face, şi-a înfipt degetele în părul meu până la piele; brusc şi-a încleştat dinţii de furie, m-a apucat de păr şi m-a smucit aşa de tare, că am căzut în genunchi şi am ţipat. Nu înţelegeam ce se întâmplă; dar imediat

Hatsumomo m-a ridicat din nou în picioare şi a început să mă târască în sus pe scări, trăgându-mă de păr în toate părţile. Ţipa la mine, furioasă, în vreme ce eu strigam atât de tare că m-aş mira să nu fi trezit pe toată lumea de pe stradă.

Când am ajuns în capul scărilor, Hatsumomo a bătut în uşa Mamei şi a chemat-o afară. Mama a deschis foarte repede uşa, legându-şi cordonul cu o expresie furioasă.

— Ce se întâmplă cu voi două? a întrebat.

— Bijuteriile mele! a spus Hatsumomo. Proasta, proasta asta de fată!

Apoi a început să mă lovească. N-am putut decât să mă ghemuiesc pe jos şi să urlu să se oprească, până când Mama a reuşit cumva să o potolească. Între timp ajunsese şi Mătuşica pe palier/1 — O, Mamă, a spus Hatsumomo, când m-am întors la okiya astă-seară, mi s-a părut că o văd pe Chiyo în capătul aleii, vorbind cu un bărbat. Nu mi-am bătut capul, pentru că ştiam că nu putea fi ea. Nu are nicidecum voie să plece din okiya. Dar când am urcat la mine în cameră, mi-am găsit cutia de bijuterii în dezordine şi m-am repezit înapoi tocmai la timp ca s-o văd pe Chiyo dându-i ceva bărbatului. A încercat să fugă, dar am prins-o!

Mama a rămas absolut mută o vreme, privindu-mă.

— Bărbatul a scăpat, a continuat Hatsumomo, dar cred că Chiyo mi-a vândut din bijuterii ca să facă rost de bani. Plănuieşte să fugă din okiya, Mamă, asta cred eu… după ce ne-am purtat atât de frumos cu ea!

— Bine, Hatsumomo, a spus Mama. Ajunge. Tu şi Mătuşica duceţi-vă la tine în cameră ca să vedeţi ce lipseşte.

Imediat ce am rămas singură cu Mama, am ridicat privirea din podea, unde stăteam îngenuncheată, şi am şoptit:

— Mamă, nu e adevărat… Hatsumomo era în camera slujnicelor cu iubitul ei. E furioasă şi se răzbună pe mine. N-am luat nimic de la ea!

Mama n-a rostit un cuvânt. Nici măcar nu eram sigură că m-a auzit. Curând, Hatsumomo a ieşit din cameră şi a spus că-i lipseşte o broşă cu care se împodobea partea din faţă a obiului.

— Broşa mea cu smaralde, Mamă! spunea întruna, plângând ca o actriţă. Mi-a vândut broşa cu smaralde omului ăluia oribil! Era broşa mea! Cine se crede, să mă fure în aşa hal!

— Căutaţi-o pe fată, a spus Mama.

Odată, când aveam vreo şase ani, am urmărit un păianjen ţesându-şi pânza în colţul casei. Chiar înainte ca păianjenul să-şi

fi terminat opera, un ţânţar a intrat în plasă şi s-a prins acolo. La început, păianjenul nu i-a dat atenţie şi a continuat să lucreze; abia când a terminat a pornit pe picioarele lui subţiratice şi l-a înţepat pe bietul ţânţar. Stând acolo pe podea şi privind-o pe Hatsumomo care îşi întindea către mine degetele delicate, am înţeles că mă prinsesem în plasa pe care o ţesuse pentru mine. Nu puteam da nici o explicaţie pentru banii pe care-i aveam asupra mea. Când i-a scos de sub cordon, Mama i-a luat din mâna ei şi i-a numărat/1 Eşti o proastă că ai vândut o broşă de smarald pentru atât de puţin, mi-a spus. Mai ales că o să te coste cu mult mai mult să o înlocuieşti.

A băgat banii în propria ei robă de noapte, apoi i-a spus lui Hatsumomo:

— Ai primit un iubit aici, în okiya, astă-seară.

Hatsumomo a fost surprinsă, dar n-a ezitat să dea replica:

— Cum de ţi-a venit aşa o idee, Mamă?

A urmat o lungă pauză, apoi Mama i-a spus Mătuşicii:

— Ţine-o de mâini.

Mătuşica a apucat-o pe Hatsumomo de braţe şi i le-a imobilizat la spate, în timp ce Mama a început să-i desfacă tivul chimonoului în dreptul coapsei. Am crezut că Hatsumomo o să se opună, dar n-a făcut-o. M-a privit cu ochi de gheaţă în vreme ce Mama i-a ridicat *koshimaki* şi i-a desfăcut genunchii. Apoi Mama i-a băgat mâna între picioare, iar când a scos-o, degetele îi erau umede. Şi-a frecat degetele între ele o vreme, apoi le-a dus la nas şi le-a mirosit. După aceea a ridicat mâna şi a lovit-o pe Hatsumomo peste faţă, lăsându-i o dâră umedă.

8

Nu numai Hatsumomo era furioasă pe mine a doua zi, când am aflat că Mama poruncise ca tuturor slujnicelor să li se taie porţia de peşte uscat timp de şase săptămâni, ca pedeapsă pentru că-l toleraseră pe iubitul lui Hatsumomo în okiya. Slujnicele n-ar fi fost mai supărate pe mine nici dacă le-aş fi furat mâncarea direct din castron; cât despre Dovlecel, a izbucnit în plâns când a aflat ce poruncise Mama. Dar, ca să fiu sinceră, nu m-am simţit chiar atât de nenorocită fiindcă toată lumea tuna şi fulgera sau fiindcă mi se adăugase la datorie costul unei broşe cu smaralde pe care n-o văzusem sau atinsesem vreodată. Tot ceea ce-mi făcea viaţa mai grea îmi întărea hotărârea de a fugi.

Bănuiesc că Mama nu a crezut într-adevăr că furasem broşa, deşi era desigur mulţumită să cumpere una nouă pe cheltuiala mea, dacă aşa o făcea pe Hatsumomo fericită. Dar nu se îndoia nicidecum că părăsisem okiya când n-ar fi trebuit s-o fac, fiindcă Yoko îi confirmase. Am simţit însă că se scurge viaţa din mine când am aflat că Mama poruncise să se încuie uşa din faţă ca să mă împiedice să mai ies. Cum aveam să plec acum din okiya? Numai Mătuşica avea cheie şi o ţinea legată la gât şi când dormea. Ca o măsură de precauţie în plus, mi s-a luat îndatorirea de a sta la uşă seara şi i s-a dat lui Dovlecel, care trebuia s-o trezească pe Mătuşica pentru a-i descuia uşa lui Hatsumomo, când sosea acasă.

În fiecare noapte stăteam întinsă pe saltea, urzind planuri; dar până luni, ziua dinaintea celei în care Satsu şi cu mine aranjaserăm să fugim, nu reuşisem să găsesc nici un plan de evadare. Eram atât de abătută, că nu mai aveam energie c/1 să-mi fac treburile, iar slujnicele mă ocărau pentru că târam cârpa peste lemnul pe care ar fi trebuit să-l lustruiesc şi târşâiam mătura pe coridorul pe care ar fi trebuit să-l mătur. Luni după-amiaza am petrecut multă vreme în curte, prefăcându-mă că smulg buruienile, când de fapt nu făceam decât să stau chircită, gândindu-mă. Apoi una dintre servitoare m-a pus să spăl podeaua de piatră din camera lor, unde Yoko stătea lângă telefon, şi atunci s-a întâmplat ceva extraordinar. Am stors o cârpă udă pe podea şi în loc ca apa să se scurgă spre uşă, aşa cum m-aş fi aşteptat, a luat-o către unul din colţurile camerei.

— Yoko, uite, am spus eu. Apa curge la deal.

Desigur, nu curgea de fapt „în sus”. Numai că mie aşa mi se

părea. Am fost atât de surprinsă, că am mai stors o dată cârpa şi am privit apa scurgându-se în colţ. Şi atunci… ei bine, nu pot să spun exact cum s-a întâmplat, dar m-am imaginat pe mine însămi curgând în sus pe scări, până pe palierul de la etaj şi de acolo mai sus, pe scara de fuștei, prin chepeng, iar apoi pe acoperiş, până la rezervorul de apă.

Acoperişul! Eram atât de uluită de idee, că uitasem complet unde mă aflu; iar când a sunat telefonul, aproape că am ţipat de spaimă. Nu eram sigură ce aveam să fac odată ajunsă pe acoperiş, dar dacă reuşeam să cobor de acolo, poate că ajungeam totuşi să mă întâlnesc cu Satsu.

* * *

În seara următoare am căscat destul de teatral înainte să mă duc la culcare şi m-am trântit pe saltea ca şi când aş fi fost un sac cu orez. Oricine m-ar fi privit ar fi zis că am adormit într-o clipă, dar de fapt nu fusesem niciodată mai trează. Am stat întinsă o vreme, gândindu-mă la casa mea şi la expresia care urma să apară pe faţa tatei când avea să mă vadă în uşă. Probabil că pungile de la ochi i s-ar fi lăsat şi ar fi început să plângă, sau poate că gura i-ar fi luat forma aceea ciudată care la el însemna un zâmbet. N-am îndrăznit să mi-o imaginez şi pe mama la fel de viu; numai gândul că aveam s-o revăd era de ajuns ca să-mi umple ochii de lacrimi.

Într-un târziu, slujnicele s-au întins şi ele alături de mine, iar Dovlecel şi-a luat poziţia de lângă uşă, în aşteptarea lu/1 Hatsumomo. Am ascultat-o pe Bunica incantând sutre, lucru pe care-l făcea în fiecare seară înainte de culcare. Apoi, prin uşa întredeschisă, am urmărit-o schimbându-se în hainele de noapte. Am fost îngrozită de ce am văzut când roba i-a alunecat de pe umeri, căci n-o mai văzusem niciodată complet goală. Nu era vorba numai de pielea ca de găină de pe gât şi umeri; trupul ei mă făcea să mă gândesc la un morman de haine şifonate. În mod straniu, mi s-a făcut milă de ea, privind-o cum se chinuia să despăturească o robă de noapte pe care o luase de pe masă. Toate protuberanțele corpului ei erau lăsate, chiar şi sfârcurile sânilor, care atârnau ca nişte degete. Cu cât mă uitam mai mult la ea, cu atât eram mai convinsă că în mintea ei înceţoşată, de femeie bătrână, trebuie să se fi luptat cu propriile gânduri despre mama şi tatăl ei – care probabil că o vânduseră ca sclavă pe când era copil – aşa cum mă luptam şi eu cu ale mele. Poate că

şi ea pierduse o soră. Nu mă mai gândisem la Bunica în felul ăsta. M-am trezit întrebându-mă dacă şi ea îşi începuse viaţa ca mine. Nu avea importanţă că ea era o femeie bătrână şi rea, iar eu o fetiţă chinuită. Oare o viaţă nepotrivită nu înrăieşte pe oricine? Îmi aminteam foarte clar cum într-o zi, la Yoroido, un băiat mă împinsese într-un tufiş cu spini, lângă lac. Când am reuşit să ies în sfârşit de acolo, eram atât de furioasă, că aş fi putut muşca pe cineva. Dacă numai câteva minute de suferinţă mă putuseră înfuria în aşa hal, ce ar fi însemnat mai mulţi ani? Până şi piatra se toceşte, dacă plouă destul.

Şi dacă nu m-aş fi hotărât deja să fug, sunt sigură că m-aş fi îngrozit la ideea suferinţei care probabil mă aştepta în Gion. Sigur m-aş fi transformat într-o femeie ca Bunica. Dar m-am consolat cu gândul că de a doua zi puteam începe să uit până şi amintirea Gionului. Ştiam deja cum să ajung pe acoperiş; cât despre cum aş fi coborât până în stradă… ei bine, nu eram deloc sigură. Nu aveam de ales decât să risc în întunericul ocrotitor. Chiar dacă aş fi ajuns jos fără să mă rănesc, strada ar fi însemnat numai începutul necazurilor mele. Oricât de grea ar fi fost viaţa în Gion, cea de după evadare ar fi fost şi mai grea. Lumea era un loc prea dur; cum aş fi putut supravieţui? Am rămas întinsă pe saltea o vreme, suferind cumplit, întrebându-mă dacă într-adevăr aveam puterea s-o fac… dar Satsu mă aştepta. Ea ştia ce trebuia să facem.

A trecut multă vreme până când Bunica s-a liniştit, în camera ei. Slujnicele sforăiau zgomotos. M-am prefăcut că mă răsucesc în aşternut, ca să arunc o privire spre Dovlecel, îngenuncheată pe podea nu departe de mine. Nu-i puteam vedea prea bine faţa, dar mi s-a părut că aţipise. Iniţial plănuisem să aştept până adoarme, dar nu mai aveam habar cât era ceasul; şi în plus, Hatsumomo putea veni acasă oricând. M-am ridicat cât am putut de încet, spunându-mi că dacă mă observă cineva, o să mă duc până la toaletă şi o să mă întorc la loc. Dar nimeni nu mi-a dat atenţie. Lângă mine, pe podea, era o robă pe care urma s-o port a doua zi. Am luat-o şi am pornit drept spre scară.

M-am oprit lângă uşa Mamei şi am ascultat o clipă. De obicei nu sforăia, aşa că nu-mi puteam da seama ce face judecând după linişte, în afară de faptul că nu vorbea la telefon. De fapt, camera ei nu era cu totul cufundată în tăcere, pentru că Taku, căţeluşul ei, respira greu prin somn. Cu cât ascultam mai mult, cu atât mi se părea că şuieratul lui sună ca şi cum cineva m-ar fi strigat pe nume: „CHI-yo! CHI-yo!” Nici nu mă gândeam să mă

furişez afară din okiya înainte de a mă asigura că Mama doarme, aşa că am deschis puţin uşa ca să mă uit. Dacă o găseam trează, i-aş fi spus că mi s-a părut că mă cheamă cineva. La fel ca Bunica, Mama dormea cu lampa aprinsă pe masă, aşa că i-am văzut tălpile scorojite ieşind din aşternut. Taku dormea între picioarele ei, cu pieptul săltându-se şi coborând, şi scotea şuieratul care suna ca numele meu.

Am închis uşa la loc şi mi-am schimbat hainele în holul de la etaj. Nu-mi mai lipseau acum decât încălţările – şi nici nu mă gândeam să fug desculţă, ceea ce ar trebui să-ţi arate cât mă schimbasem din vară. Dacă Dovlecel n-ar fi stat pe holul de la intrare, aş fi luat o pereche de încălţări de lemn, din cele care se foloseau pe coridorul de pământ. În loc de asta, am luat pantofii ţinuţi pentru a fi purtaţi la toaleta de la etaj. Erau de foarte proastă calitate, cu o singură baretă de piele care să-i ţină pe picior. Şi mai grav, îmi erau mari; dar nu aveam de ales. După ce am închis chepengul în urma mea, am băgat roba de noapte sub rezervorul de apă şi am reuşit să mă caţăr şi să încalec creasta acoperişului. N-o să încerc să pretind că nu-mi era frică; auzeam vocile oamenilor de pe stradă de undeva de jos, foarte departe. Dar nu aveam timp de pierdut încercând să-mi înving frica, pentru că mi se părea că în orice moment una dintre slujnice, dacă nu chiar Mătuşa sau Mama, ar fi putut scoate capul prin chepeng, căutându-mă. Mi-am luat pantofii în mână ca să nu-i pierd şi am început să mă târăsc de-a lungul crestei, ceea ce s-a dovedit mult mai greu decât îmi închipuisem. Olanele acoperişului erau foarte groase, iar acolo unde se încălecau diferenţa de nivel era aproape cât un pas de-al meu. Când îmi mutam greutatea de pe un picioar pe altul, se loveau unele de celelalte, dacă nu mă mişcăm foarte încet. Fiecare zgomot pe care-l făceam avea ecou pe toate acoperişurile din jur.

Mi-a luat câteva minute doar ca să ajung în cealaltă parte a casei noastre. Acoperişul clădirii de alături era cu un pas mai jos decât al nostru. Am coborât pe el şi m-am oprit o clipă, gândindu-mă cum să ajung în stradă; în ciuda luminii lunii, nu vedeam decât beznă în jur. Acoperişul era mult prea înalt şi prea abrupt ca să mă las să alunec pe el. Nu eram deloc sigură că următorul acoperiş ar fi fost mai bun; am început să intru în panică. Dar am continuat, de pe o creastă pe alta, până am ajuns la capătul cvartalului, unde m-am trezit privind în jos, către o curte deschisă. Dacă aş fi putut să ajung la burlan, aş fi mers apoi iute pe lângă el până la ceea ce credeam a fi o încăpere de

baie. De pe baie, puteam coborî uşor în curte.

Nu mă încânta ideea de a mă trezi în mijlocul casei cuiva. Nu mă îndoiam că e o okiya; la fel cum erau toate casele din cvartalul nostru. Probabil că cineva aştepta la intrare ca gheişa casei să se întoarcă şi m-ar fi apucat de braţ când încercam să fug. Şi dacă uşa era încuiată, ca a noastră? Nici nu m-aş fi gândit la această cale dacă aş fi avut de ales. Dar mi-am spus că drumul până jos pare mai sigur decât orice altă soluţie găsisem până atunci.

Am stat multă vreme pe creasta acoperişului, aşteptând vreun semn din curtea de sub mine. Nu se auzeau decât râsete şi conversaţie de pe stradă. Nu aveam nici cea mai mică idee ce aş fi putut găsi în curte, odată ajunsă acolo, dar am hotărât să mă mişc înainte ca cineva din okiya să-mi descopere lipsa. Dacă mi-aş fi putut închipui că eram pe cale să-mi distrug viitorul, m-aş fi întors şi aş fi fugit imediat înapoi, de unde venisem. Dar nu ştiam care era miza. Eram doar un copil care credea că pleacă în marea aventură.

M-am răsucit şi m-am trezit atârnând de-a lungul pantei acoperişului, abia ţinându-mă de creastă. Mi-am dat seama cu groază că era mult mai abrupt decât crezusem. Am încercat să urc la loc, dar n-am mai putut. Cu pantofii în mână, nu mă puteam apuca de margine, ci doar să mă agăţ cu încheieturile. Ştiam că sunt pe un drum fără întoarcere, căci n-aş mai fi putut niciodată să urc la loc; dar mi se părea că, dacă-mi dau drumul, m-aş fi dat de-a berbeleacul pe acoperiş. Toate aceste gânduri mi se învălmăşeau în minte, dar înainte să mă hotărăsc să dau drumul crestei, mi-a dat ea drumul mie. La început am alunecat mai încet decât aş fi crezut, ceea ce m-a făcut să sper că m-aş putea opri cumva mai jos, unde acoperişul se curba în afară, formând streaşină. Dar apoi am dărâmat cu piciorul unul din olane, care a alunecat cu zgomot şi s-a zdrobit de pământ, în curte. Apoi mi-a scăpat din mână un pantof, care a căzut pe lângă mine. Am auzit un zgomot înfundat când a aterizat, apoi un zgomot mult mai îngrijorător – cel al paşilor cuiva venind spre curte pe o pasarelă de lemn.

Văzusem de multe ori cum muştele stau pe tavan sau pe pereţi ca şi când ar sta pe podea. Că o fac pentru că au picioarele lipicioase, sau pentru că nu cântăresc prea mult, habar n-am, dar când am auzit zgomot de paşi sub mine, mi-am spus că trebuie să găsesc o cale să mă lipesc de acoperiş ca o muscă şi, mai mult, trebuie s-o găsesc imediat. Altfel, în câteva

clipe, aş putea ajunge întinsă pe jos, în mijlocul curţii. Am încercat să-mi proptesc degetele de la picioare în olanele acoperişului, apoi coatele şi genunchii. Ajunsă la suprema disperare, am făcut cel mai prostesc lucru dintre toate – mi-am aruncat cel de-al doilea pantof şi am încercat să-mi opresc alunecarea lipindu-mi palmele de olane. Palmele mele erau probabil ude de transpiraţie, pentru că imediat ce au atins acoperişul, în loc să mă încetinească, am început să prind viteză. M-am auzit lunecând cu un şuierat; apoi, brusc, acoperişul nu mai era acolo.

O clipă nu am auzit nimic; era numai o linişte pustie, înspăimântătoare, în timp ce cădeam, am avut timp ca un singur gând să mi se formeze limpede în minte: mi-am imaginat o femeie ieşind în curte, privind în jos la olanul sfărâmat, apoi ridicând privirea spre acoperiş, tocmai la timp ca să mă vadă căzând din cer drept peste ea. Desigur, nu s-a întâmplat astfel. M-am răsucit în cădere şi am aterizat pe o parte. Am avut destulă minte să ridic un braţ ca să-mi apăr capul; cu toate astea, am căzut atât de tare că m-a luat ameţeala. Nu ştiu unde stătea femeia, nici măcar dacă era în curte când am picat din cer. Dar trebuie să mă fi văzut alunecând de pe acoperiş, pentru că am auzit-o spunând, în timp ce zăceam amorţită:

— Cerule! Plouă cu fetiţe!

Mi-ar fi plăcut mie să sar în picioare şi s-o iau la fugă, dar nu puteam. O jumătate din corp îmi era copleşită de durere. Treptat, mi-am dat seama că două femei îngenunchea-seră lângă mine. Una din ele spunea întruna ceva, dar nu înţelegeam ce anume. Au vorbit între ele, apoi m-au ridicat de pe muşchiul din curte şi m-au aşezat pe pasarela de lemn. Îmi amintesc un singur fragment din conversaţia lor:

— Vă spun, doamnă, a căzut de pe acoperiş.

— De ce naiba avea pantofi de mers la toaletă cu ea? Te-ai dus sus să mergi la toaletă, fetiţo? Mă auzi? Ce lucru periculos! Ai noroc că nu te-ai făcut bucăţi în cădere!

— Nu vă aude, doamnă. Uitaţi-vă în ochii ei.

— Sigur că mă aude. Spune ceva, fetiţo!

Dar nu puteam spune nimic. Nu puteam decât să mă gândesc cum Satsu mă aştepta peste drum de Teatrul Minamiza, iar eu nu aveam să apar.

* * *

Servitoarea a fost trimisă pe stradă, să bată din uşă-n uşă până afla de unde veneam, în timp ce eu zăceam chircită, în stare de şoc. Plângeam fără lacrimi şi-mi ţineam strâns braţul, care mă durea cumplit, când m-am trezit smucită în picioare şi lovită peste faţă. — Fată proastă, proastă! am auzit o voce.

Mătuşica stătea în faţa mea, furioasă. M-a târât afară din acea okiya şi m-a tras după ea pe stradă. Când am ajuns la okiya noastră, m-a sprijinit de uşă şi m-a plesnit din nou peste faţă.

— Ştii ce-ai făcut? m-a întrebat, dar nu i-am putut răspunde. Ce-ai avut în cap? Ţi-ai distrus viitorul… tocmai asta, din toate prostiile pe care le puteai face! Proasto, proasto!

Niciodată nu mi-o închipuisem pe Mătuşica aşa de furioasă. M-a târât în curte şi m-a trântit pe burtă pe coridor. Am început să plâng de-a binelea acum, pentru că ştiam ce urmează. De data asta, în loc să mă bată fără tragere de inimă, ca data trecută, Mătuşica a turnat o găleată de apă peste mine, ca să facă nuiaua să doară şi mai tare, apoi m-a lovit de nu am mai putut respira. Când s-a săturat să mă bată, a aruncat băţul şi m-a întors pe spate.

— Acum n-o să mai fii niciodată gheişă, a strigat. Te-am avertizat să nu faci greşeala asta! Acum nici eu, nici altcineva nu mai putem face nimic pentru tine.

N-am mai auzit ce-a spus, din cauza ţipetelor îngrozitoare care se auzeau de pe coridor. Bunica o bătea pe Dovlecel pentru că nu mă păzise mai bine.

Se părea că-mi rupsesem braţul în cădere. A doua zi de dimineaţă a venit un doctor, care m-a dus la un spital din apropiere. Am fost condusă înapoi la okiya după-amiază târziu, cu braţul în ghips. Încă mă durea îngrozitor, dar Mama m-a chemat imediat în camera ei. Mult timp m-a privit, cu o mână mângâindu-l pe Taku şi cu cealaltă ţinându-şi pipa.

— Ştii cât am plătit pentru tine? a spus în cele din urmă.

— Nu, doamnă, am răspuns eu. Dar o să-mi spuneţi că aţi plătit mai mult decât merit.

N-o să susţin că a fost un răspuns politicos. Am crezut că Mama o să mă plesnească, dar nu-mi mai păsa. Mi se părea că nimic n-o să mai fie bine vreodată. Mama a strâns din dinţi şi a tuşit de câteva ori, ceea ce la ea trecea drept râs.

— Ai dreptate în privinţa asta! a răspuns. Jumătate de yen ar fi fost mai mult decât meriţi. Mă rog, am avut impresia că eşti deşteaptă. Dar nu eşti îndeajuns de deşteaptă ca să ştii ce-i bine pentru tine. A mai pufăit din pipă o vreme, apoi a continuat: Am

plătit şaptezeci şi cinci de yeni pe tine, atâta am dat. După care te-ai apucat să distrugi un chimono şi ai furat o broşa. Acum ţi-ai rupt mâna, aşa că o să adaug şi cheltuielile cu doctorul la datoriile tale. Plus mesele şi lecţiile, iar în dimineaţa asta am aflat de la stăpâna de la Tatsuyo, în Miyagawa-cho, că sora ta mai mare a fugit. Stăpâna de acolo nu mi-a plătit încă ce-mi datorează. Acum îmi spune că nici n-o s-o facă! O să adaug şi asta la datoriile tale, dar ce mai contează? Deja îmi datorezi mai mult decât ai putea să plăteşti vreodată.

Deci Satsu scăpase. Îmi petrecusem ziua perpelindu-mă, şi acum aflasem. Aş fi vrut să mă bucur pentru ea, dar nu puteam.

— Bănuiesc că mi-ai putea plăti după zece sau cincisprezece ani ca gheişă, a continuat Mama, dacă s-ar întâmpla să ai succes. Dar cine ar mai investi vreun ban într-o fată care a încercat să fugă?

Nu ştiam cum să răspund la toate astea, aşa că i-am spus Mamei că-mi pare rău. Până atunci îmi vorbise destul de frumos, dar după scuzele mele şi-a pus pipa pe masă şi falca i-a ieşit atât de tare în afară – de furie, bănuiesc – încât semăna cu un animal gata să atace.

— Îţi pare rău, da? Am fost o proastă să investesc atâţia bani în tine. Eşti probabil cea mai scumpă servitoare din Gion! Dacă aş putea să-ţi vând oasele ca să recuperez din bani, ţi le-aş smulge din trup!

Cu asta, mi-a poruncit să ies din cameră şi a luat din nou pipa în gură.

Când am ieşit, buzele îmi tremurau, dar nu m-am lăsat în voia a ce simţeam, pentru că pe palier am văzut-o pe Hatsumomo. Domnul Bekku aştepta să-i termine de legat obiul, în vreme ce Mătuşica, ţinând în mână o batistă, stătea în faţa lui Hatsumomo, privind-o în ochi.

— Ei bine, te-ai mânjit toată, a spus ea. N-am ce să-ţi fac. Trebuie să termini cu plânsul şi să-ţi refaci machiajul după aceea.

Ştiam precis de ce plângea Hatsumomo. Iubitul ei o părăsise, acum că i se interzisese să-l mai aducă la okiya. Aflasem cu o zi înainte şi eram sigură că Hatsumomo avea să dea vina pe mine pentru toate necazurile ei. Voiam să cobor scările înainte să mă vadă, dar era deja prea târziu. I-a smuls batista din mână Mătuşicii şi mi-a făcut semn să mă apropii. N-aş fi vrut, dar nu-mi prea dădea mâna să refuz.

— N-ai nici o treabă cu Chiyo, i-a spus Mătuşica. Du-te la tine

în cameră şi refă-ţi machiajul.

Hatsumomo nu a răspuns, ci m-a tras în camera ei şi a închis uşa.

— M-am gândit zile întregi cum să fac să-ţi distrug viaţa, mi-a spus. Dar acum, că ai încercat să fugi, m-ai scăpat de-o grijă! Nu ştiu însă dacă să fiu cu totul mulţumită. Aşteptam cu nerăbdare s-o fac cu mâna mea.

A fost de-a dreptul grosolan din partea mea, dar i-am făcut o plecăciune şi am deschis uşa să ies fără să răspund. Ar fi putut să mă lovească, dar n-a făcut decât să mă urmeze pe hol şi să spună:

— Dacă te întrebi cum e să fii slugă toată viaţa, întreab-o pe Mătuşica! Deja sunteţi ca două capete ale aceleiaşi sfori. Ea are un şold rupt, tu un braţ. Poate într-o zi ajungi şi tu să arăţi ca un bărbat, la fel ca ea!

— Bravo, Hatsumomo, i-a răspuns Mătuşica. Invăluie-ne în farmecul tău.

* * *

Pe vremea când aveam cinci sau şase ani şi nici măcar nu auzisem de Kyoto, cunoşteam un băieţel din sat, pe nume Noburu. Sunt sigură că era un băiat de ispravă, dar mirosea tare urât şi cred că de asta nu avea nici un prieten. Când vorbea, ceilalţi copii nu-i dădeau mai multă atenţie decât unei păsări care ciripea sau unei broaşte care orăcăia, iar bietul Noburu se aşeza de multe ori pe jos şi plângea. În lunile de după evadarea mea nereuşită, am ajuns să înţeleg cum era viaţa lui; nimeni nu-mi vorbea decât ca să-mi dea vreo poruncă. Mama mă tratase întotdeauna ca şi când aş fi fost un vălătuc de fum, căci avea lucruri mai importante pe cap. Dar acum şi slujnicele, şi bucătăreasa, şi Bunica făceau la fel.

De-a lungul iernii aceleia geroase, m-am tot întrebat ce se alesese de Satsu, de mama şi de tata. Cele mai multe nopţi zăceam în aşternut, bolnavă de grijă, şi simţeam în mine un gol mare, ca şi cum lumea ar fi fost o sală uriaşă, golită de oameni. Ca să mă alin, închideam ochii şi-mi închipuiam că merg pe poteca de pe faleză, la Yoroido. O ştiam atât de bine, că puteam să mă văd la fel de limpede de parcă aş fi reuşit să fug împreună cu Satsu şi aş fi fost înapoi acasă. În mintea mea, alergam către căsuţa noastră cherchelită, de mână cu Satsu – deşi niciodată nu ne ţinuserăm de mână – ştiind că în câteva clipe aveam să fiu

alături de mama şi de tata. În fanteziile mele, nu ajungeam niciodată la casă; poate că mă temeam prea tare de ceea ce aş fi găsit acolo şi, în orice caz, drumul pe potecă era cel care mă linişte a. Apoi, dintr-odată, o auzeam pe una dintre slujnice tuşind lângă mine, sau prindeam zgomotul jenant făcut de Bunica trăgând vânturi sau mormăind, iar în clipa aceea mirosul apei de mare dispărea, ţărâna de sub picioarele mele redevenea aşternutul şi eu mă regăseam acolo de unde plecasem, doar cu singurătatea mea.

* * *

Când a venit primăvara, cireşii au înflorit în Parcul Maruyama şi toată lumea din Kyoto părea să vorbească numai despre asta. Hatsumomo era mai ocupată decât de obicei în timpul zilei, ţinând cont de toate petrecerile date pentru a admira florile de cireş. Îi invidiam viaţa agitată pentru care se pregătea sub ochii mei în fiecare după-amiază. Începusem să renunţ la fanteziile în care Satsu se strecura noaptea în okiya ca să mă salveze şi în care primeam cumva veşti de la familia mea din Yoroido. Apoi, într-o dimineaţă, pe când Mama şi Mătuşica se pregăteau s-o ducă pe Bunica la un picnic, am coborât scările şi am găsit un pachet pe podeaua holului de la intrare. Era o cutie de lungimea braţului meu, împachetată în hârtie groasă şi legată cu sfoară zdrenţuită. Ştiam că nu e treaba mea, dar din moment ce nu era nimeni în jur care să mă vadă, m-am dus şi am citit adresa scrisă pe faţa cutiei cu caractere groase:

Sakamoto Chiyo

c/o Nitta Kayoko

Gion Tominaga-cho

Oraşul Kyoto, Prefectura Kyoto Am fost aşa de şocată, că am rămas multă vreme cu mâna la gură şi cu ochii cât cepele. Adresa expeditorului, ascunsă sub timbre, era cea a domnului Tanaka. Nu aveam idee ce s-ar fi putut găsi înăuntru, dar vederea numelui domnului Tanaka… ţi se poate părea absurd, dar am crezut sincer că îşi înţelesese greşeala de a mă trimite în locul acela oribil şi-mi trimitea ceva care să mă elibereze din okiya. Nu ştiu ce fel de pachet ar putea elibera din sclavie o fetiţă; nici atunci nu-mi puteam imagina. Dar în inima mea credeam cu adevărat că într-un fel, la deschiderea pachetului, viaţa mea avea să se schimbe pentru totdeauna.

Înainte să decid ce să fac, Mătuşica a coborât scările şi m-a

gonit de lângă cutie, deşi avea numele meu pe ea. Mi-ar fi plăcut s-o deschid singură, dar a cerut un cuţit, a tăiat sfoara, apoi a desfăcut încet hârtia. Sub ea era un strat de pânză de sac, cusută cu aţă pescărească. De pânza de sac era cusut un plic cu numele meu. Mătuşica a descusut plicul, apoi a rupt pânza, de sub care a ieşit o cutie de lemn închisă la culoare. Începusem să mă frământ la gândul conţinutului, dar când Mătuşica a dat la o parte capacul, am simţit cum tot trupul mi se îngreunează, înăuntru, printre falduri de pânză albă, se aflau micile tăbliţe mortuare care stătuseră cândva în faţa altarului din căsuţa noastră cherchelită. Două dintre ele, pe care nu le mai văzusem, păreau mai noi decât celelalte şi purtau nume budiste necunoscute mie, scrise cu caractere pe care nu le înţelegeam. Mi-era teamă şi să mă gândesc de ce mi le trimisese domnul Tanaka.

În momentul acela, Mătuşica a pus cutia pe jos, cu tăbliţele frumos aşezate înăuntru, şi a scos scrisoarea din plic s-o citească. Am aşteptat vreme îndelungată, cu sufletul la gură, fără ca măcar să îndrăznesc să gândesc. În fine, Mătuşica a oftat adânc, m-a luat de mână şi m-a dus în camera de oaspeţi, îmi tremurau mâinile în poală când am îngenuncheat la masă, probabil din cauză că încercam să-mi ţin toate gândurile cumplite îngropate adânc în minte. Poate că era totuşi un semn bun dacă domnul Tanaka îmi trimitea tăbliţele. Nu era oare cu putinţă ca familia mea să se mute la Kyoto şi să cumpărăm împreună un altar nou, ca să aşezăm tăbliţele dinaintea lui? Sau poate că Satsu ceruse să-mi fie trimise pentru că se afl/1 în drum spre mine. Dar Mătuşica mi-a întrerupt şirul gândurilor:

— Chiyo, o să-ţi citesc ceva de la un om pe nume Tanaka Ichiro, a spus cu o voce ciudat de greoaie şi poticnită.

Nu cred că am îndrăznit să respir cât timp a întins hârtia pe masă.

Dragă Chiyo,

Două anotimpuri au trecut de când ai plecat din Yoroido şi curând copacii vor da naştere unei noi generaţii de muguri. Florile care cresc acolo unde cele vechi s-au ofilit ne amintesc că moartea va veni într-o zi pentru noi toţi.

Eu însumi orfan, umila mea persoană regretă că trebuie să-ţi aducă la cunoştinţă cumplita povară pe care o vei purta. La şase săptămâni după plecarea ta către o nouă viaţă la Kyoto,

suferinţele onoratei tale mame s-au încheiat şi, la numai câteva săptămâni după aceea, onoratul tău tată a părăsit şi el această lume. Umila mea persoană regretă profund pierderea ta şi te asigură că rămăşiţele ambilor tăi onoraţi părinţi au fost înhumate în cimitirul satului. Pentru ei s-au ţinut slujbe la Templul Hoko-ji din Senzuru, iar femeile din Yoroido au recitat sutre. Umila mea persoană este sigură că amândoi onoraţii tăi părinţi şi-au găsit locul în ceruri.

Pregătirea ca gheişă-ucenică este un drum greu. Cu toate acestea, umila mea persoană este plină de admiraţie faţă de cei care sunt capabili să-şi transfigureze suferinţa şi să devină mari artişti. Acum câţiva ani, vizitând Gionul, am avut onoarea de a vedea dansurile primăverii şi de a participa apoi la o petrecere dintr-o casă de ceai, iar acea experienţă m-a marcat profund. Mă mulţumeşte întru câtva că s-a găsit un loc sigur pe lume pentru tine, Chiyo, şi că nu vei fi nevoită să înduri ani de nesiguranţă. Umila mea persoană a trăit îndeajuns ca să vadă două generaţii de copii crescând şi ştie că e greu ca nişte păsări obişnuite să dea naştere unei lebede. Lebăda care îşi continuă viaţa în copacul părinţilor va muri; de aceea, cei frumoşi şi talentaţi poartă povara de a-şi găsi propriul drum în viaţă.

Sora ta, Satsu, a trecut prin Yoroido toamna trecută, dar a fugit din nou cu fiul domnului Sugi. Domnul Sugi speră cu ardoare să-şi vadă din nou fiul iubit în această viaţă şi te roagă să-l anunţi imediat dacă primeşti veşti de la sora ta.

Cu sinceritate,
al tău
Tanaka Ichiro

Cu mult înainte ca Mătuşica să termine de citit scrisoarea, din ochi începuseră să-mi curgă lacrimi ca apa dintr-o oală care dă în clocot. Ar fi fost de ajuns să aflu că murise mama sau tata. Dar să aflu în aceeaşi clipă că amândoi muriseră şi mă părăsiseră şi că sora mea era pierdută pentru mine pe vecie... am avut senzaţia că mintea mea e un vas spart care nu mai poate sta în picioare.

Probabil că mă crezi tare naivă să-mi fi păstrat speranţa că mama trăieşte atâtea luni de zile. Dar aveam atât de puţine lucruri la care să sper, că probabil m-aş fi agăţat de orice. Mătuşica a fost foarte blândă cu mine cât m-am străduit să-mi recapăt cumpătul. Îmi spunea întruna:

— Rabdă, Chiyo, rabdă. Asta-i tot ce putem face pe lumea asta.

Când am putut în cele din urmă să vorbesc, am întrebat-o pe Mătuşica dacă nu voia să pună tăbliţele undeva unde să nu le văd şi să se roage în numele meu – pentru că m-ar fi durut prea tare s-o fac. Dar a refuzat şi mi-a spus că ar trebui să-mi fie ruşine fie şi numai să mă gândesc să întorc spatele strămoşilor mei. M-a ajutat să pun tăbliţele pe un raft la piciorul scării, unde să mă pot ruga la ele în fiecare dimineaţă.

— Nu-i uita niciodată, Chiyo, a spus ea. Ei sunt tot ce a mai rămas din copilăria ta.

9

Pe când mă pregăteam de cea de-a şaizeci şi cincea aniversare, un prieten mi-a trimis un articol pe care-l găsise undeva, intitulat „Cele mai strălucitoare douăzeci de gheişe din istoria Gionului”. Sau poate că era vorba de treizeci de gheişe, nu-mi mai amintesc. Oricum, eram acolo, pe listă, alături de un scurt paragraf care spunea câteva lucruri despre mine, inclusiv faptul că m-am născut la Kyoto – ceea ce evident nu e adevărat. Şi pot să te asigur şi că n-am fost una dintre cele mai strălucitoare douăzeci de gheişe ale Gionului; unii oameni nu pot face diferenţa între ceva cu adevărat măreţ şi ceva despre care pur şi simplu au auzit. În orice caz, dacă domnul Tanaka nu mi-ar fi scris ca să-mi spună că părinţii mei muriseră şi că probabil nu aveam să-mi mai văd niciodată sora, aş fi fost norocoasă să sfârşesc ca o gheişă ratată şi nefericită, la fel ca atâtea alte fete sărace.

Îţi aminteşti, sunt sigură, când ţi-am spus că ziua în care l-am cunoscut pe domnul Tanaka a fost cea mai bună, dar şi cea mai nefericită din viaţa mea. Probabil că nu e nevoie să-ţi explic de ce a fost cea mai nefericită; dar poate te întrebi cum de a putut să iasă ceva bun din ea. E adevărat, până în acel moment, domnul Tanaka nu-mi provocase decât suferinţă; dar mi-a şi schimbat pentru totdeauna orizontul. Ne trăim viaţa ca apa care curge la vale, mergând într-o direcţie până când ne izbim de ceva care ne forţează să găsim un nou curs. Dacă nu l-aş fi întâlnit pe domnul Tanaka, viaţa mea ar fi fost un pârâiaş care ar fi curs de la casa noastră cherchelită către ocean. Domnul Tanaka a schimbat acest lucru când m-a trimis în lumea largă. Dar a fi trimis în lume nu înseamnă neapărat a-ţi lăsa casa în urmă. Mă aflam în Gion de mai bine de şase luni când am primit scrisoarea domnului Tanaka; şi în tot acest timp, nu-mi pălise nici o clipă speranţa că într-o bună zi aveam să găsesc o viaţă mai bună altundeva, alături de cel puţin o parte a familiei pe care o cunoscusem. Trăiam în Gion doar pe jumătate; cealaltă jumătate a mea trăia în visul de a se întoarce acasă. De aceea visele pot fi atât de primejdioase: mocnesc ca focul şi uneori ne consumă cu totul.

Tot restul primăverii şi în vara care a urmat primirii scrisorii, m-am simţit ca un copil pierdut pe un lac în mijlocul ceții. Zilele se vărsau una după alta ca într-un smârc. Îmi amintesc numai

frânturi de lucruri, în afara unui simţământ neîntrerupt de nefericire amestecată cu teamă. Într-o seară rece, după venirea iernii, am stat multă vreme în camera slujnicelor, privind zăpada care cădea tăcută în curticica okiyei. Mi-l închipuiam pe tata tuşind, singur la masa din casa pustie, şi pe mama zăcând pe saltea, atât de fragilă încât trupul ei abia dacă făcea o adâncitură în aşternuturi. M-am împleticit până afară, în curte, ca să scap de tristeţe, dar sigur că e cu neputinţă să fugi de tristeţea din tine.

Apoi, la începutul primăverii, când trecuse un an întreg de la veştile cumplite despre familia mea, s-a întâmplat ceva. Era în aprilie, când cireşii înfloriseră din nou; poate chiar în ziua când se împlinea un an de la scrisoarea domnului Tanaka. Aveam aproape doisprezece ani şi începeam să devin femeie, chiar dacă Dovlecel tot un copil părea. Crescusem şi aveam aproape înălţimea pe care am atins-o la maturitate. Trupul avea să-mi rămână subţire şi noduros ca o creangă încă vreun an sau doi, dar faţa îşi pierduse deja moliciunea copilărească, bărbia şi pometii începuseră să se contureze, astfel încât ochii mei căpătaseră în sfârşit formă de migdală. În trecut, bărbaţii de pe stradă nu-mi dădeau mai multă atenţie decât unui porumbel; acum mă urmăreau când treceam pe lângă ei. Mi se părea ciudat să fiu obiectul atenţiei lor, după ce fusesem ignorată atâta timp.

În orice caz, foarte devreme într-o dimineaţă de aprilie, m-am trezit dintr-un vis ciudat, despre un bărbat cu barbă. Barba îi era atât de deasă, încât trăsăturile mi se păreau înceţoşate, de parcă cineva le-ar fi cenzurat de pe peliculă. Stătea în picioare în faţa mea, spunând ceva ce nu-mi amintesc, şi brusc a deschis o fereastră de lângă el, cu un *clac* sonor. M-am trezit, crezând că aud zgomot în cameră. Slujnicele suspinau prin somn. Dovlecel era întinsă pe pat, tăcută, cu faţa ei rotundă înfundată în pernă. Totul arăta la fel ca întotdeauna, sunt sigură; dar sentimentele mele se schimbaseră în mod straniu. Mă simţeam ca şi când m-aş fi uitat la o lume cumva diferită faţă de cea pe care o văzusem cu o clipă înainte – aproape privind prin fereastra care se deschisese în visul meu.

Nu mi-aş fi putut explica însemnătatea a ceea ce trăisem. Dar am continuat să mă gândesc la asta tot timpul cât am măturat pietrele din curte, până când am început să aud în minte zumzăitul pe care-l face un gând care se învârte şi se învârte fără să aibă unde zbura, ca o albină într-un borcan. Am pus mătura jos şi m-am dus să mă aşez pe coridorul de pământ, unde aerul răcoros de sub fundaţia casei îmi mângâia spatele.

Apoi mi-a venit în minte ceva la care nu mă mai gândisem din prima săptămână petrecută la Kyoto.

La numai o zi sau două după ce fusesem despărţită de sora mea, într-o după-amiază, mă dusesem să spăl nişte cârpe, când o molie coborâse din cer şi mi se aşezase pe braţ. Am măturat-o cu mâna, aşteptându-mă să-şi ia zborul, dar în loc de asta s-a rostogolit ca o piatră şi a căzut inertă la pământ. Nu ştiam dacă picase din cer gata moartă sau o strivim eu, dar ceva legat de moartea micii insecte m-a înduioşat. I-am admirat desenul minunat de pe aripi, apoi am înfăşurat-o într-una din cârpele pe care le spălam şi am ascuns-o sub fundaţia casei.

Nu mă mai gândisem la ea de atunci; dar în clipa când mi-a venit în minte, am îngenuncheat şi am căutat sub casă până am găsit-o. Atât de multe lucruri se schimbaseră în viaţa mea, chiar şi felul în care arătam, dar când am desfăcut insecta din giulgiul ei, era aceeaşi creatură uimitor de frumoasă pe care o înmormântasem. Părea să poarte o haină în tonuri stinse de cenuşiu şi cafeniu, ca cea pe care o purta Mama când se ducea seara să joace *mah-jongg*. Fiecare detaliu era frumos, perfect, atât de bine conservat. Dacă şi viaţa mea ar fi fost cea din prima săptămână la Kyoto... La gândul ăsta, mintea a început să mi se învârtejească precum un uragan. Mi-am dat seama că noi – fluturele şi cu mine – eram două extreme. Existenţa mea era instabilă ca un râu, preschimbându-se în toate felurile; insecta însă era ca o piatră, complet neschimbată. Gândindu-mă la asta, am întins un deget ca să ating trupul catifelat al fluturelui; însă când l-am mângâiat cu vârful, s-a preschimbat fără nici un sunet într-o grămăjoară de cenuşă, fără ca măcar să-l pot vedea fărâmiţându-se. Am fost atât de surprinsă, că mi-a scăpat un strigăt. Vârtejul din mintea mea s-a oprit; m-am simţit ca şi când aş fi intrat în ochiul furtunii. Am lăsat micul linţoliu şi grămăjoara de cenuşă să cadă la pământ; şi atunci am înţeles lucrul care mă nedumerise toată dimineaţa. Aerul stătut se limpezise. Trecutul pierise. Mama şi tata erau morţi şi nu puteam face nimic ca să schimb asta. Dar tot anul care trecuse fusesem şi eu moartă într-un fel. Iar sora mea... da, plecase, dar eu nu plecasem. Nu ştiu dacă o să înţelegi, dar m-am simţit ca şi când m-aş fi întors să privesc într-o altă direcţie, ca să nu mă mai uit înapoi, către trecut, ci înainte, spre viitor. Iar acum, întrebarea care nu îmi dădea pace era: cum avea să fie acel viitor?

În clipa în care întrebarea s-a născut în mintea mea, am ştiut mai clar decât orice pe lume că în cursul acelei zile aveam să

primesc un semn. De aceea bărbatul cu barbă deschisese fereastra în visul meu. Îmi spunea: „Caută lucrul care ţi se va arăta. Pentru că acel lucru, când îl vei găsi, va fi viitorul tău.”

N-am mai avut timp să mă gândesc la altceva înainte ca Mătuşica să mă strige:

— Chiyo, vino încoace!

* * *

Am străbătut coridorul de pământ ca în transă. Nu m-aş fi mirat dacă Mătuşica mi-ar fi spus: „Vrei să-ţi cunoşti viitorul? Bine, ascultă cu atenţie. Însă în loc de asta, mi-a întins două podoabe pentru păr, pe o batistă albă de mătase.

— Ia astea, mi-a spus ea. Numai cerul ştie ce a făcut Hatsumomo aseară; s-a întors la okiya purtând podoabele altei fete. Trebuie să fi băut mai mult sake decât de obicei. Du-te şi caut-o la şcoală, întreabă ale cui sunt şi du-le înapoi. Când am luat podoabele, Mătuşica mi-a dat o bucată de hârtie pe care erau scrise şi alte lucruri pe care trebuia să le fac şi mi-a cerut să mă întorc la okiya de îndată ce le termin.

Poate că nu ţi se pare atât de ciudat ca o fată să vină acasă seara purtând podoabe străine, dar de fapt e ca şi cum te-ai întoarce acasă purtând lenjeria altcuiva. Gheişele nu-şi spală părul zilnic, din cauza coafurilor lor complicate. Aşa că o podoabă de păr e un lucru foarte intim. Mătuşica nici măcar nu voia să le atingă, de aceea le ţinea în batista de mătase. Le-a împăturit ca să mi le dea şi mi s-a părut că semănau tare mult cu molia pe care o avusesem în mână cu câteva clipe înainte. Desigur, un semn nu are nici o importanţă dacă nu ştii cum să-l interpretezi. Am rămas acolo, privind legăturica de mătase din mâna ei, până mi-a spus:

— Ia-le odată!

Mai târziu, pe drumul spre şcoală, am despachetat legătura ca să mă uit la podoabe. Una era un pieptene negru, lăcuit, de forma soarelui care apune, cu un desen din flori aurii pe margine; cealaltă era un băţ de lemn deschis la culoare cu două perle la capăt, iar între ele o sferă mică de chihlimbar.

Am aşteptat în faţa clădirii şcolii până am auzit dangătul clopotului care însemna sfârşitul lecţiilor. Curând au început să iasă fetele în haine albastru cu alb. Hatsumomo m-a zărit chiar înainte să o văd eu şi s-a apropiat de mine împreună cu o altă gheişă. Poate că te întrebi de ce mai venea la şcoală, din

moment ce era deja o dansatoare desăvârşită şi cu siguranţă ştia tot ce avea nevoie despre ce înseamnă să fii gheişă, însă chiar şi cele mai renumite gheişe continuau să ia lecţii de dans de-a lungul carierei lor, unele chiar până la cincizeci sau şaizeci de ani.

— Ia te uită, i-a spus Hatsumomo prietenei ei. Cred că e o buruiană. Uite ce înaltă e!

Era felul ei de a mă ridiculiza fiindcă crescusem cu un deget mai înaltă ca ea.

— Mătuşica m-a trimis, doamnă, am spus eu, ca să aflu ale cui sunt ornamentele de păr pe care le-aţi furat aseară.

Zâmbetul i-a pierit. Mi-a smuls pacheţelul din mână şi l-a deschis. — Astea nu sunt ale mele… a spus. De unde le ai?

— O, Hatsumomo-san! a intervenit cealaltă gheişă. Nu-ţi aminteşti? Tu şi Kanako v-aţi scos podoabele din păr când jucaţi prostia aia de joc cu judecătorul Uwazumi. Kanako trebuie să se fi dus acasă cu podoabele tale, iar tu cu ale ei.

— Ce scârbos, a spus Hatsumomo. Când crezi că şi-a spălat Kanako părul ultima oară? Oricum, okiya ei e lângă a ta. Du-i-le tu, vrei? Spune-i că vin după ale mele mai târziu şi să nu încerce să mi le oprească.

Cealaltă gheişă a luat podoabele şi a plecat.

— O, nu pleca, micuţă Chiyo, mi-a spus Hatsumomo. Vreau să-ţi arăt ceva. Uite-o pe fata de acolo, cea care iese pe poartă. O cheamă Ichikimi.

M-am uitat la Ichikimi, dar Hatsumomo nu părea să mai aibă altceva de spus.

— N-o cunosc, am zis eu.

— Nu, sigur că nu. Nu are nimic deosebit. E puţin cam prostuţă şi stângace ca o oloagă. Dar mi-am spus că o să ţi se pară interesant că ea o să fie gheişă, iar tu niciodată.

Nu cred că Hatsumomo ar fi putut să spună ceva mai plin de cruzime. De un an şi jumătate eram condamnată la corvezi de slujnică. Îmi vedeam viaţa întinzându-se înaintea mea ca o potecă lungă, ce nu ducea nicăieri. N-o să-ţi spun că voiam să devin gheişă; dar cu siguranţă nu voiam să rămân servitoare. Am rămas multă vreme în grădina şcolii, privind fetele de vârsta mea cum pălăvrăgesc între ele, trecând pe lângă mine. Probabil că se duceau numai la masă, dar mie mi se părea că se îndreaptă de la un lucru important către altul, că au un scop, pe când eu nu aveam nimic mai important la care să mă întorc decât spălatul pietrelor din curte. Când grădina s-a golit, am rămas acolo

gândindu-mă că poate acela era semnul pe care-l aşteptam – celelalte fete din Gion îşi vedeau de vieţile lor şi mă lăsau în urmă. Gândul m-a speriat aşa de tare, că n-am mai suportat să stau singură în grădină. Am luat-o pe Bulevardul Shijo, către râul Kamo. Pancartele uriaşe ale Teatrului Minamiza anunţau pentru seara aceea o reprezentaţie cu piesa Kabuki numită *Shibaraku*, una dintre piesele noastre celebre – deşi pe vremea aceea nu ştiam nimic despre Kabuki. Grupuri mari de oameni se scurgeau ca un fluviu către treptele teatrului. Printre bărbaţii în costume occidentale sau în chimonouri închise la culoare, gheişele îţi luau ochii prin culorile strălucitoare ale veşmintelor, întocmai ca frunzele de toamnă plutind pe apele mohorâte ale unui râu. Şi aici vedeam viaţa, cu tot farmecul ei zgomotos, trecând pe lângă mine. M-am grăbit să mă îndepărtez de bulevard şi am coborât pe o stradă lăturalnică ce ducea spre pârâul Shirakawa, dar şi aici erau bărbaţi şi gheişe care se grăbeau către vieţile lor pline de ţeluri. Ca să scap de durerea acestui gând m-am întors către Shirakawa, dar parcă şi apele lui lunecau la vale cu un scop – către râul Kamo, iar de acolo către Golful Osaka şi Marea Interioară. Mi se părea că peste tot mă aşteaptă acelaşi mesaj. M-am aşezat pe zidul scund de piatră de la marginea pârâului şi am început să plâng. Eram o insulă abandonată în mijlocul oceanului, fără trecut şi cu siguranţă fără viitor. Curând am alunecat într-un punct unde credeam că nici o voce omenească nu mă mai poate ajunge – până când am auzit o voce bărbătească spunând:

— E o zi prea frumoasă ca să fii atât de nefericită.

În mod normal, un bărbat de pe străzile din Gion nu ar fi luat în seamă o fată ca mine, mai ales că mă făceam de râs plângând. Iar dacă m-ar fi luat în seamă, fără îndoială că nu mi-ar fi vorbit, decât poate ca să-mi ceară să mă dau la o parte din drumul lui, sau cam aşa ceva. Dar acest bărbat nu numai că şi-a dat osteneala să-mi vorbească, dar a făcut-o pe un ton plin de blândeţe. Mi s-a adresat într-un fel care ar fi putut sugera că aş fi o tânără femeie de condiţie bună – fiica unui prieten bun, poate. Pentru o frântură de clipă mi-am imaginat o lume cu totul diferită de cea pe care o cunoşteam, o lume în care să fiu tratată nepărtinitor, poate chiar cu bunătate – o lume în care taţii să nu-şi vândă fiicele. Zgomotul şi agitaţia tuturor acelor oameni care-şi trăiau în jurul meu vieţile pline de sens au părut să se oprească; sau cel puţin am încetat eu să mai fiu conştientă de ele. Iar când m-am ridicat să mă uit la bărbatul care-mi vorbise,

am avut sentimentul că mi-am abandonat nefericirea chiar acolo, pe zidul de piatră.

Aş vrea să ţi-l descriu, dar n-o pot face decât într-un singur fel – povestindu-ţi despre un anume copac ce creştea lângă stâncile de pe faleza din Yoroido. Acest copac era perfect neted din cauza vântului şi într-o zi, pe când aveam patru sau cinci ani, am descoperit pe el faţa unui bărbat. Vreau să spun, era o suprafaţă netedă, de mărimea unei farfurii, cu două protuberanțe ca nişte pomeţi. Acestea aruncau umbre care sugerau găvanele ochilor, iar dedesubt se vedea ridicătura blândă a nasului. Întreaga faţă îi era uşor aplecată într-o parte şi mă privea întrebător; părea un bărbat la fel de sigur de locul lui pe lume ca un copac înfipt în pământ. Avea un aer meditativ, cam cum mi-aş fi închipuit faţa lui Buddha.

Bărbatul care mi se adresase pe stradă avea acelaşi chip impunător şi împăcat. Mai mult, trăsăturile lui erau atât de blajine şi de calme, că mi se părea că ar fi putut sta acolo, în linişte, până când aş fi încetat să mai fiu nefericită. Să fi avut vreo patruzeci şi cinci de ani. Părul cărunt îi era pieptănat pe spate. Dar n-am putut să-l privesc mai mult. Mi se părea atât de elegant, că am roşit şi mi-am ferit privirea.

De-o parte a lui stăteau doi bărbaţi mai tineri; de cealaltă parte se afla o gheişă. Pe ea am auzit-o spunându-i încet:

— E doar o slujnică! Probabil că s-a lovit la degetul de la picior, pe când mergea să facă vreo treabă. Sunt sigură că cineva o să vină s-o ajute.

— Aş vrea să am încrederea ta în oameni, Izuko-san, a spus bărbatul.

— Spectacolul începe în câteva clipe. Zău, domnule preşedinte, nu cred că trebuie să vă mai pierdeţi timpul…

Pe când făceam comisioane prin Gion, auzisem deseori adresări de tipul „domnule şef de departament” sau, ocazional, „domnule vicepreşedinte”. Dar numai rareori auzisem titlul „domnule preşedinte”. De obicei, bărbaţii cărora li se spunea aşa aveau chelie şi riduri şi se plimbau pe stradă cu un aer important, urmaţi de grupuri de directori mai tineri. Bărbatul din faţa mea era atât de diferit de preşedinţii obişnuiţi, că până şi eu, o fetiţă fără experienţă, îmi dădeam seama că firma lui nu putea fi una prea mare. Un bărbat cu o companie importantă nu s-ar fi oprit să stea de vorbă cu mine.

— Încerci să-mi spui că îmi pierd vremea stând aici şi încercând să o ajut, a spus Preşedintele.

— O, nu, a răspuns gheişa. E vorba de faptul că suntem în întârziere. S-ar putea să fi pierdut deja prima scenă/1 — O, Izuko-san, sigur te-ai găsit şi tu cândva în situaţia în care e fetiţa asta. Nu poţi să te prefaci că viaţa unei gheişe e întotdeauna uşoară. Aş fi crezut că tu, mai mult ca oricine…

— *Eu*, să fiu în starea în care e *ea*? Domnule preşedinte, vreţi să spuneţi… dându-mă în spectacol în public?

Atunci, Preşedintele s-a întors către cei doi tineri şi i-a rugat s-o însoţească pe Izuko la teatru. Aceştia s-au înclinat şi au plecat, lăsându-ne în urmă. M-a privit mult timp, deşi eu n-am îndrăznit să-i întorc privirea. În cele din urmă, am spus:

— Vă rog, domnule, ce a spus ea e adevărat. Sunt doar o fată prostuţă… vă rog, nu întârziaţi din cauza mea.

— Ridică-te o clipă, mi-a cerut.

N-am îndrăznit să nu mă supun, deşi habar n-aveam ce doreşte. N-a făcut decât să scoată o batistă din buzunar şi să mă şteargă pe faţă de murdăria pe care o adunasem de pe zidul de piatră. Stând aşa de aproape de el, îi simţeam mirosul de talc pe piele, ceea ce mi-a amintit de ziua în care nepotul împăratului Taisho a venit la noi în sat. N-a făcut altceva decât să coboare din maşină şi să se plimbe până la golf şi înapoi, înclinând din cap către mulţimile care îngenuncheaseră în faţa lui. Purta un costum occidental, primul pe care l-am văzut în viaţa mea – căci am aruncat o privire către el, deşi nu aveam voie. Îmi mai amintesc de mustaţa lui, tunsă îngrijit, spre deosebire de părul de pe feţele bărbaţilor din sat, care creştea în legea lui, ca buruienile pe marginea potecii. Nimeni important nu mai fusese până atunci la noi în sat. Cu toţii ne-am simţit atinşi de nobleţe şi măreţie.

Uneori, în viaţă dăm de lucruri pe care nu le înţelegem pentru că n-am mai văzut niciodată ceva asemănător. Nepotul împăratului m-a impresionat în acest fel; la fel şi Preşedintele. După ce mi-a şters murdăria de pe faţă, mi-a ridicat bărbia.

— Aşa… O fată frumoasă, căreia nu are de ce să-i fie ruşine, a spus el. Şi cu toate astea, ţi-e teamă să te uiţi la mine. Cineva s-a purtat rău cu tine… sau poate că viaţa a fost crudă.

— Nu ştiu, domnule, am spus eu, deşi evident că ştiam foarte bine.

— Nici unul din noi nu găseşte pe lume atâta bunătate câtă ar trebui, mi-a spus el, şi şi-a mijit ochii ca şi când ar fi vrut să-mi sugereze să mă gândesc bine la ceea ce-mi spusese.

Nu-mi doream nimic mai mult decât să-i mai văd o dată pielea

fină a feţei, cu fruntea înaltă şi cu pleoapele ca de marmură peste ochii blânzi; dar între poziţiile noastre sociale se căsca un abis. În cele din urmă mi-am ridicat ochii către el, dar am roşit şi mi-am ferit privirea atât de repede, că poate nici nu şi-a dat seama. Însă cum aş putea descrie ce am văzut în clipa aceea? Mă privea cum şi-ar privi un muzician instrumentul în clipa dinainte de a începe să cânte: cu înţelegere şi virtuozitate. Am simţit că vedea în adâncul meu ca şi când aş fi fost parte din el. Cât de mult mi-ar fi plăcut să fiu instrumentul la care să cânte!

A băgat mâna în buzunar şi a scos ceva de acolo.

— Îţi plac prunele sau cireşele? a întrebat.

— Domnule? Vreţi să spuneţi… de mâncare?

— Am trecut pe lângă un vânzător de gheaţă cu sirop. Eu n-am mâncat aşa ceva decât ca om mare, dar mi-ar fi plăcut când eram copil. Ia moneda asta şi cumpără-ţi unul. Ia şi batista mea, ca să te ştergi pe faţă după aceea.

A pus moneda în batistă, a făcut-o ghemotoc şi mi-a întins-o.

Din clipa în care Preşedintele începuse să-mi vorbească, uitasem că aşteptam un semn despre viitorul meu. Dar când am văzut pacheţelul din mâna lui, semăna aşa de bine cu molia învelită în linţoliu încât mi-am dat seama că primisem în fine semnul. Am luat legăturica şi m-am înclinat adânc ca să-i mulţumesc, apoi am încercat să-i spun cât îi sunt de recunoscătoare – deşi sunt sigură că vorbele nu exprimau nici pe departe adâncimea sentimentelor mele. Nu-i mulţumeam pentru monedă, nici chiar pentru că se obosise să se oprească lângă mine. Îi mulţumeam pentru… ei bine, pentru ceva ce nu sunt sigură că pot explica, nici chiar acum. Pentru că-mi arătase că pe lume există şi altceva decât cruzime… cred.

L-am privit îndepărtându-se, cu inima plină de durere – deşi era o durere dulceagă, dacă există aşa ceva. Vreau să spun, dacă ai trăit o seară mai frumoasă decât oricare alta din viaţa ta, îţi pare rău că se termină, dar eşti în acelaşi timp recunoscător că a existat. În acea scurtă întâlnire cu Preşedintele, mă transformasem dintr-o fetiţă pierdută, care avea înaintea ei o existenţă searbădă, într-o fată cu un ţel în viaţă. Poate că ţi se pare ciudat că o întâlnire întâmplătoare pe stradă a putut atrage o asemenea schimbare. Dar uneori aşa e viaţa, nu? Şi cred că dacă ai fi fost acolo să vezi ce am văzut eu şi să simţi ce am simţit eu, ţi s-ar fi întâmplat la fel.

Când Preşedintele a dispărut, am alergat pe stradă căutându-l pe vânzătorul de gheaţă. Ziua nu era foarte călduroasă şi nu

aveam poftă de fulgi de gheaţă; dar dacă îmi cumpăram, întâlnirea mea cu Preşedintele s-ar fi prelungit. Aşa că am cumpărat un cornet de fulgi de gheaţă cu sirop de cireşe şi m-am dus să mă aşez din nou pe zidul de piatră. Gustul siropului era uimitor şi foarte bogat, dar cred că numai din cauză că simţurile mele erau în alertă. Dacă aş fi fost o gheişă ca cea pe nume Izuko, mi-am spus, un bărbat ca Preşedintele şi-ar fi petrecut timpul cu mine. Nu mi-aş fi imaginat vreodată că o să invidiez o gheişă. Fusesem adusă la Kyoto ca să devin gheişă, desigur; dar până în acel moment aş fi fugit oricând aş fi găsit ocazia. Acum înţelegeam lucrul pe care-l trecusem cu vederea: nu era important să devii gheişă, ci să fii gheişă. Să devii gheişă… nu reprezenta un scop în viaţă. Dar să fii gheişă… vedeam acum acest lucru ca pe o treaptă către altceva. Dacă aveam dreptate în privinţa vârstei Preşedintelui, nu avea mai mult de patruzeci şi cinci de ani. Multe gheişe avuseseră un succes răsunător până să împlinească douăzeci de ani. Gheişa Izuko nu avea probabil mai mult de douăzeci şi cinci. Eu eram încă un copil, aveam aproape doisprezece ani… dar peste încă doisprezece aş fi avut puţin peste douăzeci. Iar Preşedintele? N-ar fi fost mai bătrân decât era acum domnul Tanaka.

Moneda pe care mi-o dăduse Preşedintele era cu mult mai valoroasă decât aş fi avut nevoie pentru un cornet de fulgi de gheaţă. Ţineam în mână restul pe care mi-l dăduse vânzătorul – trei monede de dimensiuni diferite. La început m-am gândit că o să le păstrez pentru totdeauna; apoi mi-am dat seama că ar putea servi unui scop mult mai important.

M-am repezit spre Bulevardul Shijo şi am alergat până la capătul lui, în marginea de răsărit a Gionului, unde se ridica Altarul Gion. Am urcat scările, dar am fost prea copleşită ca să trec prin poarta înaltă cât două etaje, cu acoperişul ei cu frontoane, aşa că am ocolit-o. Am traversat curtea cu pietriş, am mai urcat un rând de scări şi am trecut prin poarta *torii*, intrând în templu. Acolo am aruncat monedele în cutia pentru ofrande – bani care mi-ar fi fost de ajuns ca să fug din Gion – şi mi-am anunţat prezenţa în faţa zeilor bătând de trei ori din palme şi înclinându-mă. Cu ochii închişi cât puteam de strâns şi mâinile împreunate, i-am rugat să mă lase să devin gheişă. Aş fi suportat orice fel de şcoală, aş fi îndurat orice greutăţi, pentru a putea atrage din nou atenţia unui bărbat ca Preşedintele.

Când am deschis ochii, încă auzeam traficul de pe Bulevardul Higashi-Oji. Copacii şuierau în vânt, exact ca înainte. Nimic nu se

schimbase. Iar dacă zeii mă auziseră sau nu, asta nu puteam şti. Nu puteam decât să ascund batista de la Preşedinte în robă şi să o duc cu mine înapoi la okiya.

10

Într-o dimineaţă, multe luni mai târziu, în timp ce puneam la păstrare robele *ro* – cele care se poartă pe sub chimono, făcute din voal de mătase, pentru vreme călduroasă – şi scoteam robele *hitoe* – cele fără căptuşeală, de purtat în septembrie –, lângă uşa de la intrare m-a izbit un miros atât de îngrozitor, că am scăpat vraful de robe pe care-l aveam în braţe. Mirosul venea din camera Bunicii. Am fugit pe scări s-o chem pe Mătuşica, fiindcă mi-am dat imediat seama că s-a întâmplat ceva cumplit. Mătuşica a coborât scările cât a putut de repede şi, intrând în cameră, a găsit-o pe Bunica moartă, întinsă pe jos. Murise într-un fel cât de poate de bizar.

Bunica avea singurul radiator electric din okiya noastră, îl folosea în fiecare seară, cu excepţia verii. Acum, că venise septembrie şi pusesem la păstrare robele de vară, începuse să-l folosească din nou. Asta nu înseamnă că vremea era rece; ne schimbam hainele după calendar, nu după temperatura de afară, iar Bunica îşi folosea radiatorul după acelaşi principiu. Era nefiresc de ataşată de el, probabil pentru că petrecuse atâtea nopţi din viaţă suferind de frig.

Rutina ei de fiecare dimineaţă era să înfăşoare cablul electric în jurul radiatorului, înainte de a-l împinge la perete. Cu timpul, metalul încins arsese cablul, astfel că în cele din urmă firele metalice intraseră în contact cu el. Poliţia a spus că Bunica fusese imobilizată pe loc, poate chiar ucisă instantaneu, când îl atinsese de dimineaţă. După ce a căzut la podea, a rămas cu faţa lipită de suprafaţa de metal încins. De aici, mirosul oribil. Din fericire, nu am văzut-o după ce a murit – i-am văzut doar picioarele, care arătau ca nişte crengi subţiri de copac, înfăşurate în mătase şifonată.

* * *

O săptămână sau două după moartea Bunicii am fost cum nu se poate mai ocupate, nu numai cu curăţenia casei – pentru că în religia shintoistă, moartea e cel mai impur lucru care se poate întâmpla – ci şi cu pregătirea casei: am aşezat peste tot lumânări, tăvi cu mâncare, lampioane la intrare, căni cu ceai, tăvi pentru ofrandele în bani aduse de vizitatori şi aşa mai departe. Eram atât de ocupate, că într-o seară bucătăreasa s-a

îmbolnăvit şi a fost chemat doctorul; s-a dovedit că singura ei problemă era că dormise numai două ore cu o noapte înainte, nu se aşezase toată ziua şi mâncase doar un singur bol de supă. Am fost surprinsă s-o văd pe Mama cheltuind bani aproape fără reţinere, aranjând să se intoneze sutre pentru Bunica la Templul Chion-in sau cumpărând buchete de boboci de lotus de la antreprenorul de pompe funebre – toate acestea în mijlocul Marii Crize. La început m-am întrebat dacă purtarea ei este o dovadă a afecţiunii pentru Bunica, dar mai târziu mi-am dat seama ce însemna de fapt: întregul Gion avea să se perinde prin okiya noastră ca să-i aducă omagii Bunicii şi avea să participe la serviciul funerar de la templu, în cursul săptămânii; Mama trebuia să pună în scenă spectacolul cuvenit.

Într-adevăr, vreme de câteva zile, întregul Gion s-a perindat prin okiya noastră, sau cel puţin aşa mi s-a părut mie; şi a trebuit să le oferim tuturor ceai şi dulciuri. Mama şi Mătuşica le primeau pe stăpânele diverselor case de ceai şi okiya, ca şi pe unele slujnice care o cunoscuseră bine pe Bunica; de asemenea, veniseră negustori, peruchieri şi coafori, majoritatea bărbaţi; şi, evident, zeci şi zeci de gheişe. Cele mai vârstnice o cunoşteau pe Bunica de pe vremea când lucra, dar cele mai tinere nici măcar nu auziseră de ea; veneau din respect pentru Mama – sau, în unele cazuri, pentru că aveau relaţii de un fel sau altul cu Hatsumomo.

Treaba mea în perioada aceea aglomerată era să conduc vizitatorii în camera de primire, unde-i aşteptau Mama şi Mătuşica. Erau numai câţiva paşi, dar vizitatorii nu puteau intra singuri şi, în plus, trebuia să ţin minte ce figură se asocia cu care încălţări, fiindcă era treaba mea să duc încălţămintea în camera servitoarelor, ca să nu se înghesuie peste măsură în holul de la intrare, şi apoi să o aduc înapoi la momentul potrivit. La început mi-a fost greu. Nu puteam să mă uit drept în ochii vizitatorilor fără să par nepoliticoasă, dar o simplă privire nu-mi era de ajuns ca să mi-i amintesc. Foarte curând, am învăţat că trebuie să mă uit mai atent la chimonourile pe care le purtau.

În a doua sau a treia după-amiază, uşa s-a deschis şi a intrat un chimono care mi s-a părut cel mai frumos din toate cele pe care le văzusem. Era foarte sobru, potrivit prilejului – o robă neagră, simplă, cu blazon –, dar modelul cu ierburi verzi şi aurii care se întindea pe poale era atât de bogat, încât m-am trezit închipuindu-mi cât de uluite ar fi fost nevestele de pescari din Yoroido dacă ar fi văzut aşa ceva. Musafira avea cu ea şi o

slujnică, ceea ce m-a făcut să cred că poate era stăpâna unei case de ceai sau a unei okiya – căci prea puţine gheişe îşi permiteau o asemenea cheltuială. Cât s-a uitat la micul altar Shinto de la intrare, m-am folosit de prilej ca să arunc o privire asupra feţei ei. Era de un oval perfect, încât în minte mi-a răsărit imediat o stampă din camera Mătuşicii, un desen în cerneală reprezentând o curtezană din perioada Heian, cu o mie de ani în urmă. Nu era o femeie izbitor de frumoasă, ca Hatsumomo, dar avea trăsături atât de nobile că m-am simţit şi mai neînsemnată decât de obicei. Apoi, brusc, mi-am dat seama cine era.

Mameha, gheişa al cărei chimono mă obligase Hatsumomo să-l distrug.

Ceea ce se întâmplase cu chimonoul ei nu era de fapt vina mea; cu toate astea, aş fi dat şi haina de pe mine ca să nu mă întâlnesc cu ea. Mi-am plecat capul, ascunzându-mi faţa cât am condus-o în camera de primire. Nu am crezut că o să mă recunoască, pentru că eram sigură că nu-mi văzuse chipul când înapoiasem chimonoul; şi chiar dacă m-ar fi văzut, trecuseră doi ani de-atunci. Servitoarea care o însoţea acum nu era aceeaşi care îmi luase chimonoul din mână în seara cu pricina şi ai cărei ochi se umpluseră de lacrimi. Am fost totuşi uşurată când a venit momentul să mă înclin şi să le las în camera de primire.

Douăzeci de minute mai târziu, când Mameha şi slujnica ei erau gata de plecare, le-am adus încălţările şi le-am aşezat pe treapta de la intrare, tot cu capul plecat, şi la fel de speriată ca la început. Când servitoarea a deschis uşa, am crezut că sufeinţele mele au luat sfârşit. Dar în loc să iasă, Mameha a rămas acolo, în picioare. Am început să mă îngijorez; şi mă tem că mintea şi ochii mei nu comunicau prea bine, pentru că, deşi ştiam că nu trebuie s-o fac, mi-am ridicat privirea către ea. Am fost îngrozită să văd că Mameha se uita în jos, la mine.

— Cum te cheamă, fetiţo? a spus ea, cu o voce care mi s-a părut foarte aspră.

I-am spus că numele meu e Chiyo.

— Ridică-te o clipă, Chiyo. Aş vrea să mă uit la tine. M-am ridicat, cum îmi ceruse, dar dacă ar fi fost posibil să-mi fac faţa să se usuce şi să dispară, la fel cum înghiţi un tăiţel, sunt sigură că aş fi făcut-o.

— Haide, vreau să mă uit la tine! mi-a spus. Şi tu te porţi ca şi cum ţi-ai număra degetele de la picioare.

Am ridicat capul, dar nu şi ochii, iar Mameha a oftat lung şi mi-a cerut să o privesc.

— Ce ochi neobişnuiţi! a exclamat. Am crezut că mi se pare. Ce culoare ai spune că au, Tatsumi?

Slujnica a intrat înapoi în hol ca să se uite la mine.

— Albastru-cenuşiu, doamnă.

— Exact aşa aş fi spus şi eu. Ei, câte fete din Gion crezi că au asemenea ochi?

Nu ştiam dacă Mameha vorbeşte cu mine sau cu Tatsumi, dar nici una dintre noi nu a răspuns. Se uita la mine cu o expresie ciudată – concentrându-se asupra unui gând, mi s-a părut. Apoi, spre marea mea uşurare, s-a scuzat şi a plecat.

* * *

Funeraliile Bunicii au avut loc cam peste o săptămână, în dimineaţa aleasă de un prezicător. După aceea am început să facem ordine în okiya, dar cu unele schimbări. Mătuşica s-a mutat la parter în camera care fusese a Bunicii, iar Dovlecel – care urma să-şi înceapă în curând ucenicia ca gheişă – a luat camera de la etaj unde locuise Mătuşica. În plus, au sosit două slujnice noi, amândouă de vârstă mijlocie şi foarte energice. Poate părea ciudat că Mama angaja servitoare, acum că familia se micşorase, dar de fapt okiya avusese întotdeauna prea puţin personal, fiindcă Bunica nu suferea aglomeraţia.

Cea mai mare schimbare a fost faptul că lui Dovlecel i s-au luat toate sarcinile. I s-a spus să-şi petreacă timpul exersând artele de care avea să depindă viitorul ei ca gheişă. În mod obişnuit, fetelor nu li se ofereau atâtea ocazii de a exersa, dar biata Dovlecel învăţa greu şi avea mai mare nevoie de timp ca oricine. Îmi făcea rău s-o văd în fiecare zi îngenunchind pe pasarela de lemn şi exersând la shamisen ore în şir, cu limba scoasă, ca şi când ar fi vrut să-şi lingă obrazul, îmi zâmbea ori de câte ori ni se întâlneau privirile – avea cea mai dulce şi mai blândă fire cu putinţă. Dar mie mi se părea deja greu să port povara răbdării, să aştept o şansă infimă care ar fi putut să nu vină niciodată şi care ar fi putut fi singura din viaţa mea. Iar acum trebuia să privesc cum uşa şansei se deschidea larg pentru altcineva. În unele seri, când mă duceam la culcare, luam batista pe care mi-o dăduse preşedintele şi mă lungeam în aşternut, inspirând parfumul ei. Îmi curăţăm mintea de orice în afară de imaginea lui, de senzaţia dată de căldura soarelui mângâindu-mi obrazul şi de amintirea zidului de piatră pe care stăteam în ziua în care-l cunoscusem. Era Bodhisattva al meu cu o mie de braţe,

care avea să mă ajute. Nu îmi puteam imagina cum avea să ajungă la mine ajutorul lui, dar mă rugam ca asta să se întâmple.

După vreo lună de la moartea Bunicii, una din slujnicele noi a venit să-mi spună că aveam un vizitator care aştepta la uşă. Era o după-amiază de octombrie, neobişnuit de caldă, iar eu eram scăldată în sudoare pentru că folosisem aspiratorul nostru manual ca să curăţ rogojinile tatami din camera lui Dovlecel, care fusese până de curând a Mătuşicii. Dovlecel avea obiceiul de a strecura în cameră prăjituri de orez, aşa că trebuia să fac curat foarte des. M-am şters cât am putut de repede cu un prosop umed şi am coborât la intrare, unde am găsit o femeie tânără, îmbrăcată într-un chimono de slujnică. Am îngenuncheat şi i-am făcut o plecăciune. Abia când m-am uitat a doua oară la ea am recunoscut-o ca fiind servitoarea care o însoţise pe Mameha cu câteva săptămâni în urmă. M-am simţit îngrozitor văzând-o acolo. Eram sigură că dădusem de necazuri. Dar când mi-a făcut semn să cobor până afară, mi-am pus pantofii şi am urmat-o în stradă.

— Eşti vreodată trimisă cu comisioane, Chiyo? m-a întrebat.

Trecuse atâta timp de când încercasem să fug, că nu mai eram închisă în okiya. Nu aveam idee de ce întreabă, dar i-am spus că da.

— Bine, a spus ea. Fă în aşa fel încât să fii trimisă în oraş mâine la ora trei după-amiază şi vino să te întâlneşti cu mine la podul de pe pârâul Shirakawa.

— Bine, doamnă, am spus, dar pot să întreb de ce?

— O să afli mâine, nu-i aşa? a răspuns ea strâmbând uşor din nas, ceea ce m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva mă tachina.

* * *

Nu eram deloc încântată că slujnica gheişei Mameha voia să mă ducă undeva – probabil la Mameha, mi-am spus, ca să mă certe pentru ce făcusem. A doua zi, însă, am convins-o pe Dovlecel să mă trimită după ceva ce de fapt nu-i trebuia. Era îngrijorată să nu intre în bucluc, dar i-am promis să găsesc o cale de a o răsplăti. Aşa că la ora trei m-a chemat din curte.

— Chiyo-san, vrei te rog să te duci să-mi cumperi nişte corzi noi pentru shamisen şi câteva reviste Kabuki?

I se spusese să citească reviste Kabuki pentru a se instrui. Apoi am auzit-o strigând şi mai tare:

— Se poate, Mătuşica?

Dar Mătuşica n-a răspuns, pentru că era sus, făcându-şi somnul de după-amiază.

Am ieşit din okiya şi am luat-o de-a lungul pârâului Shirakawa până la podul care ducea în cartierul Motoyoshi-cho din Gion. Vremea fiind atât de caldă şi frumoasă, bărbaţii şi gheişele se plimbau admirând cireşii plângători ale căror ramuri atingeau luciul apei. Aşteptând lângă pod, am urmărit un grup de turişti veniţi să vadă celebrul cartier Gion. Nu erau singurii străini pe care-i văzusem în Kyoto, dar mi s/1 păreau tare ciudaţi: femei cu nasuri mari, cu rochii lungi şi păr viu colorat, bărbaţi înalţi şi cu un aer sigur de sine, cu tocuri care sunau pe caldarâm. Unul dintre bărbaţi a arătat spre mine şi a spus ceva într-o limbă străină, apoi tot grupul s-a întors să mă privească. Am fost atât de stânjenită, că m-am prefăcut că pierdusem ceva pe jos, ca să pot să mă aplec şi să mă ascund.

În cele din urmă a venit şi servitoarea Mamehăi; şi, exact cum mă temusem, m-a condus peste pod şi de-a lungul apei, către aceeaşi intrare unde Hatsumomo şi Korin îmi dăduseră chimonoul şi mă împinseseră în sus pe scări. Mi se părea cumplit de nedrept că acelaşi incident avea să-mi aducă noi necazuri – şi încă după atâta timp. Dar când slujnica mi-a deschis uşa, am păşit pe scara scăldată în lumină cenuşie şi am urcat. În capul scării, amândouă ne-am descălţat şi am intrat în apartament.

— Chiyo e aici, doamnă! a strigat ea.

Atunci am auzit-o pe Mameha răspunzând din camera din spate:

— Bine, Tatsumi, mulţumesc!

Tânăra m-a condus la o masă de lângă fereastra deschisă, unde am îngenuncheat pe o pernă şi am încercat să nu par speriată. Imediat a venit o altă servitoare, aducându-mi o ceaşcă de ceai – pentru că, aşa cum bănuisem, Mameha nu avea o singură servitoare, ci două. Cu siguranţă nu mă aşteptam să mi se ofere ceai; de fapt, nu mi se mai întâmplase ceva asemănător de la cina cu domnul Tanaka, luată cu ani în urmă. M-am înclinat în semn de mulţumire şi am băut câteva înghiţituri, ca să nu par nepoliticoasă. După aceea, am aşteptat multă vreme, fără să fac altceva decât să ascult zgomotul cascadei înalte de-o şchioapă pe care o făcea pârâul Shirakawa chiar sub fereastră.

Apartamentul Mamehăi nu era mare, însă extrem de elegant, cu tatami evident noi, pentru că aveau o strălucire galben-verzuie şi miroseau frumos a pai. Dacă te-ai uitat vreodată cu atenţie la o rogojină tatami, ai văzut că marginile sunt de pânză

– de obicei, doar o fâşie simplă din bumbac sau in –, dar acestea erau tivite cu mătase, având un model verde cu auriu. Nu departe, într-un alcov, atârna un pergament frumos caligrafiat, despre care am aflat mai târziu că era un dar de la celebrul caligraf Matsudaira Koichi. Sub el, într-un vas scund, de formă neregulată, cu smalţul negru şi crăpat, era un aranjament de crengi de sânger înflorite. Vasul mi s-a părut foarte ciudat, dar de fapt îi fusese dăruit Mamehăi de nimeni altul decât marele maestru al stilului ceramic *seto-guro*, Yoshida Sakuhei, care a fost declarat Comoară Naţională Vie în anii de după al Doilea Război Mondial.

În fine, Mameha a ieşit din camera din spate, îmbrăcată minunat, într-un chimono crem, cu model acvatic pe poale. M-am întors şi am făcut o plecăciune foarte adâncă, în timp ce ea a lunecat către masă; odată ajunsă aici, s-a aşezat în genunchi în faţa mea, a luat o înghiţitură din ceaiul adus de servitoare, apoi mi-a spus:

— Ei bine… Chiyo, nu-i aşa? Ce-ar fi să-mi spui cum ai reuşit să ieşi din okiya azi? Sunt sigură că doamnei Nitta nu-i place ca servitoarele ei să se ocupe de treburi personale în mijlocul zilei.

Nu mă aşteptam la o astfel de întrebare. De fapt, nu-mi venea în minte nici un răspuns, deşi ştiam că e nepoliticos să tac. Mameha a continuat să-şi soarbă ceaiul şi să mă privească păstrându-şi o expresie binevoitoare pe chipul cu trăsături perfecte. În cele din urmă a spus:

— Crezi că vreau să te cert. Dar nu vreau decât să ştiu dacă o să ai necazuri pentru că ai venit aici.

Am fost uşurată s-o aud spunând asta.

— Nu, doamnă, am răspuns. Am plecat după reviste Kabuki şi corzi de shamisen.

— A, bine, din astea am destule, a spus şi i-a cerut slujnicei să caute câteva şi să le pună pe masă, în faţa mea. Când te întorci la okiya, ia-le cu tine şi nimeni n-o să se întrebe unde ai fost. Acum, spune-mi altceva. Când am venit la okiya voastră, am văzut o altă fată de vârsta ta.

— Trebuie să fi fost Dovlecel. Avea o faţă foarte rotundă? Mameha m-a întrebat de ce îi spun Dovlecel şi a râs când i-am explicat.

— Fata asta, Dovlecel – cum se înţelege cu Hatsumomo?

— Păi, doamnă, am spus eu, cred că Hatsumomo nu-i dă mai multă atenţie decât unei frunze aduse de vânt în curte. — Ce poetic… o frunză adusă de vânt în curte. Aşa se poartă

Hatsumomo şi cu tine?

Am deschis gura să răspund, dar adevărul era că nu-mi dădea prin cap ce să spun. Ştiam foarte puţine despre Mameha şi ar fi fost nepotrivit să o vorbesc de rău pe Hatsumomo faţă de cineva din afara okiyei. Mameha a părut să-şi dea seama exact ce gândeam, pentru că mi-a spus:

— Nu e nevoie să-mi răspunzi. Ştiu exact cum se poartă Hatsumomo cu tine: cam cum se poartă un şarpe cu următoarea sa masă, presupun.

— Dacă pot să vă întreb, doamnă, cine v-a spus?

— Nu mi-a spus nimeni, a răspuns ea. Hatsumomo şi cu mine ne ştim de când eu aveam şase ani, iar ea nouă. Când ai urmărit pe cineva purtându-se urât atât de multă vreme, nu mai e un secret felul în care reacţionează.

— Nu ştiu ce am făcut de mă urăşte atât de tare, am spus.

— Hatsumomo nu e mai greu de înţeles decât o pisică. O pisică e fericită atâta timp cât zace la soare, fără alte pisici în jur. Dar dacă îşi dă seama că altcineva se învârte în jurul castronului ei cu mâncare… Ţi-a spus cineva povestea despre cum Hatsumomo a alungat-o din Gion pe tânăra Hatsuoki?

I-am răspuns că nu.

— Ce fată frumoasă era Hatsuoki, a început Mameha. Şi o bună prietenă de-a mea. Ea şi Hatsumomo a ta erau surori. Adică fuseseră instruite de aceeaşi gheişă – în cazul lor, de marea Tomihatsu, care la vremea aceea era deja o femeie bătrână. Hatsumomo a ta n-o putuse niciodată suferi pe tânăra Hatsuoki, iar când au devenit amândouă gheişe-ucenice, nu a suportat s-o aibă drept rivală. Aşa că a început să răspândească prin Gion zvonul că Hatsuoki a fost surprinsă într-o noapte, pe o alee, făcând ceva necuvenit împreună cu un poliţist. Evident, nu era nici un grăunte de adevăr în asta. Dacă Hatsumomo ar fi dus pur şi simplu vorba de colo-colo, nimeni din Gion n-ar fi crezut-o. Lumea ştia cât de geloasă era pe Hatsuoki. Aşa că a făcut altceva: de câte ori dădea de cineva foarte beat – o gheişă, o slujnică sau chiar de un bărbat care vizita Gionul, nu conta – îi şoptea povestea despre Hatsuoki în aşa fel încât a doua zi persoana care o auzise nu-şi amintea că Hatsumomo fusese sursa. Curând, reputaţia bietei Hatsuoki a fost distrusă în aşa hal, că lui Hatsumomo nu i-a fost greu să se mai folosească de câteva trucuri şi să o alunge.

Am simţit o ciudată uşurare aflând că mai era cineva care fusese tratat oribil de către Hatsumomo.

— Nu suportă să aibă rivale, a continuat Mameha. Din cauza asta se poartă aşa cu tine.

— Dar Hatsumomo nu mă poate vedea ca pe o rivală, doamnă, am spus eu. Nu-i sunt rivală mai mult decât o băltoacă poate rivaliza cu oceanul.

— Poate nu în casele de ceai din Gion. Dar în okiya voastră… Nu ţi se pare ciudat că doamna Nitta n-a adoptat-o pe Hatsumomo? Okiya Nitta trebuie să fie cea mai bogată okiya fără moştenitoare din Gion. Adoptând-o pe Hatsumomo, nu numai că ar rezolva problema asta, dar pe deasupra şi toate veniturile lui Hatsumomo ar fi păstrate de către okiya, fără să i se mai plătească un singur sen. Iar Hatsumomo este o gheişă foarte căutată! Te-ai fi aşteptat ca doamna Nitta, care e avidă de bani, să o fi adoptat de mult. Trebuie să aibă un motiv foarte bun ca să n-o fi făcut, nu crezi?

Nu mă gândisem la aceste lucruri până atunci, dar ascultând-o pe Mameha, mi-am dat seama că ştiam exact care e motivul.

— S-o adopte pe Hatsumomo, am spus eu, ar fi ca şi când ar da unui tigru drumul din cuşcă.

— Fără îndoială. Sunt sigură că doamna Nitta ştie exact ce fel de fiică adoptivă s-ar dovedi a fi Hatsumomo – genul care găseşte o cale de a-şi da Mama afară. În orice caz, Hatsumomo nu are mai multă răbdare decât un copil. Nu cred că ar fi în stare să ţină în viaţă nici un greier într-o cutie de nuiele. După un an sau doi, probabil că ar vinde colecţia de chimonouri a okiyei şi s-ar retrage. Şi acesta, tânără Chiyo, este motivul pentru care te urăşte atât de tare. Cât despre fata aceea, Dovlecel, nu-mi închipui că Hatsumomo e prea îngrijorată că doamna Nitta ar putea s-o adopte.

— Mameha-san, am spus, sunt sigură că vă amintiţi de chimonoul acela al dumneavoastră care a fost distrus…

— O să-mi spui că tu eşti fata care a dat cu cerneală pe el. — Păi… da, doamnă. Şi deşi sunt sigură că ştiţi că Hatsumomo e cea care se află în spatele poveştii, sper că într-o zi voi putea să vă arăt cât de rău îmi pare pentru ce s-a întâmplat.

Mameha m-a privit îndelung. Nu aveam idee ce gândea, până când a spus:

— Poţi să-ţi ceri scuze, dacă doreşti.

M-am îndepărtat de masă şi m-am înclinat adânc, până la podea; dar înainte să apuc să spun ceva, Mameha m-a întrerupt:

— Ar fi o plecăciune foarte frumoasă, dacă ai fi o ţărancă ce vizitează Kyoto pentru prima oară, a rostit. Dar dacă vrei să pari

educată, trebuie s-o faci aşa. Uită-te la mine; îndepărtează-te mai mult de masă. Foarte bine, eşti în genunchi; acum îndreaptă-ţi braţele şi pune vârfurile degetelor pe podea, în faţa ta. Numai vârfurile degetelor, nu toată palma. Şi nu trebuie să-ţi răsfiri degetele nici un pic; încă mai văd spaţiu între ele. Foarte bine, pune-le pe podea… mâinile apropiate… aşa! Acum e foarte frumos. Apleacă-te cât poţi de mult, dar ţine gâtul perfect drept, nu lăsa capul în jos. Şi, pentru numele cerului, nu te sprijini cu toată greutatea în palme, că o să arăţi ca un bărbat! Aşa e bine. Acum poţi încerca din nou.

Aşa că m-am înclinat din nou în faţa ei şi i-am spus cât de rău îmi pare că am fost implicată în distrugerea frumosului ei chimono.

— Era un chimono frumos, nu-i aşa? a replicat. Ei bine, acum o să uităm de el. Vreau să ştiu de ce nu mai studiezi ca să devii gheişă. Profesorii tăi de la şcoală mi-au spus că te-ai descurcat bine până când ai încetat să mai iei lecţii. Ar trebui să fii pregătită să începi o carieră de succes în Gion. De ce ţi-a întrerupt doamna Nitta instruirea?

I-am spus despre datoriile mele, inclusiv chimonoul şi broşa pe care Hatsumomo mă acuzase că o furasem. După ce am terminat, a continuat să mă privească rece. În cele din urmă a spus:

— Mai e ceva, ceva ce nu-mi spui. Având în vedere datoriile tale, m-aş aştepta ca doamna Nitta să fie chiar mai hotărâtă să te vadă reuşind ca gheişă. În mod sigur n-o să-ţi plăteşti datoriile lucrând ca servitoare. Auzind asta, trebuie să-mi fi plecat ochii de ruşine, fără să vreau; pentru o clipă, Mameha a putut să-mi citească gândurile.

— Ai încercat să fugi, nu-i aşa?

— Da, doamnă, am răspuns. Am avut o soră. Am fost despărţite, dar am reuşit să ne regăsim. Trebuia să ne întâlnim într-o noapte, ca să fugim împreună… dar am căzut de pe acoperiş şi mi-am rupt braţul.

— De pe acoperiş! Glumeşti. Te-ai urcat acolo ca să mai vezi o ultimă dată Kyoto?

I-am explicat de ce o făcusem.

— Ştiu că a fost o prostie, am adăugat. Acum Mama nu mai vrea să investească nici un sen în pregătirea mea, pentru că se teme să nu încerc din nou să fug.

— E mai mult de-atât. O fată care fuge o pune pe stăpâna okiyei într-o lumină proastă. Aşa gândesc oamenii în Gion.

„Doamne, nici măcar propriile servitoare nu poate să le ţină acasă!” Şi lucruri de genul ăsta. Dar ce o să te faci acum, Chiyo? Nu pari genul de fată care vrea să-şi trăiască viaţa ca slujnică.
— O, doamnă… aş da orice să-mi pot repara greşelile, am spus eu. Au trecut mai bine de doi ani. Am aşteptat cu răbdare, în speranţa că ar putea apărea vreo ocazie.
— Aşteptarea nu ţi se potriveşte. Îmi dau seama că personalitatea ta conţine multă apă. Apa nu aşteaptă niciodată, îşi schimbă forma, curge pe lângă obstacole şi găseşte calea secretă la care nimeni nu s-a gândit – spărtura minusculă din acoperiş sau din podea. Fără doar şi poate, e cel mai versatil dintre cele cinci elemente. Poate spăla pământul; poate stinge focul; poate subţia metalul. Nici chiar lemnul, care e complementul ei natural, nu poate supravieţui fără apă. Şi cu toate astea, nu te-ai folosit de aceste puteri în viaţa ta, nu?
— De fapt, doamnă, apa e cea care mi-a dat ideea de a evada pe acoperiş.
— Sunt sigură că eşti o fată isteaţă, Chiyo, dar nu cred că asta a fost cea mai inteligentă faptă a ta. Aceia dintre noi care au personalităţi acvatice nu aleg încotro curg. Nu facem decât să ne îndreptăm într-acolo unde ne duce geografia vieţii noastre. — Bănuiesc că sunt ca un râu care a dat de un stăvilar, iar stăvilarul este Hatsumomo.
— Da, s-ar putea să fie adevărat, a răspuns, privindu-mă calm. Dar uneori râurile dărâmă stăvilarele.
Din clipa în care ajunsesem în apartamentul ei, mă întrebasem de ce mă chemase Mameha. Îmi dădusem deja seama că nu avea nimic de-a face cu chimonoul; dar în momentul acela ochii mi s-au deschis şi am văzut lucrul care fusese tot timpul în faţa mea. Mameha se hotărâse probabil să se folosească de mine pentru a se răzbuna pe Hatsumomo. Îmi era limpede că sunt rivale; altfel de ce i-ar fi distrus Hatsumomo chimonoul cu doi ani în urmă? Fără îndoială că Mameha aşteptase momentul potrivit, iar acum se părea că-l găsise. Avea de gând să mă folosească drept buruiana care sufocă celelalte plante din grădină. Nu căuta doar răzbunarea – dacă nu cumva mă înşelam, voia să scape cu totul de Hatsumomo.
— În orice caz, a continuat Mameha, nimic nu se va schimba dacă doamna Nitta nu te lasă să-ţi reiei instruirea.
— Nu am speranţe să o conving vreodată.
— Nu te gândi acum să o convingi. Gândeşte-te la cum să găseşti momentul potrivit pentru a o face.

Primisem deja multe lecţii de la viaţă; dar nu ştiam nimic despre răbdare – nici măcar atât cât să înţeleg ce voia Mameha să spună prin „momentul potrivit”. I-am spus că, dacă mi-ar putea sugera ce să spun, aş fi dispusă să vorbesc cu Mama chiar a doua zi.

— Chiyo, în viaţă poticnelile sunt o greşeală. Trebuie să înveţi să găseşti locul şi timpul potrivit fiecărui lucru. Şoarecele care vrea să păcălească pisica nu se repede afară din gaura lui când îi vine cheful. Nu ştii să-ţi consulţi horoscopul?

Nu ştiu dacă ai văzut vreodată un horoscop. Dacă deschizi unul şi-l răsfoieşti, o să găseşti pagini pline de cele mai complicate hărţi şi cele mai stranii caractere. Gheişele sunt fiinţe foarte superstiţioase, după cum spuneam. Mătuşica şi Mama, chiar bucătăreasa şi slujnicele, nu luau nici cea mai simplă hotărâre – cum ar fi cumpărarea unei perechi de încălţări – fără să-şi consulte calendarul. Însă eu nu văzusem încă niciunul. — Nu mă miră că ai avut atâtea ghinioane, mi-a spus Mameha. Vrei să spui că ai încercat să fugi fără să verifici dacă ziua era propice?

I-am spus că sora mea hotărâse ziua în care să fugim. Mameha m-a întrebat dacă-mi aminteam data, ceea ce am reuşit să fac după ce ne-am uitat împreună pe un calendar; fusese ultima zi de marţi din octombrie 1929, la doar câteva luni după ce Satsu şi cu mine fuseserăm luate de acasă.

Mameha i-a cerut slujnicei să-i aducă un horoscop din acel an. După ce m-a întrebat ce zodie sunt – anul Maimuţei – a petrecut mult timp cercetând diverse tabele, împreună cu pagina care vorbea despre configuraţia lunii respective, într-un târziu, a citit cu voce tare:

— „O perioadă cât se poate de nefavorabilă. Acele, mâncărurile neobişnuite şi călătoriile trebuie evitate cu orice preţ.”

S-a oprit şi m-a privit.

— Ai auzit? Călătoriile. Mai spune că trebuie să eviţi următoarele lucruri… să vedem… „băile la ora cocoşului”, „cumpărarea de lucruri noi”, *„implicarea în noi planuri”* şi ascultă asta: *„schimbarea reşedinţei”*.

Aici Mameha a închis cartea şi s-a uitat la mine.

— Ai fost atentă la vreunul din lucrurile astea?

Mulţi oameni au îndoieli în privinţa acestui fel de divinaţie; dar orice îndoieli ai fi avut, s-ar fi spulberat dacă ai fi fost acolo să vezi ce s-a întâmplat apoi. Mameha m-a întrebat ce zodie era

sora mea şi a căutat aceleaşi informaţii pentru ea.

— Ei bine, mi-a spus după ce a citit o vreme, scrie aşa: „O zi favorabilă pentru mici schimbări”. Poate nu cea mai bună zi pentru ceva atât de ambiţios ca o evadare, dar cu siguranţă mai bună decât alte zile din săptămâna aceea sau din următoarea. Şi mai spune: „O zi bună pentru a călători în direcţia Oii”, a continuat Mameha să citească.

Uitându-se pe hartă, a găsit Yoroido, care se află la nord-nord-est de Kyoto – adică în direcţia care corespunde semnului zodiacal al Oii. Satsu îşi consultase horoscopul. Probabil că asta făcuse când m-a pus să aştept în cămăruţa de sub scări, la Tatsuyo. Şi cu siguranţă avusese dreptate s-o facă; ea scăpase, eu nu. A fost momentul când mi-am dat seama cât de naivă fusesem – nu numai în a-mi plănui evadarea, ci în tot restul. Nu înţelesesem cât de strâns sunt legate lucrurile între ele. Şi nu vorbesc numai despre zodiac. Noi, oamenii, suntem numai o părticică din ceva mult mai cuprinzător. Mergând, putem strivi un gândac sau putem crea un curent de aer care să facă o gâză să ajungă într-un loc unde altfel n-ar fi ajuns. Iar dacă ne gândim la acelaşi exemplu, dar cu noi în rol de insectă şi universul în rolul nostru, devine limpede că suntem zilnic afectaţi de forţe asupra cărora nu avem mai mult control decât are bietul gândac asupra piciorului uriaş care-l calcă. Ce putem face? Trebuie să folosim orice metodă pentru a înţelege mişcările universului şi a ne plănui faptele în aşa fel încât să nu luptăm contra curentului, ci să ne lăsăm ajutaţi de el.

Mameha a luat din nou horoscopul meu şi de data asta a ales mai multe zile din săptămânile următoare, când schimbările semnificative ar putea fi favorizate. Am întrebat dacă trebuie să încerc să vorbesc cu Mama în vreuna din acele zile şi ce anume să spun.

— Nu am intenţia să te pun pe tine să vorbeşti cu doamna Nitta, mi-a răspuns Mameha. Te-ar refuza într-o clipă. Eu una aşa aş face, în locul ei! Din câte ştie ea, nu există nimeni în Gion care să vrea să fie sora ta mai mare.

M-a durut s-o aud spunând asta.

— În cazul acesta, Mameha-san, ce să fac?

— Să te întorci la okiya ta, Chiyo, a răspuns ea, şi să nu spui nimănui că ai vorbit cu mine.

Apoi, mi-a aruncat o privire care-mi dădea de înţeles că trebuie să mă înclin şi să mă retrag imediat, ceea ce am şi făcut. Eram atât de tulburată, că am plecat fără revistele Kabuki şi

corzile de shamisen pe care mi le dăduse Mameha. Slujnica ei a trebuit să alerge după mine pe stradă ca să mi le dea.

11

Ar trebui să explic ce voia Mameha să spună prin „soră mai mare”, deşi la vremea aceea nici eu nu ştiam. Atunci când o fată e în fine gata să-şi facă debutul ca ucenică, are nevoie de apropierea unei gheişe cu experienţă. Mameha o pomenise pe sora mai mare a lui Hatsumomo, marea Tomihatsu, care era deja o femeie bătrână atunci când o instruise pe Hatsumomo, dar între surorile mai mari şi gheişele aflate sub oblăduirea lor nu trebuie neapărat să fie o diferenţă de vârstă atât de mare. Orice gheişă poate să joace rolul de soră mai mare faţă de o fată mai tânără, atâta vreme cât este măcar cu o zi mai în vârstă.

Când două fete sunt legate una de alta ca surori, are loc o ceremonie asemănătoare căsătoriei. După aceea se consideră aproape ca făcând parte din acelaşi neam, îşi spun una alteia „soră mai mare” şi „soră mai mică”, exact ca în familie. Unele gheişe nu iau acest rol atât de în serios cum ar trebui, dar o soră mai mare care-şi face treaba cum se cuvine ajunge cea mai importantă persoană din viaţa unei tinere gheişe. Are mult mai multe de făcut decât doar să se asigure că sora mai mică învaţă să dozeze cum trebuie jena şi amuzamentul atunci când un bărbat spune o glumă deocheată sau că alege nuanţa potrivită de ceară pentru machiaj. Trebuie să se asigure că sora mai mică atrage atenţia persoanelor de care are nevoie. Face acest lucru ducând-o cu ea prin Gion şi prezentând-o patroanelor tuturor caselor de ceai considerate potrivite, bărbaţilor care fac peruci pentru spectacole, bucătarilor-şefi de la restaurantele importante şi aşa mai departe/1 Toate astea înseamnă deja destulă muncă. Dar prezentarea surorii mai mici întregului Gion în timpul zilei este numai jumătate din misiunea unei surori mai mari. Pentru că Gionul este ca o stea palidă care străluceşte în toată splendoarea numai după apusul soarelui. Noaptea, sora mai mare trebuie să-şi ia protejata cu ea, pentru a o prezenta vizitatorilor şi clienţilor pe care i-a cunoscut de-a lungul timpului. Acestora le spune: „O, aţi cunoscut-o pe noua mea soră mai mică. O cheamă Cutărică. Vă rog să ţineţi minte numele ei, pentru că va deveni o mare stea! Şi vă rog să-i permiteţi să vă vadă data viitoare când vizitaţi Gionul”. Desigur, prea puţini bărbaţi plătesc o mulţime de bani pentru a-şi petrece seara pălăvrăgind cu o fată de paisprezece ani, deci clientul probabil că nu o va chema pe fată la următoarea lui vizită. Dar sora mai

mare şi patroana casei de ceai vor continua să i-o scoată în faţă până când o va chema. Dacă se dovedeşte că nu o place dintr-un motiv anume... mă rog, e altă poveste; dar altfel, va sfârşi probabil prin a-i fi client regulat şi poate chiar se va ataşa de ea – la fel cum este ataşat şi de sora mai mare.

A accepta rolul de soră mai mare e cam acelaşi lucru cu a căra un sac de orez de colo-colo prin oraş. Pentru că sora mai mică nu este numai complet dependentă de sora mai mare, aşa cum un pasager e dependent de trenul în care călătoreşte, ci chiar atunci când fata nu se comportă bine, sora mai mare poartă vina. Motivul pentru care o gheişă de succes şi foarte ocupată face toate aceste eforturi pentru o fată tânără este că toată lumea din Gion are de câştigat atunci când o ucenică începe să fie căutată. Ucenica are de câştigat pentru că reuşeşte să-şi plătească datoriile, desigur; iar dacă are noroc, sfârşeşte ca amantă a unui bărbat bogat. Sora mai mare are de câştigat pentru că primeşte o parte din veniturile surorii mai mici – la fel ca stăpânele diverselor case de ceai unde fata întreţine oaspeţii. Chiar şi peruchierul, şi magazinul care vinde podoabe de păr, şi cofetăria de unde ucenica va cumpăra dulciuri pentru clienţii săi... nu primesc direct o parte din veniturile fetei, dar categoric toate beneficiază de pe urma încă unei gheişe de succes, care poate aduce în Gion clienţi care să cheltuiască bani. E destul de corect să spui că, pentru o fată tânără din Gion, totul depinde de sora ei mai mare. Cu toate astea, prea puţine fete au vreun cuvânt de spus în privinţa celei care urmează să joace acest rol. O gheişă foarte cunoscută nu-şi va risca reputaţia acceptând ca soră mai mică o fată pe care o consideră banală sau pe care crede că n-ar plăcea-o clienţii ei. Pe de altă parte, stăpâna unei okiya care a investit o grămadă de bani în instruirea unei ucenice nu va sta cu mâinile în sân, aşteptând ca vreo gheişă neinteresantă să vină şi să se ofere să i-o instruiască. Consecinţa este că o gheişă de succes sfârşeşte prin a primi mult mai multe cereri decât poate onora. Unele pot fi refuzate, altele nu... şi astfel ajung la motivul pentru care Mama credea – aşa cum sugerase Mameha – că nici o gheişă din Gion n-ar fi dorit să-mi fie soră mai mare.

La momentul când fusesem adusă în okiya, Mama se gândise probabil că Hatsumomo avea să-mi fie soră mai mare. Hatsumomo era genul de persoană care ar fi împroşcat cu venin şi un păianjen, dar orice ucenică ar fi fost încântată să-i fie soră mai mică. Hatsumomo fusese deja soră mai mare pentru cel puţin două gheişe binecunoscute în Gion. În loc să le chinuie ca

pe mine, se purtase foarte bine cu ele. Ea alesese să le accepte şi o făcuse pentru banii pe care i-au adus. Dar în cazul meu, nu puteam conta pe ajutorul lui Hatsumomo în schimbul celor câţiva yeni pe care i-ar fi putut câştiga, aşa cum o pisică nu poate conta pe ajutorul unui câine fără să se aştepte să o muşte. Desigur, Mama ar fi putut s-o silească pe Hatsumomo să-mi fie soră mai mare – nu numai pentru că Hatsumomo locuia în okiya noastră, ci şi pentru că avea atât de puţine chimonouri ale ei şi era dependentă de colecţia okiyei. Dar nu cred că vreo putere de pe faţa pământului ar fi putut s-o forţeze pe Hatsumomo să mă instruiască cum se cuvine. Sunt sigură că în ziua când i s-ar fi cerut să mă ducă la Casa de ceai Mizuki şi să mă prezinte stăpânei acesteia, m-ar fi dus în schimb pe malul râului şi ar fi spus: „Râule Kamo, o cunoşti pe noua mea soră mai mică?” şi apoi m-ar fi împins în apă.

Cât despre ideea ca o altă gheişă să accepte sarcina de a mă pregăti... ei bine, ar fi însemnat să-şi încrucişeze cărările cu Hatsumomo. Şi puţine gheişe din Gion erau destul de curajoase ca să facă un asemenea lucru.

* * *

Într-o dimineaţă, la câteva săptămâni după întâlnirea mea cu Mameha, serveam ceaiul pentru Mama şi un oaspete în camera de primire, când Mătuşica a deschis uşa.

— Îmi pare rău că vă întrerup, a spus ea, dar mă întreb dacă te poţi scuza un moment, Kayoko-san. Avem un musafir.

Kayoko era numele adevărat al Mamei, vezi tu, dar rareori îl auzeam folosit în okiya. Auzind-o pe Mătuşica, Mama a scos râsetul ei ca o tuse.

— Trebuie să ai o zi tare plicticoasă, Mătuşica, a replicat, dacă vii să anunţi tu oaspeţii. Servitoarele şi aşa nu au destul de lucru, iar acum le mai faci şi tu treaba.

— Mi-am zis că ai prefera să auzi de la mine: musafirul nostru e Mameha.

Începusem să cred că din întâlnirea mea cu Mameha nu avea să iasă nimic. Dar când am auzit că apăruse brusc la uşa noastră... sângele mi s-a suit la cap atât de repede că m-am simţit ca un bec aprins. În cameră a domnit o linişte perfectă un timp destul de lung, apoi musafira care se afla în vizită la Mama a spus:

— Mameha-san... i-auzi! Plec, dar numai dacă-mi promiţi să-mi

povesteşti mâine despre ce e vorba.

M-am folosit de ocazie să mă strecor afară din cameră. În holul de la intrare am auzit-o pe Mama spunându-i Mătuşicii ceva ce nu credeam să aud vreodată. Şi-a scuturat pipa în scrumiera pe care o adusese cu ea din camera de primire, apoi mi-a dat mie scrumiera şi a spus:

— Mătuşică, vino aici şi aranjează-mi părul, te rog. N-o văzusem niciodată pe Mama făcându-şi griji pentru felul în care arăta. E drept, purta haine elegante. Dar la fel cum camera ei era plină de obiecte minunate şi totuşi cumplit de mohorâtă, şi ea însăşi putea fi îmbrăcată în ţesături superbe, dar ochii îi erau tot uleioşi ca o bucată de peşte vechi şi puturos... iar părul şi-l privea aşa cum şi-ar privi un tren fumul lăsat în urmă: era doar ceea ce se întâmpla să se afle pe cap. Cât Mama a deschis uşa, eu am rămas în camera slujnicelor, curăţând scrumiera. Şi mă străduiam atât de tare să aud ce vorbeau Mameha şi Mama, că nu m-ar fi mirat dacă, de atâta încordare, mi-ar fi plesnit timpanul.

Mama a început spunând:

— Îmi pare rău că te-am lăsat să aştepţi, Mameha-san. Ce onoare să ne vizitezi!

Mameha a răspuns:

— Sper că mă veţi ierta că am venit pe neaşteptate, doamnă Nitta.

Sau ceva la fel de neînsemnat. Şi aşa au continuat o vreme. Efortul meu de a asculta era la fel de plin de satisfacţii cum este pentru cineva care a cărat la deal o ladă să afle că e plină de pietre.

În cele din urmă au traversat holul şi au intrat în camera de primire. Eram atât de disperată să aud conversaţia, că am apucat o cârpă din camera slujnicelor şi am început să lustruiesc podeaua cu ea. În mod normal Mătuşica nu mi-ar fi dat voie să muncesc în timp ce în camera de primire era un oaspete, dar şi ea era la fel de ocupată să tragă cu urechea. Când servitoarea care adusese ceaiul a ieşit, Mătuşica s-a dat la o parte ca să nu fie văzută şi s-a asigurat că uşa rămâne puţin deschisă, cât să se audă. Ascultam atât de atentă conversaţia lor, că am pierdut din vedere tot ce se întâmpla în jurul meu, căci brusc am ridicat ochii şi am dat nas în nas cu Dovlecel. Era în genunchi, lustruind podeaua, deşi eu făceam deja acest lucru, iar ea nu mai era obligată să se ocupe de corvezile casei.

— Cine e Mameha? m-a întrebat în şoaptă.

Evident, le auzise pe slujnice vorbind; le zăream şi eu strânse ciopor pe coridorul de pământ, la capătul pasarelei.

— Ea şi Hatsumomo sunt rivale, am şoptit eu. E cea pe al cărei chimono m-a pus Hatsumomo să torn tuş.

Dovlecel s-a uitat la mine ca şi cum ar fi vrut să mai întrebe ceva, dar tocmai atunci am auzit-o pe Mameha spunând:

— Doamnă Nitta, sper că mă veţi scuza că vă deranjez într-o zi atât de aglomerată, dar aş vrea să vorbim puţin despre slujnica dumneavoastră, Chiyo. — Chiyo a noastră poate fi o mică pacoste, a răspuns Mama. Sper că nu v-a supărat.

— Nu, nicidecum, a spus Mameha. Dar am observat că nu a mai venit la şcoală în ultimele săptămâni. Eram aşa de obişnuită să dau de ea din când în când, pe coridoare… Abia ieri mi-am dat seama că trebuie să fie bolnavă! Am cunoscut de curând un doctor foarte priceput. Mă întrebam, n-ar fi bine să-l rog să treacă pe aici?

— E foarte amabil din partea dumneavoastră, i-a replicat Mama, dar cred că vă gândiţi la o altă fată. Nu se poate să vă fi întâlnit cu Chiyo pe coridor la şcoală. N-a mai fost acolo de doi ani.

— Oare ne referim la aceeaşi fată? Foarte drăguţă, cu ochii de un albastru-cenuşiu cât se poate de izbitor?

— Are într-adevăr nişte ochi foarte deosebiţi. Dar trebuie să fie două astfel de fete în Gion… Cine şi-ar fi închipuit!

— Mă întreb dacă e posibil să fi trecut chiar doi ani de când am văzut-o acolo, a spus Mameha. Poate că mi-a făcut o impresie atât de puternică încât îmi pare mai recent. Dacă pot să vă întreb, doamnă Nitta… se simte bine?

— O, da. Sănătoasă ca un căţel tânăr şi la fel de neobrăzată, dacă pot să mă exprim aşa.

— Şi totuşi nu mai ia lecţii? Ce surpriză!

— Pentru o tânără gheişă atât de cunoscută cum sunteţi, desigur că Gionul pare a fi un loc în care e uşor să-ţi câştigi existenţa. Dar, ştiţi, sunt vremuri grele. Nu-mi pot permite să investesc bani în oricine. Imediat ce mi-am dat seama cât de neînzestrată e Chiyo…

— Sunt absolut sigură că vorbim despre două fete diferite, a intervenit Mameha. Nu-mi pot imagina cum o femeie de afaceri atât de pricepută ca dumneavoastră, doamnă Nitta, ar putea spune despre Chiyo că e „neînzestrată”…

— Sunteţi sigură că numele ei e Chiyo? a întrebat Mama. Nici una dintre noi nu ne-am dat seama, dar spunând aceste cuvinte,

Mama se ridicase de la masă şi traversa încăperea. O clipă mai târziu, a deschis uşa şi s-a trezit privind drept în urechea Mătuşicii. Aceasta s-a dat la o parte ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat şi bănuiesc că Mama a fost încântată să pretindă acelaşi lucru, pentru că n-a făcut decât să se uite la mine şi să spună:

— Chiyo-chan, vino înăuntru o clipă.

Până când am închis uşa în urma mea şi am îngenuncheat pe tatami ca să fac plecăciunea, Mama îşi reluase deja locul la masă.

— Aceasta e Chiyo a noastră, a spus ea.

— Exact fata la care mă gândeam! a răspuns Mameha. Ce mai faci, Chiyo-chan? Mă bucur că pari atât de sănătoasă! Tocmai îi spuneam doamnei Nitta că începusem să-mi fac griji pentru tine. Dar pari să faci bine.

— O, da, doamnă, foarte bine.

— Mulţumesc, Chiyo, mi-a spus Mama.

M-am înclinat ca să mă retrag, dar înainte de a mă putea ridica, Mameha a spus:

— E o fată adorabilă, doamnă Nitta. Trebuie să vă spun, au fost momente când m-am gândit să vin să vă cer permisiunea de a o face sora mea mai mică. Dar acum, că nu mai merge la şcoală...

Mama trebuie să fi fost şocată auzind asta, pentru că, deşi fusese pe punctul de a sorbi din ceai, mâna i s-a oprit la jumătatea drumului spre gură şi a rămas acolo, nemişcată, cât mi-a luat mie să ies din cameră. Aproape ajunsesem înapoi la locul meu de pe podea, când a răspuns în cele din urmă:

— O gheişă atât de solicitată cum sunteţi, Mameha-san... ar putea avea ca soră mai mică orice ucenică din Gion.

— E adevărat că sunt deseori solicitată. Dar nu am mai avut o soră mai mică de peste un an. Cu Criza asta îngrozitoare, mi-aş fi închipuit că se împuţinează clienţii, dar de fapt n-am mai fost niciodată atât de ocupată. Se pare că cei bogaţi rămân tot bogaţi, chiar şi pe vremuri ca acestea.

— Au nevoie de distracţie acum, mai mult ca oricând, a replicat Mama. Dar spuneaţi...?

— Da, ce spuneam? Mă rog, nu contează. Nu vreau să vă mai reţin. Mă bucur să văd că Chiyo e sănătoasă.

— Foarte sănătoasă, da. Dar, Mameha-san, aşteptaţi o clipă, dacă nu vă supăraţi. Spuneaţi că v-aţi gândit să o luaţi pe Chiyo ca soră mai mică? — Da, dar acum că şi-a întrerupt studiile o

perioadă atât de lungă... Oricum, sunt sigură că aveţi un motiv excelent pentru decizia pe care aţi luat-o, doamnă Nitta. N-aş îndrăzni să vă contrazic.

— Alegerile pe care trebuie să le faci în vremurile astea sunt foarte dureroase. Pur şi simplu nu-mi mai puteam permite să o ţin la şcoală! Cu toate astea, dacă dumneavoastră credeţi că are potenţial, Mameha-san, sunt sigură că orice investiţie în viitorul ei aţi hotărî să faceţi, se va dovedi foarte rentabilă.

Mama încerca să profite de Mameha. Nici o gheişă nu plătise vreodată lecţiile surorii ei mai mici.

— Mi-aş dori să pot face aşa ceva, a spus Mameha, dar cu Criza asta cumplită...

— Poate că ar exista o cale să mă descurc, a răspuns Mama. Deşi Chiyo e cam încăpăţânată, iar datoriile ei sunt considerabile. De multe ori m-am gândit că ar fi cu adevărat uimitor dacă ar reuşi să şi le plătească.

— O fată aşa de frumoasă? Mie mi s-ar părea uimitor să nu reuşească.

— Oricum, mai sunt şi altele pe lume în afară de bani, nu? a spus Mama. Oricine ar vrea să facă tot ce se poate pentru o fată ca Chiyo. Poate aş reuşi să găsesc o cale să mai investesc ceva în ea... doar pentru lecţii, mă înţelegeţi. Dar unde ar duce toate astea?

— Sunt sigură că datoriile lui Chiyo sunt însemnate. Chiar şi aşa, eu cred că le-ar putea achita până la douăzeci de ani.

— Douăzeci! a exclamat Mama. Nu cred că vreo fată din Gion a reuşit vreodată asta. Şi încă în mijlocul Crizei...

— Da, suntem în plină Criză, e adevărat.

— Mie mi se pare că Dovlecel a noastră e o investiţie mai sigură, a spus Mama. În definitiv, în cazul lui Chiyo, cu dumneavoastră ca soră mai mare, datoriile ei or să crească înainte de a scădea.

Mama nu vorbea numai despre costul lecţiilor mele; vorbea despre onorariul pe care ar fi trebuit să-l încaseze Mameha. O gheişă de talia ei primea un procentaj şi mai mare din câştigurile surorii mai mici decât ar fi cerut o gheişă obişnuită.

— Mameha-san, în cazul în care mai aveţi o clipă, a continuat Mama, mă întrebam dacă aţi accepta o propunere. Dacă marea Mameha spune că Chiyo îşi va plăti datoriile până la vârsta de douăzeci de ani, cum mă pot eu îndoi? Desigur, o fată ca Chiyo nu va reuşi fără o soră mai mare ca dumneavoastră, însă mica noastră okiya a ajuns la limita posibilităţilor în acest moment. Nu

aş putea să vă ofer condiţiile cu care sunteţi obişnuită. Tot ce v-aş putea oferi din câştigurile viitoare ale lui Chiyo înseamnă numai jumătate din ceea ce aţi primi în mod obişnuit.

— Am primit mai multe oferte foarte generoase în ultima vreme, a spus Mameha. Dacă aş accepta o soră mai mică, nu mi-aş putea nicidecum permite să o fac pentru un onorariu redus.

— Nu am terminat, Mameha-san, a replicat Mama. Iată propunerea mea. E adevărat că nu-mi pot permite decât jumătate din ceea ce aţi primi în mod normal. Dar dacă Chiyo reuşeşte într-adevăr să-şi achite datoriile înaintea vârstei de douăzeci de ani, vă voi plăti restul din suma pe care ar fi trebuit s-o primiţi, plus treizeci la sută. Pe termen lung aţi câştiga mai mult.

— Şi dacă Chiyo împlineşte douăzeci de ani fără să-şi fi achitat datoriile? a întrebat Mameha.

— Îmi pare rău să spun că, în acest caz, amândouă am făcut o investiţie proastă. Okiya nu ar fi în măsură să vă plătească onorariile cuvenite.

A urmat o lungă tăcere, apoi Mameha a oftat.

— Nu mă pricep deloc la cifre, doamnă Nitta. Dar, dacă vă înţeleg corect, aţi dori să-mi asum o sarcină pe care o consideraţi imposibilă, pentru un onorariu mai mic decât cel obişnuit. Multe fete promiţătoare din Gion mi-ar putea deveni surori mai mici fără nici un risc. Mă tem că trebuie să refuz propunerea dumneavoastră.

— Aveţi perfectă dreptate, a spus Mama. Treizeci la sută e cam puţin. Vă ofer dublu, dacă reuşiţi.

— Dar nimic dacă dau greş.

— Vă rog, nu consideraţi că ar fi nimic. O parte din veniturile lui Chiyo v-ar reveni oricum, în tot acest timp. Pur şi simplu, okiya nu ar putea să vă plătească suma în plus pe care v-ar datora-o.

Eram sigură că Mameha avea să spună nu. În loc de asta, a răspuns:

— Aş vrea să ştiu exact cât de mari sunt datoriile lui Chiyo.

— Aduc registrele contabile, i-a răspuns Mama.

* * *

N-am mai auzit nimic din conversaţia lor, pentru că în momentul acela Mătuşica şi-a pierdut răbdarea cu mine şi m-a trimis cu treburi. Toată după-amiaza aceea am fost agitată ca un

morman de pietre în timpul unui cutremur, pentru că, evident, nu-mi puteam închipui cum aveau să se aleagă lucrurile. Dacă Mama şi Mameha nu ajungeau la o înţelegere, aş fi rămas servitoare toată viaţa.

Când m-am întors la okiya, Dovlecel era îngenuncheată pe pasarelă, scoţând tânguieli îngrozitoare din shamisen. Părea foarte mulţumită când a dat cu ochii de mine şi m-a chemat la ea.

— Găseşte o scuză ca să intri în camera Mamei, mi-a spus. A stat acolo toată după-amiaza, cu abacul. Sunt sigură că o să-ţi spună ceva. Dar după asta trebuie să vii repede aici, să-mi spui şi mie!

Mi s-a părut o idee excelentă. Una dintre cumpărăturile pe care le avusesem de făcut era o cremă pentru râia bucătăresei, dar farmacia nu o mai avea. Aşa că am hotărât să urc şi să-i cer scuze Mamei pentru că mă întorsesem la okiya fără ea. Nu i-ar fi păsat, evident; probabil că nici nu ştia că fusesem trimisă să o cumpăr. Dar aş fi avut un motiv bun să intru în camera ei.

Mama asculta o comedie radiofonică. În mod normal, dacă aş fi deranjat-o într-un asemenea moment, mi-ar fi făcut semn să intru şi ar fi continuat să asculte, uitându-se peste socoteli şi pufăind din pipă. Dar în ziua aceea, spre surprinderea mea, a închis radioul şi registrul de socoteli în clipa în care m-a văzut. M-am înclinat în faţa ei şi am îngenuncheat lângă masă.

— Cât a fost Mameha aici, mi s-a adresat ea, te-am văzut în hol, lustruind podeaua. Încercai să auzi ce vorbeam? — Nu, doamnă. Era o zgârietură pe podea. Dovlecel şi cu mine ne străduiam să o acoperim.

— Pot numai să sper că o să fii mai bună ca gheişă decât ca mincinoasă, a spus ea şi a început să râdă, dar fără să scoată pipa din gură, aşa că din greşeală a suflat şi a făcut scrumul să zboare din căuş. Câteva fire de tutun ardeau încă atunci când i-au căzut pe chimono. A pus pipa pe masă şi s-a lovit cu palma până când le-a stins.

— Chiyo, eşti în okiya de mai bine de un an, a continuat.

— De mai bine de doi ani, doamnă.

— În timpul ăsta abia dacă te-am băgat în seamă. Şi azi vine o gheişă ca Mameha să-mi spună că vrea să fie sora ta mai mare! Cum aş putea pricepe aşa ceva?

După părerea mea, Mameha era mai interesată să lovească în Hatsumomo decât să mă ajute pe mine. Dar sigur că nu-i puteam spune Mamei aşa ceva. Mă pregăteam să-i spun că nu am idee

de ce o interesam pe Mameha; dar înainte de a deschide gura, uşa camerei s-a deschis şi am auzit vocea lui Hatsumomo:

— Îmi pare rău, Mamă, nu ştiam că eşti ocupată să cerţi servitoarea!

— N-o să mai fie servitoare prea multă vreme, i-a spus Mama. Azi am primit o vizită care te-ar putea interesa.

— Da, am înţeles că Mameha a venit şi ne-a luat peştişorul din acvariu, a spus Hatsumomo.

S-a apropiat şi a îngenuncheat lângă masă, atât de aproape, că a trebuit să mă dau la o parte ca să-i fac loc.

— Dintr-un motiv oarecare, a spus Mama, Mameha crede că Chiyo îşi poate achita datoriile înainte de a împlini douăzeci de ani.

Hatsumomo stătea cu faţa către mine. Dacă ai fi văzut-o cum zâmbea, ai fi crezut că e o mamă care-şi priveşte cu adoraţie copilul. Dar de spus, a spus:

— Poate, Mamă, dacă o vinzi unei case de toleranţă…

— Încetează, Hatsumomo. Nu te-am chemat aici ca să aud aşa ceva. Vreau să ştiu ce i-ai făcut de curând Mamehăi de ai provocat-o.

— S-ar putea să-i fi stricat ziua trecând pe lângă ea pe stradă, dar altceva n-am făcut/1 — Are ceva în minte şi aş vrea să ştiu ce anume.

— Nu e nici un mister, Mamă. Crede că-mi poate face rău prin Domnişoara Proastă Mică.

Mama n-a răspuns; părea să cântărească ce-i spusese Hatsumomo.

— Poate, a spus în cele din urmă, chiar crede că Chiyo ar putea fi o gheişă mai talentată decât Dovlecel şi i-ar plăcea să facă nişte bani de pe urma ei. Cine ar putea s-o condamne pentru asta?

— Zău, Mamă… Mameha nu are nevoie de Chiyo ca să facă bani. Crezi că e o întâmplare că a ales să-şi piardă timpul cu o fată care s-a nimerit să locuiască în aceeaşi okiya cu mine? Mameha ar intra în relaţii şi cu căţelul nostru, dacă ar crede că asta ar ajuta-o să mă alunge din Gion.

— Haide, Hatsumomo. De ce ar dori să te alunge din Gion?

— Pentru că sunt mai frumoasă. Ce nevoie are de alt motiv?

Vrea să mă poată umili, spunând tuturor: „O, v-o prezint pe noua mea soră mai mică. Locuieşte în aceeaşi okiya cu Hatsumomo, dar e aşa un giuvaier, că mi-au încredinţat-o *mie* ca s-o pregătesc, nu ei”.

— Nu mi-o pot imagina pe Mameha purtându-se aşa, a spus Mama, aproape în şoaptă.

— Dacă ea crede că o poate face pe Chiyo să aibă mai mult succes decât Dovlecel, a continuat Hatsumomo, o să aibă o mare surpriză. Dar sunt încântată că Chiyo o să fie îmbrăcată într-un chimono şi plimbată de colo-colo. E o ocazie minunată pentru Dovlecel. Ai văzut vreodată o pisicuţă atacând un ghem de lână? Dovlecel o să fie o gheişă mult mai bună după ce-şi ascute ghearele pe asta.

Mamei a părut să-i placă ideea, pentru că şi-a ridicat colţurile gurii într-un fel de zâmbet.

— Nu aveam idee ce zi minunată urmează să fie asta, a spus ea. Când m-am trezit de dimineaţă, în okiya trăiau două fete absolut nefolositoare. Acum or să se lupte între ele… antrenate de două dintre cele mai importante gheişe din Gion!

12

Chiar a doua zi după-amiază Mameha m-a chemat la ea. De data asta mă aştepta, aşezată la masă, când slujnica mi-a deschis uşa. Am fost atentă să fac plecăciunea corect, apoi m-am apropiat de masă şi m-am înclinat iar.

— Mameha-san, nu ştiu ce v-a condus la această hotărâre... am început eu, dar nu vă pot spune cât vă sunt de recunoscătoare.

— Nu-mi fi recunoscătoare încă, m-a întrerupt ea. Deocamdată nu s-a întâmplat nimic. Mai bine mi-ai povesti ce ţi-a spus doamna Nitta după vizita mea de ieri.

— Păi, am răspuns, cred că Mama era puţin nedumerită de ce m-aţi remarcat... şi, ca să spun drept, şi eu sunt la fel. Speram ca Mameha să spună ceva, dar n-a făcut-o; aşa că am continuat: Cât despre Hatsumomo...

— Nu-ţi pierde timpul gândindu-te la ce spune ea. Ştii deja că ar fi încântată să te vadă în bucluc, la fel ca şi doamna Nitta.

— Nu înţeleg de ce ar dori Mama ca eu să dau greş, am spus, având în vedere că ar câştiga mai mult dacă aş avea succes.

— Numai că, dacă-ţi plăteşti datoriile până la împlinirea vârstei de douăzeci de ani, îmi va datora foarte mulţi bani. Am făcut un fel de pariu cu ea ieri, a spus Mameha, în timp ce slujnica ne servea ceaiul. N-aş fi făcut pariul dacă n-aş fi fost sigură că vei reuşi. Dar dacă voi fi sora ta mai mare, trebuie să ştii că am condiţii foarte stricte.

Mă aşteptam să mi le spună, dar n-a făcut decât să mă privească încruntată. — Serios, Chiyo, trebuie să încetezi să mai sufli aşa în ceai. Parcă ai fi o ţărancă! Lasă-l pe masă până e suficient de rece ca să-l poţi bea.

— Îmi pare rău, am răspuns. Nu mi-am dat seama ce fac.

— E timpul să-ţi dai seama; o gheişă trebuie să fie foarte atentă cu imaginea pe care o arată lumii. Acum, aşa cum spuneam, am condiţii foarte stricte. Pentru început, mă aştept să faci ce-ţi spun fără să pui întrebări şi fără să te îndoieşti de mine în vreun fel. Ştiu că uneori nu le-ai ascultat pe Hatsumomo şi pe doamna Nitta. Poate ţi se pare scuzabil, dar dacă mă întrebi pe mine, ar fi trebuit să fii mai ascultătoare de la bun început şi poate că nici unul din lucrurile acestea neplăcute nu ţi s-ar fi întâmplat.

Mameha avea dreptate. Lumea s-a schimbat destul de mult de

atunci; dar când eram copil, o fată care nu asculta de cei mai în vârstă era repede pusă la locul ei.

— Acum mai mulţi ani, mi-am luat două surori mai mici, a continuat Mameha. Una dintre ele s-a străduit foarte mult, cealaltă s-a lăsat pe tânjală. Am adus-o într-o zi aici, în apartament, şi i-am explicat că n-o să mai tolerez să mă facă de râs, dar n-a avut efect. Luna următoare i-am spus să se ducă să-şi caute altă soră mai mare.

— Mameha-san, vă promit, aşa ceva nu se va întâmpla cu mine, am spus. Mulţumită Domniei Voastre, mă simt ca o navă care întâlneşte pentru prima oară oceanul. Nu mi-aş ierta-o niciodată dacă v-aş dezamăgi.

— Da, bine, foarte frumos, dar nu vorbesc numai despre cât de mult vei avea de muncit. Va trebui să fii atentă să nu o laşi pe Hatsumomo să te păcălească. Şi, în numele cerului, nu face nimic care să-ţi crească datoriile. Nu sparge nici măcar o ceaşcă!

I-am promis că n-o voi face; dar trebuie să mărturisesc că, gândindu-mă la cum ar putea Hatsumomo să mă păcălească din nou… ei bine, nu eram sigură că m-aş fi putut apăra dacă ar fi încercat.

— Mai e un lucru, a reluat Mameha. Orice vorbim noi două trebuie să rămână între noi. Nu ai voie să-i spui nimic lui Hatsumomo. Chiar dacă vorbim numai despre vreme, ai înţeles? Dacă Hatsumomo te întreabă ce ţi-am spus, trebuie să-i răspunzi: „O, Hatsumomo-san, Mameha-san nu spune niciodată nimic interesant! Imediat ce aud, mi-a şi ieşit din minte. E cea mai plictisitoare persoană de pe lume!”

I-am spus că am înţeles.

— Hatsumomo e foarte deşteaptă, a continuat ea. Dacă-i dai cel mai mic indiciu, vei fi surprinsă cât de multe poate să deducă singură.

Brusc, Mameha s-a aplecat spre mine şi m-a întrebat pe un ton furios:

— Despre ce vorbeaţi voi două ieri, când v-am văzut împreună pe stradă?

— Despre nimic, doamnă! am spus eu.

Şi, deşi a continuat să mă privească fix, eram atât de şocată că n-am mai putut spune nimic altceva.

— Cum adică despre nimic? Ai face bine să-mi răspunzi, fată proastă, sau îţi torn cerneală în urechi la noapte, în somn!

Mi-a luat o clipă să-mi dau seama că Mameha încerca s-o imite pe Hatsumomo. Mă tem că nu era nici măcar o imitaţie

prea bună, dar odată ce am înţeles ce urmăreşte, am răspuns:

— Vă spun drept, Hatsumomo-san, Mameha-san spune cele mai plictisitoare lucruri! Nu pot să-mi amintesc nimic. Tot ce spune se topeşte ca fulgii de zăpadă. Sunteţi sigură că ne-aţi văzut vorbind ieri? Pentru că, dacă am vorbit ceva, nu-mi pot aminti…

Mameha a continuat o vreme cu parodia ei nereuşită şi în cele din urmă a spus că m-am descurcat bine. Dar interogatoriul Mamehăi, chiar şi atunci când încerca să se poarte ca Hatsumomo, nu era acelaşi lucru cu a-i ţine piept lui Hatsumomo în carne şi oase.

* * *

În cei doi ani de când Mama pusese capăt lecţiilor mele uitasem mult din ce învăţasem. Şi oricum nu învăţasem prea mult, pentru că mintea îmi fusese ocupată cu alte lucruri. De aceea, când m-am întors la şcoală după ce Mameha acceptase să-mi fie soră mai mare, am simţit că începeam pregătirea pentru prima oară. Pe atunci aveam doisprezece ani şi eram la fel de înaltă ca Mameha. Faptul că mai crescusem poate părea un avantaj, dar te pot asigura că nu era. Cele mai multe fete de la şcoală îşi începuseră studiile la vârste mult mai fragede, în multe cazuri la tradiţionala vârstă de trei ani şi trei zile. Cele care începuseră atât de devreme erau mai ales fiice de gheişe şi fuseseră crescute în aşa fel încât dansul şi ceremonia ceaiului făceau parte din viaţa lor, aşa cum scăldatul în lac făcuse parte dintr-a mea.

Ştiu că am descris câte ceva din ce însemna să studiezi shamisenul cu Profesoara Şoarece. Dar o gheişă trebuie să studieze multe alte arte pe lângă shamisen. De fapt, rădăcina „ghei” a cuvântului „gheişă” înseamnă „artă”, după cum „gheişă” înseamnă „artizan” sau „artist”. Prima mea lecţie dimineaţa era despre un fel de tobă mică, pe care o numim *tsutsumi*. Poate te întrebi de ce s-ar obosi o gheişă să studieze toba, dar răspunsul e foarte simplu. La un banchet sau la orice fel de adunare neprotocolară din Gion, gheişele dansează de obicei doar acompaniate de shamisen sau poate de un cântăreţ. Dar pentru spectacolele pe scenă, cum ar fi *Dansurile vechii capitale*, care se ţin în fiecare primăvară, cel puţin şase interpreţi la shamisen cântă împreună, având în fundal tobe şi un fel de flaut japonez, numit *fue*. Aşa că, vezi tu, o gheişă trebuie să

cunoască toate aceste instrumente, deşi în cele din urmă se va specializa doar în unul sau două.

Cum spuneam, dimineaţa devreme începeam cu toba micuţă numită *tsutsumi*, la care se cântă stând în genunchi, la fel ca la celelalte instrumente muzicale pe care le studiam. *Tsutsumi* este diferită pentru că se ţine pe umăr şi se loveşte cu mâna, spre deosebire de *okawa*, o tobă mai mare, care se sprijină pe şold, şi de cea mai mare dintre tobe, *taiko*, pe care trebuie să o aşezi pe un suport şi să o loveşti cu un băţ. Le-am studiat pe toate, într-o perioadă sau alta. Toba pare un instrument la care poate cânta chiar şi un copil, dar de fapt sunt multe moduri de a le lovi pe fiecare în parte, cum ar fi – pentru *taiko* – să-ţi ridici braţul către umărul opus şi să loveşti cu dosul mâinii, prin mişcarea numită *uchikomi*; sau să loveşti cu o mână, în vreme ce pe cealaltă o laşi în jos, ceea ce se numeşte *sarashi*. Mai sunt şi alte metode şi fiecare din ele produce un sunet diferit, dar numai după mult exerciţiu. Mai mult, orchestra este întotdeauna la vedere, aşa că toate mişcările trebuie să fie graţioase şi atrăgătoare, pe lângă faptul că trebuie să fie la unison cu ale celorlalţi interpreţi. Jumătate din efort e pentru a scoate sunetul potrivit; cealaltă jumătate e pentru a o face în felul potrivit.

După tobe, următoarea lecţie de dimineaţă era flautul japonez, după care urma shamisenul. Metoda de studiu era cam aceeaşi. Profesoara începea prin a cânta ceva, iar elevele încercau să reproducă melodia. Uneori suna ca o orchestră de animale de la grădina zoologică, dar nu prea des, pentru că profesoarele aveau grijă să înceapă cu lucruri simple. De exemplu, la prima mea lecţie de flaut, profesoara a cântat o singură notă şi fiecare dintre noi a încercat pe rând să o cânte. Chiar şi după o singură notă, profesoara a făcut o sumedenie de comentarii:

— Cutărică, trebuie să ţii degetul mic în jos, nu în aer. Iar ţie, Cutărică, ţi se pare că flautul miroase urât? Atunci de ce strâmbi aşa din nas?

Era foarte severă, ca majoritatea profesoarelor, şi desigur ne temeam să nu facem greşeli. Nu era un lucru neobişnuit să ia flautul din mâna vreunei biete fete şi s-o lovească peste umăr cu instrumentul.

După tobe, flaut şi shamisen, următoarea mea lecţie era de obicei canto. În Japonia, cântăm deseori la petreceri; şi desigur, bărbaţii tocmai pentru petreceri vin în Gion. Chiar dacă o fată e total lipsită de voce şi nu i se va cere niciodată să cânte în

public, trebuie totuşi să studieze canto pentru a putea înţelege dansul. Şi asta pentru că dansurile sunt făcute fiecare pentru un anumit cântec, deseori interpretat de o cântăreaţă care se acompaniază la shamisen.

Există multe tipuri de cântece – o, cu mult mai multe decât aş putea enumera –, dar noi studiam cinci genuri. Unele erau balade populare; altele erau lungi porţiuni din piesele Kabuki, care spuneau o poveste; altele erau un fel de scurte poeme muzicale. Nu ar avea rost să încerc să descriu aceste cântece. Dar dă-mi voie să spun că, deşi mie mi se par încântătoare, străinii au impresia că sună mai degrabă ca un miorlăit de pisici în curtea unui templu decât ca muzica adevărată. Se ştie că în cântecele japoneze există o mare varietate de modulaţii şi că acestea se cântă din fundul gâtului, astfel încât sunetul pare să iasă pe nas, nu pe gură. Dar totul e numai o chestiune de obişnuinţă.

La toate aceste lecţii, muzica şi dansul erau doar o parte din ceea ce învăţam. Pentru că şi o fată care stăpâneşte artele la perfecţie tot va face impresie proastă la o petrecere, dacă nu a învăţat să se comporte potrivit. Este unul din motivele pentru care profesoarele insistau ca toate elevele să aibă ţinuta şi manierele corecte, chiar şi atunci când se grăbesc pe hol către toaletă. Când aveam lecţia de shamisen, de exemplu, eram corectate dacă nu foloseam limbajul cel mai potrivit, dacă foloseam un accent regional şi nu dialectul din Kyoto, dacă stăteam cocoşate sau mergeam dizgraţios. De fapt, cele mai aspre mustrări pe care le putea primi o fată nu erau pentru că nu învăţase cuvintele cântecului sau cântase prost, ci pentru unghiile murdare, comportamentul nerespectuos sau ceva asemănător.

Uneori, vorbind cu străinii despre educaţia mea, sunt întrebată: „Şi aranjatul florilor când l-ai studiat?” Răspunsul e că nu l-am studiat niciodată. Orice femeie care se aşază în faţa unui bărbat şi începe să aranjeze flori pentru a-l distra o să constate că acesta a pus capul pe masă şi a adormit. Trebuie să ţii minte că o gheişă, mai presus de orice, este actriţă şi amfitrioană. Turnăm sake sau ceai în pahar unui bărbat, dar niciodată nu ne ducem după încă o porţie de murături. De fapt, noi, gheişele, suntem atât de răsfăţate de servitoarele noastre, că abia dacă ştim să ne purtăm singure de grijă şi să ne facem ordine în cameră, cu atât mai puţin să împodobim cu flori o casă de ceai.

Ultima mea lecţie din zi era ceremonia ceaiului. Acesta e un

subiect pe care s-au scris multe cărţi, aşa că o să încerc să nu intru în prea multe detalii. În principiu, ceremonia este ţinută de una sau două persoane care stau în faţa oaspeţilor şi pregătesc ceaiul în manieră tradiţională, folosind ceşti frumos lucrate, pămătufuri din bambus şi aşa mai departe. Oaspeţii iau şi ei parte la ceremonie, pentru că trebuie să ţină ceaşca într-un fel anume şi să bea din ea într-un fel anume. Dacă îţi imaginezi că e vorba despre a sta şi a degusta o cană de ceai… ei bine, această ceremonie e mai mult un dans, sau chiar o meditaţie, făcută în genunchi. Ceaiul în sine este făcut din frunze pisate până devin pudră, care e apoi amestecată cu apă fierbinte formând un amestec verzui, spumos, numit *matcha*, foarte neplăcut pentru străini. Recunosc, arată ca spuma verde de săpun şi are un gust amar, cu care te obişnuieşti mai greu.

Ceremonia ceaiului este o parte foarte importantă a pregătirii unei gheişe. Nu e deloc neobişnuit ca o petrecere dintr-o reşedinţă particulară să înceapă cu o scurtă ceremonie a ceaiului. Iar oaspeţilor care vin în Gion să vadă dansurile de sezon li se serveşte mai întâi ceaiul făcut de gheişe.

Profesoara mea de ceremonie a ceaiului era o femeie tânără, de vreo douăzeci şi cinci de ani, care – am aflat mai târziu – nu era o gheişă prea bună; dar era atât de obsedată de ceremonia ceaiului, încât ne preda ca şi cum fiecare mişcare ar fi fost sacră. Prin entuziasmul ei mi-a câştigat foarte repede respectul şi pot să spun că era lecţia perfectă pentru încheierea unei dimineţi lungi. Atmosfera era plină de pace. Chiar şi acum, ceremonia ceaiului mi se pare la fel de odihnitoare ca o noapte de somn bun.

Ceea ce face viaţa de gheişă-ucenică atât de grea nu este numai numărul de lucruri care trebuie învăţate, ci şi ritmul ei foarte agitat. După ce petrece toată dimineaţa la şcoală, se presupune că, după-amiaza şi seara, tânăra trebuie să muncească la fel de mult ca înainte. Şi nu doarme mai mult de trei până la cinci ore pe noapte. În anii în care m-am pregătit să devin gheişă, şi dacă aş fi fost două persoane, tot aş fi fost prea ocupată. I-aş fi mulţumit Mamei dacă m-ar fi scutit de corvezi, cum făcuse cu Dovlecel; dar, având în vedere pariul ei cu Mameha, nici nu cred că i-a trecut măcar prin minte să-mi ofere mai mult timp pentru a exersa. Unele din corvezile mele fuseseră trecute în sarcina slujnicelor, dar în majoritatea zilelor aveam oricum mai multe sarcini decât puteam duce şi încă se presupunea că trebuie să exersez la shamisen o oră sau două în

fiecare după-amiază. Iarna, Dovlecel şi cu mine eram obligate să ne călim mâinile ţinându-le în apă rece până când plângeam de durere şi apoi să exersăm afară, în aerul îngheţat din curte. Ştiu că pare o cruzime cumplită, dar pe vremea aceea aşa se proceda. Şi, de fapt, m-a ajutat să cânt mai bine. Vezi tu, tracul face ca mâinile să devină insensibile, iar dacă te-ai obişnuit deja să cânţi la un instrument cu mâinile amorţite şi dureroase, tracul de pe scenă este o problemă mult mai mică.

La început, Dovlecel şi cu mine exersam împreună în fiecare după-amiază, imediat după ora de scris şi citit cu Mătuşica. Studiam japoneza cu ea încă de când sosisem şi Mătuşica insista întotdeauna asupra bunelor maniere. Dar când exersam împreună după-amiaza, Dovlecel şi cu mine ne distram foarte bine. Dacă râdeam tare, Mătuşica sau una din servitoare venea să ne certe; dar atâta vreme cât făceam puţin zgomot şi ciupeam corzile instrumentelor în timp ce vorbeam, reuşeam să ne bucurăm una de compania celeilalte. Era momentul zilei pe care-l aşteptam cu cea mai mare nerăbdare.

Dar într-o zi, când Dovlecel mă ajuta să învăţ tehnica legării notelor, pe coridor a apărut Hatsumomo. Nici măcar n-o auziserăm intrând în okiya.

— Ia te uită, e viitoarea soră mai mică a Mamehăi! Spusese „viitoarea”, pentru că Mameha şi cu mine nu aveam să fim oficial surori decât atunci când îmi făceam debutul ca gheişă-ucenică.

— Până acum ţi-am spus ţie „Proastă Mică”, a continuat Hatsumomo, dar din câte văd, ar trebui să păstrez numele pentru Dovlecel.

Biata Dovlecel şi-a pus shamisenul în poală, ca un câine care-şi bagă coada între picioare.

— Am greşit cu ceva? a întrebat.

Nu era nevoie să mă uit la Hatsumomo ca să văd cum pe faţă îi înfloreşte mânia. Îmi era o frică îngrozitoare de ceea ce avea să urmeze.

— Cu absolut nimic! a răspuns Hatsumomo. Nu ştiam că eşti atât de grijulie.

— Îmi pare rău, Hatsumomo, a spus Dovlecel. Încercam s-o ajut pe Chiyo să…

— Dar Chiyo nu are nevoie de ajutorul tău. Dacă are nevoie de ajutor cu shamisenul, se duce la profesoară. Capul ăla al tău nu e decât o tărtăcuţă mare şi goală? Şi spunând asta, Hatsumomo a ciupit-o de buză atât de tare, că shamisenul i-a alunecat din poală pe pasarela de lemn unde stăteam, şi de acolo pe coridorul

de pământ de dedesubt.

— Noi două trebuie să avem o discuţie, i-a spus Hatsumomo. Strânge-ţi shamisenul, şi eu o să stau aici, ca să mă asigur că nu mai faci vreo prostie.

Când Hatsumomo i-a dat drumul, biata Dovlecel a coborât să-şi ridice shamisenul şi a început să-l dezasambleze. Mi-a aruncat o privire disperată, dar am crezut că se va calma. Însă buza de jos a început să-i tremure, apoi întreaga faţă, ca pământul înaintea unui cutremur; şi deodată a lăsat bucăţile de shamisen să cadă pe jos, apoi şi-a dus mâna la buză – care începuse deja să se umfle – în vreme ce lacrimile îi curgeau pe obraji. Faţa lui Hatsumomo s-a îmblânzit, ca cerul care se înseninează, şi s-a întors către mine cu un zâmbet satisfăcut.

— Tu o să trebuiască să-ţi găseşti altă prietenă, mi-a spus. După ce Dovlecel şi cu mine stăm de vorbă, o s-o ducă mintea să nu-ţi mai adreseze nici un cuvânt. Nu-i aşa, Dovlecel?

Dovlecel a încuviinţat din cap, căci nu avea de ales, dar îmi dădeam seama cât este de nefericită. N-am mai exersat niciodată împreună la shamisen.

Următoarea dată când am vizitat-o pe Mameha i-am povestit această întâmplare.

— Sper că ai ţinut minte ce ţi-a spus Hatsumomo, mi-a zis ea. Dacă Dovlecel nu are voie să vorbească cu tine, nici tu nu trebuie să-i spui vreun cuvânt. N-ai face decât să-i aduci necazuri; şi, în plus, va trebui să-i repete lui Hatsumomo fiecare vorbă. Poate că ai avut încredere în biata fată în trecut, dar acum s-a terminat.

M-am întristat atât de tare auzind asta că multă vreme n-am putut scoate un cuvânt.

— Să încerci să supravieţuieşti în aceeaşi okiya cu Hatsumomo, am spus în fine, e ca şi când un porc ar încerca să supravieţuiască într-un abator.

Mă gândeam la Dovlecel spunând asta, dar Mameha trebuie să fi crezut că mă refeream la mine/1 — Ai dreptate, mi-a răspuns. Singura ta şansă e să ai mai mult succes decât Hatsumomo şi să o alungi.

— Dar toată lumea spune că e cea mai căutată gheişă. Nu-mi pot închipui cum aş putea deveni mai căutată decât ea.

— N-am spus căutată, am spus de succes, a replicat Mameha. Nu e totul să te duci la multe petreceri. Eu locuiesc într-un apartament spaţios, cu două servitoare personale, pe când Hatsumomo – care probabil că se duce la tot atâtea petreceri ca

şi mine – continuă să locuiască în okiya Nitta. Când spun „de succes”, vreau să spun o gheişă care şi-a câştigat independenţa. Dacă o gheişă nu-şi adună propria colecţie de chimonouri – sau dacă nu e adoptată ca fiică într-o okiya, ceea ce e cam acelaşi lucru – va fi în puterea altcuiva toată viaţa ei. Ai văzut câteva din chimonourile mele, nu? Cum crezi că le-am căpătat?

— Mă gândeam că poate aţi fost adoptată ca fiică într-o okiya înainte de a veni să locuiţi în apartament.

— Am trăit într-o okiya până acum vreo cinci ani. Dar stăpâna avea o fiică naturală. N-ar fi adoptat niciodată o alta.

— Atunci, pot să vă întreb... Aţi cumpărat singură întreaga colecţie de chimonouri?

— Cât îţi închipui că poate câştiga o gheişă, Chiyo! O colecţie completă de chimonouri nu înseamnă două-trei robe pentru fiecare sezon. Sunt bărbaţi a căror viaţă se învârte în jurul Gionului. S-ar plictisi dacă te-ar vedea în aceleaşi haine seară de seară.

Probabil că se vedea pe faţa mea cât sunt de mirată, pentru că Mameha a izbucnit în râs văzându-mă.

— Linişteşte-te, Chiyo-chan, ghicitoarea are un răspuns. *Danna* al meu este un bărbat generos şi mi-a cumpărat cele mai multe dintre robele pe care le port. De asta pot spune că am mai mult succes decât Hatsumomo. Am un *danna* bogat. Ea nu a mai avut unul de ani de zile.

* * *

Eram în Gion de suficient timp ca să ştiu câte ceva din ceea ce voia Mameha să spună când vorbea despre un *danna*. Este un termen pe care soţiile îl folosesc pentru soţii lor – sau cel puţin era, pe vremea mea. Dar o gheişă care vorbeşte despre *danna* al ei nu se referă la soţ. Gheişele nu se căsătoresc niciodată. Sau cele care se căsătoresc nu mai rămân gheişe.

Vezi tu, uneori, după o petrecere cu gheişe, anumitor bărbaţi nu le ajunge flirtul şi încep să-şi dorească ceva mai mult. Unii dintre ei sunt mulţumiţi să se ducă în locuri ca Miyagawa-cho, unde vor adăuga mirosul propriei sudori celui al caselor urâte pe care le-am văzut în seara când mi-am găsit sora. Alţi bărbaţi îşi fac curaj şi se apleacă spre gheişa îngenuncheată ca să-i pună în şoaptă întrebarea despre „tariful” ei. O gheişă de joasă clasă poate fi perfect de acord cu un asemenea aranjament; probabil că este fericită să accepte orice sumă îi este oferită. O astfel de

femeie îşi poate spune gheişă şi poate fi înscrisă în registrul din Gion, dar cred că e bine să te uiţi la cum dansează, la cât de bine cântă la shamisen şi la ce ştie despre ceremonia ceaiului înainte de a hotărî dacă este într-adevăr gheişă. O adevărată gheişă nu şi-ar murdări niciodată reputaţia făcându-se disponibilă pentru bărbaţi noapte de noapte.

Nu spun că o gheişă nu cedează niciodată unui bărbat pe care-l găseşte atrăgător. Dar dacă o face sau nu e treaba ei. Gheişele au pasiuni, ca oricine altcineva, şi fac aceleaşi greşeli. O gheişă care-şi asumă un asemenea risc nu poate decât să spere că nu se va afla. Reputaţia îi e categoric pusă în pericol; dar, mai important, la fel e şi relaţia cu *danna* al ei, dacă are vreunul. Mai mult, îşi poate atrage mânia stăpânei okiyei în care locuieşte. O gheişă hotărâtă să-şi urmeze pasiunea îşi poate asuma acest risc, dar cu siguranţă n-o va face pentru nişte bani pe care i-ar putea câştiga la fel de uşor în mod cinstit.

Aşa că, vezi tu, o gheişă de rangul unu sau doi din Gion nu poate fi cumpărată pentru o singură noapte, de nimeni. Dar dacă bărbatul potrivit este interesat de altceva – nu de o noapte împreună, ci de o perioadă mult mai lungă – şi dacă e dispus să ofere toate cele cuvenite, ei bine, în acest caz gheişa va fi încântată să accepte un asemenea aranjament. Petrecerile şi toate celelalte distracţii sunt foarte plăcute; dar în Gion banii adevăraţi vin din a avea un *danna*, iar o gheişă fără *danna* – ca Hatsumomo – e ca o pisică vagaboandă, fără un stăpân care să o hrănească.

Te-ai putea aştepta ca pentru o femeie frumoasă ca Hatsumomo să existe un mare număr de bărbaţi dornici să se ofere ca *danna*; şi sunt sigură că mulţi o şi făcuseră. De fapt, chiar avusese un *danna* la un moment dat. Dar Hatsumomo reuşise să o supere atât de tare pe patroana de la Mizuki, principala ei casă de ceai, că bărbaţilor care se interesaseră apoi de ea li se spusese că nu e disponibilă – lucru prin care ei probabil înţeleseseră că are deja un *danna*, deşi nu era adevărat. Distrugându-şi relaţia cu patroana, Hatsumomo nu făcuse rău nimănui în afară de ea însăşi. Ca gheişă foarte căutată, câştiga destui bani cât s-o facă pe Mama fericită; dar ca gheişă fără *danna* nu câştiga suficient cât să-şi capete independenţa şi să părăsească odată pentru totdeauna okiya. Nici nu-şi putea schimba brusc casa de ceai cu una a cărei stăpână să fie mai utilă în găsirea unui *danna*; nici una dintre patroane nu şi-ar fi stricat relaţia cu Mizuki.

Evident, o gheişă obişnuită nu e prinsă în asemenea capcane, îşi petrece timpul fermecând bărbaţii, în speranţa că unul dintre ei va întreba în cele din urmă de ea la stăpâna casei de ceai. Multe întrebări de felul ăsta nu duc nicăieri; bărbatul, când e cercetat, poate să se dovedească a nu avea destui bani; sau poate să dea înapoi când i se sugerează să dăruiască un chimono costisitor, ca gest de bunăvoinţă. Dar când săptămânile de negocieri ajung la un final fericit, gheişa şi noul ei *danna* iau parte la o ceremonie exact ca cea prin care două gheişe devin surori. În cele mai multe cazuri, o asemenea legătură durează şase luni, sau cam aşa ceva, uneori poate mai mult – pentru că bărbaţii se plictisesc repede. Angajamentul îl obligă de cele mai multe ori pe *danna* să achite o parte din datoriile gheişei şi să acopere multe dintre cheltuielile ei curente – cum ar fi costul fardurilor, poate o parte din cheltuielile cu lecţiile, poate şi cheltuielile ei medicale. Lucruri de felul ăsta. În ciuda acestor cheltuieli extravagante, *danna* va continua să plătească tariful orar obişnuit ori de câte ori se bucură de compania gheişei, exact ca ceilalţi clienţi. Dar are de asemenea dreptul la anumite „privilegii”. Acestea ar fi aranjamentele unei gheişe obişnuite. Dar o gheişă de prim rang, din care erau poate treizeci sau patruzeci în întregul Gion, se aşteaptă la mult mai mult. În primul rând, nici nu ar concepe să-şi mânjească reputaţia cu un şir de *danna*, ci ar avea unul, poate doi, în întreaga ei viaţă. *Danna* al ei nu numai că i-ar plăti toate cheltuielile curente, cum ar fi taxa de înregistrare, preţul lecţiilor şi al meselor, ci i-ar da şi bani de cheltuială, ar sponsoriza recitaluri de dans, i-ar dărui chimonouri şi bijuterii. Iar când şi-ar petrece timpul alături de ea, nu ar plăti tariful obişnuit; ar plăti probabil mai mult, ca gest de bunăvoinţă.

Mameha era cu siguranţă una dintre aceste gheişe de prim rang; de fapt, cum am aflat mai târziu, era printre cele două-trei gheişe faimoase în întreaga Japonie. Poate ai auzit câte ceva despre celebra gheişă Mametsuki, care a avut o relaţie cu primul-ministru al Japoniei puţin înainte de al Doilea Război Mondial, provocând un mic scandal. Ea era sora mai mare a Mamehăi – de aceea amândouă aveau „Mame” ca parte componentă a numelui. Este o practică obişnuită ca o tânără gheişă să-şi derive numele din cel al surorii ei mai mari.

O soră mai mare ca Mametsuki ar fi fost deja suficient ca să-i asigure Mamehăi o carieră de succes. Dar la începutul anilor 1920, Biroul de Turism al Japoniei şi-a început prima campanie internaţională de publicitate. Afişele arătau o fotografie

frumoasă a pagodei Templului Toji, din sud-estul oraşului Kyoto, cu un cireş într-o parte şi o tânără gheişă-ucenică în cealaltă, foarte timidă, graţioasă şi minunat de delicată. Această ucenică era Mameha.

Ar fi puţin spus că Mameha a devenit celebră. Afişul a fost expus în toate marile oraşe ale lumii, cu cuvintele „Veniţi să vizitaţi Ţara Soarelui-Răsare” scrise în toate limbile – nu numai în engleză, ci şi în germană, franceză, rusă şi… o, alte limbi de care nici n-am auzit. Mameha avea numai şaisprezece ani pe atunci, dar deodată s-a trezit chemată să cunoască fiecare şef de stat care vizita Japonia, şi fiecare aristocrat din Anglia sau Germania, şi fiecare milionar din Statele Unite. A turnat sake pentru marele scriitor german Thomas Mann, care după aceea i-a spus prin traducător o poveste lungă şi plictisitoare, vreme de mai bine de o oră; şi pentru Charlie Chaplin, şi pentru Sun Yat-sen, şi apoi pentru Ernest Hemingway, care s-a îmbătat foarte tare şi i-a spus că buzele ei roşii pe faţa albă îl fac să se gândească la sânge pe zăpadă. În anii care au urmat, Mameha a devenit şi mai cunoscută pentru că a avut câteva recitaluri de dans, cu multă publicitate, la Teatrul Kabukiza din Tokio, frecventat de obicei de primul-ministru, împreună cu alţi demnitari.

Când Mameha îşi anunţase intenţia de a mă accepta ca soră mai mică, nu ştiam despre ea nici unul din aceste lucruri şi poate că a fost mai bine aşa. Probabil că aş fi fost atât de intimidată, că n-aş fi putut decât să tremur în prezenţa ei.

* * *

Mameha a fost atât de bună încât să stea şi să-mi explice multe asemenea lucruri în ziua aceea, în apartamentul ei. Când a fost convinsă că am înţeles, a spus:

— După debut vei fi ucenică până la vârsta de optsprezece ani. După aceea vei avea nevoie de un *danna*, dacă vrei să-ţi achiţi datoriile. Un *danna* foarte bogat. Treaba mea e să te fac foarte cunoscută în Gion până atunci, dar depinde de tine să te străduieşti să devii o dansatoare desăvârşită. Dacă nu reuşeşti să ajungi măcar la rangul cinci până la şaisprezece ani, nimic din ce-mi stă în putere să fac nu te poate ajuta, iar doamna Nitta va fi încântată să câştige pariul cu mine.

— Dar, Mameha-san, am spus eu, nu înţeleg ce legătură are dansul cu asta.

— Dansul are cea mai mare legătură cu asta, a răspuns. Dacă

te uiţi în jur, la gheişele de succes din Gion, toate sunt dansatoare.

* * *

Dansul e cea mai respectată dintre artele practicate de gheişe. Numai cele mai promiţătoare şi mai frumoase gheişe sunt încurajate să se specializeze în dans şi nimic, în afară poate de ceremonia ceaiului, nu se poate compara cu bogăţia tradiţiei sale. Dansul din Şcoala Inoue, practicat de gheişele din Gion, se trage din teatrul Noh. Pentru că Noh este o artă veche, care a fost întotdeauna susţinută de Curtea Imperială, dansatoarele din Gion consideră arta lor superioară celei a şcolii de dans din cartierul Pontocho, de peste râu, care se trage din Kabuki. Eu una sunt o mare admiratoare a teatrului Kabuki şi am avut norocul de a-i avea ca prieteni pe cei mai cunoscuţi actori Kabuki ai secolului. Dar Kabuki este o formă de artă relativ recentă; s-a născut după anul 1700. Şi întotdeauna a fost apreciată de oamenii de rând, nu sprijinită de Curtea Imperială. Pur şi simplu nu se compară dansul din Pontocho cu Şcoala Inoue a Gionului.

Toate gheişele-ucenice trebuie să studieze dansul, dar, cum am mai spus, numai cele mai promiţătoare şi mai frumoase sunt încurajate să continue şi să devină adevărate dansatoare, nu doar cântăreţe sau interprete la shamisen. Din nefericire, motivul pentru care Dovlecel, cu faţa ei rotundă şi pufoasă, petrecea atât de mult timp exersând la shamisen era că nu fusese aleasă ca dansatoare. Cât despre mine, nu eram chiar atât de frumoasă încât să nu am de ales şi să trebuiască să devin dansatoare, ca Hatsumomo. Îmi era limpede că nu puteam ajunge dansatoare decât demonstrându-le profesoarelor mele că eram dispusă să muncesc oricât ar fi fost nevoie.

Cu toate astea, din cauza lui Hatsumomo, lecţiile mele au început cu stângul. Profesoara mea era o femeie de vreo cincizeci de ani, cunoscută sub numele de Profesoara Târtiţă, pentru că pielea i se aduna la gât în aşa fel încât părea să aibă un fel de coadă sub barbă. Profesoara Târtiţă o ura pe Hatsumomo la fel de mult ca oricine altcineva din Gion. Hatsumomo ştia asta foarte bine; aşa că ce crezi că a făcut? S-a dus la ea – ştiu asta, pentru că după câţiva ani mi-a povestit chiar Profesoara Târtiţă – şi i-a spus:

— Doamnă profesoară, îmi permiteţi să vă cer o favoare? Sunt interesată de o fată din clasa dumneavoastră, care pare foarte

talentată. V-aş fi extrem de recunoscătoare dacă mi-aţi spune ce părere aveţi despre ea. Se numeşte Chiyo şi mi-e foarte, foarte dragă. V-aş rămâne îndatorată pentru orice ajutor i-aţi da.

După asta, Hatsumomo n-a mai avut nevoie să spună nici un cuvânt, pentru că Profesoara Târtiţă mi-a dat tot „ajutorul” pe care-l sperase Hatsumomo. Nu dansam rău, de fapt, dar Profesoara Târtiţă a început imediat să mă dea drept exemplu de cum *nu* trebuie să faci. De pildă, îmi amintesc o dimineaţă când ne-a arătat o figură în care-şi mişca braţul în diagonală, apoi lovea cu piciorul în podea într-un anume fel. Se presupunea că trebuie să copiem această mişcare la unison; dar pentru că eram începătoare, când am încheiat mişcarea şi am lovit cu piciorul, a sunat ca o farfurie cu boabe de fasole care se vărsau pe jos, pentru că n-au fost două picioare care să lovească podeaua în aceeaşi clipă. Te asigur că nu m-am descurcat mai rău decât celelalte, dar Profesoara Târtiţă s-a proptit în faţa mea, cu târtiţa de sub bărbie tremurând, şi-a lovit coapsa cu evantaiul de câteva ori, după care m-a lovit cu el peste cap.

— Nu lovim cu piciorul oricând avem chef, a spus ea. Şi nu ne tremură bărbia.

În dansurile din Şcoala Inoue faţa trebuie să fie perfect lipsită de expresie, imitând măştile purtate în teatrul Noh. Dar să mă acuze că-mi tremura bărbia, când a ei se scutura de furie… ei bine, eu eram în pragul lacrimilor pentru că mă lovise, iar celelalte eleve au izbucnit în râs. Profesoara Târtiţă a dat vina pe mine pentru asta şi m-a dat afară din clasă ca pedeapsă.

Nu ştiu ce s-ar fi ales de mine sub îndrumarea ei, dacă Mameha nu s-ar fi dus să-i vorbească şi nu ar fi făcut-o să înţeleagă ce se întâmplase de fapt. Oricât ar fi urât-o Profesoara Târtiţă pe Hatsumomo înainte, sunt sigură că a urât-o şi mai tare după ce a aflat cum a fost dusă de nas. Mă bucur să spun că s-a simţit atât de prost pentru felul în care mă tratase încât am devenit în curând una din elevele ei preferate.

* * *

Nu spun că aveam vreun talent natural, la dans sau la orice altceva, dar eram cu siguranţă hotărâtă să muncesc cu încăpăţânare până îmi atingeam ţelul. De când îl întâlnisem pe Preşedinte pe stradă, în ziua aceea de primăvară, nu-mi dorisem nimic mai mult decât să devin gheişă şi să-mi găsesc locul pe lume. Acum, că Mameha îmi oferise această şansă, eram

hotărâtă să profit de ea. Dar cu lecţiile şi corvezile, şi cu standardele înalte pe care mi le stabilisem, în primele şase luni de instruire m-am simţit copleşită. După aceea, am început să descopăr mici trucuri care făceau ca lucrurile să meargă mai uşor. De exemplu, am găsit o cale de a exersa la shamisen în timp ce alergam după comisioane. Făceam asta repetând cântecul în minte, în vreme ce îmi imaginam cum aş mişca degetele mâinii stângi pe gâtul instrumentului şi cum ar trebui ca plectrul să atingă coarda. În acest fel, când luam instrumentul în mână, reuşeam să cânt destul de bine o melodie pe care n-o mai încercasem decât o dată. Unii cred că am învăţat fără să exersez, dar de fapt am exersat în sus şi-n jos pe toate aleile din Gion.

Pentru a învăţa baladele şi celelalte cântece pe care le studiam la şcoală am folosit un alt truc. Încă din copilărie eram în stare să-mi amintesc destul de bine o piesă muzicală pe care o auzisem cu o zi înainte. Nu ştiu de ce, o ciudăţenie a minţii mele, probabil. Aşa că am început să scriu cuvintele pe hârtie înainte de a mă culca. Apoi, când mă trezeam, pe când mintea mea era încă maleabilă şi impresionabilă, reciteam hârtia chiar înainte de a mă ridica din aşternut. De obicei era de ajuns, dar cu muzica era mai greu, aşa că am început să găsesc imagini care să-mi amintească de melodie. De pildă, o creangă ce cădea dintr-un copac mă făcea să mă gândesc la sunetul unei tobe, iar un pârâu care curgea peste o piatră îmi amintea de cum se apasă o coardă a shamisenului ca să scot o notă înaltă; şi îmi imaginam cântecul ca pe o plimbare prin natură.

Dar desigur, cea mai mare provocare dintre toate, şi cea mai importantă pentru mine, era dansul. Luni în şir am încercat să aplic toate trucurile pe care le descoperisem, dar nu-mi erau de nici un ajutor. Apoi, într-o zi, Mătuşica s-a supărat când am vărsat ceai pe o revistă pe care o citea. Ciudat este că gândeam numai lucruri bune despre ea chiar în clipa când s-a răstit la mine. M-am întristat teribil şi m-am trezit gândindu-mă la sora mea, care era undeva în Japonia fără mine; şi la mama, care speram că-şi găsise pacea în rai; şi la tata, care ne vânduse şi-şi trăise ultimele zile singur. Pe când îmi treceau prin minte aceste gânduri, trupul a început să mi se îngreuneze. Aşa că am urcat scările şi m-am dus în camera unde dormeam cu Dovlecel – Mama mă mutase acolo după ce Mameha venise în vizită. În loc să mă întind pe tatami şi să plâng, am făcut o mişcare lentă cu braţul, de-a curmezişul pieptului. Nu ştiu de ce am făcut-o; era o

mişcare dintr-un dans pe care-l studiasem în ziua aceea şi care mi se părea foarte tristă. În acelaşi timp m-am gândit la preşedinte şi la cum viaţa mea ar fi cu mult mai bună dacă m-ar sprijini un bărbat ca el. Mi-am privit braţul tăind aerul şi blândeţea mişcării a părut să exprime toată tristeţea şi dorinţa. Braţul meu s-a mişcat prin aer cu multă demnitate – nu ca o frunză care cade din copac, ci ca un vas care brăzdează valurile oceanului. Cred că ceea ce înţeleg prin „demnitate” e un fel de încredere în sine sau siguranţa că un simplu vânticel sau un val oarecare nu vor aduce mari schimbări.

Ceea ce am descoperit în ziua aceea a fost că, atunci când trupul meu se simţea îngreunat, mişcările mele deveneau mai demne. Iar dacă mi-l închipuiam pe Preşedinte privindu-mă, ele căpătau o asemenea încărcătură sentimentală, că uneori fiecare mişcare dintr-un dans aproape că însemna o scurtă întâlnire cu el. Dacă mă răsuceam, cu capul uşor aplecat într-o parte, era ca şi cum l-aş fi întrebat: „Unde să ne petrecem ziua, domnule preşedinte?” Dacă întindeam braţul şi deschideam evantaiul, îi spuneam cât îi sunt de recunoscătoare că mă onorează cu compania sa. Iar când închideam brusc evantaiul, mai târziu în succesiunea mişcărilor, îi spuneam că nimic pe lume nu e mai important decât să-l bucur pe el.

13

În primăvara lui 1934, după ce făcusem cursuri mai bine de doi ani, Hatsumomo şi Mama au hotărât că venise vremea ca Dovlecel să-şi facă debutul ca gheişă-ucenică. Desigur, mie nu mi-a spus nimeni nimic despre asta, din moment ce Dovlecel avea ordin să nu-mi vorbească în nici o situaţie, iar Hatsumomo şi Mama nu şi-ar fi pierdut timpul nici măcar gândindu-se la aşa ceva. Am aflat doar când Dovlecel a plecat într-o zi din okiya şi s-a întors la sfârşitul zilei, coafată ca o tânără gheişă – aşa-numita pieptănătură *momoware*, care înseamnă „piersică despicată”. Când am dat cu ochii de ea intrând în hol, mi s-a făcut rău de dezamăgire şi de invidie. Ochii nu ni s-au întâlnit mai mult de o fracţiune de secundă; probabil că se gândea la efectul pe care debutul ei îl avea asupra mea. Cu părul frumos pieptănat de la tâmple spre spate, ca să formeze o jumătate de sferă, în loc să fie legat la ceafă ca de obicei, arăta ca o femeie tânără, deşi avea aceeaşi faţă de copil. Ani întregi le invidiasem amândouă pe celelalte fete, care purtau părul atât de elegant coafat. Acum Dovlecel debuta ca gheişă, iar pe mine mă lăsa în urmă, fără ca măcar s-o pot întreba despre noua ei viaţă.

Apoi a venit ziua când Dovlecel s-a îmbrăcat pentru prima oară în hainele de gheişă-ucenică şi s-a dus cu Hatsumomo la Casa de ceai Mizuki pentru ceremonia care avea să le lege ca surori. Mama şi Mătuşica s-au dus şi ele, dar eu n-am fost chemată. Însă am reuşit să mă amestec printre ele în holul de primire până când Dovlecel a coborât scările, ajutată de slujnice. Purta un chimono superb, negru, cu stema okiyei Nitta, şi un obi brumăriu cu fir aurit; faţa îi era fardată c/1 alb pentru prima oară. Te-ai fi aşteptat ca, având podoabe în păr şi buzele date cu roşu strălucitor, să arate mândră şi fermecătoare; în loc de asta, mi s-a părut că arată îngrijorată. Mergea cu mare greutate; ţinuta unei gheişe-ucenice poate fi foarte împovărătoare. Mama i-a dat Mătuşicii un aparat de fotografiat şi i-a spus să iasă în curte şi să îi facă o poză lui Dovlecel atunci când, pentru prima oară, i se scapără o cremene în spate, ca să-i aducă noroc. Noi celelalte am rămas înghesuite în hol, ascunse vederii. Slujnicele i-au sprijinit braţele lui Dovlecel cât şi-a strecurat picioarele în încălţările înalte de lemn, numite *okobo*, pe care le poartă ucenicele. Apoi Mama s-a aşezat în spatele ei şi s-a prefăcut că scapără cremenea, deşi de fapt Mătuşica sau una dintre

servitoare făcea întotdeauna acest lucru. Când s-a făcut în fine fotografia, Dovlecel s-a împleticit câţiva paşi şi s-a întors să privească înapoi. Ceilalţi tocmai se îndreptau spre ea, însă ştiu că s-a uitat la mine, cu o expresie care părea să spună că îi pare tare rău pentru cum s-au întâmplat lucrurile.

Până la sfârşitul zilei, Dovlecel şi-a schimbat în mod oficial numele în cel de gheişă, Hatsumiyo. „Hatsu” venea de la Hatsumomo şi, deşi ar fi trebuit să-i ajute faptul că are un nume derivat din cel al unei gheişe atât de cunoscute, până la urmă n-a fost aşa. Foarte puţină lume i-a ştiut vreodată numele de gheişă; i s-a spus în continuare Dovlecel, ca întotdeauna.

* * *

Eram nerăbdătoare să-i povestesc Mamehăi despre debutul lui Dovlecel. Dar în ultima vreme fusese mai ocupată ca de obicei şi călătorise frecvent la Tokio, la cererea lui *danna* al ei, aşa că nu ne văzuserăm de aproape şase luni. Au mai trecut câteva săptămâni până şi-a făcut în fine timp să mă cheme la ea. Când am intrat, servitoarea a scos o exclamaţie de uimire; apoi Mameha a ieşit şi ea din camera din spate şi a făcut acelaşi lucru. Nu-mi dădeam seama ce se întâmplase. Iar când am îngenuncheat ca să mă înclin în faţa ei şi să-i spun cât sunt de onorată să o văd din nou, nici nu m-a băgat în seamă.

— Sfinte ceruri, chiar a trecut aşa de mult timp, Tatsumi? a întrebat-o pe slujnică. Abia dacă o recunosc. — Mă bucur că spuneţi asta, doamnă, a răspuns Tatsumi. Credeam că e ceva în neregulă cu ochii mei.

În acel moment m-am întrebat despre ce vorbeau. Dar evident că în cele şase luni de când nu ne mai văzuserăm mă schimbasem mai mult decât credeam. Mameha mi-a cerut să-mi rotesc capul dintr-o parte în alta şi în tot acest timp repeta:

— Sfinte ceruri, chiar a devenit femeie!

Tatsumi mi-a cerut să mă ridic şi să întind braţele, ca să-mi măsoare talia şi şoldurile cu palmele, apoi mi-a spus:

— Fără nici o îndoială, un chimono ţi-ar îmbrăca trupul exact ca un ciorap.

Sunt sigură că voia să fie un compliment, pentru că avea o expresie binevoitoare când a spus-o.

Mai târziu, Mameha a pus-o pe Tatsumi să mă ducă în camera din spate şi să mă îmbrace într-un chimono. Venisem în roba albastru cu alb pe care o purtasem dimineaţă la lecţii, dar

Tatsumi m-a îmbrăcat într-o mătase albastru-închis, cu un model de roţi de trăsură în nuanţe strălucitoare de galben şi roşu. Nu era cel mai frumos chimono din lume, dar când m-am privit în oglinda mare în timp ce Tatsumi îmi lega obiul verde-aprins, am constatat că, lăsând la o parte coafura mea simplă, aş fi putut fi luată drept o tânără gheişă-ucenică aflată în drum spre o petrecere. Eram foarte mândră când am ieşit din cameră şi credeam că Mameha o să exclame iar de uimire sau cam aşa ceva. Dar ea n-a făcut decât să se ridice, şi-a pus o batistă în mânecă, s-a dus drept la uşă, unde s-a încălţat cu o pereche de *zori* lăcuiţi şi s-a uitat la mine peste umăr.

— Ei? a spus ea. Vii sau nu?

Nu aveam idee unde mergem, dar eram încântată la gândul de a fi văzută pe stradă cu Mameha. Slujnica scosese pentru mine o pereche de *zori* lăcuiţi, de culoare cenuşie. I-am încălţat şi am coborât împreună cu Mameha, pe scara întunecată. Când am ieşit în stradă, o femeie vârstnică a încetinit ca să se încline către Mameha şi apoi, aproape în aceeaşi mişcare, s-a întors să se încline către mine. Nu ştiam ce să cred, pentru că nimeni nu-mi dăduse vreodată atenţie pe stradă. Soarele puternic mă orbise şi nu-mi puteam da seama dacă o cunosc sau nu. Dar i-am răspuns la plecăciune şi, într-o clipă, dispăruse. Am crezut că poate era una din profesoarele mele, dar peste o clipă s-a întâmplat din nou acelaşi lucru – de data asta cu o tânără gheişă pe care o admirasem de multe ori, dar care până atunci nici măcar nu se uitase la mine.

Am continuat să înaintăm şi aproape toată lumea pe lângă care treceam îi spunea ceva Mamehăi, sau măcar se înclina către ea şi apoi către mine, sau măcar înclina capul. De mai multe ori m-am oprit ca să le întorc plecăciunea şi ca rezultat am rămas un pas sau doi în urma Mamehăi. Şi-a dat seama că am probleme, aşa că m-a dus pe o alee liniştită ca să-mi arate cum trebuie să merg. Necazurile mele, mi-a spus ea, veneau din faptul că nu învăţasem cum să-mi mişc partea de sus a corpului independent de cea de jos. Când trebuia să mă înclin în faţa cuiva, mi se opreau şi picioarele.

— Îţi arăţi respectul încetinind, mi-a explicat. Cu cât încetineşti mai mult, cu atât e mai mare respectul. Te opreşti cu totul ca să te înclini în faţa unei profesoare, dar pentru toţi ceilalţi nu încetini mai mult decât e nevoie, pentru numele cerului, altfel nu mai ajungi nicăieri. Mergi în ritm constant când poţi, cu paşi mici, ca să faci poalele chimonoului să fluture. O femeie, când merge,

trebuie să dea impresia de valuri unduind peste un banc de nisip.

Am exersat mersul pe alee, cum îl descrisese Mameha, privindu-mi chimonoul ca să văd dacă îmi flutura aşa cum trebuie. Când a fost mulţumită, am pornit mai departe.

Cele mai multe din saluturile noastre, am constatat, se înscriau într-una din cele două categorii simple. Tinerele gheişe, când treceam pe lângă ele, de obicei încetineau sau chiar se opreau complet şi făceau o plecăciune adâncă spre Mameha, la care ea răspundea cu o vorbă amabilă şi cu o înclinare a capului; apoi tânăra gheişă îmi arunca o privire nedumerită şi se înclina şovăielnic – lucru la care eu răspundeam cu o plecăciune mai adâncă, pentru că eram mai mică în rang decât oricare din femeile cu care ne întâlneam. Când treceam însă pe lângă femei de vârstă mijlocie sau bătrâne, Mameha aproape întotdeauna se înclina prima; apoi femeia cu pricina răspundea cu o plecăciune respectuoasă, dar nu la fel de profundă ca a Mamehăi, după care se uita de sus până jos la mine înainte de a înclina din cap. Întotdeauna răspundeam la aceste saluturi din cap cu cea mai adâncă plecăciune pe care o puteam face fără să mă opresc din mers.

În ziua aceea i-am spus Mamehăi despre debutul lui Dovlecel; şi apoi, luni întregi am tot sperat s-o aud spunând că a venit timpul ca să-mi încep şi eu ucenicia. Dar au trecut şi primăvara, şi vara fără ca ea să spună ceva. Spre deosebire de viaţa palpitantă pe care o ducea acum Dovlecel, eu nu aveam decât lecţiile şi corvezile, pe lângă cele cincisprezece sau douăzeci de minute pe care le petreceam cu Mameha după-amiaza, de câteva ori pe săptămână. Uneori rămâneam în apartamentul ei şi mă învăţa diferite lucruri; dar de cele mai multe ori mă îmbrăca într-unul din chimonourile ei şi ne plimbam prin Gion, făcând cumpărături sau vizitându-l pe ghicitorul ei sau pe peruchier. Chiar şi când ploua şi nu aveam de făcut cumpărături, ne plimbam purtând umbrele lăcuite, dintr-un magazin în altul, ca să întrebăm când vine transportul de parfumuri din Italia sau dacă se terminase reparaţia unui anume chimono, deşi era programată peste o săptămână.

La început am crezut că Mameha mă poartă după ea ca să mă poată învăţa diferite lucruri, cum ar fi ţinuta corectă – căci mă tot lovea în spate cu evantaiul, ca să mă facă să stau dreaptă – şi cum să mă port cu oamenii. Mameha părea să cunoască pe toată lumea şi întotdeauna avea grijă să zâmbească sau să spună ceva

amabil, chiar şi celor mai neimportante slujnice, pentru că înţelegea bine că-şi datora poziţia celor care aveau o părere bună despre ea. Dar apoi, într-o zi, când ieşeam dintr-o librărie, mi-am dat brusc seama de ce o făcea. N-o interesa să meargă la librărie, nici la peruchier, nici la parfumerie. Cumpărăturile nu erau din cale-afară de importante şi, în plus, ar fi putut să trimită o slujnică în loc să se ducă ea însăşi. Făcea totul pentru ca lumea din Gion să ne vadă plimbându-ne împreună. Îmi întârzia debutul, ca să dea tuturor timp să mă observe.

* * *

Într-o după-amiază însorită de octombrie am plecat de la Mameha de acasă şi am luat-o în josul pârâului Shirakawa, privind frunzele cireşilor căzând pe luciul apei. Multă lume se plimba din acelaşi motiv şi, cum era de aşteptat, toţi o salutau pe Mameha. Aproape în toate cazurile, mă salutau şi pe mine în acelaşi timp.

— Ai ajuns destul de cunoscută, nu crezi? mi-a spus Mameha.

— Cred că oamenii ar saluta şi o oaie, dacă s-ar întâmpla să o însoţească pe Mameha-san.

— Mai ales o oaie! Ar fi atât de neobişnuit. Dar serios, aud că multă lume întreabă despre fata cu ochi cenuşii. Nu ţi-au aflat numele, dar nu contează. Nu te vei mai numi Chiyo pentru multă vreme.

— Mameha-san vrea să spună…

— Vreau să spun că am vorbit cu Waza-san – aşa se numea ghicitorul ei – şi a sugerat a treia zi din noiembrie ca moment prielnic pentru debutul tău.

Mameha s-a oprit să mă privească. Stăteam acolo, nemişcată ca un copac, cu ochii căscaţi cât prăjiturelele de orez. N-am strigat de bucurie, n-am bătut din palme, dar eram atât de încântată, că nu puteam vorbi. Într-un târziu, m-am înclinat şi i-am mulţumit.

— O să fii o gheişă pricepută, a spus Mameha, dar ai fi şi mai bună dacă te-ai gândi puţin la afirmaţiile pe care le faci cu ochii.

— Nu mi-am dat seama că fac vreo afirmaţie cu ochii, am răspuns.

— Sunt cea mai expresivă parte a trupului unei femei, mai ales în cazul tău. Stai acolo o clipă şi o să-ţi arăt.

Mameha a dispărut după colţ, lăsându-mă singură pe aleea pustie. O clipă mai târziu a reapărut şi a trecut pe lângă mine, cu

ochii îndreptaţi în partea opusă. Am avut impresia că se teme de ceea ce s-ar putea întâmpla dacă privea în direcţia mea.

— Dacă ai fi bărbat, ce-ai crede? m-a întrebat.

— Aş crede că vă concentraţi atât de tare să mă evitaţi, că nu vă puteţi gândi la nimic altceva.

— Nu s-ar putea să fi privit pur şi simplu burlanele caselor?

— Chiar şi aşa, mie mi s-a părut că evitaţi să vă uitaţi la mine.

— Exact asta voiam să-ţi spun. O fată care are un profil frumos nu poate să transmită *accidental* un mesaj greşit cu el. Dar bărbaţii îţi vor studia atent ochii şi-şi vor imagina că transmiţi mesaje cu ei, chiar şi când nu o faci. Mai priveşte-mă o dată.

Mameha a dispărut iar după colţ şi de data asta a revenit cu ochii pironiţi în pământ şi cu un aer visător. Când s-a apropiat, şi-a ridicat numai o clipă ochii pentru a-i întâlni pe ai mei, apoi şi-a ferit din nou privirea. Trebuie să recunosc, am simţit o undă electrică străbătându-mi corpul; dacă aş fi fost bărbat, aş fi crezut că s-a lăsat pentru o clipă în voia unor sentimente puternice, pe care se lupta să le ascundă.

— Dacă eu pot spune aşa ceva cu ochii mei atât de puţin deosebiţi, mi-a spus ea, gândeşte-te cât de multe poţi spune tu cu ai tăi. Nu m-aş mira dacă ai putea face un bărbat să leşine chiar aici, pe stradă.

— Mameha-san! Dacă aş avea puterea să fac un bărbat să leşine, sunt sigură că aş fi aflat până la vârsta asta.

— Mă surprinde că n-ai aflat. Atunci, hai să stabilim: o să fii gata să-ţi faci debutul atunci când o să faci un bărbat să încremenească doar uitându-te la el.

Eram atât de dornică să-mi fac debutul, că şi dacă Mameha m-ar fi provocat să dobor un copac cu privirea, tot aş fi încercat. Am întrebat-o dacă ar fi atât de bună să mă însoţească în timp ce experimentam pe câţiva bărbaţi şi a acceptat cu plăcere. Primul bărbat pe care l-am întâlnit era atât de bătrân că părea un sac de oase. Urca încet strada, cu ajutorul unui baston, şi avea ochelarii atât de murdari, că nu m-ar fi mirat dacă ar fi intrat cu capul într-un zid. Nu mi-a dat nici cea mai mică atenţie, aşa că mi-am continuat drumul către Bulevardul Shijo. Curând am văzut doi bărbaţi în costume occidentale, dar nici cu ei n-am avut noroc. Cred că au recunoscut-o pe Mameha sau poate că doar li s-a părut mai drăguţă decât mine, în orice caz nu şi-au luat ochii de la ea.

Aproape renunţasem, când am văzut un comisionar de vreo douăzeci de ani cărând o tavă încărcată de cutii cu mâncare. Pe

vremea aceea, multe restaurante din Gion făceau livrări, iar după-amiaza trimiteau un comisionar să adune cutiile goale. De obicei acestea erau puse într-o cutie care se ducea în mână sau se lega de bicicletă; nu ştiu de ce acest băiat le ducea pe tavă. În orice caz, era la distanţă de jumătate de cvartal şi se îndrepta către mine. Am văzut că Mameha se uita la el. Mi-a spus:

— Fă-l să scape tava.

Înainte să-mi dau seama dacă glumeşte sau nu, a cotit pe o stradă laterală şi a dispărut.

Nu cred că o fată de paisprezece ani – sau o femeie, de orice vârstă ar fi ea – poate să facă un bărbat să scape ceva din mână doar privindu-l într-un anume fel; aşa ceva se poate întâmpla doar în filme sau în cărţi. Aş fi renunţat fără ca măcar să încerc, dar am observat două lucruri. În primul rând, tânărul mă privea cum priveşte o pisică flămândă la un şoarece; în al doilea rând, majoritatea străzilor din Gion nu aveau bordură, dar aceasta avea, iar comisionarul păşea pe stradă, nu departe de ea. Dacă-l puteam înghesui în aşa fel încât să trebuiască să urce pe trotuar şi să se împiedice de bordură, ar fi putut scăpa tava. Am început prin a ţine privirea în pământ, iar apoi am încercat să imit ce făcuse Mameha cu puţin timp înainte. Mi-am ridicat ochii o clipă, până când i-au întâlnit pe ai tânărului, apoi mi-am ferit repede privirea. După alţi câţiva paşi, am făcut din nou acelaşi lucru. Deja mă privea atât de atent, că probabil uitase de tava din mână şi de bordura de la picioare. Când am ajuns foarte aproape, mi-am schimbat puţin traiectoria, ca să-l înghesui în aşa fel încât să nu poată trece de mine fără să urce pe trotuar, apoi l-am privit în ochi. Încerca să se dea la o parte din drumul meu şi, exact cum sperasem, s-a împiedicat şi a căzut, împrăştiind cutiile pe trotuar. N-am putut să nu râd! Şi mă bucur să spun că şi tânărul a început să râdă. L-am ajutat să adune cutiile, i-am aruncat un zâmbet, el s-a înclinat în faţa mea mai adânc decât o făcuse vreun bărbat vreodată, apoi ne-am continuat drumul.

O clipă mai târziu m-am întâlnit cu Mameha, care văzuse totul.

— Cred că eşti pregătită, a spus ea.

Şi cu asta, m-a condus acasă la Waza-san, pe care l-a pus să caute zilele propice diverselor evenimente care precedau debutul meu – cum ar fi mersul la templu pentru a-mi anunţa intenţiile către zei, prima mea vizită la coafor, ceremonia care avea să ne facă pe Mameha şi pe mine surori.

* * *

N-am dormit deloc în noaptea aceea. Ceea ce-mi doream de atâta vreme avea să se întâmple în sfârşit! Ideea de a mă îmbrăca în hainele minunate pe care le admirasem atâta şi de a fi prezentată unei încăperi pline de bărbaţi era de-ajuns ca să-mi facă palmele să asude. De fiecare dată când mă gândeam la asta, simţeam o agitaţie încântătoare care mă făcea să tremur toată. Mă imaginam într-o casă de ceai, deschizând uşa unei camere cu tatami. Toţi bărbaţii întorceau capul să mă privească; şi desigur, Preşedintele era printre ei. Uneori mi-l închipuiam singur în cameră, îmbrăcat în costumul japonez pe care mulţi bărbaţi îl purtau seara, în locul hainelor occidentale. În mână avea o ceaşcă de sake; mai mult decât orice pe lume, îmi doream s-o umplu pentru el şi să-i simt ochii aţintiţi asupra mea în timp ce o răceam.

Nu aveam mai mult de paisprezece ani, dar mi se părea că am trăit deja două vieţi. Noua mea viaţă abia începea, deşi vechea mea viaţă se terminase de mult. Trecuseră câţiva ani de când aflasem veştile despre familia mea şi mi se părea uluitor cum se schimbase peisajul minţii mele. Ştim cu toţii că un decor de iarnă, încărcat de zăpadă, cu copacii îmbrăcaţi în şaluri albe va fi de nerecunoscut în primăvara următoare. Dar nu-mi închipuisem niciodată că acelaşi lucru se poate petrece în noi înşine. Când am primit veştile despre familia mea a fost ca şi cum aş fi fost acoperită de o pătură de zăpadă. Dar cu timpul, răceala îngrozitoare s-a topit, scoţând la iveală un peisaj pe care nu-l mai văzusem niciodată. Nu ştiu dacă are vreun sens ce-ţi spun, dar în ajunul debutului, mintea mea era ca o grădină în care florile abia scoteau capul din pământ şi nu puteai ghici cum aveau să arate. Emoţiile mă copleşeau; iar în grădina minţii mele se afla o statuie, exact în mijloc. Era imaginea gheişei care voiam să devin.

14

Am auzit spunându-se că săptămâna în care o fată tânără se pregăteşte pentru debutul ca gheişă-ucenică seamănă cu momentul în care omida se transformă în fluture. E o idee minunată; dar în ruptul capului nu-mi dau seama cine ar putea crede aşa ceva. Omida nu trebuie decât să ţească coconul şi să adoarmă pentru o vreme; pe când în cazul meu, niciodată n-am avut o săptămână mai epuizantă. Primul pas a fost să mi se coafeze părul ca unei gheişe-ucenice, în stilul „piersică despicată” pe care l-am amintit mai devreme. Gionul avea un mare număr de coafori pe vremea aceea; cel care îi aranja părul Mamehăi lucra într-o încăpere cumplit de aglomerată, deasupra unui restaurant cu specific pescăresc. A trebuit să-mi aştept rândul vreo două ore, cu şase sau opt gheişe îngenuncheate ici şi colo, chiar şi afară, pe palierul scărilor. Şi îmi amintesc cu strângere de inimă cum mirosul părului murdar pur şi simplu te copleşea. Coafurile complicate pe care le purtau gheişele pe vremea aceea cereau atât de mult efort şi erau atât de costisitoare, că nimeni nu-şi permitea să meargă la coafor mai des de o dată pe săptămână; şi până atunci, nici chiar parfumurile pe care şi le puneau în păr nu mai erau de mare folos.

Când mi-a venit în fine rândul, primul lucru pe care l-a făcut coaforul a fost să mă aplece peste o chiuvetă mare, într-o poziţie care m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva urma să-mi taie capul. Apoi mi-a turnat în cap o găleată de apă caldă şi a început să-mi frece părul cu săpun. De fapt, „frecat” nu e un cuvânt suficient de tare, pentru că ce-i făcea el pielii mele cu degetele semăna mai mult cu ceea ce face un fermier ţarinei, cu sapa. Privind în urmă, acum înţeleg şi de ce. Mătreaţa e o mare problemă pentru gheişe şi nimic nu e mai neatrăgător şi nu face părul să arate mai murdar decât ea. Coaforul avea cele mai bune intenţii, dar după o vreme pielea mea era atât de zdrelită, că-mi dădeau lacrimile de durere. La un moment dat, coaforul mi-a spus:

— Dă-i drumul şi plângi, dacă vrei. De ce crezi că te-am pus deasupra chiuvetei?

Bănuiesc că era felul lui de a glumi, pentru că după ce-a spus-o a râs.

Când s-a săturat să-mi zgârie pielea capului cu unghiile, m-a

aşezat mai la o parte şi a început să-mi descurce părul cu un pieptene de lemn. Mă dureau muşchii gâtului de cât încercasem să-mi ţin capul drept. În cele din urmă, a hotărât că descurcase toate nodurile şi mi-a turnat ulei de camelie în păr, ceea ce i-a dat o strălucire minunată. Credeam că ce era mai rău trecuse – dar în acel moment a luat un baton de ceară. Trebuie să-ţi spun că, deşi aveam uleiul de camelie ca lubrifiant şi un fier încins care să înmoaie ceara, părul şi ceara nu se potrivesc în mod natural. E o dovadă a cât de civilizaţi suntem noi, oamenii: o fată tânără stă cuminte şi lasă un bărbat în toată firea să-i pună ceară în păr cu pieptenele şi nu face decât să scâncească încetişor. Încearcă să faci acelaşi lucru unui câine şi te muşcă de-ţi face mâinile sită.

Când părul meu a fost ceruit uniform, coaforul a luat părul de pe frunte şi l-a pieptănat către spate, apoi a ridicat restul părului într-un coc mare, ca o perniţă de ace, pe vârful capului. Privită din spate, această perniţă de ace are o des-picătură, de parcă ar fi tăiată în două, ceea ce dă coafurii numele de „piersică despicată”.

Deşi am purtat coafura „piersică despicată” câţiva ani, un anume aspect legat de ea nu mi-a trecut prin minte decât mult mai târziu, când mi l-a explicat un bărbat. Cocul – ceea ce am numit eu „perniţa de ace” – se formează înfăşurând părul în jurul unei bucăţi de pânză. La spate, unde cocul se despică, pânza rămâne vizibilă; poate fi de orice culoare şi cu orice model, dar în cazul unei gheişe-ucenice – după un anumit moment din viaţa ei, în orice caz – e întotdeauna roşie. Într-o seară, un bărbat mi-a spus/1 — Cele mai multe din fetiţele astea inocente nu au habar cât de provocator e stilul „piersică despicată”! închipuie-ţi că mergi în spatele unei tinere gheişe, gândindu-te la ce ţi-ar plăcea să-i faci, şi apoi îi vezi părul aranjat în forma asta de piersică despicată, cu o pată mare, roşie, în mijlocul despicăturii... Şi ce-ţi vine-n minte?

Nu mă puteam gândi la nimic şi i-am spus asta.

— Nu-ţi foloseşti imaginaţia! a răspuns el.

După o clipă am înţeles şi m-am înroşit atât de tare, că a izbucnit în râs.

* * *

Pe drumul înapoi către okiya, nu mai conta că pielea capului mă arde şi mă doare. De fiecare dată când îmi vedeam imaginea

în vitrina unui magazin, mă simţeam ca cineva demn de luat în serios; nu mai eram o fată, ci o tânără femeie. Când am ajuns la okiya, Mătuşica m-a pus să mă întorc şi să mă învârt şi mi-a spus tot felul de lucruri drăguţe. Chiar şi Dovlecel s-a învârtit o dată în jurul meu, admirativ – deşi Hatsumomo ar fi fost furioasă dacă ar fi aflat. Şi ce crezi că a făcut Mama? S-a ridicat în vârful picioarelor ca să vadă mai bine – ceea ce nu i-a ajutat prea tare, pentru că eram deja mai înaltă decât ea – şi apoi s-a plâns că probabil mai bine m-aş fi dus la coaforul lui Hatsumomo.

Toate tinerele gheişe sunt mândre de coafura lor la început, dar ajung s-o urască după trei sau patru zile. Fiindcă, vezi tu, dacă fata vine obosită de la coafor şi pune capul pe pernă să doarmă, cum făcuse cu o zi înainte, părul i se turteşte. Iar în clipa în care se trezeşte, trebuie să se întoarcă la coafor. De aceea, ucenica trebuie să înveţe un nou fel de a dormi după ce s-a coafat prima oară. Nu mai foloseşte o pernă obişnuită, ci o *takamakura* – de care am mai vorbit înainte. Nu e de fapt o pernă, ci un suport pentru ceafă. Cele mai multe sunt tapiţate cu un săculeţ umplut cu tărâţe de grâu, dar tot nu sunt mai moi ca o piatră. Stai întinsă pe saltea cu părul suspendat în aer şi-ţi închipui că totul e bine, până adormi; dar când te trezeşti, te-ai mişcat şi capul ţi s-a sprijinit de rogojină, iar părul ţi s-a turtit ca şi cum nici n-ai fi folosit *takamakura*. Pe mine Mătuşica mă ajuta să evit acest lucru punând o tavă cu făină de orez pe podea, sub părul meu. De câte ori îmi cădea capul pe spate în somn, părul mi se afunda în făină, care se lipea de ceară şi-mi strica coafura. O văzusem deja pe Dovlecel trecând prin aceste chinuri. Acum era rândul meu. O vreme m-am trezit în fiecare dimineaţă cu coafura distrusă şi a trebuit să-mi aştept din nou rândul la coafor ca să fiu torturată.

În fiecare după-amiază din săptămâna premergătoare debutului meu, Mătuşica m-a îmbrăcat în costumaţia completă a gheişei-ucenice şi m-a pus să merg în sus şi-n jos pe coridorul de pământ, ca să mă oţelească. La început abia puteam să merg şi mă temeam să nu cad pe spate. Fetele tinere se îmbracă mult mai ornamentat decât femeile mai în vârstă, vezi tu, ceea ce înseamnă culori mai aprinse şi ţesături mai bătătoare la ochi, dar şi un obi mai lung. O femeie matură poartă obiul legat la spate într-un fel pe care-l numim „tobă”, pentru că are o formă îngrijită, ca o cutie micuţă; acest nod nu are nevoie de mult material. Dar o fată sub douăzeci de ani sau în jurul acestei vârste poartă obiul într-un fel mult mai spectaculos. În cazul unei

gheişe-ucenice, în modul cel mai spectaculos cu putinţă, adică *darari-obi* – „obi atârnător” – legat sus, aproape de omoplaţi, cu capetele atârnând aproape până-n pământ. Indiferent cât de aprinse ar fi culorile chimonoului, obiul este aproape întotdeauna şi mai strălucitor. Când vezi o gheişă-ucenică mergând pe stradă, îi observi nu chimonoul, ci obiul sclipitor colorat – şi doar o margine îngustă de chimono, vizibil la umeri şi în părţi. Pentru a obţine acest efect, obiul trebuie să fie de lungimea unei camere. Dar nu lungimea îl face atât de greu de purtat, ci greutatea, căci întotdeauna este făcut din brocart greu de mătase. E epuizant şi numai să urci o scară cu el în braţe, aşa că poţi să-ţi imaginezi ce înseamnă să-l porţi – o bandă lată care-ţi strânge mijlocul ca un şarpe, şi apoi materialul greu atârnându-ţi pe spate. Te face să te simţi ca şi cum cineva ţi-ar fi legat un cufăr în spinare.

Ca să înrăutăţească şi mai mult lucrurile, chimonoul în sine e de asemenea greu, cu mâneci lungi, fluturânde. Nu e vorba însă de mânecile care atârnă peste palme până la pământ. Poate ai observat că, atunci când o femeie în chimono întinde braţele, materialul de sub mânecă atârnă la rândul lui, formând un fel de buzunar. Acest buzunar, pe care-l numim *furi*, este partea cea mai lungă a unui chimono de ucenică. Poate ajunge să se târască pe jos, dacă fata nu e atentă; iar când dansează, se poate împiedica în mâneci dacă nu le înfăşoară de mai multe ori în jurul braţelor.

Mulţi ani mai târziu, un celebru savant de la Universitatea din Tokio, îmbătându-se foarte tare într-o seară, a spus despre costumul ucenicelor ceva ce nu am putut uita. „Mandrilul din Africa este considerat cel mai strălucitor dintre primate. Dar eu cred că cea mai colorată primată este gheişă-ucenică din Gion!”

În cele din urmă a sosit şi ziua când Mameha şi cu mine trebuia să îndeplinim ceremonia care să ne lege ca surori. Am făcut baie devreme şi mi-am petrecut restul dimineţii îmbrăcându-mă. Mătuşica m-a ajutat cu ultimele retuşuri la păr şi la machiaj. Din cauza cerii şi a fardului care-mi acoperea pielea aveam senzaţia ciudată că faţa mea îşi pierduse orice sensibilitate; de fiecare dată când îmi duceam mâna la obraz simţeam doar o uşoară apăsare. Am făcut-o de atât de multe ori, că Mătuşica a trebuit să-mi refacă machiajul. După aceea, când mă studiam în oglindă, s-a întâmplat un lucru foarte straniu. Ştiam că persoana îngenuncheată în faţa mesei de machiaj eram eu, dar tot eu eram şi fata necunoscută care mă privea din

oglindă. Purta machiajul minunat al unei gheişe. Chiar am întins mâna să o ating. Buzele îi înfloreau roşii pe o faţă complet albă, obrajii îi erau uşor îmbujoraţi. Părul îi era împodobit cu flori de mătase şi cu mlădiţe de orez nescuturat. Purta un chimono de ceremonie negru, cu emblema okiyei Nitta. Când, în cele din urmă, am putut să mă ridic în picioare, m-am dus în hol şi m-am privit uluită în oglinda mare. Un dragon brodat înconjura tivul robei şi se ridica până la şold. Coama îi era ţesută cu fire lăcuite într-o nuanţă superbă de roşu. Ghearele şi colţii erau de argint, ochii de aur – de aur adevărat. Ochii mi s-au umplut de lacrimi şi a trebuit să mă uit în tavan ca să nu mi se rostogolească pe obraji. Înainte de a pleca din okiya am luat batista pe care mi-o dăruise Preşedintele şi mi-am strecurat-o în obi, ca să-mi poarte noroc.

Mătuşica m-a însoţit până la Mameha acasă, unde mi-am exprimat recunoştinţa faţă de ea şi i-am promis să o respect şi să o onorez. Apoi toate trei ne-am dus la Altarul Gion, unde Mameha şi cu mine am bătut din palme şi am anunţat zeii că în curând ne vom lega ca surori. I-am rugat să-şi reverse bunăvoinţa asupra mea în anii ce vor urma, apoi am închis ochii şi le-am mulţumit pentru că îmi îndepliniseră dorinţa exprimată cu trei ani şi jumătate înainte, cea de a deveni gheişă.

Ceremonia urma să aibă loc la Casa de ceai Ichiriki, de departe cea mai faimoasă din Japonia. Are o istorie bogată, în parte pentru că la începutul anilor 1700 acolo s-a ascuns un celebru samurai. Dacă ai auzit vreodată povestea celor patruzeci şi şapte de ronini – care au răzbunat moartea stăpânului lor şi apoi s-au sinucis prin sepuku – ei bine, conducătorul lor este cel care s-a ascuns la Ichiriki pentru a-şi plănui răzbunarea. Cele mai multe din aceste case de ceai de prim rang din Gion sunt ascunse privirii, dar Ichiriki este la fel de vizibilă ca un măr în pom. E aşezată pe un colţ al Bulevardului Shijo, înconjurată de un zid neted, de culoarea piersicii, cu propriul lui acoperiş de ţiglă. Mie mi se părea un palat.

Acolo ni s-au alăturat alte două surori mai mici ale Mamehăi, precum şi Mama. Când ne-am strâns toate în grădina exterioară, o slujnică ne-a condus înăuntru, pe un coridor şerpuit, până într-o cămăruţă cu tatami din spatele casei. Nu mai fusesem niciodată într-un loc atât de elegant. Fiecare ornament de lemn strălucea; fiecare zid era perfect în netezimea lui. Simţeam mirosul dulce şi prăfos de *kuroyaki* – „negru-cărbune” – un parfum care se face arzând cărbune şi măcinându-l până devine

un praf cenuşiu. E foarte demodat, şi chiar şi Mameha, care era una dintre cele mai tradiţionale gheişe, prefera ceva mai occidental. Însă pe atunci acel *kuroyaki* purtat de generaţii de gheişe încă mai bântuia Ichiriki. Mai am puţin şi acum şi îl păstrez într-un flacon de lemn; iar când îl miros, mă regăsesc acolo. Ceremonia, la care a participat şi stăpâna casei, a durat numai vreo zece minute. O slujnică a adus o tavă cu mai multe ceşti de sake, iar Mameha şi cu mine am băut împreună. Am luat trei înghiţituri dintr-o ceaşcă, apoi i-am dat-o ei, şi a luat şi ea trei înghiţituri. Am făcut asta cu trei ceşti diferite şi apoi totul s-a încheiat. Din acel moment, nu am mai fost Chiyo. Am devenit gheişa-novice Sayuri. În prima lună de ucenicie, o tânără gheişă este „novice” şi nu poate dansa sau participa la petreceri fără sora ei mai mare – de fapt, nu face altceva decât să privească şi să înveţe. Cât despre numele Sayuri, Mameha se consultase îndelung cu ghicitorul ei pentru a-l alege. Rezonanţa unui nume nu e singurul lucru care contează, vezi tu; semnificaţia caracterelor este şi ea foarte importantă, la fel şi numărul de linii trasate pentru a le scrie – sunt numere de linii norocoase şi numere cu ghinion. Noul meu nume venea de la „sa”, care înseamnă „împreună”, „yu” de la semnul zodiacal al Cocoşului – pentru a balansa celelalte trăsături ale personalităţii mele – şi „ri”, care înseamnă „înţelegere”. Toate combinaţiile care conţineau un element din numele Mameha fuseseră din păcate eliminate ca nefavorabile de către ghicitor.

Sayuri mi se părea un nume minunat, dar era straniu să nu mai fiu cunoscută drept Chiyo. După ceremonie am trecut într-o altă încăpere, pentru un prânz cu „orez roşu”, făcut din orez amestecat cu fasole roşie. Am mâncat fără poftă, pentru că mă simţeam ciudat de neliniştită şi deloc în dispoziţie festivă. Stăpâna casei de ceai mi-a pus o întrebare, iar când am auzit-o spunându-mi „Sayuri”, mi-am dat seama ce mă supăra. Era ca şi cum fetiţa numită Chiyo, care alerga desculţă de la baltă până la căsuţa ei cherchelită, nu mai exista. Mi se părea că fata cea nouă, Sayuri, cu faţa ei albă şi strălucitoare şi cu buzele ei roşii, o ucisese.

Mameha plănuise să-şi petreacă prima parte a după-amiezii ducându-mă prin Gion ca să mă prezinte diverselor stăpâne de case de ceai şi de okiya cu care avea relaţii. Dar n-am plecat imediat ce s-a terminat prânzul. Mameha m-a dus într-o altă încăpere din Ichiriki şi mi-a cerut să mă aşez. Desigur, o gheişă nu „se aşează” niciodată; ceea ce noi numim „aşezat” este

probabil ceea ce toţi ceilalţi numesc „îngenuncheat”. În orice caz, după ce-am făcut-o, s-a strâmbat la mine şi mi-a cerut să încerc din nou. Robele erau atât de incomode, că mi-a luat mai multe încercări ca să o pot face cum trebuie. Mameha mi-a dat un mic ornament în formă de tărtăcuţă şi mi-a arătat cum să-l port atârnat de obi. Tărtăcuţa fiind goală şi uşoară, se spune că echilibrează greutatea corpului – şi multe ucenice stângace s-au bizuit pe aşa ceva ca să le ajute să nu cadă.

Mameha mi-a mai vorbit o vreme, apoi, tocmai când ne pregăteam să plecăm, mi-a cerut să-i torn o ceaşcă de ceai. Ceainicul era gol, dar mi-a spus să mă prefac că-i torn. Voia să vadă cum îmi feresc mâneca atunci când torn ceaiul. Credeam că ştiu exact ce vrea şi am făcut cum mă pricepeam mai bine, dar Mameha a fost nemulţumită.

— Mai întâi de toate, a spus ea, a cui ceaşcă o umpli?

— A dumneavoastră! am răspuns.

— Atunci, în numele cerului, nu ai de ce să încerci să mă impresionezi. Prefă-te că sunt altcineva. Sunt bărbat sau femeie?

— Bărbat, am răspuns.

— Bine, atunci. Toarnă-mi din nou.

Am făcut-o şi Mameha aproape că şi-a sucit gâtul încercând să se uite în sus, pe mâneca mea, când am întins braţul.

— Cum îţi place? m-a întrebat ea. Pentru că exact asta o să se întâmple dacă ridici braţul aşa de sus.

Am încercat să torn din nou, cu braţul mai jos. De data asta, a căscat şi s-a întors să înceapă o conversaţie cu o gheişă imaginară aşezată alături de ea.

— Cred că încercaţi să-mi spuneţi că vă plictisesc, am spus eu. Dar cum pot să vă plictisesc doar turnând o ceaşcă de ceai?

— E adevărat că nu vrei să mă vezi uitându-mă pe sub mâneca ta, dar asta nu înseamnă nici s-o faci pe mironosiţa! Bărbaţii sunt interesaţi de un singur lucru. Crede-mă, o să înţelegi foarte curând despre ce vorbesc. Între timp, poţi să-i faci fericiţi făcându-i să creadă că au voie să vadă părţi ale corpului tău pe care nimeni altcineva nu le poate vedea. Dacă o gheişă-ucenică se poartă cum te-ai purtat tu acum – toarnă ceai exact ca o slujnică – bietul bărbat îşi pierde orice speranţă, încearcă din nou, dar mai întâi arată-mi braţul. Mi-am ridicat mâneca până la cot şi am întins braţul la vedere.

— Ai braţe frumoase; şi piele minunată. Trebuie să te asiguri că orice bărbat aşezat lângă tine îţi vede braţul măcar o dată.

Aşa că am continuat, turnând ceai iar şi iar, până când

Mameha s-a asigurat că îmi ridic mâneca suficient cât să-mi arăt braţul, fără a fi prea evident ce fac. Aş fi stârnit râsul tuturor dacă îmi ridicam pur şi simplu mâneca până la cot; trucul era să mă port ca şi cum nu făceam altceva decât să dau mâneca la o parte când turnam ceaiul, dar în acelaşi timp să o ridic câţiva centimetri deasupra încheieturii, ca să las să se vadă antebraţul. Mameha mi-a spus că cea mai frumoasă parte a braţului e cea interioară, aşa că trebuie întotdeauna să ţin ceainicul în aşa fel încât bărbatul să vadă această parte, şi nu pe cea din exterior.

Mi-a cerut să torn din nou, de data aceasta prefăcându-mă că o servesc pe stăpâna casei Ichiriki. Mi-am arătat braţul exact ca înainte şi Mameha s-a strâmbat imediat.

— Pentru numele cerului, sunt femeie, a spus ea. De ce îmi arăţi braţul aşa? Probabil ca să mă înfurii.

— Să vă înfurii?

— Ce altceva pot să cred? Îmi arăţi cât de tânără şi frumoasă eşti, pe când eu sunt bătrână şi scofâlcită. Dacă nu cumva o faci doar ca să fii vulgară…

— În ce fel este vulgar?

— De ce te străduieşti să-mi arăţi partea interioară a braţului? La fel de bine ai putea să-mi arăţi talpa sau interiorul coapsei. Dacă se întâmplă să zăresc ceva ici şi colo, asta e una. Dar să te străduieşti cu tot dinadinsul să-mi arăţi?

Aşa că am mai turnat de câteva ori, până am învăţat o metodă mai rezervată şi mai potrivită. După care Mameha a anunţat că suntem pregătite să pornim împreună prin Gion.

Eu purtam deja de câteva ore ţinuta completă a unei gheişe-ucenice. Acum trebuia să încerc să mă plimb prin tot Gionul încălţată în ceea ce noi numim *okobo*. Sunt încălţări foarte înalte, din lemn, prinse în curele frumoase, lăcuite, care ţin piciorul. Multă lume consideră foarte elegant felul în care se subţiază în partea de jos, în aşa fel încât urma pe care o lasă pe pământ e cam cât jumătate din talpa piciorului. Dar mie mi se pare greu să mergi elegant când eşti încălţată cu *okobo*. Mă simţeam ca şi cum aş fi avut olane de acoperiş legate de picioare.

Împreună cu Mameha, m-am oprit la vreo douăzeci de okiya şi case de ceai, dar n-am petrecut mai mult de câteva minute la niciuna. De cele mai multe ori, o slujnică răspundea la uşă, iar Mameha cerea politicos să-i vorbească stăpânei; când aceasta sosea, Mameha îi spunea: „Aş dori să v-o prezint pe noua mea soră mai mică, Sayuri”, iar eu mă înclinam foarte adânc şi spuneam: „Vă cer respectuos bunăvoinţa, Stăpână”. Mameha şi

Stăpâna stăteau de vorbă câteva clipe, apoi plecam. În câteva din aceste locuri am fost invitate să intrăm pentru un ceai, şi acolo am petrecut poate câte cinci minute. Însă eu evitam să beau ceai şi-mi umezeam doar buzele. Folosirea toaletei când porţi chimono este unul dintre cele mai grele lucruri şi nu eram sigură că mă pricep foarte bine să-l fac.

În orice caz, într-o oră eram atât de epuizată, că abia îmi puteam reţine gemetele în timp ce mergeam. Dar am continuat în acelaşi ritm. Pe vremea aceea, în Gion erau probabil treizeci sau patruzeci de case de ceai de prim rang şi încă vreo sută de rang ceva mai mic. Desigur, nu le puteam vizita pe toate. Ne-am dus la cele cincisprezece-şaisprezece case unde Mameha obişnuia să meargă la petreceri. Cât despre okiya, trebuie să fi fost cu sutele, dar ne-am dus numai la cele câteva cu care Mameha se afla în relaţii.

Am terminat puţin după ora trei. Nimic nu mi-ar fi plăcut mai mult decât să mă întorc la okiya şi să mă culc. Dar Mameha avea planuri cu mine în seara aceea. Urma să am primul meu angajament ca gheişă-ucenică.

— Du-te să faci o baie, mi-a spus Mameha. Ai transpirat destul de mult şi machiajul nu a ţinut.

Vezi tu, era o zi caldă de toamnă şi muncisem din greu.

* * *

Înapoi la okiya, Mătuşica m-a ajutat să mă dezbrac, apoi i s-a făcut milă de mine şi m-a lăsat să dorm jumătate de oră. Îi reintrasem în graţii, acum că greşelile mele prosteşti fuseseră uitate, iar viitorul meu părea mai strălucitor chiar şi decât al lui Dovlecel. M-a trezit apoi din somn şi am fugit la baie cât am putut de repede. La cinci, terminasem cu îmbrăcatul şi fardatul. Mă simţeam teribil de emoţionată, îţi închipui, pentru că ani de zile o privisem pe Hatsumomo, şi mai de curând pe Dovlecel, cum plecau de acasă seara, arătând minunat, iar acum în fine îmi venise şi mie rândul. Evenimentul din seara aceea, primul la care aveam să particip, era un banchet la Hotelul Kansai International. Banchetele sunt de un formalism ţeapăn, cu oaspeţii aşezaţi umăr la umăr, în formă de U, de-a lungul pereţilor dintr-o mare încăpere cu tatami, cu tăvi cu mâncare aşezate pe mici măsuţe în faţa lor. Gheişele, care sunt acolo ca să întreţină atmosfera, se mişcă prin centrul camerei – vreau să spun, în interiorul literei U formate din măsuţe – şi petrec numai

câteva minute îngenunchind în faţa fiecărui invitat, turnându-i sake şi conversând. Nu e ceea ce s-ar putea numi o seară palpitantă; iar ca novice, rolul meu era chiar şi mai puţin interesant decât al Mamehăi. M-am ţinut după ea ca o umbră. De câte ori se prezenta, făceam şi eu acelaşi lucru, cu o plecăciune adâncă, şi spuneam:

— Numele meu e Sayuri. Sunt novice şi vă implor îngăduinţa.

După aceea nu mai spuneam nimic şi nimeni nu-mi mai adresa nici un cuvânt.

Spre sfârşitul banchetului, uşile dintr-o latură a camerei au fost deschise şi Mameha împreună cu o altă gheişă au executat un dans, cunoscut sub numele de *Chi-yo no Tomo* – „Prieteni pe vecie”. Este o piesă minunată despre două femei devotate, care se reîntâlnesc după multă vreme. Cei mai mulţi dintre bărbaţi s-au scobit în dinţi pe tot parcursul dansului; erau directori ai unei mari companii care producea valve de cauciuc, sau cam aşa ceva, şi se adunaseră la Kyoto pentru banchetul anual. Nu cred că era vreunul dintre ei care să cunoască diferenţa dintre dans şi somnambulism. Cât despre mine, eram fermecată. Gheişele din Gion folosesc întotdeauna un evantai ca decor atunci când dansează, iar Mameha era deosebit de măiastră în mişcări. La început şi-a închis evantaiul şi, învârtindu-se în cerc, l-a fluturat delicat din încheietură, ca să sugereze un pârâu care curge. Apoi l-a deschis şi a devenit o cupă în care prietena ei a turnat sake. Cum am spus, dansul era fermecător, la fel şi muzica, executată la shamisen de o gheişă cumplit de slabă, cu ochi mici şi apoşi.

Un banchet formal nu durează în general mai mult de două ore; aşa că pe la opt eram din nou afară, pe stradă. Mă pregăteam să-i mulţumesc Mamehăi şi să-i urez noapte bună, când ea mi-a spus:

— Ei bine, mă gândisem să te trimit la culcare, dar pari atât de plină de energie. Mă duc la Casa de ceai Komoriya. Vino cu mine, să guşti pentru prima oară o petrecere neprotocolară. E bine să te scoatem în lume cât mai repede cu putinţă.

Nu prea puteam să-i spun că sunt prea obosită ca să merg, aşa că mi-am înghiţit cuvintele şi am urmat-o.

Petrecerea, după cum mi-a explicat pe drum, era dată de un bărbat care conducea Teatrul Naţional din Tokio. Cunoştea toate gheişele importante din aproape toate cartierele de gheişe din Japonia şi, deşi probabil avea să pară foarte cordial când mă va prezenta, nu trebuia să mă aştept să-mi spună mare lucru. Singura mea treabă era să mă asigur că arăt bine şi că sunt

mereu pe fază.

— Numai să nu ajungi într-o situaţie care să te facă să apari într-o lumină proastă, m-a avertizat Mameha.

Am intrat în casa de ceai şi am fost conduse de o slujnică într-o încăpere de la etaj. N-am îndrăznit să mă uit prea atent înăuntru când Mameha a îngenuncheat ca să deschidă uşa, dar am zărit şapte sau opt bărbaţi aşezaţi pe perne în jurul mesei şi vreo patru gheişe. Ne-am înclinat şi am intrat, apoi am îngenuncheat din nou ca să închidem uşa în urma noastră – căci aşa intră o gheişă într-o încăpere. Le-am salutat întâi pe celelalte gheişe, cum mă învăţase Mameha să fac, apoi pe amfitrion, aflat într-un colţ al mesei, şi după aceea pe ceilalţi oaspeţi.

— Mameha-san! a spus una dintre gheişe. Ai venit exact la timp ca să ne spui povestea despre Konda-san, peruchierul.

— O, sfinte ceruri, nu mi-o amintesc deloc, a spus Mameha şi toată lumea a râs/1 Nu aveam idee care era gluma. Mameha m-a condus în jurul mesei şi a îngenuncheat lângă amfitrion. Am urmat-o şi m-am aşezat lângă ea.

— Domnule director, permiteţi-mi să v-o prezint pe noua mea soră mai mică, i-a spus Mameha.

Era momentul când trebuia să fac o plecăciune şi să-mi spun numele, să-i cer îngăduinţa şi aşa mai departe. Directorul era un bărbat foarte agitat, cu ochii bulbucaţi şi cu aspect foarte fragil. Nici măcar nu s-a uitat la mine, ci doar a scuturat scrumul ţigării în scrumiera aproape plină din faţa sa, după care a spus:

— Ce-i cu povestea asta despre Konda-san, peruchierul? Toată seara fetele au făcut aluzii la ea, dar nici una nu vrea să-mi povestească şi mie.

— Sincer, nu am idee! a răspuns Mameha.

— Ceea ce înseamnă, a spus altă gheişă, că-i e prea jenă s-o spună. Dacă ea nu vrea, bănuiesc că trebuie s-o spun eu.

Bărbaţilor a părut să le placă ideea, dar Mameha a suspinat.

— Între timp, eu îi dau o ceaşcă de sake, să se calmeze, a spus directorul şi şi-a clătit propria ceaşcă în bolul cu apă din centrul mesei – aflat acolo tocmai pentru asta – înainte de a i-o oferi.

— Ei bine, a început gheişa, acest Konda-san e cel mai bun peruchier din Gion sau cel puţin aşa spune toată lumea. Şi ani de zile Mameha i-a fost clientă. Ştiţi bine, întotdeauna trebuie să aibă ce e mai bun. E de-ajuns să te uiţi la ea ca să-ţi dai seama.

Mameha a făcut o faţă prefăcut furioasă.

— Categoric are cel mai frumos zâmbet sarcastic, a spus unul

dintre bărbaţi.

— În cursul unui spectacol, a continuat gheişa, în culise se află întotdeauna un peruchier care să ajute cu schimbările de costume. Deseori, când o gheişă îşi scoate o haină şi-şi pune alta, alunecă ceva ici sau colo, şi brusc… un sân gol! Sau… un petic de păr! Ştiţi, se mai întâmplă lucruri de felul ăsta. Şi oricum…

— Şi eu care am lucrat toţi anii ăştia la o bancă, a intervenit unul dintre bărbaţi. Vreau să fiu peruchier/1 — Meseria asta înseamnă mai mult decât zgâitul la femei goale. Oricum, Mameha-san e întotdeauna foarte discretă şi se duce în spatele unui paravan ca să se schimbe…

— Lasă-mă pe mine să spun povestea, a întrerupt-o Mameha. O să-mi scoţi renume prost. Nu încercam să fiu îngâmfată. Konda-san se zgâia întotdeauna la mine, de parcă abia aştepta următoarea schimbare de costum, aşa că am cerut să mi se aducă un paravan. E de mirare că nu l-a găurit cu privirea, la cât s-a străduit să vadă prin el.

— De ce nu puteai să-l laşi să vadă câte ceva, când şi când? a întrerupt-o directorul. Ce e rău în a fi drăguţă?

— N-am privit niciodată lucrurile în felul acesta, a spus Mameha. Aveţi perfectă dreptate, domnule director. Ce rău poate face o privire? Poate aţi dori să ne lăsaţi să aruncăm o privire chiar acum.

Toată lumea din încăpere a izbucnit în râs auzind aceasta. Tocmai când lucrurile începeau să se calmeze, directorul a luat-o de la capăt, ridicându-se şi începând să-şi dezlege cordonul robei.

— N-o fac, i-a spus Mamehăi, decât dacă mă laşi să arunc şi eu o privire în schimb.

— N-am făcut o astfel de ofertă, a răspuns Mameha.

— Nu e prea generos din partea ta.

— Oamenii generoşi nu devin gheişe. Devin clienţi ai gheişelor.

— Atunci, s-o lăsăm baltă, a spus directorul şi s-a aşezat la loc.

Trebuie să recunosc, am fost foarte uşurată când a renunţat; căci deşi ceilalţi păreau să se distreze de minune, eu mă simţeam jenată.

— Unde rămăsesem? a spus Mameha. Ei bine, într-o zi am cerut să mi se aducă paravanul şi am crezut că o să fie de ajuns ca să mă apere de Konda-san. Dar la un moment dat, când mă

întorceam în grabă de la toaletă, nu l-am mai găsit pe om nicăieri. Am intrat în panică, pentru că aveam nevoie de perucă pentru următoarea intrare; curând însă l-am găsit aşezat pe un cufăr, rezemat de perete, palid şi asudând. M-am temut să nu-i fie rău de la inimă! Avea peruca mea alături, iar când m-a văzut, s-a scuzat şi m-a ajutat să mi-o pun. Apoi/1 mai târziu în aceeaşi seară, mi-a dat un bilet pe care scrisese...

Aici vocea i s-a pierdut. Unul dintre bărbaţi a întrebat:

— Ei? Ce scria pe bilet?

Mameha şi-a acoperit ochii cu mâna. Era prea jenată ca să continue şi toată lumea din încăpere a izbucnit în râs.

— Bine, bine, vă spun eu ce scria, a intervenit gheişa care începuse povestea. Suna cam aşa: „Dragă Mameha, eşti cea mai minunată gheişă din Gion” şi aşa mai departe. „După ce ai purtat o perucă, o păstrez întotdeauna cu sfinţenie şi o ţin în atelier ca să-mi îngrop faţa în ea şi să simt parfumul părului tău de mai multe ori pe zi. Dar azi, când ai fugit la toaletă, mi-ai oferit cel mai minunat moment din viaţă. Când erai înăuntru, m-am ascuns lângă uşă, şi frumosul sunet de clopoţel, mai minunat ca al unei cascade...”

Bărbaţii râdeau atât de tare, că gheişa a trebuit să facă o pauză înainte de a continua.

— „...şi frumosul sunet de clopoţel, mai minunat ca al unei cascade, m-a făcut să devin tare şi ţeapăn acolo unde eu însumi rezonez...”

— N-a spus aşa, a intervenit Mameha. A scris: „frumosul sunet de clopoţel, mai minunat ca al unei cascade, m-a făcut să mă întăresc la gândul că trupul tău era gol...”

— Apoi i-a spus, a continuat cealaltă gheişă, că nu s-a mai putut ridica în picioare de excitat ce era. Şi că speră ca într-o bună zi să aibă din nou parte de un asemenea moment.

Desigur, toată lumea a râs, şi m-am prefăcut şi eu că râd. Dar adevărul este că îmi venea greu să cred că bărbaţii aceia – care plătiseră sume considerabile ca să se afle acolo, printre femei îmbrăcate în haine frumoase şi scumpe – chiar îşi doreau să asculte genul de poveşti pe care le-ar fi spus copiii la baltă, în Yoroido. Îmi imaginasem că aveam să mă simt pusă în inferioritate prin conversaţii despre literatură, sau despre Kabuki, sau alte lucruri de felul ăsta. Şi, desigur, în Gion existau şi astfel de petreceri – se întâmplase însă ca prima la care mergeam să fie de un gen mai infantil.

Pe tot parcursul poveştii Mamehăi, bărbatul de lângă mine îşi

frecase faţa pătată cu mâinile, fără să fie atent. La sfârşit s-a uitat lung la mine şi a întrebat/1 — Ce s-a-ntâmplat cu ochii tăi? Sau am băut eu prea mult? Categoric băuse prea mult – deşi nu mi se părea că se cade să-i spun. Dar înainte de a-i putea răspunde, sprâncenele au început să-i tremure, apoi a început să se scarpine în cap atât de tare, că pe umeri i s-a revărsat un nor de zăpadă. Am aflat mai târziu că era cunoscut în Gion ca „Domnul Ninsoare” din cauza mătreţii lui cumplite. A părut să uite întrebarea pe care mi-o pusese – sau poate că nici nu se aşteptase să-i răspund – pentru că s-a interesat apoi ce vârstă am. I-am spus că am paisprezece ani.

— Eşti cea mai bătrână fată de paisprezece ani pe care o cunosc. Poftim, ia asta, mi-a spus întinzându-mi ceaşca de sake.

— O, nu, mulţumesc, domnule, am răspuns, sunt doar o novice…

Asta mă învăţase Mameha să spun, dar Domnul Ninsoare nu m-a ascultat. A ţinut ceaşca întinsă până când am luat-o, apoi a ridicat sticla ca să-mi toarne sake. Nu trebuia să beau sake, pentru că o gheişă-ucenică – şi mai ales o novice – trebuie să pară copilăroasă. Dar nu puteam să nu-l ascult. Am întins ceaşca de sake; s-a scărpinat în cap înainte de a turna şi am fost îngrozită să văd cum câteva fire de mătreaţă cad în ceaşcă. Domnul Ninsoare a umplut-o cu sake şi mi-a spus:

— Acum bea. Haide. Prima dintr-un lung şir.

I-am zâmbit şi tocmai ridicam încet ceaşca la buze – neştiind ce altceva să fac – când, slavă cerului, Mameha m-a salvat.

— E prima ta zi în Gion, Sayuri. Nu se face să te îmbeţi, a spus ea, deşi vorbea mai mult pentru urechile Domnului Ninsoare. Umezeşte-ţi numai buzele şi gata.

Aşa că m-am supus şi mi-am udat buzele cu sake. Iar când spun că mi le-am udat, vreau să spun că le-am strâns aşa de tare că am simţit o durere cumplită, apoi am ridicat ceaşca până am simţit lichidul atingându-mi pielea. Atunci am pus repede ceaşca pe masă şi am spus:

— Mmmm! Delicios! pe când îmi căutam batista în obi. M-am simţit foarte uşurată când mi-am tamponat buzele cu ea şi mă bucur să spun că Domnul Ninsoare nici n-a observat, pentru că era ocupat să privească ceaşca plină de pe masă/1 Peste o clipă a luat-o cu două degete şi a turnat-o pe gât, după care s-a ridicat şi s-a scuzat ca să se ducă la toaletă.

Se presupune că o gheişă-ucenică trebuie să conducă un bărbat la toaletă şi înapoi, dar nimeni nu se aşteaptă la asta de

la o novice. Când în încăpere nu există nici o ucenică, bărbatul se duce de obicei singur la toaletă sau, uneori, este însoţit de una dintre gheişe. Dar Domnul Ninsoare stătea acolo, privindu-mă, până când mi-am dat seama că aşteaptă să mă ridic.

Nu ştiam rostul casei la Komoriya, dar Domnul Ninsoare cunoştea în mod clar drumul. L-am urmat pe hol şi am mers până după colţ. S-a dat la o parte cât i-am deschis uşa toaletei. După ce am închis-o în urma lui şi stăteam pe hol aşteptând, am auzit zgomot de paşi urcând scara, dar nu m-a preocupat. Curând Domnul Ninsoare a terminat şi ne-am întors în încăpere. Când am intrat, am văzut că încă o gheişă se alăturase petrecerii, împreună cu o ucenică. Stăteau cu spatele la uşă, aşa că nu le-am văzut feţele până când nu m-am întors la locul meu. Îţi poţi imagina cât am fost de şocată văzându-le: acolo, de cealaltă parte a mesei, se afla femeia pe care aş fi dat orice s-o evit. Era Hatsumomo, zâmbindu-mi, şi alături de ea stătea Dovlecel.

15

Hatsumomo zâmbea când era fericită, ca toată lumea; şi niciodată nu era mai fericită ca atunci când se pregătea să facă pe cineva să sufere. De aceea avea un zâmbet minunat pe faţă când a spus:

— Sfinte ceruri! Ce coincidenţă ciudată. Ia te uită, o novice! N-ar trebui să spun restul poveştii, pentru că poate s-ar jena, biata de ea.

Speram ca Mameha să se scuze şi să plecăm. Dar n-a făcut decât să-mi arunce o privire îngrijorată. Probabil că i se părea că a o lăsa pe Hatsumomo cu bărbaţii aceia ar fi fost ca şi cum am fi fugit dintr-o casă în flăcări; era mai bine să rămânem şi să încercăm să ţinem totul sub control.

— Serios, nu cred că există ceva mai greu decât să fii novice, spunea Hatsumomo. Nu eşti de aceeaşi părere, Dovlecel?

Dovlecel era de acum ucenică şi avea toate drepturile cuvenite; fusese novice cu şase luni în urmă. Am privit către ea, căutând un semn de simpatie, dar nu făcea decât să se uite fix la masă, cu mâinile în poală. Cum o cunoşteam bine, mi-am dat seama că ridul de la rădăcina nasului înseamnă că e supărată.

— Ba da, doamnă, a răspuns ea.

— O perioadă atât de dură a vieţii, a continuat Hatsumomo. Încă îmi mai amintesc cât de grea mi s-a părut... Cum te cheamă, micuţă novice?

Din fericire, n-a trebuit să răspund, pentru că a vorbit Mameha.

— Ai dreptate să spui că a fost o perioadă grea pentru tine, Hatsumomo-san. Dar, desigur, tu erai mai neîndemânatică decât cele mai multe fete/1 — Vreau să aud restul poveştii, a spus unul dintre bărbaţi.

— Şi s-o ruşinăm pe biata novice care ni s-a alăturat? a răspuns Hatsumomo. V-o spun numai dacă promiteţi să nu vă gândiţi la biata fată, ascultând-o. Imaginaţi-vă pe altcineva.

Hatsumomo ştia să fie ingenioasă în răutatea ei diabolică. Dacă mai devreme bărbaţilor nici nu le-ar fi trecut prin minte să-şi închipuie povestea ca întâmplându-mi-se mie, acum aveau cu siguranţă s-o facă.

— Să vedem, unde rămăsesem? a început Hatsumomo. A, da. Ei bine, novicea de care vorbeam... nu-mi amintesc numele ei, dar ar trebui să-i dau unul, ca să nu poată fi confundată cu biata

fată de aici. Spune-mi, micuţă novice… cum te cheamă?
— Sayuri, doamnă, am spus.
Faţa îmi ardea atât de tare de emoţie, că nu m-ar fi mirat dacă machiajul mi s-ar fi topit şi ar fi început să-mi curgă în poală.
— Sayuri. Ce frumos! Dar cumva parcă nu ţi se potriveşte. Mă rog, să-i zicem novicei din poveste „Mayuri”. Deci, într-o zi mergeam pe Bulevardul Shijo cu Mayuri, îndreptându-ne către okiya surorii ei mai mari. Bătea un vânt cumplit, care zguduia ferestrele, iar biata Mayuri nu prea avea experienţă în purtatul chimonoului. Era uşoară ca o frunză şi ştiţi cum mânecile astea largi se umflă în vânt ca nişte pânze de corabie. Pe când ne pregăteam să traversăm strada, a dispărut, iar eu am auzit din spate un sunet slab, ca un „Aaa… aaa”, tot mai slab…
Aici Hatsumomo s-a întors către mine.
— Vocea mea nu e destul de subţire, a spus ea. Ia încearcă tu. „Aaa… aaa…”
Ce puteam face? Am încercat să scot sunetul cum m-am priceput mai bine.
— Nu, nu, mai subţire… mă rog, nu contează! Hatsumomo s-a întors spre bărbatul de lângă ea şi i-a spus în şoaptă:
— Nu e prea deşteaptă, nu?
A clătinat din cap, apoi a continuat:
— Oricum, când m-am întors am văzut-o pe biata Mayuri dusă de vânt în josul străzii, la un cvartal distanţă în spatel/1 meu, dând din mâini şi din picioare ca un gândac răsturnat pe spate. Aproape că mi-a plesnit obiul de râs. Apoi, brusc, s-a împiedicat şi a căzut de pe trotuar, în mijlocul unei intersecţii aglomerate, tocmai când se apropia o maşină. Slavă cerului că vântul a dus-o pe capotă! Picioarele i-au zburat… şi apoi, dacă vă puteţi imagina, vântul i-a ridicat chimonoul şi… mă rog, nu e nevoie să vă spun ce s-a mai întâmplat.
— Ba sigur că e nevoie! a spus unul din bărbaţi.
— Nu aveţi deloc imaginaţie? a replicat ea. Vântul i-a ridicat chimonoul până la şolduri. Cum nu voia să fie văzută goală, s-a răsucit şi a ajuns să stea cu fiecare picior în altă direcţie şi cu părţile intime lipite de parbriz, chiar în faţa şoferului…
Evident, bărbaţii se tăvăleau deja pe jos de râs, inclusiv directorul, care-şi lovea ceaşca de sake de masă ca o mitralieră, spunând:
— De ce mie nu mi se întâmplă niciodată aşa ceva?
— Serios, domnule director, a intervenit Hatsumomo. Fata era doar o novice! Nu e ca şi cum şoferul ar fi reuşit să vadă ceva.

Vă puteţi imagina cum e să vă uitaţi la părţile intime ale fetei de aici? Probabil că arată ca un bebeluş!

— Uneori fetelor începe să le crească părul de la unsprezece ani, a spus unul dintre bărbaţi.

— Câţi ani ai, micuţă Sayuri? m-a întrebat Hatsumomo.

— Am paisprezece ani, doamnă, i-am răspuns, cât am putut de politicos. Dar sunt bătrână pentru paisprezece ani.

Bărbaţilor le-a plăcut răspunsul, iar zâmbetul lui Hatsumomo s-a asprit puţin.

— Paisprezece ani? Perfect! Şi, desigur, nu ai deloc păr…

— Oh, ba am. Chiar foarte mult!

Şi am ridicat mâna, pipăindu-mi părul din cap. Trebuie să fi fost un lucru isteţ, deşi mie nu mi se păruse. Bărbaţii au râs mai tare chiar decât la povestea spusă de Hatsumomo. Şi Hatsumomo a râs, probabil pentru că nu voia să pară că gluma fusese pe socoteala ei.

Când râsetele au încetat, Mameha şi cu mine am plecat. Nici nu închiseserăm bine uşa în urma noastră, când am auzit-o şi pe Hatsumomo scuzându-se. Ea şi Dovlecel ne-au urmat în jos pe scări/1 — O, Mameha-san, a spus Hatsumomo, a fost aşa de amuzant! Nu ştiu de ce nu lucrăm împreună mai des!

— Da, a fost amuzant, a răspuns Mameha. Aştept cu nerăbdare să văd ce delicii ne rezervă viitorul!

După care mi-a aruncat o privire foarte satisfăcută. Aştepta cu nerăbdare s-o vadă pe Hatsumomo distrusă.

* * *

În seara aceea, după ce am făcut baie şi m-am demachiat, stăteam în holul de primire şi-i răspundeam Mătuşicii la întrebări despre cum se desfăşurase ziua, când a intrat Hatsumomo şi s-a postat în faţa mea. În mod normal nu se întorcea atât de devreme, dar din clipa în care i-am văzut faţa am ştiut că venise doar ca să dea piept cu mine. Nici măcar nu avea zâmbetul ei crud pe faţă, ci avea buzele strânse într-un fel foarte respingător. A rămas o clipă în faţa mea, apoi a ridicat mâna şi m-a lovit peste faţă. Ultimul lucru pe care l-am văzut au fost dinţii ei ca două şiruri de perle.

Am fost atât de şocată, că nici nu-mi pot aminti ce s-a întâmplat imediat după aceea. Dar probabil că Mătuşica şi Hatsumomo s-au luat la ceartă, pentru că am auzit-o pe Hatsumomo spunând:

— Dacă fata asta mă face de râs în public încă o dată, o să fiu încântată să o plesnesc şi peste celălalt obraz!

— Cum v-am făcut *eu* de râs? am întrebat.

— Ştiai exact ce vreau să spun când te-am întrebat dacă ai păr, dar m-ai făcut să par o proastă. Îţi rămân datoare, Chiyo. Dar o să ţi-o plătesc curând, promit.

Hatsumomo a părut apoi să-şi înghită furia şi a ieşit din okiya înapoi în stradă, unde o aştepta Dovlecel.

* * *

I-am povestit Mamehăi a doua zi după-amiază, dar abia dacă mi-a dat atenţie.

— Care e problema? a întrebat. Hatsumomo nu ţi-a lăsat semne pe faţă, slavă cerului. Doar nu te aşteptai să fie încântată de comentariul tău, nu?

— Sunt doar îngrijorată de ce-o să se întâmple data viitoare când ne întâlnim, am spus eu/1 — Îţi spun eu ce-o să se întâmple. Ne întoarcem pe călcâie şi plecăm. Amfitrionul va fi surprins să ne vadă plecând de la o petrecere la care abia am ajuns, dar e mai bine decât să-i dăm lui Hatsumomo încă o ocazie să te umilească. Oricum, dacă dăm de ea, o să fie o binecuvântare.

— Mameha-san, nu pot să-mi dau seama cum ar putea fi o binecuvântare.

— Dacă Hatsumomo ne obligă să plecăm din câteva case de ceai, o să trecem pe la mai multe petreceri, asta-i tot. Şi în felul ăsta o să te faci mult mai repede cunoscută în Gion.

Încrederea Mamehăi m-a liniştit. Mă aşteptam ca la sfârşitul serii să-mi dau jos machiajul şi să-mi văd pielea strălucind de satisfacţia unei seri lungi. Prima oprire a fost la o petrecere pentru un tânăr actor de film, care nu părea mai mare de optsprezece ani, dar nu avea nici un fir de păr pe cap, nici măcar sprâncene sau gene. Peste câţiva ani a devenit foarte celebru, dar numai din cauza felului în care a murit. S-a sinucis cu o sabie, după ce a omorât o chelneriţă din Tokio. Oricum, mi s-a părut foarte ciudat, până când am observat că se tot uită la mine; trăisem atât de mult timp din viaţa mea în izolarea din okiya, încât trebuie să recunosc că mi-a făcut plăcere atenţia lui. Am rămas acolo mai bine de o oră, iar Hatsumomo nu şi-a făcut apariţia. Începeam să cred că fanteziile mele în care ajungeam o gheişă de succes aveau să devină realitate.

Apoi ne-am oprit la o petrecere dată de rectorul Universităţii Tokio. Mameha a început imediat să vorbească cu un bărbat pe care nu-l mai văzuse de multă vreme şi m-a lăsat de capul meu. Singurul loc pe care l-am găsit la masă a fost lângă un bărbat bătrân, îmbrăcat într-o cămaşă albă pătată. Trebuie să fi fost tare însetat, pentru că bea încontinuu dintr-un pahar de bere – mai puţin când lăsa paharul jos ca să râgâie. Am îngenuncheat alături de el şi mă pregăteam să mă prezint, când am auzit uşa deschizându-se. Mă aşteptam să fie o slujnică aducând băuturi, dar pe hol se aflau Hatsumomo şi Dovlecel.

— Oh, sfinte ceruri! am auzit-o pe Mameha spunându-i bărbatului cu care vorbea. Ceasul dumneavoastră arată ora exactă/1 — Cu siguranţă. L-am potrivit azi, după orologiul gării.

— Mă tem că Sayuri şi cu mine trebuie să fim nepoliticoase şi să plecăm. Eram aşteptate altundeva acum o jumătate de oră!

Şi spunând asta, ne-am ridicat şi am părăsit încăperea tocmai când Hatsumomo şi Dovlecel îşi făceau intrarea.

Pe când ieşeam din casa de ceai, Mameha m-a tras într-o încăpere goală. În întuneric nu-i puteam distinge trăsăturile, ci numai ovalul frumos al feţei şi coafura complicată. Dacă eu nu o vedeam, nici ea nu mă vedea pe mine; aşa că mi-am lăsat faţa să exprime toată frustrarea şi disperarea pe care le simţeam, căci nu mai speram să pot scăpa vreodată de Hatsumomo.

— Ce i-ai spus femeii ăsteia oribile azi? m-a întrebat Mameha.

— Absolut nimic, doamnă!

— Atunci cum de ne-a găsit aici?

— Nici eu nu ştiam unde o să fim. Nu aveam cum să-i spun!

— Slujnica mea ştie ce angajamente am, dar nu-mi pot imagina… Mă rog, o să mergem la o petrecere de care nu ştie aproape nimeni. Naga Teruomi tocmai a fost numit dirijor la Filarmonica din Tokio săptămâna trecută. A venit azi în oraş ca să dea tuturor ocazia să-l idolatrizeze. Nu prea vreau să merg, dar… măcar acolo n-o să dăm peste Hatsumomo.

Am traversat Bulevardul Shijo şi am intrat pe o alee îngustă, care mirosea a sake şi a cartofi dulci prăjiţi. De la ferestrele luminate de sus ne-au ajuns la urechi hohote de râs. Înăuntru, în casa de ceai, o slujnică tânără ne-a condus într-o încăpere unde l-am găsit pe dirijor, cu părul dat cu ulei, mângâind nervos o ceaşcă de sake. Ceilalţi bărbaţi din încăpere erau în mijlocul unui joc cu două gheişe, la care dirijorul refuzase să participe. A vorbit cu Mameha o vreme, apoi a rugat-o să danseze. Nu cred că îi păsa prea tare de dans; era doar o modalitate de a încheia jocul

şi de a-şi încuraja oaspeţii să-i dea din nou atenţie. Tocmai când slujnica aducea un shamisen ca să i-l dea uneia dintre gheişe – chiar înainte ca Mameha să-şi ia poziţia de dans – uşa s-a deschis şi… sunt sigură că ştii exact ce vreau să spun. Erau ca doi câini care ne urmăreau neobosiţi. Din nou, Hatsumomo şi Dovlecel.

Ar fi trebuit să vezi cum şi-au zâmbit Mameha şi Hatsumomo. Ai fi crezut că râdeau de o glumă intimă – deşi, de fapt, sunt sigură că Hatsumomo se bucura de victoria ei de a ne fi găsit, pe când Mameha… cred că zâmbea doar pentru a-şi ascunde furia. În timpul dansului, îi vedeam bărbia împungând şi nările umflate. Când a terminat, nici măcar nu s-a întors la masă, ci doar i-a spus dirijorului:

— Vă mulţumesc foarte mult că ne-aţi permis să venim! Mă tem că e aşa de târziu… Sayuri şi cu mine trebuie să ne scuzăm acum…

Nu-ţi pot spune ce încântată a părut Hatsumomo când am închis uşa în urma noastră.

Am urmat-o pe Mameha pe scări. Pe ultima treaptă s-a oprit şi a aşteptat. În cele din urmă, o tânără slujnică a venit în fugă să ne conducă – aceeaşi care ne condusese şi la venire.

— Ce viaţă grea trebuie să ai ca slujnică! i-a spus Mameha. Probabil că-ţi doreşti atâtea lucruri şi ai atât de puţini bani. Dar ia spune-mi, ce-o să faci cu banii pe care tocmai i-ai câştigat?

— N-am câştigat nici un ban, doamnă, a răspuns ea; dar mi-am dat seama că minte, după cât de nervos înghiţea.

— Câţi bani ţi-a promis Hatsumomo?

Slujnica şi-a lăsat ochii în pământ. Abia în clipa aceea am înţeles la ce se gândea Mameha. După cum am aflat peste un timp, Hatsumomo într-adevăr mituise cel puţin o servitoare în fiecare dintre casele de ceai de primă clasă din Gion. Le cerea să o sune pe Yoko – fata care răspundea la telefon la noi în okiya – de câte ori Mameha şi cu mine ajungeam la vreo petrecere. Desigur, pe atunci nu ştiam de implicarea lui Yoko; dar Mameha avea perfectă dreptate să o bănuiască pe slujnică de transmiterea mesajelor către Hatsumomo.

Servitoarea nu avea curajul să o privească pe Mameha. Chiar şi când aceasta i-a ridicat bărbia, fata şi-a plecat ochii ca şi cum ar fi fost de plumb. Când am ieşit din casa de ceai, am auzit pe fereastră vocea lui Hatsumomo:

— Chiar aşa, cum o chema?

— Sayuko, a răspuns unul dintre bărbaţi. — Nu Sayuko, Sayuri, a spus altul.

— Da, cred că aşa o chema, a spus şi Hatsumomo. Dar serios, e prea jenant pentru ea… n-ar trebui să vă spun! Pare o fată aşa de drăguţă…

— Nu mi-a făcut cine ştie ce impresie, a spus un bărbat. Dar e foarte frumuşică.

— Ce ochi neobişnuiţi! a intervenit una dintre gheişe.

— Ştii ce spunea un bărbat despre ochii ei mai deunăzi? a spus Hatsumomo. Mi-a zis că au culoarea viermilor striviţi.

— Viermi striviţi… N-am mai auzit de nici o culoare descrisă astfel!

— Ei bine, să continui ce începusem să vă povestesc despre ea, a spus Hatsumomo, dar trebuie să-mi promiteţi că n-o să duceţi vestea. Are nu ştiu ce boală, iar pieptul ei arată ca al unei femei bătrâne – lăsat şi zbârcit – zău, e îngrozitor! Am văzut-o la baia publică o dată…

Mameha şi cu mine ne opriserăm să tragem cu urechea, dar când am auzit asta, m-a împins şi am ieşit împreună de pe alee. Mameha a stat o clipă, a privit în susul şi-n josul străzii, apoi a spus:

— Încerc să mă gândesc unde am putea merge, dar… nu-mi vine în minte nici un loc. Dacă femeia asta ne-a găsit aici, bănuiesc că ne poate găsi oriunde în Gion. Mai bine te-ai întoarce la okiya, Sayuri, până când urzim un plan.

* * *

Într-o după-amiază, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, la ani buni după evenimentele pe care ţi le povestesc acum, un ofiţer şi-a scos pistolul din toc la o petrecere, sub ramurile unui arţar, şi l-a pus pe rogojinile de paie, ca să mă impresioneze. Îmi amintesc cum m-a izbit frumuseţea acelui obiect. Metalul avea un lustru mai, cenuşiu; curbele lui erau perfecte şi netede. Patul era făcut din lemn lăcuit cu fibră bogată. Dar când m-am gândit la adevăratul lui scop, ascultând poveştile ofiţerului, a încetat să mai fie frumos şi a devenit un obiect de-a dreptul înspăimântător.

Asta s-a întâmplat şi cu Hatsumomo în ochii mei, după ce mi-a pus atâtea piedici în calea debutului. Nu înseamnă că înainte n-o consideram monstruoasă. Dar întotdeauna îi invidiasem frumuseţea, până acum. Deşi ar fi trebuit să particip la banchete în fiecare seară, ca şi la zece-cincisprezece petreceri pe lângă ele, eram obligată să stau în okiya exersând la shamisen, ca şi

cum nimic nu s-ar fi schimbat faţă de anul care trecuse. Când Hatsumomo trecea pe lângă mine pe coridor, în toată splendoarea ei, cu machiajul alb strălucind deasupra chimonoului întunecat, ca luna pe cerul palid al nopţii, sunt sigură că şi un orb ar fi găsit-o frumoasă. Cu toate astea, nu simţeam decât ură, iar sângele îmi vâjâia în urechi.

În următoarele câteva zile, am fost chemată la Mameha de mai multe ori. De fiecare dată speram să-mi spună că a găsit o cale să scap de Hatsumomo; dar ea nu voia decât să-i fac comisioane pe care nu i le putea încredinţa slujnicei, într-o după-amiază am întrebat-o dacă ştia ce se va alege de mine.

— Mă tem că eşti exilată pentru moment, Sayuri-san, mi-a răspuns. Sper că eşti mai hotărâtă ca oricând să o distrugi pe femeia aia oribilă! Dar până mă gândesc la un plan, nu are nici un rost să mă urmezi prin Gion.

Sigur că am fost dezamăgită să aud asta, dar Mameha avea dreptate. Umbra de ridicol pe care o atrăsese asupra mea Hatsumomo mi-ar fi dăunat atât de tare în ochii bărbaţilor şi chiar ai femeilor din Gion, încât era mai bine să stau acasă.

Din fericire, Mameha era plină de resurse şi uneori reuşea să-mi găsească angajamente pe care le puteam onora în siguranţă. Hatsumomo îmi închisese Gionul, dar nu-mi putea închide toată lumea din afara lui. Când Mameha pleca din Gion pentru vreun angajament, deseori mă invita să o însoţesc. Am fost într-o călătorie de o zi la Kobe, unde Mameha a tăiat panglica unei fabrici. Cu o altă ocazie l-am însoţit pe fostul preşedinte al Nippon Telephone & Telegraph într-un tur al oraşului Kyoto, cu limuzina. Plimbarea mi-a lăsat o impresie puternică, pentru că era prima oară când vedeam imensul oraş, dincolo de graniţele micului nostru Gion – ca să nu mai vorbim de primul meu drum în automobil. Nu înţelesesem cât de insuportabil de greu trăiau unii oameni pe vremea aceea, până când n-am luat-o cu maşina pe malul de sud al râului, unde am văzut femei murdare alăptându-şi copiii sub copaci, lângă şinele de cale ferată, şi bărbaţi în sandale de pai zdrenţuite, zăcând printre bălării. Nu spun că în Gion nu venea lume săracă, dar rareori vedeam oameni ca ţăranii aceia lihniţi de foame, prea săraci ca să se poată spăla. Nu mi-aş fi imaginat niciodată că eu – o sclavă paralizată de intrigile lui Hatsumomo – dusesem o viaţă relativ bună în timpul Marii Crize. Dar în ziua aceea mi-am dat seama că aşa era.

* * *

Într-o dimineaţă m-am întors de la şcoală şi am găsit un bilet în care mi se cerea să-mi iau fardurile şi să merg degrabă la Mameha. Când am ajuns, domnul Ichoda (care era costumier, exact ca domnul Bekku) se afla în încăperea din spate, legându-i Mamehăi obiul dinaintea unei oglinzi mari.

— Grăbeşte-te cu machiajul, mi-a spus Mameha. Ţi-am pregătit un chimono în cealaltă cameră.

Apartamentul Mamehăi era enorm, după standardele din Gion. Pe lângă camera principală, care măsura şase rogojini tatami, mai avea două camere mici – o cameră-garderobă, unde dormeau şi slujnicele, şi dormitorul ei. Acolo, în dormitor, era o saltea proaspăt aşternută pe care era întins costumul chimono complet pregătit de servitoare. Am fost uimită de prezenţa saltelei. Aşternutul nu era, cu siguranţă, cel în care Mameha dormise în noaptea dinainte, pentru că era proaspăt ca zăpada nouă. M-am tot întrebat ce caută acolo cât timp mă schimbam în roba de bumbac pe care o adusesem cu mine. Când începeam să mă fardez, Mameha mi-a spus de ce mă chemase.

— Baronul s-a întors în oraş, mi-a explicat. Vine aici la prânz. Vreau să i te prezint.

Nu am avut ocazia să vorbesc despre Baron, dar Mameha se referea la Baronul Matsunaga Tsuneyoshi – *danna* al ei. Acum nu mai avem baroni şi conţi în Japonia, dar înainte de al Doilea Război Mondial aveam, iar Baronul Matsunaga era printre cei mai bogaţi. Familia lui conducea una din marile bănci ale Japoniei şi era foarte influent în lumea finanţelor. Iniţial, fratele lui mai mare moştenise titlul de baron, dar fusese asasinat pe când era ministru de Finanţe în cabinetul primului-ministru Inukai. *Danna* al Mamehăi, trecut de treizeci de ani la vremea aceea, nu moştenise numai titlul de baron, ci şi toate averile fratelui său, inclusiv o moşie grandioasă în Kyoto, nu departe de Gion. Afacerile îl reţineau la Tokio în cea mai mare parte a timpului; şi mai era ceva care-l reţinea acolo – căci mulţi ani mai târziu am aflat că mai avea o amantă, în cartierul gheişelor din Tokio, Akasaka. Nu mulţi bărbaţi sunt suficient de bogaţi ca să-şi permită o amantă gheişă, dar Baronul Matsunaga avea două.

Acum, că ştiam că Mameha avea să-şi petreacă după-amiaza cu *danna* al ei, înţelegeam de ce salteaua din dormitor fusese aşternută cu cearceafuri proaspete.

M-am schimbat repede în hainele pe care mi le pregătise

Mameha – o robă de purtat pe dedesubt de culoare verde-deschis şi un chimono cărămiziu cu inserţii aurii, cu un model de pini pe poale. În acest timp, una din servitoarele Mamehăi s-a întors de la un restaurant din apropiere cu o cutie lăcuită care conţinea prânzul Baronului. Mâncărurile dinăuntru, pe farfurii şi în boluri, erau gata să fie servite, exact ca la restaurant. Felul principal, aşezat pe o farfurie mare lăcuită, consta în doi peşti *ayu* săraţi şi prăjiţi pe grătar, aşezaţi pe burtă ca şi cum ar fi înotat împreună în râu. Alături de ei se aflau doi crabi micuţi, fierţi în aburi, din cei care se mănâncă întregi. Un praf de sare forma pe lacul negru al farfuriei o potecă ondulată, ce sugera nisipul pe care merseseră crabii.

Peste câteva minute a sosit şi Baronul. Am tras cu ochiul printr-o crăpătură a uşii glisante şi l-am văzut stând pe palier, în vreme ce Mameha îi desfăcea şireturile pantofilor. Prima mea impresie a fost că trupul lui avea formă de migdală sau de un sâmbure asemănător, pentru că era scund şi foarte rotofei. Bărbile erau chiar la modă pe vremea aceea, iar Baronul purta câteva fire lungi şi moi care, sunt sigură, voiau să fie o barbă, dar mie mi se păreau mai degrabă un soi de garnitură, ca fâşiile de alge care se pun uneori pe un bol cu orez.

— Oh, Mameha... sunt epuizat, l-am auzit spunând. Urăsc călătoriile astea lungi cu trenul!

În cele din urmă şi-a scos pantofii şi a traversat camera cu paşi mici şi iuţi. Mai devreme, costumierul Mamehăi scosese un scaun tapiţat şi un covor persan dintr-o debara de pe coridor şi le aranjase lângă fereastră. Acolo s-a aşezat Baronul; cât despre ce s-a întâmplat mai apoi, nu pot să spun, pentru că slujnica Mamehăi a venit la mine şi s-a scuzat, înainte de a închide cu totul uşa.

Am rămas în garderoba Mamehăi mai bine de o oră, cât slujnica a intrat şi a ieşit, servindu-i Baronului prânzul. Uneori auzeam murmurul vocii Mamehăi, dar cel mai mult vorbea Baronul. La un moment dat am crezut că e supărat pe Mameha, dar până la urmă am auzit destul cât să înţeleg că nu făcea decât să se plângă de un bărbat pe care-l cunoscuse cu o zi înainte şi care-l enervase punându-i întrebări personale, în sfârşit s-a terminat prânzul, servitoarea a ieşit cu ceştile de ceai, iar Mameha m-a chemat înăuntru. Am îngenuncheat înaintea Baronului, foarte emoţionată, pentru că nu mai întâlnisem niciodată un aristocrat. Am făcut o plecăciune şi i-am cerut îngăduinţa, crezând că poate o să-mi spună ceva. Dar părea să

privească în jurul lui prin apartament, fără să mă observe.

— Mameha, a spus el, ce s-a întâmplat cu pergamentul pe care-l aveai înainte în nişa de acolo? Era o pictură în tuş, nu ştiu ce – mult mai bună decât cea pe care o ai acum.

— Pergamentul care e acum acolo, Baroane, e un poem scris de mâna lui Matsuidara Koichi. L-am atârnat acolo acum aproape patru ani.

— Patru ani? Vrei să spui că pictura în tuş nu era acolo când am venit luna trecută?

— Nu era… Şi oricum, Baronul nu m-a onorat cu vizita lui de aproape trei luni.

— Nu-i de mirare că mă simt aşa de epuizat. Mereu spun că ar trebui să petrec mai mult timp la Kyoto, dar… mă rog, de la una la alta. Hai să ne uităm la pergamentul de care vorbeam. Nu pot să cred că nu l-am văzut de patru ani.

Mameha şi-a chemat slujnica şi i-a cerut să aducă sulul de pergament din dulap. Eu am primit sarcina de a-l derula. Mâinile îmi tremurau aşa de tare, că l-am scăpat când l-am ridicat ca să i-l prezint Baronului.

— Ai grijă, fato! a spus el.

Am fost atât de jenată, că şi după ce m-am înclinat şi mi-am cerut scuze, mă tot uitam la Baron din când în când ca să văd dacă pare furios pe mine. Cât am ţinut desenul, a părut să se uite mai mult la mine decât la el. Dar nu era o privire de reproş. După un timp mi-am dat seama că era din curiozitate, iar asta m-a făcut să mă fâstâcesc şi mai rău.

— E mult mai frumos decât ce ai acum în nişă, Mameha, a spus Baronul.

Mi se părea că mă priveşte în continuare, iar când m-am uitat la el, nu şi-a ferit ochii deloc.

— Caligrafia e atât de demodată, oricum, a continuat el. Ar trebui să dai jos chestia aia din nişă şi să atârni din nou peisajul.

Mameha n-a avut de ales şi a făcut ce sugerase Baronul; a reuşit chiar să arate ca şi cum i s-ar fi părut o idee bună. Când slujnica şi cu mine am terminat de agăţat peisajul şi de rulat poemul, Mameha m-a chemat să torn ceai pentru Baron. Văzuţi de sus, formam un triunghi – Mameha, Baronul şi cu mine. Dar desigur, Mameha şi Baronul au purtat toată conversaţia; cât despre mine, n-am făcut nimic mai util decât să stau acolo, îngenuncheată, simţindu-mă la fel de în largul meu ca un porumbel într-un cuib de vulturi. Ce naivă fusesem crezând că aş fi fost demnă de a mă întreţine cu genul de bărbaţi cu care se

întreţinea Mameha – nu numai cu mari aristocraţi ca Baronul, dar chiar şi cu Preşedintele. Nici măcar regizorul de teatru, cu câteva seri înainte... nu-mi dăduse nici o atenţie. Nu că mai de mult m-aş fi simţit demnă de compania Baronului; dar acum nu puteam scăpa de sentimentul că sunt doar o fată oarecare dintr-un sat de pescari. Hatsumomo, dacă ar fi fost după ea, m-ar fi strivit atât de hotărât, că orice bărbat din Gion mi-ar fi fost pe vecie inaccesibil. Din câte-mi puteam da seama, s-ar fi putut să nu-l mai văd niciodată pe Baronul Matsunaga şi să nu mai dau niciodată de Preşedinte. Nu era posibil ca şi Mameha să înţeleagă ce cauză pierdută reprezint şi să mă lase să lâncezesc în okiya, ca un chimono nepurtat care a părut atât de frumos în magazin? Baronul – despre care începusem să înţeleg că era un om agitat – s-a aplecat să zgândărească o pată de pe masa Mamehăi şi mi-a amintit pe dată de tatăl meu, ultima oară când îl văzusem, râcâind cu unghiile murdăria din striaţiile lemnului. M-am întrebat ce-ar fi spus văzându-mă îngenuncheată în apartamentul Mamehăi, purtând un chimono mai scump decât orice văzuse el vreodată, cu un baron în faţa mea şi cu una dintre cele mai celebre gheişe din Japonia alături. Nu eram demnă de această vecinătate. Apoi mi-am amintit de mătasea magnifică înfăşurată în jurul trupului meu şi am avut sentimentul că mă înec în frumuseţe. În clipa aceea, frumuseţea însăşi m-a izbit ca un fel de melancolie dureroasă.

16

Într-o zi, pe când Mameha şi cu mine traversam podul de pe Bulevardul Shijo ca să cumpărăm podoabe de păr din cartierul Pontocho – Mamehăi nu-i plăceau magazinele din Gion – ea s-a oprit brusc. Un remorcher vechi pufăia sub pod; am crezut că Mameha se ferea de fumul negru, însă după o clipă s-a întors către mine cu o expresie pe care n-am putut-o înţelege.

— Ce s-a întâmplat, Mameha-san? am întrebat.

— Cred că e mai bine să-ţi spun, pentru că oricum o să afli de la altcineva, a spus ea. Prietena ta Dovlecel tocmai a câştigat premiul pentru ucenice. E de aşteptat să-l mai câştige o dată.

Mameha se referea la premiul pentru ucenica răsplătită cu cele mai mari câştiguri în luna precedentă. Poate părea ciudat că există un asemenea premiu, dar motivul nu lipseşte. Încurajându-le pe ucenice să câştige cât mai mult cu putinţă, acest lucru le transformă în genul de gheişă cel mai apreciat în Gion – adică, cele care vor câştiga mulţi bani nu numai pentru ele, ci pentru toţi cei din jurul lor.

Mameha prezisese de mai multe ori că Dovlecel avea să se străduiască din răsputeri timp de câţiva ani şi avea să sfârşească prin a avea o serie de clienţi loiali – nici unul dintre ei bogat – şi nimic altceva. Era o imagine tristă şi am fost bucuroasă să aflu că Dovlecel se descurca mai bine de-atât. Însă în acelaşi timp am simţit spaima strângându-mi ca o gheară stomacul. Dovlecel părea să fie acum una din cele mai populare ucenice din Gion, în vreme ce eu rămăsesem una din cele mai obscure. Când am început să mă gândesc ce a/1 fi putut însemna asta pentru viitorul meu, lumea a început să se întunece.

Dacă mă gândeam bine, cel mai surprinzător lucru legat de succesul lui Dovlecel era că reuşise să întreacă o fată minunată pe nume Raiha, care câştigase premiul luni la rând. Mama acesteia fusese o gheişă renumită, iar tatăl ei era membru al uneia dintre cele mai ilustre familii ale Japoniei, cu o avere aproape nemărginită. De fiecare dată când Raiha trecea pe lângă mine, mă simţeam ca un barbun banal alături de un somon argintiu. Cum de reuşise Dovlecel s-o întreacă? Desigur, Hatsumomo o împinsese de la spate încă de la debut, atât de tare încât în ultimul timp începuse să slăbească şi nu prea părea în apele ei. Însă indiferent cât de mult muncise Dovlecel, putea ea oare să ajungă mai căutată decât Raiha?

— Ei, hai, nu mai fi aşa de tristă! a spus Mameha. Ar trebui să te bucuri!

— Da, am fost foarte egoistă, am răspuns.

— Nu asta voiam să spun. Şi Hatsumomo şi Dovlecel vor plăti din greu pentru acest premiu. În cinci ani, nimeni n-o să-şi amintească de Dovlecel.

— Mie mi se pare, am spus eu, că toată lumea o va ţine minte ca pe fata care a învins-o pe Raiha.

— Nimeni n-a învins-o pe Raiha. Poate că Dovlecel a câştigat cei mai mulţi bani luna trecută, dar Raiha continuă să fie cea mai căutată ucenică din Gion. Vino, o să-ţi explic.

Mameha m-a condus într-o ceainărie din Pontocho şi mi-a poruncit să stau jos.

* * *

În Gion, mi-a explicat Mameha, o gheişă foarte apreciată se poate oricând asigura că sora ei mai mică obţine câştiguri mai mari decât oricine altcineva – dacă e dispusă să-şi sacrifice propria reputaţie. Motivul e legat de felul în care se socoteşte *ohana*, „preţul florilor”. Pe vremuri, cu mai bine de o sută de ani în urmă, de fiecare dată când o gheişă sosea la o petrecere, stăpâna casei de ceai aprindea un beţişor de tămâie de o oră – numit *ohana* sau „floare”. Tarifele gheişelor se bazau pe numărul de beţişoare de tămâie arse până la plecare. Preţul unei *ohana* a fost întotdeauna fixat de Registratura din Gion. Pe când eram ucenică, era de trei yeni, cam cât două sticle de băutură. Poate părea mult, dar o gheişă fără căutare care câştigă o *ohana* pe oră duce o viaţă tristă. Probabil că-şi petrece majoritatea serilor lângă vasul cu jăratic, aşteptând un angajament; chiar şi când e ocupată, nu câştigă mai mult de zece yeni pe seară, ceea ce nu-i poate ajunge ca să-şi plătească datoriile. Luând în considerare toată bogăţia care se scurge în Gion, nu e decât o insectă care ciuguleşte dintr-un cadavru – în comparaţie cu Hatsumomo sau Mameha, leoaice magnifice care se ospătează din vânat, nu numai pentru că au angajamente toată noaptea, în fiecare noapte, ci şi pentru că au tarife mult mai mari. În cazul lui Hatsumomo, tariful ei era de o *ohana* la fiecare cincisprezece minute, nu pe oră. Iar în cazul Mamehăi… ei bine, nu exista nimeni ca ea în întregul Gion: câştiga o *ohana* la fiecare cinci minute.

Evident, nici o gheişă nu-şi ţine pentru ea toate câştigurile,

nici chiar Mameha. Casa de ceai unde a câştigat banii păstrează o parte; apoi, o parte mult mai mică merge la asociaţia gheişelor; o parte la costumierul ei; şi aşa mai departe, până la taxa pe care o poate plăti unei okiya care-i ţine registrele contabile şi registrul cu angajamente. Gheişa păstrează probabil puţin peste jumătate din ceea ce câştigă. Cu toate astea, e o sumă impresionantă, comparată cu veniturile unei gheişe necunoscute, care se scufundă zi după zi tot mai adânc.

Şi iată cum o gheişă ca Hatsumomo poate face ca sora ei mai mică să pară că are mai mult succes decât are cu adevărat.

Pentru început, o gheişă cu căutare în Gion este bine-venită la aproape orice petrecere, şi la multe din ele vine pentru numai cinci minute. Clienţii ei sunt încântaţi să plătească tariful, deşi nu face decât să spună bună seara. Ei ştiu că data viitoare când vizitează Gionul, ea se va aşeza probabil la masa lor pentru o vreme, ca să le ofere plăcerea companiei ei. O ucenică, pe de altă parte, nu se poate purta la fel. Rolul ei este de a-şi construi relaţii. Până când devine gheişă cu drepturi depline, la optsprezece ani, nu poate zburda de la o petrecere la alta. În schimb, rămâne la o petrecere timp de o oră sau mai mult şi abia apoi telefonează la okiya ei, ca să afle unde este sora mai mare şi să poată merge la o altă casă de ceai, unde să fie prezentată unei alte runde de clienţi. Pe când sora ei mai mare poate trece şi pe la douăzeci de petreceri într-o seară, o ucenică probabil că nu participă la mai mult de cinci. Dar nu aşa lucra şi Hatsumomo. Ea o purta pe Dovlecel cu ea peste tot unde era chemată.

Până la vârsta de şaisprezece ani, o gheişă-ucenică nu poate avea un tarif mai mare de o jumătate de *ohana* pe oră. Dacă Dovlecel stătea la o petrecere numai cinci minute, amfitrionul era taxat ca şi când ar fi stat o oră. Pe de altă parte, nimeni nu se aştepta ca Dovlecel să stea doar cinci minute. Probabil că bărbaţii nu se supărau dacă Hatsumomo îşi aducea sora mai mică pentru o scurtă vizită într-o seară sau poate în mai multe seri. Însă după o vreme trebuie să se fi întrebat de ce era prea ocupată ca să stea mai mult; şi de ce sora ei mai mică nu rămânea pe loc, aşa cum era de aşteptat s-o facă. Vezi tu, e foarte posibil ca Dovlecel să fi câştigat bine – poate chiar trei sau patru *ohana* pe oră. Dar sigur avea să plătească pentru asta cu propria reputaţie – şi Hatsumomo la fel.

* * *

— Purtarea lui Hatsumomo nu face decât să ne arate cât e de disperată, a concluzionat Mameha. Ar face orice ca s-o pună pe Dovlecel într-o lumină bună. Şi ştii de ce, nu?

— Nu sunt sigură, Mameha-san.

— Vrea s-o pună pe Dovlecel într-o lumină bună pentru ca doamna Nitta s-o adopte. Dacă Dovlecel devine fiica okiyei, viitorul ei e asigurat, şi la fel al lui Hatsumomo. În definitiv, Hatsumomo e sora lui Dovlecel; doamna Nitta sigur n-ar arunca-o în stradă. Înţelegi ce vreau să spun? Dacă Dovlecel e adoptată, n-o să scapi niciodată de Hatsumomo... decât dacă tu eşti cea aruncată în stradă.

M-am simţit ca un val al oceanului atunci când norii acoperă soarele.

— Speram să te văd devenind o ucenică foarte populară în scurt timp, a continuat Mameha, dar Hatsumomo ţi-a pus beţe-n roate.

— Da, aşa e!

— Ei, măcar înveţi cum să întreţii musafirii. Eşti norocoasă că l-ai cunoscut pe Baron. Poate că n-am găsit încă o cale de a o potoli pe Hatsumomo, dar ca să-ţi spun adevărul...

Şi aici s-a oprit brusc.

— Doamnă? am întrebat eu.

— O, nu contează, Sayuri. Aş fi o proastă dacă ţi-aş împărtăşi gândurile mele.

M-a durut să aud asta. Mameha trebuie să-şi fi dat seama ce simţeam, pentru că a continuat repede:

— Locuieşti sub acelaşi acoperiş cu Hatsumomo, nu-i aşa? Orice-ţi spun poate ajunge la ea.

— Îmi pare rău, Mameha-san, pentru orice am făcut ca să merit părerea proastă pe care o aveţi despre mine, i-am spus eu. Chiar vă puteţi închipui că aş da fuga înapoi la okiya ca să-i dau raportul lui Hatsumomo?

— Nu pentru ce ai face tu îmi fac griji. Şoarecele nu e mâncat pentru că dă fuga unde doarme pisica şi o trezeşte din somn. Ştii foarte bine ce inventivă e Hatsumomo. Trebuie să ai încredere în mine, Sayuri.

— Da, doamnă, am răspuns; de fapt, nu mă puteam gândi la nimic altceva.

— Un lucru am să-ţi spun, a zis Mameha, aplecându-se puţin către mine, cu un aer pe care l-am luat drept o undă de emoţie. Tu şi cu mine avem în următoarele două săptămâni un angajament într-un loc unde Hatsumomo nu ne va putea găsi

niciodată.

— Pot să întreb unde?

— Categoric nu! Nu-ţi spun nici măcar când. Doar să fii pregătită. O să afli tot ce trebuie la momentul potrivit.

* * *

Când m-am întors la okiya, m-am ascuns la etaj ca să-mi citesc horoscopul. În următoarele două săptămâni, o mulţime de zile arătau remarcabil. Una era miercurea următoare, o zi favorabilă călătoriilor spre vest; mi-am zis că poate Mameha intenţiona să mă scoată din oraş. O altă zi era lunea de după, care se întâmpla să fie şi *tai-an* – cea mai bună zi din săptămâna budistă de şase zile. În fine, duminica următoare avea o caracterizare ciudată: „Un amestec de bine şi de rău poate deschide poarta destinului”. Suna cel mai interesant dintre toate.

N-am primit nici o veste de la Mameha miercuri. Câteva zile mai târziu, m-a chemat la ea – într-o zi pe care horoscopul meu o considera nefavorabilă –, însă numai pentru a discuta despre o schimbare în cursul de ceremonia ceaiului de la şcoală. După aceea, a trecut o săptămână întreagă fără nici o vorbă de la ea. Apoi, duminică după-amiază, am auzit uşa okiyei deschizându-se şi mi-am pus jos shamisenul, la care exersam de mai bine de o oră, ca să fug la intrare. Mă aşteptam s-o văd pe vreuna din slujnicele Mamehăi, dar nu era decât băiatul de prăvălie al farmacistului, care aducea un pachet de ierburi chinezeşti pentru artrita Mătuşicii. După ce una din slujnicele noastre a luat pachetul, mă pregăteam să mă întorc la shamisenul meu, când am văzut că bărbatul încerca să-mi atragă atenţia. În mână ţinea o bucată de hârtie, în aşa fel încât numai eu s-o pot vedea. Slujnica se pregătea să închidă uşa, când el mi-a spus:

— Iertaţi-mă, domnişoară, aţi putea vă rog să aruncaţi asta?

Slujnicei i s-a părut ciudat, dar eu am luat hârtia şi m-am prefăcut că o arunc în camera servitoarelor. Era un bilet nesemnat, cu scrisul Mamehăi.

„Cere-i Mătuşicii voie să pleci. Spune-i că am ceva să-ţi dau de făcut la mine acasă şi vino aici nu mai târziu de ora unu. Nu spune nimănui unde te duci.”

Sunt sigură că precauţiile Mamehăi erau foarte întemeiate, dar oricum Mama lua masa cu o prietenă, iar Hatsumomo şi Dovlecel plecaseră deja la un angajament. Nu mai erau în okiya decât Mătuşica şi slujnicele. M-am dus drept la Mătuşica în

cameră şi am găsit-o pregătindu-se să tragă un pui de somn. A stat puţin şi m-a ascultat, tremurând în roba de noapte. Cum a auzit că mă chemase Mameha, n-a mai vrut să ştie din ce motiv. A fluturat din mână şi s-a strecurat sub pătură să se culce.

* * *

Mameha nu se întorsese de la angajamentul de dimineaţă când am ajuns la apartamentul ei, dar slujnica m-a condus înăuntru ca să mă ajute cu machiajul, după care mi-a adus chimonoul pe care Mameha îl pregătise pentru mine. Eu mă obişnuisem să port chimonourile Mamehăi, dar de fapt e un lucru neobişnuit ca o gheişă să-şi împrumute astfel hainele din colecţia personală. Două prietene din Gion îşi pot schimba chimonourile pentru o noapte sau două; dar rareori o gheişă mai mare arată atâta bunăvoinţă unei fete tinere. De fapt, Mameha făcea un efort impresionant pentru mine; ea nu mai purta robele acelea cu mâneci lungi şi fusese nevoită să le scoată din depozit. Deseori mă întrebam dacă nu cumva se aşteaptă să fie răsplătită.

Chimonoul pe care mi-l pregătise în ziua aceea era cel mai frumos de până atunci – din mătase portocalie, cu o cascadă argintie curgând de la genunchi într-un ocean albastru-ardezie. Cascada era sfâşiată de stânci cafenii, la baza cărora se vedeau rămăşiţe contorsionate de lemn plutitor, brodate cu fir lăcuit. Nu ştiam acest lucru, dar chimonoul era binecunoscut în Gion; cei care-l vedeau se gândeau probabil imediat la Mameha. Permiţându-mi să-l port, cred că încerca să-mi transmită ceva din aura ei.

După ce domnul Ichoda mi-a legat obiul – cărămiziu şi cafeniu, străbătut de fire aurii – am trasat tuşele finale ale machiajului şi am adăugat podoabele de păr. Am strecurat în obi batista Preşedintelui – pe care o adusesem cu mine, cum făceam de multe ori – şi m-am aşezat în faţa oglinzii, privindu-mă cu uimire. Era deja uluitor că Mameha aranjase să fiu atât de frumoasă; însă mai mult, ea însăşi s-a schimbat într-un chimono foarte simplu. Era o robă de culoarea cartofului de munte, cu haşuri cenuşii, iar obiul avea un model de diamante negre pe un fond albastru-închis. Mameha avea strălucirea discretă a unei perle, ca de obicei; dar când am ieşit pe stradă, femeile care se înclinau către Mameha se uitau la mine.

De la Altarul Gion am continuat către nord, călătorind într-o

ricşă mai bine de jumătate de oră, către o parte din Kyoto pe care n-o mai văzusem niciodată. Pe drum, Mameha mi-a spus că urma să luăm parte la o demonstraţie de sumo ca invitate ale lui Iwamura Ken, fondatorul companiei Iwa-mura Electric – care, printr-o coincidenţă, era producătoarea radiatorului care o omorâse pe Bunica. Mâna dreaptă a lui Iwamura, Nobu Toshikazu, care era directorul companiei, avea să fie şi el prezent. Nobu era pasionat de sumo şi ajutase la organizarea demonstraţiei din ziua aceea.

— Ar trebui să-ţi spun, mi s-a adresat Mameha, că Nobu arată... puţin ciudat. O să-i faci impresie bună dacă te porţi cum se cuvine când îl întâlneşti.

Şi, spunându-mi asta, mi-a aruncat o privire care spunea că ar fi teribil de dezamăgită dacă nu m-aş purta cum se cuvine.

Cât despre Hatsumomo, nu aveam nici un motiv să-mi fac griji. Biletele se epuizaseră cu multe săptămâni înainte.

În fine, ne-am dat jos din ricşă lângă campusul Universităţii din Tokio. Mameha m-a condus pe o potecă mărginită de pini pitici. De o parte şi de alta se aflau clădiri în stil occidental, cu ferestrele, nişte pătrate mici de sticlă, încadrate de benzi de lemn vopsit. Nu-mi dădusem seama în ce măsură Gion devenise căminul meu, până când m-am surprins simţindu-mă nelalocul meu la Universitate. Peste tot în jurul nostru erau tineri bărbieriţi, cu părul pieptănat cu cărare, unii din ei purtând bretele care să le susţină pantalonii. Păreau să ne găsească, pe Mameha şi pe mine, atât de exotice încât se opreau să ne privească atunci când treceam pe lângă ei şi chiar făceau glume pe seama noastră. Curând, am trecut printr-o poartă de fier împreună cu o mulţime de bărbaţi în vârstă şi câteva femei, dintre care unele gheişe. Kyoto avea puţine locuri unde o demonstraţie de sumo să se poată ţine în interior, iar unul din ele era Sala de expoziţii a Universităţii din Kyoto. Astăzi, clădirea nu mai există; dar pe vremea aceea se potrivea cu clădirile în stil occidental cum se potriveşte un moş în chimono în mijlocul unui grup de oameni de afaceri. Era o clădire mare, ca o cutie, cu un acoperiş care nu părea destul de solid şi mă făcea să mă gândesc la un capac pus pe oala greşită. Uşile uriaşe dintr-o parte erau atât de deformate încât păreau să forţeze drugii de oţel care le ţineau închise. Aspectul ei colţuros mi-a amintit atât de tare de căsuţa mea cherchelită că pentru o clipă m-a copleşit tristeţea.

Pe când urcam treptele către clădire, am zărit două gheişe

care traversau curtea şi m-am înclinat către ele. M-au salutat cu o mişcare din cap, iar una dintre ele i-a spus ceva celeilalte. Mi s-a părut straniu – până când m-am uitat mai atent la ele. Inima mi s-a oprit în piept: una dintre femei era prietena lui Hatsumomo, Korin. M-am înclinat din nou în faţa ei, acum că o recunoscusem, şi m-am străduit să zâmbesc. Imediat ce şi-au întors ochii de la mine, i-am şoptit Mamehăi:

— Mameha-san! Tocmai am văzut o prietenă a lui Hatsumomo!

— Nu ştiam că Hatsumomo are prietene.

— E Korin. E aici… sau, cel puţin, era acum o clipă, împreună cu o altă gheişă.

— O cunosc pe Korin. De ce te temi de ea? Ce-ar putea face?

Nu aveam nici un răspuns. Dar, dacă Mameha nu era îngrijorată, nu vedeam de ce aş fi eu.

Prima mea impresie despre Sala de expoziţii a fost cea a unui imens spaţiu gol, în care lumina soarelui intra pe ferestre aşezate sus, sub acoperiş. Încăperea uriaşă era plină de zgomotul mulţimii şi de fumul prăjiturilor de orez dulce făcute cu sos miso pe grătarele de afară. În centru era o platformă pătrată unde aveau să se înfrunte competitorii, dominată de un acoperiş în stilul unui altar Shinto. Un preot incanta binecuvântări, scuturându-şi bagheta sacră împodobită cu fâşii de hârtie.

Mameha m-a condus către unul din rândurile din faţă, unde ne-am descălţat şi am pornit în ciorapi pe o pasarelă de lemn. Gazdele noastre ne aşteptau aici, dar nu aveam idee cine sunt, până când n-am zărit un bărbat care-i făcea semn cu mâna Mamehăi; am ştiut imediat că era Nobu. Şi am înţeles pe dată de ce Mameha mă prevenise în legătură cu aspectul lui. Chiar şi de la distanţă, pielea feţei sale arăta ca o lumânare topită. Cândva în viaţa lui suferise arsuri îngrozitoare; întregul lui aspect avea un aer atât de tragic, încât nici nu-mi puteam imagina prin ce agonie trecuse. Deja eram uşor îngrijorată pentru că mă întâlnisem cu Korin; acum începeam să mă tem că, făcând cunoştinţă cu Nobu, aveam să mă fac de râs, fără să ştiu prea bine de ce. Mergând alături de Mameha, mi-am concentrat atenţia nu asupra lui Nobu, ci asupra unui bărbat foarte elegant, aşezat lângă el, îmbrăcat într-un chimono bărbătesc cu dungi fine. Din clipa în care am dat cu ochii de el, am simţit o linişte ciudată coborând asupra mea. Vorbea cu cineva din loja de alături, aşa că nu-i vedeam decât ceafa. Dar mi se părea atât de cunoscut că pentru o clipă nu mi-am dat seama pe cine am în

faţa ochilor. Tot ce ştiam era că locul lui nu părea a se afla acolo. Înainte de a înţelege de ce, în minte mi-a apărut o imagine a lui îndreptându-se către mine pe străduţele din sat…

Şi atunci am înţeles: era domnul Tanaka!

Se schimbase într-un fel pe care nu l-aş fi putut descrie. L-am privit ridicând mâna ca să-şi netezească părul cărunt şi m-a izbit felul graţios în care-şi mişca degetele. De ce mi se părea atât de liniştitor să-l privesc? Poate că eram atât de uimită să-l văd încât nu ştiam exact ce simt. Păi, dacă uram pe cineva pe lume, acesta era domnul Tanaka; a trebuit să-mi repet acest lucru. Nu aveam de gând să îngenunchez alături de el şi să-i spun: „Domnule Tanaka, mă simt atât de onorată să vă văd din nou! Ce vă aduce la Kyoto?” Nu, aveam să găsesc o cale de a-i arăta adevăratele mele sentimente, chiar dacă nu era lucrul cel mai potrivit pe care să-l facă o ucenică. De fapt, mă gândisem foarte puţin la domnul Tanaka în toţi aceşti ani. Însă pur şi simplu îmi datoram mie însămi să nu mă port amabil cu el şi să nu-i torn sake în ceaşcă, dacă în loc de asta puteam să i-l vărs pe picior. Aveam să-i zâmbesc, aşa cum se cuvine; dar avea să fie zâmbetul pe care-l văzusem de atâtea ori pe faţa lui Hatsumomo; iar după aceea aveam să spun: „Oh, domnule Tanaka, mirosul de peşte… mi se face dor de casă stând aici, lângă dumneavoastră!” Ce şocat ar fi să audă asta! Sau poate: „O, domnule Tanaka, arătaţi… aproape distins!” Deşi într-adevăr, privindu-l acum, că aproape ajunseserăm la loja în care stătea, chiar arăta distins, mai distins decât mi-aş fi imaginat vreodată. Mameha tocmai ajunsese în dreptul lui şi se lăsa în genunchi ca să-şi facă plecăciunea. Atunci a întors capul şi pentru prima oară i-am văzut faţa şi pomeţii proeminenţi… şi, mai ales, pleoapele subţiri şi netede, încreţite la colţurile ochilor. Şi brusc totul în jurul meu s-a cufundat în tăcere, de parcă el ar fi fost vântul care bătea, iar eu doar un nor purtat de el.

Îmi era cunoscut, cu siguranţă – mai cunoscut decât îmi era propria imagine în oglindă. Dar nu era nicidecum domnul Tanaka. Era Preşedintele.

17

Îl văzusem pe Preşedinte doar câteva clipe în viaţa mea; dar de atunci îmi petrecusem mult timp închipuindu-mi-l. Era ca un cântec din care auzisem cândva frânturi şi pe care de atunci îl cântasem tot timpul în minte. Deşi, desigur, notele se mai schimbaseră cu vremea – vreau să spun, mă aşteptam ca fruntea să-i fie mai înaltă şi părul grizonat mai puţin des. Când l-am văzut, m-a încercat pentru o secundă îndoiala că ar putea să nu fie Preşedintele; dar simţeam o asemenea alinare încât am ştiut imediat că-l găsisem.

Pe când Mameha îi saluta pe cei doi bărbaţi, eu aşteptam în picioare să-mi vină rândul să mă înclin. Dacă vocea, când încercam să vorbesc, îmi suna ca un scârţâit? Nobu, cu aerul lui tragic, mă privea, dar nu eram sigură că Preşedintele mă observase măcar; eram prea timidă ca să mă uit spre el. Când Mameha s-a aşezat şi a început să-şi netezească chimonoul pe genunchi, am observat că Preşedintele se uita la mine cu ceva care mi s-a părut a fi curiozitate. Tot sângele mi s-a urcat la cap, iar picioarele mi-au îngheţat.

— Domnule preşedinte Iwamura... domnule director Nobu, a spus Mameha, aceasta e noua mea soră mai mică, Sayuri.

Sunt sigură că ai auzit de celebrul Iwamura Ken, fondatorul companiei Iwamura Electric. Şi probabil că ai auzit şi de Nobu Toshikazu. Nici un parteneriat de afaceri din Japonia nu a fost mai faimos ca al lor. Erau ca un copac cu rădăcinile lui sau ca un altar cu poarta care-i stă înainte. Chiar şi eu, o fată de paisprezece ani, auzisem de ei. Dar nici o clipă nu-mi imaginasem că Iwamura Ken putea fi bărbatul pe care-/1 întâlnisem pe malul pârâului Shirakawa. Am îngenuncheat şi m-am înclinat în faţa lor, spunând toate lucrurile cuvenite, cum le ceream îngăduinţa şi aşa mai departe. Când am terminat, m-am dus să îngenunchez în spaţiul dintre ei. Nobu a început o conversaţie cu un bărbat de lângă el, iar Preşedintele, de cealaltă parte a mea, stătea cu o ceaşcă goală în mână. Mameha a început să vorbească cu el; eu am luat un ceainic micuţ şi mi-am ridicat mâneca să-i torn ceai. Am fost uimită să văd cum ochii Preşedintelui se îndreaptă spre braţul meu. Desigur, voiam să văd exact ce vedea el. Poate din cauza luminii slabe din Sala de expoziţii, pielea braţului meu părea să strălucească netedă ca o perlă şi căpătase o culoare delicată, de fildeş. Niciodată până

atunci nu mi se păruse vreo parte a trupului meu atât de frumoasă. Eram foarte conştientă că ochii Preşedintelui nu se mişcau; atâta timp cât el se uita la braţul meu, categoric nu intenţionam să-l mişc. Şi brusc Mameha a tăcut. Am crezut că încetase să mai vorbească pentru că Preşedintele se uita la braţul meu, în loc s-o asculte pe ea. Apoi mi-am dat seama care era de fapt problema.

Ceainicul era gol. Mai rău, fusese gol şi când îl ridicasem.

Aproape că mă simţisem strălucitoare cu o clipă înainte, dar acum am murmurat o scuză şi am pus jos ceainicul cât de repede am putut. Mameha a râs.

— Vedeţi ce fată hotărâtă e, domnule preşedinte, a spus ea. Dacă ar fi existat măcar o picătură de ceai în ceainic, Sayuri ar fi scurs-o.

— Ce chimono frumos poartă sora ta, Mameha, a spus Preşedintele. Nu cumva te-am văzut purtându-l, în zilele tale de ucenicie?

Dacă aş mai fi avut vreo îndoială că acest bărbat era într-adevăr Preşedintele, s-ar fi risipit auzind blândeţea din vocea lui.

— Se prea poate, a replicat Mameha. Dar domnul preşedinte m-a văzut în atâtea chimonouri de-a lungul anilor încât nu-mi pot imagina cum şi le-ar aminti pe toate.

— Nu mă deosebesc de alţi bărbaţi. Frumuseţea îmi face o impresie puternică. Când e vorba de luptători de sumo, nu-i pot deosebi unul de altul. Mameha s-a aplecat către mine, peste Preşedinte, şi mi-a şoptit:

— Ce vrea domnul preşedinte să spună de fapt e că nu-l prea pasionează sumo.

— Ei, Mameha, a răspuns el, dacă încerci să mă pui rău cu Nobu…

— Domnule preşedinte, Nobu ştie de ani de zile care vă sunt sentimentele!

— Totuşi! Sayuri, e prima ta întâlnire cu sumo? Căutasem o scuză ca să vorbesc cu el, dar înainte să apuc să deschid gura, am tresărit cu toţii din cauza unei bubuituri cumplite care a scuturat clădirea. Nu era decât una dintre uşile gigantice, care se închidea. Imediat s-au auzit balamalele scârţâind şi cea de-a doua uşă a început să se mişte, împinsă de doi luptători. Nobu avea capul întors spre mine; n-am putut să nu mă uit la arsurile îngrozitoare de pe faţa şi gâtul lui, şi la ureche, care era deformată. Apoi am văzut că mâneca hainei era goală. Fusesem atât de preocupată că nu observasem mai devreme; era îndoită

şi prinsă de umăr cu un ac lung de argint.

Pot să-ţi spun, dacă nu ştii deja, că pe vremea când era tânăr locotenent în marina japoneză, Nobu fusese grav rănit într-un bombardament lângă Seul, în 1910, pe vremea când Coreea era anexată Japoniei. Nu ştiam nimic despre eroismul lui pe vremea când l-am cunoscut – deşi povestea era faimoasă în întreaga Japonie. Dacă nu i s-ar fi alăturat Preşedintelui şi n-ar fi devenit apoi director al Iwamura Electric, probabil că ar fi fost uitat ca erou de război. Dar rănile cumplite pe care le suferise au făcut povestea succesului său şi mai cunoscută, ca două feţe ale aceleiaşi monede.

Nu ştiu mare lucru despre istorie – la şcoală ni se predau numai artele – dar mi se pare că guvernul japonez a dobândit controlul asupra Coreei la sfârşitul războiului ruso-japonez, iar la câţiva ani după aceea a luat hotărârea de a încorpora Coreea în imperiul aflat în continuă creştere. Sunt sigură că lucrul ăsta nu le-a plăcut prea mult coreenilor. Nobu s-a dus acolo, cu o mică forţă armată, ca să ţină lucrurile sub control, într-o după-amiază şi-a însoţit comandantul într-un sat de lângă Seul. Întorcându-se la locul unde-şi legaseră caii, membrii patrulei au fost atacaţi. Auzind şuieratul obuzului care se apropia, comandantul a încercat să coboare într-o tranşee, dar era om vârstnic şi se mişca încet ca un melc. Cu o clipă înainte de explozia obuzului, încă mai încerca să găsească un loc unde să păşească. Nobu s-a aruncat asupra comandantului, în dorinţa de a-l salva, dar bătrânul a înţeles greşit şi a încercat să se ridice. Cu efort, şi-a ridicat capul; Nobu a încercat să-l împingă înapoi, dar obuzul a explodat, l-a ucis pe comandant şi l-a rănit grav pe Nobu. În acelaşi an, într-o intervenţie chirurgicală, Nobu şi-a pierdut braţul de deasupra cotului.

Prima oară când i-am văzut mâneca goală, mi-am ferit privirea, speriată. Nu mai văzusem niciodată pe cineva care să-şi fi pierdut un membru al trupului – deşi când eram mică, unul din muncitorii domnului Tanaka îşi tăiase buricul degetului curăţând peşte. În cazul lui Nobu, multă lume considera că braţul pierdut era cea mai mică dintre probleme, pentru că pielea lui părea toată o imensă rană. E greu de descris cum arăta şi ar fi şi o cruzime să încerc. O să repet doar ce am auzit de la o gheişă despre el: „De fiecare dată când mă uit la faţa lui, mă gândesc la un cartof copt”.

După ce uşile s-au închis, m-am întors către Preşedinte ca să-i răspund la întrebare. Ca ucenică, aş fi putut rămâne la fel de

tăcută ca un aranjament floral, dacă voiam; dar eram hotărâtă să nu scap ocazia. Dacă-i făceam fie şi cea mai mică impresie, o urmă nu mai mare decât cea a unui picior de copil pe o podea prăfuită, tot era un început.

— Domnul preşedinte m-a întrebat dacă e prima mea întâlnire cu sumo, am spus eu. Aşa este, şi aş fi recunoscătoare pentru orice ar avea domnul preşedinte bunătatea să-mi explice.

— Dacă vrei să ştii ce se întâmplă, ar fi mai bine să mi te adresezi mie, a intervenit Nobu. Cum te cheamă, ucenico? N-am auzit bine, din cauza zgomotului mulţimii.

Mi-am întors faţa de la Preşedinte la fel de greu cum un copil flămând abandonează o farfurie cu mâncare.

— Mă numesc Sayuri, domnule, am răspuns. — Eşti sora mai mică a Mamehăi; de ce nu te cheamă „Mame”-ceva? a continuat Nobu. Nu e asta una din tradiţiile voastre caraghioase?

— Ba da, domnule. Dar toate numele cu „Mame” s-au dovedit de rău augur, după părerea ghicitorului.

— Ghicitorul, a spus Nobu, dispreţuitor. El ţi-a ales numele?

— Eu l-am ales, a spus Mameha. Ghicitorul nu alege numele; el nu face decât să ne spună dacă acesta e sau nu de bun augur.

— Într-o bună zi, Mameha, a replicat Nobu, o să creşti şi n-o să mai pleci urechea la prostii.

— Ei, haide, Nobu-san, a spus Preşedintele, cine te-ar auzi ar avea impresia că eşti cel mai modern bărbat din ţară. Cu toate astea, nu cunosc pe nimeni care să creadă mai tare în destin.

— Orice om are destinul lui. Dar cine are nevoie să se ducă la ghicitor ca să-l afle? Mă duc la bucătar ca să aflu dacă mi-e foame? Oricum, Sayuri e un nume foarte frumos – deşi numele frumoase nu se potrivesc întotdeauna cu fetele frumoase.

Începeam să mă tem că următorul lui comentariu avea să fie ceva de genul: „Ce soră mai mică urâtă ţi-ai ales, Mameha!” sau cam aşa ceva. Dar, spre uşurarea mea, a spus:

— Însă în cazul ăsta se potrivesc. Cred că ar putea fi chiar mai frumoasă decât tine, Mameha!

— Nobu-san! Nici unei femei nu-i place să audă că nu e cea mai frumoasă din lume!

— Şi ţie cel mai puţin, nu-i aşa? Ei, ai face bine să te obişnuieşti. Are ochi deosebit de frumoşi. Întoarce-te către mine, Sayuri, să mă uit mai bine la ei.

Nu prea mai puteam să privesc în jos, din moment ce Nobu voia să-mi vadă ochii. Nici nu puteam să mă uit drept la el, fără să par obraznică. Aşa că, după ce mi-am plimbat privirea de

colo-colo, mi-am fixat ochii undeva pe bărbia lui. Dacă aş fi putut să le poruncesc ochilor mei să nu vadă, aş fi făcut-o. Căci trăsăturile lui Nobu arătau ca o argilă prost modelată. Aminteşte-ţi, nu ştiam nimic despre tragedia care-l desfigurase. Când mă întrebam ce i se întâmplase, pe suflet mi se aşeza o greutate cumplită.

— Fără doar şi poate, ochii tăi au o strălucire cu totul aparte, a spus el.

În clipa aceea s-a deschis o uşă şi a intrat un bărbat îmbrăcat într-un chimono extrem de sobru, cu o glugă neagră pe cap, arătând ca şi cum ar fi descins dintr-o pictură de la Curtea Imperială. A înaintat pe coridor, conducând o procesiune de luptători atât de mari, că erau nevoiţi să se aplece ca să nu dea cu capul de prag.

— Ce ştii despre sumo, fetiţo? m-a întrebat Nobu.

— Numai că luptătorii sunt mari ca balenele, domnule, am răspuns. În Gion lucrează un bărbat care a fost cândva luptător de sumo.

— Vorbeşti de Awajiumi. Uite-l, e chiar acolo.

Nobu a arătat către o altă lojă, unde stătea Awajiumi, râzând de ceva, cu Korin lângă el. Probabil că ea mă văzuse, pentru că a zâmbit şi s-a aplecat spre el să-i spună ceva, iar Awajiumi s-a uitat către noi.

— N-a fost niciodată cine ştie ce luptător, a continuat Nobu. Îi plăcea să-şi lovească adversarii cu umărul. N-a reuşit niciodată, prostul, dar s-a ales cu clavicula ruptă de nenumărate ori.

Luptătorii intraseră deja cu toţii în clădire şi se aliniaseră la baza platformei. Numele le-au fost anunţate unul câte unul, apoi au urcat şi s-au aşezat în cerc, cu faţa la spectatori. După aceea, când au ieşit din nou din sală ca să-i lase pe luptătorii din tabăra adversă să-şi înceapă procesiunea, Nobu mi-a spus:

— Cercul de frânghie de pe jos marchează ringul. Primul luptător care e împins afară din cerc sau care atinge platforma cu orice altceva decât cu piciorul e învinsul. Poate că pare uşor, dar cum ţi-ar plăcea să încerci să împingi unul din giganţii ăia?

— Aş putea să vin din spate, să lovesc două lemne între ele şi să sper că se va speria destul de tare cât să sară din cerc, am spus eu.

— Fii serioasă, a replicat Nobu.

N-o să pretind că am spus un lucru deosebit de inteligent, dar era una din primele mele încercări de a glumi cu un bărbat. Am fost atât de jenată că n-am mai găsit nimic de spus. Apoi,

Preşedintele s-a aplecat către mine.

— Nobu-san nu glumeşte când e vorba de sumo, mi-a spus încet.

— Nu fac glume despre cele trei lucruri care contează cel mai mult în viaţă, a spus Nobu. Sumo, afacerile şi războiul.

— Sfinte ceruri, cred că asta a fost un fel de glumă, a spus Mameha. Să însemne oare că te contrazici?

— Dacă ai privi o bătălie, mi-a spus Nobu, sau dacă ai fi în mijlocul unei întâlniri de afaceri, ai înţelege ce se petrece?

Nu eram sigură ce vrea să spună, dar din tonul lui mi-am dat seama că voia să răspund că nu.

— O, absolut nimic, am răspuns.

— Exact. Şi nici din sumo nu te poţi aştepta să înţelegi ceva. Aşa că poţi râde la glumele Mamehăi sau poţi să mă asculţi pe mine şi să înţelegi ce se petrece.

— Şi pe mine a încercat să mă înveţe de-a lungul anilor, mi-a spus Preşedintele, dar sunt un elev foarte prost.

— Domnul preşedinte e un spirit foarte pătrunzător, a spus Nobu. E un elev prost la sumo pentru că nu-i place. Nici n-ar fi azi aici dacă n-ar fi fost atât de generos încât să accepte propunerea mea ca Iwamura Electric să sponsorizeze această demonstraţie.

De acum ambele tabere îşi încheiaseră ceremoniile de intrare în ring. Au mai urmat două ceremonii speciale, câte una pentru fiecare din cei doi *yokozuna*. *Yokozuna* e cel mai înalt rang în sumo – „cam ca poziţia Mamehăi în Gion”, după cum mi-a explicat Nobu. Nu mă îndoiam de ce-mi spusese; dar dacă Mamehăi i-ar fi luat, ca să intre la o petrecere, jumătate din timpul cât le lua acestor *yokozuna* ca să intre în ring, n-ar mai fi fost niciodată invitată la vreuna. Cel de-al doilea *yokozuna* era scund şi avea un chip impresionant – deloc fleşcăit, ci dăltuit ca-n piatră, cu o bărbie care îmi amintea de prora pătrată a unei bărci de pescuit. Spectatorii l-au aclamat atât de tare că mi-am acoperit urechile. Numele lui era Miyagiyama şi, dacă ai idee de sumo, o să înţelegi de ce-l aclamau.

— E cel mai mare luptător pe care l-am văzut vreodată, mi-a spus Nobu. Înainte să înceapă lupta, s-au anunţat premiile. Unul dintre ele era o sumă de bani deloc neglijabilă, oferită de Nobu Toshi-kazu, director la Iwamura Electric. Nobu a părut foarte iritat când a auzit şi a spus:

— Ce prost! Banii nu sunt de la mine, ci de la Iwamura Electric. Îmi cer scuze, domnule preşedinte. O să mă asigur că se

corectează greşeala.
— Nu e nici o greşeală, Nobu. Având în vedere ce datorie imensă am faţă de tine, măcar atât pot să fac.
— Domnul preşedinte e prea generos, a răspuns Nobu. Sunt foarte recunoscător.
I-a întins Preşedintelui o ceaşcă, i-a umplut-o cu sake şi au băut împreună.
Când primii luptători au intrat în ring, mă aşteptam ca lupta să înceapă imediat. În loc de asta, au pierdut cinci minute sau mai mult aruncând sare pe platformă şi lăsându-se pe vine, apoi ridicând piciorul sus de tot înainte de a-l lăsa să lovească tare podeaua. Din când în când se ghemuiau, uitându-se ameninţător unul la altul, dar când îmi închipuiam că vor ataca, unul din ei se ridica şi se ducea să mai ia un pumn de sare. În fine, când mă aşteptam mai puţin, s-a întâmplat. S-au repezit unul la altul, apucându-se de pânza din jurul şalelor, dar într-o clipă, unul din ei l-a aruncat pe celălalt şi meciul s-a încheiat. Spectatorii aplaudau şi ţipau, însă Nobu a clătinat din cap şi n-a spus decât:
— Slabă tehnică.
În cursul luptelor care au urmat, de multe ori am avut impresia că una din urechile mele îmi asculta mintea, iar cealaltă inima; pe de-o parte ascultam ce-mi spunea Nobu – şi multe erau lucruri interesante. Dar sunetul vocii Preşedintelui de cealaltă parte, vorbind cu Mameha, îmi distrăgea mereu atenţia.
Trecuse o oră şi ceva când o unduire colorată mi-a atras atenţia în zona lui Awajiumi. Era o floare portocalie de mătase legănându-se în părul unei femei, pe când aceasta îngenunchea. La început am crezut că e Korin şi că şi-a schimbat chimonoul. Dar apoi am văzut că nu era Korin, ci Hatsumomo.
S-o văd acolo când mă aşteptam mai puţin… am tresărit ca şi cum aş fi călcat pe un cablu electric. Nu era decât o chestiune de timp să găsească ceva cu care să mă umilească, chiar şi în sala aceea uriaşă, în mijlocul a sute de oameni. Nu-mi păsa dacă mă făcea de râs în faţa unei mulţimi, dacă asta trebuia să se întâmple; dar nu suportam ideea că totul s-ar fi putut întâmpla în faţa Preşedintelui. Mi se pusese un nod în gât şi abia mă mai puteam preface că ascult ce-mi spunea Nobu despre cei doi luptători care intraseră în ring. Când m-am uitat la Mameha, mi-a făcut semn din ochi către Hatsumomo, apoi a spus:
— Domnule preşedinte, iertaţi-mă, trebuie să ies. Şi mi se pare că şi Sayuri ar vrea să facă acelaşi lucru.
A aşteptat până când Nobu şi-a terminat povestea, apoi am

ieşit împreună pe coridor.

— O, Mameha-san… e ca un demon, am spus.

— Korin a plecat acum mai bine de o oră. Probabil că a găsit-o pe Hatsumomo şi a trimis-o aici. Ar trebui să te simţi flatată că Hatsumomo face atâtea eforturi doar ca să te chi-nuie.

— N-aş suporta să mă facă de râs în faţa… în faţa tuturor acestor oameni.

— Dar dacă faci singură ceva ce i se pare ridicol, o să te lase în pace, nu crezi?

— Vă rog, Mameha-san… nu mă puneţi să mă fac de râs. Traversaserăm curtea şi ne pregăteam să urcăm treptele către clădirea unde se aflau toaletele; în loc de asta, Mameha m-a condus într-un coridor acoperit. Când nimeni nu ne mai putea auzi, mi-a spus încet:

— Nobu-san şi Preşedintele au fost de-a lungul anilor clienţi fideli de-ai mei. Nobu poate fi dur cu oamenii care nu-i plac, iar faţă de prieteni e loial ca un vasal faţă de suveranul lui; şi nu există un bărbat mai demn de încredere. Crezi că Hatsumomo poate aprecia asemenea calităţi? Tot ce vede ea când se uită la Nobu este… „Domnul Şopârlă”. Aşa îi spune ea. „Mameha-san, te-am văzut aseară cu Domnul Şopârlă! O, sfinte ceruri, eşti plină de pete roşii. Cred că se ia”. Şi lucruri de genul ăsta. Nu-mi pasă ce crezi acum despre Nobu-san. Cu timpul, o să ajungi să înţelegi ce om bun este. Dar Hatsumomo s-ar putea să te lase în pace dacă ar ajunge să creadă că îţi place Nobu foarte mult. Nu ştiam cum să răspund la aşa ceva. Nici măcar nu eram sigură ce vrea Mameha de la mine.

— Nobu-san îţi vorbeşte despre sumo de când am ajuns, a continuat ea. Oricine ar putea crede că îl adori. Acum prefă-te pentru Hatsumomo. Fă-o să creadă că eşti mai fermecată de el decât ai fost vreodată de cineva. O să i se pară cel mai amuzant lucru pe care l-a văzut în viaţa ei. Probabil că o să vrea să rămâi în Gion doar ca să poată urmări spectacolul.

— Dar, Mameha-san, cum s-o fac pe Hatsumomo să creadă că sunt fascinată de el?

— Dacă nu eşti în stare să faci atâta lucru, nu te-am instruit cum se cuvine, a replicat ea.

Când ne-am întors în lojă, Nobu reluase discuţia cu vecinul de alături. Nu puteam să-l întrerup, aşa că m-am prefăcut absorbită de luptătorii care se pregăteau de meci. Spectatorii se plictiseau – Nobu nu era singurul care vorbea. Aş fi vrut foarte tare să mă întorc spre Preşedinte şi să-l întreb dacă-şi amintea de o zi, cu

mulţi ani în urmă, când fusese atât de bun cu o fetiţă… dar desigur, nu-i puteam spune aşa ceva. În plus, ar fi fost un dezastru să mă concentrez asupra lui când Hatsumomo mă urmărea cu privirea.

Nu după multă vreme, Nobu s-a întors către mine şi a spus:

— Luptele astea au fost plictisitoare. Când apare Miyagiyama o să vedem un talent adevărat.

Mi s-a părut ocazia perfectă de a mă preface absorbită de el.

— Dar luptele pe care le-am văzut au fost impresionante! Şi lucrurile pe care domnul director Nobu a avut amabilitatea să mi le spună au fost atât de interesante că nu-mi pot imagina că n-am văzut deja ce era mai palpitant.

— Nu fi caraghioasă, a răspuns Nobu. Nici unul din luptătorii de aici nu merită să fie în acelaşi ring cu Miyagiyama.

Peste umărul lui Nobu, o vedeam pe Hatsumomo, într-o lojă îndepărtată. Vorbea cu Awajiumi şi nu părea să-mi dea atenţie.

— Ştiu că pare o întrebare prostească, am spus eu, dar cum poate un luptător atât de mic ca Miyagiyama să fie cel mai mare? Şi dacă mi-ai fi văzut faţa, ai fi zis că în viaţa mea n-am fost mai captivată de ceva. Mă simţeam ridicol, prefăcându-mă interesată de ceva atât de banal; dar cine ne-ar fi văzut ar fi putut crede că vorbim despre cele mai adânci secrete ale sufletelor noastre. Chiar atunci am văzut-o cu coada ochiului pe Hatsumomo întorcând capul spre mine.

— Miyagiyama pare mic, pentru că ceilalţi sunt cu mult mai graşi, îmi explica Nobu. Dar e foarte vanitos în privinţa staturii lui. Înălţimea şi greutatea lui au fost tipărite corect într-un ziar, acum câţiva ani, dar a fost aşa de supărat că i-a cerut unui prieten să-l ardă cu o scândură în moalele capului, apoi s-a îndopat cu cartofi dulci şi cu apă până când s-a dus la ziar ca să le demonstreze că au greşit.

Probabil că aş fi râs la orice mi-ar fi spus Nobu – pentru ochii lui Hatsumomo, vreau să spun. Dar, de fapt, era chiar amuzant să ţi-l imaginezi pe Miyagiyama strângând din ochi şi aşteptând să-l lovească scândura. Am păstrat imaginea în minte şi am râs cât am îndrăznit de dezinhibat, iar în curând a început şi Nobu să râdă cu mine. Trebuie să-i fi părut lui Hatsumomo cei mai buni prieteni, căci am văzut-o bătând din palme încântată.

Curând mi-a venit ideea să mă prefac că Nobu ar fi Preşedintele; de fiecare dată când îmi vorbea, îi treceam cu vederea asprimea şi încercam să-mi imaginez blândeţea Preşedintelui, încet-încet, am descoperit că mă pot uita la buzele

lui, ignorându-le culoarea palidă şi cicatricele, şi-mi pot închipui că sunt buzele Preşedintelui şi că fiecare nuanţă a vocii lui este un comentariu asupra sentimentelor sale faţă de mine. La un moment dat, am reuşit să mă conving că nici măcar nu mă aflam în Sala de expoziţii, ci într-o încăpere liniştită, îngenuncheată în faţa Preşedintelui. Niciodată în viaţa mea nu simţisem o asemenea beatitudine. Ca o minge aruncată în aer, care pare să atârne perfect nemişcată pentru o clipă înainte de a cădea, mă trezisem suspendată într-o stare de atemporalitate tăcută. Privind în jurul meu prin sală, nu vedeam decât frumuseţea căpriorilor gigantici şi nu simţeam decât aroma prăjiturilor de orez dulce. Credeam că starea aceea va dura la nesfârşit; însă la un moment dat am făcut un comentariu pe care nu mi-l amintesc şi Nobu a spus/1 — Ce tot vorbeşti? Numai o proastă ar putea spune ceva atât de fără sens!

Zâmbetul mi-a dispărut înainte de a-l putea opri, ca şi cum sforile care-l ţineau aninat de obraji s-ar fi rupt brusc. Nobu mă privea drept în ochi. Desigur, Hatsumomo stătea foarte departe, dar eram sigură că ne privea. Apoi mi-am dat seama: dacă unei gheişe sau unei tinere ucenice îi dădeau lacrimile în faţa unui bărbat, nu credea toată lumea că e îndrăgostită? în mod normal, i-aş fi răspuns cu scuze la comentariul aspru; în loc de asta, mi-am imaginat că Preşedintele îmi vorbise atât de dur şi într-o clipă buza de jos începuse să-mi tremure. Mi-am plecat capul, purtându-mă cât puteam de copilăreşte. Spre surpriza mea, Nobu a spus:

— Te-am jignit, nu-i aşa?

Nu mi-a fost greu să suspin teatral. Nobu m-a privit o clipă, apoi a continuat:

— Eşti o fată fermecătoare.

Sunt sigură că intenţiona să spună mai mult, dar în momentul acela Miyagiyama a intrat în sală şi mulţimea a început să mugească.

O lungă bucată de timp, Miyagiyama şi celălalt luptător, al cărui nume era Saiho, s-au învârtit în ring, aruncând pe jos cu sare sau bătând din picior cum fac luptătorii de sumo. De fiecare dată când se lăsau pe vine, faţă în faţă, mă făceau să mă gândesc la doi bolovani pe punctul de a se răsturna. Miyagiyama părea să se aplece mai mult decât Saiho, care era mai înalt şi mult mai corpolent. Credeam că atunci când aveau să se izbească unul de altul, bietul Miyagiyama avea să fie cu siguranţă împins înapoi; nu-mi puteam imagina cum ar fi putut

cineva să-l scoată din ring pe Saiho. Şi-au luat poziţiile de opt sau nouă ori, fără ca vreunul din ei să atace; apoi Nobu mi-a şoptit:

— *Hataki komi*! O să folosească *hataki komi*. Urmăreşte-i ochii.

Am făcut ce-mi spusese Nobu, dar tot ce am observat a fost că Miyagiyama nu se uita niciodată la Saiho. Nu cred că lui Saiho îi plăcea să fie astfel ignorat, pentru că îşi privea adversarul cu ferocitatea unui animal. Fălcile îi erau atât de mari încât capul lui luase forma unui munte; şi de furie, se înroşise la faţă. Dar Miyagiyama a continuat să se comporte ca şi cum nici nu l-ar fi observat.

— Nu mai durează mult, mi-a şoptit Nobu.

Şi într-adevăr, data următoare când s-au lăsat pe vine, Saiho a atacat.

Văzându-l pe Miyagiyama aplecându-se înainte, ai fi crezut că se pregătea să se arunce cu toată greutatea asupra lui Saiho. În loc de asta, s-a folosit de forţa atacului lui Saiho pentru a se ridica în picioare. Într-o fracţiune de secundă, s-a dat la o parte ca o uşă batantă, iar braţul i-a căzut asupra cefei adversarului. Saiho a fost proiectat în faţă cu asemenea viteză încât arăta ca cineva care se pregăteşte să se rostogolească pe scări. Miyagiyama l-a împins cu toată puterea şi Saiho a trecut peste frânghia de la picioarele sale. Apoi, spre surpriza mea, muntele acela de om a zburat peste marginea platformei şi s-a prăvălit peste primul rând de spectatori. Aceştia au încercat să fugă din calea lui; dar când totul s-a încheiat, un bărbat s-a ridicat chinuindu-se să respire, pentru că fusese strivit de umărul lui Saiho.

Înfruntarea abia dacă durase o secundă. Saiho trebuie să se fi simţit umilit de înfrângere, pentru că a făcut cea mai rapidă plecăciune dintre toţi învinşii şi a ieşit din sală pe când mulţimea încă mai aclama.

— Asta, mi-a spus Nobu, este mişcarea numită *hataki komi*.

— Nu-i aşa că e fascinant, a spus Mameha, ca în transă, fără să-şi ducă ideea până la capăt.

— Ce e fascinant? a întrebat Preşedintele.

— Ce a făcut Miyagiyama. N-am mai văzut aşa ceva.

— Cum să nu! Luptătorii fac asta tot timpul.

— Ei bine, m-a pus pe gânduri… a răspuns Mameha.

* * *

Mai târziu, pe drumul spre Gion, în ricşă, Mameha s-a întors agitată către mine.

— Luptătorul acela de sumo mi-a dat o idee minunată. Hatsumomo nici măcar nu visează, dar tocmai a fost cu mult întrecută. Şi nu va afla decât când va fi prea târziu!

— Aveţi un plan? O, Mameha-san, vă rog, spuneţi-mi şi mie! — Chiar crezi că ţi-aş spune? a răspuns ea. N-o să-i spun nici măcar slujnicei mele. Tu asigură-te că întreţii interesul lui Nobu-san pentru tine. Totul depinde de el şi de încă un bărbat.

— Ce alt bărbat?

— Un bărbat pe care încă nu l-ai cunoscut. Acum să nu mai vorbim despre asta! Deja am spus probabil mai mult decât trebuia. E minunat că l-ai cunoscut astăzi pe Nobu-san. S-ar putea să fie salvatorul tău.

Trebuie să recunosc că mi s-a strâns inima auzind asta. Dacă era să am un salvator, voiam ca acesta să fie Preşedintele şi nimeni altcineva.

18

Acum, că ştiam cine e Preşedintele, am început să citesc noaptea fiecare revistă veche pe care o găseam, în speranţa că aş putea afla mai multe despre el. Într-o săptămână, adunasem în camera mea un teanc atât de mare, că Mătuşica mă privea de parcă mi-aş fi pierdut minţile. L-am găsit menţionat în câteva articole, dar numai în trecere, şi nici unul din ele nu-mi spunea lucrurile pe care voiam cu adevărat să le aflu. Am continuat totuşi să adun toate revistele pe care le găseam prin coşurile de gunoi, până când într-o zi am dat de un maldăr de ziare vechi, legate cu sfoară, în spatele uneia din casele de ceai. Pe la mijlocul balotului era o revistă veche de doi ani care avea un articol de fond despre Iwamura Electric.

Iwamura Electric îşi aniversase douăzeci de ani de existenţă în aprilie 1931. Şi acum mă uluieşte acest lucru, dar întâmplător este aceeaşi lună în care m-am întâlnit cu Preşedintele pe malul pârâului Shirakawa; i-aş fi văzut faţa în toate revistele, dacă mi-ar fi căzut ochii pe ele. Acum, că ştiam ce dată să caut, am reuşit de-a lungul timpului să găsesc mai multe articole despre aniversare. Cele mai multe proveneau din lucrurile aruncate după moartea unei bunici care locuia în okiya de peste drum de noi.

Am aflat că Preşedintele se născuse în 1890, ceea ce însemna că, în ciuda părului alb, avea doar puţin peste patruzeci de ani când îl întâlnisem. În ziua aceea avusesem impresia că este preşedintele unei companii de mică importanţă, dar greşisem. Iwamura Electric nu era la fel de mare ca Osaka Electric – rivala ei principală în Japonia de vest, conform articolelor. Dar Preşedintele şi Nobu, datorită faimosului lor parteneriat, erau chiar mai cunoscuţi decât şefii unor companii mult mai mari. În orice caz, Iwamura Electric era considerată o corporaţie inovatoare şi avea o bună reputaţie.

La şaptesprezece ani, Preşedintele se angajase la o mică firmă de electrice din Osaka. Curând, a ajuns să supravegheze echipele care instalau cabluri pentru maşinile fabricilor din zonă. Cum cererea de iluminat electric pentru locuinţe şi birouri era în creştere, Preşedintele a început să îşi petreacă serile proiectând un dispozitiv care să permită folosirea a două becuri electrice într-un suport gândit pentru unul singur. Directorul companiei a refuzat să-l producă, aşa că la vârsta de douăzeci şi doi de ani, în

1912, la scurtă vreme după ce se căsătorise, Preşedintele şi-a deschis propria companie.

Timp de câţiva ani i-a fost greu; apoi, în 1914, noua lui companie a câştigat contractul pentru instalarea cablurilor electrice într-o clădire a unei baze militare din Osaka. Nobu era încă în armată la vremea aceea, căci invaliditatea îi crea dificultăţi în a-şi găsi o slujbă altundeva. I s-a dat sarcina de a supraveghea lucrările făcute de Iwamura Electric. El şi Preşedintele s-au împrietenit curând, iar când Preşedintele i-a oferit un post, în anul următor, Nobu l-a acceptat.

Cu cât aflam mai multe despre parteneriatul lor, cu atât înţelegeam mai bine cât de tare se potriveau. Aproape toate articolele erau însoţite de aceeaşi poză cu ei doi, cu Preşedintele într-un costum de lână elegant, din trei piese, ţinând în mână dispozitivul de ceramică pentru două becuri care reprezentase primul produs al companiei. Arăta ca şi cum cineva tocmai i l-ar fi înmânat şi nu se hotărâse încă la ce să-l folosească. Avea gura întredeschisă, cu dinţii uşor dezgoliţi, şi privea spre aparatul de fotografiat aproape ameninţător, ca şi când se pregătea să arunce cu dispozitivul. Prin contrast, Nobu stătea alături de el, mai scund cu un cap, în poziţie de drepţi, cu singurul lui pumn strâns. Purta o jachetă de zi şi pantaloni cu dungi fine. Faţa lui plină de cicatrice era aproape lipsită de expresie şi părea somnoros. Preşedintele – poate din cauza părului albit prematur şi a diferenţei de înălţime dintre ei – aproape că putea fi luat drept tatăl lui Nobu, deşi nu era decât cu doi ani mai mare. Articolele spuneau că, în timp ce Preşedintele purta răspunderea creşterii şi orientării companiei, Nobu se ocupa de administrarea ei. Era bărbatul mai puţin fermecător, cu o muncă mai puţin atrăgătoare, dar se pare că o făcea atât de bine încât Preşedintele declarase de multe ori în public că, fără talentul lui Nobu, compania nu ar fi supravieţuit momentelor de criză. Nobu fusese cel care adusese un grup de investitori şi salvase compania de la faliment la începutul anilor 1920. „Am faţă de Nobu o datorie pe care n-o voi putea plăti niciodată”, declarase de câteva ori Preşedintele.

* * *

Au trecut mai multe săptămâni până când, într-o zi, am primit un bilet prin care eram chemată la Mameha a doua zi după-amiază. Mă obişnuisem deja cu chimonourile preţioase pe care

mi le pregătea de obicei slujnica Mamehăi. Dar în ziua aceea, când am ajuns şi am început să mă îmbrac cu chimonoul de mătase groasă, de toamnă, în nuanţe de purpuriu şi galben, cu un model de frunze împrăştiate pe un câmp cu iarbă aurie, am fost uimită să găsesc în partea din spate o ruptură prin care intrau uşor două degete. Mameha nu se întorsese încă, dar am luat roba în braţe şi m-am dus să vorbesc cu slujnica ei.

— Tatsumi-san, sunt necăjită... chimonoul acesta e distrus.

— Nu e distrus, domnişoară. Trebuie reparat, atâta tot. Stăpâna l-a împrumutat azi-dimineaţă de la o okiya de pe stradă.

— Probabil că n-a ştiut, am spus eu. Şi cum mi s-a dus vestea că distrug chimonouri, o să-şi închipuie...

— O, dar ştie că e rupt, m-a întrerupt Tatsumi. De fapt, şi roba de dedesubt e ruptă, exact în acelaşi loc.

Îmbrăcasem deja roba de culoare crem, iar când mi-am pipăit partea din spate a coapsei, am văzut că Tatsumi avea dreptate.

— Anul trecut o ucenică l-a agăţat din greşeală într-un cui, mi-a explicat Tatsumi. Dar stăpâna mi-a spus foarte clar că vrea să-l purtaţi.

Nu înţelegeam nimic; dar am făcut cum mi-a spus Tatsumi. Când Mameha a ajuns în fine acasă, m-am dus s-o întreb în timp ce-şi retuşa machiajul. — Ţi-am spus că, în planurile mele, doi bărbaţi sunt importanţi pentru viitorul tău. Pe Nobu l-ai cunoscut acum câteva săptămâni. Celălalt bărbat a fost plecat din oraş până acum, dar cu ajutorul acestui chimono rupt o să-l cunoşti şi pe el în curând. Luptătorul de sumo mi-a dat o idee atât de minunată! De-abia aştept să văd cum reacţionează Hatsumomo când te întorci din morţi! Ştii ce mi-a spus mai deunăzi? Că nu mă poate răsplăti îndeajuns pentru că te-am dus la demonstraţia de sumo. A meritat tot efortul ei de a ajunge acolo, zicea, doar să te vadă făcându-i ochi dulci „Domnului Şopârlă”. Sunt sigură că o să te lase să-l întreţii pe Nobu în voie – sau poate va trece pe acolo ca să vadă cu ochii ei. De fapt, cu cât vorbeşti mai mult despre Nobu în preajma ei, cu atât mai bine – însă nu trebuie să scapi nici o vorbă despre bărbatul pe care o să-l cunoşti azi.

Deşi mă străduiam să par încântată de ceea ce-mi spunea, inima mi s-a strâns când am auzit; pentru că, vezi tu, un bărbat nu acceptă niciodată să aibă o relaţie intimă cu o gheişă care a fost amanta unui prieten apropiat. Într-o zi, la băi, nu de mult, auzisem cum o tânără încerca să consoleze o gheişă care tocmai aflase că *danna* al ei avea să devină partener de afaceri cu bărbatul viselor ei. Pe când o priveam, nici nu-mi trecea prin cap

că aveam să mă aflu şi eu în aceeaşi situaţie într-o bună zi.

— Doamnă, am spus eu, pot să vă întreb ceva? Planul dumneavoastră e ca Nobu-san să devină *danna* al meu într-o bună zi?

Mameha mi-a răspuns lăsând pensula de machiaj din mână şi aruncându-mi în oglindă o privire care ar fi putut opri un tren.

— Nobu-san e un bărbat minunat. Vrei să spui că ţi-ar fi ruşine să-l ai ca *danna*? m-a întrebat.

— Nu, doamnă, nu asta voiam să spun. Mă întrebam numai…

— Foarte bine. Atunci am două lucruri să-ţi împărtăşesc. Mai întâi, eşti o fată de 14 ani fără nici un fel de reputaţie. Ar trebui să te consideri norocoasă dacă vei ajunge vreodată o gheişă cu un statut suficient de important ca un bărbat ca Nobu să se gândească măcar să-ţi fie *danna*. În al doilea rând, Nobu-san nu a găsit niciodată o gheişă care să-i placă îndeajuns cât să şi-o facă amantă. Dacă s-ar întâmpla să fii tu prima, mă aştept să te simţi foarte flatată.

Faţa mi s-a înroşit de parcă aş fi luat foc. Mameha avea dreptate; orice aş fi făcut în anii viitori, aş fi fost norocoasă ca măcar să atrag atenţia unui bărbat ca Nobu. Iar dacă Nobu nu era de nasul meu, cu atât mai greu de atins ar fi fost Preşedintele. De când îl regăsisem, la demonstraţia de sumo, începusem să cântăresc toate posibilităţile pe care mi le oferea viaţa. Dar acum, după cuvintele Mamehăi, mă cufundasem într-un ocean de nefericire.

* * *

M-am îmbrăcat în grabă, iar Mameha m-a condus în susul străzii, la okiya unde locuise până în urmă cu şase ani, când îşi câştigase independenţa. La uşă ne-a întâmpinat o slujnică bătrână, care a ţâţâit din buze şi a clătinat din cap.

— Am sunat la spital mai devreme, a spus ea. Doctorul se duce acasă la ora patru. E deja trei şi jumătate, să ştii.

— Îi telefonăm înainte de a ne duce, Kazuko-san, a replicat Mameha. Sunt sigură că o să mă aştepte.

— Sper că da. Ar fi îngrozitor să o lăsăm pe biata fată sângerând.

— Cine sângerează? am întrebat eu alarmată.

Dar slujnica n-a făcut decât să se uite la mine şi să ofteze. Ne-a condus pe scări, către un holişor înghesuit de la etaj. Într-un spaţiu cât două rogojini tatami ne înghesuiam nu numai eu,

Mameha şi servitoarea care ne condusese, ci şi alte trei femei şi o bucătăreasă înaltă şi slabă, cu un şorţ alb apretat. Toate m-au privit cu îngrijorare, cu excepţia bucătăresei, care-şi pusese un prosop pe umăr şi ascuţea un cuţit de felul celor folosite la tăiatul peştelui. M-am simţit brusc ca o bucată de ton pe care tocmai o livrase măcelarul, pentru că am înţeles cine avea să sângereze.

— Mameha-san… am început eu.

— Sayuri, ştiu ce vrei să spui, mi-a tăiat vorba – lucru ciudat, pentru că nici chiar eu nu ştiam ce voiam să spun. Înainte de a deveni sora ta mai mare, nu mi-ai promis să mă asculţi întru totul? — Dacă aş fi ştiut că asta înseamnă să-mi scoateţi ficatul…

— Nimeni n-o să-ţi scoată ficatul, a răspuns bucătăreasa, pe un ton care ar fi trebuit să mă liniştească, dar n-a izbutit.

— Sayuri, o să-ţi facem o crestătură mică pe piele, a spus Mameha. Una micuţă, ca să poţi merge la spital să întâlneşti un anumit doctor. Ţii minte că ţi-am vorbit despre un bărbat? El e doctorul.

— Nu pot să mă prefac că mă doare stomacul?

Eram absolut serioasă când am spus asta, dar toată lumea a părut să creadă că am făcut o glumă bună, pentru că au râs cu toţii, chiar şi Mameha.

— Sayuri, toată lumea îţi vrea binele, a spus ea. Trebuie doar să te facem să sângerezi puţin, ca doctorul să vrea să te examineze.

Bucătăreasa a terminat de ascuţit cuţitul şi s-a apropiat de mine liniştită, de parcă ar fi vrut să mă ajute la fardat – numai că ţinea în mână un cuţit, pentru numele cerului. Kazuko, slujnica mai vârstnică, mi-a desfăcut gulerul cu amândouă mâinile. Începusem să intru în panică, dar din fericire a intervenit Mameha:

— Îi facem tăietura pe picior.

— Nu pe picior, a răspuns Kazuko. Gâtul e mult mai senzual.

— Sayuri, întoarce-te, te rog, şi arată-i lui Kazuko ruptura din chimono, mi-a cerut Mameha. Am făcut ce-mi ceruse, iar ea a continuat: Deci, Kazuko-san, cum explicăm ruptura din spatele chimonoului dacă tăietura e pe gât şi nu pe picior?

— Ce treabă are una cu alta? a răspuns Kazuko. Poartă un chimono rupt şi s-a tăiat la gât.

— Nu ştiu ce prostii tot spune Kazuko, a intervenit bucătăreasa. Spuneţi-mi unde să tai, Mameha-san, şi o tai.

Sunt sigură că ar fi trebuit să fiu încântată să aud asta, dar n-

am fost.

Mameha a trimis-o pe una dintre servitoarele mai tinere să aducă un baton de pigment din cele folosite la fardatul buzelor, pe care l-a strecurat prin ruptura chimonoului şi mi-a făcut un semn pe spatele coapsei.

— Trebuie să faci tăietura exact aici, i-a spus ea bucătăresei. Am deschis gura, dar înainte să apuc să spun ceva, Mameha mi-a ordonat:

— Întinde-te pe jos şi taci, Sayuri. Dacă ne mai ţii din treabă, mă supăr.

Aş minţi să spun că voiam s-o ascult, dar desigur, nu aveam de ales. Aşa că m-am întins pe un cearceaf pus pe podeaua de lemn şi am închis ochii în timp ce Mameha îmi ridica roba până aproape de şold.

— Ţine minte, dacă tăietura trebuie să fie mai adâncă, poţi oricând să mai tai o dată. Începe cu cea mai puţin adâncă pe care o poţi face.

Mi-am muşcat buza în clipa în care am simţit vârful cuţitului. Mă tem că am scos şi un fel de chiţăit, dar nu sunt sigură. În orice caz, am simţit o atingere uşoară, apoi am auzit-o pe Mameha spunând:

— Nu chiar *atât* de superficială. N-ai tăiat nici primul strat de piele.

— Arată ca nişte buze, i-a spus Kazuko bucătăresei. Ai tăiat chiar pe mijlocul semnului roşu şi arată ca nişte buze. O să râdă Doctorul.

Mameha a fost de acord şi a şters fardul, după ce bucătăreasa a asigurat-o că poate găsi din nou locul. Imediat după aceea am simţit atingerea cuţitului.

Niciodată n-am suportat vederea sângelui. Poate îţi aminteşti cum am leşinat după ce mi-am tăiat buza, în ziua în care l-am cunoscut pe domnul Tanaka. Aşa că probabil poţi să-ţi închipui cum m-am simţit când m-am întors şi am văzut firicelul de sânge curgându-mi pe picior într-un prosop pe care Mameha mi-l ţinea pe coapsă. Cred că aproape am leşinat, pentru că nu-mi amintesc nimic din ce s-a întâmplat după aceea – cum am fost urcată în ricşă sau pe unde am mers până când am ajuns la spital şi Mameha m-a zgâlţâit ca să-mi atragă atenţia.

— Ascultă-mă! Sunt sigură că ai auzit de nenumărate ori că treaba ta de ucenică e să impresionezi alte gheişe, pentru că ele sunt cele care or să te ajute în carieră, şi că nu trebuie să-ţi faci griji legate de ce gândesc bărbaţii. Ei bine, uită toate astea! În

cazul tău, nu e aşa. Viitorul tău depinde de doi bărbaţi/1 după cum ţi-am spus, iar acum o să-l întâlneşti pe unul dintre ei. *Trebuie* să faci impresie bună. Mă auzi?

— Da, doamnă, fiecare cuvânt, am murmurat.

— Când o să fii întrebată cum te-ai tăiat la picior, o să răspunzi că încercai să te duci la toaletă în chimono şi ai căzut pe ceva ascuţit. Nici măcar nu ştii ce era, pentru că ai leşinat, inventează ce detalii mai vrei, numai ai grijă să sune foarte copilăresc. Şi când intrăm, prefă-te neajutorată. Arată-mi cum.

Mi-am strâmbat gâtul şi am dat ochii peste cap. Chiar aşa mă şi simţeam, dar Mameha n-a fost deloc mulţumită.

— N-am spus să pari moartă. Am spus *neajutorată*. Aşa... Mameha şi-a compus o expresie confuză, de parcă nu ştia nici măcar încotro să se uite, şi şi-a dus mâna la obraz ca şi cum ar fi fost pe punctul de a leşina. M-a pus să imit figura aceea până când a fost satisfăcută. Mi-am început reprezentaţia de cum m-am dat jos din ricşă. Mameha păşea alături de mine, aranjându-mi hainele, având grijă să arăt fermecător tot timpul.

Am intrat pe uşile batante din lemn şi am întrebat de directorul spitalului; Mameha a spus că suntem aşteptate. În cele din urmă, o asistentă ne-a condus pe coridor până într-o încăpere prăfuită, cu o masă de lemn şi un paravan care ascundea ferestrele. Pe când aşteptam, Mameha a luat prosopul pe care mi-l înfăşurase în jurul piciorului şi l-a aruncat la coşul de gunoi.

— Ţine minte, Sayuri, a şuierat ea, vrem ca doctorul să te vadă cât se poate de inocentă şi de neajutorată. Întinde-te şi încearcă să pari slăbită.

Nu mi-a fost deloc greu. O clipă mai târziu uşa s-a deschis şi a intrat Doctorul Crab. Evident, numele lui nu era Doctorul Crab, dar dacă l-ai fi văzut sunt sigură că şi ţie ţi-ar fi venit în minte acelaşi nume, pentru că avea umerii gârboviţi, iar coatele îi ieşeau atât de mult în afară încât nici dacă s-ar fi străduit n-ar fi reuşit să imite mai bine un crab. Chiar şi când păşea îşi scotea umărul în faţă, ca un crab care înaintează pieziş. Avea mustaţă şi părea foarte încântat s-o vadă pe Mameha, deşi ne-a întâmpinat mai degrabă cu o expresie mirată decât cu un zâmbet. Doctorul Crab era un bărbat foarte ordonat şi meticulos. Când a închis uşa, a apăsat întâi clanţa ca zăvorul să nu facă zgomot, apoi a împins uşa ca să se asigure că s-a închis. După asta, a scos o cutie din buzunar şi a deschis-o foarte atent, de parcă ar fi putut să se verse dacă nu era atent; dar înăuntru nu se afla decât o

altă pereche de ochelari. După ce i-a schimbat cu cei pe care-i purta, a pus cutia la loc în buzunar, apoi şi-a netezit haina cu mâinile. În cele din urmă a privit către mine şi a dat scurt din cap, la care Mameha a spus:

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule doctor. Dar pe Sayuri o aşteaptă un viitor atât de strălucit şi tocmai acum a avut ghinionul să se taie la picior! Gândindu-mă la cicatrice, la infecţii şi la toate cele, ei bine, mi-am spus că sunteţi singura persoană care poate s-o trateze.

— Chiar aşa, a răspuns Doctorul Crab. Acum putem să ne uităm la rană?

— Mă tem că Sayuri leşină la vederea sângelui, domnule doctor, a spus Mameha. Ar fi mai bine dacă s-ar întoarce ca să vedeţi singur rana. E pe dosul coapsei.

— Înţeleg perfect. Aţi fi bună s-o rugaţi să se întindă pe burtă pe masa de consultaţie?

Nu înţelegeam de ce Doctorul Crab nu mă ruga el însuşi; dar, ca să par ascultătoare, am aşteptat până am auzit îndemnul Mamehăi. Apoi Doctorul mi-a ridicat robele până aproape de şold şi a luat un bandaj şi un lichid puternic mirositor, pe care mi l-a turnat pe picior înainte de a spune:

— Sayuri-san, fiţi bună şi spuneţi-mi cum a fost provocată rana.

Am oftat adânc, teatral, încercând să par cât se poate de slăbită:

— E destul de jenant, am început eu, dar adevărul e că… am băut cam mult ceai astăzi şi…

— Sayuri tocmai şi-a început ucenicia, a intervenit Mameha. O prezentam prin Gion. Desigur, toată lumea a invitat-o la ceai.

— Da, pot să-mi închipui, a spus doctorul.

— Oricum, am continuat eu, am simţit brusc că trebuie să… ştiţi… — Cantităţile prea mari de ceai pot duce la o nevoie puternică de a goli vezica, a spus doctorul.

— O, vă mulţumesc. Şi, de fapt… ei bine, „nevoie puternică” nu e o expresie destul de tare, pentru că mă temeam că încă o clipă şi totul avea să fie pictat în galben, dacă mă înţelegeţi…

— Spune-i doctorului ce s-a întâmplat, Sayuri, a spus Mameha.

— Îmi cer scuze. Vreau doar să spun că aveam foarte mare nevoie să folosesc toaleta… atât de mare nevoie încât, când am ajuns în fine acolo… ei bine, mă chinuiam cu chimonoul şi trebuie să-mi fi pierdut echilibrul. Când am căzut, m-am lovit cu piciorul de ceva ascuţit. Nici măcar nu ştiu ce era. Cred că am

leşinat.

— E de mirare că nu ţi-ai golit vezica atunci când ţi-ai pierdut cunoştinţa, a spus doctorul.

Tot acest timp fusesem întinsă pe burtă, ţinându-mi faţa ridicată ca să nu se atingă de masă şi să-mi stric machiajul, şi vorbisem cu doctorul, care-mi privise ceafa. Dar când Doctorul Crab a făcut acest din urmă comentariu, m-am uitat peste umăr la Mameha. Din fericire, ea era cu un pas înaintea mea, pentru că a intervenit:

— Sayuri vrea să spună că şi-a pierdut echilibrul când se ridica de pe vine.

— Înţeleg, a răspuns doctorul. Tăietura a fost făcută de un obiect foarte ascuţit. Poate că ai căzut pe un ciob sau pe ceva de metal.

— Da, mi s-a părut foarte ascuţit. Ascuţit ca o lamă! Doctorul Crab n-a mai spus nimic, ci mi-a spălat rana de parcă ar fi vrut să vadă cât de tare putea face să mă doară, apoi a folosit din nou lichidul puternic mirositor ca să spele sângele uscat de pe picior. În cele din urmă, mi-a spus că rana nu avea nevoie decât de cremă şi de un bandaj şi m-a sfătuit cum s-o îngrijesc în următoarele câteva zile. Apoi mi-a lăsat poalele chimonoului în jos şi şi-a scos ochelarii, de parcă s-ar fi temut să nu se spargă dacă-i manevrează prea dur.

— Îmi pare rău că ai stricat un chimono atât de frumos, a spus el. Dar cu siguranţă mă bucur că am avut ocazia să te cunosc. Mameha-san ştie că întotdeauna m-au interesat figurile noi.

— O, plăcerea e de partea mea, domnule doctor, am spus.

— Poate ne revedem într-o seară, curând, la Casa de ceai Ichiriki.

— Ca să fiu sinceră, domnule doctor, a intervenit Mameha, Sayuri e… o raritate, după cum sunt sigură că vă daţi seama. Deja are mai mulţi admiratori decât poate întreţine, aşa că am ţinut-o departe de Ichiriki, pe cât am putut. Însă nu v-am putea vizita la Casa de ceai Shirae, în schimb?

— Ba da, şi eu aş prefera, a spus Doctorul Crab.

Apoi s-a cufundat din nou în ritualul schimbării ochelarilor, ca să se poată uita într-un carneţel pe care l-a scos din buzunar.

— O să mă duc… să spunem… peste două zile. Sper să ne revedem.

Mameha l-a asigurat că vom fi acolo, apoi am plecat.

* * *

În ricşă, la înapoierea în Gion, Mameha mi-a spus că m-am descurcat foarte bine.

— Dar, Mameha-san, nu am făcut nimic!

— Nu? Atunci cum explici ce am văzut pe fruntea doctorului?

— Nu am văzut nimic în afara mesei de lemn din faţa ochilor mei.

— Să zicem numai că în timp ce doctorul ştergea sângele de pe piciorul tău, fruntea îi era brobonită de sudoare ca în miezul verii. Dar nici măcar nu era cald în cameră, nu-i aşa?

— Nu mi s-a părut.

— Ei, atunci? a spus Mameha.

Nu eram sigură despre ce vorbea sau care fusese scopul pentru care mă dusese să-l întâlnesc pe doctor. Dar nu prea puteam să întreb, pentru că era deja foarte limpede că nu-mi va dezvălui planul ei. Apoi, chiar când ricşa trecea podul de pe Bulevardul Shijo către Gion, Mameha s-a întrerupt în mijlocul unei poveşti:

— Ştii ceva, în chimonoul ăsta ochii tăi sunt extraordinar de frumoşi, Sayuri. Roşul aprins şi galbenul... fac ca ochii să-ţi strălucească aproape ca argintul! O, sfinte ceruri, cum de nu m-am gândit la asta mai devreme. Hamal! a strigat ea. Am mers prea departe. Opreşte aici, te rog.

— Mi-aţi spus Gion Tominaga-cho, doamnă. Nu pot să opresc în mijlocul podului.

— Ori ne laşi să coborâm aici, ori treci podul şi ne aduci înapoi. Şi nu prea văd ce rost ar avea una ca asta.

Hamalul a oprit ricşa unde ne aflam şi am coborât. Mai mulţi biciclişti ne-au claxonat furioşi, dar Mameha n-a părut deloc îngrijorată. Bănuiesc că era atât de sigură de locul ei în lume încât nu-şi putea imagina că cineva ar fi fost deranjat de un lucru atât de mărunt ca blocarea traficului. Nu s-a grăbit, a scos pe rând câte o monedă din portofelul de mătase, până când a plătit preţul fix al cursei, apoi m-a condus înapoi pe pod, în direcţia din care veniserăm.

— Mergem la atelierul lui Uchida Kosaburo, a anunţat ea. E un artist minunat şi o să fie fermecat de ochii tăi, sunt sigură de asta. Uneori este puţin... rătăcit, să zicem. Şi atelierul lui e o mizerie. S-ar putea să-i ia ceva timp ca să-ţi observe ochii, aşa că aţinteşte-i asupra lui de câte ori poţi.

Am urmat-o pe Mameha pe nişte străduţe lăturalnice până când am ajuns pe o alee îngustă. La capătul ei se afla o poartă

Shinto de un roşu aprins, miniaturală ca dimensiuni, înghesuită între două case. Dincolo de poartă, am trecut printre mai multe pavilioane micuţe, până la un şir de trepte de piatră, ascunse între copacii îmbrăcaţi în frunze strălucitoare, în culorile toamnei. Aerul care ieşea din tunelul format de trepte era rece ca apa, aşa că mi s-a părut că pătrund într-o altă lume. Am auzit un foşnet, care mi-a amintit de apa mării scăldând plaja, dar s-a dovedit a fi un bărbat care stătea cu spatele la noi şi gonea apa de pe treapta cea mai de sus cu o mătură din paie ciocolatii.

— Vai, Uchida-san! a exclamat Mameha. Nu ai o servitoare care să cureţe după tine?

Bărbatul din capul scării stătea în plin soare, aşa că atunci când s-a întors să se uite la noi, mă îndoiesc că a văzut mai mult decât nişte umbre pe sub copaci. Eu însă îl vedeam destul de bine şi mi s-a părut a fi un bărbat foarte ciudat. În colţul gurii avea o aluniţă uriaşă, ca o bucată de mâncare, iar sprâncenele îi erau atât de dese încât păreau nişte omizi care-i coborâseră din păr şi-i adormiseră pe frunte. Totul era răvăşit, nu numai părul cărunt, ci şi chimonoul, care arăta de parcă ar fi dormit în el.

— Cine-i acolo? a întrebat el.

— Uchida-san! După atâţia ani, tot nu-mi recunoşti vocea?

— Dacă încerci să mă scoţi din fire, oricine ai fi, ai început bine. Nu am chef de întreruperi! Arunc cu mătura după tine, dacă nu-mi spui cine eşti.

Uchida-san părea aşa de furios, că nu m-ar fi mirat dacă şi-ar fi muşcat aluniţa din colţul gurii şi ar fi scuipat-o către noi. Dar Mameha a continuat să urce scările, iar eu am urmat-o – deşi am avut grijă să stau în urma ei, ca nu cumva să mă lovească mătura.

— Aşa îţi întâmpini tu vizitatorii, Uchida-san? a spus Mameha, păşind în lumina soarelui.

Uchida şi-a mijit ochii în direcţia ei.

— Deci tu erai. De ce nu poţi să spui cine eşti, ca toată lumea? Poftim, ia asta şi mătură scările. Nu intră nimeni în casa mea până nu aprind tămâie. Mi-a mai murit un şoarece şi toată casa miroase ca un sicriu.

Mameha părea amuzată. A aşteptat până când Uchida a plecat, apoi a rezemat mătura de un copac.

— Ai avut vreodată un abces? mi-a şoptit ea. Când îi merge prost cu munca, îl cuprinde dispoziţia asta cumplită. Trebuie să-l provoci să izbucnească, exact aşa cum storci un furuncul, ca să-şi revină la normal. Dacă nu-i dai vreun motiv să se enerveze, se

apucă de băut şi e şi mai rău.

— Creşte şoareci ca animale de companie? am susurat eu. A zis că i-a mai murit un şoarece.

— Sfinte ceruri, nu. Îşi lasă baroanele de tuş afară, iar şoarecii vin să le mănânce şi mor otrăviţi. I-am dat o casetă în care să-şi pună tuşurile, dar nu vrea s-o folosească.

Chiar atunci uşa lui Uchida s-a deschis parţial – o împinsese, apoi intrase înapoi în casă. Mameha şi cu mine ne-am descălţat. Interiorul era o singură încăpere mare, amintind de corpul unei ferme. Într-unui din colţurile îndepărtate ardeau beţişoare parfumate, dar asta nu ajuta la nimic, căci mirosul de şoarece mort m-a izbit la fel de tare ca şi cum cineva mi-ar fi înfundat nările cu noroi. Încăperea era mai dezordonată decât a lui Hatsumomo în zilele ei cele mai proaste. Peste tot erau pensule lungi, unele rupte sau roase, şi panouri mari de lemn cu desene pe jumătate terminate, în alb şi negru. În mijlocul tuturor acestora se afla o saltea desfăcută, cu pete de tuş peste tot. Mi-am spus că Uchida trebuie să aibă pete de tuş şi pe piele, dar când m-am întors spre el ca să văd dacă aşa e, m-a întrebat:

— La ce te uiţi?

— Uchida-san, permite-mi să ţi-o prezint pe noua mea soră mai mică, Sayuri, a spus Mameha. A bătut tot drumul din Gion până aici pentru a avea onoarea de a te cunoaşte.

„Din Gion până aici” nu însemna de foarte departe; în orice caz, am îngenuncheat pe rogojini şi am început ritualul plecăciunilor, deşi nu eram deloc sigură că auzise vreo vorbă din ce-i spusese Mameha.

— Am avut o zi excelentă, până la prânz, a spus Uchida, după care uite ce s-a întâmplat!

Uchida a traversat încăperea şi a ridicat un panou. De el era prinsă în pioneze o schiţă de femeie, văzută din spate, privind într-o parte şi ţinând o umbrelă – numai că o pisică se plimbase pe hârtie după ce călcase în tuş şi lăsase urme perfecte de lăbuţe. Vinovata dormea făcută ghem pe un maldăr de rufe murdare.

— Am adus-o aici pentru şoareci şi uită-te! a continuat Uchida. Mă gândesc s-o arunc afară.

— O, mie urmele de lăbuţe mi se par adorabile, a spus Mameha. Cred că îmbunătăţesc tabloul. Ce părere ai, Sayuri?

Nu aveam intenţia să spun nimic, pentru că Uchida părea foarte supărat de comentariul Mamehăi. Dar imediat am înţeles că ea încerca doar să „stoarcă furunculul”, după cum se

exprimase mai devreme. Aşa că mi-am luat cea mai entuziastă voce şi am răspuns:

— Mă uimeşte cât de atrăgătoare sunt urmele de lăbuţe! Cred că pisica e un fel de artistă.

— Ştiu de ce nu o placi, a continuat Mameha. Eşti gelos pe talentul ei.

— Gelos, eu? a spus Uchida. Pisica nu e artistă. E un demon!
— Iartă-mă, Uchida-san, a replicat Mameha. Aşa e, cum spui. Dar lămureşte-mă, te rog, ai de gând să arunci tabloul? Pentru că, dacă asta intenţionezi, aş fi încântată să-l iau eu. Nu crezi că ar arăta bine în apartamentul meu, Sayuri?

Când Uchida a auzit asta, a smuls desenul de pe panou şi a spus:

— Îţi place, nu? Foarte bine, o să-ţi fac două cadouri din el! L-a rupt în două şi i l-a dat, spunând:

— Uite unul! Şi uite-l şi pe-al doilea! Acum ieşi afară!

— Aş fi vrut să nu faci asta, a spus Mameha. Cred că e cel mai frumos lucru pe care l-ai produs vreodată.

— Ieşi afară!

— O, Uchida-san, nu pot! Nu ţi-aş fi prietenă dacă nu ţi-aş curăţa puţin locuinţa înainte de a pleca.

Auzind asta, Uchida a ieşit în trombă din casă, lăsând uşa larg deschisă în urma lui. L-am privit dând cu piciorul în mătura pe care Mameha o lăsase rezemată de copac, apoi alunecând şi aproape pierzându-şi echilibrul pe treptele ude. Am petrecut următoarea jumătate de oră făcând ordine în atelier, până când Uchida s-a întors, într-o dispoziţie mult mai bună, exact cum prezisese Mameha. Încă nu era vesel; de fapt, avea obiceiul de a-şi muşca întruna aluniţa din colţul gurii, ceea ce-i dădea un aer preocupat. Cred că se jena de purtarea lui de mai devreme, pentru că nu se uita direct la nici una dintre noi. Când ne convinsesem deja că nu avea să-mi observe ochii, Mameha i-a spus:

— Nu ţi se pare că Sayuri e o frumuseţe? Te-ai uitat măcar la ea?

Era un gest disperat, mi s-a părut mie, dar Uchida n-a făcut decât să-şi arunce ochii spre mine, cum ai mătura o firimitură de pe masă. Mameha a părut foarte dezamăgită. Lumina după-amiezii pălea deja, aşa că ne-am ridicat amândouă ca să plecăm. Mameha a făcut cea mai scurtă plecăciune de rămas-bun pe care mi-o puteam închipui. Când am ieşit, nu m-am putut abţine şi m-am oprit o clipă ca să admir apusul, care colora cerul de dincolo

de dealuri în ruginiuri şi trandafiriuri mai izbitoare decât cel mai frumos chimono – chiar mai mult de-atât, pentru că oricât de frumos ar fi un chimono, nu-ţi face palmele să strălucească în lumina sa. Însă în lumina amurgului mâinile mele arătau ca şi cum le-aş fi cufundat în vopsea irizată. Le-am ridicat şi le-am privit câteva clipe.

— Mameha-san, priveşte! i-am spus, dar ea a crezut că vorbesc despre apus şi s-a întors, indiferentă.

Uchida împietrise în uşă, cu o expresie concentrată pe figură, trecându-şi o mână prin ciuful cărunt. Dar nu privea nicidecum apusul. Mă privea pe mine.

Dacă ai văzut vreodată celebrul tablou al lui Uchida Kosaburo, cel care înfăţişează o femeie în picioare, cuprinsă de extaz, cu ochii strălucind… ei bine, de la bun început a insistat că ideea i-a venit de la ceea ce văzuse în acea zi. Nu l-am crezut de fapt niciodată. Nu-mi pot închipui că un tablou atât de minunat chiar s-a născut din imaginea unei fete privindu-şi prosteşte mâinile în lumina amurgului.

19

Luna aceea uimitoare în care l-am reîntâlnit pe Preşedinte – şi i-am cunoscut pe Nobu, pe Doctorul Crab şi pe Uchida Kosaburo – m-a făcut să mă simt ca o pasăre care a scăpat în fine din colivie. Pentru prima oară după mult timp, mă puteam duce la culcare seara cu gândul că ar exista totuşi o speranţă ca eu să reuşesc să atrag atenţia în Gion mai mult decât o picătură de ceai vărsată pe rogojini. Încă nu-i înţelegeam planul Mamehăi, sau cum ar fi putut el să mă transforme într-o gheişă de succes, sau dacă succesul ca gheişă m-ar fi putut conduce către Preşedinte. Dar în fiecare noapte stăteam întinsă în aşternuturi cu batista lui lipită de obraz, retrăind mereu şi mereu întâlnirea noastră. Eram ca un clopot de templu care vibrează multă vreme după ce a fost lovit.

Au trecut câteva săptămâni fără nici o veste de la vreunul dintre bărbaţi şi începuserăm să ne îngrijorăm. Dar în sfârşit, într-o dimineaţă, o secretară de la Iwamura Electric a sunat la Casa de ceai Ichiriki ca să-mi solicite prezenţa pentru seara aceea. Mameha a fost încântată de veste, pentru că spera ca invitaţia să fie de la Nobu. Şi eu eram încântată, dar speram să fie de la Preşedinte. Mai târziu în cursul zilei, i-am spus Mătuşicii, în prezenţa lui Hatsumomo, că urma să-l văd pe Nobu şi am rugat-o să mă ajute să aleg un chimono. Spre surprinderea mea, Hatsumomo a venit să dea o mână de ajutor. Sunt sigură că dacă ne-ar fi văzut un străin, şi-ar fi imaginat că suntem membre ale unei familii foarte unite. Hatsumomo n-a chicotit deloc, n-a făcut comentarii sarcastice, ba chiar a fost de ajutor. Cred că Mătuşica era la fel de uluită ca şi mine. Ne-am hotărât asupra unui chimono de un verde prăfos, c/1 model de frunze argintii şi stacojii, cu un obi cenuşiu cu fire aurii. Hatsumomo a promis să treacă pe la Ichiriki, pentru a ne vedea pe Nobu şi pe mine împreună.

În seara aceea am îngenuncheat în holul de la Ichiriki cu sentimentul că toată viaţa mă pregătisem pentru acel moment. Am ascultat râsetele înfundate, întrebându-mă dacă vreuna din acele voci nu era a Preşedintelui; iar când am deschis uşa şi l-am văzut în capul mesei, şi pe Nobu cu spatele la mine… ei bine, am fost atât de fermecată de zâmbetul Preşedintelui – deşi nu era decât urmarea râsetelor dinainte – încât a trebuit să-mi adun toate puterile ca să nu-i zâmbesc la rândul meu. Am salutat-o

întâi pe Mameha, apoi pe celelalte gheişe din încăpere şi, în fine, pe cei şase sau şapte bărbaţi. Când m-am ridicat, m-am dus drept spre Nobu, aşa cum se aştepta Mameha să fac. Însă trebuie să fi îngenuncheat mai aproape de el decât mi-am dat seama, pentru că imediat a trântit iritat ceaşca de sake pe masă şi s-a îndepărtat de mine. Mi-am cerut scuze, dar nu mi-a dat atenţie, iar Mameha s-a încruntat. Tot restul serii nu m-am simţit în apele mele. La sfârşit, când am plecat împreună, Mameha mi-a spus:

— Nobu-san e uşor de scos din sărite. Pe viitor, fii mai atentă să nu-l superi.

— Îmi pare rău, doamnă. Se pare că nu mă place atât de mult pe cât credeaţi…

— O, te place. Dacă nu i-ar fi făcut plăcere compania ta, ai fi plecat de la petrecere în lacrimi. Uneori e la fel de blând ca un sac de pietriş, dar în felul lui e un om bun, o să vezi.

Săptămâna aceea am fost invitată din nou la Ichiriki de către îwamura Electric, lucru care s-a întâmplat şi în săptămânile următoare – şi nu întotdeauna cu Mameha. Ea m-a sfătuit să nu stau prea mult, de teamă să nu pară că nu sunt căutată; aşa că după vreo oră mă scuzam, ca şi cum ar fi trebuit să plec la o altă petrecere. De multe ori, pe când mă îmbrăcam pentru aceste seri, Hatsumomo sugera că ar putea trece pe acolo, dar n-a făcut-o niciodată. Apoi, într-o zi când nu mă aşteptam deloc la asta, m-a anunţat că avea ceva timp liber în seara respectivă şi că avea să vină cu siguranţă. Eram un pic speriată, cum îţi poţi închipui; dar lucrurile au început să meargă prost când am ajuns la Ichiriki şi am constatat că Nobu lipsea. Era cea mai mică petrecere la care participasem până atunci în Gion, cu numai două alte gheişe şi cu patru bărbaţi. Ce s-ar fi întâmplat dacă Hatsumomo apărea şi mă găsea întreţinându-mă cu Preşedintele, fără Nobu? Nu reuşisem să mă decid ce să fac, când uşa s-a deschis brusc şi, cu spaimă, am văzut-o pe Hatsumomo îngenuncheată pe hol.

Singura mea scăpare, am hotărât eu, era să mă prefac plictisită, de parcă nu m-ar fi interesat compania nimănui în afară de a lui Nobu. Poate că asta m-ar fi putut salva; din fericire însă, Nobu a sosit oricum peste câteva minute. Când Nobu a intrat în încăpere, zâmbetul fermecător al lui Hatsumomo a înflorit, până când buzele ei pline au ajuns ca două uriaşe picături de sânge adunate la gura unei răni. Nobu s-a aşezat confortabil la masă, iar Hatsumomo mi-a sugerat imediat, pe un

ton aproape matern, să mă duc să-i torn sake. M-am aşezat lângă el şi am încercat să mă port ca şi cum aş fi fost vrăjită. De exemplu, de fiecare dată când râdea, îmi lăsam ochii să fugă către el, ca şi cum nu m-aş fi putut abţine. Hatsumomo era încântată şi ne privea atât de atent încât nici nu părea să-şi dea seama că ochii tuturor bărbaţilor erau aţintiţi asupra ei – sau poate că era obişnuită cu astfel de atenţii. Era minunat de frumoasă în seara aceea, ca întotdeauna de altfel; bărbatul mai tânăr din capătul mesei n-a făcut altceva decât să fumeze şi s-o admire. Chiar şi Preşedintele, care stătea cu degetele graţios împletite în jurul unei ceşti de sake, o privea din când în când. Mă întrebam dacă bărbaţii pot fi atât de orbiţi de frumuseţe încât să fie dispuşi să-şi petreacă viaţa alături de un demon, cu condiţia să fie un demon frumos, în minte mi-a răsărit brusc o imagine a Preşedintelui intrând în okiya noastră într-o noapte, târziu, ca s-o întâlnească pe Hatsumomo, ţinându-şi pălăria în mână şi zâmbindu-mi pe când îşi descheia paltonul. Nu credeam că ar putea fi atât de vrăjit de frumuseţea ei încât să nu vadă semnele de cruzime care ar fi apărut. Un singur lucru ştiam prea bine: dacă Hatsumomo şi-ar fi dat vreodată seama ce sentimente nutream pentru el, ar fi încercat pe loc să-l seducă, măcar pentru a-mi provoca mie suferinţă.

Brusc mi s-a părut imperativ ca Hatsumomo să părăsească petrecerea. Ştiam că se află acolo ca să se delecteze cu „proaspăta idilă”, cum îi spunea ea; aşa că m-am hotărât să-i arăt exact ce venise să vadă. Am început prin a-mi atinge cu degetele gâtul sau coafura, ca să par preocupată de felul în care arătam. Când din greşeală am dat cu mâna de una din podoabele de păr, mi-a venit o idee. Am aşteptat până când cineva a făcut o glumă şi atunci, râzând şi aranjându-mi părul, m-am aplecat spre Nobu. Recunosc, era un gest ciudat să-mi aranjez părul, din moment ce era ceruit şi nu avea nevoie de nici un fel de ajustare. Dar scopul meu era să-mi slăbesc una dintre podoabe – o cascadă de flori de şofran, galbene şi portocalii, din mătase – şi s-o las să-i cadă în poală lui Nobu. Pieptenele de lemn care ţinea florile în părul meu s-a dovedit a fi mai bine prins decât credeam, dar am reuşit în cele din urmă să-l mişc, şi în clipa următoare s-a lovit de pieptul lui Nobu, înainte de a cădea pe tatami, între picioarele lui încrucişate. Aproape toată lumea a văzut, dar nimeni nu părea să ştie ce să facă. Intenţionasem să ridic podoaba din poala lui, cu jenă copilărească, dar nu aveam destul curaj încât să mă aplec s-o iau dintre picioarele

încrucişate.

Nobu a ridicat-o el însuşi şi a răsucit în mână pieptenele de lemn.

— Cheam-o pe servitoarea cea tânără care m-a întâmpinat, mi-a cerut el. Spune-i că vreau pachetul pe care l-am adus.

Am făcut ce-mi ceruse Nobu, iar când m-am întors toată lumea aştepta. Nobu continua să ţină în mână podoaba mea de păr, cu florile atârnând deasupra mesei. N-a făcut nici o mişcare să-mi ia din mână pachetul atunci când i l-am întins.

— Aveam de gând să ţi-l dau mai târziu, la plecare. Dar se pare că e menit să ţi-l dau acum, a spus el şi a dat din cap către pachet, într-un fel care sugera că trebuie să-l deschid.

Eram jenată pentru că toată lumea mă privea, dar am desfăcut ambalajul de hârtie, am deschis cutiuţa de lemn dinăuntru şi am dat de un splendid pieptene ornamental, pe un pat de satin. Pieptenele, de forma unui semicerc, era de un roşu aprins, împodobit cu flori scânteietoare. — E o piesă antică pe care am găsit-o acum câteva zile, a spus Nobu.

Preşedintele, care privea visător la podoaba aflată în cutia de pe masă, şi-a mişcat buzele, dar la început n-a scos nici un sunet. Şi-a dres vocea, apoi a spus, cu o tristeţe ciudată:

— Nobu-san, nu bănuiam că eşti atât de sentimental. Hatsumomo s-a ridicat de la masă; am crezut că reuşisem să scap de ea, dar spre surprinderea mea s-a apropiat şi a îngenuncheat lângă mine. Nu ştiam ce să cred, până când a scos pieptenele din cutie şi mi l-a înfipt cu grijă în păr, chiar la baza cocului în formă de perniţă de ace. A întins mâna, iar Nobu i-a dat podoaba cu flori de şofran, pe care mi-a pus-o la loc în păr, cu grija unei mame care-şi răsfaţă copilul. I-am mulţumit cu o mică plecăciune.

— Nu-i aşa că e cea mai fermecătoare fiinţă din lume? a spus ea, adresându-i-se în mod evident lui Nobu.

Apoi a oftat teatral, de parcă ar fi fost cele mai romantice momente la care asistase vreodată, şi a părăsit petrecerea, aşa cum sperasem.

* * *

Bărbaţii sunt atât de deosebiţi unul de celălalt cum sunt pomii care înfloresc în anotimpuri diferite. Pentru că, dacă Nobu şi Preşedintele păruseră să-şi manifeste interesul faţă de mine la scurtă vreme după turneul de sumo, trecuseră luni întregi fără să

primesc nici o veste de la Doctorul Crab sau de la Uchida. Mameha spusese clar că trebuie să aşteptăm să ne caute ei şi să nu încercăm să găsim vreun pretext de a-i aborda din nou, dar în cele din urmă n-a mai îndurat suspansul şi într-o zi ne-am dus să-l vedem pe Uchida.

Am aflat că, la scurt timp după ce îl vizitasem, pisica lui fusese muşcată de un dihor şi murise din cauza infecţiei. Ca urmare, Uchida se afundase într-una din lungile lui beţii. Mameha l-a vizitat câteva zile la rând ca să-l înveselească. În fine, când dispoziţia lui părea să se îndrepte, Mameha m-a îmbrăcat într-un chimono albastru ca gheaţa, cu panglici multicolore brodate pe poale – cu o tuşă uşoară de machiaj occidental, ca să „accentueze unghiurile”, după expresia ei – şi m-a trimis la el cu un dar: o pisicuţă alb-perlat, care o costase nu ştiu ce sumă exorbitantă. Mie pisicuţa mi se părea adorabilă, dar Uchida nu i-a dat aproape nici o atenţie, ci s-a uitat la mine cu ochii mijiţi, întorcându-şi capul când încoace, când încolo. Peste câteva zile, am primit vestea că mă cheamă la el, ca model. Mameha m-a avertizat să nu-i adresez nici o vorbă şi m-a trimis acolo însoţită de slujnica ei, Tatsumi, care şi-a petrecut după-amiaza moţăind într-un colţ, pe când Uchida mă muta dintr-un loc în altul, amestecându-şi frenetic tuşurile şi trasând câteva linii pe hârtie de orez, înainte de a mă muta din nou.

Dacă ai călători în Japonia şi ai vedea diversele lucrări făcute de Uchida cu mine ca model, în iarna aceea şi în anii care au urmat – cum ar fi singura lui pictură în ulei care a supravieţuit, expusă în sala de consiliu a Băncii Sumitomo din Osaka – ţi-ai putea imagina că a-i poza a fost o experienţă minunată. Dar adevărul e că nu exista nimic mai plicticos. Cea mai mare parte a timpului nu făceam altceva decât să stau într-o poziţie incomodă, vreme de o oră şi mai bine. Cel mai clar îmi amintesc cât mi-era de sete, pentru că Uchida nu-mi oferea niciodată nimic de băut. Chiar şi când am început să-mi aduc cu mine ceai într-o sticlă, mi-l lua şi-l punea în celălalt capăt al camerei, ca să nu-l încurce. Aşa cum mă instruise Mameha, am încercat să nu-i adresez nici o vorbă, nici chiar într-o după-amiază cumplit de friguroasă din februarie, când probabil că ar fi trebuit să spun ceva, dar n-am făcut-o. Uchida se aşezase lângă mine şi se uita fix în ochii mei, morfolindu-şi aluniţa din colţul buzelor. Ţinea în mână un pumn de batoane de tuş şi un pahar cu apă care îngheţa întruna, dar indiferent cum amesteca tuşurile, în diverse combinaţii de albastru şi cenuşiu, nu era niciodată mulţumit de

culoare şi ieşea s-o verse afară, în zăpadă. De-a lungul după-amiezii, pe măsură ce privirea lui muşca din mine, se înfuria din ce în ce mai tare, şi în cele din urmă m-a trimis acasă. Două săptămâni n-am avut nici o veste de la el, iar mai târziu am aflat că se apucase din nou de băut. Mameha m-a învinovăţit pe mine pentru asta.

* * *

Cât despre Doctorul Crab, când l-am cunoscut promisese să ne vadă, pe Mameha şi pe mine, la Casa de ceai Shirae; cu toate astea, au trecut şase săptămâni şi n-am primit nici o veste de la el. Pe măsură ce trecea timpul, Mameha se îngrijora tot mai tare. Eu nu ştiam în continuare nimic despre planul ei de a o prinde pe Hatsumomo pe picior greşit, însă mi-l închipuiam ca pe o poartă ce se sprijinea pe două balamale, dintre care una era Nobu, iar cealaltă Doctorul Crab. Nu-mi puteam închipui ce avea de gând cu Uchida, dar mi se părea o intrigă separată – şi cu siguranţă nu era în miezul planurilor ei.

În fine, pe la mijlocul lui februarie, Mameha s-a întâlnit cu Doctorul Crab la Casa de ceai Ichiriki şi a aflat că fusese ocupat cu deschiderea unui nou spital la Osaka. Acum, că cea mai mare parte a lucrărilor se terminase, spera să ne întâlnim la Shirae săptămâna care urma. Îţi aminteşti că Mameha îi spusese că aş fi fost copleşită de invitaţii dacă m-aş fi arătat la Ichiriki; de aceea Doctorul Crab ne ceruse să ne vedem la Shirae. Motivul real al Mamehăi era să ne ferim de Hatsumomo, desigur; cu toate astea, pe când mă pregăteam să-l întâlnesc din nou pe Doctor, nu puteam scăpa de teama că Hatsumomo ne-ar găsi oricum. Însă în clipa când am văzut Shirae, aproape că am izbucnit în râs, pentru că era genul de loc pe care Hatsumomo l-ar fi evitat cu orice preţ. Mă făcea să mă gândesc la o floare ofilită, pe o creangă plină de flori splendide. Gion continuase să fie un loc plin de viaţă, chiar şi în anii Crizei, dar Casa de ceai Shirae, care oricum nu fusese niciodată importantă, nu făcuse decât să se degradeze treptat. Singurul motiv pentru care un bărbat înstărit ca Doctorul Crab frecventa un astfel de loc este că nu fusese întotdeauna atât de bogat. În primii săi ani, Shirae fusese probabil cel mai bun loc pe care şi-l permitea. Numai pentru că în cele din urmă fusese primit la Ichiriki nu însemna că îşi putea rupe legăturile cu Shirae. Când un bărbat îşi ia o amantă, nu divorţează de soţie.

În seara aceea, la Shirae, eu am turnat sake în timp ce Mameha a povestit o întâmplare, iar în tot acest timp Doctorul Crab a stat aproape nemişcat, cu coatele ieşite atât de mult în afară încât uneori o lovea pe câte una din noi, după care se scuza. Am descoperit că era un bărbat tăcut; şi-a petrecut cea mai mare parte a serii privind masa prin ochelarii săi rotunzi, strecurând din când în când câte o bucată Je sashimi pe sub mustaţă, într-un fel care mă făcea să mă gândesc la un băieţel care ascunde ceva sub covor. Când am plecat de acolo, mi-am spus că dăduserăm greş şi că nu aveam să-l mai vedem – pentru că, în mod normal, un bărbat care s-a distrat atât de puţin nu s-ar fi deranjat să revină în Gion. Dar am primit veşti de la Doctorul Crab chiar săptămâna următoare şi în mod constant după aceea, în lunile care au urmat.

* * *

Lucrurile mergeau bine cu Doctorul, până într-o zi din martie când am făcut ceva prostesc şi aproape că am distrus toate planurile atent croite ale Mamehăi. Sunt sigură că multe fete tinere şi-au ratat şansa de a duce o viaţă bogată refuzând să facă la un moment dat lucrul potrivit sau purtându-se prosteşte în prezenţa unui bărbat important, sau cam aşa ceva; dar greşeala pe care am făcut-o eu a fost atât de neînsemnată încât nici n-am băgat-o de seamă la vremea respectivă.

S-a întâmplat în okiya şi a durat mai puţin de un minut, la scurtă vreme după prânz, într-o zi geroasă, pe când îngenuncheasem pe pasarelă cu shamisenul. Hatsumomo trecea pe lângă mine, în drum spre toaletă. Dacă aş fi fost încălţată, aş fi păşit pe coridorul de pământ, ca să mă feresc din calea ei. Dar fiind desculţă, n-am putut decât să mă ridic, cu braţele şi picioarele aproape degerate. Dacă m-aş fi mişcat mai rapid, Hatsumomo probabil că nu s-ar fi obosit să-mi vorbească. Dar până când eu m-am ridicat, a avut vreme să spună:

— Ambasadorul german vine în oraş, însă Dovlecel nu e liberă. De ce n-o rogi pe Mameha să aranjeze să-i ţii tu locul lui Dovlecel?

După care a râs scurt, de parcă ar fi vrut să spună că ideea ca eu să fac aşa ceva era la fel de ridicolă ca cea de a-i servi mâncare de ghinde împăratului.

Ambasadorul german făcea mare vâlvă în Gion la vremea aceea. Pe atunci, în 1935, în Germania venise la putere un nou

guvern; şi, deşi nu am înţeles niciodată mare lucru din politică, ştiu că Japonia se îndepărta de Statele Unite şi se străduia să facă impresie bună noului ambasador german. Toată lumea din Gion se întreba cui îi va reveni onoarea de a-l întreţine la următoarea sa vizită.

Când mi se adresase Hatsumomo, ar fi trebuit să-mi plec capul ruşinată şi să deplâng teatral cât de nenorocită era viaţa mea faţă de a lui Dovlecel. Dar, întâmplător, tocmai reflectam la cât de mult mi se îmbunătăţiseră şansele şi ce bine reuşiserăm, Mameha şi cu mine, să ascundem de Hatsumomo planurile Mamehăi – oricare ar fi fost ele. Primul meu instinct, când mi-a vorbit Hatsumomo, a fost să zâmbesc, dar am reuşit să-mi păstrez faţa imobilă ca o mască şi am fost mândră de mine că nu dezvăluisem nimic. Hatsumomo mi-a aruncat o privire ciudată – ar fi trebuit să-mi dau seama imediat că i-a trecut ceva prin minte. M-am dat repede la o parte, iar ea a trecut pe lângă mine. Asta a fost tot sau cel puţin aşa am crezut atunci.

Peste câteva zile, Mameha şi cu mine ne-am dus la Shirae să-l întâlnim din nou pe Doctorul Crab. Numai că, atunci când am deschis uşa, am dat de Dovlecel care tocmai se încălţa să plece. Am fost uimită s-o văd acolo; mă întrebam ce ar fi putut-o aduce la Shirae. Apoi a ieşit şi Hatsumomo şi mi-am dat seama: Hatsumomo ne venise cumva de hac.

— Bună seara, Mameha-san, a spus Hatsumomo. Şi ia te uită cine te însoţeşte! Ucenica pe care Doctorul o plăcea atât de mult.

Sunt sigură că Mameha a fost la fel de şocată ca mine, dar n-a lăsat să se vadă.

— Vai, Hatsumomo-san, a răspuns ea, abia dacă te-am recunoscut... dar să ştii că îmbătrâneşti frumos!

De fapt, Hatsumomo nu era bătrână; avea numai 28 sau 29 de ani. Cred că Mameha încerca doar să spună ceva răutăcios.

— Bănuiesc că vă duceţi să-l vedeţi pe Doctor, a continuat Hatsumomo. Ce om interesant! Sper să fie totuşi bucuros să vă vadă. Mă rog, la revedere.

Hatsumomo părea veselă pe când se îndepărta, dar la lumina felinarului de pe stradă am văzut o expresie de tristeţe zugrăvită pe faţa lui Dovlecel.

Mameha şi cu mine ne-am descălţat fără un cuvânt; nici una din noi nu ştia ce să spună. Atmosfera mohorâtă de la Shirae era atât de apăsătoare în seara aceea de puteai s-o tai cu cuţitul. Aerul mirosea a farduri vechi; pe la colţuri, zugrăveala se jupuia

de pe pereţi. Aş fi dat orice să pot pleca.

Când am deschis uşa dinspre hol, am găsit-o pe stăpâna casei ţinându-i companie Doctorului. De obicei, rămânea câteva minute şi după sosirea noastră, probabil ca să poată trece şi prezenţa ei pe nota de plată a Doctorului. Dar în seara aceea s-a scuzat imediat ce am intrat şi nici nu s-a uitat la noi în drum spre uşă. Doctorul Crab stătea cu spatele, aşa că am lăsat deoparte plecăciunile şi ne-am dus să i ne alăturăm la masă.

— Păreţi obosit, domnule doctor, a spus Mameha. Ce mai faceţi?

Doctorul Crab nu a răspuns. Răsucea paharul de bere pe masă, omorându-şi timpul – deşi era un bărbat eficient şi nu-şi permitea să piardă nici o clipă.

— Da, sunt cam obosit, a răspuns în cele din urmă. Nu prea am chef de vorbă.

Şi, cu asta, şi-a golit paharul şi s-a ridicat să plece. Mameha şi cu mine am schimbat o privire. Când Doctorul Crab a ajuns la uşă, s-a întors către noi şi a spus:

— Şi nu-mi place când oamenii în care am încredere mă trădează.

Apoi a plecat fără să închidă uşa.

Eram prea stupefiate ca să scoatem o vorbă. Intr-un târziu, Mameha s-a ridicat şi a închis uşa. Înapoi la masă, şi-a netezit chimonoul şi m-a întrebat, cu ochii strânşi de furie:

— Gata, Sayuri. Ce anume i-ai spus lui Hatsumomo?

— Mameha-san, după atâta muncă? Vă jur că n-aş face niciodată ceva care să-mi spulbere şansele.

— Doctorul pare să te fi aruncat ca pe o cârpă. Sunt sigură că există un motiv… dar n-o să aflăm care este, până nu ştim ce i-a spus Hatsumomo astă-seară.

— Cum am putea afla asta?

— Dovlecel a fost aici. Trebuie să te duci la ea s-o întrebi. Nu eram deloc sigură că Dovlecel ar fi vorbit cu mine, dar am spus că o să încerc, iar Mameha a părut mulţumită. S-a ridicat şi s-a pregătit de plecare, însă eu am rămas pe loc până când a observat şi s-a întors să vadă ce e cu mine. — Mameha-san, pot să vă pun o întrebare? am spus eu. Acum Hatsumomo ştie că-mi petrec mult timp cu Doctorul şi probabil înţelege de ce. Doctorul Crab cu siguranţă ştie. Până şi Dovlecel probabil că ştie! Eu sunt singura care nu are habar. Sunteţi bună să-mi explicaţi şi mie planul?

Mameha părea să regrete din tot sufletul că am pus o

asemenea întrebare. Câteva clipe s-a uitat oriunde, numai la mine nu, dar în final a oftat adânc şi s-a aşezat înapoi la masă, ca să-mi spună ceea ce voiam să ştiu.

* * *

— Ştii foarte bine, a început ea, că Uchida-san se uită la tine cu ochi de artist. Dar Doctorul e interesat de cu totul altceva, şi Nobu la fel. Ştii ce înseamnă „ţiparul fără casă”?

Nu aveam nici cea mai mică idee.

— Bărbaţii au un fel de… mă rog, „ţipar”, a spus ea. Femeile nu-l au. Bărbaţii, da. Se află…

— Cred că ştiu despre ce vorbiţi, am spus, dar nu ştiam că se numeşte ţipar.

— Nu e de fapt un ţipar, a spus Mameha. Dar lucrurile sunt mult mai uşor de înţeles dacă ne prefacem că e un ţipar. Aşa că hai să ne gândim la el ca la un ţipar. Lucrurile stau aşa: ţiparul îşi petrece întreaga viaţă încercând să-şi găsească o casă, şi ce crezi că au femeile înăuntrul lor? Peşteri, unde le place ţiparilor să trăiască. Din peştera asta vine sângele în fiecare lună, când „norii întunecă luna”, cum spunem noi.

Eram destul de mare ca să înţeleg ce voia Mameha să spună prin asta, pentru că de câţiva ani acelaşi lucru mi se întâmpla şi mie. Prima oară mă speriasem de parcă aş fi găsit bucăţi de creier în batista în care strănutasem. Mi-era frică să nu fiu pe moarte, până când Mătuşica m-a găsit spălând o cârpă însângerată şi mi-a explicat că sângerarea era ceea ce mă făcea femeie.

— Poate că nu ştii asta despre tipări, a continuat Mameha, dar obişnuiesc să îşi marcheze teritoriul. Când găsesc o peşteră care le place, se învârt prin ea o vreme, ca să se asigure că… mă rog, că e o peşteră bună, bănuiesc. Iar când s-au asigurat că e confortabilă, îşi marchează teritoriul… scuipând, înţelegi/1 Dacă Mameha mi-ar fi spus de-a dreptul ce avea de spus, sunt sigură că aş fi fost şocată, dar măcar aş fi înţeles mai uşor. Mulţi ani mai târziu am descoperit că şi ei lucrurile îi fuseseră explicate exact la fel de către sora ei mai mare.

— Şi urmează partea care o să ţi se pară într-adevăr ciudată, a continuat ea, de parcă ceea ce-mi spusese nu era destul de confuz. Bărbaţilor chiar le place să facă asta. De fapt, le place foarte tare. Există bărbaţi care nici nu prea fac altceva în viaţă decât să caute peşteri în care să-şi pună ţiparul. Pentru un

bărbat, peştera unei femei este cu totul deosebită dacă nici un ţipar n-a mai fost acolo înainte. Înţelegi? Asta numim „*mizuage*".

— Ce anume numim „*mizuage*"?

— Prima oară când peştera unei femei este explorată de un ţipar. Asta se numeşte „*mizuage*".

Acum, *mizu* înseamnă „apă", iar *age* înseamnă „a creşte" sau „a pune pe", aşa că termenul *mizuage* sună ca şi cum ar avea vreo legătură cu creşterea apelor sau cu lansarea unei ambarcaţiuni la apă. Dacă aduni trei gheişe într-o cameră, fiecare va avea altă idee despre originea termenului. Când Mameha îşi încheiase povestea, eram şi mai nelămurită, deşi încercam să mă prefac că înţelesesem câte ceva.

— Bănuiesc că-ţi dai seama de ce-i place Doctorului să vină în Gion, a spus Mameha. Câştigă foarte mulţi bani la spital. Cu excepţia a ceea ce îi trebuie ca să-şi întreţină familia, restul îi cheltuieşte în căutare de *mizuage*. Te-ar putea interesa să afli, Sayuri-san, că eşti exact genul de fată care-i place. Ştiu asta foarte bine, pentru că şi eu am fost.

După cum am aflat mai târziu, cu un an sau doi înainte de sosirea mea în Gion, Doctorul Crab plătise o sumă record pentru ceremonialul *mizuage* al Mamehăi – 7.000 sau 8.000 de yeni. Poate nu ţi se pare mult, dar la vremea aceea era o sumă pe care chiar şi cineva ca Mama – care nu se gândea decât la bani şi la cum să facă mai mulţi – nu o vedea decât o dată sau de două ori în viaţă. În cazul Mamehăi, *mizuage* fusese atât de scump, pe de-o parte datorită celebrităţii ei; dar mai exista un motiv, după cum mi-a explicat în ziua aceea. Doi bărbaţi foarte înstăriţi licitaseră unul împotriva celuilalt ca să aibă parte de *mizuage* al ei. Unul fusese Doctorul Crab. Celălalt fusese un om de afaceri pe nume Fujikado. În mod normal, bărbaţii nu intrau în astfel de competiţii în Gion; se cunoşteau unii pe alţii şi preferau să ajungă la înţelegeri. Dar Fujikado locuia în cealaltă parte a ţării şi venea în Gion numai ocazional. Nu-i păsa dacă-l jignea pe Doctorul Crab. Iar Doctorul Crab, care pretindea că are sânge aristocratic, detesta oamenii porniţi de jos, ca Fujikado – deşi de fapt şi el urcase treptele scării sociale cam în acelaşi fel.

Când, la turneul de sumo, Mameha observase că Nobu părea interesat de mine, se gândise imediat cât de mult semăna Nobu cu Fujikado – ridicat prin propriile puteri şi, pentru cineva ca Doctorul Crab, detestabil. Cu Hatsumomo urmărindu-mi fiecare mişcare cum vânează gospodina un gândac, nu aveam cum să devin celebră ca Mameha şi, prin urmare, nu aveam cum să

obţin un *mizuage* scump. Dar dacă aceşti doi bărbaţi m-ar fi găsit suficient de atrăgătoare, ar fi putut începe să se războiască în licitaţii, ceea ce m-ar fi putut ajuta să-mi achit datoriile la fel de bine ca şi dacă aş fi fost o ucenică plină de succes. Asta voise Mameha să spună prin „a o prinde pe Hatsumomo pe picior greşit”. Hatsumomo era încântată că Nobu mă găsea atrăgătoare; lucrul de care nu-şi dădea seama era că interesul lui Nobu ar fi putut creşte preţul pentru *mizuage*.

Categoric, trebuia să recâştigăm afecţiunea Doctorului. Fără el, Nobu ar fi putut oferi cât dorea pentru *mizuage* – asta *dacă* s-ar fi dovedit interesat. Nu eram sigură că aşa era, dar Mameha m-a asigurat că nici un bărbat nu cultivă o relaţie cu o gheişă-ucenică de cincisprezece ani dacă nu se gândeşte la *mizuage*.

— Să fii sigură că nu conversaţia ta îl atrage, mi-a spus ea.

Iar eu am încercat să mă prefac că lucrul ăsta nu mă doare.

20

Privind înapoi, îmi dau seama că acea conversaţie cu Mameha a însemnat o cotitură în felul meu de a privi lumea, înainte nu ştiusem nimic despre *mizuage*; eram încă o fată naivă şi nepricepută. Dar după asta, am început să înţeleg ce aştepta un bărbat ca Doctorul Crab de la timpul şi banii pe care-i risipea în Gion. Odată ce ai aflat aşa ceva, e imposibil să uiţi vreodată. Nu mă mai puteam gândi la el în acelaşi fel.

Înapoi la okiya în seara aceea, am aşteptat în camera mea ca Hatsumomo şi Dovlecel să urce scările. Era cam unu noaptea când, în fine, au sosit. Îmi dădeam seama că Dovlecel e obosită după felul în care lovea fiecare treaptă cu palmele – pentru că uneori urca scările în patru labe, ca un căţel. Înainte de a închide uşa camerei ei, Hatsumomo a chemat o slujnică şi i-a cerut o bere.

— Nu, stai aşa, a spus ea. Adu două. Vreau să bea şi Dovlecel cu mine.

— Vă rog, Hatsumomo-san, am auzit-o pe Dovlecel. Mai degrabă aş bea scuipat.

— O să-mi citeşti în timp ce eu o beau pe a mea, aşa că ai face bine să bei şi tu una. În plus, nu-mi place când oamenii sunt prea treji. E dezgustător.

După asta, slujnica a coborât scările. Când a urcat din nou, am auzit paharele clinchetind pe tava pe care o ducea.

Mult timp am stat cu urechea lipită de uşa camerei mele, ascultând-o pe Dovlecel cum citea un articol despre un actor Kabuki. În cele din urmă, Hatsumomo s-a împleticit pe coridor şi a deschis uşa toaletei de la etaj.

— Dovlecel! am auzit-o strigând. Nu ai chef de nişte tăiţei? — Nu, doamnă.

— Vezi dacă poţi găsi negustorul de tăiţei. Şi cumpără şi pentru tine, ca să-mi ţii companie.

Dovlecel a oftat şi a coborât scările, dar eu a trebuit să aştept ca Hatsumomo să se întoarcă la ea în cameră înainte de a mă furişa pe urmele ei. Poate că n-aş fi prins-o din urmă pe Dovlecel, dacă n-ar fi fost atât de obosită încât să se mişte cu viteza cu care se scurge noroiul la vale şi cu la fel de multă convingere. Când am găsit-o într-un târziu, a părut speriată să mă vadă şi m-a întrebat ce s-a întâmplat.

— Nu s-a întâmplat nimic, am spus eu, numai că… am mare

nevoie de ajutorul tău.

— O, Chiyo-chan, mi-a spus ea – cred că era singura persoană care-mi mai spunea aşa – nu am timp! încerc să găsesc tăiţei pentru Hatsumomo şi mă obligă şi pe mine să mănânc. Mi-e teamă că o să-i vomit în poală.

— Dovlecel, biata de tine. Arăţi ca gheaţa care a început să se topească.

Faţa i se lungise de oboseală, iar greutatea hainelor părea s-o tragă în jos. I-am spus să se ducă să stea jos, că găsesc eu tăiţei şi îi aduc. Era prea epuizată ca să protesteze măcar; mi-a întins banii şi s-a aşezat pe o bancă lângă pârâul Shi-rakawa.

Mi-a luat ceva vreme să găsesc un negustor de tăiţei ambulant, dar am reuşit şi m-am întors cu două boluri aburinde. Dovlecel dormea dusă, cu capul pe spate şi gura deschisă. Era aproape două dimineaţa, iar pe stradă mai erau câţiva oameni. Un grup de bărbaţi se purta ca şi cum Dovlecel era cel mai amuzant lucru pe care-l văzuseră vreodată – şi recunosc, era ciudat să vezi o ucenică în costum sforăind pe o bancă.

Când am pus bolurile alături de ea, am trezit-o cât am putut de blând şi i-am spus:

— Dovlecel, vreau foarte tare să-ţi cer o favoare, dar... mă tem că n-o să-ţi placă ce urmează să auzi.

— Nu contează, a răspuns ea. Nimic nu mă mai face fericită.

— Erai în cameră mai devreme, când Hatsumomo a vorbit cu Doctorul. Mă tem că tot viitorul meu poate fi marcat de conversaţia aceea. Hatsumomo trebuie să-i fi spus vreun neadevăr despre mine, pentru că acum Doctorul nu mai vrea să mă vadă.

Oricât de tare o uram pe Hatsumomo – oricât de tare îmi doream să aflu ce făcuse în seara aceea – mi-a părut rău imediat că deschisesem subiectul cu Dovlecel. Părea să sufere atât de tare că până şi vorbele mele blânde au dărâmat-o. Imediat, pe obrajii laţi i s-au prelins lacrimi, de parcă le-ar fi adunat în ea de ani de zile.

— Nu ştiam, Chiyo-chan! a spus ea, căutând o batistă în obi. Habar n-aveam!

— Vrei să spui, de planul lui Hatsumomo? Cum ai fi putut să ştii?

— Nu asta. Nu ştiam că cineva poate fi atât de rău! Nu înţeleg... Face lucruri fără alt motiv decât să facă rău oamenilor. Şi cel mai teribil e că ea crede că o admir şi că vreau să fiu exact ca ea. Dar o urăsc! N-am urât pe nimeni atât de tare în viaţa

mea.

Batista galbenă a bietei Dovlecel era mânjită cu fard alb. Dacă mai devreme semăna cu un cub de gheaţă pe cale să se topească, acum era o băltoacă.

— Dovlecel, ascultă-mă, te rog, am spus. Nu te-aş întreba asta, dacă aş avea de ales. Dar nu vreau să fiu servitoare toată viaţa şi exact asta o să se întâmple, dacă e după Hatsumomo. N-o să înceteze până nu mă va strivi sub picior ca pe un gândac. Vreau să spun, dacă nu mă ajuţi să mă feresc, o să mă zdrobească!

Lui Dovlecel i s-a părut amuzant şi am început amândouă să râdem. I-am luat batista şi am încercat să-i aranjez machiajul. Eram aşa de emoţionată s-o văd din nou pe vechea Dovlecel, care-mi fusese cândva prietenă, că mi s-au umezit şi mie ochii şi ne-am îmbrăţişat.

— Vai, Dovlecel, machiajul tău e distrus, i-am spus după aceea.

— Nu-i nimic, a răspuns ea. O să-i spun lui Hatsumomo că pe stradă a venit la mine un beţiv care m-a frecat cu batista pe faţă şi n-am putut să mă apăr, pentru că aveam bolurile cu tăiţei în mână. Nu credeam că o să mai spună ceva, dar în cele din urmă a oftat adânc.

— Vreau să te ajut, Chiyo, dar deja am lipsit prea mult timp. Hatsumomo o să vină să mă caute dacă nu mă grăbesc înapoi. Şi dacă ne vede împreună…

— Nu vreau decât să te întreb ceva, Dovlecel. Spune-mi numai, cum a aflat Hatsumomo că mă întâlneam cu Doctorul la Shirae?

— A, asta! A încercat să râdă de tine acum câteva zile, cu povestea ambasadorului german, dar n-a părut să-ţi pese. Ai fost aşa de calmă, că şi-a dat seama că tu şi Mameha aveţi un plan. Aşa că s-a dus la Awajiumi, la Registratură, şi a întrebat la ce case de ceai trimiteţi note de plată. Când a auzit de Shirae, s-a schimbat la faţă şi ne-am dus acolo chiar în aceeaşi seară, căutându-l pe Doctor. Ne-am dus de două ori până să-l găsim.

Puţini bărbaţi importanţi mergeau la Shirae. De aceea Hatsumomo se gândise imediat la Doctorul Crab. Aşa cum începeam să înţeleg, era renumit în Gion ca „specialist în *mizuage*”. În clipa în care s-a gândit la el, Hatsumomo şi-a dat imediat seama ce intenţii avea Mameha.

— Ce i-a spus astă-seară? După ce aţi plecat voi două, Doctorul nici nu ne-a băgat în seamă.

— Au sporovăit puţin, apoi Hatsumomo s-a prefăcut că ceva i-a amintit de o poveste. Şi a început: „În okiya cu mine trăieşte o tânără ucenică, Sayuri…” Când Doctorul ţi-a auzit numele, a sărit ca pişcat de o albină. A întrebat-o: „O cunoşti?” Iar Hatsumomo i-a spus: „Sigur, doar locuim în aceeaşi okiya, nu?” După asta a spus ceva ce nu-mi amintesc, şi apoi: „De fapt, n-ar trebui să vorbesc despre Sayuri, pentru că… ei bine, ştiu un mare secret despre ea”.

Am îngheţat auzind asta. Eram sigură că Hatsumomo copsese un plan îngrozitor.

— Dovlecel, care era secretul?

— Păi, nu prea ştiu, a răspuns Dovlecel. Nu mi s-a părut mare lucru. Hatsumomo i-a spus că lângă noi locuieşte un tânăr şi că Mama are o politică foarte strictă împotriva iubiţilor. Dar că tu şi tânărul ţineţi foarte mult unul la altul, iar pe ea n-o deranjează să vă ajute, pentru că i se pare că Mama e prea aspră. A spus chiar că v-a lăsat să staţi împreună în camera ei, când Mama era plecată. Apoi a spus ceva de genul: „O, dar… domnule doctor, n-ar fi trebuit să vă spun! Dacă află Mama, după cât m-am chinuit să păstrez secretul lui Sayuri!” Dar Doctorul a spus că-i e recunoscător pentru cele auzite şi că promite să ţină totul pentru el.

Îmi puteam închipui cât de multă plăcere trebuie să-i fi făcut lui Hatsumomo complotul. Am întrebat-o pe Dovlecel dacă mai era şi altceva, dar mi-a spus că nu.

I-am mulţumit de mai multe ori pentru ajutor şi i-am spus cât îmi părea de rău că trebuise să-şi petreacă ultimii câţiva ani ca sclavă a lui Hatsumomo.

— Se pare că a ieşit şi ceva bun din asta, a spus Dovlecel. Acum câteva zile, Mama s-a hotărât să mă adopte. Aşa că visul meu de a-mi găsi un loc în viaţă s-ar putea împlini.

Mi s-a făcut rău auzind asta, deşi i-am spus ce mult mă bucur pentru ea. E adevărat, mă bucuram pentru Dovlecel; dar ştiam şi cât de important era în planurile Mamehăi ca Mama să mă adopte pe mine, nu pe ea.

A doua zi i-am spus Mamehăi ce aflasem. Cum a auzit despre iubit, a început să clatine din cap, dezgustată. Înţelesesem deja, dar mi-a explicat că Hatsumomo găsise un mod foarte inteligent de a-i strecura Doctorului ideea că „peştera” mea fusese explorată de „ţiparul” altcuiva, ca să spun aşa.

Dar şi mai supărată a fost Mameha la auzul veştii despre adopţia lui Dovlecel.

— Aş zice, a spus ea, că mai avem câteva luni până să se întâmple asta. Ceea ce înseamnă că ţi-a venit timpul pentru *mizuage*, fie că eşti pregătită, fie că nu.

* * *

Chiar în aceeaşi săptămână, Mameha s-a dus la un cofetar şi a comandat, în numele meu, nişte prăjituri din orez dulce, numite *ekubo*, care este cuvântul japonez pentru „gropiţă”. Le numim *ekubo* pentru că au în mijloc o gropiţă, cu un cerc mic, roşu, în ea. Unii cred că sunt foarte sugestive. Mie întotdeauna mi s-a părut că arată ca o pernă moale, cu o uşoară adâncitură, ca şi cum pe ea ar fi dormit o femeie, care a mânjit-o cu roşu de buze, poate pentru că fusese prea obosită ca să şi-l şteargă înainte de culcare. În orice caz, când o gheişă-ucenică devine disponibilă pentru *mizuage*, oferă cutii cu asemenea *ekubo* bărbaţilor care-i sunt clienţi fideli. Majoritatea ucenicelor le oferă cel puţin unei duzini de bărbaţi, poate chiar mai multora; dar în cazul meu nu aveau să fie decât Nobu şi Doctorul – dacă aveam noroc. Într-un fel, îmi părea rău că nu era implicat şi Preşedintele; dar, pe de altă parte, toată povestea îmi părea atât de dezgustătoare încât nu puteam regreta pe de-a-ntregul că era lăsat pe dinafară.

A fost uşor să-i ofer *ekubo* lui Nobu. Stăpâna de la Ichiriki a aranjat ca el să ajungă puţin mai devreme într-o seară, iar Mameha şi cu mine l-am întâmpinat în săliţa de la intrare. I-am mulţumit pentru bunătate – fusese extrem de amabil cu mine în ultimele şase luni: nu numai că mă chemase des la petreceri, chiar şi când Preşedintele era absent, dar îmi făcuse şi multe daruri, pe lângă pieptenele ornamental pe care mi-l dăduse în seara venirii lui Hatsumomo. După ce i-am mulţumit, am luat o cutie cu *ekubo*, împachetată în hârtie neprelucrată şi legată cu sfoară groasă, m-am înclinat în faţa lui şi am împins-o de-a latul mesei. A acceptat-o, iar eu şi Mameha i-am mulţumit de mai multe ori pentru bunătatea sa, făcând plecăciune după plecăciune, până când începusem să ameţesc. Mica ceremonie a fost scurtă, iar Nobu a ieşit din încăpere ducând cutia cu *ekubo* în unica sa mână. Mai târziu, la petrecere, nu a făcut nici o aluzie la ea. De fapt, am impresia că întreaga situaţie l-a făcut să se simtă puţin jenat.

Cu Doctorul Crab, desigur, a fost altă poveste. Mameha a trebuit să înceapă prin a face turul caselor de ceai din Gion, rugându-le pe patroane să o anunţe dacă apare Doctorul. Am

aşteptat câteva seri, până am primit vestea că apăruse la o casă de ceai numită Yashino, ca oaspetele cuiva. Am dat fuga la apartamentul Mamehăi ca să mă schimb şi am pornit spre Yashino ducând cutia de *ekubo* împachetată în mătase.

Yashino era o casă de ceai destul de nouă, construită în întregime în stil occidental. Încăperile erau elegante în felul lor, cu grinzi de lemn închis la culoare şi tot ce mai era nevoie; dar în loc de tatami şi mese înconjurate de perne, camera în care am fost conduse avea parchet, cu un covor persan, o măsuţă de cafea şi câteva scaune tapiţate. Trebuie să recunosc, nu mi-a dat prin minte să mă aşez pe vreunul din scaune. Am îngenuncheat pe covor, aşteptând-o pe Mameha, deşi podeaua era tare şi îmi rănea genunchii. Încă mă aflam în aceeaşi poziţie o jumătate de oră mai târziu, când a sosit Mameha.

— Ce faci? m-a întrebat ea. Asta nu e o încăpere în stil japonez. Aşează-te pe un scaun şi încearcă să pari cât mai în largul tău.

Am făcut cum mi-a spus. Dar, când s-a aşezat în faţa mea, arăta la fel de chinuită ca şi mine.

Doctorul lua parte la o petrecere în camera de alături. Mameha îl întreţinea de ceva vreme.

— Îi torn multă bere, ca să fie nevoit să se ducă la toaletă foarte curând, mi-a spus ea. Când se duce, îl prind pe hol şi îl rog să intre aici. Trebuie să-i dai *ekubo* imediat. Nu ştiu cum o să reacţioneze, dar o să fie singura ocazie de a drege ce a stricat Hatsumomo.

Mameha a plecat, iar eu am continuat să aştept, aşezată pe scaun. Mi-era cald şi eram agitată şi îngrijorată că transpiraţia avea să-mi topească machiajul alb. Am căutat ceva care să-mi distragă atenţia; dar nu puteam decât să mă ridic din când în când ca să mă privesc într-o oglindă de pe perete.

În fine, am auzit voci, apoi o bătaie în uşă, iar Mameha a intrat.

— Doar o clipă, domnule doctor, dacă sunteţi bun.

Îl vedeam pe Doctorul Crab în întunericul holului şi părea la fel de încruntat ca portretele din holurile băncilor. Se uita la mine prin ochelari. Nu eram sigură ce trebuia să fac; în mod normal, m-aş fi înclinat pe rogojini, aşa că am îngenuncheat pe covor şi am făcut o plecăciune, deşi eram sigură că Mameha nu avea să fie mulţumită. Nici nu cred că Doctorul m-a privit măcar.

— Prefer să mă întorc la petrecere, i-a spus Mamehăi. Te rog să mă scuzi.

— Sayuri v-a adus ceva, domnule doctor, a spus Mameha. Doar o clipă, dacă sunteţi bun. I-a făcut semn să intre în cameră şi s-a asigurat că stă confortabil pe unul din scaune. După care cred că a uitat ce-mi spusese mai devreme, pentru că amândouă am îngenuncheat pe covor, de-o parte şi de alta a Doctorului. Sunt sigură că Doctorul s-a simţit triumfător, cu două femei atât de împodobite la picioarele lui.

— Îmi pare rău că nu v-am mai văzut de atâtea zile, i-am spus eu. Şi vremea deja se încălzeşte. Mi se pare că a trecut un anotimp întreg!

Doctorul nu mi-a răspuns, ci doar m-a privit.

— Vă rog să acceptaţi aceste *ekubo*, domnule doctor, am spus eu, făcând o plecăciune, şi am pus pachetul pe masă, chiar lângă el. Doctorul şi-a pus mâinile în poală, de parcă ar fi vrut să spună că nici nu se gândea să se atingă de cutie.

— De ce îmi dai asta? Mameha a intervenit:

— Îmi pare foarte rău, domnule doctor. Eu am făcut-o pe Sayuri să creadă că v-ar face plăcere să primiţi *ekubo* de la ea. Oare m-am înşelat?

— Te-ai înşelat. Poate că n-o cunoşti pe fata asta atât de bine pe cât crezi. Te preţuiesc mult, Mameha-san, dar nu-ţi face cinste să mi-o recomanzi.

— Îmi pare rău, domnule doctor, a răspuns Mameha. Nu bănuiam că aşa gândiţi. Aveam impresia că vă place Sayuri.

— Foarte bine. Acum că lucrurile s-au lămurit, mă întorc la petrecere.

— Dar îmi permiteţi să vă pun o întrebare? V-a jignit Sayuri în vreun fel? Lucrurile par să se fi schimbat pe neaşteptate.

— Sigur că m-a jignit. După cum ţi-am spus, mă jignesc oamenii care îmi înşală încrederea.

— Sayuri-san, să-ţi fie ruşine că l-ai înşelat pe Doctor! mi s-a adresat Mameha. Trebuie să-i fi spus ceva ce ştiai că nu e adevărat. Despre ce e vorba?

— Nu ştiu! am spus cât puteam de inocent. Numai dacă nu cumva a fost acum câteva săptămâni, când am spus că vremea se încălzeşte şi de fapt nu era aşa…

Mameha mi-a aruncat o privire nesatisfăcută; nu cred că i-a plăcut replica mea/1 — Asta e treaba voastră, a spus Doctorul. Nu mă priveşte pe mine. Vă rog să mă scuzaţi.

— Dar, domnule doctor, înainte de a pleca, l-a oprit Mameha, nu poate fi vorba de o neînţelegere? Sayuri e o fată cinstită şi n-ar înşela niciodată pe cineva în mod voit. Mai ales pe cineva care

i-a arătat bunăvoinţă.

— Îţi sugerez s-o întrebi de băiatul din vecini, a răspuns Doctorul.

M-am simţit uşurată că abordase în fine subiectul. Era un bărbat atât de rezervat că n-aş fi fost surprinsă dacă refuza să-l menţioneze.

— Deci asta era problema! a exclamat Mameha. Trebuie să fi vorbit cu Hatsumomo.

— Nu văd ce importanţă ar avea, a spus el.

— Împrăştie povestea asta prin tot Gionul. E complet neadevărat! De când Sayuri a primit un rol important pe scenă în *Dansurile vechii capitale*, Hatsumomo îşi consumă toată energia încercând s-o umple de ruşine.

Dansurile vechii capitale era cel mai mare eveniment anual al Gionului. Premiera avea să aibă loc peste şase săptămâni, la începutul lui aprilie. Toate rolurile fuseseră împărţite cu luni înainte şi aş fi fost onorată să primesc unul. O profesoară de-a mea chiar sugerase acest lucru, dar din câte ştiam eu, singurul meu rol avea să fie în orchestră, şi nu pe scenă. Mameha insistase să fie aşa, ca să evităm s-o provocăm pe Hatsumomo.

Când Doctorul s-a uitat la mine, am încercat să mă port ca cineva care avea să danseze într-un rol important şi care ştia asta de ceva timp.

— Mă tem că trebuie să vă spun, domnule doctor, că Hatsumomo e o mincinoasă binecunoscută, a continuat Mameha. E riscant să crezi ceva din ce spune.

— Dacă Hatsumomo e mincinoasă, e prima oară când aud asta.

— Nimănui nu i-ar trece prin minte să vă spună aşa ceva, a răspuns Mameha cu voce joasă, ca şi cum chiar s-ar fi temut să nu fie auzită. Sunt atâtea gheişe ipocrite! Nimeni nu vrea să fie prima care aduce asemenea acuzaţii. Dar fie vă mint eu, fie Hatsumomo minţea când v-a spus povestea. E vorba numai să hotărâţi pe care din noi o cunoaşteţi mai bine, domnule doctor, şi în care din noi aveţi mai multă încredere.

— Nu văd de ce ar inventa Hatsumomo poveşti doar pentru că Sayuri are un rol pe scenă.

— Sunt sigură că aţi cunoscut-o pe sora mai mică a lui Hatsumomo, Dovlecel. Hatsumomo spera ca ea să primească un anumit rol, dar se pare să Sayuri a sfârşit prin a-l juca. Iar eu am primit rolul pe care-l dorea Hatsumomo! Dar nimic din toate astea nu contează, domnule doctor. Dacă aveţi îndoieli asupra

cinstei lui Sayuri, înţeleg de ce aţi prefera să nu acceptaţi *ekubo* pe care vi le oferă.

Doctorul m-a privit câtva timp. În cele din urmă a spus:

— O să cer unuia dintre doctorii de la spital s-o examineze.

— Aş vrea să vă fiu de cât mai mare folos, a replicat Mameha, dar mi-ar fi greu să aranjez aşa ceva, din moment ce nu aţi acceptat să fiţi clientul lui Sayuri pentru *mizuage*. Dacă cinstea ei e pusă la îndoială... ei bine, Sayuri va oferi *ekubo* multor bărbaţi. Sunt sigură că cei mai mulţi vor fi sceptici în privinţa poveştilor lui Hatsumomo.

Acest lucru a părut să aibă efectul dorit de Mameha. Doctorul Crab a rămas tăcut timp îndelungat. Apoi a spus:

— Nu ştiu ce se cuvine să fac. E prima oară când mă găsesc într-o situaţie atât de ciudată.

— Vă rog să acceptaţi aceste *ekubo*, domnule doctor, şi să uităm prostiile lui Hatsumomo.

— Am auzit de multe ori de fete necinstite care aranjează *mizuage* pentru perioada din lună când un bărbat poate fi uşor înşelat. Sunt doctor, să ştiţi. Nu pot fi prostit aşa uşor.

— Dar nimeni nu încearcă aşa ceva!

A mai aşteptat o clipă, apoi s-a ridicat şi a ieşit din încăpere, cu umerii gheboşiţi şi cotul înainte. Eram prea concentrată să mă înclin în semn de rămas-bun ca să văd dacă a luat *ekubo* cu el. Din fericire, după ce el şi Mameha au plecat, am văzut că nu mai erau pe masă.

* * *

Când Mameha a pomenit de rolul meu, am crezut că inventa o poveste ca să explice de ce l-ar fi minţit Hatsumomo pe Doctor. Aşa că-ţi poţi închipui uimirea mea a doua zi, când am aflat că spunea adevărul. Sau, dacă încă nu era întru totul adevărat, Mameha era sigură că avea să fie aşa până la sfârşitul săptămânii.

La vremea aceea, prin anii ‘30, în Gion lucrau probabil cam şapte sute-opt sute de gheişe; dar pentru că nu era nevoie de mai mult de şaizeci pentru a pune în scenă în fiecare primăvară *Dansurile vechii capitale*, de-a lungul anilor competiţia pentru roluri distrusese multe prietenii. Mameha nu spusese adevărul susţinând că-i luase rolul lui Hatsumomo; era una dintre puţinele gheişe care aveau un solo garantat în fiecare an. Dar avea dreptate să spună că Hatsumomo era înnebunită s-o vadă pe

Dovlecel pe scenă. Nu ştiu de unde-i venise ideea că aşa ceva ar fi fost posibil; Dovlecel câştigase premiul ucenicelor şi alte onoruri, dar nu excelase niciodată la dans. Cu toate astea, la câteva zile după ce-i oferisem *ekubo* Doctorului, o ucenică de şaptesprezece ani cu un rol solo căzuse pe scări şi-şi rupsese piciorul. Biata fată era disperată, dar toate celelalte ucenice din Gion erau fericite să profite de nenorocirea ei, oferindu-se să o înlocuiască. Acesta era rolul care în cele din urmă mi-a revenit mie. Aveam pe atunci numai cincisprezece ani şi nu mai dansasem niciodată pe scenă – ceea ce nu însemna că nu eram pregătită. Doar petrecusem atâtea seri în okiya, în loc să merg la petreceri, iar Mătuşica îmi cântase de atâtea ori la shamisen ca să pot exersa dansul. Aşa se explică de ce fusesem promovată la nivelul al unsprezecelea la vârsta de numai cincisprezece ani, deşi nu eram mai talentată la dans decât altele. Dacă Mameha nu ar fi fost atât de hotărâtă să mă ţină ascunsă de ochii lumii din cauza lui Hatsumomo, aş fi putut obţine probabil un rol chiar şi în dansurile din anul precedent.

Rolul mi-a fost dat pe la jumătatea lui martie, aşa că aveam numai o lună pentru repetiţii. Din fericire, profesoara mea de dans a fost foarte binevoitoare şi a repetat adesea cu mine în particular, după-amiezile. Mama n-a aflat ce se întâmplase – Hatsumomo sigur nu avea de gând să-i spună – decât după câteva zile, când a auzit zvonul în timpul unui joc de *mah-jongg*. S-a întors la okiya şi m-a întrebat dacă e adevărat că am primit rolul. Când i-am spus că da, a plecat la fel de uluită cum ar fi fost dacă Taku, patrupedul ei, i-ar fi făcut într-o zi socotelile contabile.

Desigur, Hatsumomo a fost furioasă, dar Mameha nu-şi făcea griji. Venise timpul, după cum mi-a spus, s-o scoatem pe Hatsumomo din ring.

21

Cam o săptămână mai târziu, Mameha a venit la mine în pauza unei repetiţii, foarte entuziasmată. Cu o zi înainte, Baronul îi spusese în treacăt că la următorul sfârşit de săptămână intenţiona să dea o petrecere pentru un anumit artist care făcea chimonouri, pe nume Arashino. Baronul avea una dintre cele mai cunoscute colecţii de chimonouri din Japonia, majoritatea antichităţi, însă din când în când mai cumpăra câte o piesă remarcabilă făcută de un artist în viaţă. Decizia de a cumpăra un costum creat de Arashino îl făcuse să organizeze o petrecere.

— Mi s-a părut că recunosc numele de Arashino, mi-a spus Mameha, dar când Baronul l-a menţionat prima oară, nu-mi dădeam seama de unde. E unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Nobu! Nu-ţi dai seama ce ocazie? Nu m-am gândit la asta până acum, dar am de gând să-l conving pe Baron să-i invite şi pe Nobu, şi pe Doctor la petrecere. Cu siguranţă cei doi nu se vor plăcea. Când începe licitaţia pentru *mizuage*, poţi să fii sigură că nici unul nu o să stea deoparte, dacă ştie că premiul poate fi câştigat de celălalt.

Mă simţeam foarte obosită, dar de dragul Mamehăi am bătut din palme încântată şi i-am spus cât îi sunt de recunoscătoare că a găsit un asemenea plan isteţ. Şi sunt sigură că era un plan inteligent; dar adevărata măsură a isteţimii ei era siguranţa că nu va avea nici o greutate să-l convingă pe Baron să-i invite la petrecere pe cei doi bărbaţi. Era limpede că amândoi aveau să fie dispuşi să vină – în cazul lui Nobu, pentru că Baronul era unul dintre investitorii companiei Iwamura Electric, deşi la vremea aceea nu ştiam; iar în cazul Doctorului Crab… ei bine, pentru că Doctorul se considera un fel de aristocrat, deşi probabil că nu avea mai mult de un strămoş îndepărtat şi obscur cu sânge nobil, şi ar fi socotit de datoria lui să participe la orice eveniment la care l-ar fi invitat Baronul. Însă nu aveam idee dacă Baronul ar fi fost de acord să-l invite pe vreunul din ei. Nu-l agrea pe Nobu; puţini bărbaţi îl agreau. Cât despre Doctorul Crab, Baronul nu-l întâlnise niciodată şi ar fi fost ca şi cum ar fi invitat un necunoscut de pe stradă.

Dar Mameha avea o putere de convingere uimitoare, după cum ştiam deja. Petrecerea a fost aranjată şi a convins-o pe profesoara mea de dans să mă scutească de repetiţii sâmbăta următoare, ca să pot participa. Evenimentul avea să înceapă

după-amiaza şi să continue până după cină – deşi Mameha şi cu mine trebuia să sosim la puţin timp după ce începuse. Aşa că pe la ora trei ne-am urcat într-o ricşă şi am pornit către moşia Baronului, situată la poalele dealurilor din partea de nord-est a oraşului. Era prima mea vizită într-un loc atât de luxos şi am fost copleşită de spectacol; fiindcă, dacă te gândeşti la grija pentru detalii cu care se lucrează un chimono, ei bine, la fel de multă grijă se acordase proiectării şi întreţinerii întregii moşii unde locuia Baronul. Clădirea principală fusese construită pe vremea bunicului lui, iar grădinile, care mi s-au părut un imens brocart, fuseseră gândite şi înălţate de tatăl său. Se pare că grădina şi casa nu se prea potriviseră una cu alta până când fratele lui mai mare – în anul dinainte de a fi asasinat – mutase lacul şi crease grădina de muşchi în trepte, care se întindea între casă şi pavilionul de unde puteai admira luna. Pe lac alunecau lebede negre, cu o ţinută atât de impunătoare încât mă făceau să mă ruşinez că sunt o creatură atât de stângace.

Trebuia să începem prin a pregăti ceremonia ceaiului, la care bărbaţii să ni se alăture atunci când erau dispuşi; de aceea am fost foarte mirată când am trecut de poarta principală şi ne-am îndreptat nu către un pavilion de ceai obişnuit, ci către malul lacului, ca să urcăm pe o bărcuţă, de dimensiunile unei camere înguste. În cea mai mare parte, barca era decorată cu banchete de lemn aliniate pe margini, dar la un capăt se afla un pavilion în miniatură, cu un acoperiş care adăpostea o platformă cu tatami. Avea pereţi, cu paravane de hârtie deschise ca să intre aerul, iar în centru se găsea o cavitate pătrată, plină cu nisip, care servea drept vatră şi unde Mameha a aprins cărbunii cu care a încălzit apa dintr-un ceainic de fontă elegant. Pe când ea era astfel ocupată, am încercat să mă fac utilă aranjând ustensilele pentru ceremonie. Deja eram uşor agitată, când Mameha s-a întors către mine, după ce pusese ceainicul pe foc, şi mi-a spus:

— Eşti o fată deşteaptă, Sayuri. Nu e nevoie să-ţi spun cum ar arăta viitorul tău dacă Nobu sau Doctorul Crab şi-ar pierde interesul faţă de tine. Nici unul din ei nu trebuie să creadă că-i dai mai multă atenţie celuilalt. Dar, desigur, puţină gelozie nu strică. Sunt sigură că te vei descurca.

Eu nu eram la fel de sigură, dar ştiam că trebuie să fac tot ce-mi stătea în putinţă.

A trecut o jumătate de oră până când Baronul şi invitaţii săi au ieşit din casă, oprindu-se deseori ca să admire din diferite unghiuri panorama dealurilor. Când au urcat pe barcă, Baronul

ne-a dus până în mijlocul lacului. Mameha a făcut ceaiul, iar eu am împărţit holurile fierbinţi tuturor oaspeţilor.

Mai târziu, am făcut cu toţii o plimbare prin grădină şi am ajuns pe o platformă de lemn suspendată deasupra apei, unde mai multe slujnice îmbrăcate în chimonouri identice aşezau perne pe care să stea bărbaţii şi tăvi cu sake cald. Intenţionat, m-am aşezat alături de Doctorul Crab şi tocmai mă gândeam cum să încep conversaţia când, spre surprinderea mea, Doctorul s-a întors către mine.

— Tăietura de la picior s-a vindecat bine? m-a întrebat el.

Era luna martie, vezi tu, şi mă tăiasem la picior în noiembrie, în lunile care trecuseră de atunci mă văzusem cu Doctorul de nenumărate ori; aşa că n-am idee de ce aşteptase până atunci ca să mă întrebe, şi încă în prezenţa atâtor oameni. Din fericire, nu cred că a auzit cineva, aşa că am răspuns cu voce joasă:

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule doctor. Cu ajutorul dumneavoastră s-a vindecat complet.

— Sper că rana nu a lăsat o cicatrice prea mare, a spus el.

— O, nu, doar o umflătură micuţă.

Aş fi încheiat conversaţia acolo, poate turnându-i sake sau schimbând subiectul; dar s-a întâmplat să observ că-şi freca unul din degetele mari cu mâna cealaltă. Doctorul nu era genul de bărbat care să irosească vreo mişcare. Dacă-şi mângâia degetul aşa, gândindu-se la piciorul meu… ei bine, ar fi fost o prostie să schimb subiectul.

— Nu e cine ştie ce cicatrice, am continuat eu. Uneori, când fac baie, îmi trec degetul peste ea şi… e doar o mică umflătură, într-adevăr. Cam aşa.

Mi-am mângâiat încheietura cu arătătorul şi am întins mâna ca Doctorul să facă la fel. A ridicat mâna, apoi a ezitat. Am văzut cum ochii îi fug către mine. Imediat după aceea şi-a tras mâna înapoi şi şi-a pipăit propria încheietură.

— O tăietură ca aceea ar fi trebuit să se vindece frumos, mi-a spus.

— Poate că nu e chiar atât de mare. În definitiv, piciorul meu e… foarte sensibil, ştiţi. Chiar şi o picătură de ploaie care îl atinge mă face să mă înfior!

Nu spun că ceva din conversaţia noastră avea vreun sens. O umflătură nu pare mai mare doar pentru că se află pe un picior sensibil; şi când simţisem ultima oară o picătură de ploaie pe pielea goală? Dar acum, că-mi dădusem seama că Doctorul Crab e cu adevărat interesat de mine, eram deopotrivă dezgustată şi

fascinată încercând să-mi închipui ce se petrecea în mintea lui. În orice caz, Doctorul şi-a dres vocea şi s-a aplecat către mine:

— Şi… ai exersat?

— Să exersez?

— Te-ai rănit dezechilibrându-te în timp ce… mă rog, ştii ce vreau să spun. Nu cred că vrei să se mai întâmple vreodată. Aşa că bănuiesc că ai exersat. Dar cum se poate exersa aşa ceva?

După asta, s-a lăsat pe spate şi a închis ochii. Mi-era limpede că se aşteaptă la un răspuns mai lung de un cuvânt sau două.

— Păi, o să râdeţi de mine, dar în fiecare seară… am început eu, apoi a trebuit să mă gândesc puţin. Tăcerea s-a prelungit şi Doctorul a deschis ochii. Părea un pui de pasăre care aşteaptă hrana din ciocul mamei. În fiecare seară, am continuat eu, înainte de a intra în cadă, exersez echilibrul în diverse poziţii. Uneori tremur din cauza aerului rece pe pielea goală; dar oricum, stau cinci sau zece minute aşa.

Doctorul şi-a dres vocea, lucru pe care l-am luat drept un semn bun.

— Mai întâi încerc să stau într-un picior, apoi în celălalt. Dar cel mai greu e…

Până în momentul acela, Baronul, aflat vizavi de mine pe platformă, vorbise cu oaspeţii săi; dar acum îşi terminase povestea. Următoarele vorbe pe care le-am spus au sunat la fel de clar ca şi cum aş fi stat pe un podium şi le-aş fi rostit:

— …când sunt complet dezbrăcată.

Mi-am pus mâna la gură, dar înainte de a mă putea gândi cum să mă salvez, Baronul a intervenit:

— Sfinte ceruri! Orice aţi vorbi voi doi acolo, pare mult mai interesant decât ce spuneam eu!

Bărbaţii au râs auzind asta. Apoi Doctorul a avut bunăvoinţa de a oferi o explicaţie.

— Sayuri-san a venit la mine anul trecut cu o rană la picior, a spus el. A căpătat-o în urma unei căzături. Prin urmare, i-am sugerat să-şi exerseze echilibrul.

— Şi e foarte silitoare, a adăugat Mameha. Robele acestea sunt mult mai incomode decât par.

— Atunci să şi le scoată! a spus unul dintre bărbaţi – deşi evident era doar o glumă şi toată lumea a râs.

— Da, de acord! a spus Baronul. Niciodată n-am înţeles de ce poartă femeile chimonouri. Nimic nu e mai frumos decât o femeie complet dezbrăcată.

— Asta nu e valabil atunci când chimonoul este creat de bunul

meu prieten Arashino, a intervenit Nobu.

— Nici chiar chimonourile lui Arashino nu sunt la fel de frumoase ca ceea ce acoperă, a spus Baronul.

A încercat să pună ceaşca de sake pe platformă, dar a sfârşit prin a o vărsa. Nu era tocmai beat – deşi era în mod clar mult mai ameţit decât crezusem.

— Nu mă înţelegeţi greşit, a continuat el. Robele lui Arashino mi se par minunate. Altfel nu s-ar afla aici, lângă mine, nu? Dar dacă mă întrebaţi ce prefer – să mă uit la un chimono sau la o femeie goală... ei bine! — Nimeni nu întreabă asta, a spus Nobu. Eu unul vreau să aud ce a mai lucrat Arashino în ultima vreme.

Dar Arashino nu a avut ocazia să răspundă, pentru că Baronul, care lua o ultimă înghiţitură de sake, aproape că s-a înecat în graba de a-l întrerupe.

— Mmm... o clipă. Nu e adevărat că oricărui bărbat de pe lume îi place să vadă o femeie goală? Adică, ce vrei să spui, Nobu, că trupul dezgolit al femeii nu te interesează?

— Nu asta vreau să spun, a răspuns Nobu. Vreau să spun numai că mi se pare că e timpul să aflăm de la Arashino ce a mai lucrat în ultima vreme.

— O, da, şi pe mine mă interesează, a spus Baronul. Dar ştii, mi se pare fascinant că oricât de diferiţi părem noi, bărbaţii, pe dinăuntru suntem exact la fel. Nu poţi pretinde că eşti deasupra acestor lucruri, Nobu-san. Noi ştim adevărul, nu-i aşa? Nu există nici un bărbat care să nu fie dispus să plătească bani buni ca s-o vadă pe Sayuri făcând baie. Ei? Asta e o fantezie de-a mea, recunosc. Haide! Nu te preface că nu eşti la fel de tentat.

— Biata Sayuri e doar o ucenică, a spus Mameha. Poate că ar trebui să o scutim de conversaţia asta.

— Absolut deloc! a răspuns Baronul. Cu cât mai repede vede lumea aşa cum este de fapt, cu atât mai bine. Mulţi bărbaţi se poartă ca şi cum n-ar alerga după femei doar pentru ocazia de a intra pe sub toate robele alea, dar ascultă-mă bine, Sayuri: există un singur fel de bărbaţi! Şi, dacă tot suntem la subiectul ăsta, ţine minte ceva: fiecare din bărbaţii aşezaţi aici, la un moment sau altul, s-a gândit cât de mult i-ar plăcea să te vadă goală. Ce părere ai de asta?

Stăteam cu mâinile în poală, privind în jos la platforma de lemn şi încercând să par rezervată. Trebuia să răspund într-un fel la ceea ce spusese Baronul, mai ales că toţi ceilalţi erau muţi cu desăvârşire; dar înainte de a găsi eu ceva de spus, Nobu a făcut un gest foarte amabil. Şi-a pus ceaşca de sake pe platformă şi s-

a ridicat în picioare.

— Îmi pare rău, Baroane, dar nu ştiu drumul spre toaletă, a spus el.

Evident, era semnalul că trebuie să-l însoţesc/1 Nu cunoşteam drumul spre toaletă mai bine decât Nobu, dar nu aveam de gând să ratez ocazia de a mă retrage. Pe când mă ridicam, o slujnică s-a oferit să-mi arate drumul şi am luat-o de-a lungul malului, cu Nobu pe urmele mele.

În casă am luat-o pe un coridor lung de lemn, cu ferestre pe o latură. Pe cealaltă latură, scăldate în lumina soarelui, se aflau cutii cu geamuri de sticlă. Mă pregăteam să-l conduc pe Nobu către capătul coridorului, dar s-a oprit în faţa unei vitrine ce conţinea o colecţie de săbii antice. Părea să se uite la obiecte, dar de fapt bătea darabana cu degetele pe geamul de sticlă şi pufnea pe nas, pentru că era încă furios. Şi eu mă simţeam tulburată de cele întâmplate. Dar îi eram şi foarte recunoscătoare că mă salvase şi nu ştiam exact cum să exprim acest lucru. La următoarea vitrină – o colecţie de figurine *netsuke* din fildeş – l-am întrebat dacă îi plăceau antichităţile.

— Antichităţile ca Baronul, vrei să spui? Categoric nu. Baronul nu era un bărbat bătrân – era cu mult mai tânăr decât Nobu, de fapt. Dar ştiam ce vrea să spună; îl considera pe Baron o relicvă a epocii feudale.

— Îmi pare rău, am spus. Mă refeream la antichităţile din vitrină.

— Când mă uit la săbiile de aici, ele mă fac să mă gândesc la Baron. Când mă uit la *netsuke*, mă fac să mă gândesc la Baron. A sprijinit întotdeauna compania noastră şi îi sunt profund îndatorat. Dar nu-mi pierd vremea gândindu-mă la el când nu sunt obligat. Eşti mulţumită de răspuns?

Am aprobat printr-o plecăciune, iar el s-a îndreptat către toaletă atât de grăbit, că abia am reuşit să ajung la uşă ca să i-o deschid.

Mai târziu, când ne-am întors la malul apei, m-am bucurat văzând că petrecerea începe să se destrame. Doar câţiva bărbaţi aveau să rămână la cină. Mameha şi cu mine i-am condus pe ceilalţi pe potecă spre poarta principală, unde îi aşteptau şoferii. Ne-am înclinat, luându-ne rămas-bun de la ultimul dintre ei, iar când m-am întors cu spatele l-am văzut pe unul din servitorii Baronului aşteptând să ne conducă în casă.

* * *

Mameha şi cu mine ne-am petrecut următoarea oră în aripa servitorilor, luând o cină fabuloasă care includea *tai no usugiri* – felii de plătică de mare, subţiri ca foaia de hârtie, răsfirate în evantai pe o farfurie în formă de frunză şi servite cu sos *ponzu*. M-aş fi simţit minunat dacă Mameha n-ar fi fost atât de prost dispusă. N-a luat decât câteva înghiţituri de plătică şi a privit tot timpul pe fereastră. Ceva din expresia ei mă făcea să cred că ar fi preferat să se întoarcă pe malul lacului şi să stea acolo, muşcându-şi buza, poate, şi privind furioasă la cerul care se întuneca.

Ne-am alăturat din nou Baronului şi oaspeţilor săi pe la jumătatea cinei, în ceea ce Baronul numea „sala mică de banchet”. De fapt, sala ar fi putut găzdui cu uşurinţă douăzeci sau douăzeci şi cinci de persoane; iar acum, că numărul oaspeţilor se micşorase, nu mai rămăseseră decât Arashino, Nobu şi Doctorul Crab. Când am intrat, mâncau în linişte deplină. Baronul era atât de beat că ochii păreau să-i joace în orbite.

Chiar când Mameha începea o conversaţie, Doctorul Crab şi-a şters mustaţa cu şervetul şi s-a scuzat ca să meargă la toaletă. L-am condus pe acelaşi hol pe care mersesem cu Nobu mai devreme. Acum, că se lăsase seara, obiectele abia se mai vedeau, fiindcă lumina de sus se reflecta în geamul vitrinelor. Dar Doctorul Crab s-a oprit la cea în care se aflau săbiile şi şi-a înclinat capul până când a reuşit să distingă ceva înăuntru.

— Se pare că ştii drumul prin casa Baronului, a spus el.

— O, nu, domnule, sunt complet pierdută într-un loc atât de grandios. Singurul motiv pentru care ştiu drumul este că l-am condus pe Nobu-san pe aici mai devreme.

— Sunt sigur că a trecut în mare grabă, a spus Doctorul. Un bărbat ca Nobu nu are sensibilitatea necesară pentru a aprecia obiectele din aceste vitrine.

Nu ştiam ce să răspund, dar Doctorul s-a uitat la mine cu subînţeles.

— N-ai avut ocazia să cunoşti lumea, a continuat el, dar cu timpul o să-ţi dai seama că trebuie să fii atentă în preajma oricui are aroganţa de a accepta o invitaţie de la un om ca Baronul, pentru ca apoi să-i vorbească atât de grosolan în propria casă, aşa cum a făcut Nobu azi.

M-am înclinat în semn de răspuns, iar când a fost limpede că Doctorul Crab nu mai are altceva de spus, l-am condus mai departe către toaletă. Când ne-am întors în sala de banchet,

bărbaţii începuseră
O conversaţie, datorită talentului Mamehăi, care acum stătea deoparte, turnând sake. Deseori îmi spusese că rolul unei gheişe este uneori doar de a amesteca supa. Dacă ai observat vreodată cum se aşază miso pe fundul bolului, doar pentru a se amesteca imediat ce îl agiţi cu beţişoarele, ei bine, exact asta voia să spună Mameha.
Curând conversaţia a atins subiectul chimonourilor şi cu toţii am coborât în muzeul subteran al Baronului. De-a lungul pereţilor se înşirau panouri uriaşe, care se deschideau pentru a dezvălui chimonouri atârnate pe bare glisante. Baronul s-a aşezat pe un scaun în mijlocul încăperii, cu coatele pe genunchi – cu ochii încă tulburi – şi nu a scos un cuvânt, în vreme ce Mameha ne-a prezentat colecţia. Cel mai spectaculos chimono, am căzut cu toţii de acord, era cel al cărui desen imita peisajul oraşului Kobe, care e amplasat pe coasta unui deal abrupt ce coboară spre ocean. Modelul începea la umeri, cu un cer albastru şi nori; la genunchi era înfăţişat dealul; dedesubt, roba se prelungea într-o trenă ce închipuia verdele-albăstrui al oceanului, punctat cu valuri aurii şi bărcuţe.
— Mameha, a spus Baronul, cred că pe ăsta ar trebui să-l porţi săptămâna viitoare, la petrecerea mea din Hakone. Ar fi grozav, nu-i aşa?
— Cu siguranţă mi-ar plăcea, a răspuns Mameha. Dar, după cum v-am spus zilele trecute, mă tem că nu voi putea participa la petrecere anul acesta.
Se vedea că Baronul e nemulţumit, pentru că sprâncenele i s-au lăsat ca două ferestre care se închid.
— Ce vrei să spui? Cine ţi-a cerut serviciile, de nu poţi să contramandezi?
— Nimic nu mi-ar plăcea mai mult decât să pot participa, Baroane. Dar anul acesta, mă tem că nu va fi posibil. Am o programare la doctor care coincide cu petrecerea.
— O programare la doctor? Ce înseamnă asta? Doctorii ăştia pot să modifice programările. Schimb-o pentru mâine şi vino săptămâna viitoare la petrecerea mea, aşa cum ai venit întotdeauna. — Îmi cer iertare, a spus Mameha, dar cu permisiunea Baronului, am făcut această programare acum câteva săptămâni şi nu o pot schimba.
— Nu-mi amintesc să-ţi fi dat permisiunea! Oricum, nu poate fi vorba despre vreun avort sau altceva grav…
A urmat o tăcere lungă şi jenantă. Mameha n-a făcut decât să-

şi aranjeze mânecile, în vreme ce noi ceilalţi am încremenit. Singurul zgomot era respiraţia gâfâită a lui Arashino. Am remarcat că Nobu, care păruse foarte distrat, s-a întors ca să observe reacţia Baronului.

— Mda, a spus în fine Baronul. Cred că am uitat, acum că ai adus vorba… Desigur, nu ne putem permite să avem baronei mici peste tot, nu? Dar zău, Mameha, nu văd de ce nu-mi puteai aminti de asta între patru ochi…

— Îmi pare foarte rău, Baroane.

— Oricum, dacă nu poţi veni la Hakone, nu poţi şi gata! Dar voi ceilalţi? E o petrecere minunată la moşia mea de la Hakone, săptămâna viitoare. Trebuie să veniţi cu toţii! Se ţine în fiecare an, în plin sezon al florilor de cireş.

Doctorul şi Arashino nu puteau veni. Nobu nu a răspuns; dar când Baronul a insistat, a spus:

— Baroane, nu puteţi crede într-adevăr că o să bat drumul până la Hakone doar ca să mă uit la florile de cireş.

— O, florile de cireş sunt doar un pretext ca să facem o petrecere, a replicat Baronul. Oricum, nu are importanţă. O să-l avem pe Preşedintele tău. El vine în fiecare an.

Am fost uimită de cât m-am simţit de tulburată la auzul numelui Preşedintelui, pentru că mă gândisem uneori la el şi în cursul după-amiezii. O clipă m-am simţit ca şi cum secretul meu ar fi ieşit la iveală.

— Mă supără că nici unul dintre voi nu vine, a continuat Baronul. Ne simţeam atât de bine până când Mameha a început să vorbească despre lucruri pe care ar fi trebuit să le ţină pentru ea. Ei bine, Mameha, am găsit pedeapsa potrivită pentru tine. Anul ăsta nu mai eşti invitată la petrecere. Mai mult, vreau s-o trimiţi pe Sayuri în locul tău.

Am crezut că Baronul glumeşte; dar trebuie să recunosc, m-am gândit imediat ce minunat ar fi fost să mă plimb cu Preşedintele pe aleile unei moşii grandioase, fără Nobu sau Doctorul Crab, şi chiar fără Mameha.

— E o idee minunată, Baroane, a spus Mameha, dar din nefericire Sayuri e ocupată cu repetiţiile.

— Prostii, a replicat Baronul. Aştept s-o văd acolo. De ce trebuie să mă înfrunţi de fiecare dată când îţi cer ceva?

Chiar părea furios; şi din nefericire, pentru că era atât de beat, din gură a început să i se prelingă salivă. A încercat s-o şteargă cu dosul mâinii, dar n-a făcut decât să şi-o împrăştie în firele lungi din barbă.

— Există măcar un lucru pe care să ţi-l cer şi pe care să nu-l refuzi? a continuat el. Vreau s-o văd pe Sayuri la Hakone. Puteai foarte bine să răspunzi „Da, Baroane” şi să închei discuţia.

— Da, Baroane.

— Bine, a spus el.

S-a lăsat pe spate şi a scos din buzunar o batistă cu care şi-a şters faţa.

Îmi părea foarte rău pentru Mameha. Dar ar fi puţin spus că mă încânta perspectiva de a participa la petrecerea Baronului, în ricşă, pe drum spre Gion, de câte ori mă gândeam la asta, faţa îmi lua foc. Îmi era foarte teamă să nu observe Mameha, dar ea n-a făcut decât să privească pieziş, fără să scoată o vorbă până la capătul călătoriei noastre, când s-a întors spre mine şi a spus:

— Sayuri, trebuie să fii foarte atentă la Hakone.

— Da, doamnă, o să fiu, am replicat eu.

— Ţine minte că o ucenică pe punctul de a celebra *mizuage* e ca o mâncare pusă pe masă. Nici un bărbat nu va dori s-o mănânce dacă aude zvonuri că altul a gustat din ea înaintea lui.

Nu m-am putut uita în ochii ei când a spus asta. Ştiam prea bine că se referă la Baron.

22

Pe vremea aceea nici măcar nu ştiam unde se află Hakone – deşi nu mi-a trebuit mult ca să aflu că e în sudul Japoniei, destul de departe de Kyoto. Dar tot restul săptămânii m-am simţit importantă, lucru foarte agreabil, amintindu-mi că un bărbat atât de înstărit ca Baronul mă invitase să părăsesc Kyoto ca să particip la o petrecere. Ca să fiu sinceră, mi-era greu să-mi ascund încântarea când, în fine, mi-am ocupat locul într-un elegant compartiment de clasa a doua – împreună cu domnul Itchoda, costumierul Mamehăi, aşezat pe locul dinspre culoar, pentru a-i descuraja pe cei care ar fi încercat să intre în vorbă cu mine. M-am prefăcut că citesc o revistă, dar de fapt nu făceam decât să întorc paginile, ocupată fiind să urmăresc cu coada ochiului cum oamenii care treceau pe coridor încetineau ca să mă privească. Mi-am dat seama că-mi face plăcere să mă aflu în centrul atenţiei; dar când am ajuns la Shizuoka, pe la prânz, şi aşteptam trenul de Hakone, un sentiment funest a început să crească în sufletul meu. Îmi petrecusem ziua încercând să-l ascund de mine însămi, dar acum revedeam în minte cu prea multă claritate imaginea mea dintr-o altă eră, stând pe un alt peron, în aşteptarea unei alte călătorii cu trenul – cu domnul Bekku, de data aceasta – în ziua când eu şi sora mea fuseserăm luate de acasă. Mi-e ruşine să recunosc cât de tare mă străduisem de-a lungul anilor să nu mă gândesc la Satsu, la mama şi la tata, la căsuţa noastră cherchelită de pe faleză. Fusesem ca un copil care îşi băgase capul în nisip. Tot ce văzusem, zi după zi, fusese Gionul, în asemenea măsură încât ajunsesem să cred că Gionul e totul şi că Gionul e singurul lucru care contează pe lume. Dar acum, că ieşisem din Kyoto, vedeam că pentru cei mai mulţi oameni viaţa nu avea nimic de-a face cu Gionul; şi, desigur, nu mă puteam împiedica să mă gândesc la cealaltă viaţă pe care o dusesem cândva. Durerea e un lucru foarte ciudat; suntem atât de neputincioşi în faţa ei. E ca o fereastră care se deschide atunci când vrea ea. Camera se răceşte şi nu putem decât să tremurăm. Dar de fiecare dată se deschide mai puţin, şi mai puţin; până când, într-o zi, ne întrebăm ce s-a ales de ea.

A doua zi de dimineaţă am fost luată de la micul han aflat la poalele Muntelui Fuji şi condusă cu unul din automobilele Baronului la casa lui de vară, aşezată într-o pădure minunată, pe

malul unui lac. Când maşina a oprit pe aleea rotundă de la intrare şi am coborât în toată splendoarea costumului de gheişă-ucenică din Kyoto, mulţi din oaspeţii Baronului s-au întors să mă privească. Printre aceştia am zărit un număr mare de femei, unele în chimonouri, altele în haine occidentale. Mai târziu mi-am dat seama că erau, în cea mai mare parte, gheişe din Tokio – căci ne aflam la distanţă de câteva ore cu trenul de Tokio. Apoi a apărut Baronul însuşi, ieşind din pădure cu alţi câţiva bărbaţi.

— Ei, *asta* aşteptam cu toţii! a spus el. Frumuseţea asta e tânăra Sayuri din Gion, care într-o zi va fi probabil „marea Sayuri din Gion”. N-o să mai vedeţi niciodată ochi ca ai ei, puteţi fi siguri. Şi aşteptaţi să vedeţi cum se mişcă… te-am invitat aici, Sayuri, ca toţi bărbaţii să aibă ocazia să te privească; aşa că ai o treabă foarte importantă. Trebuie să te plimbi peste tot – în casă, pe malul lacului, prin pădure, peste tot! Acum, dă-i drumul, la muncă!

Am început să umblu pe moşie, cum îmi ceruse Baronul, pe sub cireşii încărcaţi de floare, ici şi colo înclinându-mă în faţa oaspeţilor şi încercând să fiu discretă în sforţările mele de a-l zări pe Preşedinte. Nu înaintam prea mult, pentru că la fiecare câţiva paşi câte un bărbat mă oprea, spunând ceva de genul: „Sfinte ceruri! O gheişă-ucenică din Kyoto!” După care îşi scotea aparatul de fotografiat şi cerea cuiva să ne facă o poză împreună sau mă lua cu el până la micul pavilion din grădină, ca prietenii lui să mă poată privi – exact cum ar fi făcut cu vreo creatură preistorică pe care o prinsese în plasă. Mameha mă prevenise că toată lumea avea să fie fascinată de înfăţişarea mea – pentru că nimic nu se compară cu o gheişă-ucenică din Gion. E drept că în cartierele selecte pentru gheişe din Tokio, cum ar fi Shimbashi sau Akasaka, fetele trebuie să stăpânească artele pentru a-şi face debutul. Dar multe dintre gheişele din Tokio de pe vremea aceea erau foarte moderne – motiv pentru care unele din ele se plimbau pe moşia Baronului în haine occidentale.

Petrecerea Baronului părea să nu se mai sfârşească. Pe la jumătatea după-amiezii pierdusem orice speranţă de a-l găsi pe Preşedinte. Am intrat în casă, căutând un loc de odihnă, dar când am păşit în holul de la intrare, am rămas încremenită. Era acolo, tocmai ieşind dintr-o cameră, de vorbă cu un alt bărbat. Şi-au luat rămas-bun, apoi preşedintele s-a întors către mine.

— Sayuri! a spus el. Cum te-a momit Baronul ca să vii aici tocmai de la Kyoto? Nici măcar nu ştiam că vă cunoaşteţi.

Ştiam că trebuie să-mi iau ochii de la el, dar era ca şi cum aş fi

încercat să scot un cui din perete. Când am reuşit în sfârşit, i-am făcut o plecăciune şi am spus:

— Mameha-san m-a trimis în locul ei. Sunt atât de încântată că am ocazia de a-l vedea pe domnul preşedinte.

— Da, şi eu mă bucur să te văd; aş vrea să ştiu părerea ta într-o privinţă. Vino să vezi ce cadou i-am adus Baronului. Sunt tentat să plec fără să i-l dau.

L-am urmat într-o încăpere cu tatami, simţindu-mă ca un zmeu dus de sfoară. Eram la Hakone, departe de tot ceea ce cunoscusem vreodată, aveam să petrec câteva clipe cu bărbatul la care mă gândeam mai mult decât la oricine altcineva, iar ideea în sine mă uluia. Pe când păşea în faţa mea, admiram felul degajat în care se mişca în costumul de lână bine croit. Distingeam conturul pulpelor lui şi adâncitura şirei spinării, din care se ramificau parcă rădăcinile unui copac. A luat ceva de pe o masă şi mi l-a întins. În prima clipă am crezut că e un bloc de aur ornamentat, dar am văzut apoi că ţineam în mână o cutie antică pentru cosmetice. Era, după cum mi-a spus Preşedintele, făcută de un artist din perioada Edo, pe nume Arata Gonroku. Era o cutie în formă de pernă, lăcuită în auriu, cu desene făcute cu negru, care înfăţişau cocori cu aripile desfăcute şi iepuri ţopăind. Când mi-a pus-o în palmă, era atât de frumoasă că mi-a tăiat răsuflarea.

— Crezi că Baronul va fi mulţumit? m-a întrebat el. Am găsit-o săptămâna trecută şi m-am gândit pe dată la el, dar…

— Domnule preşedinte, cum vă puteţi măcar imagina că Baronul nu va fi încântat?

— Ei, omul ăsta are colecţii de toate cele. Probabil că o să i se pară de mâna a doua.

L-am asigurat pe Preşedinte că nimănui nu i-ar putea trece prin minte aşa ceva; iar când i-am înapoiat cutia, a înfăşurat-o la loc în bucata ei de mătase şi mi-a făcut semn să-l urmez afară din încăpere. La uşă l-am ajutat să se încalţe. Când i-am atins piciorul cu degetele, mi-am imaginat că petrecuserăm după-amiaza împreună şi că ne aştepta o seară lungă. Gândul m-a transpus într-o asemenea stare, că nu ştiu cât a trecut până mi-am revenit la normal. Preşedintele n-a dat nici un semn de nerăbdare, dar m-am simţit foarte jenată când, încercând să mă încalţ cu *okobo*, mi-a luat mult mai mult timp decât ar fi trebuit.

M-a condus pe o potecă spre lac, unde l-am găsit pe Baron aşezat pe o rogojină sub un cireş, împreună cu trei gheişe din Tokio. Cu toţii s-au ridicat în picioare, deşi Baronul a avut ceva

dificultăţi. Pe faţă avea pete roşii de la băutură şi arăta de parcă cineva l-ar fi plesnit.

— Domnule preşedinte! a spus Baronul. Mă bucur aşa de mult că ai venit la petrecerea mea. Întotdeauna mi-a plăcut să te am în preajma mea, ştiai? Compania aia a ta nu se mai opreşte din ascensiune, aşa e? Ţi-a spus Sayuri că Nobu a venit la petrecerea mea de la Kyoto, săptămâna trecută?

— Am auzit totul despre eveniment de la Nobu, care sunt sigur că a fost în nota lui obişnuită.

— Absolut, a răspuns Baronul. Un individ mititel şi ciudat, nu-i aşa?

Nu ştiu ce-a fost în capul Baronului, pentru că el însuşi era chiar mai scund decât Nobu. Preşedintelui nu a părut să-i placă acest comentariu şi s-a încruntat uşor.

— Vreau să spun… a început Baronul, dar Preşedintele l-a întrerupt. — Am venit să vă mulţumesc şi să-mi iau rămas-bun, dar mai întâi am ceva să vă dau.

Şi atunci i-a întins cutia pentru cosmetice. Baronul era prea beat ca să fie în stare să desfacă mătasea, aşa că i-a dat-o uneia dintre gheişe, care a despachetat-o pentru el.

— Ce lucru frumos! a spus Baronul. Nu sunteţi toţi de aceeaşi părere? Ei bine, ar putea fi chiar mai frumos decât făptura diafană care stă lângă tine, domnule preşedinte. O cunoşti pe Sayuri? Dacă nu, dă-mi voie să fac prezentările.

— O, ne cunoaştem foarte bine, Sayuri şi cu mine.

— Cât de bine, domnule preşedinte? Suficient de bine ca să te invidiez? Baronul a râs la propria lui glumă, dar nimeni altcineva nu i-a ţinut isonul. Oricum, darul acesta generos îmi aminteşte că am ceva pentru tine, Sayuri. Dar nu ţi-l pot da decât după ce pleacă gheişele, pentru că altfel or să vrea şi ele. Aşa că trebuie să rămâi până pleacă toată lumea.

— Baronul este prea bun, am spus, dar nu vreau să deranjez.

— Văd că ai şi învăţat de la Mameha cum să spui nu la orice. Aşteaptă-mă în holul de la intrare după ce au plecat toţi oaspeţii. Convinge-o de dragul meu, domnule preşedinte, în timp ce te conduce până la maşină.

Dacă Baronul n-ar fi fost atât de beat, sunt sigură că i-ar fi dat prin minte să-l conducă el însuşi pe Preşedinte. Dar aşa, cei doi şi-au luat rămas-bun, iar eu l-am urmat pe Preşedinte înapoi în casă. Pe când şoferul îi deschidea portiera, am făcut o plecăciune şi i-am mulţumit pentru bunătate. Era pe punctul de a se urca în maşină, când s-a oprit.

— Sayuri, a început el, după care a părut nesigur de felul în care să continue. Ce ţi-a spus Mameha despre Baron?

— Nu foarte multe, domnule. Sau cel puţin… nu sunt foarte sigură ce vrea domnul preşedinte să spună.

— Mameha îţi e o soră bună? îţi spune lucrurile pe care ai vrea să le ştii?

— O, da, domnule preşedinte. Mameha m-a ajutat mai mult decât vă pot spune.

— Mă rog, a spus el, în locul tău aş fi foarte atentă dacă un bărbat ca Baronul hotărăşte că are ceva să-ţi dăruiască/1 Nu ştiam cum să răspund, aşa că am spus ceva despre cât de amabil este din partea Baronului să se fi gândit la mine.

— Da, foarte amabil, sunt sigur. Ai grijă de tine, a spus el, privindu-mă o clipă cu mult înţeles, înainte de a se urca în maşină.

Mi-am petrecut următoarea oră plimbându-mă printre ultimii oaspeţi rămaşi, rememorând iar şi iar toate lucrurile pe care mi le spusese Preşedintele în timpul întâlnirii noastre, în loc să mă îngrijoreze avertismentul lui, mă simţeam radioasă pentru că vorbise atât de mult cu mine. De fapt, în mintea mea nu era loc pentru gânduri legate de întâlnirea cu Baronul, până când în cele din urmă m-am trezit stând singură în holul de la intrare, în lumina amiezii care pălea. Am îndrăznit să mă duc să îngenunchez într-una din încăperile cu tatami, unde am început să privesc grădina pe o fereastră de sticlă.

Au trecut zece sau cincisprezece minute; în fine, Baronul a intrat în hol. Mi s-a făcut rău de spaimă în clipa în care l-am văzut, pentru că nu purta decât un halat de bumbac. Într-o mână avea un prosop, cu care-şi freca firele lungi şi negre de păr de pe faţă, care se voiau a fi barba. Era limpede că tocmai ieşise din baie. M-am ridicat şi m-am înclinat.

— Sayuri, ştii ce prost sunt? mi-a spus el. Am băut prea mult. Am uitat că mă aştepţi! Sper să mă ierţi când o să vezi ce am păstrat pentru tine.

Baronul a pornit pe coridor către interiorul casei, evident aşteptându-se să-l urmez. Dar eu am rămas unde mă aflam, gândindu-mă la ceea ce-mi spusese Mameha, cum o ucenică înainte de *mizuage* e ca o mâncare aşternută pe masă. Baronul s-a oprit.

— Haide! mi-a spus.

— O, domnule baron, nu pot. Permiteţi-mi să vă aştept aici.

— Am un dar pentru tine. Vino în apartamentul meu, stai jos şi

nu mai fi prostuţă.

— Dar, domnule baron, nu pot să nu fiu prostuţă – aşa sunt eu!

— Mâine o să fii înapoi sub ochii grijulii ai Mamehăi, nu? Dar aici nu e nimeni care să te spioneze.

Dacă în clipa aceea aş fi avut cât de cât minte, i-aş fi mulţumit Baronului pentru invitaţia la minunata lui petrecere ş/1 i-aş fi spus cât de mult regret că trebuie să-l deranjez folosindu-i maşina ca să mă întorc la han. Dar totul părea un vis... cred că intrasem într-un fel de transă. Ştiam un singur lucru: cât îmi e de teamă.

— Vino cu mine să mă îmbrac, mi-a cerut Baronul. Ai băut mult sake azi?

S-a scurs un timp până să răspund. Îmi simţeam faţa imposibil de modelat într-o expresie anume, cu pielea atârnându-mi moale ca o cârpă.

— Nu, domnule, am reuşit în fine să spun.

— Nici nu credeam. Îţi dau cât de mult vrei. Hai, vino.

— Domnule baron, am spus eu, vă rog, sunt sigură că sunt aşteptată la han.

— Aşteptată? Cine te aşteaptă? Nu am răspuns.

— Am întrebat cine te aşteaptă! Nu înţeleg de ce trebuie să te porţi aşa. Am ceva pentru tine. Ai prefera să mă duc eu să-l aduc?

— Îmi pare foarte rău, am spus. Baronul s-a uitat fix la mine.

— Aşteaptă aici, a spus într-un final şi s-a îndreptat către interiorul casei.

După puţină vreme s-a întors, aducând cu el un pachet plat, înfăşurat în hârtie de in. Nu era nevoie să mă uit prea atent ca să-mi dau seama că e un chimono.

— Ei bine, mi-a spus, dacă te-ai încăpăţânat să fii o fată prostuţă, m-am dus şi ţi-am adus cadoul. Te simţi mai bine?

I-am spus din nou că îmi pare rău.

— Am văzut ce mult ai admirat chimonoul ăsta data trecută. Aş vrea să fie al tău, a spus el.

Baronul a aşezat pachetul pe masă şi a desfăcut sforile cu care era legat. Credeam că era vorba de chimonoul cu peisajul din Kobe; şi, ca să spun drept, eram pe cât de plină de speranţă, pe atât de îngrijorată, pentru că nu aveam habar ce aş fi putut face cu un lucru atât de preţios şi nici cum să-i explic Mamehăi de ce mi-l dăruise Baronul. Dar în locul lui, când Baronul a desfăcut ambalajul, am zărit o minunată ţesătură de culoare

închisă, cu fir de lac şi broderie de argint. A ridicat roba de umeri ca să mi-o arate. Era un chimono car/1 şi-ar fi avut locul într-un muzeu – făcut în 1860, după cum mi-a explicat, pentru nepoata ultimului shogun, Tokugawa Yoshinobu. Modelul înfăţişa nişte păsări de argint care zburau pe cerul nopţii, cu un misterios peisaj cu copaci şi stânci întunecate la poale.

— Trebuie să vii cu mine să-l probezi, a spus Baronul. Nu fi prostuţă! Am multă experienţă şi ştiu să leg singur un obi. Te îmbrăcăm la loc în chimonoul tău şi nimeni n-o să-şi dea seama.

Aş fi schimbat bucuroasă chimonoul oferit de Baron pentru o ieşire din situaţia aceea. Dar era un bărbat cu atât de multă autoritate că nici Mameha nu i se putea împotrivi. Dacă ea nu-i putea refuza o rugăminte, cum aş fi putut s-o fac eu? Simţeam că-şi pierde răbdarea; cu siguranţă fusese bun cu mine în lunile de la debut încoace, permiţându-mi să-l servesc la prânz şi lăsând-o pe Mameha să mă aducă la petrecerea de la moşia lui din Kyoto. Iar acum era din nou amabil şi-mi oferea un chimono splendid.

În cele din urmă am ajuns la concluzia că nu aveam de ales, trebuia să mă supun şi să suport consecinţele, oricare ar fi fost ele. Mi-am plecat privirea de ruşine şi, în aceeaşi stare de visare în care fusesem tot timpul, l-am lăsat să mă conducă pe coridoare către partea din spate a casei. Un servitor a ieşit la un moment dat pe hol, dar s-a înclinat şi s-a retras de cum ne-a văzut. Baronul n-a scos un cuvânt până când am ajuns într-o încăpere spaţioasă cu tatami, în care un perete era îmbrăcat în oglinzi. Era camera lui de toaletă. Pe peretele opus se aflau dulapuri cu toate uşile închise.

Mâinile îmi tremurau de spaimă, dar dacă a observat, Baronul nu a făcut nici un comentariu. A rămas în faţa mea, lângă oglindă, şi mi-a ridicat mâna la buze; am crezut că o s-o sărute, dar n-a făcut decât să-mi ţină podul palmei lângă ţepii din barba lui, apoi s-a întâmplat ceva ce mi s-a părut foarte ciudat: mi-a ridicat mâneca deasupra încheieturii şi mi-a mirosit pielea. Barba lui mi-a gâdilat braţul, dar am simţit totul ca prin vis. Nu simţeam de fapt nimic; era ca şi cum aş fi fost îngropată sub strat după strat de teamă, confuzie şi groază… Apoi Baronul m-a trezit din visare trecân/1 în spatele meu şi ridicându-mi braţele ca să-mi desfacă *obijime*. Acesta era şnurul care-mi prindea obiul.

Am avut un moment de panică, acum că înţelegeam limpede că Baronul voia să mă dezbrace. Am dat să spun ceva, dar gura

mi se mişca în gol şi nu o puteam controla; şi oricum Baronul scotea numai sunete ca cele cu care linişteşti un copil. Am tot încercat să-l opresc cu mâinile, dar mi le dădea întruna la o parte şi în cele din urmă a reuşit să-mi desfacă *obijime*. După aceea s-a dat un pas înapoi şi s-a chinuit multă vreme cu nodul obiului. L-am implorat să nu-l dea jos – deşi aveam gâtul atât de uscat, că de mai multe ori am încercat să vorbesc şi n-am reuşit să scot nici măcar un sunet – dar nu m-a ascultat şi curând a început să desfăşoare obiul lat, învârtindu-şi braţele în jurul taliei mele. Am văzut batista Preşedintelui scăpând din strânsoare şi căzând pe podea. Baronul a lăsat obiul să cadă grămadă pe jos şi mi-a desfăcut *datejime* – cordonul de sub obi. Mi s-a făcut greaţă când am simţit chimonoul căzându-mi de pe talie. L-am adunat în jurul meu, dar Baronul mi-a îndepărtat braţele. Nu mai suportam să mă uit în oglindă. Ultimul lucru pe care mi-l amintesc înainte de a închide ochii este cum îmi ridica roba grea de pe umeri, cu materialul foşnind.

Baronul părea să fi reuşit ceea ce-şi propusese; sau cel putin pentru moment nu a mers mai departe. I-am simţit mâinile pe talie, mângâind materialul robei de corp. Când am deschis ochii, stătea nemişcat în spatele meu, mirosindu-mi părul şi ceafa. Avea ochii aţintiţi în oglindă – aţintiţi, mi s-a părut mie, asupra cordonului care-mi ţinea strânsă roba. De fiecare dată când i se mişcau degetele, încercam cu puterea minţii să i le opresc, dar se mişcau pe pântecele meu ca nişte păianjeni şi într-o clipă se încleştaseră pe cordon şi trăgeau de el. De mai multe ori am încercat să-l împiedic, dar mi-a îndepărtat mâinile ca şi mai devreme. În fine, cordonul s-a desfăcut; Baronul l-a lăsat să-i alunece printre degete la pământ. Îmi tremurau picioarele, iar încăperea era toată în ceaţă când a pus mâna pe piepţii robei şi a început să-i îndepărteze. Din nou, l-am apucat de mâini.

— Nu fi aşa de îngrijorată, Sayuri! mi-a şoptit Baronul, în numele cerului, n-o să fac nimic din ce n-ar trebui să fac/1 Vreau doar să arunc o privire, înţelegi? Nu-i nimic rău în asta. Orice bărbat ar face la fel.

Un fir de păr din barba lui mi-a gâdilat urechea, aşa că a trebuit să-mi întorc capul într-o parte. Cred că a interpretat gestul ca pe un fel de consimţământ, pentru că mâinile au început să i se mişte cu şi mai multă grabă. Mi-a desfăcut roba. I-am simţit degetele pe coaste, aproape gâdilându-mă în încercarea de a-mi deznoda şnururile care ţineau cămaşa. A ieşit repede victorios. Nu puteam suporta gândul că Baronul mă

privea; aşa că, deşi ţineam capul întors, mă străduiam să văd în oglindă. Cămaşa de sub chimono era căscată, lăsând la vedere o fâşie lungă de piele în mijlocul pieptului.

De acum mâinile Baronului se mutaseră pe şoldurile mele, unde erau ocupate cu *koshimaki*. În dimineaţa aceea, când îl înfăşurasem în jurul meu, îl prinsesem în talie mai strâns decât ar fi fost nevoie. Baronul n-a putut găsi capătul, dar după ce a tras de el de mai multe ori a reuşit să-l slăbească, aşa că dintr-o singură mişcare lungă l-a desfăşurat de sub robă. Pe când mătasea îmi aluneca pe piele, am auzit un sunet ieşindu-mi din gât, ca un suspin. Am apucat de *koshimaki*, dar Baronul mi l-a smuls din mâini şi l-a aruncat pe jos. Apoi încet, ca şi cum ar fi dezvelit un copil adormit, mi-a desfăcut roba cu un gest grijuliu, de parcă ar fi descoperit ceva incredibil de frumos. Aveam o senzaţie de arsură pe gât, care-mi spunea că eram pe punctul de a plânge; dar nu puteam suporta ideea ca, după ce mă vedea goală, Baronul să mă mai vadă şi plângând. Mi-am înghiţit cumva lacrimile şi am privit atât de concentrată în oglindă că timpul a părut să stea în loc. Nu mă mai simţisem niciodată cu desăvârşire goală. E drept, încă mai purtam şosetele încheiate cu nasturi; dar mă simţeam mai expusă aşa, cu marginile robei desfăcute, decât mi se întâmplase vreodată la băi, complet dezbrăcată. Am urmărit ochii Baronului zăbovind ici şi colo pe imaginea mea din oglindă. Mai întâi a desfăcut mai mult roba, ca să-mi vadă conturul taliei. Apoi şi-a coborât privirea asupra petei întunecate care-mi înflorise pe trup în anii de când venisem la Kyoto. Ochii i-au poposit acolo vreme îndelungată; apoi i-a ridicat încet, trecând peste stomac, de-a lungul coastelor, până la cele două cercuri brumării – întâi într-o parte, apo/1 în cealaltă. A luat o mână de pe mine, aşa că pe partea cu pricina roba mi s-a lipit de trup. Ce a făcut cu mâna aceea nu pot spune, dar n-am mai văzut-o. La un moment dat am trăit o clipă de panică, văzând un umăr gol ieşindu-i de sub halat. Nu ştiam ce face şi, deşi acum probabil că aş putea ghici cu oarecare exactitate, prefer să nu mă gândesc deloc la asta. Tot ce ştiu este că am devenit foarte conştientă de răsuflarea lui care-mi încălzea ceafa. După asta n-am mai văzut nimic. Oglinda a devenit o ceaţă argintie – nu îmi mai puteam reţine lacrimile.

După un timp, respiraţia Baronului a revenit la normal. Pielea mea era fierbinte şi umedă de frică, aşa că atunci când a dat drumul robei, am simţit aerul atingându-mă ca un vânticel. Apoi m-am trezit singură în încăpere; Baronul ieşise fără ca eu măcar

să-mi dau seama. Acum, că plecase, m-am repezit să mă îmbrac cu atâta disperare că, pe când îngenuncheasem pe podea ca să-mi adun hainele, imaginea care-mi stăruia în minte era cea a unui copil înfometat care adună resturi de mâncare.

M-am îmbrăcat cât am putut de bine, cu mâinile tremurând. Dar fără ajutor nu puteam să fac mai mult decât să-mi închid cămaşa şi s-o leg cu cordonul. Am stat în faţa oglinzii, privind tulburată la machiajul mâzgălit de pe faţa mea. Eram pregătită să aştept acolo şi o oră întreagă, dacă ar fi fost nevoie. Dar nu au trecut decât câteva minute şi Baronul s-a întors, cu cordonul halatului strâns legat peste pântecele rotund. M-a ajutat să-mi îmbrac chimonoul fără să scoată o vorbă şi mi l-a legat cu *datejime* exact cum ar fi făcut domnul Itchoda. Pe când întindea şi măsura obiul lung, pregătindu-se să mi-l lege în jurul taliei, am început să am un sentiment îngrozitor. La început nu am înţeles ce e; dar se insinua în mine ca o pată care se întinde pe o pânză şi în curând mi-am dat seama. Era sentimentul că făcusem ceva foarte rău. Nu voiam să plâng în faţa Baronului, dar n-am avut încotro – şi oricum nu se uitase în ochii mei de când intrase în cameră. Am încercat să-mi închipui că sunt o casă care stă în ploaie, cu apa scurgându-se pe burlane. Dar Baronul trebuie să fi observat, pentru că a ieşit din încăpere şi s-a întors cu o batist/1 cu monograma lui. Mi-a spus s-o păstrez, dar după ce am folosit-o am lăsat-o acolo pe masă.

M-a condus până la ieşirea din casă şi a plecat fără un cuvânt. Imediat după aceea a venit un servitor, ţinând în mână chimonoul antic, împachetat la loc în hârtia lui. Mi l-a întins cu o plecăciune şi m-a condus apoi la automobilul Baronului. Tot drumul până la han am plâns în tăcere, iar şoferul s-a prefăcut că nu observă. Nu plângeam din cauza a ceea ce mi se întâmplase. Mă chinuia ceva mai cumplit – ce avea să se întâmple când domnul Itchoda urma să-mi vadă machiajul distrus şi nodul prost legat al obiului, şi apoi când avea să desfacă pachetul şi să vadă darul scump pe care-l primisem. Înainte de a coborî din maşină mi-am şters faţa cu batista Preşedintelui, dar nu m-a ajutat prea mult. Domnul Itchoda mi-a aruncat o privire, apoi s-a scărpinat în barbă ca şi cum ar fi înţeles tot ce se întâmplase. Sus, în cameră, pe când îmi desfăcea obiul, m-a întrebat:

— Te-a dezbrăcat Baronul?

— Îmi pare rău, am spus eu.

— Te-a dezbrăcat şi s-a uitat la tine în oglindă. Dar nu şi-a

făcut poftele cu tine. Nu te-a atins şi nici nu s-a aşezat peste tine, nu?

— Nu, domnule.

— Bine, atunci, a spus domnul Itchoda, privind drept înainte.

Apoi n-am mai schimbat nici un cuvânt.

23

Nu pot spune că mă liniştisem nici când trenul a intrat în gara din Kyoto, a doua zi de dimineaţă. În definitiv, dacă arunci o piatră într-un lac, apa continuă să facă cercuri şi după ce piatra a ajuns la fund. Dar când am coborât pe scările de lemn ale vagonului, cu domnul Itchoda la un pas în urma mea, am trăit un asemenea şoc că pentru o vreme am uitat de orice altceva.

Acolo, într-o vitrină, se afla noul afiş pentru *Dansurile vechii capitale* şi m-am oprit să-l privesc. Până la eveniment mai erau două săptămâni. Afişul fusese distribuit doar cu o zi înainte, probabil pe când eu mă plimbam prin grădinile Baronului, sperând să-l întâlnesc pe Preşedinte. În fiecare an, dansul avea o temă, cum ar fi „Culorile celor patru anotimpuri în Kyoto” sau „Locuri celebre din *Legenda lui Heike*”. În anul respectiv, tema era „Strălucirea soarelui de dimineaţă”. Afişul, desigur o creaţie a lui Uchida Kosaburo – care făcuse toate afişele începând din 1919 – înfăţişa o gheişă-ucenică pe un pod de lemn arcuit, purtând un chimono minunat, verde cu portocaliu. Eram epuizată după lunga călătorie şi dormisem prost în tren; aşa că am rămas cu ochii pironiţi asupra afişului într-un fel de toropeală, privind nuanţele de verde şi auriu din fundal, înainte de a-mi îndrepta atenţia către fata în chimono. Privea drept în lumina strălucitoare a răsăritului, iar ochii îi erau de un albastru-cenuşiu uluitor. A trebuit să mă apuc de balustradă ca să nu mă dezechilibrez. Eu eram fata pe care o desenase Uchida pe pod!

Pe drumul de la gară către casă, domnul Itchoda mi-a arătat fiecare afiş pe lângă care am trecut, ba chiar i-a ceru/1 purtătorului de ricşă să ocolească pentru ca noi să putem privi zidul vechiului Magazin Universal Daimaru, tapetat cu afişe. Să mă văd peste tot în oraş nu era atât de palpitant pe cât mi-aş fi închipuit; mă tot gândeam la biata fată din afiş stând în faţa unei oglinzi, pe când un bărbat îi desfăcea obiul. În orice caz, mă aşteptam să aud tot felul de felicitări în următoarele zile, dar am aflat în curând că o asemenea onoare are preţul ei. Încă de când Mameha aranjase să primesc un rol în spectacol, auzisem diverse comentarii răutăcioase la adresa mea. După afiş, lucrurile s-au agravat. A doua zi, de exemplu, o tânără ucenică, prietenoasă până cu o săptămână înainte, şi-a ferit privirea când m-am înclinat ca s-o salut.

Cât despre Mameha, m-am dus s-o vizitez acasă, unde se

refăcea, şi am constatat că era mândră de parcă ea ar fi apărut pe afiş. Nu era deloc încântată că făcusem călătoria la Hakone, dar părea la fel de devotată succesului meu ca înainte – ba chiar mai mult decât înainte. O vreme m-am temut că ar fi putut considera îngrozitoarea mea întâmplare cu Baronul ca pe o trădare din partea mea. Îmi imaginam că domnul Itchoda trebuie să-i fi povestit câte ceva… dar, dacă într-adevăr a făcut-o, ea nu a deschis niciodată subiectul. Şi nici eu.

* * *

Peste două săptămâni a avut loc premiera dansurilor. În prima zi, în cabina Teatrului Kaburenjo, aproape că dădeam pe-afară de emoţie, pentru că Mameha îmi spusese că Preşedintele şi Nobu aveau să fie în public. Pe când mă fardam, mi-am strecurat batista Preşedintelui pe sub halat, pe piele. Aveam părul strâns legat cu o fâşie de mătase, din cauza perucii pe care trebuia să o port, şi când m-am privit în oglindă fără pieptănătura obişnuită încadrându-mi figura, am descoperit în jurul ochilor şi pe obraji umbre pe care nu le mai văzusem vreodată. Poate părea ciudat, dar când mi-am dat seama că propria mea faţă e o necunoscută pentru mine, am avut brusca revelaţie că nimic în viaţă nu e atât de simplu pe cât ne închipuim.

O oră mai târziu stăteam împreună cu celelalte ucenice în culise, gata pentru dansul de deschidere. Purtam chimonouri identice, galben cu roşu, cu obiuri portocaliu cu auriu –/1 ca să părem, toate, raze sclipitoare ale soarelui. Când a început muzica, odată cu acea primă bătaie de tobă şi cu vibraţia tuturor shamisenurilor, şi am ieşit toate în pas de dans, ca un şirag de perle – cu braţele întinse şi cu evantaiele desfăcute în mâini – am simţit mai puternic ca niciodată că acolo era locul meu pe lume.

După dansul de început am fugit sus să-mi schimb chimonoul. Dansul în care trebuia să apar ca solistă se numea „Soarele de dimineaţă pe valuri”, despre o fată care înoată dimineaţa în ocean şi se îndrăgosteşte de un delfin fermecat. Costumul meu era un chimono magnific, roz, cu un desen cenuşiu înfăţişând apa, iar în mâini ţineam fâşii albastre de mătase care simbolizau valurile ondulându-se în urma mea. Prinţul-delfin era jucat de o gheişă pe nume Umiyo; pe lângă ea mai erau gheişe care jucau rolul vântului, al soarelui şi al stropilor de apă – ca şi câteva ucenice în chimonouri negru cu albastru, la capătul scenei, în roluri de delfini care-şi chemau înapoi prinţul.

Mi-am schimbat costumul atât de rapid că mi-au rămas câteva minute pentru a arunca o privire în public. Ghidându-mă după bătaia tobelor, am intrat pe un coridor îngust şi întunecat din spatele uneia dintre fosele pentru orchestră, pe laterala teatrului. Alte câteva ucenice şi gheişe erau deja acolo, trăgând cu ochiul prin interstiţiile uşilor glisante. Am reuşit să-i văd pe Preşedinte şi pe Nobu, aşezaţi unul lângă altul – deşi mi se părea că Preşedintele îi cedase lui Nobu locul mai bun. Nobu privea atent scena, dar am fost mirată să văd că Preşedintele aproape moţăia. După muzică mi-am dat seama că era începutul dansului Mamehăi şi m-am mutat la capătul coridorului, de unde vedeam şi scena.

N-am privit-o pe Mameha mai mult de câteva minute, dar impresia pe care mi-a lăsat-o dansul ei nu mi s-a şters niciodată din minte. Cele mai multe dintre dansurile Şcolii Inoue spun o poveste sau alta, iar povestea din acest dans – numit „Un curtean se întoarce la soţia sa” – pleca de la un poem chinezesc despre un curtean care trăieşte o lungă poveste de dragoste cu o doamnă de la Palatul Imperial. Într-o noapte, soţia curteanului se ascunde în grădina palatului, ca să vadă unde-şi petrece timpul soţul ei. În cele din urmă, la răsăritu/1 soarelui, priveşte printre copaci cum soţul ei îşi ia rămas-bun de la amantă – apoi se îmbolnăveşte din cauza frigului cumplit şi, la scurtă vreme, moare.

Pentru spectacolul nostru, povestea fusese mutată din China în Japonia; dar altfel, acţiunea era aceeaşi. Mameha juca rolul soţiei care moare de frig şi de inimă rea, iar gheişa Kanako juca rolul soţului, al curteanului. Am urmărit dansul din momentul în care curteanul îşi ia rămas-bun de la amantă. Decorul era minunat, cu lumina blândă a răsăritului şi ritmul lent al shamisenului, ca o bătaie de inimă, în fundal. Curteanul şi-a arătat prin mişcări meşteşugite recunoştinţa către amantă pentru noaptea petrecută împreună, apoi s-a îndreptat către lumina soarelui răsărind, ca să adune pentru ea căldura razelor. În acest moment Mameha a început să-şi exprime tânguirea şi cumplita tristeţe, ascunsă vederii soţului şi amantei. Nu pot să spun dacă era frumuseţea dansului Mamehăi sau frumuseţea poveştii; dar privind-o, am simţit o tristeţe atât de profundă de parcă eu aş fi fost victima acelei trădări îngrozitoare. La sfârşitul dansului, scena s-a umplut de lumina soarelui. Mameha s-a îndreptat către un pâlc de copaci ca să danseze scena simplă a morţii. Nu pot să-ţi spun ce s-a întâmplat după aceea. Eram prea

copleşită ca să mai privesc; şi oricum, trebuia să mă întorc în culise ca să-mi pregătesc propria intrare.

Pe când aşteptam, am avut sentimentul ciudat că asupra mea apasă greutatea întregii clădiri – întotdeauna tristeţea mi s-a părut un lucru cumplit de greu. O bună dansatoare întotdeauna poartă ciorapii albi mai mici cu o măsură, ca să poată simţi cu tălpile îmbinările lemnului scenei. Dar pe când stăteam acolo, încercând să găsesc în mine însămi tăria de a dansa, aveam senzaţia că asupra mea se lasă o greutate atât de mare, că pot simţi nu numai îmbinările lemnului scenei, ci şi fibrele din şosete. În fine, am auzit muzica tobei şi a shamisenului, apoi foşnetul hainelor celorlalte dansatoare care treceau pe lângă mine ca să intre pe scenă; dar mai mult nu-mi amintesc. Sunt sigură că am ridicat braţele, cu evantaiul închis şi cu genunchii îndoiţi – căci aceasta era poziţia în care-mi făceam intrarea. N-am auzit după aceea vreo aluzie cum că mi-aş fi ratat intrarea, dar nu-mi aduc aminte prea limpede decât că-mi priveam braţele, uimită de siguranţa şi precizia cu care se mişcau. Exersasem dansul de nenumărate ori; probabil că fusese suficient. Pentru că, deşi mintea mea se blocase, mi-am făcut numărul fără dificultate sau trac.

La fiecare spectacol, tot restul lunii, mi-am pregătit intrarea în acelaşi mod, concentrându-mă asupra dansului Mamehăi, până când simţeam tristeţea aşternându-se asupra mea. Noi, oamenii, avem un fel remarcabil de a ne obişnui cu lucrurile; dar când mi-o imaginam pe Mameha jucându-şi disperarea, ascunsă de ochii soţului ei şi ai amantei acestuia, nu puteam să nu simt tristeţea, la fel cum nu te poţi abţine să miroşi un măr proaspăt tăiat pe masă, în faţa ta.

* * *

Într-o zi, în ultima săptămână a stagiunii, Mameha şi cu mine am rămas până târziu în cabină, de vorbă cu o altă gheişă. Când am ieşit din teatru, nu ne aşteptam să mai găsim pe cineva afară – şi într-adevăr, mulţimea se risipise. Dar când am ajuns în stradă, un şofer în uniformă a coborât dintr-o maşină şi a deschis portiera din spate. Mameha şi cu mine aproape că trecusem de el, când din maşină a ieşit Nobu.

— O, Nobu-san, a spus Mameha, începusem să mă îngrijorez că nu vă mai face plăcere compania lui Sayuri! În fiecare zi din luna care a trecut am sperat să auzim o veste de la Domnia

Voastră…

— Cine eşti tu să te plângi că a trebuit să aştepţi? Stau aici de aproape o oră.

— Chiar aţi văzut din nou spectacolul? Sayuri a devenit o adevărată stea.

— N-am văzut „chiar” nimic, a răspuns Nobu. Am ieşit de la spectacol acum o oră. Am avut destul timp cât să dau un telefon şi să-mi trimit şoferul în centru, să-mi aducă ceva.

Nobu a bătut în geamul maşinii cu singura sa mână şi l-a speriat aşa de tare pe şofer, că i-a căzut chipiul. Şoferul a lăsat geamul în jos şi i-a întins lui Nobu o punguţă mică de cumpărături, în stil occidental, făcută din ceva ce părea folie de argint. Nobu s-a întors către mine, iar eu m-am înclinat adânc şi i-am spus cât de mult mă bucuram să-l revăd. — Eşti o dansatoare foarte talentată, Sayuri. Nu fac daruri fără motiv, a spus el, deşi mă îndoiesc că era adevărat. Probabil că de asta Mameha şi altele din Gion nu mă plac la fel de mult ca pe alţi bărbaţi.

— Nobu-san! a intervenit Mameha. Cine a putut sugera aşa ceva?

— Ştiu exact ce vă place vouă, gheişelor. Atâta timp cât un bărbat vă face daruri, suportaţi orice prostie.

Nobu mi-a întins pachetul pe care-l avea în mână.

— Vai, Nobu-san, am spus eu, ce prostie vreţi să suport? O spusesem în glumă, desigur; dar Nobu n-a luat-o aşa.

— Nu ţi-am spus că nu sunt ca ceilalţi bărbaţi? a mârâit el. De ce voi, gheişele, nu credeţi niciodată nimic din ce vi se spune? Dacă vrei pachetul ăsta, ai face bine să-l iei până nu mă răzgândesc.

I-am mulţumit lui Nobu şi am acceptat pachetul, iar el a lovit din nou în geamul maşinii. Şoferul a sărit să-i deschidă uşa.

Am rămas aplecate până când maşina a dat colţul, apoi Mameha m-a dus înapoi în grădina Teatrului Kaburenjo, unde ne-am aşezat pe o bancă de piatră de lângă lacul cu crapi şi ne-am uitat în punguţa pe care mi-o dăduse Nobu. Conţinea numai o cutie mică, împachetată în hârtie colorată, cu numele unui faimos bijutier scris pe ea, şi legată cu o fundă roşie. Am deschis-o şi am găsit o bijuterie simplă, un rubin mare cât un sâmbure de piersică. Era ca o imensă picătură de sânge, strălucind în lumina soarelui. Când l-am răsucit între degete, lumina a sărit de pe o faţetă pe alta. Simţeam fiecare irizaţie ca un fior în piept.

— Văd cât eşti de încântată, a spus Mameha, şi sunt foarte

fericită pentru tine. Dar nu te bucura prea mult. Vor mai fi bijuterii în viaţa ta, Sayuri – foarte multe, cred. Însă cu ocazia asta nu te vei mai întâlni. Du rubinul înapoi la okiya şi dă-i-l Mamei.

Să văd bijuteria minunată şi lumina care se scurgea din ea, colorându-mi palma, şi să mă gândesc la Mama, cu ochii ei galbeni şi bolnăvicioşi, cu colţurile roşii… mi se părea că a-i da ei bijuteria era ca şi cum aş fi îmbrăcat în mătase un dihor. Desigur însă, trebuia să o ascult pe Mameha. — Când i-l dai, a continuat ea, trebuie să fii foarte calină şi să spui: „Mamă, eu chiar nu am nevoie de o asemenea bijuterie şi aş fi onorată dacă aţi accepta-o. V-am făcut atâtea greutăţi de-a lungul anilor”. Dar să nu spui mai mult, ca să nu creadă că eşti sarcastică.

Mai târziu, în camera mea, pregătind tuşul ca să-i scriu un bilet de mulţumire lui Nobu, dispoziţia mi-a devenit din ce în ce mai sumbră. Dacă Mameha însăşi mi-ar fi cerut rubinul, i l-aş fi dat cu bucurie… dar să i-l dau Mamei! Mă ataşasem de Nobu şi-mi părea rău că darul lui costisitor avea să ajungă pe mâinile unei astfel de femei. Ştiam bine că, dacă rubinul ar fi fost de la Preşedinte, nu aş fi putut renunţa la el sub nici o formă. Oricum, am terminat de scris biletul şi m-am dus în camera Mamei, ca să-i vorbesc. Stătea confortabil, în lumina care pălea, fuma şi-şi mângâia câinele.

— Ce vrei? mi-a spus ea. Mă pregătesc să cer ceaiul.

— Îmi pare rău că vă deranjez, Mamă. Astăzi, când Mameha şi cu mine am plecat de la teatru, preşedintele Nobu Toshikazu mă aştepta…

— Vrei să spui că o aştepta pe Mameha.

— Nu ştiu, Mamă. Dar mi-a făcut un dar. E un lucru minunat, dar mie nu-mi trebuie.

Am vrut să spun că aş fi onorată dacă l-ar accepta, dar Mama nu mă mai asculta. Şi-a pus jos pipa şi mi-a luat cutia din mână înainte de a i-o oferi. Am încercat din nou să-i explic, dar Mama a răsturnat cutia şi rubinul i-a căzut în palmă.

— Ce-i asta? a întrebat.

— E darul pe care mi l-a dat preşedintele Nobu. Nobu Toshikazu, de la Iwamura Electric, vreau să spun.

— Crezi că nu ştiu cine e Nobu Toshikazu?

S-a ridicat de la masă şi s-a apropiat de fereastră. A deschis paravanul de hârtie şi a ridicat rubinul în lumina amiezii. Făcea ceea ce făcusem şi eu pe stradă, întorcând piatra pe o parte şi pe alta şi privind cum joacă scânteierile. În cele din urmă a închis

fereastra şi s-a întors spre mine.

— Trebuie să fi înţeles greşit. Nu ţi-a cerut să i-l dai Mamehăi?

— Păi, Mameha a fost acolo cu mine tot timpul. Îmi dădeam seama că mintea Mamei era ca o intersecţie cu prea mult trafic. A pus rubinul pe masă şi a început să pufăie din pipă. Fiecare norişor de fum părea un gând răzleţ eliberat în aer. În fine, mi-a spus:

— Deci, Nobu Toshikazu e interesat de tine, da?

— Mă onorează cu atenţia sa de ceva vreme.

La asta, şi-a pus pipa pe masă, de parcă ar fi vrut să spună că discuţia devine mult mai serioasă.

— Nu te-am urmărit atât de atent cât ar fi trebuit, a spus ea. Dacă ai avut vreun iubit, acum e momentul să-mi spui.

— Nu am avut nici un iubit, Mamă.

Nu ştiu dacă m-a crezut sau nu, oricum mi-a făcut semn să plec. Încă nu-i oferisem rubinul, cum îmi spusese Mameha. Încercam să mă gândesc cum să deschid subiectul. Dar când m-a văzut privind spre masa unde se afla piatra preţioasă, trebuie să fi crezut că vreau să i-l cer înapoi. Nu am avut timp să mai spun nimic, pentru că a întins mâna, iar piatra a dispărut înghiţită de palma ei.

În cele din urmă s-a întâmplat, într-o după-amiază, câteva zile mai târziu. Mameha a venit la okiya şi m-a luat în camera de primire ca să-mi spună că licitaţia pentru *mizuage* începuse. Primise chiar în dimineaţa aceea un mesaj de la patroana Casei de ceai Ichiriki.

— Sunt extrem de dezamăgită de cum s-a nimerit, a spus Mameha, pentru că astăzi trebuie să plec la Tokio. Dar nu ai nevoie de mine. Vei şti dacă suma urcă, pentru că vor începe să se întâmple tot felul de lucruri.

— Nu înţeleg, am spus eu. Ce fel de lucruri?

— De tot soiul, a răspuns ea şi a plecat fără ca măcar să bea o ceaşcă de ceai.

A fost plecată trei zile. La început, inima mi-o lua la goană de fiecare dată când auzeam că se apropie vreuna din slujnice. Dar au trecut două zile fără nici o veste. Apoi, a treia zi, Mătuşica a venit la mine şi mi-a spus că Mama vrea să mă vadă.

Tocmai păşisem pe prima treaptă când am auzit o uşă deschizându-se şi imediat Dovlecel s-a repezit în jos pe scări. A năvălit ca apa turnată dintr-o găleată, atât de repede că picioarele abia-i atingeau treptele şi pe la jumătatea scării şi-a sucit un deget pe balustradă. Trebuie s-o fi durut, pentru că a

ţipat şi s-a oprit la piciorul scării, ţinându-se de deget.

— Unde e Hatsumomo? a întrebat. Trebuie s-o găsesc!

— Mi se pare că te-ai rănit destul de tare şi singură, a spus Mătuşica. Vrei s-o găseşti pe Hatsumomo ca să te mai lovească şi ea?

Dovlecel părea îngrozitor de supărată, şi nu numai din cauza degetului; dar când am întrebat-o care era problema, a luat-o la fugă spre intrare şi dusă a fost.

Mama stătea la masă când am intrat în camera ei. A început să-şi umple pipa cu tutun, apoi s-a răzgândit şi a pus-o deoparte. Pe raftul cu caietele de socoteli se găsea un ceas frumos, în stil european, într-o casetă de sticlă. Mama se uita din când în când la el, dar trecuseră deja câteva minute bune fără să-mi spună nimic. În fine, am vorbit eu:

— Îmi pare rău că vă deranjez, Mamă, dar mi s-a spus că vreţi să mă vedeţi.

— Doctorul întârzie, a răspuns ea. O să-l aşteptăm. Mi-am închipuit că se referă la Doctorul Crab şi că acesta venea la okiya ca să discute aranjamentele legate de *mizuage*. Nu mă aşteptam la aşa ceva şi am început să simt cum mi se strânge stomacul. Mama îşi petrecea timpul mângâindu-l pe Taku, care s-a plictisit repede de atenţiile ei şi a început să mârâie.

După multă vreme, am auzit slujnicele salutând pe cineva la uşa de la intrare, iar Mama a coborât scările. Când s-a întors, peste câteva minute, nu-l conducea pe Doctorul Crab, ci pe un bărbat mult mai tânăr, cu păr argintiu, care ducea o geantă de piele.

— Asta e fata, i-a spus Mama.

M-am înclinat în fata tânărului doctor, care mi-a răspuns la fel.

— Doamnă, i s-a adresat el Mamei, unde o să?… Mama i-a răspuns că e foarte bine în camera în care ne aflam. După felul în care a închis uşa, mi-am dat seama că urma să se întâmple ceva neplăcut. A început prin a-mi desface obiul, pe care l-a pus pe masă. Apoi mi-a luat chimonoul de pe umeri şi l-a atârnat într-un colţ. Am rămas în picioare, în cămaşa mea galbenă, cât puteam de calmă, dar imediat Mama a început să-mi desfacă nodul care-mi ţinea închisă cămaşa. Nu m-am putut împiedica să mă apăr cu mâinile – dar mi le-a îndepărtat exact cum făcuse Baronul şi am simţit că mi se face din nou greaţă. După ce mi-a scos cordonul, a băgat mâna pe sub cămaşă şi mi-a scos *koshimaki* – din nou, exact cum se întâmplase la Hakone. Nu-mi plăcea deloc. Însă în loc să-mi desfacă pieptii cămăşii cum

făcuse Baronul, a strâns-o la loc în jurul meu şi mi-a cerut să mă întind pe jos.

Doctorul a îngenuncheat lângă mine şi, după ce şi-a cerut scuze, mi-a desfăcut cămaşa ca să-mi dezvelească picioarele. Mameha îmi spusese ceva despre *mizuage*, dar se părea că eram pe cale să aflu mai multe. Se încheiase oare licitaţia şi acest tânăr doctor era câştigătorul? Ce se întâmplase cu Doctorul Crab şi cu Nobu? Mi-a trecut prin minte chiar şi ideea că Mama sabota intenţionat planurile Mamehăi. Doctorul cel tânăr mi-a poziţionat picioarele şi a băgat mâna între ele, având o piele netedă şi fină ca cea a Preşedintelui. Mă simţeam atât de umilită şi de expusă că mi-am acoperit faţa cu mâinile. Aş fi vrut să-mi strâng picioarele, dar mi-era teamă că orice îi îngreuna sarcina nu putea decât să prelungească situaţia. Aşa că am rămas întinsă, cu ochii strânşi, ţinându-mi răsuflarea. Mă simţeam cum trebuie să se fi simţit micul Taku atunci când înghiţise un ac, iar Mătuşica îi ţinuse botul desfăcut, în timp ce Mama îi băgase degetele pe gât. La un moment dat, cred că doctorul avea ambele mâini între picioarele mele; în cele din urmă le-a scos de acolo şi m-a învelit la loc în robă. Când am deschis ochii, l-am văzut ştergându-şi mâinile pe un prosop.

— Fata e intactă, a spus el.

— Ei, asta-i o veste bună! a replicat Mama. Şi o să fie mult sânge?

— N-ar trebui să fie sânge deloc. I-am făcut doar un examen vizual.

— Nu, vreau să spun la *mizuage*.

— Nu pot să spun. Cantitatea obişnuită, bănuiesc.

Când tânărul doctor a plecat, Mama m-a ajutat să mă îmbrac şi mi-a cerut să mă aşez la masă. Apoi, fără nici un avertisment, m-a apucat de ureche şi m-a tras atât de tare, că am ţipat. M-a ţinut aşa, cu capul aproape lipit de al ei, când mi-a spus:

— Eşti o marfă tare scumpă, fetiţo. Te-am subestimat. Sunt norocoasă că nu s-a întâmplat nimic. Dar poţi să fii sigură că pe viitor o să te urmăresc mult mai atent. Pentru ce vor de la tine, bărbaţii or să plătească scump. Pricepi?

— Da, doamnă!

Evident, aş fi spus da la orice, atât de tare mă trăgea de ureche.

— Dacă dai gratis unui bărbat un lucru pentru care ar trebui să plătească, înşeli okiya asta. Atunci o să-mi datorezi bani şi o să-i scot de la tine. Şi nu vorbesc numai despre asta!

Aici Mama a făcut un zgomot oribil cu mâna liberă – şi-a frecat degetele de palmă, scoţând un frecuş.

— Bărbaţii plătesc pentru asta, a continuat ea. Dar plătesc şi numai pentru a sta de vorbă cu tine. Dacă te prind că te strecori ca să te întâlneşti cu vreun bărbat, fie şi numai pentru conversaţie…

Şi şi-a încheiat ideea trăgându-mă încă o dată de ureche, înainte de a-mi da drumul. Mi-a luat mult să-mi recapăt răsuflarea. Când am simţit că pot vorbi, i-am spus:

— Mamă… n-am făcut nimic ca să vă supăr!

— Încă nu, n-ai făcut. Şi dacă ai un pic de minte, nici n-o să faci.

Am încercat să mă retrag, dar Mama mi-a cerut să mai rămân. Şi-a scuturat pipa, deşi era goală; apoi, după ce a umplut-o şi a aprins-o, a spus:

— Am luat o hotărâre. Statutul tău aici în okiya o să se schimbe.

Asta m-a alarmat şi am dat să spun ceva, dar Mama m-a oprit.

— Tu şi cu mine o să participăm la o ceremonie săptămâna viitoare. După asta, o să fii fiica mea, exact cum ai fi fost dacă eu te-aş fi născut. Am luat hotărârea să te adopt. Într-o bună zi, okiya va fi a ta.

Nu ştiam ce să spun şi nu-mi amintesc mare lucru din ce s-a întâmplat după aceea. Mama a continuat să vorbească, spunându-mi că la un moment dat urma să mă mut într-o încăpere mai mare, cea ocupată de Hatsumomo şi Dovlecel, care aveau să se mute în cea mică, în care locuisem eu până atunci. Ascultam doar pe jumătate, până când mi-am dat seama că, în calitate de fiică a okiyei, nu mai aveam de ce să sufăr tirania lui Hatsumomo. Acesta fusese planul Mamehăi de la bun început şi, cu toate astea, nu crezusem niciodată că s-ar putea împlini. Mama a continuat să-mi predice. M-am uitat la buza ei lăsată şi la ochii gălbejiţi. Era o femeie oribilă, dar ca fiică a acestei femei oribile, aveam să fiu pe un raft la care Hatsumomo nu putea ajunge.

În mijlocul acestei conversaţii, uşa s-a deschis şi în prag stătea Hatsumomo.

— Ce vrei? a întrebat Mama. Sunt ocupată.

— Ieşi afară, mi-a spus Hatsumomo. Vreau să vorbesc cu Mama.

— Dacă vrei să vorbeşti cu mine, a intervenit Mama, ai putea s-o întrebi pe Sayuri dacă e amabilă să plece.

— *Fii amabilă şi pleacă, Sayuri*, a spus Hatsumomo, sarcastică.

Şi atunci, pentru prima oară în viaţă, i-am răspuns fără teama că mă va pedepsi pentru asta.

— Plec, dacă aşa vrea Mama.

— Mamă, vrei să fii bună şi să-i spui Proastei Mici să ne lase singure? a rugat-o Hatsumomo.

— Nu mă mai enerva! i-a ordonat Mama. Intră şi spune ce vrei.

Lui Hatsumomo nu i-a plăcut, totuşi a intrat şi s-a aşezat la masă. Era la jumătatea distanţei dintre mine şi Mama, dar suficient de aproape ca să-i simt parfumul.

— Biata Dovlecel a venit în goană la mine, foarte supărată, a început ea. I-am promis că o să-ţi vorbesc. Mi-a spus ceva foarte ciudat. A spus: „O, Hatsumomo! Mama s-a răzgândit!” Dar i-am spus că mă îndoiesc că e adevărat.

— Nu ştiu despre ce vorbea. Nu m-am răzgândit în nici o privinţă în ultima vreme.

— Exact asta i-am spus şi eu, că nu ţi-ai lua niciodată cuvântul înapoi. Dar sunt sigură că s-ar simţi mult mai bine, Mamă, dacă i-ai spune asta.

— Ce anume să-i spun?

— Că nu te-ai răzgândit în privinţa adopţiei ei. — De unde i-a venit ideea asta? N-am avut niciodată nici cea mai mică intenţie să o adopt.

M-a întristat foarte tare să aud asta, pentru că nu puteam să nu mă gândesc cum Dovlecel se repezise pe scări, atât de supărată… şi nu era de mirare, pentru că cine putea şti ce avea să se aleagă de ea. Hatsumomo avea zâmbetul acela care o făcea să pară o piesă scumpă de porţelan, dar vorbele Mamei au lovit-o ca o piatră. M-a privit cu ură.

— Deci e adevărat! Vrei s-o adopţi pe *ea*. Nu-ţi aminteşti, Mamă, când ai spus că vrei s-o adopţi pe Dovlecel? Mi-ai cerut mie să-i dau vestea!

— Ce i-oi fi spus tu lui Dovlecel nu e treaba mea. În plus, nu te-ai ocupat de ucenicia lui Dovlecel atât de bine pe cât m-aş fi aşteptat. S-a descurcat bine un timp, dar în ultima vreme…

— Ai promis, Mamă, a spus Hatsumomo pe un ton care m-a îngrozit.

— Nu fi caraghioasă! Ştii că am pus ochii pe Sayuri de ani de zile. De ce m-aş răzgândi şi aş adopta-o pe Dovlecel?

Ştiam clar că Mama minţea. Însă a mers până la a se întoarce către mine şi a-mi spune:

— Sayuri-san, când am deschis prima oară subiectul adopţiei tale? Acum un an, poate?

Dacă ai văzut vreodată o pisică învăţându-şi puii să vâneze – cum ia un şoarece fără apărare şi-l face bucăţi – ei bine, am avut impresia că Mama îmi oferă şansa de a învăţa cum să fiu exact ca ea. Tot ce aveam de făcut era să mint cum minţise ea şi să spun: „O, da, Mamă, ai menţionat subiectul de multe ori!” Ar fi fost primul meu pas către a deveni într-o zi o femeie cu ochii gălbejiţi, trăind într-o cameră întunecoasă cu caietele mele de socoteli. Nu puteam să-i iau partea Mamei mai mult decât aş fi putut să i-o iau lui Hatsumomo. Mi-am ţintuit privirea în pământ ca să nu fiu nevoită s-o văd pe nici una din ele, apoi am spus că nu-mi amintesc.

De furie, faţa lui Hatsumomo se umpluse de pete roşii. S-a ridicat şi s-a îndreptat către uşă, dar Mama a oprit-o.

— Sayuri va fi fiica mea peste o săptămână, a spus ea. Până atunci, trebuie să înveţi s-o tratezi cu respect. Când te duc/1 jos, cere-i uneia din slujnice să aducă ceai pentru mine şi Sayuri.

Hatsumomo a făcut o mică plecăciune, apoi a ieşit.

— Mamă, am spus eu, îmi pare rău că am fost cauza atâtor necazuri. Sunt sigură că Hatsumomo greşeşte în privinţa planurilor pe care le-ai fi avut de a o adopta pe Dovlecel, dar… pot să vă întreb ceva? N-ar fi posibil să ne adoptaţi şi pe Dovlecel, şi pe mine?

— A, deci acum te pricepi şi la afaceri, nu? a replicat ea. Vrei să-mi spui cum să conduc okiya?

Peste câteva clipe a sosit o slujnică ducând o tavă cu un ceainic şi o singură ceaşcă – nu două, ci una singură. Mamei n-a părut să-i pese. I-am umplut ceaşca şi a băut din ea, pri-vindu-mă cu ochii săi tiviţi cu roşu.

24

A doua zi, când Mameha s-a întors în oraş şi a aflat că Mama se hotărâse să mă adopte, n-a părut atât de încântată cum m-aş fi aşteptat. A dat din cap şi a părut satisfăcută, desigur; dar n-a zâmbit. Am întrebat-o dacă lucrurile nu ieşiseră exact aşa cum sperase.

— O, ba da, licitaţia dintre Doctorul Crab şi Nobu a mers exact aşa cum am sperat, mi-a spus ea, iar suma finală e una considerabilă. De cum am aflat, am ştiut că doamna Nitta o să te adopte. Sunt cum nu se poate mai mulţumită!

Asta a fost tot ce-a avut de spus. Dar adevărul, după cum am înţeles puţin câte puţin în decursul următorilor ani, era cu totul altul. În primul rând, licitaţia nu fusese deloc o întrecere între Nobu şi Doctorul Crab. Sfârşise prin a fi o întrecere între Doctorul Crab şi Baron. Nici nu-mi pot închipui cum se simţise Mameha; dar sunt sigură că asta explică de ce brusc a devenit rece faţă de mine o vreme şi de ce a ţinut pentru ea adevărata poveste.

Nu spun că Nobu n-a fost deloc implicat. A licitat pentru mine destul de agresiv, dar numai în primele câteva zile, până când suma a depăşit 8 000 de yeni. Când s-a retras, probabil n-a fost pentru că licitaţia urcase prea mult. Mameha ştia de la bun început că Nobu putea licita împotriva oricui, dacă dorea. Problema pe care Mameha n-o anticipase era că Nobu nu avea decât un interes trecător pentru *mizuage* al meu. Doar un anume gen de bărbat cheltuie timp şi bani căutând *mizuage* şi s-a dovedit că Nobu nu făcea parte din această breaslă. Cu câteva luni înainte, dacă-ţi aminteşti, Mameha spusese că nici un bărbat n-ar cultiva o relaţie cu o ucenică de cincisprezece ani dacă n-ar fi interesat de *mizuage*. Era în aceeaşi discuţie în care-mi atrăsese atenţia: „Poţi fi sigură că nu conversaţia ta e ceea ce-l atrage”. Poate că avusese dreptate în privinţa conversaţiei mele, nu ştiu; dar orice ar fi fost ceea ce-l atrăgea pe Nobu, e clar că nu era vorba de *mizuage*.

Cât despre Doctorul Crab, probabil că mai degrabă ar fi ales sinuciderea rituală decât să permită ca Nobu să-i smulgă un *mizuage* de sub nas. Desigur, după primele câteva zile, nu mai licita de fapt împotriva lui Nobu, dar nu ştia acest lucru, iar stăpâna de la Ichiriki hotărâse să nu-i spună. Voia ca preţul să urce cât de mult se putea. Aşa că atunci când vorbea cu el la telefon, îi spunea lucruri de genul: „O, domnule doctor, tocmai

am primit veşti de la Osaka, a sosit o ofertă de 5 000 de yeni". Probabil că primise într-adevăr veşti de la Osaka – dar erau de la sora ei, pentru că patroanei de la Ichiriki nu-i plăcea să mintă. Însă când menţiona Osaka şi o ofertă în aceeaşi propoziţie, evident că Doctorul Crab bănuia că oferta era de la Nobu, deşi de fapt era de la Baron.

Cât despre Baron, el ştia cu certitudine că adversarul lui era Doctorul, dar nu-i păsa. Îşi dorea acest *mizuage* şi s-a bosumflat ca un copil când a început să-şi dea seama că s-ar putea să nu câştige. Mult mai târziu, o gheişă mi-a relatat o conversaţie pe care a avut-o cu el, cam pe vremea aceea.

— Ai auzit ce se întâmplă? i-a spus Baronul. Încerc să aranjez un *mizuage*, dar un anumit doctor băgăreţ îmi tot pune piedici. Doar un singur bărbat poate fi exploratorul unui tărâm neîncercat, şi vreau să fiu eu acela! Dar ce pot face? Nebunul de doctor nu pare să-şi dea seama că cifrele pe care le tot învârte înseamnă bani adevăraţi!

Cum miza a tot urcat, Baronul a început să vorbească despre retragere. Dar cifra ajunsese atât de aproape de un nou record, că stăpâna de la Ichiriki s-a hotărât să împingă lucrurile mai departe, păcălindu-l pe Baron, cum făcuse şi cu Doctorul. La telefon i-a spus că „celălalt domn" făcuse o ofertă foarte serioasă, apoi a adăugat:

— Cu toate astea, multă lume crede că e genul de domn care nu va plusa.

Sunt sigură că erau oameni care puteau crede asta despre Doctor, dar patroana nu era una dintre ei. Ştia că atunci când Baronul îşi va fi făcut ultima ofertă, oricare ar fi fost ea, Doctorul avea să facă una şi mai mare.

În final, Doctorul a fost de acord să plătească 11.500 de yeni pentru *mizuage*. Până atunci, era cea mai mare sumă plătită vreodată pentru un *mizuage* în Gion şi, foarte posibil, în oricare din cartierele de gheişe ale Japoniei. Nu uita că, pe vremea aceea, o oră din timpul unei gheişe costa cam 4 yeni, iar un chimono extravagant ar fi putut ajunge la 1.500 de yeni. Aşa că poate să nu pară cine ştie ce, dar era mai mult decât câştiga un muncitor într-un an.

Trebuie să recunosc că nu prea mă pricep la bani. Cele mai multe gheişe se mândresc cu faptul că nu au niciodată bani la ele şi obişnuiesc să treacă în cont tot ce cumpără. Chiar şi acum, în New York, trăiesc exact la fel. Fac cumpărături la magazinele unde sunt cunoscută, iar vânzătorii sunt amabili să noteze

lucrurile pe care eu le doresc. La sfârşitul lunii, când vin facturile, am o asistentă fermecătoare care le plăteşte pentru mine. Deci, vezi tu, n-aş putea să-ţi spun câţi bani cheltuiesc sau cu cât e mai scumpă o sticlă de parfum decât o revistă. Aşa că sunt probabil persoana cea mai nepotrivită pentru a-ţi explica ceva despre bani. Cu toate astea, vreau să-ţi spun ce m-a învăţat odată un prieten – care sunt sigură că se pricepea, pentru că a fost o vreme ministru adjunct de Finanţe al Japoniei, prin 1960. Banii, mi-a spus el, ajung de multe ori să valoreze mai puţin anul acesta decât anul trecut, şi din cauza asta *mizuage* al Mamehăi, în 1929, a costat mai mult decât al meu, în 1935, deşi al meu a fost 11.500 de yeni, iar al ei cam 7.000 sau 8.000.

Desigur, nimic din toate astea nu conta la vremea când *mizuage* al meu a fost adjudecat. După părerea tuturor, stabilisem un nou record, care a rămas neînvins până în 1951, când a apărut Katsumiyo – care, după părerea mea, a fost una dintre cele mai mari gheişe ale secolului al XX-lea. Cu toate astea, după părerea prietenului meu, Ministrul, adevăratul record a rămas al Mamehăi, până în 1960. Dar, fie că recordul real mi-a aparţinut mie, Mamehăi sau lui Katsumiyo – sau chiar lui Mamemitsu, prin 1890 – îţi poţi uşor imagina că mâinile grăsuţe ale Mamei au început s-o mănânce când a auzit de suma record. E de la sine înţeles că de asta m-a adoptat. Suma primită pentru *mizuage* era mai mult decât suficientă pentru a-mi achita toate datoriile către okiya. Dacă Mama nu m-ar fi adoptat, o parte din bani ar fi ajuns în mâinile mele – şi-ţi închipui ce părere ar fi avut Mama despre aşa ceva. Când am devenit fiica okiyei, datoriile mele au încetat să mai existe, pentru că okiya le-a absorbit pe toate. Însă şi profiturile mele au revenit tot okiyei, nu numai atunci, la *mizuage*, ci şi de atunci încolo, pentru totdeauna.

Adopţia a avut loc săptămâna următoare. Deja numele meu mic fusese schimbat în Sayuri; acum mi se schimba şi numele de familie. În căsuţa cherchelită de pe faleză, fusesem Sakamoto Chiyo. Acum numele meu era Nitta Sayuri.

* * *

Dintre toate momentele importante din viaţa unei gheişe, *mizuage* este desigur unul de prim rang. Al meu a avut loc la începutul lui iulie 1935, când aveam cincisprezece ani. A început după-amiaza, când Doctorul Crab şi cu mine am băut împreună sake, într-o ceremonie care ne-a legat unul de celălalt. Motivul

acestei ceremonii era că, deşi *mizuage* în sine se încheia foarte rapid, Doctorul Crab avea să rămână patronul meu pentru tot restul vieţii – nu că asta i-ar fi oferit vreun fel de privilegii, înţelegi. Ceremonia a avut loc la Casa de ceai Ichiriki, în prezenţa Mamei, a Mătuşicii şi a Mamehăi. Au mai participat şi stăpâna casei, şi domnul Bekku, costumierul meu – pentru că un costumier ia parte întotdeauna la ceremoniile de acest fel, reprezentând interesele gheişei. Eram îmbrăcată în cel mai sobru costum pe care-l poate purta o ucenică, un chimono negru, cu cinci blazoane, şi o cămaşă roşie pe dedesubt – roşul fiind culoarea începutului. Mameha m-a învăţat să mă comport foarte rigid, ca şi cum n-aş fi avut nici un pic de umor. Având în vedere cât eram de agitată, nu mi s-a părut deloc greu să par rigidă traversând holul de la Ichiriki, cu trena chimonoului adunată la picioare.

După ceremonie, am mers cu toţii la cină la un restaurant numit Kitcho. Şi acesta era un eveniment solemn, aşa că am vorbit puţin şi am mâncat şi mai puţin. Aşezat la masă, Doctorul Crab începuse probabil să se gândească la ceea ce avea să urmeze, şi cu toate astea n-am văzut în viaţa mea un bărbat care să pară mai plictisit. Tot timpul mesei mi-am ţinut ochii în pământ, sperând să par inocentă, dar de fiecare dată când aruncam o ocheadă către el, îl vedeam privind în jos din spatele ochelarilor, ca la o întâlnire de afaceri.

Când cina a luat sfârşit, domnul Bekku m-a condus cu o ricşă la un han din perimetrul Templului Nanzen-ji. El fusese deja acolo mai devreme, ca să-mi aranjeze hainele într-o cameră alăturată. M-a ajutat să-mi scot chimonoul şi să mă schimb într-unui mai comod, cu un obi care nu avea nevoie de umplutură pentru nod – fiindcă umplutura i-ar fi îngreunat munca Doctorului. Domnul Bekku mi-a legat obiul în aşa fel încât să fie uşor de desfăcut. După ce m-a îmbrăcat, eram atât de agitată că domnul Bekku a trebuit să mă ducă înapoi în camera mea şi să mă aşeze lângă uşă, ca să aştept sosirea Doctorului. Când m-a lăsat acolo, m-a cuprins o groază cumplită, ca şi cum urma să suport o operaţie în care să mi se scoată rinichii, sau ficatul, sau cam aşa ceva.

Doctorul Crab a sosit în curând şi mi-a cerut să-i comand sake cât făcea el baie în camera de alături. Cred că se aştepta să-l ajut să se dezbrace, pentru că mi-a aruncat o privire ciudată. Dar aveam mâinile atât de reci şi de neîndemânatice încât nu eram în stare. A ieşit din baie peste câteva minute, purtând o robă de

noapte, şi a deschis uşile către grădină. Ne-am aşezat pe un mic balcon de lemn, sorbind sake şi ascultând cântecul greierilor şi pârâiaşul de sub noi. Mi-am vărsat sake pe chimono, dar Doctorul n-a băgat de seamă. Ca să spun drept, nu părea să bage de seamă mare lucru, cu excepţia unui peşte care a sărit în lacul de alături, pe care mi l-a arătat ca şi cum n-aş mai fi văzut niciodată aşa ceva. Pe când stăteam acolo, a intrat o slujnică şi ne-a aranjat aşternuturile, unul lângă altul.

În fine, Doctorul m-a lăsat pe balcon şi a intrat în cameră. M-am răsucit ca să-l pot vedea cu coada ochiului. A scos din geantă două prosoape şi le-a aşezat pe masă, sucindu-le încolo şi-ncoace, până le-a găsit locul aşa cum dorea. Acelaşi lucru l-a făcut cu pernele de pe saltea, apoi a venit şi a rămas în uşa balconului până când m-am ridicat şi l-am urmat. Cât mai eram încă în picioare, mi-a scos obiul şi mi-a spus să mă aşez confortabil. Totul îmi părea atât de straniu şi de înspăimântător, că n-aş fi putut să mă simt confortabil orice aş fi făcut. Dar m-am întins pe spate şi am luat o pernă umplută cu boabe de fasole ca să-mi sprijin capul. Doctorul mi-a desfăcut cămaşa şi a petrecut mult timp dând la o parte, unul câte unul, articolele de îmbrăcăminte de sub ea, masându-mi picioarele, ceea ce bănuiesc că trebuia să mă ajute să mă relaxez. Acest lucru a continuat vreme îndelungată, dar în cele din urmă s-a oprit şi a adus cele două prosoape albe pe care le despachetase mai devreme. Mi-a spus să-mi ridic şoldurile şi le-a întins sub mine.

— Vor absorbi sângele, mi-a explicat.

Desigur, *mizuage* implică deseori o oarecare cantitate de sânge, dar nimeni nu-mi spusese exact de ce. Sunt sigură că ar fi trebuit să tac din gură sau chiar să-i mulţumesc Doctorului pentru că era atât de atent încât să aştearnă prosoapele, dar în loc de asta, mi-a scăpat:

— Care sânge?

Vocea mi-a sunat piţigăiat, căci mi se uscase gâtul. Doctorul Crab a început să-mi explice cum „himenul” – deşi nu aveam idee ce ar putea fi acesta – putea sângera când era rupt… şi una, şi alta… Cred că m-am speriat şi m-am ridicat puţin de pe saltea, pentru că Doctorul mi-a pus mâna pe umăr şi m-a împins înapoi cu blândeţe.

Sunt sigură că genul acesta de discuţie ar fi fost de ajuns să taie cheful anumitor bărbaţi pentru ceea ce urma să se întâmple; dar Doctorul nu era unul dintre ei. Când şi-a terminat explicaţia, mi-a spus:

— Este a doua oară când am ocazia să colectez o mostră din sângele tău. Vrei să-ţi arăt?

Observasem că venise nu numai cu valiza de piele, ci şi cu un cufăraş de lemn. Doctorul a scos un inel cu chei din buzunarul pantalonilor şi a descuiat cufărul. L-a adus lângă mine şi l-a deschis ca pe o vitrină. Pe ambele laturi erau rafturi cu mici fiole de sticlă, toate cu dopuri de plută, toate legate cu cureluşe. Pe raftul cel mai de jos erau câteva instrumente, cum ar fi foarfeci şi pensete; dar în rest, caseta era plină de fiole de sticlă, poate patruzeci sau cincizeci în total. Cu excepţia celor de pe raftul de sus, toate aveau ceva înăuntru, dar nu aveam idee ce anume. Numai când Doctorul a adus lampa de pe masă am văzut etichetele de pe fiecare fiolă, cu numele mai multor gheişe. Am văzut acolo numele Mamehăi, precum şi pe cel al marii Mamekichi. Am mai văzut şi multe alte nume cunoscute, inclusiv pe al prietenei lui Hatsumomo, Korin.

— Aceasta, a spus Doctorul, scoţând una dintre fiole, este a ta.

Îmi scrisese numele greşit, cu alt caracter pentru „ri” din Sayuri. Dar în fiolă era un ghemotoc, care mi s-a părut că seamănă cu o prună uscată, deşi era mai degrabă maroniu decât brumăriu. Doctorul a scos dopul şi a folosit penseta ca să-l scoată afară.

— Tamponul acesta de vată este îmbibat cu sângele tău, a spus el, de când te-ai tăiat la picior, dacă-ţi aminteşti. De obicei nu păstrez sângele pacienţilor, dar am fost… cucerit de tine. După ce am luat această mostră, am decis să fiu clientul tău pentru *mizuage*. Cred că eşti de acord, e un lucru foarte neobişnuit, să am nu numai o mostră de sânge de la *mizuage*, ci şi una luată dintr-o rană de la picior, cu multe luni înainte.

Mi-am ascuns dezgustul cât timp Doctorul a continuat să-mi arate diverse alte fiole, inclusiv a Mamehăi. A ei nu conţinea un tampon de vată, ci un şomoiog de pânză albă, ţeapănă, de culoarea ruginii. Doctorul Crab părea să găsească toate aceste mostre fascinante, dar dinspre partea mea… am stat cu faţa la ele ca să fiu politicoasă, dar când Doctorul nu era atent, priveam în altă parte.

În cele din urmă, a închis caseta şi a pus-o deoparte, înainte de a-şi scoate ochelarii, pe care i-a strâns şi i-a pus pe masa de alături. Mi-era teamă că sosise momentul şi, într-adevăr, Doctorul Crab mi-a desfăcut picioarele şi s-a aşezat în genunchi între ele. Cred că inima îmi bătea cu aceeaşi viteză ca a unui

şoarece. Când Doctorul şi-a desfăcut cordonul robei de noapte, am închis ochii şi am ridicat o mână ca să-mi acopăr gura, dar în ultimul moment am renunţat, ca să nu fac impresie proastă, şi mi-am lăsat mâna să cadă lângă cap.

Mâinile Doctorului au scormonit o vreme, făcându-mă să mă simt la fel de rău ca cele ale tânărului doctor cu păr argintiu, cu câteva săptămâni înainte. Apoi s-a aplecat până când trupul lui a ajuns deasupra mea. Mi-am pus la lucru toată puterea minţii ca să ridic un fel de barieră mentală între mine şi Doctor, dar n-a fost de ajuns ca să mă împiedice să simt „ţiparul" Doctorului, cum i-ar fi spus Mameha, atingându-mi interiorul coapsei. Lampa era încă aprinsă şi am căutat în umbrele de pe tavan ceva care să-mi distragă atenţia, pentru că simţeam cum Doctorul împingea atât de tare că-mi smucea capul de pe pernă. Nu ştiam ce să fac cu mâinile, aşa că am apucat perna şi am închis ochii cât am putut de strâns. Foarte curând, deasupra mea a început să fie mare agitaţie, ca şi înăuntrul meu. Trebuie să fi curs mult sânge, pentru că în aer plutea un miros metalic neplăcut. Îmi tot spuneam cât de mult plătise Doctorul pentru acest privilegiu; şi-mi amintesc cum la un moment dat am sperat că el se simte mai bine decât mine. N-am simţit mai multă plăcere decât dacă cineva mi-ar fi frecat interiorul coapsei cu o pilă până mi-ar fi dat sângele.

Într-un târziu, ţiparul fără casă şi-a marcat teritoriul, presupun, şi Doctorul s-a lăsat greu pe mine, umed de transpiraţie. Nu-mi plăcea deloc să fiu atât de aproape de el, aşa că m-am prefăcut că am probleme cu respiraţia în speranţa că se va ridica de pe mine. Multă vreme nu s-a mişcat, dar apoi s-a ridicat brusc în genunchi şi a redevenit foarte meticulos. Nu m-am uitat la el, dar am observat cu coada ochiului că s-a şters folosind unul din prosoapele de sub mine. Şi-a legat cordonul robei, şi-a pus ochelarii, fără să observe o mică pată de sânge pe una din lentile, şi a început să şteargă ceva între picioarele mele, folosind prosoape şi tampoane de vată şi alte asemenea, exact ca şi cum am fi fost în cabinetul lui de la spital. Ce putea fi mai rău trecuse deja şi trebuie să recunosc că stăteam acolo aproape fascinată, chiar şi aşa, cu picioarele desfăcute, şi-l urmăream cum deschide caseta de lemn şi scoate foarfecele. A tăiat o bucată din prosopul însângerat de sub mine şi l-a îndesat, împreună cu tamponul de vată pe care-l folosise, în fiola cu numele meu scris greşit. Apoi mi-a făcut o plecăciune formală şi a spus:

— Mulţumesc foarte mult. Nu puteam să-i răspund la plecăciune stând întinsă pe spate, dar oricum nu avea importanţă, pentru că Doctorul s-a ridicat imediat şi s-a dus din nou la baie.

Nu-mi dădusem seama, dar de spaimă respiram foarte gâfâit. Acum că totul se terminase şi am putut să-mi trag răsuflarea, arătam probabil ca şi cum aş fi fost pe masa de operaţie, dar m-am simţit atât de uşurată că am zâmbit. Ceva din toată experienţa asta mi se părea cumplit de ridicol; cu cât mă gândeam mai mult la ea, cu atât mi se părea mai caraghioasă şi am izbucnit în râs. A trebuit să hohotesc pe înfundate, pentru că Doctorul era în încăperea de alături. Dar gândul că întreaga mea existenţă fusese schimbată de asta… Mi-am închipuit-o pe patroana de la Ichiriki dând telefoane lui Nobu şi Baronului pe când licitaţia era în desfăşurare, toţi banii chefuiţi, toate greutăţile prin care trecusem. Ce ciudat ar fi fost cu Nobu, la care începusem să mă gândesc ca la un prieten. Nici nu voiam să-mi imaginez cum ar fi fost cu Baronul.

Pe când Doctorul era încă în baie, am bătut la uşa camerei domnului Bekku. O slujnică s-a grăbit să schimbe aşternuturile, iar domnul Bekku a venit să mă ajute să îmbrac o robă de noapte. Mai târziu, după ce Doctorul adormise, m-am ridicat din nou şi am făcut baie în linişte. Mameha mă învăţase să stau trează toată noaptea, în caz că Doctorul s-ar fi trezit şi ar fi avut nevoie de ceva. Însă, deşi am încercat să nu adorm, mă tot fura somnul. Am reuşit să mă trezesc la timp ca să mă aranjez înainte de a mă vedea Doctorul.

După micul dejun, l-am condus pe Doctorul Crab până la uşa hanului şi l-am ajutat să se încalţe. Înainte de a pleca, mi-a mulţumit pentru seara trecută şi mi-a întins un pacheţel. Nu puteam să-mi închipui dacă era o bijuterie ca cea pe care mi-o dăduse Nobu sau bucăţi din prosopul însângerat de noaptea trecută! Dar când mi-am adunat curajul şi am desfăcut pachetul, s-a dovedit a fi o punguţă cu ierburi chinezeşti. Nu ştiam ce să fac cu ele, până când l-am întrebat pe domnul Bekku, care mi-a spus să-mi fac un ceai pe zi din ele, ca să nu rămân însărcinată.

— Fii atentă cu ele, pentru că sunt foarte scumpe, a spus el. Dar nu prea atentă. Oricum sunt mai ieftine decât un avort/1

* * *

E ciudat şi foarte greu de explicat, dar după *mizuage* lumea mi se părea diferită. Dovlecel, care încă nu trecuse prin *mizuage*,

mi se părea acum lipsită de experienţă şi copilăroasă, deşi era mai mare. Mama şi Mătuşica, precum şi Hatsumomo şi Mameha, trecuseră prin asta, desigur, şi probabil că eu eram mult mai conştientă decât ele de acest lucru pe care-l aveam în comun. După *mizuage*, ucenicele poartă o altă pieptănătură şi înlocuiesc fâşia în pătrăţele de la baza cocului lor în formă de pernă de ace cu una de mătase roşie. O vreme am fost atât de atentă la ucenicele cu mătase roşie în păr, că nu păream să mai observ nimic altceva pe stradă sau pe holurile şcolii. Căpătasem un nou respect pentru cele care trecuseră prin *mizuage* şi mă simţeam mult mai experimentată decât cele care nu trecuseră.

Sunt sigură că toate ucenicele se simt schimbate de experienţa unui *mizuage*, cam în acelaşi fel în care mă simţeam şi eu. Dar eu nu numai că vedeam lumea altfel. Şi viaţa de zi cu zi mi se schimbase, datorită noii viziuni a Mamei despre mine. Sunt sigură că-ţi dai seama, era genul de persoană care observă lucrurile numai dacă au pe ele etichete cu preţul. Când mergea pe stradă, mintea ei funcţiona probabil ca un abac: „O, uite-o pe mica Yukiyo, a cărei prostie a costat-o pe biata ei soră mai mare aproape o sută de yeni anul trecut! Şi iat-o şi pe Ichimitsu, care trebuie să fie tare mulţumită de plăţile pe care le face *danna* al ei”. Dacă Mama s-ar fi plimbat pe malul pârâului Shirakawa într-o zi de primăvară, când aproape că poţi vedea frumuseţea picurând în apă de pe ramurile cireşilor, probabil că nici n-ar fi observat ce o înconjoară – în afară de cazul în care… ştiu şi eu… ar fi avut în plan să facă bani din vânzarea pomilor sau ceva de genul ăsta.

Înainte de *mizuage*, nu cred că pentru Mama avea cea mai mică însemnătate faptul că Hatsumomo îmi făcea necazuri în Gion. Dar acum, că purtam o etichetă cu un preţ mare, i-a interzis lui Hatsumomo să mă mai supere, fără ca măcar să trebuiască să o rog. Nu ştiu cum a făcut. Probabil că i-a spus numai: „Hatsumomo, dacă purtarea ta îi face probleme lui Sayuri şi okiya pierde bani, tu eşti cea care o să plătească!” Încă de când se îmbolnăvise mama, dusesem o viaţă grea; dar acum lucrurile deveniseră incredibil de simple. Nu spun că nu m-am simţit niciodată obosită sau dezamăgită; de fapt, mă simţeam obosită mai tot timpul. Dar era o mare uşurare să scap de ameninţarea lui Hatsumomo. Iar în okiya viaţa era aproape plăcută. Ca fiică adoptivă, mâneam când voiam, îmi alegeam prima chimonoul, în loc să aştept ca Dovlecel să şi-l aleagă pe al ei – şi din clipa în care mi-l alegeam, Mătuşica se apuca să coasă

tivurile la lăţimea potrivită şi să-mi pună gulerul la cămaşă, înainte de a se atinge de cel al lui Hatsumomo. Nu mă deranja că Hatsumomo se uita la mine cu ură şi reproş din cauza tratamentului preferenţial pe care-l primeam. Dar când Dovlecel trecea pe lângă mine în okiya cu o expresie îngrijorată şi-şi ferea privirea chiar când ajungeam faţă-n faţă, asta mă durea îngrozitor. Întotdeauna crezusem că prietenia noastră ar fi crescut dacă circumstanţele nu ne-ar fi fost potrivnice. Acum nu mai nutream aceeaşi convingere.

* * *

După *mizuage*, Doctorul Crab a dispărut din viaţa mea aproape cu desăvârşire. Spun „aproape”, pentru că deşi Mameha şi cu mine nu ne mai duceam la Casa de ceai Shirae să-i ţinem companie, îl mai întâlneam ocazional la petreceri în Gion. Pe Baron, pe de altă parte, nu l-am mai văzut niciodată. Nu ştiam de rolul pe care îl jucase în creşterea preţului pentru *mizuage*, dar privind în urmă pot înţelege de ce Mameha a vrut să ne ţină departe unul de celălalt. Probabil că m-aş fi simţit la fel de jenată ca şi ea în preajma Baronului, în orice caz, nu pot să spun că-mi lipsea vreunul din ei.

Dar exista un bărbat pe care doream să-l văd din nou şi sunt sigură că nu mai e nevoie să-ţi spun că vorbesc despre Preşedinte. Nu jucase nici un rol în planul Mamehăi, aşa că nu mă aşteptam ca relaţia cu el să se schimbe sau să se încheie numai pentru că *mizuage* se încheiase. Cu toate astea, trebuie să recunosc că m-am simţit foarte uşurată când, la câteva săptămâni, Iwamura Electric a sunat şi mi-a solicitat serviciile. Când am ajuns în seara aceea, atât Nobu, cât şi Preşedintele erau prezenţi. Mai demult, m-aş fi dus să mă aşez lângă Nobu; dar acum, că Mama mă adoptase, nu mai eram obligată să-l consider salvatorul meu. S-a întâmplat să fie un loc liber lângă Preşedinte, aşa că m-am dus să-l ocup încântată. Preşedintele a fost foarte cordial când i-am turnat sake şi mi-a mulţumit ridicând ceaşca în aer înainte de a bea; dar toată seara m-a ignorat. Pe când Nobu, de câte ori mă uitam în direcţia lui, îmi răspundea la privire de parcă aş fi fost singura persoană din încăpere. Ştiam foarte bine ce înseamnă să tânjeşti după cineva, aşa că înainte de sfârşitul serii m-am dus să-i ţin companie. După asta, am avut grijă să nu-l mai ignor niciodată.

A trecut o lună şi ceva, apoi într-o seară, la o petrecere, i-am

spus în treacăt lui Nobu că Mameha aranjase să apar într-un festival la Hiroshima. Nici măcar nu eram sigură că mă asculta când i-am spus asta, dar a doua zi, când m-am întors de la lecţii, am găsit în camera mea un cufăr de călătorie nou, pe care mi-l trimisese în dar. Era un cufăr mult mai frumos decât cel pe care-l împrumutasem de la Mătuşica pentru călătoria la Hakone, la petrecerea Baronului. Mi-a fost cumplit de ruşine de mine însămi pentru că mă putusem gândi că l-aş putea da la o parte pe Nobu, acum că nu mai era în centrul planurilor Mamehăi. I-am scris un bilet de mulţumire şi i-am spus că aştept cu nerăbdare să-mi pot exprima recunoştinţa personal, când aveam să-l văd săptămâna următoare, la o mare petrecere pe care Iwamura Electric o plănuise cu multe luni în urmă.

Dar apoi s-a întâmplat un lucru foarte ciudat. Cu puţin timp înainte de petrecere, am primit un mesaj care spunea că nu mai era nevoie de serviciile mele. Yoko, cea care răspundea la telefon în okiya, rămăsese cu impresia că petrecerea fusese anulată. S-a întâmplat însă ca oricum să merg la Ichiriki în seara aceea, pentru o altă petrecere. Tocmai când îngenuncheam în hol ca să intru, am văzut uşa sălii de banchete deschizându-se la capătul coridorului şi o tânără gheişă, pe nume Katsue, stând în pragul ei. Înainte ca uşa să se închidă la loc, am auzit ceea ce am fost sigură că e râsul Preşedintelui. Am fost surprinsă de acest lucru, aşa că m-am ridicat şi m-am dus să o prind pe Katsue înainte de a părăsi Ichiriki.

— Îmi cer scuze că te deranjez, i-am spus, dar ai ieşit cumva de la petrecerea dată de Iwamura Electric? — Da, e foarte animată. Trebuie să fie vreo douăzeci şi cinci de gheişe şi aproape cincizeci de bărbaţi...

— Şi... preşedintele Iwamura şi Nobu-san sunt amândoi înăuntru? am întrebat.

— Nobu, nu. Se pare că s-a simţit rău şi s-a dus acasă azi-dimineaţă. O să-i pară foarte rău că a ratat petrecerea. Dar Preşedintele e acolo; de ce întrebi?

Am îngânat ceva – nu ţin minte ce – şi Katsue a plecat.

Până în clipa aceea, îmi închipuisem că Preşedintele se bucura de compania mea la fel de mult ca Nobu. Dar acum eram nevoită să mă întreb dacă nu cumva totul fusese o iluzie, iar Nobu era singurul căruia îi păsa.

25

Mameha câştigase pariul cu Mama, dar continua să aibă anumite interese financiare în ceea ce privea viitorul meu. Aşa că, în cei doi ani care au urmat, s-a străduit din greu să mă prezinte tuturor clienţilor ei şi celorlalte gheişe din Gion. Încă ne resimţeam după Criză pe vremea aceea; banchetele formale nu erau atât de frecvente pe cât şi-ar fi dorit Mameha. Dar m-a dus la nenumărate petreceri private, nu numai la petreceri în casele de ceai, ci şi la ieşiri pe lac, la înot, în excursii, la piese Kabuki şi aşa mai departe. În arşiţa verii, când toată lumea era mai relaxată, aceste întâlniri fireşti erau de multe ori foarte plăcute, chiar şi pentru noi, care se presupunea că ne aflăm acolo cu treabă. De exemplu, un grup de bărbaţi putea să hotărască să iasă cu barca pe un canal de lângă râul Kamo, ca să bea sake şi să stea cu picioarele în apă. Eram prea tânără ca să iau parte la chef şi deseori sfârşeam prin a primi sarcina de a pisa gheaţă, ca să fac cornete de gheaţă cu sirop, dar era oricum o schimbare binevenită.

În anumite seri, oamenii de afaceri bogaţi sau aristocraţii dădeau petreceri private cu gheişe. Îşi petreceau noaptea dansând, cântând şi bând cu gheişele, deseori până mult după miezul nopţii. Îmi amintesc că, într-o asemenea seară, soţia gazdei noastre stătea la uşă, înmânând plicuri cu sume generoase gheişelor care plecau. I-a dat Mamehăi două plicuri şi i-a cerut favoarea de a i-l înmâna pe cel de-al doilea gheişei Tomizuru, care „plecase acasă mai devreme din cauza unei dureri de cap”, cum s-a exprimat ea. De fapt, ştia la fel de bine ca şi noi că Tomizuru era amanta soţului ei şi că se dusese cu el într-o altă aripă a casei ca să-i ţină companie peste noapte. La multe dintre petrecerile strălucitoare din Gion participau artişti şi scriitori celebri sau actori Kabuki, ceea ce le transforma în evenimente foarte palpitante. Dar regret să-ţi spun că petrecerile obişnuite cu gheişe erau mult mai banale. Gazda era de multe ori şef de departament pe la vreo companie mică, iar oaspetele de onoare vreunul din furnizorii lui, sau poate un angajat proaspăt promovat, sau cam aşa ceva. Deseori, câte o gheişă bine intenţionată mă admonestase, spunându-mi că o ucenică are datoria – în afară de a avea grijă de aspectul ei – să stea liniştită şi să asculte discuţiile celorlalţi, în speranţa că într-o zi va deveni şi ea o maestră a conversaţiei. Ei bine, cele mai

multe conversaţii pe care le auzeam la asemenea petreceri nu mi se păreau deloc inteligente. Un bărbat se putea întoarce către o gheişă să-i spună: „Vremea e neobişnuit de caldă, nu ţi se pare?” Iar gheişa replica ceva de genul: „O, da, foarte caldă!”, după care se apuca să-l distreze cu un joc de pahar sau încerca să-i facă pe toţi bărbaţii să cânte şi, foarte curând, bărbatul care îi vorbise era prea beat ca să-şi mai poată da seama că nu petrece atât de bine pe cât sperase. Eu una consideram că este o pierdere de vreme îngrozitoare. Dacă un bărbat vine în Gion pentru a se relaxa şi sfârşeşte prin a juca jocuri copilăreşti, cum ar fi „foarfecă-hârtie-piatră”… ei bine, după mine ar fi fost mai câştigat dacă rămânea acasă să se joace cu copiii sau cu nepoţii – care în mod sigur erau mai isteţi decât biata gheişă plicticoasă lângă care avusese ghinionul să nimerească.

Din când în când, însă, aveam privilegiul de a asculta câte o gheişă maestră, iar Mameha era una dintre acestea. Am învăţat mult din conversaţiile ei. De exemplu, dacă un bărbat îi spunea: „Ce cald e, nu ţi se pare?”, ea avea pregătită o duzină de replici. Dacă era bătrân şi libidinos, îi spunea: „Cald? Poate e doar efectul faptului că vă aflaţi printre atâtea femei frumoase!” Sau, dacă era un tânăr om de afaceri arogant, care nu-şi cunoştea lungul nasului, îl surprindea spunând: „Iată-te înconjurat de cele mai căutate gheişe din Gion şi ţie nu-ţi trece prin minte alt subiect de conversaţie decât vremea!” Odată, când s-a întâmplat s-o urmăresc, Mameha s-a aşezat lângă un bărbat foarte tânăr, de cel mult nouăsprezece sau douăzeci de ani; probabil că nici nu s-ar fi aflat la o petrecere cu gheişe dacă tatăl lui n-ar fi fost gazda. Evident, nu ştia ce să spună sau cum să se poarte printre gheişe şi sunt sigură că era intimidat; dar s-a întors către Mameha cu mult curaj şi i-a spus: „E foarte cald, nu-i aşa?” Mameha a coborât vocea şi i-a răspuns: „O, ai mare dreptate. Ar fi trebuit să mă vezi de dimineaţă, când am ieşit din baie! De obicei, când sunt complet goală, mă simt răcorită şi relaxată. Dar astăzi aveam picături de sudoare pe tot corpul – pe coapse, pe burtă şi… mă rog, prin alte locuri.”

Când bietul băiat şi-a pus ceaşca de sake pe masă, îi tremurau degetele. Sunt sigură că n-a uitat petrecerea aceea până la sfârşitul zilelor lui.

Dacă mă întrebi de ce multe din petrecerile astea erau atât de plicticoase, cred că probabil din două motive. Mai întâi, numai pentru că o fată a fost vândută de familia ei şi crescută de la o vârstă fragedă ca să devină gheişă, asta nu înseamnă că o să

devină şi inteligentă sau că o să aibă ceva interesant de spus. În al doilea rând, acelaşi lucru e valabil şi pentru bărbaţi. Numai pentru că un bărbat are destui bani ca să vină în Gion şi să-i arunce pe ce i se năzare, asta nu înseamnă că e un om amuzant. De fapt, mulţi dintre aceşti bărbaţi sunt obişnuiţi să fie trataţi cu foarte mult respect. Nu se străduiesc prea mult ca să placă – tot ce sunt dispuşi să facă este să stea cu mâinile pe genunchi şi cu o figură încruntată. Odată am ascultat-o pe Mameha o oră întreagă spunându-i poveşti unui bărbat care nici măcar nu a privit în direcţia ei, ci i-a urmărit tot timpul pe cei din încăpere discutând. Şi să vezi ciudăţenie, asta a fost exact ce şi-a dorit, pentru că după aceea, de fiecare dată când a venit în Gion, a solicitat-o pe Mameha.

* * *

După încă doi ani de petreceri şi ieşiri de tot soiul – timp în care mi-am continuat studiile şi am participat la spectacole de dans de câte ori am putut – am făcut pasul de la ucenică la gheişă. Era în vara lui 1938, când aveam optsprezece ani. Noi numim acest eveniment „schimbarea gulerului”, pentru că ucenicele poartă guler roşu, pe când al gheişelor e alb. Deşi, dacă ai vedea o ucenică şi o gheişă una lângă alta, gulerul ar fi ultimul lucru pe care l-ai observa. Ucenica, purtând chimonoul ei complicat, cu mâneci lungi şi obiul fluturând, te-ar face probabil să te gândeşti la o păpuşă japoneză, pe când gheişa arată mai sobru, dar mai feminin.

Ziua în care mi-am schimbat gulerul a fost probabil una dintre cele mai fericite din viaţa Mamei; sau cel puţin aşa a părut. Nu am înţeles la vremea aceea, dar acum îmi este perfect clar ce gândea. Vezi tu, o gheişă, spre deosebire de o ucenică, este disponibilă pentru un bărbat şi în alte scopuri decât să-i toarne ceai, dacă termenii aranjamentului sunt convenabili. Datorită legăturii mele cu Mameha şi popularităţii mele în Gion, poziţia mea era de aşa natură încât Mama avea nenumărate motive de încântare – acesta fiind, în cazul ei, un alt cuvânt pentru „bani”.

De când m-am mutat la New York am învăţat ce înseamnă „gheişă” pentru cei mai mulţi occidentali. Din când în când, la petreceri elegante, sunt prezentată vreunei femei tinere, splendid îmbrăcată şi plină de bijuterii. Când află că am fost gheişă în Gion, arborează un fel de zâmbet, deşi colţurile gurii nu i se ridică suficient de mult. Şi nu-i vine în minte nimic de spus!

Iar povara conversaţiei cade pe persoana care ne-a prezentat – pentru că eu n-am învăţat prea multă engleză, nici chiar după atâţia ani. Femeia probabil gândeşte: „O, Doamne, stau de vorbă cu o prostituată…” La puţin timp după aceea, este salvată de partenerul ei, vreun bărbat bogat, cu treizeci sau patruzeci de ani mai bătrân ca ea. Deseori mă întreb de ce nu-şi poate da seama cât de multe avem de fapt în comun. Ea e o femeie întreţinută – aşa cum, pe vremea mea, am fost şi eu.

Sunt sigură că sunt multe lucruri pe care nu le ştiu despre aceste femei în rochii splendide, dar de multe ori am sentimentul că fără soţii sau prietenii lor bogaţi multe dintre ele s-ar lupta din greu să se descurce şi nu ar avea aceeaşi părere bună despre ele însele. Şi, desigur, acelaşi lucru este valabil şi pentru o gheişă de prim rang. E foarte bine ca o gheişă să meargă de la o petrecere la alta şi să fie agreată de cât mai mulţi bărbaţi; dar o gheişă care doreşte să devină stea este complet dependentă de existenţa unui *danna*. Chiar şi Mameha, care devenise celebră prin propriile-i puteri, datorită acelei campanii de publicitate, şi-ar fi pierdut rapid statutul dacă Baronul nu i-ar fi plătit cheltuielile profesionale.

La mai puţin de trei săptămâni după ce mi-am schimbat gulerul, Mama a venit la mine într-o zi, pe când luam un prânz rapid în camera de primire, şi s-a aşezat la masă pufăind din pipă. Citeam o revistă, dar am pus-o jos din politeţe – deşi la început Mama nu părea să aibă ceva de spus. După un timp, a pus pipa jos şi a zis:

— N-ar trebui să mănânci murăturile astea galbene. Or să-ţi putrezească dinţii. Uite ce au păţit ai mei.

Nu-mi trecuse niciodată prin minte că Mama credea că dinţii ei sunt pătaţi din cauza murăturilor. După ce mi-a oferit o vedere completă a gurii ei, şi-a luat din nou pipa în mână şi a tras un fum.

— Mătuşica mănâncă tot timpul murături galbene, Mamă, am spus eu, şi dinţii ei n-au nimic.

— Cui îi pasă dacă dinţii Mătuşicii sunt stricaţi sau nu? Ea nu face bani de pe urma gurii ei frumoase. Spune-i bucătăresei să nu-ţi mai dea aşa ceva. Oricum, n-am venit aici ca să vorbesc cu tine despre murături. Am venit să-ţi spun că luna viitoare pe vremea asta o să ai un *danna*.

— Un *danna*? Dar, Mamă, am numai optsprezece ani…

— Hatsumomo n-a avut un *danna* până la douăzeci de ani. Şi bineînţeles, n-a durat mult… Ar trebui să fii foarte încântată.

— O, sunt foarte încântată. Dar n-o să-mi consume cea mai mare parte din timp să mă ocup de un *danna*? Mameha crede că mai întâi ar trebui să-mi câştig o reputaţie, timp de câţiva ani.

— Mameha! Ce ştie ea despre afaceri? Data viitoare când vreau să aflu cum să mă hlizesc la o petrecere, o să mă duc s-o întreb pe ea.

În zilele noastre, chiar şi în Japonia, fetele tinere sunt obişnuite să sară de la masă şi să ţipe la mamele lor, dar pe vremea mea te înclinai şi spuneai: „Da, doamnă” şi-ţi cereai scuze pentru că ai supărat-o; iar eu chiar asta am şi făcut.

— Lasă hotărârile de afaceri pe seama mea, a continuat Mama. Numai o proastă ar refuza o ofertă ca cea pe care a făcut-o Nobu Toshikazu. Aproape că mi-a stat inima în loc auzind asta. Bănuiesc că era în cursul firesc al lucrurilor ca Nobu să se propună într-o zi drept *danna* al meu. În definitiv, făcuse o ofertă pentru *mizuage* cu câţiva ani înainte, iar de atunci îmi solicitase compania mai des decât oricare alt bărbat. Nu pot să mă prefac că nu m-am gândit la această posibilitate; dar asta nu înseamnă că am crezut că viaţa mea chiar va lua această turnură. În ziua când l-am cunoscut pe Nobu la turneul de sumo, horoscopul meu spusese: „Un amestec de bine şi de rău poate deschide uşa destinului”. Aproape în fiecare zi de atunci mă gândisem la asta. Bine şi rău… Mameha şi Hatsumomo; faptul că fusesem adoptată de Mama şi *mizuage* care făcuse posibil acest lucru; şi, desigur, Preşedintele şi Nobu. Nu vreau să spun că-mi displăcea Nobu. Dimpotrivă. Dar devenind amanta lui, cărarea vieţii mele se despărţea pentru totdeauna de cea a Preşedintelui.

Mama trebuie să fi observat ceva din şocul pe care-l resimţisem auzindu-i cuvintele – sau, în orice caz, nu fusese mulţumită de reacţia mea. Dar înainte de a-mi putea răspunde, am auzit un zgomot pe coridor, ca şi cum cineva şi-ar fi înăbuşit tuşea, şi Hatsumomo a apărut în cadrul uşii deschise. Ţinea în mână un bol de orez, ceea ce era foarte nepoliticos din partea ei – n-ar fi trebuit să plece de la masă cu el. După ce a înghiţit, a izbucnit în râs.

— Mamă! a spus ea. Vrei să mă înec?

Se pare că ascultase conversaţia noastră în timp ce-şi lua prânzul.

— Deci celebra Sayuri o să-l aibă pe Nobu Toshikazu drept *danna*, a continuat ea. Nu-i drăguţ?

— Dacă ai venit aici să spui ceva util, atunci spune, a rostit Mama.

— Da, am ceva de spus, a răspuns ea pe un ton grav, şi a venit să îngenuncheze la masă. Sayuri-san, poate că nu-ţi dai seama, dar unul dintre lucrurile care se petrec între o gheişă şi *danna* al ei o poate face pe gheişă să rămână gravidă, înţelegi? Şi un bărbat se supără foarte tare dacă amanta lui dă naştere copilului altui bărbat. În cazul tău, trebuie să fii deosebit de atentă, pentru că Nobu şi-ar da imediat seama că nu-i copilul lui, dacă ar avea două braţe, ca noi ceilalţi/1 Lui Hatsumomo i se părea că gluma ei e foarte amuzantă.

— Poate ar trebui să-ţi tăiem ţie unul din braţe, Hatsumomo, a spus Mama, dacă asta te-ar face să ai la fel de mult succes ca Nobu Toshikazu.

— Şi probabil că ar fi de ajutor, dacă faţa mea ar arăta aşa! a spus ea zâmbind şi a ridicat bolul de orez ca să vedem ce e înăuntru.

Mânca orez amestecat cu fasole roşie *adzuki* şi, într-un fel greţos, amestecul din castron chiar arăta ca pielea arsă.

La câteva ore după asta, am început să mă simt ameţită şi să aud un bâzâit ciudat în cap, aşa că m-am dus la apartamentul Mamehăi ca să-i cer sfatul. M-am aşezat la masă, sorbind din ceaiul de orz – era în mijlocul verii – şi încercând să-i ascund ce simt. Singura speranţă care mă susţinuse de-a lungul anilor de şcoală fusese cea de a ajunge la Preşedinte. Dacă viaţa mea nu avea să însemne nimic în afară de Nobu, şi recitaluri de dans, şi seară după seară în Gion, nu-mi dădeam seama de ce mă străduisem atâta.

Mameha aşteptase destul ca să audă de ce am venit, dar când mi-am pus ceaşca de ceai pe masă, am simţit că vocea o să-mi sune spart dacă încerc să vorbesc. Am mai aşteptat câteva clipe ca să mă liniştesc, apoi am înghiţit în sec şi am reuşit să rostesc:

— Mama îmi spune că într-o lună e posibil să am un *danna*.

— Da, ştiu. Şi el va fi Nobu Toshikazu.

Mă străduiam atât de tare să nu plâng că nu mai puteam vorbi defel.

— Nobu-san e un om bun, a spus Mameha, şi e foarte ataşat de tine.

— Da, dar, Mameha-san… nu ştiu cum să spun… nu asta mi-am imaginat!

— Ce vrei să spui? Nobu-san te-a tratat întotdeauna cu bunătate.

— Dar, Mameha-san, nu bunătate vreau!

— Nu? Credeam că bunătate ne dorim cu toţii. Poate vrei să

spui că-ţi doreşti ceva mai mult decât bunătate. Şi nu eşti în situaţia de a cere aşa ceva. Desigur, Mameha avea perfectă dreptate. Când am auzit aceste cuvinte, lacrimile au dărâmat zăgazul fragil pe care-l ridicasem în calea lor. Cu un sentiment îngrozitor de ruşine, am lăsat capul pe masă şi le-am lăsat să curgă. Abia după ce m-am liniştit, Mameha a vorbit din nou.

— Ce ai aşteptat, Sayuri? a întrebat.

— Ceva mai mult!

— Înţeleg dacă poate ţi se pare greu să-l priveşti pe Nobu. Dar…

— Mameha-san, nu e asta. Nobu-san e un om bun, aşa cum spuneaţi. Numai că…

— Numai că vrei să ai un destin ca al lui Shizue. Asta era?

Shizue, deşi nu era o gheişă de mare popularitate, era considerată cea mai fericită dintre femei de către toată lumea din Gion. De treizeci de ani era amanta unui farmacist. Nu era un bărbat bogat, iar ea nu era o frumuseţe; dar puteai să cauţi în tot Kyoto şi n-ai fi găsit doi oameni care să se simtă mai bine împreună. Ca de obicei, Mameha lovise mai aproape de ţintă decât aş fi vrut să recunosc.

— Ai optsprezece ani, Sayuri, a continuat ea. Nici tu, nici eu nu-ţi putem cunoaşte destinul. S-ar putea să nu ţi-l cunoşti niciodată! Destinul nu e întotdeauna ca o petrecere la sfârşitul serii. Uneori nu înseamnă decât lupta zilnică pe care o duci cu viaţa.

— Dar, Mameha-san, ce cruzime!

— Da, poate că e crud, a răspuns ea. Dar nimeni nu poate evita destinul.

— Vă rog, nu e vorba de a-mi evita destinul sau ceva asemănător. Nobu-san e un om bun, exact cum spuneţi. Ştiu că ar trebui să simt numai recunoştinţă pentru interesul lui faţă de mine, dar… sunt atâtea lucruri la care am visat.

— Şi te temi că, odată ce te-a atins Nobu, nu se vor mai putea întâmpla? Sayuri, dar cum ai crezut că o să fie viaţa de gheişă? Nu devenim gheişe pentru ca vieţile noastre să fie mulţumitoare. Devenim gheişe pentru că nu avem de ales.

— O, Mameha-san… vă rog… chiar am fost atât de proastă că am nutrit speranţa că poate într-o zi…

— Fetele speră tot felul de lucruri nebuneşti, Sayuri. Speranţele sunt ca podoabele de păr. Fetele vor să poarte prea multe. Când ajung femei bătrâne, arată caraghios şi numai cu una singură.

Eram hotărâtă să nu-mi mai pierd controlul. Am reuşit să-mi reţin toate lacrimile, cu excepţia câtorva, care au curs din mine ca seva unui copac.

— Mameha-san, am spus, aveţi… sentimente puternice faţă de Baron?

— Baronul mi-a fost un *danna* bun.

— Da, desigur, dar aveţi sentimente faţă de el ca bărbat? Vreau să spun, unele gheişe au sentimente faţă de *danna* ai lor, nu?

— Relaţia Baronului cu mine este foarte convenabilă pentru el şi foarte benefică pentru mine. Dacă în ea s-ar amesteca pasiunea… ei bine, pasiunea poate aluneca uşor în gelozie sau chiar în ură. Nu-mi pot permite ca un bărbat puternic să fie supărat pe mine. Ani de zile m-am străduit să-mi fac un loc în Gion, dar dacă un bărbat puternic hotărăşte să mă distrugă, o s-o facă! Dacă vrei să ai succes, Sayuri, trebuie să te asiguri că sentimentele bărbatului rămân sub controlul *tău*. Baronul poate fi greu de suportat uneori, dar are mulţi bani şi nu se teme să-i cheltuiască. Şi, slavă cerurilor, nu vrea copii. Nobu va fi cu siguranţă o provocare pentru tine. Ştie mult prea bine ce vrea. N-aş fi surprinsă dacă ar vrea de la tine mai mult decât a dorit Baronul de la mine.

— Dar, Mameha-san, cum rămâne cu sentimentele dumneavoastră? Vreau să spun, n-a existat niciodată un bărbat…

Voiam să întreb dacă nu existase niciodată un bărbat care să-i fi stârnit pasiunea. Dar mi-am dat seama că iritarea ei faţă de mine, pe care o văzusem înmugurind, înflorise complet. Şi-a îndreptat spatele, cu mâinile în poală; cred că era pe punctul de a mă certa, dar mi-am cerut imediat scuze pentru lipsa de politeţe şi s-a liniştit.

— Tu şi Nobu aveţi un *en*, Sayuri, şi nu te poţi ascunde de asta, a spus ea.

Ştiam încă de pe atunci că are dreptate. Un *en* este o legătură karmică, ce durează toată viaţa. În zilele noastre, oamenii par să creadă că vieţile lor sunt pe de-a-ntregul construite prin opţiune; dar pe vremea aceea ne consideram bucăţi de lut care păstrau pe vecie amprentele celor care le atinseseră. Atingerea lui Nobu lăsase asupra mea urme mai profunde decât altele. Nimeni nu-mi putea spune dacă el avea să se dovedească a fi în cele din urmă destinul meu, dar întotdeauna simţisem en-ul dintre noi. Undeva în peisajul vieţii mele, Nobu avea să fie mereu prezent.

Dar oare, din toate lecţiile pe care le primisem, cea mai grea să se afle încă dinaintea mea? Trebuia oare să iau toate speranţele mele şi să le ascund acolo unde nimeni nu le mai poate vedea, nici măcar eu?

— Întoarce-te la okiya, Sayuri, mi-a spus Mameha. Pregăteşte-te pentru diseară. Nimic nu e mai bun decât munca pentru a te ajuta să treci peste o dezamăgire.

Am privit-o cu gândul de a mai face o ultimă pledoarie, dar când i-am văzut expresia m-am răzgândit. Nu pot să spun ce gândea; dar părea să privească în gol, cu ovalul perfect al feţei încreţit la colţurile ochilor şi ale gurii, de tristeţe. Apoi a oftat şi s-a uitat în ceaşca de ceai, cu o privire pe care am luat-o drept amărăciune.

O femeie care locuieşte într-o casă minunată poate să fie mândră de toate lucrurile ei frumoase; dar în clipa când vede focul mistuindu-le, se hotărăşte foarte repede care sunt cele la care ţine cel mai mult. În zilele de după conversaţia cu Mameha, am început să cred că viaţa mea se prăpădeşte în flăcări sub ochii mei, dar oricât am încercat să găsesc un singur lucru care să conteze pentru mine după ce Nobu mi-ar fi devenit *danna*, nu am reuşit. Într-o seară la Ichiriki, pe când îngenuncheam lângă o masă, încercând să nu mă gândesc la nefericirea mea, am avut brusc imaginea unui copil pierdut într-o pădure înzăpezită; iar când am ridicat ochii la bărbaţii cu părul alb pe care îi întreţineam, semănau aşa de tare cu nişte copaci cu căciuli de zăpadă că pentru o clipă îngrozitoare am avut sentimentul că sunt singura fiinţă umană rămasă pe lume.

Singurele petreceri la care reuşeam să mă conving că viaţa mai are un sens, oricât de mic, erau cele cu militari. În 1938 ne obişnuiserăm deja cu ştirile zilnice despre războiul din Manciuria; şi în fiecare zi ni se amintea de trupele noastre din străinătate, prin lucruri ca aşa-numitul Prânz al Soarelui-Răsare – ce conţinea o prună murată în mijlocul unei cutii cu orez, care arăta ca steagul japonez. Timp de mai multe generaţii, ofiţerii din marină şi forţele terestre veniseră în Gion ca să se relaxeze. Dar acum începuseră să ne spună, cu ochii umezi după a şaptea sau a opta ceaşcă de sake, cum nimic nu le susţinea moralul mai mult decât vizitele în Gion. Probabil că e pur şi simplu genul de lucruri pe care ofiţerii îl spun femeilor cu care stau de vorbă. Dar ideea că eu – care nu eram decât o fată simplă de pe malul mării – aş fi putut să contribui cu ceva important… Nu spun că petrecerile îmi uşurau suferinţa; dar îmi aminteau cât de egoistă era de fapt

suferinţa mea.

* * *

Au trecut câteva săptămâni şi într-o seară, pe holul de la Ichiriki, Mameha mi-a spus că venise momentul să încaseze rezultatul pariului cu Mama. Îţi aminteşti că făcuseră un pariu dacă datoriile mele aveau să fie achitate înainte de vârsta de douăzeci de ani. S-a dovedit, desigur, că le achitasem deja, deşi aveam numai optsprezece ani.

— Acum, că ţi-ai schimbat gulerul, mi-a spus Mameha, nu mai văd nici un motiv ca să aştept.

Nu mi-a spus decât atât, dar cred că motivul era de fapt mai complicat. Mameha ştia că Mama detestă să-şi plătească datoriile şi cu cât acestea ar fi crescut, cu atât i-ar fi displăcut mai tare. Câştigurile mele aveau să crească considerabil după ce aş fi avut un *danna*; Mama avea să fie şi mai zeloasă în a-şi proteja veniturile. Sunt sigură că Mameha s-a gândit că era mai bine să capete banii cât mai curând cu putinţă şi să-şi facă griji mai târziu pentru veniturile viitoare.

După câteva zile, am fost chemată în camera de primire a okiyei, unde Mama şi Mameha erau aşezate la masă, faţă în faţă, vorbind despre vremea călduroasă de afară. Alături de Mameha stătea o femeie cu păr cărunt, pe nume doamna Okada, pe care o mai întâlnisem de câteva ori. Era stăpâna okiyei unde locuise cândva Mameha şi încă se mai ocupa de registrele ei de cheltuieli, în schimbul unui procent din venituri. Niciodată n-o văzusem atât de serioasă, stând cu ochii plecaţi, fără cel mai mic interes pentru conversaţie. — Iată-te! mi-a spus Mama. Sora ta mai mare a avut amabilitatea de a veni să ne viziteze şi a adus-o cu ea pe doamna Okada. Eşti datoare să fii politicoasă şi să ni te alături.

Atunci a vorbit doamna Okada, tot cu ochii plecaţi:

— Doamnă Nitta, după cum v-a spus Mameha la telefon, am venit într-o vizită de afaceri, nu de politeţe. Nu e nevoie de Sayuri. Sunt sigură că are alte lucruri de făcut.

— N-o să-i permit să fie nepoliticoasă faţă de voi două, a replicat Mama. O să ni se alăture la masă pentru cele câteva minute cât veţi fi aici.

Aşa că m-am aşezat lângă Mama, iar slujnica a venit cu ceaiul. Apoi Mameha a spus:

— Trebuie să fiţi foarte mândră, doamnă Nitta, de cât de bine

îi merge fiicei dumneavoastră. Norocul ei a depăşit toate aşteptările! Nu sunteţi de acord?

— Ei, ce ştiu eu despre aşteptările tale, Mameha-san? a spus Mama.

După care a scrâşnit din dinţi şi a scos unul dintre râsetele ei ciudate, privind de la una la alta, ca să vadă dacă i-am gustat gluma. Nimeni n-a râs cu ea, iar doamna Okada şi-a aşezat ochelarii mai bine pe nas şi şi-a dres vocea. În cele din urmă, Mama a adăugat:

— Cât despre aşteptările mele, n-aş spune că Sayuri le-a depăşit.

— Când am discutat pentru prima oară şansele ei, acum câţiva ani, a spus Mameha, am avut impresia că nu aveţi o părere prea bună despre ea. Aţi ezitat chiar să mă lăsaţi să preiau instruirea ei.

— Nu eram sigură că e bine să las viitorul lui Sayuri pe mâinile cuiva din afara okiyei, dacă-mi permiţi să spun asta, a răspuns Mama. O avem pe Hatsumomo a noastră, doar ştii.

— O, haideţi, doamnă Nitta! a râs Mameha. Hatsumomo mai degrabă ar fi gâtuit-o pe biata fată decât s-o instruiască!

— Recunosc, Hatsumomo poate fi greu de suportat. Dar când dai de o fată ca Sayuri, care are calităţi deosebite, trebuie să fii sigură că iei deciziile potrivite, la momentul potrivit – aşa cum a fost aranjamentul pe care l-am făcut noi două, Mameha-san. Bănuiesc că ai venit azi să facem socotelile. — Doamna Okada a avut amabilitatea de a face socotelile, a replicat Mameha. V-aş fi recunoscătoare dacă v-aţi uita peste ele.

Doamna Okada şi-a îndreptat ochelarii şi a scos un registru contabil din geanta de lângă ea. Mameha şi cu mine am aşteptat în tăcere, în timp ce ea l-a deschis pe masă şi i-a explicat Mamei coloanele de cifre.

— Cifrele pentru câştigurile lui Sayuri de anul trecut, a întrerupt-o Mama. Sfinte ceruri, aş vrea să fi fost atât de norocoasă pe cât credeţi voi! Suma asta e mai mare decât venitul total al okiyei.

— Da, cifrele sunt impresionante, a spus doamna Okada, dar cred că sunt corecte. Le-am urmărit cu atenţie, prin Registratura din Gion.

La asta, Mama a scrâşnit din dinţi şi a râs, probabil pentru că se simţea jenată să fie prinsă cu minciuna.

— Poate că nu am urmărit eu conturile atât de atent pe cât ar fi trebuit, a spus.

După zece-cincisprezece minute, femeile au căzut de acord asupra unei cifre reprezentând câştigurile mele, începând de la debut. Doamna Okada a scos un abac mic din geantă şi a făcut câteva calcule, trecând numerele pe o pagină goală din registru. Apoi a scris o cifră finală şi a subliniat-o.

— Iată deci suma la care este îndreptăţită Mameha-san.

— Gândindu-mă cât de important a fost ajutorul ei pentru Sayuri, a răspuns Mama, sunt sigură că merită chiar mai mult. Din nefericire, conform aranjamentului nostru, Mameha-san a acceptat să primească doar jumătate din ceea ce ar cere o gheişă în poziţia ei, până când Sayuri îşi va fi achitat datoriile. Acum, că datoriile sunt plătite, Mameha e desigur îndreptăţită şi la cealaltă jumătate, aşa că va câştiga suma întreagă.

— Eu am înţeles că Mameha a acceptat jumătate din plată, a replicat doamna Okada, dar în cele din urmă avea să fie plătită dublu. De aceea a fost de acord să-şi asume riscul. Dacă Sayuri nu ar fi reuşit să-şi plătească datoriile, Mameha ar fi primit numai jumătate din plată. Dar Sayuri a reuşit, aşa că Mameha are dreptul la dublu. — Serios, doamnă Okada, vă puteţi imagina că eu aş accepta asemenea termeni? a spus Mama. Toată lumea din Gion ştie cât de atentă sunt cu banii. E foarte adevărat că Mameha i-a fost de mare ajutor lui Sayuri a noastră. Nu pot sub nici o formă să plătesc dublu, dar vreau să-i ofer zece procente în plus. Dacă îmi e permis să spun asta, este o ofertă generoasă, având în vedere că okiya noastră nu se află în situaţia de a risipi banii în dreapta şi-n stânga.

Cuvântul unei femei ca Mama ar fi trebuit să fie suficient ca asigurare – şi cu oricine altcineva decât Mama, ar fi fost acceptat ca atare. Dar acum, că se hotărâse să mintă… toate am rămas tăcute câtva timp. În cele din urmă, doamna Okada a spus:

— Doamnă Nitta, mă găsesc într-o poziţie delicată. Îmi amintesc foarte bine ce mi-a spus Mameha.

— Sigur că vă amintiţi, a răspuns Mama. Mameha are amintirile ei despre conversaţie, cum şi eu le am pe-ale mele. Ne trebuie o a treia persoană şi, din fericire, o avem aici cu noi. Sayuri era doar un copil la vremea aceea, dar are un cap bun pentru cifre.

— Sunt sigură că are memorie excelentă, a remarcat doamna Okada. Dar nu poate fi considerată obiectivă. În definitiv, e fiica acestei okiya.

— Da, este, a intervenit Mameha, pentru prima oară după multă vreme. Dar este de asemenea o fată cinstită. Sunt gata să

accept răspunsul ei, cu condiţia ca şi doamna Nitta să-l accepte.

— Sigur că-l accept, a spus Mama, punându-şi jos pipa. Deci, Sayuri, cum a fost?

Dacă aş fi avut de ales între a aluneca de pe acoperiş şi a-mi rupe mâna, cum făcusem în copilărie, şi a sta în camera aceea până dădeam un răspuns la întrebarea pe care mi-o puseseră, cu siguranţă aş fi pornit în sus pe scări şi aş fi urcat pe acoperiş. Dintre toate femeile din Gion, Mama şi Mameha aveau cea mai mare influenţă asupra vieţii mele şi era limpede că pe una din ele aveam să o înfurii. Nu aveam nici o îndoială asupra adevărului; dar pe de altă parte, trebuia să continui să trăiesc în okiya, cu Mama. Desigur, Mameha făcuse pentru mine mai mult decât oricine altcineva din Gion. Nu puteam să-i iau Mamei partea împotriva ei.

— Ei? mi s-a adresat Mama.

— După câte îmi amintesc, Mameha a acceptat într-adevăr plata pe jumătate. Dar aţi fost de acord să-i plătiţi dublu la sfârşit, Mamă. Îmi pare rău, dar asta e ceea ce-mi amintesc.

A urmat o pauză, apoi Mama a spus:

— Ei, nu mai sunt tânără. Nu e prima oară când memoria îmi joacă feste.

— Cu toţii avem astfel de probleme din când în când, a replicat doamna Okada. Acum, doamnă Nitta, ce spuneaţi despre cele zece procente în plus pentru Mameha? Bănuiesc că vorbeaţi despre zece procente peste dublul la care aţi căzut de acord în aranjamentul iniţial.

— Aş vrea să pot face aşa ceva, a spus Mama.

— Dar aţi făcut oferta acum un minut. Doar nu v-aţi răzgândit atât de repede!

Doamna Okada nu mai stătea cu ochii plecaţi, ci se uita drept în ochii Mamei. După câtva timp, a spus:

— Să zicem că o lăsăm baltă. În orice caz, am rezolvat destule pentru o singură zi. Ce-ar fi să ne întâlnim altă dată ca să stabilim suma finală?

Mama avea o expresie severă, dar a făcut o mică plecăciune prin care îşi dădea acordul şi le-a mulţumit pentru vizită.

— Sunt sigură că sunteţi foarte încântată, a mai spus doamna Okada în timp ce-şi strângea abacul şi registrul, că Sayuri va avea un *danna* în curând. Şi la numai optsprezece ani! Ce tânără, pentru un pas atât de important!

— Şi Mameha s-ar fi descurcat bine cu un *danna* la aceeaşi vârstă, a replicat Mama.

— Pentru majoritatea fetelor, la optsprezece ani e puţin cam devreme, a intervenit Mameha, dar sunt sigură că doamna Nitta a luat decizia corectă în cazul lui Sayuri.

Mama a pufăit din pipă o clipă, privind-o pe Mameha de-a curmezişul mesei.

— Sfatul meu pentru tine, Mameha-san, este să te mărgineşti la a o învăţa pe Sayuri cum să-şi fluture genele. Cât despre deciziile de afaceri, lasă-mi-le mie. — Nici n-aş îndrăzni vreodată să discut afaceri cu dumneavoastră, doamnă Nitta. Sunt absolut sigură că decizia pe care aţi luat-o e cea mai bună… Dar pot să vă pun o întrebare? E adevărat că cea mai generoasă ofertă a venit din partea lui Nobu Toshikazu?

— A lui a fost singura. Bănuiesc că asta o face şi cea mai generoasă.

— Singura? Ce păcat… Aranjamentele sunt mult mai favorabile când mai mulţi bărbaţi intră în competiţie. Nu vi se pare?

— După cum spuneam, Mameha-san, poţi lăsa deciziile de afaceri pe seama mea. Am un plan foarte simplu de a obţine termenii cei mai avantajoşi din partea lui Nobu Toshikazu.

— Dacă nu vă deranjează, a spus Mameha, aş fi foarte interesată să-l aud.

Mama şi-a pus pipa pe masă. Am crezut că o s-o pună la punct pe Mameha, dar a spus doar:

— Da, aş vrea să ţi-l spun, acum că ai adus vorba. Poate mă poţi ajuta. M-am gândit că Nobu ar fi mai generos dacă ar afla că un radiator făcut de Iwamura Electric a fost aparatul care ucis-o pe Bunica. Nu crezi?

— O, eu mă pricep foarte puţin la afaceri, doamnă Nitta.

— Poate tu sau Sayuri lăsaţi să vă scape asta într-o conversaţie, data viitoare când îl vedeţi. Spuneţi-i ce lovitură cumplită a fost. Cred că o să vrea să se revanşeze.

— Da, sunt sigură că e o idee bună, a spus Mameha. Cu toate astea, ce dezamăgire… Aveam impresia că şi un alt bărbat şi-a exprimat interesul faţă de Sayuri.

— O sută de yeni e o sută de yeni, indiferent de la ce bărbat vine.

— Asta e adevărat în cele mai multe cazuri, a răspuns Mameha. Dar bărbatul la care mă gândesc e generalul Tottori Junnosuke…

La acest punct al conversaţiei, deja pierdusem şirul; dar începusem să-mi dau seama că Mameha încerca să mă salveze

de Nobu. Nu mă aşteptam la aşa ceva. Nu am idee dacă se răzgândise de dragul meu sau doar îmi mulţumea pentru că-i luasem partea împotriva Mamei... Desigur, se prea poat/1 să nu fi vrut nicidecum să mă ajute pe mine, ci să aibă un alt scop. Mintea îmi era ocupată cu aceste gânduri, când am simţit că Mama mă loveşte peste braţ cu coada pipei.

— Ei? m-a întrebat ea.

— Doamnă?

— Te-am întrebat dacă-l cunoşti pe general.

— L-am întâlnit de câteva ori, Mamă. Vine adesea în Gion. Nu ştiu de ce am răspuns astfel. Adevărul e că-l văzusem pe General de multe ori. Venea la petreceri în fiecare săptămână, deşi întotdeauna ca oaspete al cuiva. Era cam mic de statură – mai scund decât mine chiar. Dar nu era genul de persoană pe care să o poţi trece cu vederea, cum nu poţi trece cu vederea o mitralieră. Se mişca foarte iute, întotdeauna fumând, aşa că fumul plutea în jurul lui ca aburul în jurul unei locomotive. Într-o seară, când era cam beat, generalul mi-a vorbit îndelung despre gradele din armată şi i s-a părut foarte amuzant că le tot încurcam. Gradul generalului Tottori era *sho-jo*, ceea ce înseamnă „general mic” – adică cel mai de jos dintre generali – şi eu, fată proastă, am avut impresia că asta nu înseamnă prea mult. Poate că-şi micşorase importanţa rangului din modestie, iar eu am luat-o de bună.

Mameha îi spunea Mamei că Generalul tocmai primise o nouă funcţie. Fusese făcut şef peste ceva numit „aprovizionarea militară” – deşi, cum a explicat-o Mameha, însărcinarea părea să semene cu ceea ce face o gospodină când se duce la piaţă. Dacă în armată lipseau, să zicem, călimările, treaba Generalului era să obţină călimările necesare, la preţ bun.

— Cu noua însărcinare, a spus Mameha, Generalul este pentru prima oară în postura de a-şi lua o amantă. Şi sunt foarte sigură că şi-a exprimat interesul faţă de Sayuri.

— De ce mi-ar păsa mie că şi-a exprimat interesul faţă de Sayuri? a s pus Mama. Militarii ăştia nu au niciodată grijă de o gheişă aşa cum au grijă oamenii de afaceri sau aristocraţii.

— Poate că aşa e, doamnă Nitta. Dar cred că veţi descoperi că noua însărcinare a Generalului poate fi de mare ajutor okiyei. — Prostii! Nu am nevoie de nici un ajutor pentru okiya. Tot ce-mi trebuie e un venit stabil şi generos, iar ăsta e un lucru pe care nici un militar nu mi-l poate asigura.

— Noi, cei din Gion, am fost norocoşi până acum, a răspuns

Mameha. Dar dacă războiul continuă, şi pe noi ne vor afecta lipsurile.

— Sigur că da, dacă războiul continuă. Dar războiul se va sfârşi peste şase luni.

— Iar când se va sfârşi, armata va avea o poziţie şi mai puternică decât acum. Doamnă Nitta, nu uitaţi că generalul Tottori este cel care are grijă de resursele armatei. Nimeni în întreaga Japonie nu se găseşte într-o poziţie mai favorabilă pentru a vă oferi tot ce doriţi, fie că războiul continuă, fie că nu. El aprobă toate mărfurile care intră în vreun port japonez.

După cum am aflat mai târziu, ceea ce spusese Mameha despre generalul Tottori nu era tocmai adevărat. El se ocupa doar de una din cele cinci mari zone administrative. Dar era mai mare în grad decât cei care se ocupau de celelalte districte, aşa că li se putea considera şef. În orice caz, ar fi trebuit s-o vezi pe Mama după ce Mameha i-a spus toate astea. Aproape că-i puteai vedea mintea râşnind, pe când se gândea la ajutorul unui bărbat în poziţia Generalului. S-a uitat la ceainic şi mi-am imaginat-o gândind: „N-am avut nici un fel de probleme să obţinem ceai; nu încă… deşi preţul a urcat, e drept…” Apoi, probabil fără să-şi dea seama, a băgat mâna sub obi şi a pipăit punga cu tutun, ca şi cum ar fi vrut să vadă cât i-a mai rămas.

* * *

Mama şi-a petrecut următoarea săptămână umblând prin Gion şi dând telefoane, ca să afle cât mai multe despre generalul Tottori. Era atât de prinsă de această preocupare că uneori, când vorbeam cu ea, nu părea să mă audă. Era aşa de ocupată cu gândurile ei, că părea o locomotivă care încerca să tragă prea multe vagoane.

În tot acest timp, am continuat să-l văd pe Nobu de câte ori venea în Gion şi m-am străduit să mă port ca şi cum nimic nu s-ar fi schimbat. Probabil că se aştepta să-i devin amantă înainte de sfârşitul lunii iulie. Dar luna s-a încheiat, iar negocierile nu păreau să ducă nicăieri. De mai multe ori în cursul lunilor următoare l-am surprins privindu-mă cu uimire. Apoi, într-o seară, a salutat-o pe stăpâna de la Ichiriki în cea mai rece manieră pe care o văzusem vreodată. Femeia îl preţuise întotdeauna pe Nobu ca client şi mi-a aruncat o privire uimită şi îngrijorată. Când am ajuns la petrecerea pe care o dădea Nobu, mi s-a părut că dădea semne de furie – un muşchi care-i tresărea

pe obraz, o anume brutalitate în felul în care dădea sake-ul pe gât. Nu pot să spun că-l învinovăţeam pentru sentimentele lui. Cred că trebuie să mă fi considerat lipsită de inimă, pentru că-i răsplăteam bunătatea cu atâta indiferenţă. Am devenit melancolică în urma acestei reflecţii, până când zgomotul unei ceşti de sake trântite pe masă m-a trezit. Când am ridicat ochii, Nobu mă privea. Toţi cei din cameră râdeau şi se distrau, pe când el stătea acolo, cu ochii aţintiţi asupra mea, la fel de pierdut în gânduri cum fusesem şi eu. Eram ca două pete umede în mijlocul cărbunilor aprinşi.

26

În luna septembrie a aceluiaşi an, pe când încă nu împlinisem nouăsprezece ani, generalul Tottori şi cu mine am băut împreună sake în cadrul unei ceremonii petrecute la Casa de ceai Ichiriki. Era acelaşi ritual la care participasem pentru prima oară când Mameha îmi devenise soră mai mare şi apoi cu Doctorul Crab, înainte de *mizuage*. În săptămânile care au urmat, toată lumea a felicitat-o pe Mama pentru excelenta alianţă.

În prima noapte de după ceremonie, am urmat instrucţiunile Generalului şi m-am dus la un mic han din nord-vestul oraşului, numit Suruya, un han cu numai trei camere. De acum eram atât de obişnuită cu decorurile somptuoase că înfăţişarea sărăcăcioasă a locului m-a surprins. Încăperea mirosea a mucegai, iar rogojinile tatami erau atât de umflate şi de îmbibate cu apă că păreau să suspine de câte ori călcam pe ele. Într-un colţ, tencuiala căzuse de pe perete. În încăperea de alături auzeam un bătrân citind cu voce tare un articol de revistă. Cu cât stăteam mai mult acolo, cu atât mă simţeam mai nelalocul meu, aşa că am fost uşurată când Generalul a sosit, în fine – deşi, după ce l-am salutat, n-a făcut nimic altceva decât să deschidă radioul şi să bea bere.

După o vreme a coborât la parter ca să facă o baie. Când s-a întors în cameră, şi-a scos imediat halatul şi a început să se plimbe uscându-şi părul cu prosopul, complet gol, cu burta rotunjindu-i-se până la piept şi cu un smoc mare de păr sub burtă. Nu mai văzusem niciodată un bărbat gol, iar fundul lăsat al Generalului mi s-a părut aproape comic. Dar când s-a întors cu faţa la mine, trebuie să recunosc că privirea mi-a alunecat drept spre… mă rog, acolo unde ar fi trebuit să fie „ţiparul”. Ceva flutura acolo jos, dar numai când Generalul mi-a cerut să-mi scot hainele a început să iasă la iveală. Era un bondoc ciudat, Generalul, dar nu avea nici o jenă în a-mi spune ce să fac. Mă temusem că aveam să fiu obligată să găsesc vreun mod de a-l amuza, dar s-a dovedit că tot ce trebuia să fac era să-i urmez ordinele. În cei trei ani care trecuseră de la *mizuage* uitasem groaza pe care o simţisem când Doctorul se aşezase deasupra mea. Mi-am amintit-o acum, dar straniu este că nu am simţit groază, ci un fel de uşoară greaţă. Generalul a lăsat radioul deschis – şi luminile aprinse, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că văd limpede în jurul meu încăperea sărăcăcioasă, până la ultima

pată de pe tavan.

Lunile au trecut şi odată cu ele şi greaţa, iar întâlnirile mele cu Generalul au devenit o simplă rutină dezagreabilă, pe care o încercam de două ori pe săptămână. Uneori mă întrebam cum ar fi fost cu Preşedintele; şi, ca să-ţi spun adevărul, mă temeam puţin că ar fi fost dezagreabil, la fel cum mi se părea cu Generalul şi cum simţisem şi cu Doctorul. Apoi s-a întâmplat ceva care m-a făcut să văd lucrurile altfel. Cam pe atunci a început să vină în mod regulat în Gion un bărbat pe nume Yasuda Akira, care apăruse în ziare pentru că inventase un fel de far nou pentru biciclete. Încă nu era invitat la Ichiriki şi probabil că oricum nu şi-ar fi permis, dar petrecea câte trei sau patru seri pe săptămână la o micuţă casă de ceai numită Tatematsu, în cartierul Tominaga-cho din Gion, nu departe de okiya noastră. L-am întâlnit pentru prima oară la un banchet, în primăvara lui 1939, pe când aveam nouăsprezece ani. Era mult mai tânăr decât bărbaţii din jurul lui – nu putea avea mai mult de treizeci de ani – şi de aceea l-am observat de cum a intrat în încăpere. Avea aceeaşi atitudine demnă ca şi Preşedintele. Mi s-a părut foarte atrăgător, cum stătea acolo, cu mânecile cămăşii suflecate şi haina costumului aruncată pe rogojini, în spatele lui. Mă uitam la un bărbat mai în vârstă de lângă el, care ridicase cu beţişoarele o bucată de tofu şi avea gura larg deschisă; mi-a lăsat impresia unei uşi care se trage, ca să treacă prin ea o ţestoasă leneşă. Prin contrast, aproape că mi s-au înmuiat picioarele văzându-l pe Yasuda-san, cu mâna lui elegantă, sculpturală, cum bagă în gură o bucăţică de carne, dezlipindu-şi senzual buzele.

Mi-am făcut turul în jurul mesei, iar când am ajuns lângă el şi m-am prezentat, mi-a spus:

— Sper că mă vei ierta.

— Să vă iert? Pentru ce? l-am întrebat.

— Am fost foarte nepoliticos, a replicat el. Nu mi-am putut lua ochii de la tine toată seara.

În urma unui impuls de moment am băgat mâna în obi, căutând cărţile de vizită pe care le ţineam acolo, am scos discret una şi i-am dat-o. Gheişele au la ele cărţi de vizită, la fel ca oamenii de afaceri. Ale mele erau mici, cam jumătate din dimensiunile normale, din hârtie groasă de orez, pe care erau trecute cuvintele „Gion” şi „Sayuri”, caligrafiate elegant. Era primăvară, aşa că aveam la mine cărţi de vizită decorate cu o crenguţă de flori de prun în fundal. Yasuda a admirat-o o clipă

înainte de a o pune în buzunarul de la cămaşă. Am avut sentimentul că nici un fel de cuvinte nu puteau fi mai elocvente decât acest gest simplu, aşa că m-am înclinat şi mi-am continuat turul.

Din acea zi, Yasuda-san a început să mă cheme la Casa de ceai Tatematsu în fiecare săptămână. Nu reuşeam să merg atât de des pe cât mă solicita. Cam la trei luni după ce ne-am cunoscut, mi-a adus în dar un chimono. Am fost foarte flatată, deşi de fapt nu era o robă prea sofisticată – ţesută din mătase de calitate inferioară, în culori cam ţipătoare, şi cu un model banal de flori şi fluturi. Voia să port chimonoul pentru el cât mai curând şi i-am promis s-o fac. Dar în seara aceea, când m-am întors la okiya, Mama m-a văzut ducând pachetul şi mi l-a luat din mână ca să-l cerceteze. S-a strâmbat când a văzut roba şi a spus că nu-mi permite să mă las văzută purtând o îmbrăcăminte atât de banală. L-a vândut chiar a doua zi.

Când am aflat ce-a făcut, i-am spus cât am putut de îndrăzneţ că roba îmi fusese dată *mie* în dar, nu okiyei, şi că nu avea dreptul s-o vândă.

— Sigur că era chimonoul tău, a spus ea. Dar tu eşti fiica acestei okiya. Ce aparţine okiyei e şi al tău, şi invers.

Am fost atât de furioasă pe Mama după asta, că nici nu mai puteam s-o văd în ochi. Cât despre Yasuda-san, care dorise să mă vadă purtând chimonoul, i-am spus că din cauza desenului cu flori şi fluturi nu-l puteam îmbrăca decât primăvara devreme şi, cum era deja vară, avea să treacă aproape un an până când mă putea vedea în acea ţinută.

— Ce înseamnă un an? a spus el, privindu-mă cu ochi pătrunzători. Aş aştepta şi mai mult; depinde ce aş aştepta.

Eram singuri în încăpere, iar Yasuda-san şi-a pus paharul cu bere pe masă într-un fel care m-a făcut să roşesc. Mi-a luat mâna şi l-am lăsat să o facă, aşteptându-mă să o reţină în ale lui câteva clipe şi apoi să-i dea drumul. Dar spre surpriza mea, a dus-o la buze şi a început să-mi sărute pasional încheietura, într-un fel care m-a făcut să mă înfior. Mă consider o femeie supusă; până atunci făcusem lucrurile pe care mi le ceruseră Mama, sau Mameha, sau chiar Hatsumomo când nu avusesem de ales; dar am simţit atunci cum furia faţă de Mama şi dorinţa faţă de Yasuda-san se împleteau atât de violent, încât am hotărât pe loc să fac exact lucrul pe care Mama mi-l interzisese explicit. I-am cerut să mă aştepte acolo la miezul nopţii şi am plecat.

Puţin înainte de miezul nopţii, m-am întors de la casa de ceai

şi am vorbit cu o tânără servitoare. I-am promis o sumă exorbitantă ca să se asigure că nimeni nu avea să ne deranjeze, pe mine şi pe Yasuda-san, într-una din încăperile de la etaj, timp de o jumătate de oră. Eram deja acolo, aşteptând în întuneric, când slujnica a deschis uşa şi Yasuda-san a păşit înăuntru. Şi-a aruncat pălăria pe podea şi m-a strâns în braţe înainte ca uşa să se fi închis. Mă simţeam atât de satisfăcută, cu trupul lipit de al lui, de parcă m-aş fi hrănit prima oară după o lungă foamete. Oricât de strâns s-ar fi lipit de trupul meu, eu mă lipeam şi mai tare de al lui. Nici măcar nu m-a mirat cu câtă măiestrie îşi strecura mâinile pe sub hainele mele ca să ajungă la piele. N-o să pretind că n-am avut parte de nici unul dintre momentele de stângăcie cu care mă obişnuise Generalul, dar cu siguranţă nu le-am perceput la fel. Întâlnirile cu Generalul îmi aminteau de vremea copilăriei, când mă chinuiam să urc într-un copac pentru a smulge o anumită frunză din vârf. Totul era să mă mişc cu mare grijă şi să suport disconfortul până-mi atingeam scopul. Dar cu Yasuda-san m-am simţit ca un copil care aleargă liber la vale. Puţin mai târziu, când zăceam amândoi epuizaţi pe podea, i-am dat cămaşa la o parte şi i-am pus mâna pe stomac ca să simt cum respiră. Niciodată în viaţa mea nu fusesem atât de aproape de o altă fiinţă umană, deşi nu scosesem nici o vorbă.

Abia atunci am înţeles: una era să stau întinsă pe saltea pentru Doctor sau pentru General. Şi cu totul altceva ar fi fost cu Preşedintele.

* * *

Pentru multe gheişe, viaţa de zi cu zi se schimbă cu totul după ce îşi iau un *danna*; dar în cazul meu, nu vedeam nici o schimbare. Continuam să-mi fac rondul prin Gion seară de seară, aşa cum făcusem în ultimii ani. Uneori, după-amiezele, plecam în excursii, unele dintre ele foarte ciudate, cum fusese cea când însoţisem un bărbat la spital ca să-şi viziteze fratele. Cât despre schimbările pe care le aşteptasem – recitalurile de dans plătite de *danna*, darurile fabuloase din partea lui, chiar şi o zi sau două de odihnă plătită – ei bine, nimic din toate astea nu s-a întâmplat. Era exact cum spusese Mama. Militarii nu au grijă de o gheişă aşa cum ar face-o un om de afaceri sau un aristocrat.

Generalul nu adusese prea mari schimbări în viaţa mea, dar era neîndoielnic că alianţa cu el era nepreţuită pentru okiya, cel puţin din punctul de vedere al Mamei. Plătea multe din

cheltuielile mele, ca orice *danna* – inclusiv costul lecţiilor, taxa anuală de înregistrare, cheltuielile medicale şi... o, nici nu ştiu ce altceva – şosetele mele, probabil. Dar, mai important, noua lui poziţie în serviciul de aprovizionare militară era exact ceea ce sugerase Mameha, aşa că era capabil să facă pentru noi lucruri pe care nici un alt *danna* nu le-ar fi putut face. De exemplu, Mătuşica s-a îmbolnăvit în martie 1939. Eram cumplit de îngrijorate pentru ea, iar doctorii nu erau de nici un ajutor; dar după un telefon dat Generalului, un doctor important de la spitalul militar din Kamigyo ne-a vizitat şi i-a adus un pachet de doctorii care au vindecat-o. Aşa că, deşi Generalul nu mă trimitea la Tokio pentru recitaluri de dans şi nu-mi dăruia pietre preţioase, nimeni n-ar fi putut pretinde că nu ajuta okiya noastră. Ne trimitea periodic pachete de zahăr şi ceai, precum şi de ciocolată, care ajunsese greu de găsit chiar şi în Gion. Şi, desigur, Mama se înşelase în privinţa războiului care avea să se termine în şase luni. Deşi n-am fi crezut-o pe atunci, era abia începutul unei epoci întunecate.

* * *

În toamna când Generalul mi-a devenit *danna*, Nobu a încetat să mă mai invite la petreceri. Curând, mi-am dat seama că încetase să mai vină la Ichiriki. Nu vedeam nici un motiv pentru care ar fi făcut asta, în afară de a mă evita pe mine. Oftând, patroana de la Ichiriki mi-a spus că am probabil dreptate. De Anul Nou i-am scris lui Nobu o felicitare, cum am făcut pentru toţi clienţii mei, dar nu mi-a răspuns. Acum e uşor să privesc în urmă şi să-ţi spun câte luni au trecut aşa, dar pe vremea aceea eram disperată. Mă simţeam vinovată faţă de un om care mă tratase cu multă bunătate – un bărbat pe care ajunsesem să-l consider prieten. Mai mult, fără patronajul lui Nobu, nu mai eram invitată la petrecerile date de Iwamura Electric, ceea ce însemna că nu mai aveam nici o şansă de a-l revedea pe Preşedinte.

Desigur, Preşedintele continua să vină regulat la Ichiriki, deşi Nobu renunţase. L-am văzut într-o seară pe hol, dojenind un angajat mai tânăr, gesticulând cu stiloul ca să-şi puncteze vorbele şi nu am îndrăznit să-l întrerup ca să-l salut. Într-o altă seară, o tânără ucenică pe nume Naotsu îl conducea la toaletă când a dat cu ochii de mine. A lăsat-o pe Naotsu şi a venit să stăm de vorbă. Am schimbat obişnuitele amabilităţi. Mi s-a părut că văd, în zâmbetul lui palid, mândria reţinută pe care par să o

simtă bărbaţii atunci când îşi privesc copiii, înainte de a-l lăsa să plece, i-am spus:

— Domnule preşedinte, dacă prezenţa a încă una sau două gheişe vă este de ajutor într-o seară…

Era o mare îndrăzneală din partea mea, dar am văzut uşurată că Preşedintele nu s-a supărat.

— E o idee bună, Sayuri, a spus el. O să te solicit. Dar săptămânile au trecut şi nu m-a căutat.

Într-o seară de la sfârşitul lui martie am sosit la o petrecere foarte animată, dată de guvernatorul Prefecturii din Kyoto, la o casă de ceai numită Shunju. Preşedintele era şi el acolo, tocmai pierduse la un joc de pahar şi părea epuizat. Avea mânecile cămăşii suflecate şi nodul de la cravată slăbit. Am aflat că Guvernatorul pierduse mai multe runde, dar ţinea la băutură mai bine decât Preşedintele.

— Mă bucur că eşti aici, Sayuri, mi-a spus Preşedintele. Trebuie să mă ajuţi. Am intrat în bucluc.

Văzându-i pielea netedă a feţei înroşită şi braţele ieşindu-i din mâneci, m-am gândit imediat la Yasuda-san, în seara aceea de la Tatematsu. Pentru o fracţiune de secundă, am avut sentimentul că suntem numai noi doi în încăpere şi că, aşa băut cum era, aş fi putut să mă apropii de el până când m-ar fi cuprins în braţe şi mi-aş fi lipit buzele de ale lui. Pentru o clipă mi-a fost jenă, crezând că am fost atât de transparentă în gândurile mele încât Preşedintele trebuie să mi le fi citit… dar dacă a făcut-o, a continuat să mă privească în acelaşi fel. Ca să-l ajut, tot ce am putut face a fost să conspir cu o altă gheişă ca să încetinim ritmul jocului. Preşedintele a părut să-mi fie recunoscător pentru asta, iar când totul s-a terminat m-a ţinut de vorbă multă vreme, bând apă ca să se trezească, în cele din urmă a scos din buzunar o batistă, foarte asemănătoare cu cea pe care o aveam ascunsă în obi, şi şi-a şters fruntea cu ea. Şi-a netezit părul aspru înainte de a-mi spune:

— Când a fost ultima oară când ai vorbit cu vechiul tău prieten, Nobu?

— Acum foarte mult timp, domnule preşedinte, am răspuns. Ca să vă spun adevărul, am impresia că Nobu-san e supărat pe mine.

Preşedintele se uita la batistă, împăturind-o la loc.

— Prietenia e un lucru preţios, Sayuri, mi-a spus. Nu trebuie risipită.

* * *

M-am gândit la această conversaţie de multe ori în săptămânile care au urmat. Apoi, într-o seară de la sfârşitul lui aprilie, pe când mă fardam pentru un spectacol cu *Dansurile vechii capitale*, o tânără ucenică pe care o cunoşteam vag a venit să stea de vorbă cu mine. Am lăsat pensula de machiaj din mână, aşteptându-mă să-mi ceară vreo favoare – pentru c/1 okiya noastră era încă bine aprovizionată cu lucruri de care restul lumii din Gion învăţase să se lipsească. În loc de asta, mi-a spus:

— Îmi pare foarte rău să vă deranjez, Sayuri-san. Numele meu e Takazuru. Mă întreb dacă aţi vrea să mă ajutaţi. Ştiu că aţi fost cândva foarte bună prietenă cu Nobu-san…

După ce luni de zile mă gândisem la el, cumplit de ruşinată pentru ceea ce făcusem, să aud numele lui Nobu pe neaşteptate era ca şi cum obloanele de furtună s-ar fi deschis şi aş fi simţit prima adiere de aer proaspăt.

— Trebuie să ne ajutăm între noi de câte ori putem, Takazuru, am răspuns. Iar dacă e vreo problemă legată de Nobu-san, sunt în mod special interesată. Sper că e bine.

— Da, doamnă, e bine, sau cel puţin aşa cred. Vine la Casa de ceai Awazumi, în Gionul de Răsărit. Cunoaşteţi locul?

— Da, îl ştiu, am spus. Dar nu aveam idee că Nobu-san merge acolo.

— Da, doamnă, chiar destul de des, mi-a spus Takazuru. Dar… îmi permiteţi să vă întreb ceva, Sayuri-san? Îl cunoaşteţi de multă vreme şi… Nobu-san e un om bun, nu-i aşa?

— Takazuru-san, de ce mă întrebi pe mine? Dacă ai petrecut ceva timp cu el, ştii şi singură dacă e un om bun sau nu!

— Sunt sigură că pare o prostie. Dar sunt atât de nedumerită! Mă cheamă de fiecare dată când vine în Gion, iar sora mea mai mare îmi spune că e clientul pe care şi l-ar dori orice fată. Dar acum e supărată pe mine pentru că am plâns în faţa lui de câteva ori. Ştiu că nu ar trebui s-o fac, dar nici măcar nu pot să promit că n-o să se mai întâmple!

— Se poartă aspru cu tine, nu?

În loc de răspuns, Takazuru şi-a strâns buzele tremurânde şi într-o clipă lacrimile au început să curgă, până când ochii ei rotunzi păreau să mă privească din două băltoace.

— Uneori Nobu-san nu-şi dă seama cât de aspru vorbeşte, i-am spus eu. Dar cu siguranţă te place, Takazuru-san. Altfel de ce

te-ar chema?

— Cred că mă cheamă ca să aibă cu cine să fie rău, a răspuns ea. Odată mi-a spus că părul meu miroase a curat, iar apoi a adăugat că asta e o schimbare plăcută. — E ciudat că-l vezi atât de des, am spus. De luni de zile tot sper să dau de el.

— O, vă rog, nu, Sayuri-san! Deja spune că nu sunt nici pe departe la fel de talentată cum sunteţi dumneavoastră. Dacă vă vede din nou, o să aibă o părere şi mai proastă despre mine. Ştiu că nu ar trebui să vă plictisesc cu problemele mele, doamnă, dar… credeam că poate ştiţi ceva ce l-ar mulţumi, îi face plăcere conversaţia incitantă, dar niciodată nu ştiu ce să spun. Toată lumea ştie că nu sunt o fată prea isteaţă.

Femeile din Gion sunt învăţate să spună asemenea lucruri; dar mi-am dat seama că biata fată era probabil sinceră. Nu m-ar fi mirat dacă Nobu ar fi privit-o doar ca pe un copac pe care tigrul îşi ascute ghearele. Nu-mi venea în minte nimic folositor, aşa că în cele din urmă i-am sugerat să citească o carte despre vreun eveniment istoric care să i se pară interesant lui Nobu şi apoi, când se întâlneau, să-i spună povestea. Făcusem eu însămi aşa ceva uneori – pentru că există bărbaţi cărora nu le face plăcere altceva decât să stea, cu ochii umezi pe jumătate închişi, şi să asculte sunetul vocii unei femei. Nu eram sigură că avea să funcţioneze cu Nobu, dar Takazuru a părut foarte recunoscătoare.

* * *

Acum, că ştiam unde să-l găsesc pe Nobu, eram hotărâtă să mă duc să-l văd. Îmi părea îngrozitor de rău că-l supărasem; şi, desigur, fără el s-ar fi putut să nu-l mai văd niciodată pe Preşedinte. Nu voiam să-l îndurerez pe Nobu, dar speram că dacă-l întâlneam aş fi găsit o cale de a reînnoda prietenia noastră. Problema era că nu puteam să trec pe la Awazumi neinvitată, pentru că nu aveam nici un fel de relaţie oficială cu acea casă de ceai. Aşa că, până la urmă, m-am decis să mă plimb pe acolo în cursul serii de câte ori puteam, în speranţa de a mă întâlni întâmplător cu Nobu. Îi cunoşteam destul de bine obiceiurile ca să ghicesc la ce oră ar fi putut sosi.

Timp de opt sau nouă săptămâni m-am ţinut de plan. Apoi, într-o seară, în fine, l-am zărit ieşind dintr-o limuzină pe aleea din faţa mea. Ştiam că e el, pentru că mâneca goală a hainei, prinsă de umăr, îi contura silueta inconfundabilă. Pe când m-am

apropiat, şoferul îi înmâna servieta. M-am oprit sub lumina unui felinar şi am lăsat să-mi scape un sunet care să pară de încântare. Nobu a privit în direcţia mea, exact cum sperasem.

— Ei, ei, a spus el. Omul poate uita ce minunat arată o gheişă.

Vorbise pe un ton atât de calm, că m-am întrebat dacă mă recunoscuse.

— Domnule, vocea vă sună ca a vechiului meu prieten, Nobu-san, am spus eu. Dar nu puteţi fi el, pentru că am impresia că a dispărut cu totul din Gion!

Şoferul a închis portiera, iar eu am aşteptat în tăcere ca maşina să plece.

— Sunt atât de uşurată, am continuat, să-l revăd în sfârşit pe Nobu-san! Şi ce noroc pe mine că stă în umbră, nu în lumină.

— Uneori nu am nici cea mai vagă idee despre ce vorbeşti, Sayuri. Trebuie să fi învăţat de la Mameha. Sau poate că vă învaţă pe toate, la şcoala de gheişe.

— Cu Nobu-san stând în umbră, nu-i pot vedea expresia mânioasă de pe faţă.

— Înţeleg, a răspuns el. Deci crezi că sunt supărat pe tine?

— Ce altceva pot să cred, când un vechi prieten dispare atâtea luni? Bănuiesc că o să-mi spuneţi că aţi fost prea ocupat ca să veniţi la Ichiriki.

— De ce o spui ca şi cum n-ar putea fi adevărat?

— Pentru că, din întâmplare, ştiu că veniţi adesea în Gion. Dar nu mă întrebaţi de unde ştiu. Nu vă spun decât dacă veniţi să faceţi o plimbare cu mine.

— Bine, a spus Nobu. Cum e aşa o seară plăcută…

— O, Nobu-san, nu spuneţi asta. Aş prefera să spuneţi: „Cum m-am întâlnit cu o prietenă veche, pe care nu am mai văzut-o de atâta timp, nu-mi vine în minte nimic mai plăcut decât să merg la o plimbare cu ea”.

— O să fac o plimbare cu tine, a acceptat el. N-ai decât să crezi ce vrei despre motivele pentru care o fac.

I-am făcut o mică plecăciune şi am pornit împreună pe alee, în direcţia Parcului Maruyama.

— Dacă Nobu-san vrea ca eu să cred că nu e supărat, am spus, ar trebui să se poarte mai prietenos, nu ca o panteră care n-a mai fost hrănită de luni de zile. Nu mă mir că biata Takazuru e aşa de îngrozită de dumneavoastră…

— Deci a vorbit cu tine, nu? a întrebat Nobu. Dacă n-ar fi o fată atât de enervantă…

— Dacă nu vă place, de ce o chemaţi de fiecare dată când

veniţi în Gion?

— N-am chemat-o nici măcar o dată! Sora ei mai mare mi-o tot bagă pe gât. E suficient de rău că mi-ai amintit de ea. Acum o să profiţi de faptul că ai dat de mine astă-seară ca să mă faci să-mi fie ruşine şi s-o plac!

— De fapt, Nobu-san, n-am „dat” de dumneavoastră. Mă plimb pe aleea asta de săptămâni întregi, doar ca să vă întâlnesc.

Asta a părut să-i dea de gândit lui Nobu, pentru că am mers în tăcere câteva clipe. În cele din urmă a spus:

— N-ar trebui să fiu surprins. Eşti una dintre cele mai intrigante persoane pe care le cunosc.

— Nobu-san! Ce altceva puteam să fac? Am crezut că aţi dispărut cu totul. Nici n-aş fi ştiut unde să vă găsesc dacă Takazuru n-ar fi venit la mine în lacrimi, ca să-mi spună ce urât v-aţi purtat cu ea.

— Da, cred că am fost aspru cu ea. Dar nu e la fel de deşteaptă ca tine – şi nici la fel de frumoasă, dacă tot veni vorba. Dacă ai crezut că sunt supărat pe tine, ai avut dreptate.

— Pot să întreb ce am făcut de am supărat atât de tare un vechi prieten?

Aici Nobu s-a oprit şi s-a întors spre mine cu o expresie cumplit de tristă. Am fost cuprinsă de un val de afecţiune cum am simţit pentru puţini bărbaţi în viaţa mea. Mă gândeam cât de mult îmi lipsise şi cât de mult rău îi făcusem. Însă, deşi mi-e greu să recunosc, afecţiunea mea era amestecată cu milă.

— După foarte multe încercări, mi-a spus el, am descoperit identitatea lui *danna* al tău.

— Dacă Nobu-san m-ar fi întrebat, aş fi fost fericită să-i spun.

— Nu te cred. Voi, gheişele, sunteţi cele mai secretoase fiinţe. Am întrebat prin Gion cine e *danna* al tău şi, una după alta, toate s-au prefăcut că nu ştiu. Poate că nici n-aş fi aflat vreodată dacă n-aş fi chemat-o pe Michizono să-mi ţină companie într-o seară, doar noi doi.

Michizono, care pe vremea aceea avea vreo cincizeci de ani, era un fel de legendă în Gion. Nu era o femeie frumoasă, dar uneori îl putea binedispune chiar şi pe Nobu cu felul în care-şi încreţea nasul în semn de salut, înclinându-se în faţa lui.

— Am convins-o să îmi ţină companie la un joc de pahar, a continuat el, şi am tot câştigat, până când biata Michizono s-a cam ameţit. Aş fi putut s-o întreb orice şi cred că mi-ar fi răspuns.

— Ce de muncă! am spus eu.

— Prostii. A fost o companie foarte plăcută. N-a avut nimic de-a face cu munca. Dar vrei să-ţi spun ceva? Mi-am pierdut respectul pentru tine, acum că ştiu că *danna* al tău e un pitic în uniformă, pe care nimeni nu-l admiră.

— Nobu-san vorbeşte de parcă eu aş fi avut vreun cuvânt de spus în privinţa celui care să-mi fie *danna*. Singura alegere pe care pot s-o fac este ce chimono să port. Şi chiar şi asta…

— Ştii de ce omul ăla are o slujbă de birou? Pentru că nimeni nu are încredere să-i dea de făcut ceva important. Nici superiorii lui nu dau doi bani pe el. Puteai la fel de bine să faci o alianţă cu un cerşetor! Serios, cândva am ţinut foarte mult la tine, dar…

— Cândva? Nobu-san nu mai ţine la mine?

— Nu ţin la proşti.

— Ce lucru urât aţi spus! Vreţi să mă faceţi să plâng? Oh, Nobu-san! Sunt o proastă pentru că *danna* al meu e un bărbat pe care nu-l puteţi admira?

— Voi, gheişele! N-am cunoscut niciodată vreun gen de femei care să mă scoată în aşa hal din sărite! Vă petreceţi viaţa consultându-vă horoscopul, spunând: „O, nu pot să merg astăzi spre est, pentru că horoscopul meu spune că-mi aduce ghinion!” Dar apoi, când e vorba de ceva care vă afectează întreaga viaţă, pur şi simplu priviţi în partea cealaltă.

— Nu privim în partea cealaltă, ci închidem ochii când e vorba de ceva ce nu putem schimba.

— Serios? Ei bine, am aflat câte ceva din discuţia cu Michizono, în noaptea când am îmbătat-o. Eşti fiica okiyei, Sayuri. Degeaba te prefaci că nu ai nici un fel de influenţă. E de datoria ta să o foloseşti, dacă nu vrei să pluteşti în derivă prin viaţă, ca un peşte cu burta în sus pe râu.

— Aş vrea să cred că viaţa e mai mult decât un râu care ne poartă cu el, cu burta în sus.

— Foarte bine, însă chiar dacă e un râu, tot eşti liber să înoţi într-o parte sau alta, nu? Apele se despart întruna. Dacă te agiţi, te zbaţi, te lupţi şi te foloseşti de toate avantajele pe care le ai…

— O, asta e foarte uşor, sunt sigură, când ai avantaje.

— Le-ai fi găsit peste tot, dacă te-ai fi obosit să le cauţi! În cazul meu, chiar dacă nu am mai mult de… nu ştiu ce, un sâmbure de piersică, sau ceva de genul ăsta, nu-l las să se irosească. Când vine vremea să-l arunc, încerc să-l arunc în cineva care nu-mi place!

— Nobu-san, mă sfătuiţi să arunc cu sâmburi de piersică?

— Nu glumi cu asta; ştii exact ce vreau să spun. Noi doi

semănăm foarte mult, Sayuri. Ştiu că mi se spune „Domnul Şopârlă” şi aşa mai departe, şi totuşi iată-te aici, cea mai frumoasă creatură din Gion. Dar de prima oară când te-am văzut, la turneul de sumo, acum mulţi ani – câţi ani aveai, oare paisprezece? – mi-am dat seama cât eşti de puternică.

— Întotdeauna am fost de părere că Nobu-san mă crede mai merituoasă decât sunt.

— Poate că ai dreptate. Credeam că e ceva mai mult în tine, Sayuri. Dar se vede că nu ştii nici măcar unde îţi este destinul. Să-ţi legi norocul de un bărbat ca Generalul! Eu aş fi avut grijă de tine, să ştii. Mă înfurie atât de tare gândul ăsta! Când Generalul o să dispară din viaţa ta, n-o să-ţi mai rămână nimic care să-ţi amintească de el. Aşa vrei să-ţi risipeşti tinereţea? O femeie care se poartă ca o proastă e o proastă, nu crezi?

Dacă freci o ţesătură prea mult, se răreşte; iar vorbele lui Nobu mă scormoniseră atât de mult încât nu-mi mai puteam păstra suprafaţa aceea elegant lăcuită sub care mă sfătuise Mameha să mă ascund întotdeauna. Mă simţeam norocoasă stând în umbră, fiindcă eram sigură că Nobu şi-ar fi schimbat impresia despre mine dacă ar fi văzut cât sufăr. Dar bănuiesc că tăcerea m-a trădat, pentru că m-a apucat de umăr cu singura lui mână şi m-a răsucit doar puţin, până când lumina mi-a căzut pe faţă. Iar când m-a privit în ochi, a scos un oftat adânc, care la început a sunat a dezamăgire.

— De ce mi se pare că eşti mai bătrână, Sayuri? a spus el după o clipă. Uneori uit că eşti încă o fetiţă. Acum o să-mi spui că am fost prea aspru cu tine.

— Nu mă pot aştepta ca Nobu-san să se poarte altfel decât ca Nobu-san, am spus eu.

— Reacţionez foarte prost la dezamăgire, Sayuri. Ar fi trebuit să ştii asta. Că m-ai dezamăgit pentru că eşti prea tânără sau pentru că nu eşti femeia care credeam că eşti… oricum, m-ai dezamăgit, nu?

— Vă rog, Nobu-san, mă sperie să vă aud spunând aşa ceva. Nu ştiu dacă-mi pot trăi viaţa după standardele pe care le folosiţi ca să mă judecaţi…

— Şi ce standarde sunt astea, de fapt? Mă aştept să treci prin viaţă cu ochii deschişi! Dacă-i ţii aţintiţi asupra destinului tău, orice mişcare în viaţă devine o ocazie de a te apropia de el. Nu m-aş aştepta să înţeleagă asta o fată prostuţă ca Takazuru, dar…

— Nu mi-a spus Nobu-san toată seara că sunt proastă?

— Ştii că nu trebuie să mă asculţi când sunt furios.

— Deci Nobu-san nu mai e furios. Atunci o să vină să mă vadă la Ichiriki? Sau o să mă invite să vin să-l văd? Astă-seară nu am nici o grabă. Aş putea veni chiar acum, dacă Nobu-san m-ar chema.

Deja făcusem un tur în jurul cvartalului şi stăteam în faţa intrării casei de ceai.

— N-o să te chem, a spus el, deschizând uşa.

Nu m-am putut împiedica să las să-mi scape un mare suspin; şi spun un mare suspin, pentru că aduna în el mai multe suspine mici – unul de dezamăgire, unul de frustrare, unul de tristeţe… şi nu mai ştiu câte altele.

— Oh, Nobu-san, am spus, uneori îmi e aşa de greu să vă înţeleg.

— Sunt un bărbat foarte uşor de înţeles, Sayuri, a răspuns el. Nu-mi place să mi se fluture pe la nas lucruri pe care nu le pot avea.

Înainte să-i pot răspunde, a păşit în holul casei şi a închis uşa în urma lui.

27

În vara acelui an, 1939, am fost atât de ocupată cu angajamentele, întâlnirile ocazionale cu Generalul, spectacolele de dans şi altele asemenea că dimineaţa când mă ridicam de pe saltea mă simţeam ca o găleată plină de cuie. De obicei, pe la mijlocul după-amiezii reuşeam să-mi uit oboseala, dar deseori mă întrebam ce aveam de câştigat de pe urma acestor eforturi. Nu mă aşteptam să aflu vreodată, aşa că am fost foarte uimită când Mama m-a chemat în camera ei şi mi-a spus că în ultimele şase luni câştigasem mai mult decât Hatsumomo şi Dovlecel la un loc.

— Ceea ce înseamnă, a urmat ea, că a venit timpul să-ţi schimbi camera cu a lor.

N-am fost atât de încântată pe cât ţi-ai putea imagina. Hatsumomo şi cu mine reuşiserăm să trăim una lângă alta în aceşti ani numai ocolindu-ne. Dar o consideram un tigru adormit, nu unul învins. Cu siguranţă, Hatsumomo nu avea să vadă planul Mamei ca fiind un „schimb” de camere; avea să considere că a fost alungată.

În seara aceea, când am văzut-o pe Mameha, i-am împărtăşit ce îmi spusese Mama, ca şi temerile mele că focul ce mocnea în Hatsumomo ar putea izbucni din nou.

— Ei, foarte bine, a spus Mameha. Femeia aia nu va fi definitiv învinsă până nu vedem sânge. Şi încă n-am văzut. Hai s-o provocăm şi să vedem în ce încurcătură se bagă de data asta.

A doua zi de dimineaţă, devreme, Mătuşica a urcat la etaj ca să ne spună care sunt regulile schimbului. A început prin a mă duce în camera lui Hatsumomo şi a anunţa că un anumit colţ îmi aparţine; puteam pune acolo orice voiam şi nimeni nu avea voie să-l atingă. Apoi le-a adus pe Dovlecel şi pe Hatsumomo în camera mea, mult mai mică, şi a hotărât care era locul pentru lucrurile lor. După ce ne aduceam lucrurile, schimbul era încheiat.

M-am apucat de treabă chiar în după-amiaza acelei zile, cărându-mi lucrurile dintr-o parte în alta a holului. Aş vrea să pot spune că adunasem o colecţie de lucruri frumoase, cum probabil că făcuse Mameha până la vârsta mea; dar viaţa în Japonia se schimbase dramatic. Cosmeticele şi permanenturile fuseseră de curând interzise de către guvernul militar, ca fiind un lux – deşi desigur, noi cele din Gion, ca jucării ale celor puternici, încă mai

puteam face aproape tot ce doream. Darurile somptuoase însă dispăruseră aproape cu desăvârşire, aşa că de-a lungul anilor nu adunasem decât câteva pergamente, pietre de amestecat tuşul, câteva boluri şi o colecţie de stereo-fotografii ale unor locuri celebre, împreună cu vizorul aferent, făcut din argint – un dar de la actorul Kabuki Onoe Yoegoro al XVII-lea. În orice caz, am dus toate aceste lucruri în camera cealaltă – împreună cu fardurile, lenjeria, cărţile şi revistele – şi le-am pus unele peste altele în colţul camerei. Hatsumomo şi Dovlecel nu începuseră să-şi mute lucrurile. Întorcându-mă de la lecţii pe la prânz, în cea de-a treia zi, m-am hotărât ca, dacă sticluţele şi flacoanele lui Hatsumomo ar mai fi fost pe masa de machiaj, să mă duc la Mătuşica şi să-i cer ajutorul.

Când am ajuns în capul scărilor, am fost surprinsă să văd că şi uşa lui Hatsumomo, şi a mea erau larg deschise. Pe podeaua holului se spărsese un flacon de pomadă albă. Ceva părea în neregulă şi, când am intrat în cameră, mi-am dat seama ce anume. Hatsumomo stătea la măsuţa mea, sorbind dintr-un mic pahar cu apă – şi citea dintr-un caiet care-mi aparţinea!

Se aşteaptă de la gheişe să fie discrete în privinţa bărbaţilor pe care îi cunosc; aşa că s-ar putea să te surprindă să afli că, ucenică fiind, intrasem într-o zi într-o papetărie şi cumpărasem un caiet frumos, cu pagini albe, ca să încep să ţin un jurnal. Nu fusesem chiar atât de proastă încât să scriu în el genul de lucruri pe care o gheişă nu trebuie să le dezvăluie niciodată. Scrisesem numai despre gândurile şi sentimentele mele. Când aveam ceva de spus despre un bărbat anume, îi dădeam un nume de cod. De exemplu, mă refeream la Nobu ca „domnul Tsu”, pentru că uneori scotea un sunet dispreţuitor, care suna cam aşa. Iar pe Preşedinte îl numeam „domnul Haa”, pentru că o dată trăsese aer adânc în piept şi-l lăsase să iasă încet, într-un fel care sunase asemănător, iar eu mi-l imaginasem trezindu-se alături de mine – aşa că, desigur, mi-a făcut o impresie puternică. Dar niciodată nu-mi închipuisem că cineva ar citi lucrurile pe care le scrisesem.

— Vai, Sayuri, mă bucur să te văd! a spus Hatsumomo. Te aşteptam ca să-ţi spun ce mult îmi place jurnalul tău. Unele pagini sunt foarte interesante… şi, pe cuvânt, stilul tău este fermecător! Nu sunt foarte impresionată de caligrafia ta, dar…

— S-a întâmplat să remarci şi lucrul interesant pe care l-am scris pe prima pagină?

— Nu cred. Stai să văd… „Personal”. Ei bine, iată o dovadă în sprijinul a ceea ce spuneam despre caligrafia ta.

— Hatsumomo, te rog să laşi jurnalul pe masă şi să ieşi din camera mea.

— Nu mai spune! Sunt uluită, Sayuri. Nu vreau decât să te ajut! Ascultă-mă o clipă şi ai să vezi. De exemplu: de ce ai ales să-i dai lui Nobu Toshikazu numele de „domnul Tsu”? Nu i se potriveşte deloc. Cred că ar fi trebuit să-i spui „Domnul Arsură” sau poate „Domnul Un-Braţ”. Nu crezi? Poţi să-l schimbi dacă vrei şi nici măcar nu e nevoie să spui că e sugestia mea.

— Nu ştiu despre ce vorbeşti, Hatsumomo. N-am scris nimic despre Nobu.

Hatsumomo a oftat, de parcă ar fi vrut să spună că sunt o mincinoasă jalnică, apoi a început să răsfoiască jurnalul.

— Dacă nu despre Nobu e vorba, atunci vreau să-mi spui numele bărbatului despre care vorbeşti aici. Ia să vedem… A, aici era: „Uneori văd furia înflorind pe faţa domnului Tsu atunci când vreo gheişă se uită prea lung la el. Dar în ceea ce mă priveşte, pot să-l privesc cât vreau şi pare încântat de asta. Cred că afecţiunea lui pentru mine vine din faptul că nu găsesc aspectul pielii lui şi braţul lipsă atât de ciudat/1 şi de înspăimântătoare ca alte fete”. Bănuiesc că vrei să-mi spui că ştii pe altcineva care arată *exact* ca Nobu. Cred că ar trebui să le faci cunoştinţă! Gândeşte-te câte ar avea în comun.

Deja simţeam că îmi plesneşte inima – nu-mi vine în minte un mod mai bun de a descrie senzaţia. Pentru că una e să-ţi vezi secretele brusc dezvăluite, şi alta când propria ta prostie te-a dat de gol… Dacă îmi doream să blestem pe cineva, aceea eram eu însămi, pentru că ţinusem jurnalul şi pentru că-l pusesem într-un loc unde să-l găsească Hatsumomo. Un vânzător care lasă fereastra deschisă nu se poate supăra pe furtuna care îi distruge mărfurile.

M-am îndreptat către masă să iau jurnalul de la Hatsumomo, dar ea l-a strâns la piept şi s-a ridicat. În cealaltă mână a luat paharul cu ceea ce eu luasem drept apă. Dar acum, că eram atât de aproape de ea, m-a izbit mirosul de sake. Nu era apă. Era beată.

— Sayuri, *sigur* că-ţi vrei jurnalul înapoi şi *sigur* că o să ţi-l dau, a spus, îndreptându-se către uşă. Problema e că nu am terminat încă de citit. Aşa că o să-l iau cu mine în camera mea… numai dacă nu preferi să i-l dau Mamei. Sunt sigură că ar fi încântată să citească pasajele pe care le-ai scris despre ea.

Am spus mai devreme că pe hol zăcea o sticlă spartă de pomadă. Aşa proceda Hatsumomo, făcea mizerie şi nici măcar

nu-şi bătea capul să le spună slujnicelor. Dar ieşind din camera mea, a primit ce merita. Probabil că uitase de sticlă, pentru că era beată; în orice caz, a călcat drept în cioburi şi a scos un ţipăt. Am văzut-o privindu-şi piciorul şi oftând, dar şi-a continuat drumul.

Când a intrat în camera ei m-a cuprins panica. M-am gândit să încerc să-i smulg jurnalul din mână… dar apoi mi-am amintit de revelaţia Mamehăi la turneul de sumo. Hatsumomo s-ar fi aşteptat să mă reped la ea. Era mai bine să am răbdare până când începea să se relaxeze, crezând că a câştigat, apoi să-i iau jurnalul când se aştepta mai puţin. Mi s-a părut o idee bună… până când am realizat că-l putea ascunde într-un loc unde să nu-l găsesc nicicând.

Deja închisese uşa. M-am aşezat în prag şi am spus calm: — Hatsumomo-san, îmi pare rău dacă am părut furioasă. Pot să intru?

— Nu, nu poţi, mi-a răspuns.

Am deschis uşa oricum. Încăperea era într-o dezordine cumplită, pentru că Hatsumomo îşi aruncase lucrurile peste tot în încercarea ei de a se muta. Jurnalul era aşezat pe masă, iar Hatsumomo îşi înfăşurase un prosop în jurul piciorului. Nu aveam idee cum să-i distrag atenţia, dar nu aveam de gând să ies din cameră fără jurnal.

Avea caracterul unui şobolan, dar nu era deloc proastă. Dacă ar fi fost trează, nici măcar n-aş fi încercat s-o păcălesc. Dar ţinând cont de starea în care se afla… m-am uitat în jur, la grămada de lenjerie, sticle de parfum şi toate celelalte lucruri pe care le împrăştiase. Uşa dulapului era deschisă, la fel şi cea a micului seif unde-şi ţinea bijuteriile; pe rogojini erau înşirate tot felul de podoabe, ca şi cum ar fi stat acolo de dimineaţă, bând şi probându-le. Apoi un obiect mi-a atras atenţia, la fel de limpede ca o singură stea strălucind pe cerul nopţii.

Era o broşa de obi, un smarald, exact cea pe care Hatsumomo mă acuzase că am furat-o cu ani în urmă, în noaptea când o prinsesem cu iubitul ei în camera slujnicelor. Nu mă aşteptasem s-o mai văd vreodată. M-am dus direct la dulap şi am ridicat-o dintre bijuteriile care zăceau pe jos.

— Ce idee minunată! a spus Hatsumomo. Haide, fură-mi o bijuterie. Sincer, chiar aş prefera banii pe care va trebui să mi-i plăteşti.

— Mă bucur aşa de mult că nu te deranjează! i-am răspuns. Cam cât ar trebui să-ţi plătesc pentru asta?

În clipa aceea m-am apropiat, arătându-i broşa. Zâmbetul luminos i-a pierit, aşa cum piere umbra dintr-o vale la răsăritul soarelui. În clipa aceea, pe când Hatsumomo rămăsese împietrită, am întins cealaltă mână şi am luat jurnalul de pe masă.

Nu aveam habar cum o să reacţioneze Hatsumomo, dar am ieşit din cameră şi am închis uşa în urma mea. M-am gândit să mă duc direct la Mama şi să-i arăt ce găsisem, dar bineînţeles, nu mă puteam duce cu jurnalul în mână. Cât am putut de rapid, am deschis uşa dulapului unde ţineam chimonourile purtate în anotimpul acela şi am ascuns jurnalul pe un raft, între două robe înfăşurate în hârtie. Nu mi-a luat mai mult de câteva secunde; dar în tot acest timp tremuram de spaima că Hatsumomo ar putea deschide oricând uşa şi m-ar putea vedea. După ce am închis uşa dulapului, m-am repezit în camera mea şi am început să deschid şi să închid sertarele mesei de machiaj, ca să-i dau impresia că am ascuns jurnalul acolo.

Când am ieşit din nou pe hol, mă privea din uşa camerei ei, zâmbind ca şi cum întreaga situaţie i s-ar fi părut amuzantă. Am încercat să-mi iau o expresie îngrijorată – ceea ce nu era prea greu – şi m-am dus cu broşa în mână la Mama, unde am pus-o pe masă. Mama a lăsat jos revista pe care o citea şi a ridicat broşa ca să o admire.

— E o bijuterie frumoasă, a spus, dar n-o să scoată prea mulţi bani pe piaţa neagră. Nimeni nu mai plăteşte bine pentru bijuterii.

— Sunt sigură că Hatsumomo o să o plătească foarte scump, Mamă, am răspuns eu. Îţi aminteşti de broşa pe care, chipurile, am furat-o de la ea acum mulţi ani, cea care mi-a fost adăugată la datorii? Asta este. Tocmai am găsit-o pe podea, lângă caseta ei cu bijuterii.

— Ştii ce, a spus Hatsumomo, care intrase în cameră pe urmele mele, cred că Sayuri are dreptate. Asta e broşa pe care am pierdut-o! Sau, cel puţin, seamănă cu ea. Nu credeam s-o mai văd vreodată!

— Da, e foarte greu să găseşti lucrurile când eşti beată tot timpul, am spus eu. Dacă te-ai fi uitat mai atent în caseta ta cu bijuterii…

Mama a lăsat broşa pe masă şi a continuat să se uite aspru la Hatsumomo.

— Am găsit-o în camera ei, a spus Hatsumomo. O ascunsese în masa de machiaj.

— Dar ce căutai în masa ei de machiaj? a întrebat Mama.

— Nu voiam să-ţi spun asta, Mamă, dar Sayuri a lăsat pe masă ceva şi încercam să ascund acel lucru, pentru binele ei. Ştiu că ar fi trebuit să ţi-l aduc imediat, dar... ţine un jurnal, vezi tu. Mi l-a arătat anul trecut. A scris în el nişte lucruri foarte jenante despre anumiţi bărbaţi şi... de fapt, sunt şi nişte pasaje despre tine, Mamă.

M-am gândit să insist că nu e adevărat; dar oricum nu mai conta. Hatsumomo era în încurcătură şi nimic din ceea ce ar fi putut spune nu avea cum să schimbe situaţia. Cu zece ani în urmă, când era principala sursă de venituri a okiyei, probabil că m-ar fi putut acuza de orice ar fi dorit. Ar fi putut pretinde şi că mâncasem rogojinile tatami din camera ei, iar Mama mi-ar fi adăugat la datorii costul unora noi. Dar acum vremurile se schimbaseră; strălucita carieră a lui Hatsumomo se usca pe ramură, pe când a mea începuse să înflorească. Eram fiica okiyei şi gheişa ei principală. Cred că Mamei nici măcar nu-i păsa care e adevărul.

— Nu există nici un jurnal, Mamă, am spus. Hatsumomo inventează.

— Chiar aşa? a sărit Hatsumomo. Mă duc să-l caut şi, după aceea, cât Mama citeşte din el, poţi să-i povesteşti cum am inventat.

Hatsumomo s-a dus în camera mea, cu Mama după ea. Pe podeaua holului era o mizerie cumplită. Hatsumomo nu numai că spărsese sticla cu pomadă şi călcase în ea, dar mai şi întinsese unsoare şi sânge prin tot holul de la etaj – şi, mult mai grav, pe rogojinile tatami din camera ei, din camera Mamei şi acum şi dintr-a mea. Când am ajuns în cameră, era îngenuncheată în faţa mesei de machiaj, închizând foarte încet sertarele şi părând înfrântă.

— Despre ce jurnal vorbeşte Hatsumomo? m-a întrebat Mama.

— Dacă există vreun jurnal, sunt sigură că Hatsumomo o să-l găsească, am răspuns.

La asta, Hatsumomo şi-a pus mâinile în poală şi a lăsat să-i scape un scurt hohot de râs, ca şi cum toată povestea fusese un fel de joc, iar ea fusese păcălită isteţ.

— Hatsumomo, i s-a adresat Mama, o să-i plăteşti lui Sayuri pentru broşa pe care ai învinuit-o că ar fi furat-o. Mai mult, nu accept ca rogojinile din această okiya să fie mânjite cu sânge. Vor fi înlocuite, pe cheltuiala ta. A fost o zi foarte costisitoare pentru tine, şi nu e decât amiaza. Să nu calculez încă totalul, în

caz că nu ai terminat încă? Nu ştiu dacă Hatsumomo a auzit ce-i spusese Mama. Era prea ocupată să se uite urât la mine, având pe faţă o expresie pe care nu i-o mai văzusem niciodată.

* * *

Dacă m-ai fi întrebat, pe când eram încă tânără, care a fost punctul de cotitură în relaţia mea cu Hatsumomo, ţi-aş fi răspuns că *mizuage*. Dar, deşi e foarte adevărat că după *mizuage* m-am clasat pe un loc unde Hatsumomo nu mă mai putea atinge, ea şi cu mine am fi putut continua să trăim una lângă alta până la adânci bătrâneţi, dacă între noi nu s-ar fi întâmplat nimic altceva. De aceea, adevăratul punct de cotitură, după cum am ajuns să înţeleg mai târziu, a fost ziua în care Hatsumomo mi-a citit jurnalul, iar eu am descoperit broşa pe care mă acuzase că i-am furat-o.

Pentru a-ţi explica de ce lucrurile stau aşa, dă-mi voie să-ţi povestesc ceva ce a spus amiralul Yamamoto Isoruku într-o seară la Ichiriki. Nu pot să spun că l-am cunoscut bine pe amiralul Yamamoto – care e numit de obicei părintele marinei imperiale japoneze – dar am avut privilegiul de a-l întreţine la petreceri de câteva ori. Era un bărbat mic de statură; dar nu uita că şi batonul de dinamită e mic. Petrecerile deveneau întotdeauna mai zgomotoase după sosirea Amiralului, în seara aceea, el şi un alt bărbat erau absorbiţi în ultima rundă a unui joc de pahar şi căzuseră de acord că cel care pierdea trebuia să cumpere un prezervativ de la farmacia cea mai apropiată – numai pentru penibilul situaţiei, nu din vreun alt motiv. Desigur, Amiralul a câştigat şi toată adunarea a izbucnit în urale şi aplauze.

— E un lucru bun că aţi câştigat, domnule amiral, a spus unul dintre aghiotanţii lui. Gândiţi-vă la bietul farmacist, dând cu ochii de amiralul Yamamoto de cealaltă parte a tejghelei!

— Ei, haide! a intervenit una dintre gheişe. Toată lumea mai pierde din când în când! Chiar şi dumneavoastră, domnule amiral!

— Bănuiesc că e adevărat, toată lumea mai pierde câteodată, a spus el. Dar nu şi eu.

Unii dintre cei din încăpere poate că au considerat această afirmaţie cam arogantă, dar nu şi eu. Mie Amiralul mi se părea genul de bărbat obişnuit să câştige. În cele din urmă, cineva l-a întrebat care era secretul succesului său.

— Niciodată nu încerc să-l înving pe bărbatul cu care lupt, a explicat el. Încerc să-i înfrâng încrederea. O minte tulburată de îndoieli nu se poate concentra asupra victoriei. Doi bărbaţi sunt egali – *cu adevărat egali* – numai atunci când amândoi cred în aceeaşi măsură.

Nu mi-am dat seama la vremea aceea, dar după ce Hatsumomo şi cu mine ne-am certat pe jurnal, mintea ei – cum ar fi spus Amiralul – a început să fie tulburată de îndoieli. Ştia că sub nici o formă Mama nu i-ar mai fi luat partea împotriva mea; şi din această cauză, era ca o ţesătură scoasă din căldura dulapului şi atârnată afară, unde vântul şi ploaia o măcinau încet.

Dacă Mameha m-ar auzi explicând lucrurile în acest fel, cu siguranţă ar interveni să spună că nu e de acord. Viziunea ei despre Hatsumomo era foarte diferită de a mea. Ea considera că Hatsumomo avea o aplecare către autodistrugere şi că tot ce aveam de făcut era să o împingem pe un drum pe care oricum avea s-o apuce, mai devreme sau mai târziu. Poate că Mameha avea dreptate; nu ştiu. E adevărat că în anii de după *mizuage* al meu, Hatsumomo fusese treptat cuprinsă de un fel de boală a caracterului – dacă aşa ceva există. Pierduse orice control asupra băuturii, de exemplu, şi a izbucnirilor de cruzime. Până când viaţa ei a început să se destrame, îşi folosise întotdeauna cruzimea cu un scop, la fel cum un samurai îşi foloseşte sabia – nu pentru a lovi la întâmplare, ci pentru a-şi tăia duşmanii. Dar în acest moment al vieţii ei, Hatsumomo părea să fi pierdut din vedere cine îi erau duşmanii şi uneori se năpustea chiar şi asupra lui Dovlecel. Alteori, în timpul petrecerilor, făcea comentarii jignitoare chiar la adresa bărbaţilor pe care îi întreţinea. Şi încă ceva: nu mai era atât de frumoasă cum fusese cândva. Pielea ei căpătase un luciu de ceară, iar trăsăturile începuseră să-i pară cam şterse. Sau poate că numai eu o vedeam aşa. Un copac poate părea la fel de frumos ca întotdeauna; dar când observi insectele care-l infestează şi vârfurile crengilor înnegrite de boală, chiar şi trunchiul începe să-şi piardă din splendoare.

* * *

Toată lumea ştie că un tigru rănit e o fiară periculoasă; şi din acest motiv, Mameha a insistat să o urmărim pe Hatsumomo prin Gion în serile care au urmat. În parte, Mameha voia să o aibă sub ochi, pentru că nici una din noi n-ar fi fost surprinsă

dacă l-ar fi căutat pe Nobu ca să-i spună despre jurnalul meu, sau despre sentimentele pe care le nutream în secret pentru „domnul Haa”, în care Nobu precis l-ar fi recunoscut pe Preşedinte. Dar, mai important de-atât, Mameha voia să-i facă viaţa grea lui Hatsumomo.

— Când vrei să rupi o scândură, a spus Mameha, să o crapi pe mijloc e numai primul pas. Nu reuşeşti de-a binelea decât atunci când sari pe ea cu toată greutatea, până când scândura se frânge în două.

Aşa că în fiecare seară, în afara celor în care avea angajamente presante, Mameha venea la okiya noastră pe la asfinţit şi aştepta să iasă pe uşă chiar în urma lui Hatsumomo. Mameha şi cu mine nu reuşeam întotdeauna să nu ne despărţim, dar de obicei măcar una dintre noi o urmărea pe Hatsumomo de la un angajament la altul, o bună parte a serii. Prima dată, Hatsumomo s-a prefăcut că i se pare amuzant. Dar la sfârşitul celei de-a patra seri, ne privea cu ochii mijiţi şi furioşi şi îi venea greu să pară veselă în faţa bărbaţilor cu care se întreţinea. Apoi, la începutul următoarei săptămâni, s-a răsucit brusc pe călcâie în mijlocul aleii şi s-a îndreptat către noi.

— Ia să vedem, a spus ea. Câinii îşi urmează stăpânul. Iar voi două vă ţineţi după mine, adulmecând întruna. Aşa că bănuiesc că vreţi să fiţi tratate ca nişte câini! Să vă arăt ce fac eu cu câinii care nu-mi plac?

Şi spunând asta, a ridicat mâna s-o lovească pe Mameha peste obraz. Am ţipat, ceea ce trebuie s-o fi făcut pe Hatsumomo să se oprească şi să se gândească la ceea ce avea de gând să facă. S-a uitat la mine o clipă, cu ochi care ardeau, apoi a plecat. Toată lumea de pe alee şi-a dat seama că se întâmplă ceva şi câteva persoane au venit să vadă dacă Mameha se simte bine. Le-a asigurat că totul e în ordine, apoi a spus cu tristeţe:

— Biata Hatsumomo! E chiar aşa cum a spus doctorul. Pare într-adevăr să-şi piardă minţile. Nu exista nici un doctor, desigur, dar vorbele Mamehăi au avut efectul dorit. Curând, prin Gion a început să se răspândească zvonul că un doctor o declarase pe Hatsumomo labilă mintal. ‘

* * *

Hatsumomo era prietenă de mulţi ani cu celebrul actor Kabuki Bando Shojiro al VI-lea. Shojiro era ceea ce numim *onna-gata*, adică juca numai roluri de femei. Odată, într-un interviu, a spus

că Hatsumomo e cea mai frumoasă femeie pe care a văzut-o vreodată şi că pe scenă încearcă să îi imite gesturile, pentru a fi mai atrăgător. Deci îţi poţi lesne imagina că de fiecare dată când Shojiro era în oraş, Hatsumomo îl vizita.

Într-o zi am aflat că Shojiro avea să participe la o petrecere la o casă de ceai din Pontocho, pe celălalt mal al râului. Am aflat asta pe când pregăteam o ceremonie a ceaiului pentru un grup de ofiţeri de marină aflaţi în permisie. M-am grăbit să mă întorc la okiya imediat ce am terminat, dar Hatsumomo se îmbrăcase deja şi plecase. Făcea exact ceea ce făcusem şi eu cândva, pleca devreme ca să n-o urmărească nimeni. Eram dornică să-i povestesc Mamehăi ce aflasem, aşa că m-am dus direct la ea acasă. Din păcate, slujnica ei mi-a spus că plecase cu jumătate de oră înainte „ca să se roage”. Ştiam exact ce înseamnă asta: Mameha se dusese la un mic templu din marginea de răsărit a Gionului, ca să se roage în faţa celor trei statui *jizo* pentru care plătise ca să fie ridicate acolo. Vezi tu, *jizo* cinsteşte memoria sufletului unui copil dispărut; în cazul ei, statuile erau pentru cei trei copii pe care-i avortase la cererea Baronului. În alte condiţii m-aş fi dus după ea, dar în asemenea momente nu o puteam deranja; în plus, poate că nici nu voia ca eu să ştiu unde este. Aşa că am aşteptat în apartamentul ei şi am lăsat-o pe Tatsumi să-mi servească ceaiul. În cele din urmă, arătând cam obosită, Mameha a sosit acasă. Nu am vrut să intru direct în subiect, aşa că mai întâi am vorbit despre apropiatul Festival al Vârstelor, în care Mameha avea să joace rolul doamnei Murasaki Shikibu, autoarea *Poveştii lui Genji*. În cele din urmă, Mameha şi-a ridicat ochii zâmbitori din ceaşca de ceai negru – Tatsumi tocmai prăjea frunzele când am ajuns eu – şi i-am spus ce descoperisem în după-amiaza aceea.

— Perfect! a spus ea. Hatsumomo o să se relaxeze, crezând că a scăpat de noi. Cu toată atenţia pe care o să i-o dea Shojiro la petrecere, o să se simtă minunat. Atunci noi două o s-o izbim ca o duhoare şi o să-i stricăm seara.

Ţinând cont de cât mă chinuise Hatsumomo de-a lungul anilor şi cât de tare o uram, ar fi trebuit să fiu încântată de plan. Dar cumva, intriga ţesută ca s-o facem pe Hatsumomo să sufere nu-mi făcea plăcere aşa cum m-aş fi aşteptat. Mi-am amintit de o dimineaţă din copilărie, când înotam în lacul de lângă căsuţa noastră cherchelită şi am simţit o arsură săgetându-mi umărul. Mă înţepase o viespe, care acum se lupta să-şi scoată acul din pielea mea. Eram prea ocupată să ţip ca să mă mai gândesc la

ce aş putea face, dar unul dintre băieţi a smuls-o şi, ţinând-o de aripi, a pus-o pe o piatră, unde ne-am adunat cu toţii ca să hotărâm cum s-o ucidem. Umărul mă durea cumplit din cauza ei şi nu simţeam nici un pic de milă. Însă apoi mi s-a strâns inima la gândul că mica creatură pe care o priveam zbătându-se nu poate face nimic să se salveze de la moartea care o pândea în câteva minute. Acelaşi fel de milă l-am simţit şi pentru Hatsumomo. În serile când o urmăream prin Gion şi se întorcea acasă doar ca să scape de noi, mă simţeam ca şi cum am fi torturat-o.

În orice caz, în seara aceea pe la nouă am trecut râul în cartierul Pontocho. Spre deosebire de Gion, care e foarte întins, Pontocho e doar o singură alee care urmăreşte malul râului. Datorită formei pe care o are, lumea îi spune „sălaşul ţiparului”. În seara aceea aerul de toamnă era destul de rece, dar petrecerea lui Shojiro avea loc afară, pe o verandă frumoasă, deasupra apei. Nimeni nu ne-a dat prea mare atenţie când am intrat pe uşile de sticlă. Veranda era superb iluminată cu lampioane de hârtie, iar râul scânteia auriu, reflectând luminile unui restaurant de pe malul opus. Toată lumea îl asculta pe Shojiro, care spunea o poveste, cu vocea lui cântătoare; dar ar fi trebuit să vezi cum s-a acrit figura lui Hatsumomo când a dat cu ochii de noi. Mi-a amintit brusc de o pară bătută pe care o ţinusem în mână cu o zi înainte, pentru că în mijlocul atâtor feţe vesele, chipul ei arăta ca o vânătaie. Mameha a îngenuncheat chiar alături de Hatsumomo, ceea ce mi s-a părut o mare îndrăzneală din partea ei. Eu m-am aşezat în celălalt capăt al verandei, lângă un bărbat vârstnic cu figură blândă, care s-a dovedit a fi Tachibana Zensaku, cântăreţul din *koto*, ale cărui discuri zgâriate le mai am şi în ziua de azi. În seara aceea am descoperit că Tachibana era orb. Indiferent de scopul în care venisem, aş fi fost mulţumită să-mi petrec seara conversând cu el, pentru că era un om fascinant şi foarte plăcut. Dar abia începuserăm să vorbim, când toată lumea a izbucnit în râs.

Shojiro era un mim foarte talentat. Era suplu ca o creangă de salcie, cu mâini elegante, cu mişcări domoale şi cu o faţă lungă pe care şi-o putea modela uluitor; ar fi putut face şi o maimuţă să creadă că e din aceeaşi specie cu ea. În clipa aceea imita o gheişă de lângă el, o femeie de vreo cincizeci de ani. Cu gesturile lui efeminate – buzele ţuguiate, ochii daţi peste cap – reuşea să îi semene atât de bine, că nu ştiam dacă să râd sau să-mi duc mâna la gură, de mirare. Îl văzusem pe Shojiro pe scenă, dar în seara aceea mi s-a părut cu mult mai bun.

Tachibana s-a aplecat spre mine şi mi-a şoptit:
— Ce face?
— O imită pe gheişa mai vârstnică de lângă el.
— A, a spus Tachibana. Trebuie să fie Ichiwari. Apoi m-a atins cu dosul palmei, ca să-mi atragă atenţia: Directorul Teatrului Minamiza, a spus el şi a ridicat degetul mic al mâinii pe sub masă, ca să nu-l poată vedea altcineva.
În Japonia, degetul mic ridicat înseamnă „iubit” sau „iubită”. Tachibana îmi spunea că gheişa mai în vârstă, Ichiwari, era amanta directorului teatrului. Iar directorul era şi el acolo, râzând mai tare decât toţi.
O clipă mai târziu, continuându-şi numărul, Shojiro şi-a băgat un deget în nas. La asta, toată lumea a râs atât de tare că s-a zguduit veranda. Nu ştiam pe vremea aceea, dar scobitul în nas era unul din obiceiurile binecunoscute ale lui Ichiwari. Ea s-a înroşit toată şi şi-a ascuns faţa într-o mânecă a chimonoului; Shojiro, care băuse destul de mult, a imitat şi asta. Lumea a râs politicos, dar numai Hatsumomo a părut să găsească asta cu adevărat amuzant; pentru că î/1 acest punct, Shojiro depăşise limita. În cele din urmă, directorul teatrului a spus:
— Shojiro-san, mai păstrează ceva energie şi pentru mâine! Şi oricum, nu ştii că stai lângă una din cele mai bune dansatoare din Gion? Propun să-i cerem un spectacol.
Evident, directorul vorbea despre Mameha.
— O… nu. N-am dispoziţie de dans acum, a spus Shojiro. După cum aveam să constat de-a lungul anilor, prefera să fie el centrul atenţiei: Şi în plus, mă distrez prea bine.
— Shojiro-san, nu trebuie să pierdem ocazia de a o vedea pe faimoasa Mameha, a spus directorul, de data aceasta fără nici o urmă de umor.
Au mai intervenit şi câteva gheişe, care în fine l-au convins pe Shojiro să o întrebe pe Mameha dacă n-ar vrea să danseze, lucru pe care l-a făcut cu un aer bosumflat. Hatsumomo părea deja iritată. I-a turnat sake lui Shojiro, dar a turnat şi mai mult pentru ea. Au schimbat între ei o privire de parcă ar fi vrut să spună că li s-a stricat petrecerea.
Au trecut câteva minute până când o slujnică a adus un shamisen, pe care o gheişă l-a acordat şi a început să cânte. Apoi Mameha a executat câteva dansuri foarte scurte. Aproape toată lumea ar fi consimţit că Mameha era o femeie foarte atrăgătoare, dar puţini ar fi găsit-o mai frumoasă decât Hatsumomo; aşa că nu pot să-ţi spun exact ce anume i-a atras

atenţia lui Shojiro. Poate sake-ul, sau poate dansul extraordinar al Mamehăi – căci şi Shojiro era dansator. Orice ar fi fost, când Mameha s-a întors alături de noi, Shojiro părea captivat de ea şi i-a cerut să se aşeze alături de el. Când Mameha s-a aşezat, Shojiro i-a turnat o ceaşcă de sake şi s-a întors cu spatele la Hatsumomo, ca şi cum ar fi fost o simplă ucenică.

Fălcile lui Hatsumomo s-au încleştat, iar ochii i s-au îngustat pe jumătate. Cât despre Mameha, niciodată n-am văzut-o cochetând cu cineva mai aprins decât a făcut-o cu Shojiro. Tonul vocii îi urcase şi-i devenise mângâietor, iar ochii i se furişau de la faţa lui la piept şi înapoi. Din când în când îşi atingea cu degetele baza gâtului, de parcă ar fi vrut să-şi ascundă roşeaţa care o năpădise. Nici măcar nu roşise, de fapt, dar juca atât de convingător că dacă nu o priveai de aproape ai fi crezut-o. Apoi o altă gheişă l-a întrebat pe Shojiro dacă mai ştie ceva despre Bajiru-san.

— Bajiru-san, a spus Shojiro în stilul cel mai dramatic, m-a părăsit!

Nu aveam idee despre cine era vorba, dar Tachibana a avut bunătatea să-mi explice în şoaptă că „Bajiru-san” era actorul englez Basil Rathbone – deşi la vremea aceea nu auzisem de el. Cu câţiva ani în urmă, Shojiro făcuse o călătorie la Londra şi dăduse acolo o reprezentaţie Kabuki. Actorul Basil Rathbone admirase atât de mult spectacolul încât, prin intermediul unui interpret, cei doi se împrieteniseră. Shojiro copleşea cu atenţii femei ca Mameha sau Hatsumomo, dar adevărul e că era homosexual; şi de la călătoria în Anglia glumea mereu că destinul lui era să moară cu inima îndurerată pentru că Bajiru-san nu era interesat de bărbaţi.

— Mă întristează, a spus una dintre gheişe, să văd cum moare o iubire.

Toată lumea a râs, în afară de Hatsumomo, care a continuat să se uite urât la Shojiro.

— Diferenţa dintre mine şi Bajiru-san e următoarea. Să vă arăt, a spus Shojiro, ridicându-se şi făcându-i semn Mamehăi să i se alăture.

A dus-o într-un colţ al încăperii, unde era mai mult loc.

— Când trec la treabă, eu fac aşa, a spus el.

Şi a început să se plimbe dintr-un capăt în altul al camerei, fluturându-şi evantaiul cu mişcări largi ale încheieturii mâinii şi legănându-şi capul.

— Pe când Bajiru-san, când trece la treabă, face aşa.

Şi aici a cuprins-o pe Mameha, care a părut surprinsă când a lăsat-o pe spate în ceea ce părea o îmbrăţişare pasională şi i-a acoperit faţa cu sărutări. Toată lumea din încăpere a aplaudat şi a ovaţionat. Toată lumea, mai puţin Hatsumomo.

— Ce face? m-a întrebat Tachibana în şoaptă.

Nu credeam să mai fi auzit şi altcineva, dar înainte să pot răspunde, Hatsumomo a strigat:

— Se face de râs! Asta face.

— O, Hatsumomo-san, a intervenit Shojiro, eşti geloasă, nu? — Sigur că este! a spus Mameha. Acum trebuie să ne arăţi cum vă împăcaţi. Haide, Shojiro-san. Nu fi timid! Trebuie să o săruţi şi pe ea cum m-ai sărutat pe mine! Aşa e cinstit. Şi în acelaşi fel.

Lui Shojiro nu i-a fost uşor, dar a reuşit să o ridice pe Hatsumomo în picioare. Apoi, cu spatele la adunare, a luat-o în braţe şi a lăsat-o pe spate. Dar după numai o clipă, s-a îndreptat cu o exclamaţie şi şi-a dus mâna la gură. Hatsumomo îl muşcase; nu atât de tare cât ca să-i dea sângele, dar îndeajuns cât să-l sperie. Hatsumomo stătea cu ochii mijiţi de furie şi cu dinţii rânjiţi; apoi a ridicat mâna şi l-a pălmuit. Cred că nu mai avea direcţie din cauza băuturii, pentru că l-a nimerit peste ureche, nu peste obraz.

— Ce s-a întâmplat? m-a întrebat Tachibana.

În încăperea rămasă nemişcată, vorbele lui au sunat clar ca un dăngănit de clopot. Nu i-am răspuns, dar sunt sigură că a înţeles, auzind scâncetul lui Shojiro şi răsuflarea grea a lui Hatsumomo.

— Hatsumomo-san, te rog, a intervenit Mameha, cu o voce atât de calmă încât părea cu totul nefirească, fă-mi o favoare şi… *încearcă* să te linişteşti.

Nu ştiu dacă vorbele ei au avut exact efectul sperat sau dacă mintea lui Hatsumomo era deja rătăcită. Dar Hatsumomo s-a aruncat asupra lui Shojiro şi a început să-l lovească unde nimerea. Cred că într-adevăr a avut un atac de nebunie. Nu numai mintea ei părea s-o fi luat razna; momentul în sine părea rupt din timp. Directorul teatrului s-a ridicat de la masă şi s-a repezit s-o oprească. În mijlocul nebuniei, Mameha a ieşit din încăpere şi peste o clipă s-a întors cu stăpâna casei de ceai. În acea clipă, directorul teatrului o prinsese pe Hatsumomo şi îi ţinea mâinile la spate. Am crezut că trecuse criza, dar tocmai atunci Shojiro a strigat la Hatsumomo atât de tare că am auzit ecoul de peste râu, din Gion:

— Nenorocito! M-ai muşcat!

Nu ştiu ce ne-am fi făcut dacă stăpâna casei n-ar fi avut capul

limpede. S-a apucat să-i vorbească lui Shojiro cu voce calmă, în acelaşi timp făcându-i semn directorului teatrului să o ia de acolo pe Hatsumomo. După cum am aflat mai târziu, acesta nu s-a mulţumit s-o scoată din încăpere; a dus-o până la parter şi i-a dat un brânci în stradă.

* * *

Hatsumomo nu s-a întors la okiya toată noaptea aceea. A doua zi, când a apărut în fine, mirosea ca şi cum ar fi vomat, iar părul îi era în neorânduială. Mama a chemat-o imediat la ea în cameră, unde au rămas foarte mult timp.

Peste câteva zile, Hatsumomo a părăsit okiya, purtând un chimono simplu, de bumbac, pe care i-l dăduse Mama, şi cu părul răvăşit cum n-o mai văzusem niciodată, atârnându-i în dezordine pe umeri. Avea în mână o geantă cu lucrurile personale şi cu bijuteriile şi nu şi-a luat rămas-bun de la nici una dintre noi. Nu a plecat de bună voie; Mama a dat-o afară. Mameha era chiar de părere că Mama încerca de ani de zile să scape de Hatsumomo. Fie că e aşa, fie că nu, sunt sigură că Mama era mulţumită să aibă mai puţine guri de hrănit, din moment ce Hatsumomo nu mai câştiga la fel ca mai demult, iar mâncarea nu fusese niciodată mai greu de obţinut.

Dacă Hatsumomo n-ar fi fost renumită pentru răutatea ei, o altă okiya poate că ar fi acceptat-o, chiar şi după tot ce-i făcuse lui Shojiro. Dar era ca un ceainic care, şi într-o zi bună, tot opăreşte mâna celui care-l pune la fiert. Şi toată lumea din Gion ştia asta.

Nu ştiu prea bine ce s-a ales de Hatsumomo. La câţiva ani după război, am auzit că-şi câştiga traiul ca prostituată în cartierul Miyagawa-cho. Nu cred să fi rămas acolo multă vreme, pentru că în seara în care am auzit asta, un bărbat care era la petrecere a jurat că, dacă Hatsumomo e prostituată, o caută ca să-i dea ceva de lucru. S-a şi dus să o caute, dar n-a fost de găsit nicăieri. Cu vremea, probabil că a reuşit să bea până a murit. Cu siguranţă n-ar fi fost prima gheişă care să fi sfârşit astfel.

Aşa cum te obişnuieşti cu un picior bolnav, toate ne obişnuiserăm să o avem pe Hatsumomo în okiya. Nu cred că am înţeles cu adevărat cât de tare ne afectase prezenţa ei decât la multă vreme după ce a plecat, când ceea ce nici nu avusesem habar că ne doare a început să se vindece. Chiar şi atunci când Hatsumomo nu făcea altceva decât să doarmă liniştită la ea în

cameră, slujnicele ştiau că e acolo şi că peste zi avea să le chinuie. Trăiau în aceeaşi spaimă pe care o simţi când traversezi un lac îngheţat, a cărui pojghiţă se poate sparge în orice clipă. Cât despre Dovlecel, cred că devenise dependentă de sora ei mai mare şi se simţea ciudat de pierdută fără ea.

Devenisem deja cea mai însemnată avuţie a okiyei, dar şi mie mi-a trebuit ceva vreme ca să scap de toate obiceiurile pe care le căpătasem din cauza lui Hatsumomo. De fiecare dată când un bărbat se uita mai lung la mine, mă trezeam întrebându-mă dacă nu cumva îl înveninase ea, chiar la multă vreme după ce plecase. De fiecare dată când urcam la al doilea etaj din okiya, încă ţineam ochii plecaţi de teamă că Hatsumomo m-ar putea aştepta acolo, căutând un om pe care să-l chinuie. Nu pot să-ţi spun de câte ori am ajuns pe ultima treaptă şi am ridicat brusc ochii, dându-mi seama că nu există nici o Hatsumomo, şi nici nu va mai exista. Ştiam că a dispărut, dar însăşi pustietatea holului păstra ceva din prezenţa ei. Chiar şi acum, femeie bătrână, ridic uneori brocartul de pe oglinda mesei de machiaj şi tresar scurt la gândul că aş putea s-o văd acolo, în oglindă, rânjind la mine.

28

În Japonia, vorbim despre anii Crizei din timpul celui de-al Doilea Război Mondial cu termenul *kuraitani* – Valea întunericului, când atâţia oameni îşi duceau viaţa luptându-se ca nişte copii să ţină capul deasupra apei. Cum se întâmpla adesea, noi cei din Gion nu am dus-o la fel de greu ca alţii. Pe când mulţi japonezi trăiau în Valea întunericului, prin anii '30, de exemplu, în Gion încă ne mai încălzea soarele. Şi sunt sigură că nu trebuie să-ţi explic de ce; femeile care sunt amantele miniştrilor sau comandanţilor navali sunt copleşite de un imens noroc, pe care îl împart cu ceilalţi. S-ar putea spune că Gionul era ca un lac în vârf de munte, alimentat de izvoare bogate. În unele locuri curgea mai multă apă decât în altele, dar una peste alta nivelul lacului se ridica.

Datorită generalului Tottori, okiya noastră era un loc în care apa proaspătă de izvor gâlgâia. În jurul nostru, lucrurile s-au înrăutăţit mereu de-a lungul anilor; cu toate astea, mult după ce începuse raţionalizarea mâncării, am continuat să primim periodic pachete cu hrană, ceai, ţesături şi chiar unele articole de lux, cum ar fi cosmeticele şi ciocolata. Am fi putut păstra toată avuţia pentru noi, trăind cu uşile închise, dar Gionul nu este un asemenea loc. Mama împărţea multe daruri şi considera că face o investiţie bună, nu pentru că ar fi fost o femeie generoasă, ci pentru că eram ca nişte păianjeni îngrămădiţi pe aceeaşi pânză. Din când în când, venea cineva care ne cerea ajutorul şi eram bucuroase să i-l acordăm de câte ori puteam. De exemplu, prin toamna lui 1941, poliţia militară a prins o servitoare cu o cutie în care avea cam de zece ori mai multe cupoane de raţii decât ar fi trebuit să aibă okiya ei. Stăpâna ei ne-a rugat să o adăpostim până când putea aranja să o trimită la ţară – pentru că, desigur, fiecare okiya din Gion aduna cupoane; cu cât era o okiya mai bună, cu atât avea mai multe cupoane. Servitoarea a fost trimisă la noi, şi nu în altă parte, pentru că generalul Tottori dăduse ordin poliţiei militare să ne lase în pace. Deci vezi că, până şi în lacul de munte care era Gionul, noi eram peştii care înotau în cele mai calde ape.

Cum întunericul continua să se aştearnă peste Japonia, a venit în fine un moment când s-a stins brusc şi firicelul de lumină pe care reuşiserăm să-l păstrăm aprins. S-a întâmplat într-o clipă, într-o după-amiază devreme, cu doar câteva săptămâni înainte

de Anul Nou, în decembrie 1942. Îmi luam micul dejun – sau mă rog, prima masă a zilei, pentru că fusesem ocupată cu curăţenia pentru Anul Nou – când am auzit o voce de bărbat la intrare. Am crezut că făcea o livrare, aşa că mi-am continuat masa, dar peste o clipă m-a întrerupt o slujnică, spunând că cineva din poliţia militară o caută pe Mama.

— Poliţia militară? Spune-i că Mama nu e acasă.

— Da, doamnă, i-am spus. Vrea să vă vorbească dumneavoastră în locul ei.

Când am ajuns în holul de la intrare, l-am găsit pe poliţist scoţându-şi cizmele. Cei mai mulţi oameni ar fi fost probabil uşuraţi să constate că pistolul era încă în tocul său, dar cum am mai spus, okiya noastră trăise altfel până atunci. În mod normal, un poliţist ar fi fost chiar mai politicos decât alţi vizitatori, pentru că prezenţa lui ne-ar fi alarmat. Dar când l-am văzut trăgând de cizme… era modul lui de a spune că avea de gând să intre, fie că era invitat, fie că nu.

M-am înclinat şi l-am salutat, dar n-a făcut decât să mă privească, într-un fel care parcă sugera că avea să se ocupe de mine mai târziu. În cele din urmă, şi-a ridicat şosetele şi şi-a îndesat cascheta pe cap, apoi a intrat în hol şi a spus că vrea să vadă grădina noastră de legume. Chiar aşa, fără nici un cuvânt de scuză pentru deranj. Vezi tu, de-acum toată lumea din Kyoto şi, probabil, din întreaga ţară îşi transformase grădinile decorative în grădini de legume – toată lumea, în afară de cei ca noi. Generalul Tottori ne furniza destulă hrană cât să nu avem nevoie să ne arăm grădina, ci să continuăm să ne bucurăm de muşchi şi de flori, ca şi de micul arţar din colţ. Cum era iarnă, mi-am închipuit că poliţistul avea să se uite numai la pământul îngheţat unde vegetaţia murise, şi să-şi imagineze că plantasem dovlecei şi cartofi dulci în mijlocul plantelor ornamentale. Aşa că, după ce l-am condus în grădină, n-am scos o vorbă; l-am privit doar cum a îngenuncheat şi a atins pământul cu degetele. Bănuiesc că voia să vadă dacă solul fusese săpat pentru însămânţare.

Eram aşa de disperată să găsesc ceva de spus că am scos pe gură primul lucru care mi-a venit în minte.

— Pulberea de zăpadă de pe pământ nu vă face să vă gândiţi la spuma mării?

Nu mi-a răspuns; s-a ridicat în picioare şi a întrebat ce legume plantaserăm.

— Domnule ofiţer, am spus, îmi pare cumplit de rău, dar

adevărul e că n-am avut ocazia să plantăm nici un fel de legume, şi acum, când pământul e atât de tare şi de îngheţat…

— Asociaţia de cartier a avut dreptate în privinţa voastră! a spus el, scoţându-şi cascheta.

A scos din buzunar o bucată de hârtie şi a început să citească o listă lungă de infracţiuni pe care le comisese okiya noastră. Nici măcar nu mi le mai amintesc pe toate – adunaserăm ţesături de bumbac, nu predaserăm obiectele de metal şi de cauciuc necesare efortului de război, folosiserăm necorespunzător cupoanele de raţii, tot felul de lucruri. E adevărat că făcuserăm toate astea, la fel ca oricare altă okiya din Gion. Vina noastră, bănuiesc, era că avuseserăm mai mult noroc decât alţii şi că trăiserăm mai mult şi mai bine decât majoritatea.

Din fericire pentru mine, tocmai atunci s-a întors Mama. N-a părut deloc uimită să dea peste un poliţist militar; de fapt, a fost mult mai politicoasă cu el decât cu oricine o văzusem vreodată. L-a condus în camera de primire şi i-a servit din ceaiul nostru obţinut pe căi ilegale. Uşa era închisă, dar i-am auzit vorbind vreme îndelungată. La un moment dat, când a ieşit să aducă ceva, m-a luat de-o parte şi mi-a spus:

— Generalul Tottori a fost arestat azi-dimineaţă. Ar fi bine să te grăbeşti să pui deoparte tot ce avem mai bun, altfel până mâine dispar toate.

* * *

Când eram copil, la Yoroido, îmi plăcea să înot în zilele răcoroase de primăvară şi apoi să mă întind pe stâncile de lângă lac, ca să absorb căldura soarelui. Dacă soarele dispărea brusc după vreun nor, cum se întâmpla deseori, aerul rece părea să se lipească de pielea mea ca o foaie de tablă. În clipa când am auzit de ghinionul Generalului am avut aceeaşi senzaţie. Era ca şi cum soarele ar fi dispărut, poate pentru totdeauna, iar eu eram condamnată să stau acolo, goală şi udă, în aerul îngheţat. Într-o săptămână de la vizita poliţistului, okiya noastră a rămas fără lucrurile pe care alte familii le pierduseră de multă vreme, cum ar fi proviziile de alimente, lenjeria şi aşa mai departe. Fuseserăm sursa de ceai a Mamehăi; cred că se folosea de ceaiul de la noi ca să cumpere favoruri. Dar acum, proviziile ei erau mai bune decât ale noastre, aşa că a devenit ea furnizorul nostru. Către sfârşitul lunii, asociaţia de cartier a început să ne confişte obiectele din ceramică şi pergamentele ca să le vândă pe ceea

ce numeam „piaţa gri”, care era diferită de piaţa neagră. Piaţa neagră funcţiona pentru lucruri ca mâncarea, combustibilul, metalele şi aşa mai departe – mai ales lucruri raţionalizate sau ilegale. „Piaţa gri” era mai nevinovată: era vorba mai ales de gospodine care-şi vindeau obiectele cele mai preţioase pentru a face rost de bani. În cazul nostru însă, lucrurile ne erau vândute ca să fim pedepsite, mai mult decât din orice alt motiv, aşa că de bani beneficiau alţii. Şefa asociaţiei de cartier, care era stăpâna unei okiya din vecini, se scuza de fiecare dată când venea să ne ia din lucruri. Dar poliţia militară aşa ordonase; nimeni nu putea face altfel decât să se supună.

Dacă anii de început ai războiului fuseseră ca o aventură palpitantă pe mare, pot să-ţi spun că pe la jumătatea lui 1943 ne-am dat cu toţii seama că valurile erau pur şi simplu prea mari pentru barca noastră. Cu toţii am crezut că o să ne înecăm; unii au şi făcut-o. Nu numai pentru că viaţa zilnică devenise tot mai împovărătoare; nimeni nu îndrăznea să recunoască, dar cred că ne făceam griji pentru deznodământul războiului. Nimeni nu se mai distra; multă lume avea impresia că e lipsit de patriotism şi să te simţi bine. Raiha a spus într-o seară ceva ce mi-a sunat a glumă. De luni în şir auzeam zvonuri că guvernul militar plănuia să închidă toate cartierele de gheişe din Japonia; de curând, ne dăduserăm seama că asta avea să se întâmple cu adevărat. Toate ne întrebam ce se va alege de noi, când Raiha a intervenit brusc: – Nu ne putem pierde vremea gândindu-ne la aşa ceva. Nimic nu e mai întunecat decât prezentul, poate cu excepţia trecutului.

Poate că ţie nu ţi se pare amuzant, dar în seara aceea am râs cu lacrimi. Curând, cartierele de gheişe aveau să se închidă. Iar când asta avea să se întâmple, era sigur că vom ajunge să lucrăm în fabrici. Ca să-ţi faci o idee cum era viaţa în fabrică, dă-mi voie să-ţi povestesc despre prietena lui Hatsumomo, Korin.

În iarna care trecuse, lui Korin i se întâmplase catastrofa de care se temea orice gheişă din Gion. O servitoare care îi pregătea baia a încercat să ardă ziare ca să încălzească apa, dar flăcările i-au scăpat de sub control. Întreaga okiya a fost distrusă, cu colecţia de chimonouri cu tot. Korin a ajuns să lucreze într-o fabrică din sudul oraşului, montând lentile în echipamentele aviatice de lansare a bombelor. În lunile care au urmat, venea din când în când în vizită prin Gion, iar noi eram îngrozite de cât de mult se schimbase. Nu numai că părea din ce în ce mai nefericită; toate ştiam ce e suferinţa şi, în orice caz,

eram pregătite pentru asta. Dar avea o tuse anume, care începuse s-o însoţească precum cântecul o pasăre; iar pielea îi era pătată de parcă ar fi făcut baie în cerneală – cărbunele pe care-l folosea fabrica era de foarte proastă calitate şi, când ardea, acoperea totul cu funingine. Biata Korin trebuia să lucreze ture duble, hrănindu-se numai cu o supă lungă, cu câţiva tăiţei, sau cu orez apos, asezonat cu coji de cartofi.

Îţi poţi imagina cât de tare ne îngrozeau fabricile. Eram recunoscătoare pentru fiecare zi în care ne trezeam şi Gionul era încă deschis/1 Apoi, într-o dimineaţă de ianuarie din anul următor, pe când stăteam la coadă la magazinul de orez, în ninsoare, cu cupoanele de raţie în mână, vânzătorul de la magazinul de alături a scos capul în stradă şi a strigat:

— Gata, s-a decis!

Ne-am uitat una la alta. Eram prea amorţită de frig ca să-mi pese despre ce vorbea, fiindcă purtam numai un şal gros peste hainele ţărăneşti; nimeni nu mai purta chimonouri în timpul zilei. Într-un târziu, gheişa din faţa mea şi-a scuturat zăpada de pe sprâncene şi l-a întrebat ce vrea să spună.

— Nu s-a terminat războiul, nu?

— Guvernul a anunţat închiderea cartierelor de gheişe, a spus el. Toate trebuie să vă prezentaţi la Registratură mâine dimineaţă.

Câtva timp s-a auzit numai radioul bâzâind în magazin. Apoi uşa s-a închis la loc şi am rămas doar cu foşnetul stins al ninsorii care cădea. Am văzut disperarea oglindită pe feţele gheişelor din jurul meu şi am ştiut că toate ne gândeam la acelaşi lucru: care dintre bărbaţii pe care îi cunoşteam ne putea salva de la viaţa în fabrici?

Deşi generalul Tottori îmi fusese *danna* până în urmă cu un an, cu siguranţă nu eram singura gheişă care-l cunoştea. Trebuia să ajung la el înaintea altora. Nu eram îmbrăcată potrivit cu vremea de afară, dar mi-am pus cupoanele la loc în buzunarul pantalonilor ţărăneşti şi am plecat imediat către partea de nord-vest a oraşului. Se zvonea că Generalul locuieşte la Hanul Suruya, chiar locul unde ne întâlniserăm de două ori pe săptămână timp de atâţia ani.

Am ajuns acolo o oră mai târziu, îngheţată şi plină de zăpadă. Când am salutat-o pe stăpâna hanului, ea s-a uitat lung la mine, apoi s-a înclinat scuzându-se şi a spus că nu mă cunoaşte.

— Sunt eu, doamnă... Sayuri! Am venit să vorbesc cu Generalul.

— Sayuri-san… Sfinte ceruri! N-am crezut să trăiesc ziua în care să te văd îmbrăcată ca o soţie de ţăran.

M-a condus imediat înăuntru, dar n-a vrut să mă ducă la General până nu m-a îmbrăcat într-unui din chimonourile ei. Ba chiar mi-a dat şi cu puţin fard, pe care-l ascunsese, astfel ca Generalul să mă poată recunoaşte.

Când am intrat în încăpere, generalul Tottori era aşezat la masă şi asculta la radio o piesă de teatru. Roba de bumbac îi era desfăcută, lăsând să se vadă pieptul osos şi firele de păr alb. Mi-am dat seama că anul care trecuse fusese chiar mai greu pentru el decât pentru mine. În definitiv, i se aduseseră acuzaţii îngrozitoare – neglijenţă, incompetenţă, abuz de putere şi aşa mai departe; unii spuneau că fusese norocos să scape de închisoare. Un ziar îl învinuise chiar pentru înfrângerea forţelor armate în Pacificul de Sud, spunând că nu trimisese provizii la timp. Cu toate astea, sunt oameni care suportă greutăţile mai bine decât alţii; şi dintr-o singură privire aruncată Generalului am văzut că anul care trecuse lăsase urme grele, făcându-i oasele să pârâie şi să se şubrezească; până şi chipul parcă i se deformase. În trecut, mirosea întotdeauna a murături acre. Acum, când m-am înclinat în faţa lui, am simţit un alt fel de miros înţepător.

— Arătaţi foarte bine, Generale, am spus, deşi era o minciună. Ce plăcere să vă revăd!

Generalul a închis radioul.

— Nu eşti prima care vine la mine, Sayuri. Nu pot face nimic ca să te ajut.

— Dar m-am grăbit să vin aici! Nu văd cum ar fi putut ajunge cineva înaintea mea!

— Începând de săptămâna trecută, toate gheişele pe care le cunosc au venit să mă vadă, dar nu mai am prieteni sus-puşi. Oricum, nu înţeleg de ce o gheişă de rangul tău ar veni la mine. Te plac atâţia bărbaţi influenţi.

— Să mă placă e una, şi să am prieteni adevăraţi care să vrea să mă ajute e alta, am spus eu.

— Da, aşa e. Pentru ce fel de ajutor ai venit la mine?

— Orice fel de ajutor, Generale. Zilele astea în Gion nu se vorbeşte decât despre viaţa îngrozitoare pe care o s-o ducem în fabrici.

— Viaţa o să fie îngrozitoare pentru cei norocoşi. Restul nici măcar nu vor trăi să apuce sfârşitul războiului.

— Nu înţeleg. — Curând vor începe să cadă bombele, a răspuns Generalul. Poţi să fii sigură că fabricile îşi vor primi

partea lor. Dacă vrei să fii în viaţă când se termină războiul, trebuie să găseşti pe cineva care poate să te ascundă într-un loc sigur. Mă tem că eu nu pot face asta. Deja mi-am epuizat şi puţina influenţă.

Generalul m-a întrebat despre sănătatea Mamei, a Mătuşicii, şi curând şi-a luat rămas-bun de la mine. Abia mult mai târziu am aflat cum îşi epuizase influenţa. Proprietăreasa hanului Suruya avea o fată tânără, iar Generalul aranjase să o trimită într-un oraş din nordul Japoniei.

Pe drumul înapoi către okiya, mi-am dat seama că venise vremea să acţionez, numai că nu ştiam ce să fac. Chiar şi a-mi ţine panica în frâu părea mai mult decât îmi stătea în puteri. Am trecut pe lângă apartamentul unde locuia acum Mameha – pentru că relaţia ei cu Baronul se încheiase cu câteva luni înainte şi se mutase într-un apartament mult mai mic. Am sperat ca ea să ştie pe ce drum aş fi putut s-o apuc, dar părea aproape la fel de speriată ca mine.

— Baronul nu vrea să facă nimic ca să mă ajute, mi-a spus ea, palidă de spaimă. Nu am reuşit să dau de ceilalţi bărbaţi care m-ar putea sprijini. Gândeşte-te la cineva, Sayuri, şi du-te la el cât poţi de repede.

Nu mai avusesem nici un contact cu Nobu de mai bine de patru ani; ştiam că nu pot să-l abordez. Cât despre Preşedinte... m-aş fi folosit de orice scuză ca să vorbesc cu el, dar niciodată nu i-aş fi putut cere o favoare. Oricât de amabil ar fi fost cu mine pe holurile caselor de ceai, nu eram totuşi invitată la petrecerile lui, deşi gheişele de rang mai mic erau. Mă simţeam jignită, dar ce puteam face? Oricum, chiar dacă Preşedintele ar fi fost dispus să mă ajute, în ultima vreme ziarele vuiseră de neînţelegerile lui cu guvernul militar. Avea prea multe necazuri personale de care să se ocupe.

Aşa că mi-am petrecut restul după-amiezii mergând de la o casă de ceai la alta, în frigul pătrunzător, întrebând despre bărbaţi pe care nu-i mai văzusem de săptămâni, poate chiar luni întregi. Nici una dintre patroane nu ştia unde să-i găsească.

În seara aceea, la Ichiriki se dădeau petreceri de adio. Era fascinant să vezi cât de diferit reacţionau gheişele la veştile primite. Unele arătau ca şi cum sufletul li s-ar fi înecat în amărăciune; altele păreau nişte statui ale lui Buddha – calme, fermecătoare, dar acoperite cu un val de tristeţe. Nu ştiu cum arătam eu însămi, dar mintea îmi funcţiona ca un abac. Eram atât de ocupată să ţes planuri şi intrigi – ce bărbaţi puteam

aborda, şi cum – încât de-abia am auzit-o pe slujnică spunându-mi că sunt chemată într-o altă încăpere. Mi-am închipuit că un grup de bărbaţi mi-a solicitat compania; dar ea m-a condus pe scări, la etajul de sus, apoi de-a lungul unui coridor, până în spatele casei. A deschis uşa unei încăperi mici, în care nu mai intrasem niciodată. Iar acolo, la o masă, singur cu un pahar de bere, stătea Nobu.

Înainte chiar să-mi pot face plecăciunea sau să scot o vorbă, a spus:

— Sayuri-san, m-ai dezamăgit!

— Sfinte ceruri! N-am mai avut plăcerea companiei dumneavoastră de ani de zile, Nobu-san, şi într-o clipă deja v-am dezamăgit. Ce am putut face într-un timp atât de scurt?

— Am făcut pariu cu mine însumi că o să rămâi cu gura căscată văzându-mă.

— Adevărul e că sunt înlemnită de uimire!

— Intră şi spune-i slujnicii să închidă uşa. Dar înainte, spune-i să mai aducă un pahar cu bere. Noi doi trebuie să închinăm un pahar.

Am făcut cum mi-a cerut, apoi am îngenuncheat de cealaltă parte a mesei. Simţeam ochii lui Nobu aţintiţi asupra mea, ca şi cum mi-ar fi atins pielea. Am roşit ca sub razele dogoritoare ale soarelui, pentru că uitasem cât este de plăcut să fii admirată.

— Văd pe faţa ta riduri pe care nu le-am mai văzut, mi-a zis. Nu-mi spune că flămânzeşti, ca restul lumii. Nu m-aşteptam la aşa ceva din partea ta.

— Şi Nobu-san pare cam slab.

— Am destulă mâncare, dar n-am timp să mănânc.

— Mă bucur că măcar sunteţi ocupat.

— E cel mai ciudat lucru pe care l-am auzit vreodată. Când vezi un om care se fereşte de gloanţe ca să supravieţuiască, te bucuri că are ceva cu care să-şi ocupe timpul?

— Sper că Nobu-san nu vrea să spună că se teme *într-adevăr* pentru viaţa sa… — Nimeni nu încearcă să mă ucidă, dacă asta vrei să spui. Dar dacă Iwamura Electric e viaţa mea, atunci da, sigur că mă tem pentru ea. Acum, spune-mi: ce s-a ales de *danna* al tău?

— Generalul se descurcă la fel ca noi toţi, bănuiesc. Ce amabil că mă întrebaţi!

— O, nici vorbă de amabilitate.

— Puţini oameni îi doresc binele zilele astea. Dar schimbând subiectul, Nobu-san, înţeleg că aţi venit aici la Ichiriki seară de

seară, dar v-aţi ascuns de mine în încăperea aceasta de sus?

— E o cameră ciudată, nu-i aşa? Cred că e singura din casă fără vedere spre grădină. Dă spre stradă, dacă deschizi paravanele de hârtie.

— Nobu-san o cunoaşte bine.

— Nu tocmai. E prima oară când o folosesc.

M-am strâmbat când a spus asta, ca să-i dau de înţeles că nu cred.

— Crezi ce vrei, Sayuri, dar adevărul e că n-am mai fost în încăperea asta niciodată. Cred că aici dorm oaspeţii care rămân peste noapte, când stăpâna are asemenea oaspeţi. A fost bună să mă lase s-o folosesc astă-seară, când i-am explicat de ce am venit.

— Cât mister... Deci aţi venit cu un scop. O să aflu şi care e acesta?

— Aud slujnica venind cu berea, a spus Nobu. O să afli după ce pleacă.

Uşa s-a deschis, iar slujnica a pus berea pe masă. Berea era un lux pe vremea aceea, aşa că lichidul auriu curgând în pahar mi s-a părut o privelişte rară. După plecarea slujnicei, am ridicat paharele şi Nobu a spus:

— Am venit aici ca să bem pentru *danna* al tău! Auzind asta, am pus berea jos.

— Cu siguranţă, Nobu-san, au mai rămas foarte puţine lucruri de care să ne bucurăm. Dar o să-mi ia săptămâni întregi ca să înţeleg de ce aţi dori să beţi în onoarea lui *danna* al meu.

— Ar fi trebuit să vorbesc mai limpede. Beau pentru prostia lui *danna* al tău! Acum patru ani ţi-am spus că este un bărbat nedemn şi mi-a dovedit că am dreptate. Nu crezi?

— Adevărul e că... nu mai este *danna* al meu. — Exact cum spuneam! Şi chiar dacă ar fi, n-ar putea să facă nimic pentru tine, aşa-i? Ştiu că Gionul e pe cale să se închidă şi toată lumea e panicată din cauza asta. Azi am primit la birou un telefon de la o anumită gheişă... n-o să-i spun numele... dar poţi să-ţi închipui? M-a întrebat dacă nu-i pot găsi o slujbă la Iwamura Electric.

— Dacă nu vă deranjează că întreb, ce i-aţi spus?

— Nu am de lucru pentru nimeni, nici măcar pentru mine. Chiar şi Preşedintele ar putea rămâne fără slujbă curând, dacă nu începe să facă ce-i ordonă guvernul. I-a convins că nu avem mijloacele de a produce baionete şi gloanţe, dar acum vor să proiectăm şi să fabricăm avioane de luptă! Cum te poţi gândi la una ca asta, avioane de luptă? Noi producem aparatură

electrică! Uneori mă întreb ce e în capul oamenilor ăstora.

— Nobu-san ar trebui să vorbească mai încet.

— Cine să mă audă? Generalul ăla al tău?

— Că veni vorba despre General, am spus, m-am dus să-l văd astăzi, să-i cer ajutorul.

— Ai avut noroc să-l mai găseşti în viaţă.

— A fost bolnav?

— Nu bolnav. Dar o să se omoare într-una din zilele astea, dacă are curaj.

— Vă rog, Nobu-san.

— Nu te-a ajutat, nu-i aşa?

— Nu, a spus că a epuizat şi puţina influenţă pe care o mai avea.

— Asta nu i-a luat prea mult. De ce n-a păstrat puţina influenţă pe care o mai avea pentru tine?

— Nu l-am mai văzut de mai bine de-un an…

— Pe mine nu m-ai mai văzut de mai bine de patru ani. Iar eu mi-am păstrat influenţa pentru tine. De ce n-ai venit la mine mai devreme?

— Dar tot timpul acesta mi-am închipuit că sunteţi supărat pe mine. Gândiţi-vă, Nobu-san! Cum aş fi putut veni să vă văd?

— Cum ai putut să nu vii? Te pot salva de fabrică. Am acces la adăpostul perfect. Şi crede-mă, e perfect, ca un cuib de pasăre. Numai ţie ţi l-aş da, Sayuri. Şi nici chiar ţie n-o să ţi-l dau, până nu te prosternezi pe rogojini aici, în faţa mea, şi nu recunoşti ce mult ai greşit acum patru ani. Sigur că sunt furios pe tine! Am putea muri amândoi fără să ne mai vedem vreodată. S-ar putea să fi pierdut singura mea şansă. Şi nu e de-ajuns că m-ai dat la o parte; ţi-ai irosit cei mai buni ani din viaţă alături de un prost, un bărbat care nu-şi plăteşte nici măcar datoriile faţă de ţară, ce să mai vorbim de cele faţă de tine. Continuă să trăiască de parcă n-ar fi greşit cu nimic!

Îţi poţi închipui cum mă simţeam; Nobu arunca vorbe grele ca pietrele. Şi nu erau numai vorbele şi înţelesul lor, ci şi felul în care le spunea. La început fusesem hotărâtă să nu plâng, orice ar fi spus; dar peste câtva timp mi-am dat seama că poate tocmai asta voia Nobu de la mine. Şi a fost atât de simplu, ca o foaie de hârtie care-mi aluneca printre degete. Fiecare lacrimă ce-mi curgea pe obraji era din alt motiv. Aveam atâtea lucruri de jelit! Am plâns pentru Nobu, şi pentru mine însămi; am plâns întrebându-mă ce avea să se aleagă de noi toţi. Am plâns chiar şi pentru generalul Tottori, şi pentru Korin, care ajunsese slabă şi

cenuşie din cauza vieţii în fabrică. Iar apoi am făcut ce-mi ceruse Nobu. M-am îndepărtat de masă ca să am loc şi m-am aplecat până la podea.

— Iertaţi-mi purtarea necugetată, am spus.

— Of, ridică-te. Sunt mulţumit dacă-mi spui că n-o să repeţi aceeaşi greşeală.

— N-o s-o repet.

— Fiecare clipă pe care ai petrecut-o cu bărbatul ăla a fost pierdută în van! Şi exact aşa ţi-am spus că o să se întâmple, nu? Poate că ai învăţat destule până acum ca să ştii cum să-ţi urmezi destinul pe viitor.

— O să-mi urmez destinul, Nobu-san. Nu-mi doresc nimic altceva în viaţă.

— Mă bucur să aud asta. Şi încotro te poartă destinul tău?

— Către bărbatul care conduce Iwamura Electric, am spus; desigur, mă gândeam la Preşedinte.

— Aşa e, a spus Nobu. Acum hai să ne bem berea. Mi-am umezit buzele – eram mult prea tristă şi neliniştită ca să-mi fie sete. Apoi Nobu mi-a povestit despre cuibul pe care îl pregătise pentru mine. Era casa bunului său prieten Arashino Isamu, producătorul de chimonouri. Nu ştiu dacă ţi-l aminteşti, dar a fost oaspetele de onoare la petrecerea dată pe moşia Baronului, cu mulţi ani înainte, unde fuseseră invitaţi şi Nobu, şi Doctorul Crab. Casa domnului Arashino, care era în acelaşi timp şi atelierul său, se afla pe malul râului Kamo, la vreo cinci kilometri mai sus de Gion. Până în urmă cu câţiva ani, el, soţia şi fiica lui făceau chimonouri în minunatul stil Yuzen, pentru care era renumit. Acum însă, toţi producătorii de chimonouri fuseseră puşi să coasă paraşute – pentru că, în definitiv, erau obişnuiţi să lucreze cu mătasea. Era o meserie pe care o puteam învăţa rapid, a spus Nobu, şi familia Arashino era foarte dispusă să mă primească. Nobu însuşi avea să facă aranjamentele cu autorităţile. Mi-a scris adresa domnului Arashino pe o bucată de hârtie.

I-am spus lui Nobu de zeci de ori cât îi sunt de recunoscătoare. De fiecare dată, părea şi mai încântat de sine. Tocmai când mă pregăteam să-i sugerez o plimbare prin zăpada proaspăt aşternută, s-a uitat la ceas şi a băut ultima înghiţitură de bere.

— Sayuri, mi-a spus, nu ştiu când o să ne revedem sau cum o să arate lumea atunci. Poate că amândoi vom fi martorii multor lucruri cumplite. Dar o să mă gândesc la tine de fiecare dată când o să am nevoie să-mi amintesc că pe lume există frumuseţe şi bunătate.

— Nobu-san! Poate ar fi trebuit să vă faceţi poet!

— Ştii foarte bine că nimic din mine nu e poetic.

— Cuvintele acestea încântătoare înseamnă că vă pregătiţi de plecare? Speram să facem o plimbare împreună.

— E mult prea frig. Dar poţi să mă conduci până la uşă şi să ne luăm acolo rămas-bun.

L-am urmat pe Nobu pe scări în jos şi m-am aplecat să-l ajut să se încalţe. Apoi m-am încălţat cu *geta* înalţi de lemn pe care-i purtam când ningea şi l-am condus până în stradă. Cu ani în urmă, l-ar fi aşteptat o maşină, dar acum numai membrii guvernului mai aveau maşini, fiindcă nu se mai găsea benzină pentru ele. M-am oferit să-l conduc până la tramvai.

— Nu vreau să-mi ţii companie acum, a spus Nobu. Mă duc la o întâlnire cu distribuitorul nostru din Kyoto. Şi aşa am prea multe pe cap. — Trebuie să vă spun, Nobu-san, că prefer cuvintele de despărţire pe care mi le-aţi spus în camera de sus.

— Atunci, data viitoare rămâi acolo.

M-am înclinat şi mi-am luat rămas-bun. Un alt bărbat s-ar fi întors să se uite peste umăr la un moment dat; Nobu a mers prin zăpadă până la colţ, apoi a dispărut pe Bulevardul Shijo. Aveam în mână bucata de hârtie pe care mi-o dăduse, cu adresa domnului Arashino scrisă pe ea. Mi-am dat seama că o strângeam atât de tare că, dacă ar fi fost altceva decât hârtie, aş fi sfărâmat-o. Nu ştiam de ce sunt atât de înspăimântată. Dar, după ce am privit o clipă zăpada care cădea întruna, m-am uitat la urmele paşilor lui Nobu şi am ştiut ce gând mă chinuia. Când aveam să-l revăd pe Nobu? Sau pe Preşedinte? Sau chiar Gionul? Cândva demult, în copilărie, fusesem smulsă din căminul meu. Cred că amintirea acelor ani cumpliţi mă făcea să mă simt atât de singură.

29

Poate îţi imaginezi că, fiind o tânără gheişă cu mulţi admiratori, s-ar fi putut ca şi altcineva să-mi sară în ajutor dacă n-o făcea Nobu. Dar o gheişă la nevoie nu e ca un diamant căzut pe stradă, pe care oricine şi-ar dori să-l ridice. Toate cele câteva sute de gheişe din Gion se chinuiau să-şi găsească un adăpost în acele zile, însă numai câteva au avut norocul să reuşească. Aşa că, vezi tu, fiecare zi pe care o trăiam cu familia Arashino mă îndatora şi mai mult faţă de Nobu.

De-abia în primăvara anului următor mi-am dat seama cu adevărat cât de norocoasă fusesem, când am aflat că gheişa Raiha murise în bombardamentele de la Tokio. Raiha era cea care ne făcuse să râdem, spunând că nimic nu era mai întunecat decât prezentul, cu excepţia trecutului. Ea şi mama ei fuseseră gheişe faimoase, iar tatăl ei făcuse parte dintr-o celebră familie de comercianţi; nouă, celor din Gion, ni se păruse că Raiha avea cele mai mari şanse să supravieţuiască războiului. A murit, se pare, pe când îi citea unuia dintre nepoţii ei, la moşia părintească din cartierul Denen-chofu din Tokio, unde sunt sigură că se simţea în siguranţă, la fel ca la Kyoto. Ca o stranie coincidenţă, acelaşi raid care a ucis-o pe Raiha a pus capăt şi zilelor luptătorului de sumo Miyagiyama. Amândoi trăiau destul de confortabil. Pe când Dovlecel, care părea atât de pierdută, a reuşit să supravieţuiască războiului, deşi fabrica de sticlă optică din împrejurimile Osakăi, unde lucra, a fost bombardată de cinci sau şase ori. În acel an am aflat că nimic nu e mai imprevizibil decât cine va supravieţui şi cine nu. Mameha a supravieţuit, lucrând ca asistentă medicală într-un mic spital din Prefectura Fukui/1 dar slujnica ei, Tatsumi, a fost ucisă de bomba cumplită care a căzut peste Nagasaki, iar costumierul ei, domnul Itchoda, a murit după un atac de cord, în timpul unui raid aerian. Domnul Bekku, pe de altă parte, muncea la baza navală din Osaka şi, cu toate astea, a supravieţuit. La fel şi generalul Tottori, care a rămas la Hanul Suruya până la moartea sa, pe la jumătatea anilor ‘50, şi la fel şi Baronul – deşi regret să spun că în primii ani ai ocupaţiei aliate Baronul s-a înecat în lacul său splendid, după ce titlul şi multe din proprietăţi i-au fost confiscate. Nu cred că a putut suporta o lume în care nu mai avea libertatea de a-şi satisface orice toană.

Cât despre Mama, n-am avut nici cea mai mică îndoială că o

să supravieţuiască. La talentul ei binecunoscut de a profita de pe urma suferinţei celorlalţi, s-a adaptat atât de bine comerţului pe „piaţa gri”, de parcă numai asta ar fi făcut toată viaţa; a trecut prin război îmbogăţindu-se în loc să sărăcească, vânzând şi cumpărând bunurile celorlalţi. De câte ori domnul Arashino îşi vindea câte un chimono din colecţia personală pentru a face rost de bani, îmi cerea să o contactez pe Mama ca să i-l recupereze. Multe dintre chimonourile vândute în Kyoto au trecut prin mâinile ei. Domnul Arashino a sperat probabil că Mama o să renunţe la profitul ei şi o să-i păstreze chimonourile câţiva ani, ca să le poată cumpăra înapoi de la ea; dar Mama nu reuşea niciodată să le dea de urmă – sau cel puţin aşa spunea.

Familia Arashino m-a tratat cu multă bunătate în anii cât am locuit în casa lor. Ziua lucram cu ei, cosând paraşute. Noaptea dormeam alături de fiica şi nepotul lor, pe saltele întinse pe podeaua atelierului. Aveam atât de puţin cărbune, că ardeam frunze presate ca să ne încălzim – sau ziare şi reviste; orice găseam la îndemână. Desigur, mâncarea devenise şi mai greu de găsit; nu-ţi poţi imagina ce lucruri mâneam: borhot de soia, care era hrană de obicei pentru animale, şi ceva oribil, numit *nukapan*, făcut din tărâţe de orez prăjite în făină de grâu. Arăta ca o bucată de piele veche şi uscată – dar sunt sigură că pielea ar fi avut gust mai bun. Foarte rar aveam ocazia să ne înfruptăm din mici cantităţi de cartofi/1 obişnuiţi sau dulci, carne uscată de balenă, cârnaţi de focă şi, uneori, sardele, pe care noi japonezii le consideram bune doar pentru a face din ele îngrăşământ. În anii aceia am slăbit atât de mult, că nimeni nu m-ar fi recunoscut pe străzile din Gion. Erau zile când Juntaro, nepotul familiei Arashino, plângea de foame – şi atunci domnul Arashino hotăra să vândă câte un chimono din colecţie. Numeam asta „viaţa în foi de ceapă” – dădeam la o parte pe rând fiecare strat, plângând tot timpul.

Într-o noapte din primăvara lui 1944, când locuiam la familia Arashino de trei sau patru luni, am fost martorii primului raid aerian. Cerul era atât de limpede, că vedeam siluetele avioanelor şi stelele căzătoare – cum ni se păreau nouă – care explodau în apropierea lor. Ne temeam că o să auzim şuieratul lor macabru şi o să vedem Kyoto izbucnind în flăcări în jurul nostru; iar dacă s-ar fi întâmplat aşa, vieţile noastre s-ar fi încheiat pe loc, fie că muream sau nu – căci Kyoto e delicat ca o aripă de fluture; dacă ar fi fost distrus, nu şi-ar fi revenit ca Tokio sau Osaka şi ca multe alte oraşe. Dar bombardierele au trecut

peste noi, nu numai în noaptea aceea, ci în toate nopţile. De multe ori am privit luna înroşindu-se de lumina focurilor din Osaka şi, uneori, am văzut cenuşa plutind în aer ca frunzele căzătoare – chiar şi în Kyoto, la 50 de kilometri distanţă. Îţi închipui că eram înnebunită de grijă pentru Preşedinte şi pentru Nobu, a căror companie se afla la Osaka şi care aveau case şi acolo, şi la Kyoto. Mă întrebam şi ce avea să se aleagă de sora mea, Satsu, oriunde s-ar fi aflat. Nu cred că eram conştientă de asta, dar încă din ziua când fugise, purtasem în adâncul sufletului meu credinţa că într-o zi drumurile noastre aveau să se întâlnească din nou. Speram că poate o să-mi trimită o scrisoare pe adresa okiyei Nitta sau că o să se întoarcă la Kyoto să mă caute. Apoi, într-o după-amiază când îl duceam pe Juntaro la plimbare pe malul râului, culegând pietre ca să le aruncăm în apă, mi-a dat prin minte că Satsu nu avea să vină niciodată la Kyoto în căutarea mea. Acum, că eu însămi eram atât de săracă, înţelegeam că o călătorie într-un oraş îndepărtat, pentru orice fel de motiv, devenise imposibilă. Oricum, Satsu şi cu mine probabil că nici nu ne-am fi recunoscut p/1 stradă, chiar dacă ar fi venit. Cât despre fantezia mea că mi-ar putea scrie o scrisoare… mă simţeam din nou ca o fată prostuţă; îmi trebuiseră atâţia ani ca să-mi dau seama că Satsu nu avea de unde să ştie numele okiyei Nitta. N-ar fi putut să-mi scrie nici dacă ar fi vrut – numai dacă nu-l contacta pe domnul Tanaka, şi aşa ceva n-ar fi făcut niciodată. Cât micul Juntaro a continuat să arunce pietre în râu, m-am aplecat lângă el şi mi-am dat cu apă pe faţă, zâmbindu-i şi prefăcându-mă că mă răcoresc. A funcţionat, pentru că Juntaro n-a părut să-şi dea seama că ceva e în neregulă.

Restriştea e ca un vânt puternic. Nu doar pentru că ne împiedică să mergem unde dorim. Dar ne şi smulge de pe noi tot ce am adunat, în afara lucrurilor care nu pot fi smulse, aşa că în urma ei ne vedem chiar cum suntem de fapt, nu cum ne-am dori să fim. Fiica domnului Arashino, de exemplu, şi-a pierdut soţul în război, după care s-a dedicat trup şi suflet creşterii fiului său şi producţiei de paraşute pentru soldaţi. Părea să nu trăiască pentru nimic altceva. Cum se împuţina pe zi ce trecea, ştiai unde se duce fiecare gram din trupul ei. La sfârşitul războiului, se agăţa de copil ca şi cum ar fi fost stânca ce o sprijinea să nu cadă şi să se sfărâme de pietrele de dedesubt.

Pentru că mai trăisem şi înainte vremuri de restrişte, ceea ce am învăţat despre mine însămi a fost ca o întoarcere la ceva ce ştiusem, dar uitasem – şi anume că, dincolo de hainele elegante,

de mişcările graţioase de dans, de conversaţia sclipitoare, viaţa mea nu avea nici un fel de adâncime, ci era la fel de simplă ca o piatră în cădere. Singura mea ţintă în tot ce făcusem în toţi anii din urmă fusese să câştig afecţiunea Preşedintelui. Zi după zi, priveam apele repezi ale râului Kamo curgând pe lângă atelier; uneori aruncam în apă câte-o petală de floare sau câte-un pai, ştiind că aveau să fie duse către Osaka, înainte de a ajunge în mare. Mă întrebam dacă Preşedintele, stând la biroul său, nu se uita vreodată pe geam şi, văzând petala sau paiul, nu se gândea la mine. Dar curând a început să mă tulbure un gând. Poate că Preşedintele vedea petala sau paiul, deşi mă îndoiam; însă chiar dacă le vedea şi se lăsa pe spate în scaunul său ca s/1 se gândească la sutele de lucruri pe care i le evocau, eu nu eram printre ele. Fusese bun cu mine, e adevărat; dar era un om bun de felul său. Nu dăduse niciodată vreun semn că ar fi recunoscut în mine fetiţa pe care o alinase cândva sau că şi-ar fi dat seama de sentimentele pe care i le purtam sau de gândurile mele care se îndreptau mereu spre el.

Într-o zi am înţeles un lucru mai dureros chiar decât faptul că Satsu şi cu mine nu aveam să mai fim vreodată împreună, îmi petrecusem noaptea dinainte chinuită de un gând tulburător, întrebându-mă pentru prima oară ce s-ar întâmpla dacă aş ajunge la capătul vieţii mele fără ca Preşedintele să mă remarce aşa cum speram. În dimineaţa următoare mi-am studiat atent horoscopul, în speranţa că voi găsi vreun semn că nu aveam să-mi trăiesc viaţa în van. Eram atât de îndurerată că până şi domnul Arashino a părut să-şi dea seama şi m-a trimis să cumpăr ace de cusut şi provizii de la un magazin aflat la jumătate de oră distanţă. La întoarcere, mergând pe marginea drumului, cam pe la apusul soarelui, aproape că am fost lovită de un camion militar. Pentru o clipă am privit moartea în ochi. Abia a doua zi de dimineaţă am observat că horoscopul mă avertizase să nu călătoresc în direcţia Şobolanului, exact direcţia în care se afla magazinul. Căutasem un semn legat de Preşedinte şi nu observasem tocmai asta. Atunci am învăţat că e periculos să te concentrezi numai asupra a ceea ce *nu* se află acolo. Cum ar fi fost dacă aş fi ajuns la capătul vieţii mele şi mi-aş fi dat seama că mi-am petrecut fiecare zi aşteptând un bărbat care nu avea să vină niciodată? Ce tristeţe insuportabilă m-ar fi pândit, să-mi dau seama că niciodată nu am simţit gustul mâncării sau că nu am văzut culorile peisajului, pentru că m-am gândit la Preşedinte în timp ce viaţa se scurgea încet pe lângă

mine. Şi totuşi, dacă mi-aş fi luat gândul de la el, ce viaţă aş mai fi avut? Aş fi fost ca o dansatoare care a exersat încă din copilărie pentru un spectacol pe care nu-l va da niciodată.

* * *

Pentru noi, războiul s-a încheiat în august 1945. Oricine a trăit în Japonia pe vremea aceea îţi poate spune că a fost cel mai negru moment dintr-o lungă şi grea noapte. Ţara noastr/1 nu era pur şi simplu înfrântă, era distrusă – şi nu vorbesc numai despre ce distruseseră bombele, oricât de cumplite ar fi fost ele. Când ţara ta a pierdut un război şi armatele cotropitoare năvălesc în ea, te simţi ca şi cum tu însuţi ai fi condus la eşafod, cu mâinile legate, aşteptând să cadă securea călăului. Timp de mai bine de un an n-am auzit nici o dată pe cineva râzând – decât poate pe micul Juntaro. Şi chiar când Juntaro râdea, bunicul lui îi făcea semn să tacă. Am observat de multe ori că cei care şi-au trăit copilăria în această perioadă au o anume încordare pe chip; şi asta pentru că în copilăria lor au răsunat prea puţine râsete.

Până în primăvara lui 1946, înţeleseserăm cu toţii că trebuia să trăim agonia înfrângerii. Mai existau şi cei care credeau că poate într-o zi Japonia avea să renască. Toate poveştile despre soldaţii americani invadatori care violau şi ucideau în plină stradă s-au dovedit false; şi de fapt am ajuns să simţim pe pielea noastră că, una peste alta, americanii erau nişte oameni foarte blânzi. Într-o zi, un grup a trecut prin zonă, în camioane. I-am privit, împreună cu celelalte femei. În anii petrecuţi în Gion învăţasem să mă simt ca o locatară a unei lumi diferite de a celorlalte femei; de fapt, mă simţeam atât de diferită de ele, că rareori m-am întrebat oare cum îşi duceau viaţa – chiar şi soţiile bărbaţilor pe care îi întreţineam. Dar iată-mă acolo, îmbrăcată într-o pereche de pantaloni de lucru rupţi, cu părul murdar atârnându-mi pe spate. Nu făcusem baie de câteva zile, pentru că nu aveam combustibil ca să încălzim apa decât de câteva ori pe săptămână. În ochii americanilor care au trecut pe lângă noi, nu eram cu nimic diferită de femeile din jurul meu; şi gândindu-mă bine, cum mai puteam spune că sunt diferită? Dacă nu mai ai frunze, coajă sau rădăcini, te mai poţi numi copac? „Sunt ţărancă”, mi-am spus eu, „nu mai sunt gheişă”. Era cumplit să mă uit la mâinile mele şi să văd cât sunt de aspre. Ca să-mi iau gândul de la asta, mi-am îndreptat atenţia spre camioanele cu soldaţi care treceau pe lângă noi. Nu erau aceiaşi americani pe

care fuseserăm învăţaţi să-i urâm, care ne bombardaseră oraşele cu armele lor cumplite? Iar acum treceau pe lângă noi, aruncând bomboane copiilor/1 La un an de la capitulare, domnul Arashino a fost încurajat să înceapă din nou să creeze chimonouri. Nu ştiam nimic despre chimonouri, decât cum să le port, aşa că am primit sarcina de a sta în subsolul anexei atelierului, având grijă de cazanele în care fierbea vopseaua. Ceea ce era o muncă oribilă, în parte pentru că nu ne permiteam alt combustibil decât *tadon*, care e un fel de praf de cărbune legat cu gudron; nu-ţi poţi închipui mirosul pe care îl răspândeşte atunci când arde. Cu timpul, soţia domnului Arashino m-a învăţat cum să culeg frunzele, tulpinile sau coaja de copac potrivite ca să prepar eu însămi vopselele, lucru care poate suna ca o promovare. Şi poate chiar era, numai că unul din ingrediente – niciodată nu am aflat care – avea efectul ciudat de a-mi mura pielea. Mâinile mele delicate de dansatoare, pe care pe vremuri le îngrijeam cu cele mai fine creme, începuseră să se cojească precum cepele şi ajunseseră pătate cu o culoare vineţie. Tot pe vremea aceea – împinsă probabil de la spate de singurătate – am început o scurtă relaţie cu un ţesător de tatami, pe nume Inoue. Mi se părea foarte atrăgător, cu sprâncenele lui ca nişte trăsături de penel pe pielea delicată şi cu buzele perfect netede. La fiecare două-trei nopţi, de-a lungul câtorva săptămâni, mă strecuram în anexa atelierului ca să-l las să intre. Nu mi-am dat seama ce oribil arătau mâinile mele până într-o noapte, când focul de sub cazanele cu vopsea ardea destul de tare cât să ne putem vedea unul pe altul. După ce Inoue mi-a văzut mâinile, nu m-a mai lăsat să-l ating!

Ca să-mi protejeze pielea, domnul Arashino mi-a dat sarcina de a aduna iarba-păianjenului pe timpul verii. Iarba-păianjenului este o floare a cărei sevă se foloseşte pentru coloratul mătăsurilor, înainte ca acestea să fie date cu apret şi vopsite. Creşte pe malul lacurilor şi iazurilor, în timpul anotimpului ploios. Culesul plantelor părea a fi o sarcină plăcută, aşa că într-o dimineaţă de iulie am pornit cu rucsacul în spate, gata să mă bucur de ziua răcoroasă şi uscată; dar curând am descoperit că iarba-păianjenului e o plantă drăcesc de inteligentă. Părea să fi cerut sprijinul tuturor insectelor din Japonia. Cum rupeam o mână de flori, cum eram atacată de regimente d/1 căpuşe şi ţânţari; şi, ca lucrurile să fie şi mai rele, odată am călcat şi pe o broască. Apoi, după ce am cules flori timp de o săptămână care s-a dovedit îngrozitoare, m-am apucat de ceea ce credeam că o

să fie o sarcină mult mai uşoară, şi anume să le zdrobesc într-o presă ca să scot seva din ele. Dar dacă ai mirosit vreodată seva de iarba-păianjenului… ei bine, la sfârşitul săptămânii am fost foarte fericită să mă întorc la fiertul vopselelor.

Am muncit din greu în toţi acei ani. Dar în fiecare seară când mă duceam la culcare, gândul îmi zbura către Gion. Toate cartierele de gheişe din Japonia se redeschiseseră la câteva luni după capitulare; dar nu mă puteam întoarce până nu mă chema Mama, care ducea o viaţă foarte bună vânzând chimonouri, opere de artă şi săbii japoneze soldaţilor americani. Aşa că, deocamdată, ea şi Mătuşica rămâneau la mica fermă aflată la vest de Kyoto unde-şi stabiliseră cartierul general, în timp ce eu continuam să trăiesc şi să muncesc cu familia Arashino.

Având în vedere că Gionul era doar la câţiva kilometri distanţă, ai putea crede că mă duceam des acolo. Şi cu toate astea, în cei aproape cinci ani cât am locuit la domnul Arashino, am fost în Gion doar o dată. Era într-o după-amiază de primăvară, cam la un an de la sfârşitul războiului, când mă întorceam de la Spitalul Prefecturii din Kamigyo, de unde luasem medicamente pentru Juntaro. M-am plimbat pe Bulevardul Kawaramachi până la Shijo, şi de acolo am trecut podul în Gion. Am fost şocată să văd familii întregi înghesuite unele în altele, luptându-se cu sărăcia cumplită, de-a lungul malului râului.

În Gion am recunoscut câteva gheişe, deşi evident ele nu m-au recunoscut pe mine; şi nu le-am adresat nici un cuvânt, sperând să pot vedea locul cu ochii unui străin măcar o dată. De fapt, nu Gionul l-am văzut pe când mă plimbam; ceea ce am văzut au fost amintirile mele fantomatice. Mergând pe malul pârâului Shirakawa, m-am gândit la toate după-amiezile petrecute acolo cu Mameha. În apropiere era banca unde Dovlecel şi cu mine stătusem cu cele două castroane de tăiţei în mână, în noaptea când i-am cerut ajutorul. Nu departe era aleea unde Nobu mă certase pentru că-l acceptasem p/1 General ca *danna*. De acolo am mai mers jumătate de cvartal până la colţul cu Bulevardul Shijo, unde îl făcusem pe tânărul comisionar să scape din mână cutiile pe care le ducea. Peste tot m-am simţit ca şi cum aş fi stat pe o scenă, la mult timp după ce spectacolul se încheiase, cu tăcerea atârnând greu peste teatrul gol, ca o pătură de zăpadă. M-am dus la okiya noastră şi am privit cu tristeţe lacătul greu de fier pus la poartă. Când eram încuiată înăuntru, voiam să ies. Acum viaţa se schimbase atât de mult încât, trezindu-mă încuiată pe dinafară, voiam să fiu din nou

înăuntru. Şi cu toate astea, eram o femeie în toată firea – liberă, dacă voiam, să ies în clipa aceea din Gion şi să nu mă mai întorc niciodată.

Într-o după-amiază geroasă de noiembrie, la trei ani de la sfârşitul războiului, îmi încălzeam mâinile deasupra cazanelor cu vopsea când doamna Arashino a coborât să-mi spună că cineva doreşte să mă vadă. Mi-am dat seama după expresia ei că vizitatorul nu era vreuna din femeile din vecinătate. Dar îţi poţi închipui surpriza mea când am ajuns sus şi l-am văzut pe Nobu. Stătea în atelier cu domnul Arashino, ţinând în mână o ceaşcă goală, de parcă ar fi petrecut mult timp acolo, stând de vorbă. Când m-a văzut, domnul Arashino s-a ridicat.

— Am ceva de lucru în camera de alături, Nobu-san, a spus el. Voi doi puteţi sta aici de vorbă. Sunt încântat că ai venit să ne vezi.

— Nu te păcăli singur, Arashino, a replicat Nobu. Sayuri e cea pe care am venit s-o văd.

Mi s-a părut un lucru răutăcios din partea lui Nobu, şi deloc amuzant; dar domnul Arashino a râs auzind asta şi a închis uşa atelierului în urma sa.

— Am crezut că întreaga lume s-a schimbat, am spus eu. Dar nu poate fi aşa, pentru că Nobu-san a rămas exact cum îl ştiam.

— Eu nu mă schimb niciodată, a răspuns el. Dar n-am venit aici să pălăvrăgim. Vreau să ştiu ce se întâmplă cu tine.

— Nimic. Nobu-san nu a primit scrisorile mele/1 — Scrisorile tale parcă ar fi poezii! Nu vorbeşti despre nimic altceva decât despre „apa minunată picurând” şi alte asemenea prostii.

— O, nu mai stric nici o scrisoare pe Nobu-san de acum înainte!

— Aş prefera să nu-mi mai scrii, dacă aşa sună toate. De ce nu poţi să-mi spui lucrurile pe care vreau să le aflu, cum ar fi când te întorci în Gion? În fiecare lună sun la Ichiriki şi întreb de tine, şi stăpâna casei îmi serveşte tot felul de scuze. Am crezut că te găsesc suferind de vreo boală cumplită. Eşti mai slabă decât erai, cred, dar altfel arăţi destul de sănătoasă. Ce te reţine?

— Eşti sigur că mă gândesc la Gion în fiecare zi.

— Prietena ta Mameha s-a întors acum mai bine de un an. Chiar şi Michizono, cât e de bătrână, a apărut de cum s-a redeschis. Dar nimeni n-a fost în stare să-mi spună de ce Sayuri nu se mai întoarce.

— Ca să vă spun adevărul, decizia nu-mi aparţine. Aştept ca Mama să redeschidă okiya. Îmi doresc să mă întorc în Gion la fel

de mult cum îşi doreşte Nobu-san să mă vadă acolo.

— Atunci sun-o pe Mama aia a ta şi spune-i că a venit vremea. Am fost răbdător în ultimele şase luni. Nu înţelegi ce-ţi spun în scrisori?

— Când aţi spus că mă vreţi înapoi în Gion, am crezut că înseamnă că speraţi să mă revedeţi acolo cât de curând.

— Dacă spun că vreau să te văd înapoi în Gion înseamnă că vreau să-ţi faci bagajele şi să te întorci în Gion. Nu înţeleg de ce trebuie s-o aştepţi pe Mama aia a ta! Dacă n-a avut destulă minte să se întoarcă până acum, e o proastă.

— Puţină lume găseşte ceva bun de spus despre ea, dar vă pot asigura că nu e proastă. Nobu-san ar putea chiar s-o admire, dacă ar ajunge s-o cunoască. Se descurcă foarte bine vânzând suveniruri soldaţilor americani.

— Soldaţii n-or să fie aici pe vecie. Spune-i că bunul tău prieten Nobu te vrea înapoi în Gion.

Spunând asta, a luat un pacheţel şi l-a aruncat pe rogojini, lângă mine. N-a mai scos apoi nici o vorbă, ci doar şi-a sorbit ceaiul şi s-a uitat la mine.

— Ce vrea să spună Nobu-san cu asta? am întrebat/1 — Ţi-am adus un cadou. Deschide-l.

— Dacă Nobu-san îmi face un dar, mai întâi trebuie să aduc darul meu pentru el.

M-am dus în colţul încăperii, unde-mi ţineam cufărul cu tot ce-mi aparţinea, şi am căutat în el un evantai pe care hotărâsem de mult să i-l dau lui Nobu. Un evantai poate părea un dar prea simplu pentru omul care mă salvase de la viaţa în fabrică. Dar pentru gheişe, evantaiele pe care le folosim în timpul dansului sunt aproape obiecte sacre – iar acesta nu era un evantai de dans obişnuit, ci evantaiul pe care mi-l dăduse profesoara mea când atinsesem nivelul *shisho* în dansul Şcolii Inoue. Nu am mai auzit vreodată de o gheişă care să se despartă de un asemenea lucru – şi tocmai de asta mă hotărâsem să i-l dau lui Nobu.

Am învelit evantaiul într-o pânză şi m-am întors spre Nobu ca să i-l ofer. A fost surprins când l-a desfăcut, aşa cum îmi imaginam. Apoi am încercat să-i explic de ce doream ca el să păstreze evantaiul.

— E frumos din partea ta, a spus, dar nu sunt demn de acest dar. Oferă-i-l cuiva care apreciază dansul mai mult decât mine.

— Nu există nimeni altcineva căruia i l-aş dărui. Face parte din mine, iar eu i l-am dăruit lui Nobu-san.

— În acest caz, sunt foarte recunoscător şi-l voi păstra cu

sfinţenie. Acum deschide pachetul pe care ţi l-am adus.

Învelită în hârtie şi legată cu sfoară, înfăşurată în straturi de ziar, se afla o piatră cam de mărimea unui pumn. Sunt sigură că am fost la fel de uimită să primesc o piatră cum fusese Nobu să primească un evantai. Când m-am uitat mai atent, am băgat de seamă că nu era o piatră, ci o bucată de beton.

— Ai în mână o bucată de zid de la fabrica noastră din Osaka, mi-a explicat Nobu. Două din fabricile noastre au fost distruse. Se prea poate ca firma să nu reziste următorilor câţiva ani. Aşa că, vezi, dacă prin evantaiul acesta mi-ai oferit o parte din tine, cred că şi eu ţi-am dat o parte din mine.

— Dacă e o parte din Nobu-san, şi eu o voi păstra cu sfinţenie/1 — Nu ţi-am dat-o s-o păstrezi. E o bucată de beton! Vreau să mă ajuţi s-o transform într-o bijuterie frumoasă pe care s-o poţi păstra.

— Dacă Nobu-san ştie cum să facă asta, îl rog să-mi spună şi ne îmbogăţim cu toţii!

— Vreau să faci ceva pentru mine în Gion. Dacă iese aşa cum sper, într-un an sau doi compania noastră va fi din nou pe picioare. Când o să-ţi cer înapoi bucata de beton şi o s-o înlocuiesc cu o bijuterie, o să fie în sfârşit vremea să-ţi devin *danna*.

Mi-a îngheţat sângele-n vine când am auzit asta; dar n-am lăsat să se vadă nici un semn.

— Cât mister, Nobu-san! Un angajament pentru *mine*, care ar putea ajuta Iwamura Electric?

— E un angajament cumplit, n-o să te mint. În ultimii doi ani înainte să se închidă Gionul, era un bărbat pe nume Sato care venea la petreceri ca oaspete al guvernatorului Prefecturii. Vreau să te întorci, ca să-l întreţii la petreceri.

Am râs auzind asta.

— Cât de cumplit poate fi un asemenea angajament? Oricât de mult îi displace acest om lui Nobu-san, sunt sigură că am întreţinut şi persoane mai neplăcute.

— Dacă ţi-l aminteşti, sunt sigur că ştii cât de respingător e acest angajament. Sato e enervant şi se poartă ca un porc. Mi-a spus că întotdeauna se aşeza de cealaltă parte a mesei, ca să se poată uita la tine. Numai despre tine vorbeşte – atunci când vorbeşte; pentru că de obicei nu face altceva decât să stea. Poate că ai citit despre el în reviste, luna trecută; tocmai a fost numit ministru adjunct al Finanţelor.

— Sfinte ceruri! am spus. Trebuie să fie foarte capabil.

— O, sunt cincisprezece bărbaţi, dacă nu mai mulţi, care au acest titlu. Ştiu că e capabil să-şi toarne sake pe gât; altceva nu l-am văzut făcând. E o tragedie că viitorul unei mari companii ca a noastră poate fi marcat de un bărbat ca el! Sunt vremuri cumplite, Sayuri.

— Nobu-san! Nu trebuie să spuneţi aşa ceva.

— De ce nu? Nu mă aude nimeni.

— Nu contează cine vă aude. E vorba de atitudine! N-ar trebui să gândiţi aşa. — De ce nu? Compania n-a mers niciodată mai prost. În timpul războiului, Preşedintele a refuzat să facă ce i-a cerut guvernul. Când în fine a fost de acord să coopereze, războiul aproape se sfârşise şi nimic din ce am produs pentru ei – nici măcar un lucru – nu a fost folosit în luptă. Dar crezi că asta i-a oprit pe americani să clasifice compania ca *zaibatsu*, exact ca pe Mitsubishi? E ridicol. Prin comparaţie cu Mitsubishi suntem ca o vrabie care se uită la un leu. Şi, chiar mai rău, dacă nu-i putem convinge de nevinovăţia noastră, Iwamura va fi confiscată, iar activele vândute pentru a plăti despăgubirile de război! Acum două săptămâni aş fi spus că asta e tot ce poate fi mai rău, dar între timp l-au numit pe Sato ăsta ca să facă o recomandare în cazul nostru. Americanii se cred foarte deştepţi pentru că au numit un japonez. Ei bine, aş fi preferat să văd un câine în postul ăsta decât aşa un om. Brusc, Nobu s-a întrerupt: Ce naiba s-a întâmplat cu mâinile tale?

De când urcasem în atelier, îmi ascunsesem mâinile în toate chipurile. Evident, Nobu le zărise cumva.

— Domnul Arashino a avut bunătatea de a-mi da sarcina să fac vopsele.

— Să sperăm că ştie cum se pot scoate petele astea, a spus Nobu. Nu te poţi întoarce în Gion aşa.

— Nobu-san, mâinile mele sunt cea mai mică dintre probleme. Nu sunt deloc sigură că mă pot întoarce în Gion. O să fac tot ce-mi stă în puteri s-o conving pe Mama, dar sincer, nu e decizia mea. Oricum, sunt sigură că sunt atâtea gheişe care s-ar bucura să vă vină-n ajutor…

— Nu există alte gheişe! Ascultă-mă bine, l-am dus pe ministrul adjunct Sato la o casă de ceai zilele trecute, împreună cu cinci-şase persoane. Timp de o oră nu a scos o vorbă, apoi în fine şi-a dres vocea şi a spus: „Aici nu e Ichiriki”. Aşa că i-am răspuns: „Nu, nu e. În sfârşit ai priceput!” A grohăit ca un porc şi a zis: „Sayuri lucrează la Ichiriki”. Aşa că i-am răspuns: „Nu, domnule ministru, dacă ar fi fost în Gion, Sayuri ar fi venit aici ca

să ne ţină companie. Dar v-am spus – nu e în Gion!” Atunci şi-a luat ceaşca de sake…

— Sper că i-aţi vorbit mai politicos de-atât! am spus eu. — Absolut deloc! Pot să-i suport prezenţa cam jumătate de oră. Apoi nu mai răspund pentru lucrurile pe care le spun. Tocmai de-asta vreau să fii acolo! Şi nu-mi spune iar că nu e decizia ta. Îmi datorezi asta, şi ştii foarte bine. Oricum, adevărul e că… şi mie mi-ar plăcea să am ocazia să petrec ceva timp cu tine…

— Iar mie mi-ar plăcea să petrec ceva timp cu Nobu-san.

— Numai să nu vii cu tot felul de iluzii.

— După ultimii ani, nu sunt sigură că mi-a mai rămas vreuna. Dar se referă Nobu-san la ceva anume?

— Nu te aştepta să-ţi devin *danna* într-o lună, asta vreau să spun. Până când Iwamura Electric nu-şi revine, nu sunt în măsură să fac o asemenea ofertă. Sunt foarte îngrijorat pentru viitorul companiei. Dar, ca să-ţi spun adevărul, Sayuri, mă simt mai optimist în privinţa viitorului acum, că te-am văzut din nou.

— Nobu-san! Ce frumos!

— Nu fi caraghioasă, nu încerc să te flatez. Destinele noastre sunt împletite. Dar n-o să-ţi fiu niciodată *danna* dacă Iwamura Electric nu-şi revine. Poate că revenirea, ca şi faptul că te-am cunoscut sunt scrise undeva.

În ultimii ani ai războiului învăţasem să nu mă mai întreb ce e scris şi ce nu. Deseori le spusesem femeilor din vecinătate că nu sunt sigură dacă o să mă mai întorc vreodată în Gion – dar adevărul e că întotdeauna ştiusem c-o s-o fac. Destinul meu, oricare ar fi fost el, mă aştepta acolo. În anii cât stătusem departe, învăţasem să scurg apa din personalitatea mea, transformând-o în gheaţă. Numai oprind astfel cursul firesc al gândurilor putusem să suport aşteptarea. Acum, auzindu-l pe Nobu cum vorbea despre destinul meu… am simţit că spărsese gheaţa dinăuntrul meu şi-mi trezise din nou la viaţă dorinţele.

— Nobu-san, am spus, dacă e important să faceţi impresie bună ministrului adjunct Sato, poate ar trebui să-l rugaţi pe domnul Preşedinte să fie acolo când vă întreţineţi.

— Preşedintele e un om ocupat.

— Dar cu siguranţă, dacă ministrul e important pentru viitorul companiei… — Tu îngrijeşte-te să te întorci acolo. Eu o să mă îngrijesc de ce e bine pentru companie. O să fiu foarte dezamăgit dacă nu eşti înapoi în Gion până la sfârşitul lunii.

Nobu s-a ridicat să plece, pentru că trebuia să se întoarcă la Osaka înainte de căderea nopţii. L-am condus până la ieşire, ca

să-l ajut cu haina şi pantofii, şi i-am aşezat pălăria pe cap. Când am terminat, a rămas acolo, privindu-mă câtva timp. Am crezut că o să-mi spună că sunt frumoasă – pentru că era genul de comentariu pe care-l făcea uneori după ce mă privea fără motiv.

— Sfinte ceruri, Sayuri, chiar arăţi ca o ţărancă! a spus. Faţa i se schimonosise într-o grimasă când s-a întors să plece.

30

Chiar în seara aceea, pe când familia Arashino dormea, i-am scris Mamei, la lumina focului de *tadon* de sub cazanele cu vopsea. Dacă scrisoarea mea a avut efectul dorit sau Mama era deja gata să redeschidă okiya, nu ştiu; dar o săptămână mai târziu, la uşa familiei Arashino s-a auzit o voce de femeie în vârstă, iar când am deschis am dat cu ochii de Mătuşica. Obrajii îi erau supţi acolo unde-şi pierduse dinţii, iar cenuşiul bolnăvicios al pielii ei m-a făcut să mă gândesc la o bucată de *sashimi* lăsată peste noapte pe o farfurie. Dar se vedea că e încă o femeie puternică: într-o mână căra un sac cu cărbune, şi în cealaltă o sacoşă cu mâncare, ca mulţumire pentru familia Arashino şi bunătatea lor faţă de mine.

A doua zi ne-am luat un rămas-bun înlăcrimat, iar eu m-am întors în Gion unde, împreună cu Mama şi Mătuşica, m-am apucat să pun lucrurile în ordine. După ce am aruncat o privire prin okiya, mi s-a năzărit că până şi casa ne pedepsea pentru anii de uitare. Am pierdut patru sau cinci zile numai cu problemele cele mai arzătoare: ştersul prafului gros ca mătasea de pe lemnărie; adunatul rozătoarelor moarte din fântână; curăţenia din camera Mamei, unde păsările rupseseră din tatami şi-şi făcuseră cuib din paiele acestora. Spre surprinderea mea, Mama a muncit la fel de mult ca noi toate, printre altele pentru că nu ne permiteam decât o bucătăreasă şi o singură slujnică adultă, deşi aveam şi o fetiţă pe nume Etsuko. Era fiica fermierilor la care locuiseră Mama şi Mătuşica. Ca pentru a-mi aminti câţi ani trecuseră de când eu însămi venisem la Kyoto, la vârsta de nouă ani, Etsuko era la fel de mică. Părea să mă privească tot atât de temătoare pe cât o privisem eu pe Hatsumomo, deşi îi zâmbeam de câte ori o vedeam. Era înaltă şi slabă ca o coadă de mătură, cu un păr lung care flutura în urma ei oriunde mergea. Avea faţa îngustă ca un bob de orez, aşa că nu puteam să nu mă gândesc că într-o bună zi şi ea avea să fie aruncată în oală, la fel ca mine, şi avea să iasă de acolo pufoasă, albă şi delicioasă, numai bună de gustat.

Când okiya a fost din nou locuibilă, am pornit să-mi prezint respectele prin Gion. Am început prin a o vizita pe Mameha, care acum locuia într-un apartament cu o singură încăpere, deasupra unei farmacii din apropierea Altarului Gionului; de când se întorsese, cu un an în urmă, nu mai avea un *danna* care să-i

plătească o locuinţă mai spaţioasă. A fost uluită când m-a văzut; din cauza felului în care-mi ieşeau în relief pometţii, a spus ea. Adevărul e că şi eu am fost la fel de surprinsă. Frumosul oval al feţei îi rămăsese neschimbat, dar gâtul îi era zbârcit şi părea prea bătrân pentru ea. Cel mai ciudat lucru era că uneori îşi făcea gura pungă, ca o femeie bătrână, pentru că dinţii ei, deşi eu nu observasem nici o diferenţă, se slăbiseră foarte tare la un moment dat în timpul războiului şi încă o dureau.

Am stat mult de vorbă şi am întrebat-o dacă credea că *Dansurile vechii capitale* aveau să se reia în primăvara următoare. Spectacolul nu mai fusese văzut de ani de zile.

— O, sigur, de ce nu? a spus ea. Tema poate fi „Dansul în pârâu"!

Dacă ai fost vreodată în vreo staţiune cu izvoare termale, sau într-un loc asemănător, şi ai văzut prostituate prefăcându-se a fi gheişe, înţelegi gluma Mamehăi. O femeie care interpretează „Dansul în pârâu" face de fapt un fel de strip-tease. Se preface că intră tot mai adânc în apă, ridicându-şi din ce în ce mai mult chimonoul, ca să nu se ude, până când în fine bărbaţii văd ce aşteptau şi încep să fluiere şi să toasteze cu sake.

— Cu toţi soldaţii americani din Gion, a continuat ea, engleza ţi-ar fi mai de ajutor decât dansul. Oricum, Teatrul Kaburenjo a fost transformat în *kyabarei*.

Nu mai auzisem niciodată cuvântul, care venea din englezescul „cabaret", dar am aflat destul de curând ce înseamnă, încă de când locuiam la familia Arashino, auzisem poveşti despre soldaţii americani şi petrecerile lor zgomotoase. Chiar şi aşa, tot am fost şocată intrând în seara aceea în holul unei case de ceai şi văzând – în locul obişnuitului şir de pantofi bărbăteşti – o debandadă de cizme militare, toate părând la fel de mari ca Taku, căţelul Mamei. De cum am intrat, primul lucru pe care l-am văzut a fost un american în lenjerie de corp, care se chinuia să se vâre sub raftul unui alcov, în vreme ce două gheişe, râzând, încercau să-l tragă afară. Când i-am văzut părul negru de pe braţe şi piept, ba chiar şi de pe spate, mi-am spus că niciodată nu mai văzusem un om atât de primitiv. Se pare că-şi pierduse hainele la un joc de pahar şi încerca să se ascundă, dar foarte curând le-a lăsat pe femei să-l scoată de acolo şi să-l ducă înapoi. Când a intrat în încăperea cu petrecerea, s-au auzit fluierături şi ovaţii.

Cam la o săptămână de la întoarcere am fost în fine pregătită să-mi fac prima apariţie ca gheişă. Mi-am petrecut o zi alergând

între coafor şi ghicitor, încercând să-mi albesc mâinile ca să scap de ultimele pete de vopsea şi căutând prin tot Gionul fardurile de care aveam nevoie. Acum, că mă apropiam de treizeci de ani, nu se mai aştepta nimeni să port machiajul alb, cu excepţia ocaziilor speciale. Dar în ziua aceea am petrecut o jumătate de oră la masa de machiaj, încercând diverse nuanţe de pudră occidentală, ca să-mi ascund paloarea feţei. Când domnul Bekku a venit să mă îmbrace, tânăra Etsuko m-a privit, exact cum o privisem şi eu cândva pe Hatsumomo; iar uimirea din ochii ei, mai mult decât orice văzusem în oglindă, m-a convins că arătam din nou ca o gheişă.

Când în fine am plecat de acasă în seara aceea, tot Gionul era acoperit de o pătură de zăpadă atât de pufoasă, că cel mai slab vânt reuşea să o spulbere de pe acoperişuri. Purtam un şal şi o umbrelă lăcuită, aşa că sunt sigură că eram la fel de greu de recunoscut ca în ziua în care vizitasem Gionul arătând ca o ţărancă. Mi-am dat seama că de-abia cunoşteam jumătate din gheişele care treceau pe lângă mine. Era uşor să le identific pe cele care trăiseră în Gion înainte de război, pentru că acestea se opreau să-mi facă o mică plecăciune, chiar dacă nu mă recunoşteau. Celelalte doar dădeau din cap.

Văzând soldaţi ici şi colo pe străzi, mă temeam de ceea ce aş fi putut găsi la Ichiriki. Dar holul de la intrare era plin de pantofii negri şi lustruiţi purtaţi de ofiţeri; şi, destul de ciudat, locul părea mai liniştit decât în zilele uceniciei mele. Nobu nu sosise încă – sau, cel puţin, eu n-am văzut nici un semn al prezenţei lui –, dar am fost condusă direct într-una din încăperile mari de la parter şi mi s-a spus că va veni şi el în curând. În mod normal, aş fi aşteptat în camera slujnicelor, ceva mai jos pe hol, unde mi-aş fi încălzit mâinile şi aş fi băut o ceaşcă de ceai; nici unei gheişe nu-i place ca un bărbat să o găsească stând degeaba. Dar nu mă deranja să-l aştept pe Nobu – şi în plus, mi se părea un privilegiu să petrec câteva minute de una singură într-o asemenea încăpere. Eram flămândă de frumuseţe după ultimii cinci ani, iar încăperea în care mă aflam te-ar fi uimit cu strălucirea ei. Pereţii erau acoperiţi cu mătase galben-pal, a cărei textură îmi dădea sentimentul unei prezenţe şi mă făcea să mă simt ca un ou apărat de coaja sa.

Mă aşteptam ca Nobu să apară singur, dar când l-am auzit pe hol a fost limpede că-l adusese cu el pe ministrul adjunct Sato. Nu mă deranja ca Nobu să mă găsească aşteptând, după cum am spus; dar mi se părea dezastruos să-i dau Ministrului motive

să creadă că nu sunt o gheişă căutată. Aşa că m-am strecurat în tăcere în camera goală de alături. Astfel am avut ocazia să-l aud pe Nobu încercând să fie politicos.

— Nu-i aşa că e o cameră frumoasă, domnule ministru? a spus el.

În loc de răspuns, am auzit un mormăit.

— Am cerut-o special pentru dumneavoastră. Pictura în stil Zen e deosebită, nu credeţi?

Apoi, după o lungă tăcere, Nobu a adăugat:

— Da, e o noapte frumoasă. O, v-am întrebat deja dacă aţi gustat sake-ul special de la Ichiriki?

Şi lucrurile au continuat tot aşa, în timp ce Nobu se simţea probabil la fel de în largul lui ca un elefant care încearcă să fie fluture. Când într-un final am ieşit pe hol şi am deschis uşa camerei, Nobu a părut foarte uşurat să mă vadă.

L-am privit pe Ministru pentru prima oară abia după ce m-am prezentat şi am îngenuncheat la masă. Nu-mi părea deloc cunoscut, deşi el spunea că petrecuse ore-n şir privindu-mă. Nu ştiu cum am putut să-l uit, pentru că avea o înfăţişare foarte aparte; n-am văzut niciodată pe cineva care să aibă mai mari greutăţi în a-şi ţine capul sus. Stătea cu bărbia în piept, ca şi cum nu-şi putea ţine capul drept, şi avea o falcă inferioară atât de proeminentă că părea să-şi sufle aerul din gură înapoi în nas. După ce a dat din cap şi şi-a spus numele, mult timp n-am mai auzit de la el altceva decât mormăieli – era felul lui de a răspunde la orice.

M-am străduit din greu să fac conversaţie, până când slujnica ne-a salvat, venind cu tava cu sake. I-am umplut Ministrului ceaşca şi am fost şocată să-l văd cum îşi toarnă sake direct în falca de jos, ca şi cum ar fi turnat într-un canal. Apoi a închis gura o clipă şi a deschis-o la loc, iar sake-ul dispăruse, fără nici unul din semnele pe care oamenii obişnuiţi le dau când înghit. N-am fost sigură că a înghiţit, până când nu mi-a întins ceaşca goală.

Totul a continuat aşa vreun sfert de oră sau mai bine, în care am încercat să-l fac pe Ministru să se simtă în largul său spunându-i poveşti şi glume, apoi punându-i câteva întrebări. Dar curând am început să cred că poate nu exista nici un „în largul său” în privinţa Ministrului. Nu mi-a răspuns niciodată cu mai mult de un singur cuvânt. Am sugerat un joc de pahar; l-am întrebat chiar dacă-i place să cânte. Cel mai lung schimb de replici din prima jumătate de oră l-am avut când Ministrul m-a

întrebat dacă sunt dansatoare.

— Da, desigur. I-ar plăcea domnului ministru să-i ofer un scurt dans?

— Nu, a spus. Şi asta a fost tot.

Ministrului nu-i plăcea să privească oamenii, dar tare îi mai plăcea să-şi studieze mâncarea, după cum am descoperit când slujnica a sosit cu cina celor doi bărbaţi. Înainte de a băga ceva în gură, Ministrul ridica bucata cu beţişoarele şi se uita îndelung la ea, întorcând-o pe toate părţile. Iar dacă nu îi părea un fel cunoscut, mă întreba ce este.

— E o bucată de ignamă, fiartă în sos de soia cu zahăr, i-am spus când a ridicat o bucăţică portocalie.

De fapt, nu aveam nici cea mai vagă idee dacă era ignamă, o bucată de ficat de balenă sau altceva, dar mi-am spus că Ministrul nu ar vrea să audă asta. Mai târziu, când a ridicat o bucată de carne de vită marinată şi m-a întrebat ce este, am hotărât să râd puţin de el.

— O, e o bucată de piele marinată, am spus. Specialitatea casei! E făcută din piele de elefant.

— Piele de elefant?

— Ei, domnule ministru, ştiţi că glumesc! E o bucată de carne de vită. De ce vă studiaţi atât de atent mâncarea? Credeţi că aici vi se poate servi carne de câine sau altceva de felul ăsta?

— Am mâncat câine, să ştii, mi-a spus el.

— E foarte interesant. Dar astă-seară nu avem câine. Aşa că nu vă mai uitaţi la beţişoare.

Curând am început să jucăm un joc de pahar. Nobu le detesta, dar a tăcut după ce m-am strâmbat la el. Se prea poate să-l fi lăsat pe Ministru să piardă mai des decât ar fi trebuit, pentru că mai târziu, pe când îi explicam regulile unui joc de pahar pe care nu-l cunoştea, ochii au început să i se mişte în cap ca nişte dopuri de plută pe valurile mării. Deodată s-a ridicat şi s-a îndreptat către colţul camerei.

— Ei, domnule ministru, i-a spus Nobu, unde plecaţi? Răspunsul Ministrului a fost un râgâit, ceea ce am apreciat ca o replică bine gândită, din moment ce era pe punctul de a voma. Nobu şi cu mine ne-am repezit să-l ajutăm, dar deja îşi acoperise gura cu mâna. Dacă ar fi fost vulcan, ar fi scos deja fum, aşa că nu am avut de ales şi am deschis uşile de sticlă dinspre grădină, ca să-l lăsăm să vomite în zăpadă. Poate că te oripilează ideea unui bărbat vomitând într-una din acele minunate grădini decorative, dar Ministrul cu siguranţă nu era primul. Noi,

gheişele, încercăm să ajutăm bărbaţii să ajungă la toaletă, dar uneori nu reuşim. Dacă-i spunem unei slujnice că un bărbat tocmai a vizitat grădina, ea înţelege exact la ce ne referim şi se prezintă imediat cu tot ce trebuie pentru a face curăţenie.

Nobu şi cu mine ne-am străduit să-l ţinem pe Ministru îngenuncheat în prag, cu capul atârnând deasupra zăpezii, în ciuda eforturilor noastre, s-a rostogolit curând cu capul înainte. Am făcut tot ce-am putut ca să-l împing într-o parte, ca măcar să zacă în zăpada curată. Dar Ministrul era greu c/1 o halcă de carne. Tot ce am reuşit să fac a fost să-l întorc pe o parte când a căzut.

Nobu şi cu mine ne-am privit consternaţi, văzându-l pe Ministru zăcând inert în zăpadă, ca o ramură căzută dintr-un copac.

— Vai, Nobu-san, am spus eu, nu ştiam cât de amuzant o să fie oaspetele dumneavoastră.

— Cred că l-am omorât. Şi, dacă mă întrebi, a meritat-o. Ce individ enervant!

— Aşa vă purtaţi cu onoraţii dumneavoastră oaspeţi? Trebuie să-l scoateţi în stradă şi să-l plimbaţi puţin ca să se trezească. Frigul o să-i facă bine.

— Zace în zăpadă. Nu-i destul de frig?

— Nobu-san! am spus.

Bănuiesc că tonul a fost suficient de mustrător, pentru că Nobu a oftat şi a coborât în grădină, în ciorapi, ca să încerce să-l trezească pe Ministru. Pe când el era astfel ocupat, m-am dus să caut o servitoare care să ne ajute, pentru că nu vedeam cum Nobu ar fi putut să-l aducă pe Ministru înapoi în casă cu o singură mână. Apoi am adus şosete uscate pentru cei doi bărbaţi şi am cerut unei slujnice să cureţe grădina după plecarea noastră.

Când m-am întors în cameră, Nobu şi Ministrul erau din nou la masă. Îţi poţi închipui cum arăta Ministrul – şi cum mirosea. A trebuit să-i jupoi şosetele ude din picioare cu mâna mea, dar am încercat să stau cât mai departe până am reuşit. Imediat ce am terminat, s-a făcut din nou grămadă pe rogojini şi, o clipă mai târziu, era din nou inconştient.

— Credeţi că ne poate auzi? i-am şoptit lui Nobu.

— Nu cred că ne aude nici când e conştient, a spus el. Ai cunoscut vreodată un idiot mai mare?

— Nobu-san, mai încet! am murmurat eu. Credeţi că s-a distrat astă-seară? Vreau să spun, e genul de seară la care vă

aşteptaţi?
— Nu contează la ce mă aşteptam eu. Contează la ce se aştepta el.
— Sper că asta nu înseamnă că vom face acelaşi lucru şi săptămâna viitoare. — Dacă Ministrului i-a plăcut seara asta, atunci mi-a plăcut şi mie.
— Nobu-san, zău aşa! Nu sunteţi deloc mulţumit. Niciodată nu v-am văzut atât de cârcotaş. Cât despre starea în care se află Ministrul, cred că putem bănui că nu a fost nici pentru el cea mai plăcută seară…
— Nu poţi să bănuieşti nimic când e vorba de Ministru.
— Sunt sigură că s-ar simţi mai bine data viitoare, dacă am face atmosfera cumva mai… festivă. Nu sunteţi de acord?
— Adu alte câteva gheişe data viitoare, dacă crezi că ajută, a spus Nobu. Venim din nou la sfârşitul săptămânii. Invit-o pe… în fine, pe sora ta mai mare.
— Mameha e foarte inteligentă, dar Ministrul e teribil de distrat. Avem nevoie de o gheişă care, nu ştiu, să facă mult zgomot! Să distragă atenţia tuturor. Ştiţi, acum că mă gândesc... mi se pare că avem nevoie şi de încă un invitat, nu numai de încă o gheişă.
— Nu văd de ce am face una ca asta.
— Dacă Ministrul e ocupat să bea şi să se uite la mine, iar dumneavoastră sunteţi ocupat să fiţi din ce în ce mai sătul de el, nu o să avem o seară prea festivă, am spus. Ca să vă spun drept, Nobu-san, cred că ar trebui să-l aduceţi şi pe domnul preşedinte data viitoare.
Poate te întrebi dacă făcusem dinainte planuri de a conduce seara în această direcţie. E adevărat că, întorcându-mă în Gion, sperasem mai presus de orice să găsesc o cale de a petrece ceva timp cu Preşedintele. Nu numai că tânjeam după ocazia de a sta din nou în aceeaşi încăpere cu el, de a mă apleca spre el ca să-i şoptesc vreun comentariu şi de a-i simţi din nou parfumul. Dacă aceste momente ar fi fost singura plăcere pe care mi-o oferea viaţa, era mai bine să sting acea sursă de lumină orbitoare, ca ochii să mi se poată obişnui cu întunericul. Poate că era adevărat, aşa mi se părea atunci, că viaţa mea se îndrepta către Nobu. Nu eram atât de nebună încât să cred că mi-aş putea schimba cursul destinului. Dar nici nu puteam renunţa la ultimele fărâme de speranţă.
— M-am gândit să-l aduc pe Preşedinte, a replicat Nobu. Ministrul e foarte impresionat de el. Dar nu ştiu, Sayuri. Ţi-am

mai spus o dată. E un om ocupat. Ministrul a tresărit pe rogojini ca şi cum cineva l-ar fi împuns cu un ac, apoi a reuşit să se adune până a ajuns să stea din nou la masă. Nobu era atât de dezgustat de hainele lui, că m-a trimis după o servitoare cu un prosop ud. După ce slujnica l-a curăţat şi ne-a lăsat din nou singuri, Nobu a spus:

— Ei, domnule ministru, a fost cu siguranţă o seară minunată! Data viitoare o să ne distrăm şi mai bine, pentru că în loc să puteţi voma numai pe mine, o să puteţi voma pe Preşedinte şi, poate, pe încă una sau două gheişe!

Am fost foarte încântată să-l aud pe Nobu pomenindu-l pe Preşedinte, dar n-am îndrăznit să scot o vorbă.

— Îmi place gheişa asta, a spus Ministrul. Nu vreau alta.

— Numele ei e Sayuri şi aşa ar trebui să-i spuneţi, pentru că altfel n-o să mai vrea să vină. Acum ridicaţi-vă, domnule ministru. E timpul să vă duc acasă.

I-am dus până la ieşire, unde i-am ajutat să se îmbrace şi să se încalţe, apoi i-am privit pornind prin zăpadă. Ministrului îi era atât de greu să meargă, că s-ar fi izbit de poartă dacă Nobu nu l-ar fi apucat de cot ca să-l ghideze.

* * *

Mai târziu în noaptea aceea, am însoţit-o pe Mameha la o petrecere de ofiţeri americani. Când am ajuns, translatorul nu mai era de nici un folos, pentru că îi dăduseră prea mult să bea; dar toţi ofiţerii au recunoscut-o pe Mameha. Am fost puţin surprinsă când au început să fredoneze şi să-şi fluture braţele, dându-i de înţeles că vor să danseze. Mă aşteptam să stăm cu toţii liniştiţi şi s-o privim, dar de cum a început, mai mulţi ofiţeri s-au ridicat şi au început să ţopăie pe lângă ea. Dacă cineva mi-ar fi spus că aşa se va întâmpla, poate că m-aş fi gândit de două ori înainte să mă duc; dar când m-am trezit acolo... ei bine, am râs şi m-am distrat mai cu foc decât o făcusem de multă vreme. Am sfârşit cu un joc în care Mameha şi cu mine am cântat pe rând la shamisen, iar ofiţerii au dansat în jurul mesei. Când ne opream din cântat, fiecare trebuia să se grăbească să-şi reia locul. Cel care se aşeza ultimul trebuia să bea un pahar de sahne drept pedeapsă.

În mijlocul petrecerii, am comentat faţă de Mameha că e ciudat că toată lumea se distra atât de bine fără să vorbească aceeaşi limbă – ţinând cont că mai devreme fusesem la o

petrecere cu Nobu şi un alt japonez şi mă simţisem îngrozitor. M-a întrebat câte ceva despre petrecere.

— Trei persoane sunt categoric prea puţine, a spus ea după ce i-am povestit, mai ales dacă una dintre ele e Nobu în toane proaste.

— I-am sugerat să-l aducă pe Preşedinte data viitoare. Şi mai avem nevoie de o gheişă, nu crezi? Cineva zgomotos şi amuzant...

— Da, a spus Mameha, poate trec pe acolo...

La început am fost uimită s-o aud spunând asta. Pentru că nimeni pe lume n-ar fi descris-o pe Mameha ca fiind „zgomotoasă şi amuzantă”. Mă pregăteam să-i spun asta, când a părut să-şi dea seama de neînţelegere şi a zis:

— Da, m-ar interesa să trec pe acolo... dar bănuiesc că, dacă vrei pe cineva zgomotos şi amuzant, ar trebui să vorbeşti cu vechea ta prietenă, Dovlecel.

De la întoarcerea în Gion, mă izbisem peste tot de amintiri cu Dovlecel. De fapt, din clipa în care păşisem în okiya pentru prima oară, mi-o amintisem în uşă, în ziua când se închisese Gionul, când îmi făcuse o plecăciune ţeapănă şi formală, de felul celei pe care era obligată s-o facă fiicei adoptive a okiyei. Mă gândisem la ea întruna toată săptămâna, cât făcusem curăţenie. La un moment dat, când o ajutam pe slujnică să şteargă praful de pe lemnărie, mi-am imaginat-o pe Dovlecel în faţa mea, exersând la shamisen. Spaţiul gol părea să vibreze de o tristeţe cumplită. Chiar trecuseră atâţia ani de când eram amândouă copii? Bănuiesc că aş fi putut să alung gândul, dar niciodată nu învăţasem cu adevărat să accept dezamăgirea că prietenia noastră secase. Dădeam vina pe rivalitatea cumplită pe care Hatsumomo ne-o insinuase treptat în suflete. Adopţia mea fusese picătura care umpluse paharul, desigur, dar tot nu mă puteam considera decât parţial vinovată. Dovlecel nu mă tratase altfel decât cu bunătate. Ar fi trebuit să găsesc o cale de a-i mulţumi pentru asta.

Ciudat, dar nu mă gândisem s-o abordez pe Dovlecel până când nu mi-a sugerat Mameha. Nu mă îndoiam că prima noastră întâlnire avea să fie stângace, dar în noaptea aceea am tot răsucit în minte gândul şi am hotărât că poate Dovlecel ar aprecia să fie introdusă în cercuri mai înalte decât cele ale soldaţilor americani. Evident, aveam şi un alt motiv. Acum, că trecuseră atâţia ani, poate că reuşeam să ne salvăm prietenia.

* * *

Nu ştiam aproape nimic despre viaţa lui Dovlecel, în afară de faptul că se întorsese în Gion, aşa că m-am dus să vorbesc cu Mătuşica. Dovlecel îi scrisese cu câţiva ani în urmă. În scrisoare, am aflat, Dovlecel o implorase să o primească înapoi în okiya, atunci când avea să se redeschidă, spunând că altfel ar fi rămas pe drumuri. Mătuşica ar fi fost dispusă să accepte, dar Mama refuzase, motivând că Dovlecel era o investiţie proastă.

— Trăieşte într-o okiya mică şi tristă, în cartierul Hanami-cho, mi-a spus Mătuşica. Dar să nu ţi se facă milă de ea şi să n-o aduci aici în vizită. Mama nici nu vrea să audă. Oricum, mi se pare o prostie s-o cauţi.

— Trebuie să recunosc, am spus, că niciodată nu m-am împăcat cu ceea ce s-a întâmplat între mine şi Dovlecel...

— Nu s-a întâmplat nimic între voi. Dovlecel a eşuat şi tu ai reuşit. Oricum, se descurcă foarte bine zilele astea. Am auzit că americanii nu se mai satură de ea. E necioplită, ştii bine, exact cum le place lor.

În aceeaşi zi am traversat Bulevardul Shijo în cartierul Hanami-cho din Gion şi am găsit okiya mică şi tristă de care-mi vorbise Mătuşica. Dacă ţi-o aminteşti pe Korin, prietena lui Hatsumomo, a cărei okiya arsese în cel mai greu an al războiului... ei bine, acel incendiu deteriorase şi okiya de alături, unde trăia acum Dovlecel. Zidurile exterioare erau înnegrite de fum, iar partea din acoperiş care arsese fusese cârpită grosolan cu scânduri de lemn. Poate că la Tokio sau la Osaka ar fi fost cea mai întreagă clădire din cartier, dar în mijlocul oraşului Kyoto ieşea în evidenţă.

O slujnică tânără m-a condus într-o cameră de primire care mirosea a cenuşă udă şi s-a întors ca să-mi servească un ceai slab. Am aşteptat îndelung ca Dovlecel să apară. Abia i-am distins silueta în holul întunecos, dar numai faptul că o bănuiam acolo m-a făcut să simt aşa o căldură, că m-am ridicat de la masă ca s-o îmbrăţişez. A făcut câţiva paşi prin cameră, apoi a îngenuncheat şi mi-a făcut o plecăciune atât de formală, de parcă aş fi fost Mama. Gestul ei m-a uimit şi am înţepenit unde mă aflam.

— Hei, Dovlecel... eu sunt!

Nici nu s-a uitat la mine, ci şi-a ţintuit ochii în podea ca o slujnică în aşteptarea ordinelor. Am fost foarte dezamăgită şi m-am întors la locul meu de la masă.

Când ne văzuserăm ultima oară, în anii de sfârşit ai războiului, faţa lui Dovlecel era încă rotundă şi plină, exact ca în copilărie, dar cu o expresie mai tristă. Se schimbase mult de atunci. Nu ştiam la vremea aceea, dar după închiderea fabricii unde lucra, Dovlecel a petrecut mai bine de doi ani la Osaka, lucrând ca prostituată. Gura părea să i se fi micşorat – poate pentru că o ţinea mereu strânsă, nu ştiu. Şi, deşi avea aceeaşi faţă lată, obrajii i se subţiaseră, dându-i o eleganţă care mă uimea. Nu vreau să spun că Dovlecel ar fi devenit o frumuseţe care să rivalizeze cu Hatsumomo, sau ceva asemănător, dar faţa ei dobândise o nouă feminitate.

— Sunt sigură că anii din urmă au fost grei, Dovlecel, i-am spus, dar arăţi minunat.

Dovlecel nu a răspuns. Şi-a înclinat doar capul, în semn că m-a auzit. Am felicitat-o pentru popularitatea pe care şi-o câştigase şi am încercat s-o întreb despre viaţa de după război, dar faţa ei a rămas atât de inexpresivă încât mi-a părut rău că venisem.

În fine, după o lungă tăcere jenantă, a vorbit.

— Ai venit aici doar ca să stăm de vorbă, Sayuri? Pentru că nu am de spus nimic care să te intereseze.

— Adevărul e, am spus, că l-am văzut pe Nobu Toshikazu de curând şi… de fapt, Dovlecel, aduce cu el în Gion un anumit bărbat, din când în când. M-am gândit că poate o să fii aşa de bună să ne ajuţi să-l întreţinem.

— Dar desigur, acum că m-ai văzut, te-ai răzgândit.

— Nu, nicidecum, am răspuns. Nu ştiu de ce spui asta. Nobu Toshikazu şi Preşedintele – Iwamura Ken, vreau să spun… Preşedintele Iwamura – ar aprecia mult compania ta. E foarte simplu.

O clipă Dovlecel a rămas tăcută, privind la rogojinile de pe jos.
— Am încetat să mai cred că ceva în viaţă poate fi „foarte simplu”, a spus ea în cele din urmă. Ştiu că mă crezi proastă…

— Dovlecel!

— ...Dar cred că ai probabil şi un alt motiv, pe care n-o să mi-l spui.

Dovlecel mi-a făcut o mică plecăciune, care mi s-a părut foarte enigmatică. Fie îşi cerea iertare pentru ceea ce spusese, fie se pregătea să se scuze şi să plece.

— Bănuiesc că am şi un alt motiv, am spus. Ca să fiu sinceră, speram că după toţi anii ăştia noi două am putea fi prietene, cum am fost cândva. Am trecut prin atâtea împreună… am dat piept inclusiv cu Hatsumomo! Mi se pare firesc să ne vedem din

nou.

Dovlecel n-a spus nimic.

— Preşedintele Iwamura şi Nobu îl vor invita pe Ministru din nou la Ichiriki sâmbăta viitoare, am informat-o. Dacă vrei să ni te alături, aş fi foarte încântată să te văd acolo.

Îi adusesem în dar un pachet de ceai, pe care l-am desfăcut din ambalajul lui de mătase şi l-am pus pe masă. Ridicându-mă în picioare, am încercat să găsesc ceva amabil de spus înainte de plecare, dar părea atât de uimită, că cel mai potrivit mi s-a părut să plec pur şi simplu.

31

În cei cinci ani şi ceva de când nu-l mai văzusem pe Preşedinte, citisem uneori în ziare despre greutăţile prin care trecuse – nu numai neînţelegerile cu guvernul militar în anii finali ai războiului, ci şi încercările ulterioare de a împiedica autorităţile străine să-i confişte compania. Nu m-ar fi mirat deloc ca aceste necazuri să-l fi îmbătrânit foarte tare. O fotografie a lui apărută în ziarul din Yomiuri lăsa la iveală pe frunte o cută de îngrijorare, ca cea a vecinului familiei Arashino care se tot uita pe cer după bombardiere. În orice caz, cum sfârşitul de săptămână se apropia, a trebuit să-mi repet că Nobu nu se hotărâse totuşi dacă-l aducea sau nu pe Preşedinte. Nu puteam decât să sper.

Sâmbătă dimineaţă m-am trezit devreme şi am deschis fereastra, ca să văd că ploua mărunt şi rece. Pe aleea de sub fereastră, o tânără slujnică se chinuia să se ridice după ce alunecase pe pietrele îngheţate. Era o zi mohorâtă şi-mi era teamă şi să-mi citesc horoscopul. La prânz, temperatura coborâse încă şi mai mult; pe când mâncam în camera de primire, îmi vedeam aburii respiraţiei şi auzeam ploaia îngheţată lovind în geam. Multe petreceri plănuite pentru seara aceea au fost anulate, pentru că pe străzi se circula greu, aşa că la căderea nopţii Mătuşica a sunat la Ichiriki pentru a se asigura că Iwamura Electric nu făcuse la fel. Patroana i-a spus că liniile telefonice cu Osaka nu funcţionau, deci nu putea fi sigură. Aşa că m-am îmbăiat, m-am îmbrăcat şi am plecat spre Ichiriki la braţul domnului Bekku, care purta galoşi de cauciuc împrumutaţi de la fratele lui mai mic, costumier în Pontocho.

La Ichiriki era un haos când am ajuns. În aripa servitorilor se spărsese o ţeava de apă, iar slujnicele erau aşa de ocupate, că nici una nu mi-a dat atenţie. M-am dus singură până în încăperea unde petrecusem cu Nobu şi cu Ministrul în urmă cu o săptămână. Nu mă aşteptam să găsesc pe cineva acolo, având în vedere că şi Nobu, şi Preşedintele ar fi trebuit să vină de la Osaka – până şi Mameha fusese plecată din oraş şi putea foarte bine să aibă greutăţi la întoarcere. Înainte de a deschide uşa glisantă, am rămas o clipă îngenuncheată, cu ochii închişi şi cu o mână pe stomac, ca să-mi calmez nervii. Deodată mi s-a părut că holul era prea tăcut. Din cameră nu se auzea nici măcar un murmur. Cu un cumplit sentiment de dezamăgire, mi-am dat seama că încăperea trebuie să fie goală. Mă pregăteam să mă

ridic şi să plec, dar mai întâi mi-am spus să deschid totuşi uşa; iar când am deschis-o, la masă, citind o revistă, stătea Preşedintele care mă privea pe deasupra ochelarilor. Am fost atât de surprinsă să-l văd, că n-am mai putut spune nimic. În fine, am reuşit să articulez:

— Sfinte ceruri, domnule preşedinte! Cine v-a lăsat singur aici? Stăpâna casei o să fie foarte supărată.

— Ea m-a lăsat singur, a răspuns el, închizând revista. Chiar mă întrebam ce s-a întâmplat cu ea.

— Nici măcar nu aveţi nimic de băut. Mă duc să vă aduc nişte sake.

— Exact asta a spus şi patroana. În ritmul ăsta, nici tu n-o să te mai întorci, iar eu o să rămân aici, citind revista asta toată noaptea. Prefer compania ta.

Şi şi-a scos ochelarii. Pe când îi punea în buzunar, m-a privit lung, cu ochii mijiţi.

Încăperea spaţioasă, cu pereţii ei tapetaţi cu mătase galbenă, a început să mi se pară foarte mică, atunci când m-am ridicat ca să mă apropii de Preşedinte, şi nu cred că vreo încăpere de pe lume ar fi fost destul de încăpătoare pentru a cuprinde tot ce simţeam. Văzându-l din nou, după atâta vreme, s-a trezit în mine un sentiment de disperare. M-a mirat să constat că eram tristă, nu fericită cum mi-aş fi închipuit. Mă temusem că Preşedintele ar fi putut să îmbătrânească brusc în timpul războiului, cum păţise Mătuşica. Chiar şi din celălalt capăt al camerei îmi dădeam seama că avea mai multe riduri la colţurile ochilor decât îmi aminteam. Şi cutele din jurul gurii începuseră să i se lase, dar asta mi se părea că dă maxilarului lui puternic un aer de demnitate aparte. I-am aruncat o privire furişă pe când mă aşezam la masă şi am văzut că mă privea în continuare complet lipsit de expresie. Mă pregăteam să încep o conversaţie, dar Preşedintele a vorbit primul.

— Eşti tot frumoasă, Sayuri.

— Vai, domnule preşedinte, n-o să mai cred o vorbă din ce spuneţi. A trebuit să petrec o jumătate de oră în oglindă doar ca să-mi ascund obrajii supţi.

— Sunt sigur că în ultimii ani ai trecut prin greutăţi mai mari decât pierderea câtorva kilograme. Mie cu siguranţă aşa mi s-a întâmplat.

— Domnule preşedinte, dacă nu vă supăraţi că spun asta… am auzit de la Nobu-san câte ceva despre greutăţile prin care trece compania dumneavoastră…

— Da, bine, nu e nevoie să vorbim despre asta. Uneori depăşim clipele de restrişte doar închipuindu-ne cum ar fi lumea dacă visele noastre s-ar împlini vreodată.

Mi-a zâmbit trist, iar zâmbetul lui mi s-a părut atât de frumos, că m-am pierdut în el.

— Iată ocazia să-ţi pui în valoare farmecul şi să schimbi subiectul, a spus el.

Nici nu apucasem să răspund, când uşa s-a deschis şi a intrat Mameha, cu Dovlecel pe urmele ei. Am fost surprinsă s-o văd pe Dovlecel, pentru că nu crezusem că o să vină. Cât despre Mameha, era evident că tocmai se întorsese de la Nagoya şi se grăbise să vină la Ichiriki, crezând că a întârziat foarte tare. Primul lucru pe care l-a întrebat – după ce l-a salutat pe Preşedinte şi i-a mulţumit pentru ceva ce făcuse pentru ea cu o săptămână înainte – a fost dacă Nobu şi Ministrul nu aveau să sosească. Preşedintele a recunoscut că se întreba şi el acelaşi lucru.

— Ce zi ciudată, a spus Mameha, aproape vorbind pentru sine. Trenul a stat la intrarea în gara din Kyoto o oră şi nu am putut să coborâm. În cele din urmă, doi tineri au sărit pe fereastră. Cred că unul din ei s-a rănit. Apoi, când am ajuns aici, locul părea pustiu. Biata Dovlecel se plimba pe holuri, pierdută! O cunoaşteţi pe Dovlecel, nu-i aşa, domnule preşedinte/1 Nu apucasem să mă uit la Dovlecel, dar purta un chimono extraordinar, gri-cenuşiu, pătat de la talie în jos cu puncte aurii strălucitoare, care s-au dovedit a fi licurici brodaţi, pe un fundal de munţi şi ape în lumina lunii. Chimonoul meu sau al Mamehăi nu se putea compara cu el. Preşedintele părea să găsească roba tot atât de uluitoare ca şi mine, pentru că a rugat-o pe Dovlecel să se ridice şi să i-o arate. Ea s-a ridicat, foarte modestă, şi s-a răsucit pe călcâie o singură dată.

— Mi-am spus că nu pot veni într-un loc ca Ichiriki îmbrăcată într-unui din chimonourile pe care le port de obicei, a spus ea. Cele de la okiya mea nu sunt foarte frumoase, deşi americanii nu par să-şi dea seama de diferenţă.

— Dacă n-ai fi fost atât de deschisă cu noi, Dovlecel, a spus Mameha, am fi crezut că e îmbrăcămintea ta obişnuită.

— Glumeşti? în viaţa mea n-am purtat un chimono atât de frumos. L-am împrumutat de la o okiya de pe strada mea. Nici nu ţi-ar veni să crezi cât vor să plătesc pe el, dar n-o să am niciodată atâţia bani, prin urmare nu mai are nici o importanţă, nu-i aşa?

Vedeam că Preşedintele se amuză – pentru că o gheişă nu vorbeşte niciodată în faţa unui bărbat despre ceva atât de vulgar cum ar fi preţul unui chimono. Mameha s-a întors către el să spună ceva, dar Dovlecel a întrerupt-o.

— Credeam că astă-seară vine un mare mahăr.

— Poate te gândeai la domnul preşedinte, i-a răspuns Mameha. Nu crezi că e un „mare mahăr”?

— Ştie el mai bine dacă e sau nu aşa. N-are nevoie să-i spun eu.

Preşedintele s-a uitat la Mameha cu sprâncenele ridicate de prefăcută mirare.

— Oricum, Sayuri mi-a vorbit despre un alt tip, a continuat Dovlecel.

— Sato Noritaka, Dovlecel, a spus Preşedintele. E noul ministru adjunct de Finanţe.

— O, îl ştiu pe Sato ăla. Arată ca un porc imens. Cu toţii am râs.

— Vai, Dovlecel, a spus Mameha, ce lucruri poţi să spui! Chiar atunci s-a deschis uşa şi au intrat Nobu şi Ministrul, amândoi roşii de frig. În urma lor venea o slujnică, ducând o tavă cu gustări şi sake. Nobu a rămas în picioare, tropăind ca să se încălzească, iar Ministrul a trecut pe lângă el ca să ajungă la masă. A mormăit ceva către Dovlecel şi i-a făcut semn din cap să se dea la o parte, ca să se poată el strecura lângă mine. S-au făcut prezentările, apoi Dovlecel a spus:

— Ei, domnule ministru, pun pariu că nu vă amintiţi de mine, dar eu ştiu multe despre dumneavoastră.

Ministrul şi-a turnat în gură o ceaşcă de sake pe care tocmai i-o dădusem, apoi s-a uitat la Dovlecel cu o expresie care mi s-a părut o grimasă.

— Ce ştii? a întrebat Mameha. Spune-ne şi nouă ceva.

— Ştiu că Ministrul are o soră mai tânără care e măritată cu primarul oraşului Tokio, a spus Dovlecel. Şi mai ştiu că a studiat karate, şi că şi-a rupt o dată mâna.

Ministrul a părut surprins, ceea ce mi-a dat de înţeles că tot ce spusese Dovlecel era adevărat.

— Mai mult, domnule ministru, a continuat ea, ştiu o fată pe care o cunoaşteţi. Nao Itsuko. Am lucrat împreună într-o fabrică de lângă Osaka. Ştiţi ce mi-a spus? Mi-a spus că aţi făcut împreună „ştiu-eu-ce” de câteva ori.

M-am temut că Ministrul o să se înfurie, dar în loc de asta expresia feţei lui a început să se schimbe, până când am văzut

ceva care semăna cu o scânteiere de mândrie.

— Era o fată frumoasă, într-adevăr, Itsuko asta, a spus, privindu-l pe Nobu cu un zâmbet palid.

— Ei, domnule ministru, a replicat Nobu, n-aş fi ghicit că aveţi aşa un succes la femei.

Vorbele lui sunau foarte sincer, dar îi vedeam pe chip umbra de dezgust pe care abia şi-o ascundea. Ochii Preşedintelui s-au încrucişat cu ai mei; părea să găsească întreaga conversaţie foarte amuzantă.

Uşa s-a deschis din nou şi au intrat trei servitoare, aducând cina pentru bărbaţi. Mi-era cam foame şi a trebuit să-mi întorc privirea de la crema aurie cu nuci de *gingko*, servită în cupe frumoase de celadon. Mai târziu, slujnicele au adus peşte tropical prăjit, aşezat pe ace de brad. Nobu trebuie să fi băgat de seamă ce foame mi-era, pentru că a insistat să gust. După aceea, Preşedintele i-a oferit o bucăţică Mamehăi, apoi lui Dovlecel, care a refuzat. — Nu m-aş atinge de peştele ăla pentru nimic în lume, a spus ea. Nici nu mă pot uita la el.

— Dar ce nu-ţi place? a întrebat Mameha.

— Dacă vă spun, o să râdeţi de mine.

— Spune-ne, Dovlecel, i-a cerut Nobu.

— De ce v-aş spune? E o poveste foarte lungă, şi oricum n-o s-o creadă nimeni.

— Mare mincinoasă mai eşti! am spus eu.

De fapt, n-o făceam pe Dovlecel mincinoasă. Pe vremuri, înainte de închiderea Gionului, jucam uneori un joc numit „marele mincinos”, în care fiecare trebuia să spună două poveşti, din care numai una era adevărată. Apoi ceilalţi jucători aveau sarcina s-o ghicească pe cea adevărată; cei care nu ghiceau trebuia să bea un pahar de sake drept pedeapsă.

— Nu mă joc, a spus Dovlecel.

— Atunci termină doar povestea cu peştele, a sfătuit-o Mameha, şi nu trebuie să mai spui alta.

Dovlecel nu a părut mulţumită; dar după ce Mameha şi cu mine ne-am uitat urât la ea, a început.

— Of, bine. Uite cum a fost. M-am născut la Sapporo şi acolo trăia un pescar bătrân. El a prins într-o zi un peşte ciudat, care vorbea.

Mameha şi cu mine ne-am uitat una la alta şi am izbucnit în râs.

— Râdeţi cât vreţi, a spus Dovlecel, dar e cât se poate de adevărat.

— Hai, Dovlecel, spune mai departe. Te ascultăm, a îmboldit-o Preşedintele.

— Bine, ce s-a întâmplat e că pescarul a pus peştele pe masă să-l cureţe, iar acesta a început să scoată nişte sunete ca de om care vorbeşte, dar pescarul nu înţelegea nimic. A mai chemat nişte pescari şi, o vreme, au ascultat cu toţii. Curând, peştele era mai mult mort decât viu, pentru că stătuse atâta vreme afară din apă, aşa că s-au hotărât să-l omoare. Tocmai atunci şi-a făcut loc prin mulţime un bătrân, care a pretins că înţelege tot ce spunea peştele, pentru că vorbea în ruseşte.

Cu toţii am izbucnit în râs, chiar şi Ministrul a scos câteva sunete vag amuzate. Când ne-am liniştit, Dovlecel a spus:

— Ştiam că n-o să mă credeţi, dar e cât se poate de adevărat!
— Eu vreau să ştiu ce spunea peştele, a zis Preşedintele.

— Era pe ducă, aşa că vorbea în şoaptă. Iar când bătrânul s-a aplecat cu urechea la buzele lui…

— Peştii nu au buze! am sărit eu.

— Foarte bine, la… cum vreţi să le spuneţi, a continuat Dovlecel. La gura peştelui. Şi peştele a cuvântat: „Spune-le să-i dea înainte şi să mă lichideze. Nu mai am pentru ce să trăiesc. Peştoaica de colo, care a murit, era soaţa mea”.

— Deci şi peştii se însoţesc unii cu alţii! a spus Mameha.

— Asta era înainte de război, am răspuns eu. De la război încoace, nu-şi mai permit să se căsătorească. Nu fac decât să înoate, căutând de lucru.

— Asta s-a întâmplat înainte de război, a spus Dovlecel. Mult, mult înainte de război. Înainte chiar să se nască mama mea.

— Atunci de unde ştii că e adevărat? a întrebat Nobu. Că doar nu ţi-a spus peştele.

— Peştele a murit chiar acolo, pe loc! Cum ar fi putut să-mi spună, dacă nu eram încă născută? În plus, eu nu vorbesc ruseşte.

— Bine, Dovlecel, am spus eu, deci crezi că şi peştele Preşedintelui e un peşte vorbitor.

— N-am spus asta. Dar arată *exact* ca peştele ăla vorbitor. Nu l-aş mânca nici dacă aş muri de foame.

— Dacă nu erai încă născută, a spus Preşedintele, şi nici mama ta nu era născută măcar, de unde ştii cum arăta peştele?

— Dumneavoastră ştiţi cum arată primul-ministru, nu? a întrebat ea. Dar l-aţi întâlnit vreodată? Mă rog, probabil că da. Să caut un exemplu mai bun. Ştiţi exact cum arată împăratul, dar n-aţi avut niciodată onoarea de a-l întâlni!

— Preşedintele a avut onoarea, Dovlecel, a răspuns Nobu.

— Înţelegeţi ce vreau să spun. Toată lumea ştie cum arată împăratul. Asta vreau să dovedesc.

— Există fotografii ale împăratului, a spus Nobu. Tu nu aveai cum să vezi o fotografie a peştelui.

— Peştele ăsta e faimos acolo unde am crescut eu. Mama mi-a povestit totul despre el şi vă spun, *arăta exact ca ăsta de pe masă*! — Slavă cerului că există oameni ca tine, Dovlecel, a spus Preşedintele. Ne faci pe noi ceilalţi să părem absolut plicticoşi.

— Ei bine, asta e povestea mea. Alta nu mai spun. Dacă vreţi să jucaţi „marele mincinos”, să înceapă altcineva.

— Încep eu, a spus Mameha. Iată prima mea poveste. Când aveam vreo şase ani, m-am dus într-o dimineaţă să scot apă din fântână în okiya noastră şi am auzit un bărbat care-şi dregea glasul şi tuşea. Venea din fântână. Am trezit-o pe stăpână şi a venit şi ea să asculte. Când am pus un felinar deasupra fântânii, n-am văzut nimic, dar am continuat să auzim glasul şi după ce a răsărit soarele. Apoi zgomotul a încetat şi nu l-am mai auzit niciodată.

— Cealaltă poveste e cea adevărată, a spus Nobu, şi nici n-am auzit-o încă.

— Trebuie să le asculţi pe amândouă, a continuat Mameha. Iat-o şi pe a doua. Odată m-am dus cu mai multe gheişe la o petrecere acasă la Akita Masaichi. (Un celebru om de afaceri, care făcuse avere înainte de război.) După ce am cântat şi am băut ore-n şir, Akita-san a adormit pe rogojini, iar una dintre gheişe ne-a dus în camera de alături şi a deschis un cufăr plin de tot felul de lucruri pornografice. Erau acolo xilogravuri pornografice, inclusiv unele făcute de Hiroshige…

— Hiroshige n-a făcut niciodată gravuri pornografice, a întrerupt-o Dovlecel.

— Ba da, Dovlecel, a făcut, a spus Preşedintele. Am văzut şi eu unele din ele.

— Şi mai avea, a continuat Mameha, tot felul de fotografii cu bărbaţi şi femei europene, ca şi nişte role de film.

— Îl cunosc bine pe Akita Masaichi, a spus Preşedintele. Nu ar ţine o colecţie de materiale pornografice. Cealaltă poveste e adevărată.

— Fiţi serios, domnule preşedinte, a spus Nobu. Credeţi o poveste despre o voce de bărbat care iese dintr-o fântână?

— Nu trebuie să cred asta. Tot ce contează e dacă Mameha crede că e adevărat.

Dovlecel şi Preşedintele au votat pentru bărbatul din fântână. Ministrul şi Nobu au votat pentru pornografie. Cât despre mine, le auzisem pe amândouă înainte şi ştiam că povestea cu bărbatul din fântână era cea adevărată. Ministrul şi-a băut paharul de sake fără să protesteze; dar Nobu a bombănit tot timpul, aşa că l-am pus pe el să povestească mai departe.

— Nu am de gând să iau parte la jocul ăsta, a spus el.

— Ba o să-l joci, altfel bei un pahar de pedeapsă la fiecare rundă, i-a atras atenţia Mameha.

— Bine! Vreţi două poveşti, vă spun două poveşti. Iat-o pe prima. Am un căţel mic, alb, pe nume Kubo. Într-o seară am ajuns acasă, iar blana lui Kubo era în întregime albastră.

— Eu cred, a spus Dovlecel. Probabil fusese răpit de un demon.

Nobu arăta de parcă nu i-ar fi venit să creadă că Dovlecel vorbeşte serios.

— A doua zi s-a întâmplat la fel, a continuat el, şovăielnic, numai că de data asta blana lui Kubo era în întregime roşie.

— În mod sigur e vorba de demoni, a spus Dovlecel. Demonilor le place roşul. E culoarea sângelui.

Auzind asta, Nobu a început să dea semne de iritare.

— Iată şi a doua poveste. Săptămâna trecută m-am dus la birou atât de devreme dimineaţa, că secretara mea încă nu ajunsese. Bun, care poveste e adevărată?

Evident, cu toţii am ales povestea cu secretara, mai puţin Dovlecel, care a trebuit să bea un pahar de sake drept pedeapsă. Şi prin asta nu înţeleg o ceaşcă; ci chiar un pahar. Ministrul i l-a turnat, adăugând picătură cu picătură după ce paharul se umpluse, până când aproape că dădea pe-afară. Dovlecel a trebuit să se aplece să bea de pe masă, înainte de a-l putea ridica. O priveam destul de îngrijorată, pentru că nu prea suporta alcoolul.

— Nu pot să cred că povestea cu câinele nu e adevărată, a spus ea, după ce şi-a terminat paharul. Cum aţi putut inventa aşa ceva?

Venise rândul meu să povestesc.

— Prima mea poveste e aşa: într-o noapte, acum câţiva ani, actorul de Kabuki Yoegoro s-a îmbătat foarte tare şi mi-a spus că mă găseşte foarte frumoasă.

— Asta nu e adevărată, a spus Dovlecel. Îl cunosc pe Yoegoro.
— Sunt sigură că-l cunoşti. Oricum, mi-a spus că mă găseşte foarte frumoasă şi, din noaptea aceea, mi-a scris din când în

când. În colţul fiecărei scrisori, lipeşte câte-un fir de păr negru şi ondulat.

Preşedintele a râs, dar Nobu s-a ridicat, părând furios, şi a spus:

— Actorii ăştia de Kabuki! Ce indivizi enervanţi!

— Nu înţeleg. Cum adică un fir de păr negru şi *ondulat*? a întrebat Dovlecel; dar după expresia ei, se vedea că pricepuse chiar pe când punea întrebarea.

Toată lumea a tăcut, aşteptând a doua poveste. Mă gândisem la ea încă de când începusem jocul, deşi eram foarte speriată şi deloc convinsă că era bine s-o spun.

— Odată, când eram copil, am zis, am avut o zi foarte tristă şi m-am dus pe malul pârâului Shirakawa, unde am început să plâng…

Depanând povestea, mă simţeam ca şi cum aş fi întins mâna peste masă ca să-l ating pe Preşedinte. Pentru că mi se părea că nimeni de la masă n-ar fi văzut nimic neobişnuit în acea întâmplare, pe când Preşedintele ar fi putut înţelege un lucru foarte intim – sau, cel puţin, aşa speram. Mă simţeam ca şi cum am fi purtat o conversaţie mult mai apropiată decât purtasem vreodată; şi simţeam cum mă cuprinde un val de fierbinţeală în timp ce vorbeam. Înainte să continui, mi-am ridicat ochii, aşteptându-mă să-l găsesc pe Preşedinte privindu-mă întrebător. În loc de asta, părea ca nici măcar să nu fie atent. Pe loc m-am simţit atât de ridicolă, ca o fată care se umflă în pene gândindu-se la mulţimea care o va privi, doar ca să descopere că strada e goală.

Sunt sigură că toată lumea din cameră se plictisise să aştepte să povestesc mai departe, pentru că Mameha a spus:

— Şi? Continuă.

Dovlecel a mormăit şi ea ceva, dar n-am înţeles-o.

— O să vă spun altă poveste, am răspuns. V-o amintiţi pe gheişa Okaichi? A murit într-un accident în timpul războiului. Cu mulţi ani înainte, vorbeam cu ea într-o zi şi mi-a spus că întotdeauna s-a temut că o cutie grea de lemn o să-i cadă-n cap şi o s-o ucidă. Şi exact aşa a fost. O cutie cu deşeuri de metal a căzut de pe un raft. Fusesem aşa de emoţionată, că nu-mi dădusem seama până în clipa aceea că nici una dintre poveştile mele nu era adevărată. Amândouă se întâmplaseră doar pe jumătate; oricum, nu-mi făceam prea multe griji, pentru că cei mai mulţi trişau când jucau acest joc. Aşa că am aşteptat până când Preşedintele a ales o poveste – cea despre Yoegoro şi firul

de păr creţ – şi am declarat-o adevărată. Dovlecel şi Ministrul au fost nevoiţi să bea câte un pahar drept pedeapsă.

Apoi a venit rândul Preşedintelui.

— Nu sunt foarte bun la jocul ăsta, a spus el. Nu ca voi, gheişele, care sunteţi maestre la învârtitul minciunilor.

— Domnule preşedinte! a sărit Mameha, deşi nu fusese decât o glumă.

— Dovlecel mă cam îngrijorează, aşa că o să fie simplu. Dacă mai bea un pahar de sake, nu ştiu dacă o să supravieţuiască.

Era adevărat, Dovlecel se lupta să-şi ţină ochii deschişi. Nici nu cred că-l asculta pe Preşedinte până când acesta nu a pronunţat numele ei.

— Ascultă aici, Dovlecel. Iată prima mea poveste. În seara asta am venit la o petrecere aici, la Ichiriki. Şi iat-o pe a doua. Acum câteva zile, în biroul meu a intrat un peşte – nu, uită de asta. Ai fi în stare să crezi şi că un peşte merge pe două picioare. Hai să vedem alta. Acum câteva zile am deschis un sertar al biroului şi din el a sărit un omuleţ în uniformă, care a început să cânte şi să danseze. Bun, care e povestea adevărată?

— Doar nu vă aşteptaţi să cred că un omuleţ a sărit dintr-un sertar, a spus Dovlecel.

— Alege pur şi simplu una dintre poveşti. Care e cea adevărată?

— Cealaltă. Nu mai ţin minte cum era.

— Ar trebui să vă punem să beţi un pahar drept pedeapsă, domnule preşedinte, a spus Mameha.

Când Dovlecel a auzit cuvintele „pahar drept pedeapsă”, trebuie să fi crezut că iar a greşit cu ceva, pentru că până să ne dăm seama, băuse jumătate de pahar de sake şi nu arăta deloc bine. Preşedintele a fost primul care a observat şi i-a luat paharul din mână. — Nu eşti burlan, Dovlecel, a spus el.

Dovlecel l-a privit atât de tâmp, că Preşedintele a întrebat-o dacă l-a auzit.

— Poate că vă aude, a spus Nobu, dar sigur nu vă vede.

— Vino, Dovlecel, a spus Preşedintele. Te duc acasă, târâş dacă e nevoie.

Mameha s-a oferit să-l ajute şi amândoi au scos-o pe Dovlecel din cameră, lăsându-i pe Nobu şi pe Ministru aşezaţi la masă lângă mine.

— Ei, domnule ministru, a spus Nobu în fine, cum vi s-a părut seara asta?

Cred că Ministrul era la fel de beat ca Dovlecel; dar a mormăit

că seara i se păruse foarte plăcută.

— Foarte, foarte plăcută, a adăugat, dând din cap de câteva ori.

După care mi-a întins ceaşca de sake să i-o umplu din nou, dar Nobu i-a luat-o din mână.

32

Toată iarna aceea şi primăvara următoare, Nobu a continuat să-l aducă pe Ministru în Gion o dată sau de două ori pe săptămână. Având în vedere cât timp petreceau împreună, ar fi fost de aşteptat ca Ministrul să-şi dea seama că Nobu are faţă de el aceleaşi sentimente pe care le are un piolet faţă de o bucată de gheaţă; dacă însă şi-a dat seama, nu a dat nici un semn. Ca să spun drept, Ministrului nu părea să-i pese de mare lucru, în afară de prezenţa mea şi ceaşca de sake plină. Devotamentul lui îmi făcea uneori viaţa grea; când îi acordam prea multă atenţie Ministrului, Nobu începea să se enerveze, iar jumătatea de faţă mai puţin arsă se colora în roşu aprins, de furie. De aceea prezenţa Preşedintelui, a Mamehăi şi a lui Dovlecel îmi erau atât de preţioase. Jucau rolul pe care paiele îl joacă la împachetarea unei cutii.

Desigur, apreciam prezenţa Preşedintelui şi din alt motiv, în aceste luni stătusem în preajma lui mai mult ca oricând şi, cu timpul, îmi dădusem seama că imaginea lui din mintea mea, seara când eram întinsă pe saltea, nu era chiar fidelă realităţii. De exemplu, întotdeauna îmi imaginasem pleoapele lui ca fiind netede, aproape fără gene; de fapt, erau festonate cu fire de păr dese şi moi, ca nişte pensule în miniatură. Iar gura lui era mult mai expresivă decât mi se păruse – atât de expresivă, de fapt, că uneori nu reuşea să-şi ascundă sentimentele. Când era amuzat de ceva şi nu voia s-o arate, îi vedeam colţurile gurii tremurând. Sau când era pierdut în gânduri – poate reflectând la vreo problemă de peste zi – răsucea cupa de sake în mână şi îşi strâmba gura în aşa fel încât făcea riduri până pe bărbie. Când era cufundat în aceast/1 stare, mă simţeam liberă să-l privesc fără reţineri. Ajunsesem să găsesc această încruntare, ca şi ridurile adânci care îi brăzdau chipul, de o inexprimabilă frumuseţe. Păreau să demonstreze cu câtă profunzime gândea şi cât de în serios lua lumea, într-o seară, când Mameha spunea o poveste lungă, m-am cufundat atât de tare în contemplarea Preşedintelui încât, când mi-am revenit, mi-am dat seama că oricine m-ar fi privit s-ar fi întrebat ce fac. Din fericire, Ministrul era prea ameţit de băutură ca să fi observat; cât despre Nobu, mesteca ceva şi plimba mâncarea cu beţişoarele prin farfurie, fără să ne dea nici ce mai mică atenţie, Mamehăi sau mie. Dovlecel însă părea să mă fi privit tot timpul. Când am ridicat

ochii la ea, avea pe faţă un zâmbet pe care n-am ştiut cum să-l interpretez.

* * *

Într-o seară, spre sfârşitul lui februarie, Dovlecel s-a îmbolnăvit de gripă şi nu a putut să ni se alăture la Ichiriki. În seara aceea a întârziat şi Preşedintele, aşa că Mameha şi cu mine am petrecut o oră ţinându-le companie lui Nobu şi Ministrului, în cele din urmă am hotărât să dansăm, mai mult pentru noi însene decât pentru ei. Nobu nu era mare amator, iar pe Ministru dansul nu-l interesa deloc. Nu era modul nostru preferat de a ne petrece timpul, dar nu ne venea nimic mai bun în minte.

Mai întâi, Mameha a interpretat câteva piese scurte, şi eu am acompaniat-o la shamisen, după care am schimbat locurile. Chiar când îmi luam poziţia de început pentru primul dans – cu trunchiul aplecat astfel încât evantaiul aproape să atingă podeaua, iar celălalt braţ întins în lateral – s-a deschis uşa şi a intrat Preşedintele. L-am salutat şi am aşteptat să-şi ia locul la masă. Eram încântată că venise, pentru că, deşi ştiam că mă văzuse pe scenă, nu mă privise niciodată dansând într-un cadru atât de intim. Intenţionasem să dansez o piesă numită „Frunze strălucitoare de toamnă”, dar m-am răzgândit şi i-am cerut Mamehăi să interpreteze „Ploaie crudă”. Povestea este cea a unei femei care rămâne profund mişcată când iubitul ei îşi scoate jacheta chimonoului ca s-o ocrotească în timpul unei furtuni, pentru că ştie că el e de fapt un duh fermecat, al cărui trup se topeşte la contactul cu apa. Profesoarele mele mă lăudaseră de multe ori pentru felul în care exprimam tristeţea femeii; acolo unde trebuia să cad încet în genunchi, nu-mi lăsam picioarele să tremure, cum făceau multe dansatoare. Probabil că ţi-am mai spus, dar în Şcoala de Dans Inoue expresia feţei e la fel de importantă ca mişcările trupului. Aşa că, deşi aş fi vrut să-i arunc câte o privire Preşedintelui în timp ce dansam, a trebuit să-mi plec ochii în poziţia corectă şi să-l evit. Ca să dansez cât mai sugestiv, m-am concentrat asupra celui mai trist lucru pe care mi-l puteam imagina, şi anume că *danna* al meu se afla acolo, în încăpere – şi nu era Preşedintele, ci Nobu. În clipa când am formulat acest gând, totul în jurul meu a început să mă apese cumplit. Afară, în grădină, de pe cornişele acoperişului se scurgeau picăturile de ploaie ca nişte mărgele grele de sticlă. Îmi

amintesc că m-am gândit cum să dansez nu ca să exprim durerea tinerei femei care-şi pierduse iubitul, ci durerea pe care urma s-o simt chiar eu când viaţa mea avea să fie jefuită de singurul lucru la care ţineam. M-am mai gândit şi la Satsu; dansam amărăciunea despărţirii eterne. La sfârşitul dansului, am fost aproape copleşită de suferinţă; dar cu siguranţă nu eram pregătită pentru ce am văzut când m-am întors către Preşedinte.

Stătea în colţul cel mai apropiat al mesei, aşa că numai eu îl puteam vedea. La început mi s-a părut că are o expresie uimită, pentru că făcuse ochii mari. Dar aşa cum gura lui tremura uneori când se abţinea să zâmbească, la fel o vedeam acum tremurând sub povara unei emoţii diferite. Nu puteam fi sigură, dar mi se părea că are lacrimi în ochi. S-a uitat spre uşă, scărpinându-şi nasul, ca să-şi poată şterge cu degetul colţul ochiului, apoi şi-a netezit sprâncenele, ca şi cum ele ar fi fost de vină. M-a uimit atât de tare să-l văd pe Preşedinte îndurerat, că pentru o clipă am rămas aproape dezorientată. M-am întors la masă, iar Mameha şi Nobu au început să vorbească. După o clipă, Preşedintele i-a întrerupt:

— Unde e Dovlecel astă-seară?

— O, e bolnavă, domnule preşedinte, a spus Mameha.

— Cum adică? Nu vine deloc?

— Nu, deloc, a răspuns Mameha. Şi nici n-ar trebui, ţinând cont că are gripă la stomac. Mameha s-a întors la conversaţia ei. L-am văzut pe Preşedinte privindu-şi ceasul de la mână, apoi, cu voce şovăielnică, a spus:

— Mameha, trebuie să mă scuzi. Nici eu nu mă simt prea bine astă-seară.

Nobu a spus ceva amuzant exact când Preşedintele închidea uşa în urma sa, şi toată lumea a râs. Dar în mintea mea tocmai se născuse un gând îngrozitor. În dansul meu, încercasem să exprim durerea absenţei. Mă întristasem profund, dar îl întristasem şi pe Preşedinte; era oare posibil să se fi gândit la Dovlecel – care, în definitiv, era cea absentă? Nu mi-l puteam imagina cu ochii în lacrimi din cauza bolii lui Dovlecel, dar poate că stârnisem înăuntrul lui nişte sentimente mai întunecate şi mai adânci. Tot ce ştiam era că, după ce dansul meu se terminase, Preşedintele a întrebat de Dovlecel, apoi a plecat când a aflat că e bolnavă. Nu-mi venea să cred. Dacă aş fi descoperit că Preşedintele nutreşte anumite sentimente faţă de Mameha, n-aş fi fost surprinsă. Dar Dovlecel? Cum putea Preşedintele să tânjească după o femeie atât de... ei bine, atât de lipsită de

rafinament?

Poate crezi că orice femeie cu ceva minte ar fi trebuit să dea uitării orice speranţă în acest moment. Şi, într-adevăr, o vreme m-am dus zilnic la ghicitor şi mi-am citit horoscopul cu mai multă atenţie, căutând un semn că poate ar trebui să mă supun în faţa a ceea ce părea destinul meu implacabil. Noi, japonezii, trăiam un deceniu de speranţe spulberate. Nu m-ar fi mirat dacă şi ale mele ar fi murit, ca ale multor altora. Însă, pe de altă parte, mulţi credeau că ţara asta avea să renască într-o bună zi; şi cu toţii ştiam că un asemenea lucru nu se putea întâmpla dacă ne resemnam să trăim la nesfârşit printre dărâmături. De fiecare dată când citeam în ziar un articol despre vreun atelier care înainte de război făcuse, să zicem, piese de bicicletă, şi acum se redeschisese ca şi cum războiul nici n-ar fi existat, îmi spuneam că, dacă întreaga naţiune putea să iasă din Valea Întunericului, exista speranţa ca şi eu să pot ieşi din ea.

* * *

Din martie, pe tot parcursul primăverii, Mameha şi cu mine am fost ocupate cu *Dansurile vechii capitale*, care se juca din nou pentru prima oară de la închiderea Gionului. S-a întâmplat ca şi Nobu, şi Preşedintele să fie foarte ocupaţi în acele luni, aşa că nu l-au adus pe Ministru în Gion decât de două ori. Apoi, într-o zi de început de iunie, am aflat că prezenţa mea la Ichiriki fusese solicitată de Iwamura Electric în seara aceea. Cu câteva săptămâni înainte acceptasem un alt angajament pentru aceeaşi seară, de la care nu puteam lipsi, aşa că am ajuns la petrecere cu o oră întârziere. Spre surpriza mea, în locul obişnuitului grup din jurul mesei, i-am găsit numai pe Nobu şi pe Ministru.

Am văzut de la bun început că Nobu era furios. Desigur, mi-am închipuit că e furios pe mine pentru că-l făcusem să piardă atâta timp singur cu Ministrul – deşi, ca să fiu sinceră, cei doi nu „petreceau împreună” mai mult decât o veveriţă petrece împreună cu insectele care trăiesc în acelaşi copac. Nobu bătea darabana cu degetele pe masă, cu o expresie iritată, în timp ce Ministrul stătea la fereastră, privind grădina.

— Bine, domnule ministru! a spus Nobu, pe când mă aşezam la masă. Aţi admirat destul tufişurile. Vreţi să stăm aici şi să vă aşteptăm toată noaptea?

Ministrul a fost surprins şi a făcut o mică plecăciune de scuze înainte de a se întoarce să-şi ia locul pe perna special aşezată.

De obicei mi-era greu să găsesc ceva de spus, dar în seara aceea sarcina mea era mai uşoară, pentru că nu-l mai văzusem de mult.

— Domnule ministru, am exclamat, mi se pare că nu vă mai interesez!

— Eh? a mormăit el, reuşind să-şi compună o expresie uimită.

— N-aţi mai venit să mă vedeţi de o lună! E oare pentru că Nobu-san a fost atât de lipsit de inimă încât să nu vă mai aducă în Gion atât de des pe cât v-aţi fi dorit?

— Nobu-san nu e lipsit de inimă, a spus Ministrul. I-am cerut deja prea mult.

— Să vă ţină departe de Gion timp de o lună? Sigur că e lipsit de inimă. Avem atâtea de recuperat.

— Da, m-a întrerupt Nobu, mai ales multă băutură. — Sfinte ceruri, Nobu-san e ţâfnos astă-seară. Aşa a fost toată ziua? Şi unde sunt domnul Preşedinte, Mameha şi Dovlecel? Nu ni se alătură?

— Preşedintele nu e disponibil astă-seară, a spus Nobu. Nu ştiu unde sunt ceilalţi. Asta e problema ta, nu a mea.

Uşa s-a deschis şi au intrat două slujnice, ducând tăvi cu cina bărbaţilor. M-am străduit cât am putut să le ţin companie cât au mâncat – adică am încercat să-l fac pe Nobu să vorbească, dar nu era în dispoziţie de conversaţie; apoi am încercat să-l fac pe Ministru să vorbească, dar ar fi fost mai uşor să scot câteva vorbe de la peştele prăjit din farfuria lui. Aşa că în cele din urmă am renunţat şi am început să trăncănesc despre ce-mi trecea prin minte, până am ajuns să mă simt ca o bătrână care vorbeşte cu câinii săi. În tot acest timp le-am turnat sake din belşug. Nobu nu a băut prea mult, dar Ministrul întindea recunoscător ceaşca de fiecare dată. Tocmai când Ministrul începea să capete privirea aceea înceţoşată, Nobu, ca un om care atunci se trezise, a pus brusc ceaşca pe masă, şi-a şters buzele cu şervetul şi a spus:

— Gata, domnule ministru, e de-ajuns pentru o seară. E timpul să porniţi spre casă.

— Nobu-san! am spus eu. Am impresia că oaspetele dumneavoastră tocmai începe să se distreze.

— S-a distrat destul. Îl trimitem acasă devreme, măcar o dată, slavă cerului. Haideţi, domnule ministru! Soţia o să vă fie recunoscătoare.

— Nu sunt căsătorit, a spus Ministrul; dar deja îşi ridica şosetele şi se pregătea de plecare.

I-am condus pe Nobu şi pe Ministru pe hol până la ieşire, apoi

l-am ajutat pe Ministru să se încalţe. Taxiurile erau încă rare din cauza benzinei raţionalizate, dar slujnica a chemat o ricşă şi l-am ajutat pe Ministru să se urce în ea. Deja observasem că se purta puţin ciudat, dar în seara aceea şi-a fixat ochii în poală şi nici rămas-bun nu şi-a luat. Nobu a rămas în uşă, privindu-l cu duşmănie, ca şi cum ar fi urmărit norii adunându-se pe cer, deşi era o seară senină. După ce Ministrul a plecat, i-am spus:

— Nobu-san, în numele cerului, ce s-a întâmplat? Mi-a aruncat o privire scârbită şi s-a întors înăuntru. L-am găsit în cameră, lovind masa cu ceaşca goală. Am crezut că vrea sake, dar m-a ignorat când l-am întrebat – şi, oricum, sticla s-a dovedit a fi goală. Am aşteptat un minut, crezând că vrea să-mi spună ceva, dar în cele din urmă am vorbit tot eu:

— Nobu-san, v-a apărut între sprâncene o cută mai adâncă decât şanţurile de pe drum.

Şi-a relaxat puţin muşchii din jurul ochilor, iar ridurile au părut să se topească.

— Nu mai sunt tânăr, să ştii, mi-a spus el.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Vreau să spun că există unele riduri care au devenit permanente şi n-or să dispară numai pentru că spui tu.

— Nobu-san, există riduri bune şi riduri rele. Să nu uitaţi niciodată asta.

— Nici tu nu mai eşti tânără cum erai, să ştii.

— Acum aţi ajuns să mă jigniţi! Sunteţi în toane mai proaste decât mă temeam. De ce nu mai avem sake? Trebuie să beţi ceva.

— Nu te jignesc. Spun un adevăr.

— Există riduri bune şi riduri rele, şi există fapte bune şi fapte rele, am spus eu. Faptele rele trebuie evitate.

Am găsit o slujnică şi i-am cerut să aducă o tavă cu scotch şi apă, şi nişte calamar uscat, ca gustare – pentru că mi-am dat seama că Nobu nu mâncase mare lucru la cină. Când a sosit cu tava, am turnat scotch într-un pahar, l-am umplut cu apă şi i l-am servit.

— Poftim, am spus, imaginaţi-vă că e un medicament şi beţi-l tot.

A luat o înghiţitură, dar foarte mică.

— Tot, am spus din nou.

— O să beau în ritmul meu.

— Când doctorul prescrie un medicament unui pacient, pacientul ia medicamentul. Acum beţi-l!

Nobu a golit paharul, dar fără să se uite la mine. I-am mai turnat, apoi i-am poruncit din nou să bea.

— Nu eşti doctor! mi-a spus. O să beau în ritmul meu.

— Haideţi, Nobu-san. De fiecare dată când deschideţi gura, vă afundaţi şi mai tare în încurcături. Cu cât pacientul e mai bolnav, cu atât îi trebuie mai mult medicament.

— Nu vreau. Detest să beau singur. — Foarte bine, o să beau şi eu, am spus.

Am pus câteva cuburi de gheaţă într-un pahar şi i l-am întins lui Nobu să-l umple. Zâmbea vag când a luat paharul din mâna mea – categoric, primul zâmbet din seara aceea – şi, foarte grijuliu, a turnat de două ori mai mult scotch decât îi turnasem eu, plus un strop de apă. I-am luat din mână paharul pe care i-l turnasem, am vărsat conţinutul în vasul din mijlocul mesei şi l-am umplut din nou, cu aceeaşi cantitate pe care o pusese el în al meu, şi ceva pe deasupra, drept pedeapsă.

Pe când ne goleam paharele, nu m-am putut stăpâni şi m-am strâmbat; scotch-ul mi se pare la fel de bun ca apa de ploaie băută din rigolă. Bănuiesc că am făcut bine că m-am strâmbat, pentru că după aceea Nobu a părut mai puţin îmbufnat. Când mi-am tras răsuflarea, am spus:

— Nu ştiu ce v-a apucat în seara asta. Sau ce l-a apucat pe Ministru.

— Nu-l mai pomeni pe omul ăla! Începusem să uit de el, şi acum mi-ai reamintit. Ştii ce mi-a spus mai devreme?

— Nobu-san, am zis eu, e datoria mea să vă înveselesc, fie că mai vreţi scotch, fie că nu. Seară de seară, l-aţi privit pe Ministru îmbătându-se. E timpul să vă îmbătaţi şi dumneavoastră.

Nobu mi-a aruncat încă o privire răutăcioasă, dar şi-a luat paharul în mână ca un om care porneşte către eşafod şi l-a privit o clipă, înainte de a-l goli cu totul. L-a pus pe masă, apoi şi-a frecat ochii cu dosul mâinii, ca şi cum ar fi vrut să şi-i limpezească.

— Sayuri, trebuie să-ţi spun ceva. O să afli oricum, mai devreme sau mai târziu. Săptămâna trecută, Ministrul şi cu mine am stat de vorbă cu proprietăreasa de la Ichiriki. Am întrebat despre posibilitatea ca Ministrul să-ţi devină *danna*.

— Ministrul? am spus eu. Nobu-san, nu înţeleg. Asta doriţi să se întâmple?

— Categoric, nu. Dar Ministrul ne-a ajutat enorm şi nu am de ales. Autorităţile străine se pregăteau să dea verdictul *împotriva* Iwamura Electric, înţelegi? Compania ar fi fost confiscată. Poate

că Preşedintele şi cu mine am fi învăţat să turnăm betoane, sau ceva de genul ăsta, pentru că nu ni s-ar mai fi permis să intrăm din nou în afaceri. În orice caz, Ministrul i-a făcut să redeschidă dosarul nostru şi a reuşit să-i convingă că suntem trataţi cu prea multă asprime. Ceea ce e adevărat, ştii bine.

— Cu toate acestea Nobu-san îl face pe Ministru în toate felurile, am răspuns. Mi se pare că…

— Merită să-l fac în toate felurile! Nu-mi place individul, Sayuri. Şi să mă ştiu îndatorat lui nu mă face să-l plac mai tare.

— Înţeleg, am spus. Deci urma să-i fiu dată Ministrului pentru că…

— Nimeni nu încerca să te dea Ministrului. Oricum nu şi-ar fi putut permite să-ţi fie *danna*. L-am făcut să creadă că Iwamura Electric ar fi fost dispusă să plătească – ceea ce, desigur, nu era adevărat. Ştiam răspunsul dinainte, altfel nu aş fi pus întrebarea. Ministrul a fost teribil de dezamăgit, să ştii. Pentru o clipă aproape că mi-a părut rău pentru el.

Nu era nimic amuzant în ceea ce spusese Nobu. Cu toate astea, nu m-am putut împiedica să râd, pentru că brusc mi-a apărut în minte o imagine a Ministrului ca *danna* al meu, apropiindu-se de mine, cu maxilarul lui proeminent, până când ajungea să-mi respire în nas.

— A, deci ţi se pare amuzant? a spus Nobu.

— Zău, Nobu-san… îmi pare rău, dar să mi-l imaginez pe Ministru…

— Nu vreau să mi-l imaginez pe Ministru! Îmi ajunge că am stat acolo, lângă el, şi am vorbit cu stăpâna de la Ichiriki.

I-am mai făcut lui Nobu un scotch cu apă, iar el a făcut unul pentru mine. Era ultimul lucru pe care l-aş fi dorit; deja încăperea îmi apărea ca prin ceaţă. Dar Nobu şi-a ridicat paharul şi n-am avut de ales, a trebuit să beau cu el. După ce a băut, şi-a şters buzele şi a zis:

— E cumplit să trăim asemenea vremuri, Sayuri.

— Nobu-san, credeam că bem ca să ne înveselim.

— Ne ştim de multă vreme, Sayuri. Să fie chiar… cincisprezece ani! Aşa e? a spus el. Nu, nu răspunde. Vreau să-ţi spun ceva, şi o să stai acolo, şi o să mă asculţi. Vreau de mult să-ţi spun, iar acum a sosit momentul. Sper că mă asculţi, pentru că n-o s-o spun decât o dată. Uite ce e: nu prea-mi plac gheişele; probabil că deja ştii asta. Dar mereu am simţit că tu, Sayuri, nu eşti ca celelalte. Am aşteptat să continue, dar n-a făcut-o.

— Asta voia Nobu-san să-mi spună? am întrebat.

— Păi, asta nu înseamnă că ar fi trebuit să fac tot felul de lucruri pentru tine? De exemplu… ha! De exemplu, ar fi trebuit să-ţi cumpăr bijuterii.

— Dar mi-aţi cumpărat bijuterii! De fapt, aţi fost întotdeauna mult prea bun. Cu mine, vreau să spun; cu siguranţă nu sunteţi bun cu toată lumea.

— Ei bine, ar fi trebuit să-ţi cumpăr mai multe bijuterii. Oricum, nu despre asta e vorba. Nu mă exprim cum trebuie. Ce încerc să spun e că am înţeles ce prost sunt. Mai devreme ai râs de ideea de a-l avea pe Ministru drept *danna*. Dar uită-te la mine: un bărbat ciung, cu pielea de… cum mi se spune, şopârla?

— O, Nobu-san, nu vorbiţi aşa…

— Momentul a venit, în sfârşit. Am aşteptat ani de zile. A trebuit să aştept să se termine prostia aia cu Generalul. De fiecare dată când mi te imaginam cu el… o, nici nu vreau să mă gândesc la asta. Şi simpla prezenţă a idiotului de Ministru! Ştii ce mi-a spus în seara asta? E cel mai rău lucru dintre toate. După ce a aflat că nu poate să-ţi fie *danna*, a stat ceva vreme ca un morman de gunoi, apoi a spus: „Mi-ai promis că pot să fiu *danna* al lui Sayuri”. Nu spusesem nicidecum aşa ceva! „Am făcut tot ce se putea, domnule ministru, şi nu am reuşit”, i-am spus. Şi atunci a replicat: „N-ai putea aranja măcar o dată?” I-am răspuns: „Să aranjez o dată ce anume? Să fiţi *danna* al lui Sayuri numai o dată? Adică o singură seară?” Şi a dat din cap! I-am spus: „Ascultaţi-mă, domnule ministru! E destul de grav că m-am dus la stăpâna casei ca să propun un bărbat ca dumneavoastră ca *danna* pentru o femeie ca Sayuri. Am făcut-o numai pentru că ştiam că n-o să se întâmple niciodată. Dar dacă vă închipuiţi…”

— N-aţi spus aşa ceva!

— Sigur că am spus. Chiar aşa: „Dacă vă închipuiţi că o să aranjez să rămâneţi singur cu ea măcar un sfert de secundă… De ce aş face una ca asta? Şi, oricum, nu-mi aparţine, ca s-o pot da, nu? Cum vă imaginaţi că m-aş duce la ea să-i cer aşa ceva?”

— Nobu-san, sper că Ministrul n-a primit toate astea prea rău, având în vedere ce a făcut pentru Iwamura Electric. — Aşteaptă o clipă. Nu vreau să crezi că sunt nerecunoscător. Ministrul ne-a ajutat pentru că era treaba lui să ne ajute. M-am purtat bine cu el toate lunile astea şi n-o să pun punct acum. Dar asta nu înseamnă că trebuie să renunţ la ceva ce am aşteptat zece ani şi să-l las pe el să primească! Cum ar fi fost să vin la tine, cum voia el? Ai fi spus: „Bine, Nobu-san, o s-o fac pentru tine”?

— Vă rog… Cum pot răspunde la o asemenea întrebare?

— Uşor. Spune-mi numai că n-ai fi făcut niciodată aşa ceva.

— Dar, Nobu-san, vă sunt atât de îndatorată... Dacă mi-aţi fi cerut o favoare, n-aş fi putut să vă refuz cu uşurinţă.

— Ei, asta-i o noutate! Te-ai schimbat, Sayuri, sau a existat întotdeauna o parte a ta pe care n-o cunoşteam?

— Întotdeauna am crezut că Nobu-san are o părere mult prea bună despre mine...

— Eu nu judec greşit oamenii. Dacă nu eşti femeia care cred că eşti, atunci asta nu e lumea care credeam eu că este. Vrei să-mi spui că te-ai gândi să te dăruieşti unui bărbat ca Ministrul? Nu crezi că există bine şi rău pe lumea asta, dreptate şi nedreptate? Sau ai trăit prea mult în Gion?

— Sfinte ceruri, Nobu-san... De ani de zile nu v-am mai văzut atât de furios...

Trebuie să fi fost exact ce nu trebuia să spun, pentru că imediat Nobu s-a înroşit de mânie. A luat paharul în mână şi l-a trântit pe masă atât de tare că s-a spart, iar cuburile de gheaţă s-au împrăştiat. Nobu şi-a întors mâna cu palma în sus şi am văzut un firicel de sânge.

— O, Nobu-san!

— Răspunde-mi!

— Nici nu mă pot gândi la întrebare acum... vă rog, trebuie să caut un bandaj...

— Te-ai fi dăruit Ministrului, indiferent cine ţi-ar fi cerut-o? Dacă ai face aşa ceva, vreau să ieşi din camera asta imediat şi să nu-mi mai vorbeşti niciodată!

Nu înţelegeam cum de seara luase o întorsătură atât de periculoasă, dar îmi era foarte limpede că nu puteam da decât un singur răspuns. Eram disperată să aduc un bandaj pentru mâna lui Nobu – sângele cursese deja pe masă –, dar el mă privea cu asemenea intensitate că nu îndrăzneam să mă mişc.

— Niciodată n-aş face aşa ceva, am spus/1 Credeam că asta îl va calma, dar pentru câteva clipe înspăimântătoare a continuat să mă privească aspru. În cele din urmă, a lăsat aerul să-i iasă din plămâni.

— Data viitoare, vorbeşte înainte să fiu nevoit să mă tai ca să primesc un răspuns.

Am ieşit în fugă din cameră ca s-o chem pe patroană. A venit cu mai multe slujnice, cu un vas cu apă şi prosoape. Nobu n-a vrut s-o lase să cheme doctorul; şi, ca să-ţi spun drept, tăietura nu era atât de gravă pe cât mă temusem. După plecarea patroanei, Nobu a rămas ciudat de tăcut. Am încercat să deschid

o conversaţie, dar n-a arătat nici un fel de interes.

— Întâi nu pot să vă calmez, am spus în fine, iar acum nu pot să vă fac să vorbiţi. Nu ştiu dacă să vă mai dau de băut, sau dacă nu cumva alcoolul vă face necazuri.

— Am băut destul, Sayuri. E timpul să te duci să-mi aduci înapoi piatra aia.

— Ce piatră?

— Cea pe care ţi-am dat-o toamna trecută. Bucata de beton de la fabrică. Du-te şi adu-o.

Am simţit cum îmi îngheaţă sângele-n vine auzind asta – pentru că ştiam exact ce vrea să spună. Venise vremea ca Nobu să se propună drept *danna* al meu.

— O, sincer, am băut atât de mult, că nici nu ştiu dacă mai pot merge! am spus. Poate Nobu-san o să-mi permită să o aduc data viitoare când ne vedem?

— O s-o aduci astă-seară. De ce crezi că am rămas după plecarea Ministrului? Du-te şi adu-o, te aştept aici.

M-am gândit să trimit o slujnică să mi-o aducă; dar ştiam că n-aş putea să-i explic unde s-o caute. Aşa că am pornit-o pe hol, cu oarecare greutate, m-am încălţat şi m-am împleticit – aşa mi se părea, în beţia mea – pe străzile Gionului.

Când am ajuns la okiya, m-am dus în camera mea şi am găsit bucata de beton, înfăşurată în mătase şi pusă pe un raft din debara. Am desfăcut-o şi am lăsat mătasea pe jos, deşi nu ştiu exact de ce. Pe când plecam, Mătuşica a ieşit pe hol – trebuie să mă fi auzit şi să fi venit să vadă ce se întâmplă – şi m-a întrebat de ce ţin o piatră în mână.

— I-o duc lui Nobu-san, Mătuşica, am spus. Vă rog, opriţi-mă!

— Eşti beată, Sayuri. Ce te-a apucat astă-seară? — Trebuie să i-o dau înapoi. Şi… oh, dacă o fac, o să fie sfârşitul vieţii mele. Vă rog, opriţi-mă…

— Beată, şi pe deasupra şi plânsă. Eşti mai rău decât Hatsumomo! Nu poţi să te întorci acolo în halul ăsta.

— Atunci, vă rog, sunaţi la Ichiriki. Şi cereţi-le să-i spună lui Nobu-san că nu pot să vin. Faceţi asta pentru mine?

— De ce te aşteaptă Nobu-san să-i duci o piatră?

— Nu pot să vă explic. Nu pot…

— Nu contează. Dacă te aşteaptă, trebuie să te duci. M-a apucat de braţ şi m-a dus înapoi în camera mea, unde mi-a uscat faţa cu un prosop şi mi-a retuşat machiajul la lumina unei lămpi electrice. Eram moale ca o cârpă; a trebuit să-mi ţină bărbia în mână ca să nu-mi cadă capul. S-a enervat atât de tare, că în cele

din urmă mi-a luat faţa în mâini şi mi-a spus să stau locului.

— Sper să nu te mai văd vreodată purtându-te aşa, Sayuri. Nu ştiu ce te-a apucat.

— Sunt o proastă, Mătuşică.

— Cu siguranţă ai fost o proastă în seara asta, a răspuns ea. Mama o să fie foarte furioasă dacă ai făcut ceva care să pună în pericol afecţiunea lui Nobu-san pentru tine.

— Încă n-am făcut, am spus. Dar dacă vă trece prin minte ceva care ar putea s-o pună în pericol…

— Să nu te-aud vorbind aşa.

Şi n-a mai scos o vorbă până când mi-a terminat de retuşat machiajul.

M-am întors la Ichiriki, ţinând piatra grea în amândouă mâinile. Nu ştiu dacă era cu adevărat grea, sau dacă doar îmi simţeam eu mâinile îngreunate de prea multă băutură. Când am ajuns din nou în camera unde mă aştepta Nobu, simţeam că-mi cheltuisem toată energia. Dacă avea de gând să-mi vorbească despre cum puteam deveni amanta lui, nu eram sigură că mi-aş fi putut stăpâni sentimentele.

Am pus piatra pe masă. Nobu a luat-o în mână şi a ţinut-o în prosopul în care era înfăşurată.

— Sper că nu ţi-am promis o bijuterie atât de mare, a spus. Nu am atâţia bani. Dar acum sunt posibile lucruri care înainte nu erau.

Am făcut o plecăciune, încercând să nu par amărâtă. Nobu nu avea nevoie să-mi explice despre ce vorbea.

33

În noaptea aceea, întinsă în aşternut, cu camera învârtin-du-se în jurul meu, m-am hotărât să fiu ca pescarul care, oră de oră, scoate peşte cu năvodul său. De fiecare dată când gândurile despre Preşedinte ar fi ieşit la iveală din străfundurile fiinţei mele, le-aş fi scos afară iar, şi iar, şi iar, până când nu mai rămânea nici unul. Ar fi fost o găselniţă isteaţă, sunt sigură, dacă aş fi găsit şi cum s-o pun în practică. Dar niciodată când în mintea mea se năştea vreun gând despre el nu reuşeam să-l prind înainte de a ţâşni, şi de a mă duce tocmai acolo unde le interzisesem gândurilor mele să mai ajungă. De multe ori m-am oprit şi mi-am spus: nu te gândi la Preşedinte, gândeşte-te la Nobu. Şi, foarte hotărâtă, îmi imaginam cum m-aş fi întâlnit cu Nobu într-un loc din Kyoto. Dar întotdeauna se întâmpla ceva. Locul întâlnirii era unul în care îmi închipuisem că l-aş vedea pe Preşedinte, de exemplu... şi într-o clipă eram din nou cufundată în vechile mele gânduri.

Am continuat aşa săptămâni în şir, încercând să mă reinventez. Uneori, când reuşeam să mă eliberez de propriile închipuiri, simţeam că în mine s-a căscat un hău adânc. Nu aveam poftă de mâncare nici măcar dacă, noaptea târziu, mica Etsuko îmi aducea un bol cu supă limpede. În puţinele ocazii când am reuşit să mă concentrez asupra lui Nobu, m-am simţit atât de amorţită încât în mine n-a mai încolţit nici un sentiment. Când mă fardam, faţa îmi atârna ca un chimono pe umeraş. Mătuşica îmi spunea că arăt ca o stafie. Mă duceam la petreceri şi banchete, ca de obicei, dar îngenuncheam în tăcere, cu mâinile în poală.

Ştiam că Nobu e pe punctul de a se oferi ca *danna* al meu, aşa că în fiecare zi aşteptam să primesc vestea. Dar săptămânile treceau fără nici o vorbă. Apoi, într-o după-amiază fierbinte de la sfârşitul lui iunie, la aproape o lună după ce îi înapoiasem piatra, pe când îmi luam prânzul, Mama a adus un ziar şi mi-a arătat un articol intitulat „Iwamura Electric obţine finanţare de la Banca Mitsubishi”. Mă aşteptam să găsesc în el tot felul de referiri la Nobu şi la Ministru, şi categoric la Preşedinte; dar articolul dădea cu precădere tot felul de informaţii pe care nu mi le amintesc. Spunea că încadrarea companiei Iwamura Electric fusese schimbată de autorităţile străine din... în fine, nu-mi amintesc – Clasa De Un Fel în Clasa De Alt Fel. Ceea ce însemna, continua

articolul, că nu mai avea restricţii la încheierea contractelor, la cererile de împrumut şi aşa mai departe. Urmau mai multe paragrafe, toate despre dobânzi şi linii de credit; şi, în cele din urmă, un anunţ despre un foarte însemnat împrumut obţinut cu o zi înainte de la Banca Mitsubishi. Era un articol foarte greu de citit, plin de cifre şi termeni de afaceri. Când am terminat, m-am uitat la Mama, care stătea de cealaltă parte a mesei.

— Norocul lui Iwamura Electric s-a schimbat complet, a spus ea. De ce nu mi-ai vorbit despre asta?

— Mamă, abia dacă înţeleg ce am citit aici.

— Nu e de mirare că am auzit atâtea despre Nobu Toshikazu zilele astea. Trebuie să ştii că s-a oferit să-ţi fie *danna*. Mă gândeam să-l refuz. Cine vrea un bărbat cu un viitor incert? Acum îmi dau seama de ce păreai aşa de abătută în ultimele săptămâni. Ei, poţi să te linişteşti acum. Se întâmplă, în sfârşit. Toate ştim cât de ataşată ai fost de Nobu în anii ăştia.

Am continuat să privesc fix lemnul mesei, ca o fiică ascultătoare. Dar sunt sigură că aveam o expresie îndurerată, pentru că Mama a continuat:

— Nu trebuie să fii aşa de apatică în prezenţa lui Nobu, când o să te vrea în patul lui. Poate că nu te simţi bine. Te trimit la doctor imediat ce te întorci de la Amami.

Singurul Amami de care auzisem vreodată era o insuliţă, nu departe de Okinawa; nu puteam crede că era locul la care se referea. Dar de fapt, după cum mi-a explicat apoi Mama, stăpâna de la Ichiriki primise chiar în dimineaţa aceea un telefon de la Iwamura Electric, privind o călătorie la Amami la sfârşitul săptămânii următoare. Fusesem invitată, împreună cu Mameha şi Dovlecel, şi încă o gheişă al cărei nume Mama nu şi-l amintea. Trebuia să plecăm vinerea următoare.

— Dar, Mamă… nu are nici un sens, am spus. O călătorie la sfârşit de săptămână până la Amami? Numai drumul cu barca o să ne ia o zi.

— Nicidecum. Iwamura Electric a aranjat să zburaţi cu avionul.

Într-o clipă mi-am uitat grijile legate de Nobu şi m-am ridicat atât de brusc de parcă m-ar fi înţepat cineva cu un ac.

— Mamă! am spus. Nu pot zbura cu avionul.

— Dacă eşti într-unul care decolează, n-o să ai încotro! a replicat ea.

Trebuie să fi crezut că gluma ei e tare amuzantă, pentru că a scos unul din râsetele ei care semănau a tuse.

Când benzina se găsea atât de greu nici nu putea fi vorba de

avion, am hotărât eu, aşa că m-am decis să nu-mi fac griji – şi planul a mers până a doua zi, când am vorbit cu stăpâna de la Ichiriki. Se pare că mai mulţi ofiţeri americani de pe insula Okinawa călătoreau la Osaka de câteva ori pe lună. În mod normal, avionul zbura spre casă gol şi se întorcea peste câteva zile să-i ia înapoi. Iwamura Electric aranjase ca grupul nostru să zboare pe drumul de întoarcere. Ne duceam la Amami numai pentru că avionul gol era disponibil; altfel am fi fost probabil în drum spre vreo staţiune balneară, în loc să ne temem pentru vieţile noastre. Ultimul lucru pe care mi l-a spus stăpâna de la Ichiriki a fost:

— Slavă cerului că tu eşti cea care zboară în chestia aia, şi nu eu.

Când a venit dimineaţa de vineri, am plecat cu trenul spre Osaka. Pe lângă domnul Bekku, care venea să ne ajute cu bagajele până la aeroport, micul grup era format din Mameha, Dovlecel şi cu mine, precum şi o gheişă mai vârstnică, pe nume Shizue. Ea era din Pontocho, nu din Gion, avea nişte ochelari foarte urâţi şi părul alb, ceea ce o făcea să pară chiar mai bătrână decât era. Mai rău, bărbia ei avea o gropiţă în mijloc, care o făcea să semene cu o pereche de sâni. Shizue părea să se uite la noi cum se uită un cedru la buruienile care cresc la rădăcina lui. În cea mai mare parte a timpului, a privit pe fereastra compartimentului; dar din când în când desfăcea încuietoarea poşetei ei portocaliu cu roşu şi scotea o bomboană, după care ne privea ca şi cum n-ar fi putut înţelege de ce trebuia s-o deranjăm cu prezenţa noastră.

De la Gara Osaka am călătorit spre aeroport într-un autobuz nu cu mult mai mare decât un automobil, care mergea cu cărbuni şi era foarte murdar. În sfârşit, după vreo oră, am coborât lângă un avion argintiu, cu două elice mari pe aripi. Nu m-am simţit deloc mai calmă la vederea rotiţei pe care se sprijinea coada; iar când am urcat la bord, coridorul dintre scaune cobora într-o pantă atât de abruptă, că am fost sigură că avionul trebuie să se fi rupt.

Bărbaţii erau deja la bord, aşezaţi pe scaunele din spate, discutând afaceri. Pe lângă Preşedinte şi Nobu, se mai aflau acolo Ministrul şi încă un bărbat vârstnic – am aflat mai târziu că era directorul regional al Băncii Mitsubishi. Alături de el era aşezat un bărbat de vreo treizeci de ani, cu o bărbie exact ca a lui Shizue şi ochelari cu lentile la fel de groase. S-a dovedit apoi că Shizue era amanta de o viaţă a directorului băncii, iar tânărul

era fiul lor.

Ne-am aşezat în partea din faţă a avionului şi i-am lăsat pe bărbaţi cu conversaţia lor plicticoasă. Curând am auzit un zgomot ca de tuse, iar avionul a început să tremure... şi când m-am uitat pe fereastră, uriaşa elice începuse să se rotească. În câteva clipe îşi învârtea lamele ca pe nişte săbii la câţiva centimetri de faţa mea, scoţând un bâzâit disperat. Am fost sigură că o să sfâşie învelişul avionului şi o să mă taie în două. Mameha mă pusese lângă fereastră, crezând că, odată aflaţi în aer, priveliştea avea să mă calmeze, dar acum, că urmărea şi ea rotirea elicei, a refuzat să schimbe locul cu mine. Zgomotul motoarelor a crescut, iar avionul a început să alunece, cotind din când în când. În cele din urmă, zgomotul a atins pragul cel mai cumplit şi podeaua a ajuns la orizontală. După încă un timp, am auzit o bufnitură şi am început să ne înălţăm în aer. Numai după ce solul era mult în urma noastră, ne-a spus cineva că urma să călătorim 700 de kilometri şi avea să ne ia aproape patru ore. Când am auzit, mă tem că ochii mi s-au umplut de lacrimi şi toată lumea a început să râdă de mine. Am tras perdeaua ferestrei şi am încercat să mă liniştesc citind o revistă. Mult mai târziu, când Mameha adormise pe scaunul de lângă mine, am ridicat ochii şi l-am văzut pe Nobu în picioare alături.

— Sayuri, te simţi bine? a întrebat el, vorbind în şoaptă ca să n-o trezească pe Mameha.

— Nu cred că Nobu-san m-a mai întrebat vreodată aşa ceva, am răspuns eu. Trebuie să fie foarte bine dispus.

— Viitorul n-a părut niciodată mai promiţător! Mameha a tresărit la auzul vocilor noastre, aşa că Nobu n-a mai spus nimic, ci şi-a continuat drumul pe interval, către toaletă. Chiar înainte de a deschide uşa, a privit în urmă spre locul unde se aflau bărbaţii. Pentru o clipă l-am zărit dintr-un unghi pe care nu-l cunoşteam, şi care-i dădea un aspect de concentrare sălbatică. Atunci când şi-a aruncat ochii în direcţia mea, am crezut că poate o să-şi dea seama că eram la fel de îngrijorată în privinţa viitorului meu, pe cât era el de încântat de al lui. Ce ciudat părea că Nobu mă cunoaşte atât de puţin! Desigur, o gheişă care se aşteaptă la înţelegere de la *danna* al ei este ca un şoarece care aşteaptă milă din partea şarpelui. Şi, în orice caz, cum ar fi putut Nobu să înţeleagă ceva despre mine, când nu mă văzuse decât ca gheişă, ascunzându-mi cu grijă adevărata fire? Preşedintele era singurul bărbat pe care-l întreţinusem ca Sayuri-gheişa şi care mă cunoscuse şi ca Chiyo – deşi era straniu să văd lucrurile

aşa, pentru prima oară. Ce ar fi făcut Nobu dacă m-ar fi găsit în ziua aceea lângă pârâul Shirakawa? Cu siguranţă că ar fi trecut pe lângă mine… şi cât de uşor ar fi fost apoi totul, dacă ar fi făcut-o! Nu mi-aş mai fi petrecut nopţile tânjind după Preşedinte. Nu m-aş mai fi oprit în magazinele de cosmetice ca să simt mirosul de talc în aer şi să-mi amintesc de pielea lui. Nu m-aş mai fi chinuit să-mi închipui prezenţa lui alături de mine în cine ştie ce loc fantastic. Dacă m-ai fi întrebat de ce-mi doream toate aceste lucruri, ţi-aş fi răspuns: de ce e gustoasă o prună coaptă? De ce miroase lemnul a fum când arde?

Dar iată-mă din nou aici, ca un copil care încearcă să prindă şoareci cu mâinile goale. De ce nu mă puteam împiedica să mă gândesc la Preşedinte? Sunt sigură că suferinţa mi se putea citi limpede pe faţă când uşa toaletei s-a deschis, o clipă mai târziu, şi lumina s-a stins. Nu suportam ca Nobu să mă vadă aşa, deci mi-am sprijinit capul de fereastră, prefăcându-mă că dorm. După ce a trecut, am deschis din nou ochii. Am descoperit că perdelele se desfăcuseră, aşa că priveam afară pentru prima oară de când decolaserăm. Sub noi se întindea priveliştea oceanului albastru, înspicat cu verde-jad, ca o anume podoabă de păr pe care o purta uneori Mameha. Niciodată nu-mi închipuisem oceanul având pete verzi. De pe stâncile din Yoroido, întotdeauna păruse de culoarea ardeziei. Aici, apa se întindea până departe, unde începea cerul, de care era despărţită printr-un fir subţire, ca de lână. Panorama nu era deloc înspăimântătoare, ci uluitor de frumoasă. Chiar şi discul leneş al elicei era cumva frumos, iar aripa argintie avea un fel de splendoare, fiind decorată cu simbolurile pe care le aveau pe ele avioanele de război americane. Ce ciudat să le văd din nou, dacă mă gândeam cum era lumea cu numai cinci ani în urmă. Luptaserăm ca inamici într-un război crud; şi acum? Renunţaserăm la trecutul nostru; era un lucru pe care-l înţelegeam pe deplin, pentru că-l făcusem eu însămi cândva. Dacă aş fi găsit o cale de a renunţa la viitor…

Apoi mi-a venit în minte o imagine înspăimântătoare: m-am văzut tăind legătura destinului care mă ţinea lângă Nobu şi l-am privit căzând încet în oceanul de sub noi.

Nu vreau să spun că era doar o idee, sau vreun vis cu ochii deschişi. Vreau să spun că brusc am înţeles exact cum s-o fac. Sigur că nu aveam să-l arunc cu adevărat pe Nobu în ocean, dar am înţeles, la fel de clar ca şi când în minte mi s-ar fi deschis o fereastră, care era singurul lucru pe care-l puteam face ca să pun capăt relaţiei cu el, pentru totdeauna. Nu voiam să pierd

prietenia lui; dar în eforturile mele de a ajunge la Preşedinte, Nobu era un obstacol pe care nu găseam nici o cale să-l ocolesc. Însă îl puteam face să cadă în flăcările propriei mânii; Nobu însuşi îmi spusese cum s-o fac, imediat după ce se tăiase la mână, în noaptea de la Ichiriki, cu câteva săptămâni înainte. Dacă eram genul de femeie care s-ar fi dăruit Ministrului, spusese el, voia să dispar şi să nu-i mai vorbesc niciodată. Sentimentul care m-a cuprins gândindu-mă la asta… era ca şi cum febra mi-ar fi scăzut brusc. Îmi simţeam trupul umed de transpiraţie. Îi eram recunoscătoare Mamehăi că dormea în continuare alături de mine; sunt sigură că s-ar fi întrebat ce mi se întâmplase dacă m-ar fi auzit respirând gâfâit şi m-ar fi văzut ştergându-mi fruntea cu mâna. Ideea care-mi venise – oare chiar puteam să fac aşa ceva? Nu mă refer la a-l seduce pe Ministru; ştiam exact că pot face asta. Ar fi fost ca o vizită la doctor pentru un vaccin. Aş fi privit în cealaltă parte câteva minute şi totul s-ar fi sfârşit. Dar îi puteam face aşa ceva lui Nobu? Ce mod oribil de a-l răsplăti pentru bunătatea lui. Prin comparaţie cu genul de bărbaţi pe care atât de multe gheişe trebuie să-l suporte de-a lungul anilor, Nobu era probabil un *danna* foarte atrăgător. Dar aş fi putut trăi o viaţă în care speranţele să-mi fi fost zdrobite pentru totdeauna? Săptămâni întregi încercasem să mă conving că da; dar chiar puteam? Mi-am spus că poate aşa ajunsese Hatsumomo să fie atât de crudă, sau Bunica atât de rea. Chiar şi Dovlecel, care avea abia treizeci de ani, avea de mult un aer dezarmat. Singurul lucru care mă ţinuse departe de toate astea fusese speranţa; iar acum, ca să-mi păstrez speranţele, puteam comite o faptă atât de îngrozitoare? Nu vorbesc despre a-l seduce pe Ministru; vorbesc despre a-i trăda încrederea lui Nobu.

Tot restul zborului m-au chinuit aceste gânduri. Nu mi-aş fi putut imagina vreodată că o să ajung să complotez în acest fel, dar treptat am început să văd paşii implicaţi, ca într-un joc: o să-l atrag pe Ministru de-o parte la han – nu, nu la han, în alt loc – şi o să-l păcălesc pe Nobu în aşa fel încât să dea peste noi… sau ar fi oare de ajuns să audă de la altcineva? Îţi poţi închipui ce epuizată eram la sfârşitul călătoriei. Chiar şi după ce am aterizat, arătam probabil foarte îngrijorată, pentru că Mameha îmi tot spunea că zborul s-a încheiat şi că sunt în siguranţă.

Am ajuns la han cu o oră înaintea apusului. Ceilalţi admirau camera în care aveam să stăm cu toţii, dar eu eram atât de agitată că n-am putut decât să mă prefac. Era la fel de spaţioasă ca cea mai mare încăpere de la Ichiriki şi era mobilată frumos, în

stil japonez, cu tatami şi lemnărie lăcuită. Un perete întreg era făcut din uşi de sticlă, dincolo de care se vedeau plante tropicale uluitoare – unele dintre ele cu frunze mari cât un stat de om. O alee acoperită ducea la malul unei ape.

Când bagajele ne-au fost aranjate, eram cu toţii gata de o baie. Hanul oferea paravane, pe care le-am deschis în mijlocul încăperii, pentru intimitate. Ne-am schimbat în robele de bumbac şi am pornit printr-un şir de alei acoperite, care duceau, prin pădurea deasă, până la izvoarele termale din capătul celălalt al hanului. Intrările pentru femei şi cele pentru bărbaţi erau mascate cu panouri despărţitoare şi existau zone separate pentru spălat. Dar odată intraţi în apa întunecată a izvoarelor, bărbaţii şi femeile se trezeau împreună. Directorul de bancă făcea glume despre mine şi Mameha, spunând că vrea să-i aducem o anumită piatră, sau creangă, sau ceva de felul ăsta, din pădurea de la marginea bazinului – gluma fiind, desigur, că vrea să ne vadă goale. În tot acest timp, fiul lui era adâncit în conversaţie cu Dovlecel; şi nu ne-a trebuit mult să ne dăm seama de ce. Sânii lui Dovlecel, care erau destul de generoşi, se tot ridicau la suprafaţă şi rămâneau expuşi, pe când ea trăncănea ca întotdeauna, fără să-şi dea seama.

Poate ţi se pare ciudat că ne îmbăiam împreună, femei şi bărbaţi, şi că intenţionam să dormim în aceeaşi cameră în noaptea aceea. Dar gheişele aşa se poartă mereu cu clienţii lor cei mai buni – sau cel puţin aşa se purtau pe vremea mea. O gheişă singură, dacă ţine la reputaţia ei, nu se va lăsa niciodată prinsă între patru ochi cu un bărbat care nu-i e *danna*. Dar o baie nevinovată într-un grup ca acesta, cu apa întunecată ascunzându-ne… e cu totul altceva. Cât despre dormitul în grup, avem chiar şi un cuvânt pentru asta în japoneză – *zakone*, „dormit ca peştii”. Dacă-ţi imaginezi o mână de macrouri aruncate împreună într-un coş, cam aşa ceva am şi eu în minte.

Cum spuneam, îmbăiatul în grup era o joacă nevinovată. Dar asta nu înseamnă că vreo mână nu se mai rătăcea pe unde nu avea voie, şi chiar acest gând îmi stăpânea mintea pe când mă relaxam în apa fierbinte. Dacă Nobu ar fi fost genul de bărbat care să glumească, s-ar fi putut apropia de mine; apoi, după ce am fi vorbit puţin, m-ar fi putut ciupi brusc de şold, sau… mă rog, cam de oriunde aş fi vrut, ca să spun drept. Următorul pas firesc ar fi fost ca eu să ţip, iar Nobu să râdă/1 şi aşa s-ar fi încheiat. Dar Nobu nu era genul de bărbat care să glumească. Se îmbăiase o vreme, discutând cu Preşedintele, dar acum stătea

pe o piatră cu picioarele în apă şi cu un prosop mic înfăşurat în jurul şoldurilor; nu dădea atenţie nici unuia dintre noi, ci îşi masa absent ciotul braţului şi privea apa. Soarele apusese de-acum, iar lumina scăzuse; însă Nobu era aşezat în lumina unui lampion de hârtie. Nu-l mai văzusem niciodată dezbrăcat. Cicatricea pe care o crezusem cea mai urâtă, pe o parte a feţei, se prelungea la fel de cumplit pe umăr; deşi celălalt umăr era minunat de neted, ca un ou. Şi să mă gândesc să-l trădez... Ar fi crezut că am făcut-o dintr-un singur motiv şi n-ar fi înţeles niciodată adevărul. Nu puteam suporta gândul de a-l răni pe Nobu sau de a-i strica pentru totdeauna impresia despre mine. Nu eram deloc sigură că puteam duce la bun sfârşit ceea ce plănuisem.

* * *

A doua zi de dimineaţă, după micul dejun, am făcut cu toţii o plimbare prin pădurea tropicală până la faleza din apropiere, unde pârâiaşul de lângă hanul nostru se vărsa în ocean printr-o cascadă pitorească. Am rămas multă vreme admirând priveliştea; chiar şi când toţi ceilalţi erau gata de plecare, Preşedintele abia s-a putut smulge de acolo. La întoarcere am mers alături de Nobu, care era mai voios decât îl văzusem vreodată. Mai târziu am făcut turul insulei într-un camion militar, în spatele căruia se puseseră banchete, şi am văzut ananaşi, bananieri şi tot soiul de păsări minunate. Din vârful muntelui, oceanul arăta ca o pătură turcoaz mototolită, pătată cu albastru închis.

După-amiaza, ne-am plimbat pe uliţele satului şi am dat de o clădire veche din lemn, cu acoperiş de stuf, care arăta ca un depozit. Am ocolit-o prin spate, unde Nobu a urcat câteva trepte ca să deschidă o uşă aflată în colţ, iar lumina soarelui a căzut pe o scenă prăfuită, clădită din scânduri. Era evident că fusese cândva un depozit, dar acum era teatrul local. Când am intrat înăuntru pentru prima oară, nu mi s-a părut mare lucru. Dar după ce am închis uşa şi ne-am întors în stradă, am avut aceeaşi senzaţie de febră; în minte mi-a apărut imaginea mea, întinsă pe podea alături de Ministru, în timp ce uşa se deschidea scârţâind şi razele soarelui cădeau asupra noastră. N-am fi avut unde să ne ascundem; Nobu nu avea cum să nu ne vadă. Sunt sigură că era locul pe care sperasem să-l găsesc. Dar nu mă gândeam la aceste lucruri; de fapt, nu prea mă gândeam la nimic, nu făceam decât să mă lupt să-mi pun ordine în gânduri. Mi se părea că

gândurile curg din mine ca orezul dintr-un sac sfâşiat.

Întorcându-ne la han, a trebuit să urcăm un deal. Am rămas în urmă ca să-mi scot batista din mânecă. Era cald pe drum, cu soarele amiezii bătându-ne în faţă. Nu eram singura care transpira. Dar Nobu s-a întors către mine, ca să mă întrebe dacă mă simt bine. Cum n-am reuşit să-i răspund imediat, am sperat că o s-o pună pe seama oboselii drumului.

— Zilele astea nu ai fost în apele tale, Sayuri. Poate ar fi trebuit să rămâi la Kyoto.

— Dar cum aş mai fi putut vedea insula aceasta minunată?

— Sunt sigur că niciodată n-ai mai fost atât de departe de casă. Suntem, faţă de Kyoto, la aceeaşi distanţă ca Hokkaido.

Ceilalţi merseseră înainte şi îi auzeam deja de după colţ. Pe deasupra umărului lui Nobu se zărea, prin frunzişul pădurii, acoperişul hanului nostru. Am vrut să-i răspund, dar m-am trezit chinuită de acelaşi gând pe care îl avusesem în avion, că Nobu nu mă înţelege câtuşi de puţin. Kyoto nu era casa mea; cel puţin nu în sensul în care credea Nobu, de loc în care crescusem şi de care nu mă îndepărtasem nicicând. Şi în clipa aceea, privindu-l în lumina fierbinte a soarelui, m-am hotărât să fac lucrul de care-mi era frică. Aveam să-l trădez pe Nobu, deşi stătea acolo, privindu-mă cu blândeţe. Cu mâna tremurând, mi-am pus la loc batista şi ne-am continuat urcuşul, fără să mai scoatem un cuvânt.

Când am ajuns în cameră, Preşedintele şi Mameha se aşezaseră deja la masă şi jucau go cu directorul de bancă, în timp ce Shizue şi fiul ei îi urmăreau. Uşa de sticlă din peretele din spate era deschisă; Ministrul stătea sprijinit într-un cot şi privea afară, jupuind un băţ de trestie pe care-l adusese cu el. Mi-era îngrozitor de teamă că Nobu avea să mă prindă într-o conversaţie din care să nu pot scăpa, dar s-a dus drept la masă şi a început să vorbească cu Mameha. Încă nu aveam idee cum aş fi putut să-l momesc pe Ministru să vină cu mine la teatru, şi încă şi mai vag îmi închipuiam cum urma să fac ca Nobu să ne surprindă acolo. Poate că Dovlecel l-ar fi luat pe Nobu cu ea la plimbare, dacă o rugam? Nu mi se părea că aş putea să-i cer aşa ceva Mamehăi, dar Dovlecel şi cu mine crescuserăm împreună; şi, deşi nu aş fi numit-o necioplită, cum îi spusese Mătuşica, Dovlecel avea o oarecare vulgaritate şi ar fi fost mai puţin consternată de ceea ce plănuisem. Ar fi trebuit să o îndrum în mod explicit către vechiul teatru; nu aveau cum să ne găsească din pură întâmplare.

O vreme am stat îngenuncheată, privind la frunzele luminate

de soare, dorindu-mi să pot aprecia cum se cuvine după-amiaza tropicală de o frumuseţe radiantă. Mă tot întrebam dacă sunt întreagă la minte; dar orice îndoieli aş fi avut, nu erau de ajuns ca să mă oprească. Era limpede că nu se putea întâmpla nimic până nu reuşeam să-l iau de-o parte pe Ministru, însă nu-mi permiteam să atrag atenţia asupra mea. Mai devreme ceruse unei slujnice să-i aducă o gustare, iar acum stătea cu tava între picioare, turnându-şi bere pe gât şi mâncând cu beţişoarele măruntaie sărate de calamar. Ţi se poate părea scârbos ca fel de mâncare, dar te asigur că o să găseşti măruntaie de calamar sărate în baruri şi restaurante şi aici, şi în Japonia. Era unul din felurile preferate ale tatălui meu, dar eu nu l-am suportat niciodată. Nici nu-l puteam privi pe Ministru mâncând.

— Domnule ministru, i-am spus cu voce joasă, nu aţi vrea să vă găsesc ceva mai apetisant?

— Nu, a răspuns el, nu mi-e foame.

Trebuie să recunosc că m-am întrebat în sinea mea de ce mănâncă, atunci. Mameha şi Nobu ieşiseră pe uşa din spate, adânciţi în conversaţie, iar ceilalţi, inclusiv Dovlecel, erau adunaţi în jurul tablei de go de pe masă. Preşedintele, se pare, făcuse o gafă şi râdeau cu toţii. Mi-am spus că şansa mea sosise.

— Dacă mâncaţi de plictiseală, domnule ministru, am spus eu, n-aţi vrea să explorăm împreună hanul? Mi-am dorit să-l vizitez şi n-am avut până acum ocazia.

Nu am aşteptat să-mi răspundă, ci m-am ridicat şi am ieşit din cameră. Am fost uşurată când, o clipă mai târziu, a ieşit şi el pe hol. Am mers în tăcere, până când am ajuns la o intersecţie a coridorului de unde puteam vedea că nu se apropie nimeni, din nici o direcţie. M-am oprit.

— Domnule ministru, scuzaţi-mă, dar... n-aţi vrea să mergem înapoi în sat împreună?

A părut foarte mirat auzind asta.

— A mai rămas o oră şi ceva din zi, am continuat eu, şi-mi amintesc ceva ce mi-aş dori foarte mult să revăd.

După o lungă pauză, Ministrul a spus:

— Trebuie să mă duc mai întâi la toaletă.

— Bine, am spus. Mergeţi la toaletă; când aţi terminat, aşteptaţi-mă aici şi facem o plimbare împreună. Nu plecaţi nicăieri până nu vin să vă iau.

Ministrul a părut să fie de acord şi şi-a continuat drumul pe coridor. Eu m-am întors în cameră. Eram aşa de buimacă – acum că îmi pusesem cu adevărat planul în aplicare – că, atunci când

am pus mâna pe uşă ca s-o deschid, degetele mele păreau să-şi fi pierdut orice sensibilitate.

Dovlecel nu mai era la masă. Căuta ceva în cufărul ei. Am încercat să-i vorbesc, dar din gură nu mi-a ieşit nici un sunet. A trebuit să-mi dreg vocea şi să încerc din nou.

— Scuză-mă, Dovlecel, am spus. Un minut din timpul tău…

Nu părea dispusă să se oprească din ceea ce făcea, dar şi-a lăsat cufărul deschis şi a ieşit cu mine pe coridor. Am dus-o la oarecare distanţă de uşă, apoi m-am întors către ea şi i-am spus:

— Dovlecel, trebuie să-ţi cer o favoare.

Am aşteptat să-mi răspundă că era bucuroasă să mă ajute, dar n-a făcut decât să mă privească.

— Sper că nu te superi că te rog…

— Spune, a răspuns ea.

— Ministrul şi cu mine o să ieşim la plimbare. O să-l duc la teatrul vechi şi…

— De ce?

— Ca să fim singuri.

— Cu Ministrul? a întrebat Dovlecel, neîncrezătoare.

— O să-ţi explic altă dată, dar uite ce vreau să faci tu. Vreau să-l aduci acolo pe Nobu şi… Dovlecel, o să ţi se pară foarte ciudat. Vreau să intraţi peste noi. — Cum adică să intrăm peste voi?

— Vreau să faci cumva să-l aduci pe Nobu acolo şi să-l obligi să deschidă uşa pe care am intrat mai devreme, ca să… ne vadă.

Pe când îi explicam, Dovlecel l-a observat pe Ministru aşteptând pe o altă alee acoperită. S-a uitat din nou la mine.

— Ce vrei să faci, Sayuri? a întrebat ea.

— Nu am timp să-ţi explic acum. Dar e teribil de important, Dovlecel. Adevărul e că viitorul meu e în mâinile tale. Fă în aşa fel încât să fiţi numai tu şi Nobu – nu Preşedintele, în numele cerului, sau oricine altcineva. O să te răsplătesc în orice fel.

S-a uitat îndelung la mine.

— Deci e timpul pentru încă o favoare de la Dovlecel, nu? a spus.

Nu ştiam exact ce vrea să spună cu asta, dar în loc să-mi explice, a plecat.

* * *

Nu eram sigură dacă Dovlecel acceptase sau nu să mă ajute. Dar în momentul acela nu puteam decât să merg la doctor

pentru vaccin, ca să spun aşa, şi să sper că avea să-l aducă pe Nobu. M-am alăturat Ministrului şi am pornit pe deal în jos.

Pe când luam curba, lăsând hanul în urmă, mi-am amintit de ziua când Mameha mă tăiase la picior şi mă dusese la Doctorul Crab. În ziua aceea simţisem că mă paşte o primejdie pe care nu o puteam pe deplin înţelege, şi la fel mă simţeam şi acum. Faţa îmi ardea din cauza soarelui amiezii de parcă aş fi stat prea aproape de *hibachi*; când m-am uitat la Ministru, sudoarea îi curgea de pe obraji pe gât. Dacă totul mergea bine, foarte curând gâtul acela avea să se lipească de al meu... şi gândindu-mă la asta, mi-am scos evantaiul din obi şi am început să-l flutur până când mi-a obosit braţul, încercând să mă răcoresc şi să-l răcoresc şi pe el. În tot acest timp, am continuat conversaţia, până când am ajuns la vechiul teatru cu acoperiş de stuf. Ministrul părea nedumerit. Şi-a dres vocea şi s-a uitat în sus, spre cer.

— Vreţi să intraţi o clipă, domnule ministru? l-am întrebat. Părea să nu ştie cum să reacţioneze, dar când am apucat-o pe poteca ce înconjura clădirea, m-a urmat. Am urcat treptele de piatră şi i-am deschis uşa. A ezitat o clipă înainte de a intra. Dacă ar fi frecventat Gionul toată viaţa, ar fi înţeles cu siguranţă ce aveam de gând – pentru că o gheişă care atrage un bărbat într-un loc izolat îşi pune în primejdie reputaţia, iar o gheişă de prim rang rareori se poartă astfel. Dar Ministrul a rămas în mijlocul teatrului, sub razele soarelui, ca şi cum ar fi aşteptat autobuzul. Mâinile îmi tremurau aşa de tare când mi-am pus evantaiul la loc în obi, că nu mai eram deloc sigură că-mi pot duce planul la îndeplinire. Simplul gest de a închide uşa mi-a secat toate puterile; am rămas amândoi în picioare, în lumina lăptoasă care se filtra pe sub cornişe. Ministrul era la fel de inert, cu ochii la un teanc de rogojini din colţul scenei.

— Domnule ministru... am spus eu.

Vocea mea avea un ecou atât de puternic în sala mică, încât a trebuit să o cobor.

— Înţeleg că aţi avut o conversaţie cu patroana de la Ichiriki în legătură cu mine. Greşesc?

A inspirat adânc, dar n-a spus nimic.

— Domnule ministru, dacă-mi permiteţi, am continuat, aş vrea să vă spun o poveste despre o gheişă pe nume Kazuyo. Nu mai e în Gion, dar am cunoscut-o bine. Un bărbat foarte important – ca dumneavoastră, domnule ministru – a cunoscut-o într-o seară pe Kazuyo şi i-a plăcut atât de mult compania ei, că a revenit în

Gion în fiecare seară ca s-o revadă. După câteva luni, a cerut să-i fie *danna*, dar stăpâna casei de ceai şi-a cerut scuze şi a spus că nu e posibil. Bărbatul a fost foarte dezamăgit; dar într-o seară, Kazuyo l-a dus într-un loc liniştit, unde să fie singuri. Un loc foarte asemănător cu acest teatru. Şi i-a explicat că... deşi nu-i poate fi *danna*...

De cum am spus aceste cuvinte, faţa Ministrului s-a schimbat ca o vale când norii se sparg şi o inundă lumina soarelui. A făcut un pas împleticit către mine. Inima a început să-mi bată ca o tobă. N-am putut să nu-mi feresc privirea. Când am deschis din nou ochii, Ministrul era atât de aproape, că mai aveam puţin şi ne atingeam, apoi i-am simţit pielea umedă a feţei lângă obraz. Şi-a apropiat încet trupul de al meu, până când am ajuns lipiţi unul de altul. M-a apucat de braţe, probabil ca să mă culce pe scânduri, dar l-am oprit.

— Scena e prea plină de praf, am spus. Trebuie să aduceţi o rogojină din teancul acela.

— Să mergem acolo, a replicat Ministrul.

Dacă ne-am fi întins pe rogojinile din colţ, Nobu nu ne-ar fi văzut când deschidea uşa.

— Nu, nu trebuie, am spus. Aduceţi o rogojină aici. Ministrul a făcut ce i-am cerut, apoi a rămas cu braţele atârnându-i pe lângă trup, privindu-mă. Până în momentul acela îmi imaginasem, cumva, că se va întâmpla ceva să ne oprească; dar acum vedeam că nimic nu ne stătea în cale. Picioarele mele păreau ale altcuiva, când au ieşit din *zori* lăcuiţi şi au păşit pe rogojină.

În clipa următoare, Ministrul şi-a aruncat pantofii din picioare şi s-a lipit de mine, trăgând de nodul obiului meu. Nu ştiu ce credea, dar nu aveam de gând să-mi scot chimonoul. Am dus mâna la spate ca să-l opresc. Când mă îmbrăcasem în dimineaţa aceea, nu mă hotărâsem încă pe deplin; dar ca să fiu pregătită, îmbrăcasem dinadins pe dedesubt o robă cenuşie care nu-mi plăcea prea tare – gândindu-mă că s-ar putea s-o pătez până la căderea serii – şi un chimono de voal de mătase, albastru-lavandă, precum şi un obi argintiu. Cât despre lenjerie, îmi scurtasem *koshimaki* – fâşia cu care-mi înfăşuram şoldurile – rulând-o în talie, în aşa fel încât, dacă mă hotărâm totuşi să-l seduc pe Ministru, să nu aibă dificultăţi în a-şi găsi drumul. Acum, când i-am îndepărtat mâinile, m-a privit uimit. Cred că şi-a închipuit că vreau să-l opresc şi a părut foarte uşurat când m-am întins pe rogojini. Nu era un tatami, ci o simplă împletitură de pai; simţeam podeaua tare dedesubt. Cu o mână mi-am desfăcut

o parte a chimonoului şi a robei de sub el, astfel încât piciorul îmi era dezgolit până la genunchi. Ministrul era încă îmbrăcat, dar s-a întins imediat peste mine, făcând ca nodul obiului să-mi apese atât de tare în şale, că a trebuit să ridic un şold ca să pot suporta durerea, îmi ţineam capul întors într-o parte, pentru că eram coafată în stilul numit *tsubushi shimada*, cu un coc impresionant făcut foarte jos pe ceafă, care ar fi fost distrus dacă îl presam. Era desigur un aranjament foarte incomod, dar disconfortul fizic nici nu era de luat în seamă pe lângă stinghereala şi tulburarea pe care le simţeam. Brusc, m-am întrebat dacă judecasem limpede când mă băgasem în această încurcătură. Ministrul s-a ridicat într-o rână şi a început să mă pipăie pe sub chimono, zgâriindu-mi coapsa cu unghiile. Fără să mă gândesc la ce făceam, mi-am pus mâinile pe umerii lui ca să-l împing… dar mi l-am imaginat pe Nobu ca *danna*, şi viaţa fără speranţă pe care aveam s-o duc, şi mi-am lăsat mâinile să cadă la loc, pe rogojină. Degetele Ministrului urcau tot mai mult pe coapsa mea; era imposibil să le ignor. Am încercat să-mi distrag atenţia privind uşa. Poate că o să se deschidă chiar acum, înainte ca Ministrul să meargă mai departe; dar exact atunci am auzit zgomotul cataramei de la curea, apoi fermoarul pantalonilor, iar o clipă mai târziu se împingea înăuntrul meu. Mă simţeam din nou ca la cincisprezece ani, pentru că senzaţia îmi amintea în mod straniu de Doctorul Crab. Ba chiar m-am auzit pe mine însămi scâncind. Ministrul se proptise în coate, cu faţa la câţiva centimetri de a mea. Îl vedeam doar cu coada ochiului. Văzut aşa, de aproape, cu falca ieşită în afară, părea mai degrabă animal decât om. Iar asta nici măcar nu era partea cea mai rea; căci, din cauza fălcii proeminente, buza de jos ajunsese o cupă în care începuse să se adune saliva. Nu ştiu dacă era din cauza calamarului pe care-l mâncase, dar saliva lui avea o vâscozitate cenuşie, care mă făcea să mă gândesc la resturile rămase pe tocător după ce se curăţa peştele.

Când mă îmbrăcasem în dimineaţa aceea, pusesem în obi câteva bucăţi de hârtie de orez foarte absorbantă. Nu mă aşteptasem să am nevoie de ele decât după, când Ministrul ar fi vrut să se cureţe – dacă mă hotărâm să-mi pun planul în aplicare, vreau să spun. Acum mi se părea că o să-mi folosească mult mai curând, ca să-mi şterg faţa când saliva avea să-i curgă pe mine. Însă cu greutatea lui strivindu-mi şoldurile, nu puteam să bag mâna în obi. Încercând, am lăsat să-mi scape câteva gâfâieli, pe care mă tem că Ministrul trebuie să le fi luat drept

semne de încântare – în orice caz, a devenit brusc mult mai energic, şi acum saliva din gură făcea valuri atât de violente, încât era de mirare că nu se vărsa şuvoi asupra mea. Nu puteam decât să închid ochii strâns şi să aştept. Mă simţeam ca şi cum aş fi fost întinsă pe fundul unei bărcuţe izbite de valuri, cu capul lovindu-mi-se mereu de pereţii ei. Apoi, brusc, Ministrul a scos un grohăit, a rămas nemişcat o clipă, şi imediat am simţit cum saliva lui mi se scurge pe obraz.

Am încercat din nou să ajung la hârtia de orez din obi, dar acum Ministrul zăcea epuizat deasupra mea, respirând greu, ca şi cum ar fi alergat. Mă pregăteam să-l împing, când am auzit un scârţâit afară. Dezgustul meu fusese atât de zgomotos pe dinăuntru, încât acoperise aproape orice alt sunet din exterior. Dar acum, amintindu-mi de Nobu, îmi simţeam din nou inima bătând cu putere. Am auzit alt foşnet; era zgomotul unor paşi pe treptele de piatră. Ministrul părea să nu aibă habar de ce era pe punctul să se întâmple. A ridicat capul şi mi-a făcut semn spre uşă foarte dezinteresat, de parcă s-ar fi aşteptat să vadă acolo o pasăre. Şi atunci uşa s-a deschis scârţâind, iar lumina soarelui ne-a inundat. Cu ochii mijiţi, am putut distinge două siluete. Era Dovlecel; venise la teatru, aşa cum sperasem. Dar bărbatul care ne privea din spatele ei nu era nicidecum Nobu. Nu aveam idee de ce o făcuse, dar Dovlecel îl adusese cu ea pe Preşedinte.

34

Nu-mi amintesc mai nimic din ce s-a întâmplat după ce s-a deschis uşa aceea – cred că mi s-a scurs sângele din vine, aşa de rece şi de amorţită mă simţeam. Ştiu că Ministrul s-a dat jos de pe mine, sau poate că l-am împins eu. Îmi amintesc că plângeam şi-l întrebam dacă a văzut şi el ce văzusem eu, dacă într-adevăr fusese Preşedintele cel din cadrul uşii. Nu reuşisem să văd expresia Preşedintelui, cu soarele bătându-i din spate; cu toate astea, după ce uşa s-a închis la loc, mi-am imaginat că am văzut pe faţa lui acelaşi şoc pe care-l resimţisem eu. Nu ştiu dacă şocul chiar existase – mă îndoiesc. Dar când sufletul ne este îndurerat, chiar şi copacii în floare ni se par încovoiaţi de tristeţe, după chipul nostru; şi tot aşa, după ce-l văzusem pe Preşedinte acolo... aş fi văzut propria mea durere reflectată în orice lucru la care m-aş fi uitat.

Dacă te gândeşti că-l adusesem pe Ministru la teatrul pustiu tocmai ca să mă pun în primejdie – astfel ca securea să cadă pe butucul călăului, ca să spun aşa – sunt sigură că înţelegi că, alături de îngrijorarea, teama şi dezgustul care aproape mă copleşeau, simţeam şi o anume încântare. În clipa dinainte să se deschidă uşa, aproape că-mi văzusem viaţa crescând ca un râu ale cărui ape încep să se umfle; fiindcă niciodată nu făcusem un pas atât de drastic pentru a-mi schimba cursul propriului viitor. Eram ca un copil care umblă în vârful picioarelor pe marginea unei prăpăstii de la marginea apei. Dar nici o clipă nu-mi închipuisem că un val uriaş avea să vină şi să mă lovească, măturând totul în calea sa.

Când vârtejul emoţiilor s-a domolit şi mi-am revenit încet-încet, Mameha era îngenuncheată lângă mine. Am fos/1 uimită să constat că nu mai eram în micul teatru, ci mă aflam întinsă pe podeaua acoperită cu tatami dintr-o cameră micuţă şi întunecoasă a hanului. Nu-mi amintesc cum am părăsit teatrul, dar trebuie s-o fi făcut cumva. Mai târziu, Mameha mi-a povestit că m-am dus la stăpânul hanului şi i-am cerut un loc liniştit în care să mă pot odihni; acesta şi-a dat seama că nu mă simt bine şi s-a dus să o caute pe Mameha.

Din fericire, Mameha a fost dispusă să creadă că sunt într-adevăr bolnavă şi m-a lăsat acolo. Mai târziu, când m-am întors în cameră, umblând ca printr-un vis şi cu un sentiment îngrozitor de teamă, am văzut-o pe Dovlecel ieşindu-mi în întâmpinare pe

coridorul acoperit. S-a oprit când a dat cu ochii de mine, dar în loc să se grăbească să se scuze cum m-aş fi aşteptat, s-a întors încet să mă privească, exact cum face un şarpe când vede un şoricel.

— Dovlecel, am spus, te-am rugat să-l aduci pe Nobu, nu pe Preşedinte. Nu înţeleg…

— Da, trebuie să-ţi fie greu să înţelegi, Sayuri, când viaţa nu se dovedeşte perfectă!

— Perfectă? Nici că s-ar fi putut întâmpla ceva mai rău… ai înţeles greşit ce te-am rugat?

— Tu chiar mă crezi proastă! a răspuns ea.

Eram stupefiată şi câtă va vreme am rămas fără grai.

— Am crezut că-mi eşti prietenă, am spus în fine.

— Şi eu am crezut cândva că-mi eşti prietenă. Dar asta a fost demult.

— Vorbeşti ca şi cum ţi-aş fi făcut vreun rău, Dovlecel, dar…

— Nici vorbă, tu n-ai face niciodată aşa ceva, nu? Tu eşti perfecta domnişoară Nitta Sayuri! Bănuiesc că nu contează că mi-ai luat locul ca fiică a okiyei. Îţi aminteşti de asta, Sayuri? După ce mă chinuisem să te ajut cu Doctorul ăla – cum l-o fi chemat. După ce riscasem s-o înfurii pe Hatsumomo ajutându-te! După asta ai răstălmăcit totul şi mi-ai furat ce-mi aparţinea. Toate lunile astea m-am întrebat de ce m-ai adus să-i ţin companie Ministrului. Îmi pare rău că nu ţi-a fost atât de uşor să profiţi de mine şi de data asta…

— Dar, Dovlecel, am întrerupt-o eu, nu puteai să refuzi pur şi simplu să mă ajuţi? De ce a trebuit să-l aduci pe Preşedinte? S-a îndreptat de spate.

— Ştiu exact ce simţi pentru el, mi-a răspuns. De câte ori nu se uită nimeni la tine, ochii ţi se lipesc de el ca blana de câine.

Era atât de furioasă, că-şi muşcase buza; vedeam o urmă de ruj pe dinţii ei. Dorise să mă rănească, acum înţelegeam, în cel mai crud mod cu putinţă.

— Mi-ai furat ceva acum multă vreme, Sayuri. Cum te simţi când ţi se întâmplă şi ţie la fel? a spus.

Nările i se umflaseră, iar furia îi ardea faţa. Era ca şi cum spiritul lui Hatsumomo trăise ascuns în ea în toţi anii din urmă şi, în fine, răbufnise.

* * *

Tot restul acelei seri pare un ghem încâlcit de evenimente şi-

mi amintesc cât de îngrozită eram de fiecare moment care urma. Cât ceilalţi au băut şi au râs, n-am putut decât să mă prefac şi eu că râd. Trebuie să fi fost roşie la faţă toată noaptea, pentru că din când în când Mameha îmi atingea gâtul ca să vadă dacă nu am febră. Mă aşezasem cât mai departe de Preşedinte, ca să nu trebuiască să-i întâlnesc privirea; şi am reuşit să mă strecor fără să dau ochii cu el. Dar mai târziu, pe când ne pregăteam de culcare, am ieşit pe hol tocmai când el se întorcea în cameră. Ar fi trebuit să mă feresc din calea lui, dar eram atât de ruşinată, că m-am înclinat scurt şi m-am grăbit să trec mai departe, fără să fac vreun efort de a-mi ascunde nefericirea.

A fost o seară de calvar, şi nu-mi mai amintesc despre ea decât un singur lucru. La un moment dat, după ce toată lumea adormise, am plecat de la han şi paşii m-au purtat către stâncile de pe faleză, unde am rămas privind în gol, cu valurile spumegându-mi la picioare. Vuietul oceanului era ca un cântec de jale. Mi se părea că văd dedesubt de suprafaţa tuturor lucrurilor o cruzime pe care n-o ştiusem acolo – de parcă vântul, copacii şi chiar stâncile pe care stăteam erau toate aliate cu vechea mea duşmancă, Hatsumomo. Urletul vântului şi freamătul copacilor păreau să-şi bată joc de mine. Oare cursul vieţii mele chiar se frânsese pentru totdeauna? Am scos din mânecă batista Preşedintelui, pe care o luasem cu mine în aşternut ca să mă aline pentru o ultimă dată. Mi-am şters faţa cu ea, apoi am lăsat-o să fluture în vânt. Mă pregăteam s-o las să zboare în întuneric, când mi-am amintit de tăbliţele mortuare pe care domnul Tanaka mi le trimisese cu ani în urmă. Întotdeauna trebuie să păstrăm ceva care să ne amintească de cei care ne-au părăsit. Tăbliţele mortuare păstrate în okiya erau tot ce mai rămăsese din copilăria mea. Batista Preşedintelui avea să fie tot ce rămânea din restul vieţii mele.

* * *

Înapoi la Kyoto, o mulţime de treburi m-a purtat ca un fluviu în cursul următoarelor zile. N-am avut de ales şi a trebuit să mă fardez ca de obicei, onorându-mi angajamentele la diverse case de ceai, ca şi cum nimic nu s-ar fi schimbat pe lume. Îmi tot repetam ceva ce-mi spusese demult Mameha: nimic nu e mai bun ca munca pentru a trece peste o dezamăgire. Dar munca mea nu părea să mă ajute în nici un fel. De fiecare dată când intram la Ichiriki, îmi aminteam că într-o zi, foarte curând, Nobu

avea să mă cheme ca să-mi spună că în fine aranjamentele au fost făcute. La cât de ocupat fusese în ultima vreme, nu mă aşteptam să se întâmple prea curând – peste o săptămână sau două, poate. Dar într-o miercuri dimineaţă, la trei zile după întoarcerea de la Amami, am fost anunţată că Iwamura Electric sunase la Ichiriki pentru a-mi solicita prezenţa în acea seară.

M-am îmbrăcat cu un chimono galben, din voal de mătase, cu o robă verde pe dedesubt şi un obi albastru cu fire de aur. Mătuşica m-a asigurat că arăt minunat, dar când m-am uitat în oglindă, tot ce am văzut a fost o femeie învinsă. Desigur, avusesem şi în trecut momente când fusesem nemulţumită de felul în care arătam la plecarea din okiya; dar de obicei reuşeam să găsesc măcar o singură trăsătură de care să mă agăţ în decursul serii. O anumită robă de culoarea prunei, de exemplu, îmi scotea în evidenţă albastrul ochilor, în defavoarea cenuşiului, oricât de epuizată aş fi fost. Dar în seara aceea, obrajii mei păreau supţi sub pometi – deşi mă fardasem în stil occidental, cum făceam de obicei – şi chiar şi coafura mi se părea strâmbă. Nu-mi venea nici o idee cum să-mi Îmbunătăţesc aspectul, în afară de a-l ruga pe domnul Bekku să-mi lege din nou obiul, un deget mai sus, ca să-mi mai schimbe puţin ţinuta dezolantă.

Primul meu angajament era un banchet oferit de un colonel american în onoarea noului guvernator al Prefecturii din Kyoto. Se ţinea la fosta moşie a familiei Sumitomo, care era acum cartierul general al diviziei a şaptea a armatei americane. Am fost uimită să văd că multe dintre pietrele frumoase din grădină fuseseră vopsite în alb şi că în pomi fuseseră atârnate plăcuţe scrise în engleză – pe care, desigur, nu le puteam citi. După ce petrecerea s-a încheiat, m-am dus la Ichiriki şi am fost condusă la etaj, în aceeaşi încăpere ciudată unde mă întâlnisem cu Nobu în seara în care Gionul se închisese. Era acelaşi loc unde aflasem despre limanul pe care mi-l pregătise ca să mă pună la adăpost de război; părea foarte potrivit să ne întâlnim în aceeaşi cameră pentru a sărbători faptul că-mi devenea *danna* – deşi pentru mine nu avea să fie o sărbătoare. Am îngenuncheat la un capăt al mesei, astfel ca Nobu să poată sta cu faţa spre alcov. Eram atentă să mă aşez în aşa fel încât să poată turna sake cu singura sa mână, fără ca masa să-i stea în cale; eram sigură că o să dorească să-mi toarne o ceaşcă, după ce-mi spunea că aranjamentele au fost încheiate. Avea să fie o seară frumoasă pentru Nobu. Iar eu urma să fac tot ce-mi stătea în putinţă să nu i-o stric.

Cu lumina difuză şi roşiatică reflectată de pereţii de culoarea ceaiului, atmosfera era foarte plăcută. Uitasem mirosul special al încăperii – o combinaţie de praf şi ulei folosit la lustruitul lemnului –, dar acum, că îl simţeam din nou, m-am trezit amintindu-mi detalii despre seara petrecută alături de Nobu cu ani în urmă, detalii pe care altfel nu mi le-aş fi amintit. Avea găuri în ambele şosete, aşa îmi aduceam aminte; printr-una din ele îi ieşise degetul mare, cu unghia atent tăiată. Oare numai cinci ani şi jumătate să fi trecut din seara aceea? Mi se părea că o întreagă generaţie se născuse şi murise; atât de mulţi dintre oamenii pe care-i cunoscusem nu mai existau. Asta era viaţa pentru care mă întorsesem în Gion? Avusese dreptate Mameha să-mi spună cândva: nu devenim gheişe pentru a duce o viaţă fericită, devenim gheişe pentru că nu avem de ales. Dacă mama ar fi trăit, aş fi fost acum soţie şi mamă, undeva pe malul oceanului, gândindu-mă la Kyoto ca la un loc îndepărtat, unde se trimitea peştele prins – şi oare viaţa mea chiar ar fi fost mai nefericită? Nobu îmi spusese odată: „Sunt un bărbat lesne de înţeles, Sayuri. Nu-mi place să mi se fluture prin faţa ochilor un lucru pe care nu-l pot avea”. Poate că şi cu mine se petrecuse acelaşi lucru; toată viaţa mea în Gion îl văzusem pe Preşedinte înaintea ochilor, iar acum nu-l puteam avea.

După ce l-am aşteptat pe Nobu zece sau cincisprezece minute, am început să mă întreb dacă el chiar avea să vină. Ştiu că n-ar fi trebuit s-o fac, dar mi-am pus capul pe masă ca să mă odihnesc, pentru că dormisem prost în ultimele nopţi. N-am adormit, dar m-am cufundat pentru o vreme în propria-mi nefericire. Apoi am avut un vis foarte ciudat. Mi se părea că aud în depărtare bubuitul tobelor şi un şuierat ca apa curgând la robinet, apoi am simţit mâna Preşedintelui atingându-mi umărul. Ştiam că e mâna Preşedintelui pentru că, atunci când am ridicat capul ca să văd cine mă atinge, era acolo. Bubuitul fuseseră paşii lui, iar şuieratul fusese uşa alunecând în rama sa. Iar acum stătea în picioare lângă mine, cu o slujnică aşteptând în spate. Am făcut o plecăciune şi mi-am cerut scuze pentru că adormisem. Eram atât de pierdută, că o clipă m-am întrebat dacă sunt cu adevărat trează; dar nu visam. Preşedintele s-a aşezat pe perna pe care mă aşteptasem să se aşeze Nobu, iar Nobu nu era de găsit. Pe când slujnica punea sake pe masă, un gând îngrozitor a început să mi se insinueze în minte. Venise oare Preşedintele să-mi spună că Nobu avusese un accident, sau că i se întâmplase vreun alt lucru îngrozitor? Dacă nu era aşa, de

ce nu venise Nobu însuşi? Mă pregăteam să-l întreb pe Preşedinte, când în cameră a intrat stăpâna casei de ceai.

— O, domnule preşedinte, a spus ea, nu v-am mai văzut de săptămâni întregi!

Patroana era întotdeauna amabilă cu oaspeţii, dar tensiunea din vocea ei îmi spunea că e îngrijorată. Probabil că se întreba ce se întâmplase cu Nobu, ca şi mine. Pe când îi turnam sake Preşedintelui, patroana a venit şi s-a aşezat la masă. L-a oprit când întindea mâna după sake şi s-a aplecat deasupra ceştii, ca să inspire vaporii. — Serios, domnule preşedinte, n-o să înţeleg niciodată de ce preferaţi acest sake celorlalte soiuri, i-a spus. Am deschis astă-seară un alt sake, cel mai bun din ultimii ani. Sunt sigură că Nobu-san o să-l aprecieze, când soseşte.

— Sunt sigur că da, a răspuns Preşedintele. Nobu apreciază lucrurile de calitate. Dar nu vine astă-seară.

Am tresărit auzind asta; dar mi-am ţinut ochii aţintiţi asupra mesei. Îmi dădeam seama că şi patroana e surprinsă, după cât de repede a schimbat subiectul.

— O, mă rog, a spus ea, oricum, nu vi se pare că Sayuri arată minunat în seara asta?

— Ei, dar când nu a arătat Sayuri minunat? a răspuns Preşedintele. Ceea ce-mi aminteşte… vreau să vă arăt ceva ce am adus cu mine.

Preşedintele a pus pe masă un pachet înfăşurat în mătase albastră; nu-l observasem în mâna lui când intrase în cameră. L-a desfăcut şi a scos din el un pergament scurt şi gros, pe care a început să-l desfăşoare. Era îmbătrânit de vreme şi înfăţişa, în miniatură, scene viu colorate de la Curtea Imperială. Dacă ai văzut vreodată acest gen de pergament, ştii că îl poţi desfăşura pe toată lungimea camerei şi vezi toată întinderea moşiei Imperiale, de la porţile dintr-un capăt până la palatul din capătul celălalt. Preşedintele îl ţinea în mână, derulând de pe un fus şi rulând pe celălalt – dezvăluind scene de la petreceri şi aristocraţi jucându-se cu mingea, cu chimonourile suflecate între picioare – până când a ajuns la o femeie tânără, îmbrăcată într-o robă minunată, în douăsprezece straturi, îngenuncheată pe podeaua de lemn din faţa apartamentului împăratului.

— Ei, ce ziceţi de asta? a spus Preşedintele.

— E o frumuseţe de pergament, a răspuns patroana. Unde l-a găsit domnul preşedinte?

— O, l-am cumpărat cu ani în urmă. Dar uitaţi-vă la femeia de aici. E motivul pentru care l-am cumpărat. Observaţi ceva

deosebit la ea?

Stăpâna casei a privit atent; după aceea, Preşedintele a întors pergamentul ca să mă pot uita la rândul meu. Imaginea tinerei femei, aproape cât o monedă de dimensiuni mari, era pictată uluitor de detaliat. Nu am observat de la început, dar ochii ei erau de culoare deschisă… şi când m-am uitat mai bine, am văzut că aveau o nuanţă de albastru-cenuşiu. Mi-am amintit imediat de lucrările pe care le făcuse Uchida, avându-mă ca model. Am roşit şi am murmurat ceva despre cât de frumos era pergamentul. Patroana l-a admirat şi ea o clipă, apoi a spus:

— Ei, vă las. O să trimit sus nişte sake din acela proaspăt, de care am vorbit. Sau poate credeţi că ar fi mai bine să-l păstrez pentru data viitoare când vine Nobu-san?

— Nu vă deranjaţi, a răspuns Preşedintele. Ne descurcăm cu ce avem aici.

— Nobu-san… se simte bine, da?

— O, da, a spus Preşedintele. Cât se poate de bine. Am fost uşurată să aud asta; dar în aceeaşi clipă mi s-a făcut rău de ruşine. Dacă Preşedintele nu venise să-mi dea veşti despre Nobu, atunci venise din alt motiv – probabil ca să mă dojenească pentru ce făcusem. În puţinele zile scurse de la întoarcerea la Kyoto, încercasem să nu-mi închipui ce anume văzuse: pe Ministru cu pantalonii în vine, pe mine cu picioarele dezgolite, ieşind de sub chimonoul în dezordine…

Când patroana a plecat, sunetul uşii închizându-se în urma ei a fost ca cel al unei săbii scoase din teacă.

— Dacă-mi permiteţi să vă spun, domnule preşedinte, am început eu, pe cât puteam de calm, că purtarea mea de la Amami…

— Ştiu la ce te gândeşti, Sayuri. Dar nu am venit aici ca să-ţi cer să te scuzi. Taci o clipă. Vreau să-ţi povestesc despre ceva ce s-a întâmplat acum mulţi ani.

— Domnule preşedinte, sunt încurcată, am reuşit să spun. Vă rog să mă iertaţi, dar…

— Ascultă-mă doar. O să înţelegi imediat de ce îţi povestesc asta. Îţi aminteşti de un restaurant numit Tsumiyo? S-a închis spre sfârşitul Crizei, dar… mă rog, nu contează; erai oricum foarte tânără pe atunci. În orice caz, într-o zi, cu mulţi ani în urmă – cu optsprezece ani în urmă, mai precis – m-am dus acolo la prânz cu unii dintre asociaţii mei. Eram însoţiţi de o gheişă pe nume Izuko, din cartierul Pontocho.

Am recunoscut imediat numele lui Izuko. — Pe vremea aceea,

era favorita tuturor, a continuat Preşedintele. S-a întâmplat să ne terminăm masa puţin cam devreme, aşa că am sugerat să facem o plimbare pe malul pârâului Shirakawa, în drum spre teatru.

Scosesem de-acum din obi batista Preşedintelui; în tăcere, am întins-o pe masă şi am netezit-o, în aşa fel încât monograma să fie la vedere. De-a lungul anilor, batista se pătase într-un colţ şi se îngălbenise; dar Preşedintele a părut s-o recunoască imediat. Vorbele i-au murit pe buze şi a întins mâna după ea.

— De unde ai asta?

— Domnule preşedinte, am spus, m-am întrebat mereu dacă ştiaţi că eu sunt fetiţa cu care aţi vorbit atunci. Mi-aţi dat batista în după-amiaza aceea, când vă duceaţi să vedeţi *Shibaraku*. Mi-aţi dat şi un bănuţ…

— Vrei să spui… chiar şi pe vremea când erai ucenică, ştiai că eu sunt bărbatul care vorbise cu tine?

— L-am recunoscut pe domnul preşedinte din clipa în care l-am revăzut, la turneul de sumo. Ca să spun drept, sunt uluită că domnul preşedinte m-a recunoscut *pe mine*.

— Ei, atunci poate că ar trebui să te mai uiţi din când în când în oglindă, Sayuri. Mai ales când ai ochii umezi de lacrimi, pentru că devin… nu pot să-ţi explic. Mi s-a părut că văd până în adâncul sufletului tău. Ştii, petrec atâta timp stând în faţa unor bărbaţi care nu-mi spun niciodată întregul adevăr; şi dau peste o fată care nu mai dăduse ochii cu mine niciodată, dar e dispusă să mă lase să privesc în sufletul ei.

Şi aici Preşedintele s-a întrerupt.

— Te-ai întrebat vreodată de ce Mameha a devenit sora ta mai mare? a spus după un timp.

— Mameha? am exclamat eu. Nu înţeleg. Ce amestec are Mameha aici?

— Chiar nu ştii, nu?

— Ce să ştiu, domnule preşedinte?

— Sayuri, eu sunt cel care a rugat-o pe Mameha să te ia în grija ei. I-am povestit despre fata frumoasă pe care am întâlnit-o, cu ochii cenuşii, minunaţi, şi i-am cerut să te ajute, dacă dă vreodată de tine în Gion. I-am spus că îi acopăr cheltuielile, dacă e nevoie. Şi te-a găsit, câteva luni mai târziu. Din ce mi-a povestit de-a lungul anilor, n-ai fi devenit niciodată gheişă fără ajutorul ei.

Mi-e aproape imposibil să-ţi descriu efectul pe care cuvintele Preşedintelui l-au avut asupra mea. Fusesem întotdeauna convinsă că motivaţia Mamehăi era de natură personală – să

scape, ea şi Gionul, de Hatsumomo. Acum, că înţelegeam adevăratul ei motiv, faptul că intrasem sub aripa ei datorită Preşedintelui… ei bine, am simţit că trebuie să privesc în urmă, la toate lucrurile pe care le spusese, şi să încerc să desprind acum adevăratul lor înţeles. Şi nu numai Mameha se transformase brusc în ochii mei; chiar şi eu îmi păream o fiinţă diferită. Când privirea mi-a căzut asupra mâinilor pe care le ţineam în poală, le-am văzut ca pe o creaţie a Preşedintelui. Am simţit încântare, şi teamă, şi recunoştinţă, toate la un loc. M-am îndepărtat de masă ca să mă înclin şi să-mi exprim recunoştinţa faţă de el; dar înainte de asta, a trebuit să-i spun:

— Domnule preşedinte, iertaţi-mă, dar mi-aş dori atât de mult să-mi fi destăinuit… toate astea… cu ani în urmă. Nu pot să vă spun ce mult ar fi însemnat pentru mine.

— Există un motiv pentru care nu am putut, Sayuri, şi a trebuit să insist ca nici Mameha să n-o facă. E vorba de Nobu.

Auzind numele lui Nobu, m-am simţit secată de orice emoţie – căci am înţeles brusc încotro bătea Preşedintele.

— Domnule preşedinte, am spus, ştiu că am fost nedemnă de bunătatea dumneavoastră. Zilele trecute, când am…

— Mărturisesc, Sayuri, m-a întrerupt el, că ceea ce s-a întâmplat la Amami m-a preocupat mult.

Îi simţeam ochii asupra mea; dar n-aş fi putut să-l privesc.

— Vreau să discut ceva cu tine, a continuat el. Toată ziua m-am frământat cum să fac. Mă gândesc la ceva ce s-a întâmplat demult. Sunt sigur că trebuie să fie o cale mai bună de a-ţi explica, dar… sper că o să înţelegi ce vreau să spun.

Aici s-a oprit, ca să-şi scoată haina şi să o împăturească pe rogojina din spatele lui. Am simţit mirosul de apret al cămăşii lui, ceea ce mi-a amintit de vizitele pe care i le făceam Generalului la Suruya şi de camera care mirosea a haine călcate.

— Pe vremuri, când Iwamura Electric era o companie tânără, a început Preşedintele, am cunoscut un bărbat pe nume Ikeda, care lucra pentru unul din furnizorii noştri, în partea opusă a oraşului. Era un geniu în rezolvarea problemelor de cablare. Uneori, când aveam greutăţi cu o instalaţie, îl împrumutam pentru o zi şi rezolva totul. Apoi, într-o după-amiază când mă grăbeam spre casă, am dat de el la farmacie. Mi-a spus că se simte foarte relaxat, pentru că demisionase. Când l-am întrebat de ce, mi-a răspuns: „Venise vremea să demisionez. Aşa că am făcut-o!” L-am angajat pe loc. Apoi, peste câteva săptămâni, l-am întrebat din nou: „Ikeda-san, de ce aţi demisionat?” Mi-a

spus: „Domnule Iwamura, de ani de zile voiam să vin să lucrez pentru compania dumneavoastră. Dar niciodată nu mi-aţi cerut-o. Întotdeauna mă chemaţi când aveaţi o problemă, dar niciodată nu mi-aţi cerut să lucrez pentru dumneavoastră. Apoi, într-o bună zi, mi-am dat seama că nu mi-aţi fi cerut-o niciodată, pentru că nu voiaţi să mă furaţi de la un furnizor şi să puneţi în pericol relaţia de afaceri pe care o aveaţi cu el. Aţi fi putut să mă angajaţi numai dacă demisionam mai întâi. Aşa că am demisionat”.

Ştiam că Preşedintele aştepta să răspund, dar nu am îndrăznit să vorbesc.

— M-am gândit că întâlnirea ta cu Ministrul a fost ca demisia lui Ikeda. Şi o să-ţi spun de ce. E vorba de ceva ce mi-a spus Dovlecel după ce m-a dus la teatru. Eram furios pe ea şi i-am cerut să-mi spună de ce a făcut-o. Multă vreme a refuzat să vorbească. Apoi mi-a spus un lucru ce la început mi s-a părut fără sens. Mi-a spus că i-ai cerut să-l aducă pe Nobu.

— Domnule preşedinte, vă rog, am început eu şovăielnic. Am făcut o greşeală îngrozitoare…

— Înainte de a mai spune ceva, vreau numai să ştiu de ce ai făcut asta. Poate ai crezut că faci companiei Iwamura vreun fel de… serviciu. Nu ştiu. Sau poate că îi datorai Ministrului ceva ce mie îmi scapă.

Trebuie să fi dat din cap în semn că nu, pentru că Preşedintele a tăcut imediat.

— Sunt foarte ruşinată, domnule preşedinte, am reuşit să spun în fine, dar… motivele mele sunt pur personale…

După o vreme, a oftat şi a întins ceaşca de sake. I-am umplut-o, cu sentimentul că mâinile mele nu-mi mai aparţin/1 iar el a băut din ceaşcă şi a ţinut sake-ul în gură câteva clipe, înainte de a-l înghiţi. Văzându-l cu gura plină de sake, m-am gândit la mine însămi ca la un vas gol, umplându-se cu ruşine.

— Bine, Sayuri, a spus el. O să-ţi spun exact de ce întreb. Ar fi imposibil să înţelegi de ce am venit aici astă-seară, sau de ce m-am purtat aşa cu tine toţi anii ăştia, dacă nu înţelegi natura relaţiei mele cu Nobu. Crede-mă, ştiu mai bine ca oricine cât de greu de suportat poate fi uneori. Dar e un geniu; valorează mai mult decât o echipă întreagă la un loc.

Nu ştiam ce să spun sau ce să fac, aşa că am apucat sticla cu mâinile tremurând, ca să-i mai torn sake. Mi s-a părut un semn rău că nu a ridicat ceaşca.

— Într-o zi, pe când te cunoşteam de puţin timp, a continuat

Preşedintele, Nobu ţi-a adus în dar un pieptene şi ţi l-a dat în faţa tuturor, la o petrecere. Până în clipa aceea nu-mi dădusem seama câtă afecţiune simţea pentru tine. Sunt sigur că mai fuseseră şi alte semne, dar trebuie să le fi ignorat. Şi când mi-am dat seama ce simte, felul în care te-a privit în seara aceea… am ştiut pe loc că nu pot să-i iau lucrul după care tânjeşte. Niciodată nu mi-a slăbit grija pentru bunăstarea ta. De fapt, cu trecerea anilor, mi-a devenit din ce în ce mai greu să-l ascult în linişte pe Nobu vorbind despre tine.

Aici Preşedintele a făcut o pauză şi m-a întrebat:

— Sayuri, mă asculţi?

— Da, domnule preşedinte, desigur.

— Nu puteai şti asta, dar am o mare datorie faţă de Nobu. E adevărat că sunt fondatorul companiei şi şeful lui. Dar când Iwamura Electric era foarte tânără, am avut o problemă imensă cu banii şi aproape că am dat faliment. Nu voiam să renunţ la controlul asupra companiei şi nu l-am ascultat pe Nobu când a insistat să aducem investitori. În cele din urmă, Nobu a câştigat, deşi asta a provocat pentru o vreme o ruptură între noi; mi-a oferit demisia lui, iar eu aproape că am acceptat. Dar, desigur, el avea perfectă dreptate, şi eu greşeam. Fără el aş fi pierdut compania. Cum răsplăteşti pe cineva pentru un asemenea lucru? Ştii de ce sunt eu „preşedinte”, şi nu „director general”? Pentru că am renunţat la titlu, ca să-l ia Nobu – deşi a încercat să mă refuze. De asta am hotărât, de cum mi-am dat seama de afecţiunea lui pentru tine, să-mi ascund interesul, ca Nobu să te poată avea. Viaţa a fost crudă cu el, Sayuri. Nu a avut parte de prea multă bunătate.

În toţi anii pe care îi petrecusem ca gheişă, nu bănuisem nici o clipă că Preşedintele ar putea fi interesat de mine. Şi acum, să aflu că mă destinase lui Nobu…

— Nu-mi propusesem să-ţi dau atât de puţină atenţie, a continuat el. Dar îţi dai seama că, dacă ar fi avut cea mai vagă bănuială în legătură cu sentimentele mele, ar fi renunţat pe loc la tine.

Din copilărie visasem că într-o zi Preşedintele avea să-mi spună că mă preţuieşte; dar niciodată nu crezusem că asta putea să se întâmple cu adevărat. Şi cu siguranţă nu-mi închipuisem că avea să-mi spună chiar ce speram să aud, laolaltă cu faptul că destinul meu era pe veci legat de Nobu. Poate că ţelul meu în viaţă avea să-mi scape printre degete; dar cel puţin pentru o clipă, puteam să stau în aceeaşi cameră cu

Preşedintele şi să-i destăinui cât de adânci erau sentimentele mele.

— Vă rog să mă iertaţi pentru ceea ce am să vă spun, am reuşit în cele din urmă să articulez.

Am încercat să continui, dar vocea m-a trădat şi n-am putut decât să înghit în sec – deşi nu-mi pot da seama ce înghiţeam; poate nodul de emoţie care mă sufoca.

— Simt multă afecţiune pentru Nobu, dar ceea ce am făcut la Amami…

Aici a trebuit să mă opresc, ca să-mi calmez arsura din gât.

— Ceea ce am făcut la Amami a fost din cauza sentimentelor pe care vi le port, domnule preşedinte. Fiecare pas pe care l-am făcut în viaţă, din copilărie, a fost în speranţa de a mă apropia de dumneavoastră.

Când am spus aceste cuvinte, toată fierbinţeala din trup a părut să mi se ridice în obraji. Simţeam că aş putea să-mi iau zborul, ca un fulg de cenuşă din foc, dacă nu mă ancorez de ceva din cameră. Am încercat să găsesc o zgârietură în lemnul mesei, dar deja masa începuse să se estompeze şi să dispară.

— Uită-te la mine, Sayuri.

Am vrut să fac ce-mi cerea, dar n-am putut.

— Ce straniu, a continuat el cu voce scăzută, aproape pentru sine, că aceeaşi femeie care m-a privit cu sinceritate în ochi când era copil, acum mulţi ani, nu poate s-o facă acum. Poate că ar fi trebuit să-mi fie uşor să ridic ochii şi să-l privesc; cu toate astea, nu mi-ar fi fost mai teamă nici dacă m-aş fi trezit singură pe o scenă, cu tot Kyoto privindu-mă. Stăteam unul lângă altul în colţul mesei, atât de aproape încât, când în cele din urmă mi-am şters ochii şi i-am ridicat înspre ai lui, i-am putut distinge cercurile negre din jurul irişilor. M-am întrebat dacă n-ar trebui să-mi feresc privirea, să fac o mică plecăciune şi să-i ofer de băut… dar nici un gest n-ar fi fost de ajuns ca să rupă tensiunea. Pe când mă gândeam, Preşedintele a mutat sticla de sake şi ceaşca, a întins mâna şi m-a apucat de gulerul robei, ca să mă tragă înspre el. Într-o clipă, feţele noastre erau atât de aproape una de alta că-i puteam simţi căldura pielii. Încă mă mai străduiam să înţeleg ce mi se întâmplă – şi ce ar trebui să spun sau să fac. Şi atunci Preşedintele m-a tras mai aproape şi m-a sărutat.

S-ar putea să te şocheze să afli că era primul sărut din viaţa mea. Generalul Tottori îşi lipise uneori buzele de ale mele, când îmi era *danna*; dar fusese cu totul lipsit de pasiune. Pe vremea

aceea, mă întrebam dacă nu cumva are pur şi simplu nevoie de un loc unde să-şi odihnească faţa. Chiar şi Yasuda Akira – bărbatul care-mi dăruise un chimono şi pe care-l cucerisem la Casa de ceai Tatematsu – trebuie să mă fi sărutat de zeci de ori pe faţă şi pe gât, dar nu-mi atinsese niciodată buzele. Aşa că-ţi poţi închipui de ce acest sărut, primul sărut adevărat din viaţa mea, mi s-a părut mai intim decât orice mi se întâmplase vreodată. Aveam sentimentul că iau ceva de la Preşedinte, sau că el îmi dăruia ceva, un lucru mai personal decât primisem în toţi acei ani lungi. Avea un gust uimitor, la fel de distinct ca al unui fruct sau al unei prăjituri, iar când l-am simţit, umerii mi-au căzut şi mi s-a făcut un gol în stomac; fără nici un motiv, mi-a răsărit în minte o mulţime de scene din trecut. M-am gândit la aburul care ieşea din oală când bucătăreasa lua capacul, în bucătăria okiyei. Mi-a venit în minte imaginea aleii principale din Pontocho, aşa cum o văzusem într-o seară, plină de oameni ieşind de la ultimul spectacol al lui Kichisaburo, în ziua când s-a retras. Sunt sigură că m-am gândit la zeci de alte lucruri, pentru că era ca şi cum zăgazurile minţii mele se rupseseră şi amintirile se scurgeau din ea. Dar atunci Preşedintele s-a îndepărtat din nou, lăsându-şi însă o mână să se odihnească pe gâtul meu. Îi vedeam buzele umede şi încă mai simţeam gustul sărutului care tocmai se încheiase.

— Domnule preşedinte, am spus, de ce?

— De ce, ce?

— De ce... vă purtaţi astfel? De ce m-aţi sărutat? Tocmai aţi vorbit despre mine ca despre un dar pentru Nobu-san.

— Nobu a renunţat la tine, Sayuri. Nu am luat nimic de la el.

Trăind atâtea emoţii confuze, nu înţelegeam ce vrea să spună.

— Când te-am văzut acolo cu Ministrul, aveai în priviri aceeaşi expresie ca atunci, cu ani în urmă, pe malul pârâului, mi-a spus el. Păreai disperată, ca şi cum te-ai fi înecat dacă nu te salva cineva. După ce Dovlecel mi-a spus că incidentul era pentru ochii lui Nobu, m-am hotărât să-i spun ce văzusem. Şi când a reacţionat cu atâta furie... ei bine, dacă nu te putea ierta pentru ce făcuseşi, mi-a fost limpede că Nobu nu fusese niciodată cu adevărat destinul tău.

* * *

Pe când eram copil la Yoroido, într-o zi un băiat pe nume Gisuke s-a urcat într-un copac ca să sară în lac. A urcat mult mai

sus decât ar fi trebuit; apa nu era destul de adâncă. Dar când i-am spus să nu sară, s-a temut să coboare la loc, din cauza pietrelor de sub copac. Am fugit în sat să-l găsesc pe tatăl lui, domnul Yamashita, care a urcat dealul atât de calm, că m-am întrebat dacă-şi dă seama în ce primejdie e fiul lui. A ajuns sub copac exact atunci când băiatul – care nu-l văzuse – nu s-a mai putut ţine şi a căzut. Domnul Yamashita l-a prins tot atât de uşor ca pe un sac pe care i l-ar fi aruncat cineva în braţe şi l-a pus în picioare pe pământ. Cu toţii am strigat de bucurie şi am început să alergăm în jurul lacului, în timp ce Gisuke clipea des din ochi, cu lacrimi mari de uimire adunându-i-se pe gene.

Acum ştiu exact ce simţise Gisuke. Şi eu cădeam către stânci, iar Preşedintele a venit să mă prindă în braţe. Eram atât de copleşită şi de uşurată că nici nu-mi puteam şterge lacrimile care-mi curgeau din ochi. Silueta lui părea în ceaţă, dar îl vedeam apropiindu-se şi într-o clipă m-a îmbrăţişat. Buzele lui s-au lipit de triunghiul de piele unde se uneau marginile chimonoului, sub bărbie. Şi, când i-am simţit răsuflarea pe piele, odată cu dorinţa care aproape m-a mistuit, mi-am adus aminte de o zi, cu ani în urmă, când intrasem în bucătăria okiyei şi o găsisem pe una din slujnice aplecată deasupra chiuvetei, încercând să ascundă para pe care o ducea la gură şi zeama care-i curgea pe gât. Îi fusese atât de poftă, mi-a mărturisit apoi şi m-a implorat să nu-i spun Mamei.

35

Acum, după aproape patruzeci de ani, revăd acea seară cu Preşedintele ca fiind clipa în care toate vocile îndurerate dinăuntrul meu au tăcut. Din ziua când părăsisem Yoroido, îmi făcusem mereu griji că fiecare întorsătură pe care o lua roata vieţii avea să-mi aducă în cale alt obstacol; şi desigur, grijile şi lupta pe care o dusesem făcuseră ca viaţa să mi se pară atât de feroce. Când ne chinuim să înotăm la deal, împotriva curentului, fiecare piatră de care ne sprijinim piciorul ajunge să ne fie vitală.

Dar viaţa s-a dovedit mult mai blândă cu mine după ce Preşedintele mi-a devenit *danna*. Am început să mă simt ca un copac ale cărui rădăcini au ajuns în sfârşit la solul bogat şi negru din adâncuri. Niciodată până atunci nu avusesem vreun motiv să mă cred mai norocoasă decât alţii, şi cu toate astea aşa mă simţeam. Deşi trebuie să recunosc că a fost nevoie să trăiesc ceva vreme în starea aceea de mulţumire sufletească, înainte de a putea privi în urmă şi realiza că viaţa mea fusese dezolantă. Sunt sigură că altminteri nu mi-aş fi putut spune povestea; nu cred că putem vorbi deschis despre suferinţa noastră decât după ce ea s-a sfârşit.

În ziua când Preşedintele şi cu mine am băut sake împreună în ceremonia de la Ichiriki, s-a întâmplat ceva ciudat. Nu ştiu de ce, dar când am băut din cea mai mică din cele trei ceşti necesare ritualului, am lăsat băutura să mi se ducă pe gât, dar o picătură mi s-a scurs pe la colţul gurii. Purtam un chimono negru, cu cinci blazoane, cu un dragon brodat în auriu şi roşu răsucindu-se de la tiv până pe şolduri. Îmi amintesc că am privit picătura căzând şi scurgându-se pe mătasea neagră de pe şold, până s-a oprit în firele groase de argint care întruchipau dinţii dragonului. Sunt sigură că cele mai multe gheişe ar fi zis că e semn rău; dar pentru mine, picătura care îmi cursese era ca o lacrimă ce părea să spună povestea vieţii mele. Căzuse în gol, fără să-şi poată dirija destinul ei; se rostogolise pe mătase; şi, cumva, ajunsese să se oprească în dinţii unui dragon. M-am gândit la petalele pe care le aruncasem în râul Kamo, lângă atelierul domnului Arashino, imaginându-mi că-şi vor găsi calea către Preşedinte. Mi se părea că, într-un fel, poate o găsiseră.

* * *

În speranţele nebuneşti pe care le nutrisem încă din copilărie, întotdeauna îmi închipuisem că, dacă aveam să devin vreodată amanta Preşedintelui, viaţa mea avea să fie perfectă. E o idee copilărească, însă am crescut-o în mine până la maturitate. Ar fi trebuit să am mai multă minte: de câte ori nu primisem deja lecţia dureroasă că, deşi ne dorim ca spinul să ne fie smuls din carne, acesta lasă în urmă o cicatrice care nu se mai vindecă? Alungându-l pe Nobu din viaţa mea pentru totdeauna, nu numai că pierdusem prietenia lui, dar am sfârşit prin a mă exila pe mine însămi din Gion.

Motivul e atât de simplu, că ar fi trebuit să ştiu dinainte că aşa se va întâmpla. Un bărbat care câştigă trofeul dorit de prietenul lui are de făcut o alegere grea: fie ascunde trofeul într-un loc în care prietenul să nu-l găsească – dacă are cum –, fie acceptă moartea acelei prietenii. Era aceeaşi dilemă pe care o avusesem eu cu Dovlecel: prietenia noastră nu-şi mai revenise niciodată după adopţia mea. Aşa că, deşi negocierile Preşedintelui cu Mama pentru a-mi deveni *danna* s-au întins pe mai multe luni, în final au căzut de acord că nu voi mai lucra ca gheişă. Cu siguranţă nu eram prima gheişă care părăsea Gionul; pe lângă cele care fugiseră, unele se măritaseră şi plecaseră ca soţii; altele se retrăseseră ca să-şi deschidă case de ceai sau okiya pe cont propriu. În cazul meu însă, eram prinsă în capcană în mod straniu, undeva la mijloc. Preşedintele mă vedea plecată din Gion ca să nu fiu sub ochii lui Nobu, dar în mod cert nu avea să se însoare cu mine; era deja căsătorit. Probabil că soluţia perfectă, şi cea pe care Preşedintele a şi propus-o, ar fi fost să-mi deschidă propria casă de ceai sau un han – pe care Nobu nu le-ar fi vizitat niciodată. Dar Mama nu voia să mă lase să părăsesc okiya; vezi tu, dacă aş fi încetat să mai fiu membră a familiei Nitta, ea nu ar mai fi câştigat nici un ban de pe urma relaţiei mele cu Preşedintele. De aceea, într-un final, Preşedintele a acceptat să plătească lunar okiyei o sumă considerabilă, cu condiţia ca Mama să-mi permită să-mi închei cariera. Am continuat să locuiesc în okiya, cum făcusem atâţia ani; dar am încetat să mă mai duc la şcoală dimineaţa şi să-mi fac turul prin Gion, ca să-mi prezint omagiile la ocazii speciale; şi, desigur, nu am mai lucrat serile.

Cum voisem să devin gheişă doar ca să câştig afecţiunea Preşedintelui, probabil că nu ar fi trebuit să am acel sentiment dureros retrăgându-mă din Gion. Cu toate astea, de-a lungul anilor, îmi făcusem mulţi prieteni, nu numai printre celelalte

gheişe, ci printre bărbaţii pe care îi întreţinusem. Nu eram exclusă din cercul gheişelor numai pentru că încetasem să lucrez; dar cele care trăiesc în Gion nu au prea mult timp pentru a socializa. Deseori eram geloasă când vedeam două gheişe grăbindu-se către următorul lor angajament, râzând împreună de ceva ce se întâmplase în cursul celui de-abia încheiat. Nu le invidiam pentru nesiguranţa existenţei lor; dar invidiam sentimentul de anticipare, pe care mi-l aminteam bine, că seara care le aşteaptă ar putea să le aducă vreo nebănuită plăcere vanitoasă.

O vizitam des pe Mameha. Luam ceaiul împreună de câteva ori pe săptămână. Ţinând cont de tot ce făcuse pentru mine încă din copilărie – şi de rolul special pe care-l jucase în viaţa mea, în numele Preşedintelui – îţi poţi închipui cât de îndatorată mă simţeam faţă de ea. Într-o zi, într-un magazin, am dat de o pictură pe mătase din secolul al XVIII-lea: o femeie învăţând-o pe o fată caligrafie. Profesoara avea o faţă ovală, minunat de frumoasă, şi îşi privea eleva cu atâta bunăvoinţă, că m-a făcut pe loc să mă gândesc la Mameha şi am cumpărat tabloul pentru ea. În după-amiaza ploioasă când l-a agăţat pe peretele apartamentului ei trist, parcă am auzit brusc, pentru prima oară, traficul de pe Bulevardul Higashi-oji. Nu puteam să nu-mi amintesc, cu tristeţe cumplită, apartamentul elegant de demult, cu sunetul fermecat al apei curgând în cascadă în pârâul Shirakawa. Pe atunci, Gionul în sine mi se părea o bucată splendidă de mătase veche; dar atât de multe se schimbaseră. Acum apartamentul simplu al Mamehăi avea rogojini de culoarea ceaiului stătut şi mirosea atât de tare a fierturi şi ierburi de la farmacia chinezească de dedesubt, că uneori chimonourile ei aveau un uşor parfum de doctorie.

După ce a agăţat pictura pe perete şi a admirat-o o vreme, Mameha s-a întors la masă. S-a aşezat cu ceaşca aburindă în mâini, sfredelind-o cu privirea ca şi cum s-ar fi aşteptat să găsească acolo cuvintele pe care le căuta. Am fost surprinsă să văd că tendoanele mâinilor începeau să se vadă uşor, ca la femeile mai în vârstă. Într-un final, cu o urmă de tristeţe în glas, a spus:

— E ciudat ce ne aduce viitorul. Trebuie să ai grijă, Sayuri, să nu te aştepţi niciodată la prea mult.

Sunt sigură că avea dreptate. Mi-ar fi fost mai uşor să trec peste anii care aveau să urmeze dacă nu aş fi continuat să cred că Nobu o să mă ierte într-o zi. În cele din urmă, am încetat s-o

mai chestionez pe Mameha dacă Nobu întrebase de mine; mă îndurera cumplit s-o văd oftând şi privindu-mă lung şi trist, parcă spunându-mi că ar fi trebuit să ştiu deja la ce puteam spera şi la ce nu.

* * *

În primăvara de după ce i-am devenit amantă, Preşedintele a cumpărat o casă luxoasă în partea de nord-est a oraşului, pe care a numit-o *Eishin-an* – „Refugiul adevărului prosper". Era destinată oaspeţilor companiei, dar Preşedintele o folosea cel mai des. Aici ne întâlneam ca să ne petrecem împreună serile de trei sau patru ori pe săptămână, uneori chiar mai des. În zilele când era foarte ocupat, ajungea atât de târziu că nu-şi dorea decât să se cufunde într-o baie fierbinte, pe când eu îi vorbeam, şi apoi să adoarmă. Dar în cele mai multe seri, sosea imediat după apusul soarelui şi îşi lua cina vorbind cu mine şi privind servitorii care aprindeau felinare în grădină.

De obicei, când ajungea, Preşedintele vorbea un timp despre cum îi mersese la muncă. Îmi povestea despre necazurile pe care le avea cu un produs nou, sau despre vreun accident în care fusese implicat un camion cu piese, sau alte lucruri de felul ăsta. Desigur, eram bucuroasă să stau şi să ascult, dar îmi dădeam seama că nu-mi spunea toate astea pentru că ţinea ca eu să le ştiu. Pur şi simplu şi le alunga din minte, aşa cum goleşti apa dintr-o găleată. Aşa că ascultam atentă, nu cuvintele, ci tonul vocii lui; pentru că, aşa cum sunetul se schimbă când găleata e aproape goală, şi vocea Preşedintelui se îmblânzea pe măsură ce vorbea. Când simţeam că a venit momentul, schimbam subiectul şi, foarte curând, discutam despre orice altceva, cum ar fi ce i se întâmplase în drum spre birou; sau despre filmul pe care-l văzuserăm cu câteva seri în urmă, acolo la Eishin-an; sau poate îi spuneam o poveste nostimă auzită de la Mameha, care ni se alătura şi ea în unele seri. În orice caz, acest proces simplu de a-i goli întâi mintea şi de a-l relaxa apoi cu conversaţie uşoară avea asupra Preşedintelui acelaşi efect pe care-l are apa asupra unui prosop care s-a uscat ţeapăn la soare. Când sosea şi îi ştergeam mâinile cu un prosop fierbinte, degetele îi erau rigide, ca nişte crenguţe uscate. După ce vorbeam o vreme, se mlădiau graţios, ca şi când ar fi dormit.

Mă aşteptam ca viaţa mea să curgă la fel în continuare, distrându-l pe Preşedinte serile şi ocupându-mi timpul cum

puteam în cursul zilei. Dar în toamna lui 1952 l-am însoţit în a doua sa vizită în Statele Unite. Călătorise acolo în iarna dinainte şi nici o experienţă din viaţa lui nu-i făcuse o impresie mai puternică; spunea că înţelesese pentru prima oară adevăratul sens al prosperităţii. Pe vremea aceea, de exemplu, cei mai mulţi japonezi aveau curent electric numai între anumite ore, dar în oraşele americane luminile ardeau permanent. Şi, pe când la Kyoto eram mândri că noua gară era făcută din beton, şi nu din lemn, podelele gărilor din America erau din marmură. Chiar şi în micile oraşe americane, cinematografele erau tot atât de grandioase ca Teatrul nostru Naţional, spunea Preşedintele, iar toaletele publice erau impecabil de curate. Ceea ce-l uimise cel mai tare era faptul că fiecare familie din Statele Unite avea un frigider, care putea fi cumpărat cu salariul pe numai o lună. În Japonia, un muncitor avea nevoi/1 de salariul pe cincisprezece luni ca să cumpere aşa ceva; şi puţine familii îşi permiteau.

Oricum, spuneam că Preşedintele mi-a permis să-l însoţesc în a doua sa călătorie în America. Am mers singură cu trenul până la Tokio, iar de acolo am zburat împreună cu avionul până în Hawaii, unde am petrecut câteva zile minunate. Preşedintele mi-a cumpărat un costum de baie – primul din viaţa mea – şi am stat pe plajă, îmbrăcată cu el, cu părul lăsat pe umeri, ca oricare femeie din jurul meu. Într-un fel ciudat, Hawaii mi-a amintit de Amami; mi-am făcut griji că şi Preşedintele s-ar fi putut gândi la acelaşi lucru; dacă aşa a fost, nu mi-a spus o vorbă. Din Hawaii, am continuat către Los Angeles, iar de acolo ne-am îndreptat către New York City. Nu ştiam nimic despre Statele Unite, în afară de ceea ce văzusem în filme; bănuiesc că nu credeam cu adevărat că blocurile uriaşe din New York existau în realitate. Şi când în fine m-am instalat în camera mea de la hotelul Waldorf-Astoria şi am privit pe fereastră clădirile cât munţii din jurul meu, şi străzile netede şi curate, am avut sentimentul că văd o lume în care orice e posibil. Mărturisesc, mă aşteptasem să mă simt ca un copil care a fost smuls de lângă mamă; nu ieşisem niciodată din Japonia şi nu-mi închipuiam cum un loc atât de străin ca New York-ul mi-ar putea provoca altceva decât teamă. Poate că entuziasmul Preşedintelui m-a împins să privesc cu mai multă bunăvoinţă vizita mea acolo. Îşi luase o cameră separată, pe care o folosea mai ales pentru afaceri; dar fiecare noapte şi-o petrecea cu mine în apartamentul pe care-l rezervase. Deseori mă trezeam noaptea în patul acela ciudat şi străin şi-l vedeam în întuneric, stând pe fotoliul de la fereastră, cu perdeaua trasă,

privind în jos, spre Park Avenue. Odată, pe la două dimineaţa, m-a luat de mână şi m-a dus la fereastră ca să-mi arate o pereche tânără, îmbrăcată ca de bal, sărutându-se sub un felinar.

În următorii trei ani, am călătorit cu Preşedintele încă de două ori în Statele Unite. În cursul zilei, când el era la întâlniri de afaceri, camerista mea şi cu mine ne duceam la muzee şi restaurante – şi chiar la un spectacol de balet, care mi-a tăiat răsuflarea. În mod straniu, unul dintre puţinele restaurante japoneze pe care le-am găsit la New York era condus de un bucătar pe care-l cunoscusem bine în Gion, înainte de război. Într-o zi, pe la prânz, m-am trezit în separeul lui din spatele restaurantului, întreţinând mai mulţi bărbaţi pe care nu-i mai văzusem de ani de zile – vicepreşedintele companiei Nippon Telephone & Telegraph; noul consul general al Japoniei, care fusese primar al oraşului Kobe; un profesor de ştiinţe politice de la Universitatea din Kyoto. Era aproape ca şi cum aş fi fost înapoi în Gion.

* * *

În vara lui 1956, Preşedintele – care avea două fiice cu soţia lui, dar nici un fiu – a aranjat ca fiica cea mare să se mărite cu un bărbat pe nume Nishioka Minoru. Intenţia Preşedintelui era ca domnul Nishioka să ia numele de familie Iwamura şi să devină moştenitorul lui; dar în ultima clipă, domnul Nishioka s-a răzgândit şi l-a anunţat pe Preşedinte că nu intenţionează să mai facă nunta. Era un tânăr foarte plin de temperament şi, după părerea Preşedintelui, sclipitor de inteligent. Preşedintele a fost foarte supărat o săptămână şi ceva, în care s-a răstit la servitori şi la mine fără nici un motiv. Niciodată nu-l mai văzusem atât de supărat.

Nimeni nu mi-a spus vreodată de ce se răzgândise Nishioka Minoru; dar nici nu era nevoie. În vara dinainte, fondatorul uneia din cele mai mari companii de asigurări din Japonia îşi destituise fiul din postul de preşedinte şi dăduse compania pe mâna unui bărbat mult mai tânăr – fiul său nelegitim, făcut cu o gheişă din Tokio. La vremea aceea, povestea provocase un mare scandal. Lucruri de acest gen se mai întâmplaseră în Japonia, dar de obicei la scară mult mai mică, în magazine de familie care vindeau chimonouri sau dulciuri – şi alte afaceri de felul ăsta. Directorul companiei de asigurări îşi descrisese fiul cel mare într-un interviu ca fiind „un tânăr foarte cinstit, ale cărui talente din

păcate nu se pot compara cu ale lui…”, şi-l numise aici pe fiul său nelegitim, fără să dea însă vreun indiciu despre legătura de rudenie dintre ei. Dar n-a contat dacă dăduse sau nu vreo explicaţie; foarte curând, toată lumea a aflat adevărul.

Acum, dacă ţi-ai închipui că Nishioka Minoru, după ce acceptase să devină moştenitorul Preşedintelui, a aflat o veste şocantă – cum ar fi că Preşedintelui i se născuse de curând im fiu nelegitim… ei bine, sunt sigură că în acest caz, ezitarea lui de a contracta căsătoria ar fi fost uşor de înţeles. Toată lumea ştia că Preşedintele regretă că nu are un fiu şi, de asemenea, că este foarte ataşat de fiicele sale. Exista însă vreun motiv de a crede că nu s-ar ataşa la fel de mult de un fiu nelegitim – suficient de mult, poate, pentru a se răzgândi înainte să moară şi a-i oferi compania pe care o fondase? Cât despre întrebarea dacă i-am dăruit sau nu un fiu Preşedintelui… dacă aş fi făcut-o, nu aş fi dispusă să vorbesc prea mult despre el, de teamă ca identitatea lui să nu devină publică. Nu ar fi în interesul nimănui ca aşa ceva să se întâmple. Cel mai bun lucru, cred eu, e să păstrez tăcerea; sunt sigură că mă înţelegi.

* * *

La vreo săptămână după ce Nishioka Minoru se răzgândise, am hotărât să abordez faţă de Preşedinte un subiect foarte delicat. Eram la Eishin-an, aşezaţi pe verandă după cină, privind grădina cu muşchi. Preşedintele era prost dispus şi nu scosese o vorbă de când i se servise cina.

— I-am pomenit lui Danna-sama, am început eu, că în ultima vreme am avut un sentiment foarte ciudat?

M-am uitat la el, dar nu dădea nici un semn că m-ar fi ascultat.

— Mă tot gândesc la Casa de ceai Ichiriki, am continuat eu, şi sincer, încep să-mi dau seama cât de mult îmi lipseşte munca.

Preşedintele a luat o înghiţitură de îngheţată, apoi a lăsat linguriţa pe farfurie.

— Desigur, n-aş putea să mă întorc vreodată în Gion; ştiu asta foarte bine. Totuşi, mă întreb, Danna-sama… în New York nu s-ar putea găsi oare un loc pentru o micuţă casă de ceai?

— Nu ştiu ce tot spui, a răspuns el. Nu ai nici un motiv să vrei să pleci din Japonia.

— Zilele astea, oamenii de afaceri şi politicienii apar în New York la fel de des ca broaştele ţestoase în lac, am spus eu. Mulţi

dintre ei sunt oameni pe care îi cunosc de ani de zile. E adevărat că plecarea din Japonia ar fi o schimbare majoră. Dar având în vedere că Danna-sama va petrece din ce în ce mai mult timp în Statele Unite…

Ştiam că e adevărat, pentru că îmi spusese deja despre planul lui de a deschide acolo o filială a companiei.

— Nu am chef de asta, Sayuri, a început el.

Cred că voia să spună mai mult, dar am continuat ca şi cum nu l-aş fi auzit:

— Se spune că un copil crescut între două culturi întâmpină adesea greutăţi. Aşa că, fireşte, o mamă care se mută cu copilul ei într-un loc ca Statele Unite ar da probabil dovadă de înţelepciune dacă şi-ar stabili acolo căminul pentru totdeauna.

— Sayuri…

— Ceea ce înseamnă, am mers eu mai departe, că o femeie care a făcut o asemenea alegere nu şi-ar mai aduce niciodată copilul înapoi în Japonia.

De acum Preşedintele trebuie să fi înţeles ce încercam să-i sugerez – să îndepărtez din Japonia singurul obstacol din calea adopţiei lui Nishioka Minoru ca moştenitor. Pentru o clipă, a avut o expresie uimită. Apoi, probabil pe când în minte i se forma imaginea mea părăsindu-l, proasta dispoziţie a părut să i se destrame ca un nor şi din colţul ochiului i s-a scurs o lacrimă, pe care a şters-o la fel de repede cum alungi o muscă.

În august al aceluiaşi an, m-am mutat la New York ca să-mi deschid propria casă de ceai pentru oamenii de afaceri şi politicienii japonezi care călătoreau în Statele Unite. Bineînţeles, Mama a încercat să se asigure că orice afacere aş fi început la New York avea să fie o prelungire a okiyei Nitta, dar Preşedintele a refuzat să accepte un asemenea aranjament. Mama avea putere asupra mea atâta timp cât rămâneam în Gion; plecând, rupeam legăturile cu ea. Preşedintele a trimis doi din contabilii lui ca să se asigure că Mama îmi dă şi ultimul yen la care aveam dreptul.

* * *

Nu pot să mă prefac că nu mi-a fost teamă acum mulţi ani, când uşa apartamentului meu de la Waldorf Towers s-a închis în urma mea pentru prima oară. Dar New York-ul este un oraş palpitant. Nu după mult timp, a ajuns să-mi fie cămin în acelaşi fel cum îmi fusese şi Gionul. De fapt, dacă privesc în urmă,

amintirea acelor săptămâni pe care le-am petrecut aici cu Preşedintele mi-a făcut viaţa chiar mult mai bogată decât era în Japonia. Mica mea casă de ceai, la etajul al doilea al unui club de pe o stradă ce dădea în Fifth Avenue, a avut un oarecare succes chiar de la început; multe gheişe din Gion au venit să lucreze aici cu mine, şi chiar şi Mameha o vizitează uneori. Acum mă duc acolo numai când vin în oraş prieteni buni sau cunoştinţe vechi. În rest, îmi petrec timpul într-o mulţime de feluri. Dimineţile mă alătur de multe ori unui grup de scriitori şi artişti japonezi ca să aprofundam subiectele care ne interesează – poezia, muzica sau, într-o sesiune care a durat o lună întreagă, istoria oraşului New York. Iau prânzul împreună cu prietenii aproape zilnic. Iar după-amiezile îngenunchez în faţa mesei de machiaj ca să mă pregătesc pentru câte o petrecere – deseori chiar aici, în apartamentul meu. Când ridic învelitoarea de brocart a oglinzii, nu pot să nu-mi amintesc mirosul lăptos al machiajului alb pe care-l foloseam în Gion. Mi-aş dori din suflet să mă întorc acolo în vizită; însă cred că m-aş simţi prea tulburată de toate schimbările. Când prietenii îmi aduc fotografii din călătoriile lor la Kyoto, mă gândesc deseori că Gionul s-a stafidit ca o grădină prost întreţinută, năpădită de buruieni. După moartea Mamei, de exemplu, acum câţiva ani, okiya Nitta a fost demolată şi înlocuită cu o clădire de beton, în care se află o librărie la parter şi două apartamente la etaj.

Când am sosit eu acolo, în Gion lucrau opt sute de gheişe. Acum au rămas mai puţin de şaizeci, cu numai o mână de ucenice, iar numărul lor scade zilnic – pentru că, desigur, ritmul schimbării nu încetineşte niciodată, deşi reuşiserăm să ne convingem că o s-o facă. La ultima sa vizită la New York, Preşedintele şi cu mine am făcut o plimbare prin Central Park. S-a întâmplat să vorbim despre trecut; şi când am ajuns pe o potecă printre pini, Preşedintele s-a oprit brusc. Îmi povestise deseori despre pinii care mărgineau strada din Osaka pe care crescuse; privindu-l, am ştiut că-şi aminteşte de ei. A rămas nemişcat, cu mâinile fragile pe baston şi cu ochii închişi, şi a inspirat adânc parfumul trecutului. — Uneori, a oftat el, mi se pare că lucrurile pe care mi le amintesc sunt mai reale decât lucrurile pe care le văd.

În tinereţe crezusem că pasiunea se ofileşte cu vârsta, aşa cum apa dintr-o ceaşcă uitată într-o cameră se evaporă încet în aer. Dar când Preşedintele şi cu mine ne-am întors în apartament, ne-am sorbit unul pe altul cu atâta dorinţă şi sete,

că apoi m-am simţit golită de toate lucrurile pe care Preşedintele mi le luase, şi totuşi plină de tot ce îmi dăruise el. Am căzut într-un somn adânc şi am visat că sunt la un banchet în Gion, vorbind cu un bărbat în vârstă, care-mi povestea că soţia lui, pe care o iubise profund, nu e cu adevărat moartă, pentru că bucuria zilelor petrecute împreună trăieşte încă în el. Pe când îmi spunea aceste cuvinte, eu beam dintr-un bol cea mai fină supă pe care o gustasem vreodată; fiecare înghiţitură era un strop de extaz. Am început să simt că fiecare persoană pe care o cunoscusem, care murise sau mă părăsise, de fapt nu plecase, ci continua să trăiască în mine, exact cum soţia acelui bărbat trăia în el. Mă simţeam ca şi cum i-aş fi sorbit pe toţi – pe sora mea, Satsu, care fugise şi mă părăsise când eram atât de mică; pe tata şi pe mama; pe domnul Tanaka, cu bunătatea lui perversă; pe Nobu, care nu avea să mă ierte niciodată; chiar şi pe Preşedinte. Supa era plină de tot ce-mi fusese drag în viaţă; şi, în timp ce o beam, bărbatul îşi picura vorbele drept în inima mea. M-am trezit cu lacrimile şiroindu-mi pe tâmple şi am luat mâna Preşedintelui, temându-mă că nu aveam să pot trăi fără el, când venea vremea să moară şi să mă părăsească. Era deja atât de fragil, chiar şi în somn, că mă făcea să mă gândesc la mama, acasă la Yoroido. Cu toate astea, când a murit, doar câteva luni mai târziu, am înţeles că m-a părăsit, la capătul lungii sale vieţi, la fel de firesc cum frunzele cad din copaci.

Nu pot să-ţi spun ce ne conduce în această viaţă; cât despre mine, m-am îndreptat către Preşedinte aşa cum o piatră se îndreaptă către pământ. Când m-am tăiat la buză şi l-am cunoscut pe domnul Tanaka, când mama a murit şi am fost vândută cu cruzime, totul a fost ca o apă care curge peste stânci înainte de a ajunge în ocean. Chiar şi acum, când s-a dus, încă îl mai păstrez lângă mine pe Preşedinte, în bogăţia amintirilor. Mi-am retrăit viaţa doar povestindu-ţi-o ţie.

E adevărat că uneori, când traversez Park Avenue, mă izbeşte impresia vie a cât de exotice sunt împrejurimile locuinţei mele. Taxiurile galbene care trec pe lângă mine, claxonând; femeile cu serviete, care par atât de uimite să vadă o japoneză bătrână şi micuţă stând la colţul străzii, îmbrăcată în chimono. Dar sincer, oare Yoroido mi s-ar părea mai puţin exotic dacă m-aş întoarce acolo acum? Când eram tânără, credeam că viaţa mea nu ar fi fost o zbatere neîntreruptă dacă domnul Tanaka nu m-ar fi smuls din căsuţa mea cherchelită. Dar acum ştiu că lumea noastră nu e cu nimic mai durabilă decât un val care se ridică din ocean.

Oricare ar fi chinurile şi triumfurile noastre, oricât de mult am suferi, mult prea curând se împrăştie toate, ca tuşul prea subţire pe hârtie.

Mulţumiri

Deşi personajul Sayuri şi povestea sa sunt complet inventate, faptele istorice privind viaţa de zi cu zi a gheişelor din anii 1930 şi 1940 nu sunt. Pe parcursul cercetărilor mele aprofundate, m-am îndatorat unei persoane anume mai mult decât altora. Mineko Iwasaki, una dintre cele mai faimoase gheişe din Gion în anii 1960 şi 1970, şi-a deschis pentru mine casa în mai 1992 şi mi-a remodelat toate concepţiile greşite despre viaţa de gheişă – deşi toate cunoştinţele mele care au trăit la Kyoto, sau care încă mai trăiesc acolo, mi-au spus să nu mă aştept la o asemenea sinceritate. Pe când îmi îmbogăţeam noţiunile de japoneză în avion, îmi făceam griji că Mineko, pe care nu o cunoscusem încă, avea să-mi vorbească o oră despre vreme, şi apoi să încheie interviul. În loc de asta, m-a dus într-un tur al Gionului şi, împreună cu soţul ei, Jin, şi surorile Yaetchiko şi răposata Kuniko, mi-au răspuns cu răbdare şi în detaliu la toate întrebările despre ritualul vieţii de gheişă. Mi-a devenit şi mi-a rămas o bună prietenă. Am amintiri frumoase despre vizita familiei ei la Boston, ca şi despre sentimentul atât de bizar pe care soţia mea şi cu mine l-am încercat pe când urmăream la televizor un meci de tenis, în sufrageria noastră, împreună cu o nouă prietenă, o japoneză de patruzeci de ani, care din întâmplare este şi una dintre ultimele gheişe instruite în vechea tradiţie.

Mineko, îţi mulţumesc pentru tot.

I-am fost prezentat lui Mineko de către doamna Reiko Nagura, o veche prietenă şi o femeie extraordinar de inteligentă, din generaţia mamei mele, care vorbeşte la fel de fluent japoneză, engleză şi germană. A câştigat un premiu pentru o nuvelă pe care a scris-o în engleză pe când studia la Barnard, la doar câţiva ani după ce a venit în Statele Unite la studii, şi foarte curând a devenit prietena bunicii mele. Afecţiunea dintre cele două familii a ajuns deja la a patra generaţie. Casa ei mi-a fost întotdeauna adăpost în vizitele mele la Tokio; îi datorez mai mult decât pot spune. Pe lângă alte dovezi de bunătate pe care mi le-a dat, mi-a citit şi manuscrisul în diverse stadii şi mi-a oferit numeroase sugestii nepreţuite.

În anii cât am lucrat la roman, soţia mea Trudy mi-a dat mai mult sprijin decât aş fi avut dreptul să sper. Dincolo de nesfârşita ei răbdare, de bunăvoinţa de a lăsa totul baltă ca să citească, atunci când aveam nevoie, şi de sinceritatea şi extrema ei

consideraţie, mi-a făcut darul cel mai preţios dintre toate: statornicie şi înţelegere.

Robin Desser de la Knopf este genul de editor la care visează orice scriitor: pasionat, perspicace, dedicat, întotdeauna de ajutor – şi, în plus, incredibil de amuzant.

Pentru căldura, sinceritatea, profesionalismul şi farmecul ei – nu mai există alta ca Leigh Feldman. Sunt extrem de norocos s-o am ce agent literar.

Helen Bartlett, ştii tot ce ai făcut pentru mine de la începuturi. Vă mulţumesc, ţie şi lui Denise Stewart.

Îi sunt foarte recunoscător prietenei mele Sara Laschever, pentru felul atent în care a citit manuscrisul, implicarea ei generoasă şi multele sugestii şi idei bine gândite.

Teruko Craig a avut bunătatea de a petrece ore în şir vorbind cu mine despre viaţa ei ca elevă în Kyoto în timpul războiului. Îi sunt de asemenea recunoscător Lizei Dalby, singura americancă ce a devenir vreodată gheişă, şi excelentei ei cărţi, *Gheişa*, un studiu antropologic asupra culturii gheişelor, în care povesteşte experienţele ei din cartierul Pontocho; cu generozitate, mi-a împrumutat un număr de cărţi utile, în japoneză şi în engleză din colecţia ei personală.

Mulţumesc de asemenea lui Kiharu Nakamura, care a scris despre experienţele ei ca gheişă în cartierul Shimbashi din Tokio şi a avut amabilitatea de a petrece o seară împreună cu mine, pe parcursul documentării mele.

Îi sunt recunoscător şi fratelui meu, Stephen, pentru intuiţia şi grija lui.

Roger Singer, curator al colecţiei de artă japoneză de la Muzeul de Artă din Los Angeles, a făcut eforturi considerabile, pe când mă aflam la Kyoto, ca să-mi arate cum trăia pe vremuri aristocraţia locală.

Bowen Dees, pe care l-am cunoscut în avion, mi-a permis să citesc manuscrisul lui nepublicat despre experienţele sale în Japonia în timpul ocupaţiei aliate.

Îi sunt recunoscător şi lui Allan Palmer, pentru că m-a lăsat să profit de vastele lui cunoştinţe despre ceremonia ceaiului şi despre superstiţiile japoneze.

John Rosenfeld m-a învăţat istoria artei japoneze ca nimeni altul, făcând ca o universitate-gigant cum e Harvard să mi se pară un mic colegiu. Îi sunt recunoscător pentru sfaturile bune pe care mi le-a dat pe tot parcursul cărţii.

Îi sunt profund îndatorat lui Barry Minsky, pentru rolul major

pe care l-a jucat pe când încercam să fac acest roman să existe.

În plus, pentru amabilitatea lor, în prea multe momente ca să le pot menţiona, le mulţumesc celor ce urmează: David Kuhn, Merry White, Kazumi Aoki, Yasu Ikuma, Megumi Nakatani, David Sand, Yoshio Imakita, Mameve Medwed, răposata Celia Millward, Camilla Trinchieri, Barbara Shapiro, Steve Weisman, Yoshikata Tsukamoto, Carol Janeway de la Knopf, Lynn Pleshette, Denise Rusoff, David Schwab, Alison Tolman, Lidia Yagoda, Len Rosen, Diane Fader, Lisa Lustgarten, Sophie Cottrell, Patty Garcia, Dawn Davis, Marty Asher şi Susie Leness.